

Rahandusministeerium

**2013. aasta
riigieelarve seaduse täpsustatud
seletuskiri**

Tallinn 2013

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	4
I. OSA ÜLEVAADE MAJANDUS- JA FISKAALPROGNOOSIST AASTATEKS 2013-2016	8
1.1 EESTI MAJANDUSARENGU VÄLJAVAATED	8
1.2. VALITSUSSEKTORI EELARVEPOSITSIOON	17
2. OSA ÜLEVAADE 2013. AASTA RIIGIEELARVE SEADUSEST	26
2.2. RIIGIEELARVE TULUD	26
2.3. RIIGIEELARVE KULUD	34
2.4 VALDKONNAPOLIITIKATE EESMÄRKIDE JA KULUDE ÜLEVAADE.....	54
3. OSA ÜLEVADE VALITSEMISALADE 2013. AASTA EESMÄRKIDEST, OLULISEMATEST TEGEVUSTEST JA NENDE VAHETUTEST TULEMUSEST NING SELLEKS PLANEERITAVATEST TULUDEST, KULUDEST JA FINANTSEERIMISTEHINGUTEST	59
3.1 RIIGIKOGU KANTSELEI HALDUSALA	59
3.2 VABARIIGI PRESIDENDI KANTSELEI	63
3.3 RIIGIKONTROLL	66
3.4 ÕIGUSKANTSLERI KANTSELEI	68
3.5 RIIGIKOHUS	70
3.6 VABARIIGI VALITSUS	73
3.7 RIIGIKANTSELEI	75
3.8 HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	79
3.9 JUSTIITSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA.....	98
3.10 KAITSEMINISTEERIUMI VALITSEMISALA.....	107
3.11 KESKKONNAMINISTEERIUMI VALITSEMISALA.....	116
3.12 KULTUURIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	122
3.13 MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	136
3.14 PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	147
3.15 RAHANDUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA.....	158
3.16 SISEMINISTEERIUMI VALITSEMISALA.....	167
3.17 SISEMINISTEERIUMI REGIONAALMINISTRI VALITSEMISALA.....	179
3.18 SOTSIAALMINISTEERIUMI VALITSEMISALA	187
3.19 VÄLISMINISTEERIUMI VALITSEMISALA.....	207
„2013. AASTA RIIGIEELARVE SEADUSE” TEKSTIPARAGRAHVIDE SELGITUSED	213

LISAD	220
LISA 1 TULUD	220
LISA 2 KULUD VALITSEMISALA ASUTUSTE LÕIKES	224
LISA 3 TOETUSED	233
LISA 4 TÖÖJÕU- JA MAJANDAMISKULUD ASUTUSTE LÕIKES	253
LISA 5 FINANTSKULUD	262
LISA 6 VÄLISTOETUSED	263
LISA 7 LIIKMEMAKSUD	269
LISA 8 TEGEVUSKAVAD (LISATUD ERALDI FAILINA)	276

SISSEJUHATUS

Iga-aastase riigieelarve koostamise õiguslikuks aluseks on [põhiseadus](#) ja [riigieelarve seadus](#). 2013. aasta riigieelarve lähtub riigi eelarvestrateegiast 2013-2016, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammist ja Euroopa Komisjoni soovitudest (antud Stabiilsusprogrammi ja Eesti 2020 Konkurentsivõime kava alusel).

Vabariigi Valitsuse prioriteetid on:

- Valitsussektori eelarve ülejääk.
- Positiivne iive.
- Tootlikkus: kasv 73%ni EL keskmisest 2015 aastaks.
- Tööhõive: kriisieelne tase aastaks 2020, selleks 2015 hõive 72%, vanusegrupis 20.-64. aastat.
- Haridus: põhihariduse või madalama haridustasemega mitteõppivate noorte osakaalu vähendamine.
- Tervis: tervena elatud eluea kasv.
- Keskkond: kasvuhoonegaaside heitkoguste hoidmine 2010. aasta tasemel.

Valitsus jätkab range eelarvepoliitikaga ning keskpika perioodi eesmärgiks (medium-term objective, MTO) **on jätkuvalt valitsussektori eelarve struktuurne ülejääk.**

2012. aasta eelarvepositsiooni halvenemise tingivad eelkõige ühekordsed tegurid, aga ka majanduskeskkonna halvenemine, mis viib nominaalse eelarvepositsiooni puudujääki. Samas struktuurne eelarvepositsioon on olnud ülejäägis alates 2009. aastast ning ka 2013. aasta riigieelarve on koostatud valitsussektori struktuurse eelarveülejäädiga.

Fiskaalpoliitika eesmärgid:

- Valitsussektori struktuurselt tasandatud eelarveülejääd alates 2013. aastast. Ülejäägi suurendamine 1,0%ni SKPst 2016. aastaks.
- Valitsussektori nominaalne ülejääk alates 2014. aastast, mis võimaldab alustada majanduskriisi ajal vähenenud reserve taastamisega.
- Reserve taastamine, sh eelarveaasta kestel positiivsetest lisaeelarvetest hoidumine, võimalik maksutulu ülelaekumine suunatakse reservidesse.
- Maksukoormuse viimine majanduslanguse eelsele tasemele, vähendades tööjõuga seotud makse.

Eesmärkide saavutamine eeldab valdkondades prioriteetide ümberseadmist ja kavandatud struktuursete reformide läbiviimist.

Ministriumidele jaanuaris esitatud kontrollsummad sisaldasid kõiki kohustusi ja püsikulusid, kuid ei taganud 2012–2015. aasta eelarvestrateegia rahanduspoliitilise sihi täitmist – 2013. aastal puudujääk 84 mln eurot.

Vabariigi Valitsuse poolt 2012. aasta riigieelarve menetlemisel tehtud otsused mõjutavad negatiivselt 2013–2016 aastat kokku 179,7 mln euro ulatuses, sh 2013. aastal 55,4 mln eurot.

Eelarveprotsessi arutelud algasid sel aastal varem – detsembris, mil kohtuti kõigi ministriumidega ning teemaks oli arengukavade koostamine. Jaanuaris kohtusid asekanterid, et rääkida läbi olulised tegevused valitsuse tegevusprogrammi ja eelarvestrateegia eesmärkide täitmiseks. Jaanuaris esitas Rahandusministeerium valitsemisaladele indikatiivsed kontrollsummad aastateks 2013–2016. Veebruaris toimusid peaministri ja ministrite kohtumised. Arengukava koos finantsplaaniga tuli esitada 1. märtsiks.

Pärast seda toimusid eelarvestrateegia läbirääkimised, mille üheks eesmärgiks oli leida võimalus

täita eelarvestrateegia ja Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi eesmärgid, sh käsitleda lähiaastate valdkonnapoliitika muudatusi nende finantsmõjusid ning esitada ettepanekud valitsuskabinetile.

Riigi eelarvestrateegia kiideti Vabariigi Valitsuse poolt heaks 26. aprillis, seejärel täpsustasid valitsemisalad ja põhiseaduslikud institutsioonid oma 2013.aasta finantsplaane.

Ministrite vahelised 2013.aasta eelarveläbirääkimised peeti augustis, see järel arutati eelnõud valitsuskabineti nõupidamistel augusti lõpust ja septembrini. Vastavalt toimunud aruteludele ja valitsuskabineti poolt langetatud otsustele koostati Rahandusministeeriumi juhtimisel koostöös kõikide haldus- ja valitsemisaladega 2013. aasta riigieelarve eelnõu koos seletuskirjaga, mis kiideti heaks 25.septembril Vabariigi Valitsuse istungil, mille Riigikogu kiitis heaks 9. detsembril.

2013. aasta riigieelarve seaduse ülesehitus ja muutused võrreldes eelnevatega.

Muudatuste eesmärk

Riigis finantsplaneerimise kvaliteedi tõstmiseks ja finantsaruannete kasutamisevõimaluste suurendamiseks on vajalik samade arvestusprintsüüpide kasutamine eelarvestamisel ja raamatupidamises. Käesolevaga koostatakse riigieelarvet lähtudes kassapõhisest arvestusprintsüübist ja raamatupidamine toimub rahvusvaheliselt aktsepteeritud standarditest lähtuvalt tekkepõhiselt, siis kasutusel olevad finantsaruanded ei anna lisaväärtust asutuste tasemel eelarveprotsessis otsuste tegemisel.

Raamatupidamises ja eelarvestamisel kasutatavate arvestuspõhimõtete ühtlustamise peamiseks eesmärkideks on:

- Muuta finantsplaneerimine täpsemaks valitsussektori eelarvepositsiooni arvestamiseks;
- Tõsta riigis finantsaruandluse kvaliteeti tagades täpsema ja operatiivsema ülevaate riigi nõuetest, kohustustest ja investeeringute vajadusest;
- Luua eeldused tulemuspõhise eelarvestamise arendamiseks tulevikus.

Arvestuspõhimõtete ühtlustamise tulemusel luuakse võimalus koostada edaspidi riigieelarve täiendavalt ka tekkepõhiselt. Standardiseeritud arvestusobjektide alusel uuendatud SAP-i kasutuselevõtu järgselt planeeritakse asutuste poolt eelarved tekkepõhiselt, mis sisaldades planeeritavat nõuete ja kohustuste muutust tagab endiselt asutusele ka kassapõhise eelarveinformatsiooni olemasolu.

Eelarvestamise ja raamatupidamise arvestuspõhimõtete ühtlustamine tähendab muuhulgas järgmist:

- finantsjuhtimise erinevates tegevustes kasutatakse edaspidi ühesuguseid mõisteid ja klassifikaatoreid;
- raamatupidamisaruanded on ühtlasi eelarve täitmise aruanneteks tegelike tulude ja kulude osas, millega välditakse omavahel seostamatute finantsaruannete esitamist ning tagatakse võimalused tõhusama eelarvekontrolli teostamiseks.

Finantsarvestuses kajastatakse informatsiooni reeglina detailsemalt kui eelarve liigenduses, mistõttu oleks võimalik finantsandmete alusel koostada kvaliteetsemaid finantsanalüüse, mis omakorda tagab täpsema eelarve planeerimise ning analüüsile tuginevad ettepanekud eelarvepoliitilisteks otsusteks.

Eeltoodut silmas pidades on 2013. aasta riigieelarve seaduse pilt esitatud uuel kujul, senise maatriksil põhinev formaat on asendatud üksteise alla koondatud blokkidena, kusjuures eelarve summad tuuakse ühes veerus, mis võimaldab paremini võrrelda erinevate aastate eelarveid ning kõrvutada eelarve mahtusid aruannetega.

2013.aasta seadusepildi ülesehitus ja muudatused

Allikate asemel võetakse kasutusele mõiste eelarve liik. Eelarve liik on kahekohalise koodiga

arvestusobjekt, mis kodeeritakse ning hallatakse riigis tsentraalselt.

Eelarve liik 10 – Arvestuslikud vahendid (sh arvestuslikud kulud) on:

- 1) arvestuslikud kulud, mille suurus tuleneb seadusest (nt pensionite väljamaksmine) st riigieelarve seaduse § 8 lõike 3 punktis 1 toodud kulud;
- 2) riigitulud, mida ei saa kasutada otse kulude tegemiseks (nt maksud, lõivud, trahvid – mida ei anta seaduse alusel edasi);
- 3) finantseerimistehingud, mille kasutamisel lähtutakse seaduses ja/või lepingus sätestatud nõuetest ja kohustustest (nt riigikassa rahapaigutused võlakirjadesse olenevad kogunenud vaba raha hulgast mistõttu ei saa eelarveseadusega piirangut panna).

Arvestuslikke vahendeid järgmisse aastasse üle ei kanta. Arvestuslike vahendite kasutamiseks piirmäärasid ei seata, vahendite kasutamisel lähtutakse tegelikust vajadusest.

Eelarve liik 20 - Kindlaksmääratud vahendid (sh kindlaksmääratud kulud) on:

- 1) kulud, mille summat ei tohi ületada ja millest seaduse alusel järgmisse aastasse on võimalik üle kanda 3%, st riigieelarve seaduse § 8 lõikes 2 toodud kulud;
- 2) finantseerimistehingud, mille summat ei tohi ületada ja mida järgmisse aastasse üle ei kanta (nt kapitalirendi tagasimaksed millele eelarveseaduses pannakse kulutamise piirmäär, mida ei tohi ületada).

Kindlaksmääratud vahendite kasutamiseks määratletakse riigieelarve seaduses või Vabariigi Valitsuse liigenduses piirmäärad, mida ei ole lubatud ületada.

Eelarve liik 30 ja 31 – Ülekantavad vahendid (sh kindlaksmääratud ja ülekantavad kulud) on kulud ja investeringud, millest seaduse alusel järgmisse aastasse kantakse kuni 100%.

Kindlaksmääratud ja ülekantavate kulude kasutamiseks määratakse riigieelarve seaduses või Vabariigi Valitsuse liigenduses piirmäärad, mida ei ole lubatud ületada.

Eelarve liik 40 - Tulud ja tuludest sõltuvad kulud (sh arvestuslikud ja ülekantavad kulud) on tulud ja nende tulude arvel tehtavad arvestuslikud kulud ning investeringud, millest seaduse alusel järgmisse aastasse kantakse üle tulude jääk, mille arvelt ei ole veel kulusid tehtud. Järgmisse aastasse kantakse üle kasutamata tulud 100%, mida ei ole lubatud järgmisel aastal ületada.

Eelarve liigid 50-69 - Edasiantavad maksud (sh arvestuslikud kulud) on edasiantavad maksud ja tasud, mille edasiandmine on sätestatud seaduses ning sõltub laekunud maksutuludest.

Tuludest sõltuvate kulude tegemiseks ja maksude edasiandmiseks piirmäärasid ei seata. Kulude tegemiseks peavad olema tulud laekunud või kaasneb kulude tegemisega dokumentaalselt tõestatud õigus (leping vms) saada tulusid.

2013. aasta riigieelarve seaduse pilt on esitatud uuel kulul, senise matriklil põhinev formaat on asendatud üksteise alla koondatud plokkidena, kusjuures eelarve summad tuuakse ühes veerus, mis võimaldab paremini võrrelda erinevate aastate eelarveid ning kõrvutada eelarve mahtusid aruannetega.

Esimesse plokki „piirmäärad“ koondatakse tulude, kulude, finantseerimistehingute ja investeringute mahud, mis vastavad valitsemisaladele seatud limiitidele ning neid summasid on riigiasutustel võimalik kasutada ettenähtud mahus, v.a. tulud.

Teine plokk „tulud ja tuludest sõltuvad kulud“ hõlmab saadud toetusi ning majandustegevusest laekuvaid tulusid, kusjuures kulu saab teha ainult tulude laekumise korral ja nii palju kui tulu on laekunud. Kui selles plokkis tulud eristatakse toetuse liigi ja majandustegevusest laekuva tulu lõikes, siis kuludes neid ei eristata. Selle ploki tulud ja kulud tähistatakse liigiga 40.

Kolmas plokk „edasiantavad maksud“ sisaldab tulusid ja kulusid, mida asutus ise ei kasuta, vaid edastab need kulu tegelikule tegijale.

Neljas plokk „finantseerimistingud“ uusi sisulisi põhimõtteid kaasa ei too.

Koondplokis antakse valitsemisala tulud, kulud, investeeringud ja finantseerimistingud nelja eelnimetatud plokki summana, samuti esitatakse riigiüleseid mahud kokku kõikide valitsemisalade koondina.

Uues seaduse pildis tuuakse asutuste lõikes vaid tööjõu- ja majandamiskulude mahud, investeeringud, muud kulud ja saadud toetused esitatakse valitsemisala kohta tervikuna. Nende kulude liigendamine asutustele jääb Vabariigi Valitsuse ja ministri pädevusse.

Riigieelarve konsolideerimisgruppi kuuluvate asutuste omavahelised tulud ja kulud riigiülevalt konsolideeritakse, selleks kasutatakse tehingupartnerite koode. Valitsemisalade eelarvete puhul konsolideeritakse ainult valitsemisalasisesed tingimused.

Eelarve konto. Muudetakse eelarveklassifikaatorit, mis rakendub 1. jaanuarist 2013. Olulisemad muutused klassifikaatoris on seotud eraldiste asendamisega antud toetustega, senised tegevuskulud nimetatakse tööjõu- ja majandamiskuludeks. Investeeringud tõstetakse kulude alt välja. Kuigi kehtestatav eelarveklassifikaator on üldisem, on asutustel võimalik oma arvestuse pidamiseks ja planeerimiseks kasutada klassifikaatorit raamatupidamise kontoplaani detailsuses, vastavalt vajadusele.

Eelarve objekt on arvestusobjekt, millega on vajadusel võimalik eelarvestamisel ja raamatupidamises pidada täiendavat kassapõhist arvestust ning seada eelarves vastavaid kassapõhiseid piirmäärasid.

Eelarve objekt võetakse kasutusele vaid juhul, kui Riigikogu või Vabariigi Valitsus peab vajalikuks kassapõhise eelarve sihtotstarvet lisaks eelarve liigile ja majanduslikule sisule määratleda. Erandjuhtudel võib Riigikogu ja Vabariigi Valitsus määratleda eelarve sihtotstarbe ainult eelarve liigi ja eelarve objektiga (investeeringud, tegevuskulud), jättes täpsema majandusliku sisu määramata (objekti koodid algusega IN, TK). Sel juhul määrab eelarve täitmisel täpsema eelarve konto (majandusliku sisu) minister või asutuse juht.

Iga-aastases riigieelarve seaduse ja eelarve täitmise aruandes eelarve rea nimetuse veerus esitatakse eelarve objekti nimetus. Juhul kui objektikoodi määratletud ei ole, siis esitatakse nimetuse veerus eelarve konto nimetus. Juhul kui eelarve liik on 50-69, siis esitatakse nimetusena eelarve liigi nimetus (konkreetne edasiantav maksuliik) ja eelarve objekt (kui see on olemas).

Eelarve objekt on 8-kohalise koodiga arvestusobjekt, mis kodeeritakse ning hallatakse riigis tsentraalselt.

I. OSA ÜLEVAADE MAJANDUS- JA FISKAALPROGNOOSIST AASTATEKS 2013-2016

1.1 EESTI MAJANDUSARENGU VÄLJAVAATED

Viimased majandusarengud

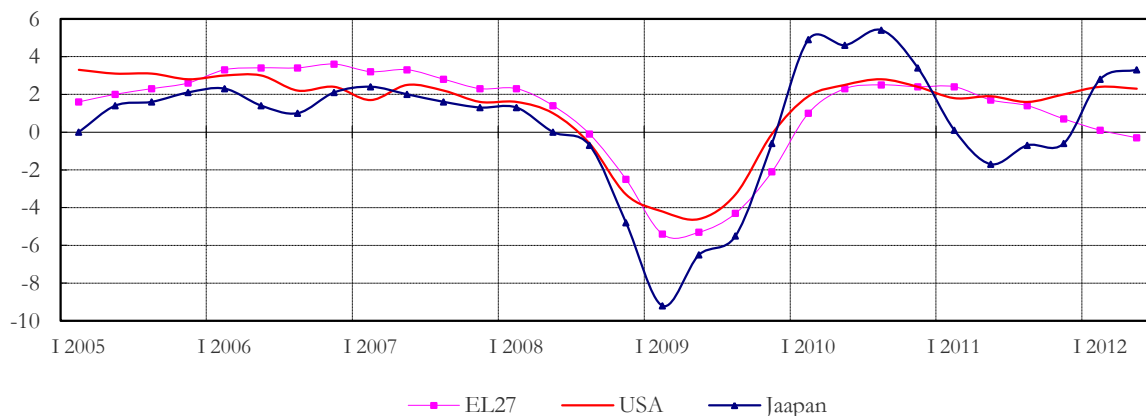
2011. aasta teisel poolel hakkasid **maailmamajanduse** kasvuväljavaated halvenema, globaalset majanduskasvu ümbritsevad riskid suurenesid ja kindlustunne hakkaks alanema. Maailmamajanduse edasiste arengute osas valitseb jätkuvalt ebakindlus ning majanduskasvu ümbritsevad riskid seoses euroala võlakriisi jätkumisega.

Euroopa Liidu majanduskasv aeglustus 2011. aastal 1,5%ni. 2012. aasta esimeses kvartalis kasvas majandus 0,1%, kuid teises kvartalis pöördus majandus langusesse. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga vähenes Euroopa Liidu SKP teises kvartalis 0,3%. Kiireim kasv leidis aga aset Lätis, kus majandus kasvas võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 4,6%, seejärel Leedus 2,8% ja Eestis 2,7%.

USA majanduskasv aeglustus eelmisel aastal 1,8%ni. Olukord USA tööturul on jätkuvalt nõrk. Tööturu statistika näitab, et ettevõtjad on töötajate arvu suurendamise osas endiselt ettevaatlikud. Käesoleva aasta esimeses kvartalis kasvas majandus võrreldes eelmise aasta sama ajaga 2,4% ning teises kvartalis 2,3%.

Jaapani majandus pöördus langusesse 2011. aasta teises kvartalis pärast viis kvartalit kestnud tõusuperioodi. Aasta kokkuvõttes vähenes SKP 0,8%. Käesoleva aasta esimeses kvartalis hakkas majandus taas kasvama ning majanduskasv ulatus 2,8%ni. Teises kvartalis kiirenes majanduskasv 3,3%ni.

Joonis 1. Majandusarengud erinevates piirkondades (% , v.e.a.)

Allikas: Eurostat.

2011. aasta viimases kvartalis Eesti majanduskasv aeglustus ning aeglustumine jätkus ka käesoleva aasta esimesel poolel. Esimeses kvartalis pidurdus majanduse aastane kasvutempo 3,4%ni ning teises kvartalis 2,2%ni, mille peapõhjuseks on väliskeskkonna nõrkuse tõttu pidurdunud ekspordi kasv. Majanduskasv põhines sisenõudlusel, mille tugevnemine jätkus oodatust kiiremas tempos.

Nii **eratarbimine** kui kapitali kogumahutus pöördus pärast kolme langusaastat tõusule 2011. aastal. Tarbijate kindlustunne saavutas oma põhja 2009. aasta kevadel ning hakkas siis kiiresti kosuma, kuid töötajate palgatulu oli endiselt sügavas languses ning seetõttu jätkus ka tarbimise vähenemine. Esimesed märgid tarbimisjulguse taastumisest tulid juba 2010. aasta teises

pooles, kui kiirele kasvule pöördus püsikaupade tarbimine. Selle taga oli peamiselt kriisi ajal järsult pidurdunud sõiduautode ostmine. Püsikaupade¹ tarbimine kasvas rekordilise kiirusega kogu 2011. aasta ning kasv jätkus ka 2012. aasta esimeses pooles, kui püsikaupu osteti juba peaaegu samas mahus, kui 2007. aastal.

Poolpüsikaupade² tarbimine sai kriisis veelgi enam kannatada ning langes oma eelmise tipuga võrreldes poole peale, kuid selle kaubagrupi osas on taastumine olnud oluliselt aeglasem. 2012. aasta esimeses pooles poolpüsikaupade tarbimine küll selgelt kasvas, kuid siiski soetati neid kaupu ligi 40% võrra väiksemas mahus kui buumi tipus. Lühikeses perspektiivis ei kuulu need kaubad sundkulutuste hulka ning poolpüsikaupade tarbimise oluliselt nõrgem taastumine viitab ilmselt sellele, et suurel osal elanikkonnast on endiselt olulised eelarvepiirangud. Kuigi poolpüsikaupade osakaal keskmises tarbimiskorvis on umbes kümnendik, on just seal lähiaastatel kõige rohkem kasvuruumi.

Kulukaupade³ tarbimise tase oli 2012. aasta esimesel poolaastal jõudnud kõige kõrgemale ehk 92% tasemele eelmisest tipust. Samas oli ka langus siin kõige väiksem. See tuleneb asjaolust, et lisaks toidule, jookidele ja alkoholile kuuluvad sinna gruppi ka eluasemega seotud sundkulutused nagu vesi, elekter, gaas, kaugküte ja kütused.

Nii kaupade kui teenuste tarbimine oli selle aasta esimese kvartali seisuga umbes 15% madalam kui tarbimisbuumi kõrghetkel, mistõttu võib arvata, et stabiilse taastumise jätkudes hoiavad elanike rahuldumata tarbimisvajadused lähiaastatel tarbimisvalmiduse kõrgel.

Kapitali kogumahutus on olnud kriisist taastudes suurim panustaja sisenõudluse kasvu ning 2011. aastal kujunes kapitalimahutuse aastakasvuks 27%. Vaatamata kiirele kasvule oli kapitali kogumahutuse tase eelmisel aastal endiselt vaid umbes kaks kolmandikku 2007. aasta omast. Sektorite lõikes on investeringute taastumine olnud erinev. Valitsussektori poolt finantseeritud investeringud jõudsid ELi struktuurifondide ja CO₂ kvoodimüügitulude toel juba buumiaegsele tasemele. Ettevõtete investeringute kasvutempo oli kõige kiirem, kuid nende tase jäi eelmisele tipule veel 40% alla. Kõige tagasihoidlikumalt on tõusnud majapidamiste investeringud eluasemetesse, mis on taastunud umbes 60% ulatuses. Investeringute osakaal SKPs (koos varudega), mis oli kriisi käigus langenud 39%lt 19%le, tõusis viie protsendipunkti võrra.

Ettevõtete investeringud põhivara liikide lõikes on taastunud väga erinevalt. Masinate ja seadmete osas on taastumine olnud täielik ning arvutustehnika osas on eelmine tipp tase juba selgelt ületatud. Viimasele on kaasa aidanud ka arvutustehnika odavnemine, mistõttu arvutitele tehtavad rahalised kulutused on viiendiku võrra buumiajast väiksemad. Transpordivahendite ning hoonete ja rajatiste osas on tase aga endiselt veidi üle ühe kolmandiku varasemast tipust.

Kuna nii ettevõtted kui majapidamised on oma laenujääki kohalikest kommertsbankadest stabiilselt vähendanud 2009. aasta algusest alates, siis rahastatakse investeringuid varasemast oluliselt rohkem juba akumulierenud kasumitest ning kogunenud säästudest. Ettevõtete puhul on oluliseks rahastamisallikaks ka välispangad ning välismaised ematettevõtted. Finantseerimisprobleemid ei ole Konjunktuuriinstituudi uuringute kohaselt kohalikele ettevõtetele süüsi oluliseks takistuseks investeringute tegemisel, pigem on probleemiks ebapiisav nõudlus.

¹ Lisaks isiklikele transpordivahenditele kuulub püsikaupade hulka ka mööbel ning kodumasinad ja –tehnikad.

² Poolpüsikaupadest moodustavad kaks kolmandikku rõivad ja jalatsid ning lisaks kuuluvad sinna gruppi veel raamatud, mänguasjad ja vaba aja vahendid.

³ Kulukaupade alla kuuluvad toit, alkohol, tubakas, remondimaterjalid, vesi, elekter, gaas, vedelad ja tahked kütused, kaugküte, farmaatsia- ja meditsiinivahendid, taimed, lemmikloomad, ajalehed, kodu- ja ihuhooldusvahendid jne.

Viiimase kahe aasta jooksul toimus soodsa väliskeskkonna ning sisemiste ressursside ära- kasutamise arvel ekspordimahtude kiire kasv, mis oli ühtlasi majanduse kasvumootoriks. 2012. aastal põhjustab globaalne majandusolukorra nõrgenemine ning Euroopa võlakriisi jätku- mine ekspordi kasvu pidurdumise. Tänu kaubanduspartnerite suhteliselt kiirele arengule oli Eesti ekspordikasv aasta esimesel poolel siiski korralik. Kaubagrupidest vedas kasvu masinate ja seadmete, metallide ning keemiatoodete väljavedu. Sealjuures on enamikes kaubagrupidest ekspordikasvud aastatagusega võrreldes aeglustunud. Välisnõudluse nõrkus on selgelt avaldunud viimastel aastatel ekspordikasvu vedanud sideseadmete harus, kus ekspordimahud on aasta esimesel poolel vähenenud ligi kümnendiku võrra. Väliskeskkonna nõrgenemine mõjutab sarnaselt kaupadele ka teenuste ekspordi.

Jooksevkonto on viimastel aastatel püsinud ülejäägis, 2011. aastal ulatus ülejääk 2,1%ni SKPst. Kuigi sisenõudlus elavnes 2011. aastal märgatavalt, võimaldas tugev kaupade ekspordikasv kaubandusbilansi puudujääki vähendada ning seeläbi hoida jooksevkontot ülejäägis. Teenuste ülejääk vähenes tugeva teenuste impordi tõttu, mille taga oli veo- ja ehitusteenuste suurenenud sisseostud mitteresidentidelt.

Majanduses toodetud lisandväärtus kasvas 2012. aasta esimeses pooles eelmise aasta sama ajaga võrreldes 2,9%. Kõige enam mõjutas majanduskasvu ehitussektor, kus lisandväärtus suurenes aastaga viiendiku võrra. Kasvu tagasid säästkvootide rahade toel tehtud hoonete renoveerimistööd ning avaliku sektori poolt rahastatud infrastruktuuriprojektide realiseerimine. Suure panuse majanduskasvu andis veel info- ja sidesektor, seda peamiselt infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni lisandväärtuse kiire kasvu tõttu. Kaks nimetatud tegevusala panustasid SKP kasvu 1,7 protsendipunkti ehk üle 60%. Oluline mõju oli ka kaubanduse, inseneri- ja tehnikaalase, haldus- ja abitegevuse ning muude valdavalt siseturule orienteeritud valdkondade lisandväärtuse suurenemisel. Majanduskasvu pidurdas töötlev tööstus, kus lisandväärtuse 7%ne vähenemine tulenes toodangu ja tootlikkuse kahanemisest enamikes valdavalt ekspordile suunatud tööstusharudes. Seejuures suurima mõjuga oli elektroonikaseadmete tootmises loodud lisandväärtuse järsk langus. Negatiivset mõjutas majanduskasvu veel kinnisvaraalse tegevuse lisandväärtuse vähenemine, mis tulenes kiiresti kasvanud üürihindadest.

Kiire majanduskasv tõi eelmise aastal kaasa tööjõunõudluse olulise suurenemise, mil suurenenud töömahud võimaldasid ettevõtjatel suurendada töötajate arvu. 2011. aasta kokkuvõttes suurenes hõive 6,7% ehk 38,2 tuhande inimese võrra. Käesoleva aasta esimeses kvartalis kasvas hõive võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 3,9% ning teises kvartalis 3,6% ehk ligikaudu 22 tuhande inimese võrra. Hõive suurenes valdavalt siseturule suunatud tegevusalade puhul.

Eelmise aasta kokkuvõttes vähenes tööpuuduse määr 12,5%ni ehk ligikaudu 87 tuhande inimeseni. Võrreldes aastatagusega vähenes töötus 2011. aastal 29,1 tuhande inimese võrra ehk 4,4 protsendipunkti. Tööpuuduse alanemist on soosinud sisenõudluse jätkuv kasv. Tööpuuduse määr vähenes selle aasta esimese kvartali 11,5%olt teises kvartalis 10,2%ni ning on nüüdseks jõudnud nelja aasta madalamaile tasemele. Võrreldes esimese kvartaliga oli selle aasta teises kvartalis töötuid ligikaudu üheksa tuhande inimese võrra vähem. Eesti tööpuuduse määr on langenud alla Euroopa Liidu keskmist taset, mis ulatus juunis 10,4%ni.

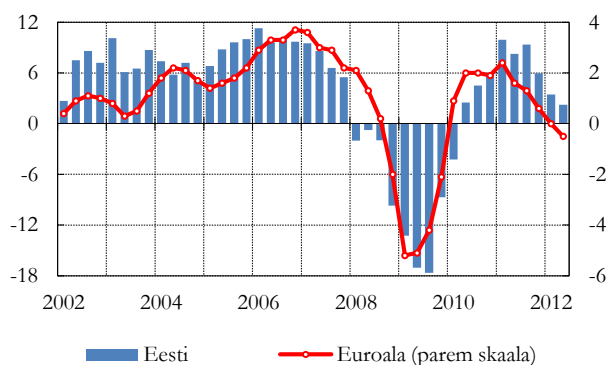
Ettevõtete majandusolukorra paranemine on võimaldanud tõsta töötajate palkasid ning 2011. aasta kokkuvõttes kasvas keskmine brutokuupalk 5,4%. Käesoleva aasta esimeses kvartalis kiirenes keskmine palga kasv 6,9%ni, kuid aeglustus teises kvartalis kooskõlas majanduskasvu aeglustumisega 5%ni. Reaalpalk ehk palk, millest tarbijahindade muutus on maha arvatud, ületas eelmisel aastal hindade tõusu. Reaalpalk hakkas tõusma eelmise aasta III kvartalis pärast ligi 3 aastat kestnud langust ning kasvas 2011. aasta kokkuvõttes 0,4%. Selle aasta esimeses kvartalis kasvas reaalpalk 2,4% ning teises kvartalis 1,1%. Kriisiaastatel vähenesid sisenõudluse buumi ajal tekkinud tasakaalustamatused ning töoviljakuse kasv ületas keskmine palga kasvu. 2010. aasta lõpus hakkasid töoviljakuse ja keskmine palga kasvud omavahel aga ühtlustuma ning 2011. aasta

kokkuvõttes aeglustus tööviljakuse kasv 0,9%ni. Selle aasta alguses pöördus kiire hõive kasvu taustal tööviljakuse reaalkasv negatiivseks, ulatudes esimeses kvartalis 0,4%ni ja teises kvartalis 1,3%ni.

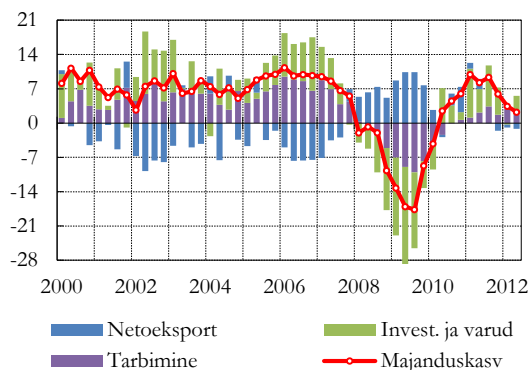
Käesoleva aasta esimesel poolel oli hindade tõus tagasihoidlikum kui aasta tagasi. Kui talve- ja kevadkuudel hoidis energiatoodete kallinemine aastast inflatsiooni üle 4% taseme, siis suvel on selle panus vähenenud. See võimaldas inflatsioonil juulis pidurduda viimase kahe aasta madalaimale tasemele, 3,6%ni. Erinevalt eelmisest aastast on toidu kallinemine sel aastal olnud tagasihoidlik, mida on võimaldanud osade toiduainete odavnemine rahvusvahelistel turgudel. Teenuste hinnatõus on viimastel kuudel kiirenud ning siin on lisaks tugevatele siseturuarengutele oluline osa turistide suurenenud külastustel, mis on kaasa toonud toitlustus- ja majutusteenuste kallinemise.

Joonis 2. Eesti majanduse põhinäitajate areng (%)

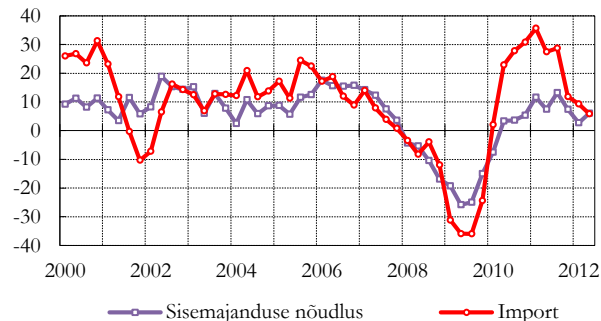
A. Eesti ja euroala majanduskasv

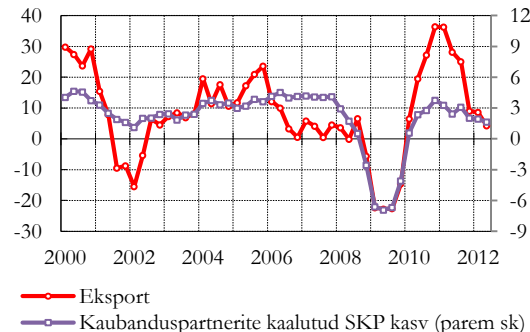
B. Panus majanduskasvu

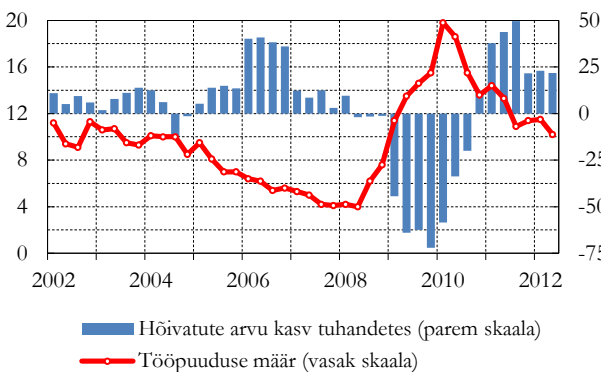
C. Sisenõudluse ja impordi reaalkasv

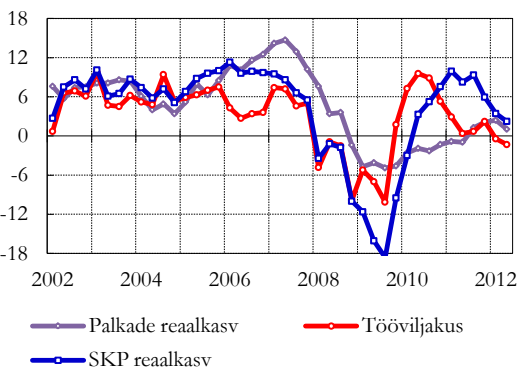
D. Eksporti reaalkasv

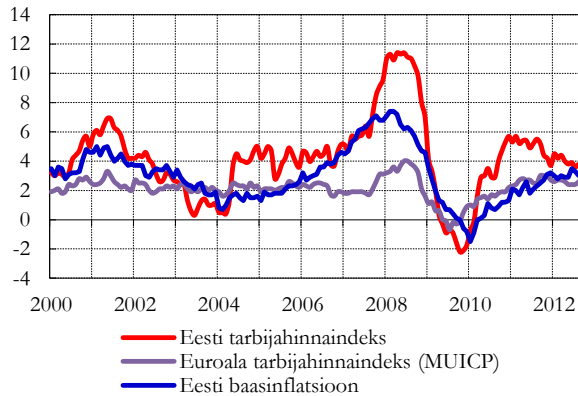
E. Tööhõive ja töötus

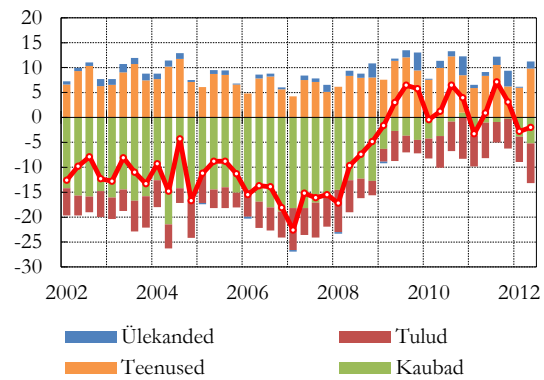
F. Tööviljakus

G. Eesti ja euroala tarbijahinnaindeksid

Jooksevkonto struktuur (% SKPst)

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Pank, Eurostat.

Makromajandusprognoos aastateks 2012-2016⁴

Suveprognoosi eeldused on fikseeritud 2012. aasta juuli keskpaiga seisuga. Kui Rahandusministeeriumi eelmise prognoosi koostamise ajal veebruaris–märtsis oli nii välis- kui sisemaine majanduskonjunktuur stabiilne, siis selle prognoosi tegemise ajal on signaalid väliskeskkonna võimalikest arengutest muutunud. Positiivseid tulevikuootusi näitavad aktsiaturud, kus indeksid on juuni algusest alates stabiilselt tõusnud nii Euroopas kui USAs. Samuti on viimase viie aasta madalaimal tasemel aktsiaturgude volatiilsus ja sedakaudu tuleviku ebakindlust väljendav VIX-indeks⁵. Teisest küljest on ELi ja eurosooni majandusosalduindeksid viimastel kuudel olnud languses, samuti kahanes teises kvartalis nii ELi kui eurosooni kogutoodang esimese kvartaliga võrreldes 0,2%. Eesti ekspordipartnerite kasvuperspektiivid on siiski paremad kui ELis keskmiselt ning prognoosi põhistsenaarium ei arvesta märkimisväärsete tagasilöökidega väliskeskkonnas.

Eesti sisemajanduse koguprodukt kasvab prognoosi põhistsenaariumi kohaselt 2012. aastal 2,2% ja 2013. aastal 3%. Rahandusministeerium on selle aasta majanduskasvu prognoosi tõstnud, mille peapõhjuseks on Eesti kaubanduspartnerite kõrgem majandusaktiivsus aasta esimeses pooles, mis on ka positiivselt avaldunud meie ekspordinäitajates. Majanduskasvu toetab sellel aastal siiski eelkõige tugev sisenõudlus, mis põhjustab impordi kiirema kasvu ekspordiga võrreldes ning mille tagajärjel muutub netoekspordi panus kasvu negatiivseks. 2013. aastal ootame ekspordi kasvu kiirenemist seoses välisnõudluse suurenemisega. Sisenõudluse kasv eelmise aastaga võrreldes aeglustub, kuid püsib endiselt mõõdukas. Järgnevatel aastatel on oodata majanduskasvu kiirenemist, kasvumootoriks jääb ekspordisektor, kuid siseturu roll majanduskasvu kujunemisel hakkab taas suurenema.

Sisenõudlus kasvab ka 2012. aastal SKPst kiiremini ja kasvuks ootame 4,9%. 2013. aastal langeb sisenõudluse kasvutempo 2,9%-ni ja selle põhjustab CO₂-kvoodimüügituludest finantseeritavate investeeringute järsk vähenemine ning samuti ELi struktuurivahendite perioodi lõppemine. Sisenõudluse osakaal SKPs tõuseb 97%-ni ning kasvu panustab sellel aastal enim kapitali kogumahutus valitsussektori investeeringute toel. Investeeringuid kasvatab lähiaastail kiiresti ka energeetikasektor ning välisomanduses olevad ettevõtted. Ettevõtted finantseerivad ennast paljuski akumulunud kasumite, emafirmade või välispankadest laenamise kaudu, mistõttu jätkub erasektori laenujäägi vähenemine kohalikest kommertsbankadest. Eelmise aasta teises

⁴ Rahandusministeeriumi suvine majandusprognoos avaldati 31. augustil 2011. Põhjalikum seletuskiri asub Rahandusministeeriumi kodulehel: <http://www.fin.ee/?id=263>

⁵ <http://finance.yahoo.com/q/bc?s=^VIX+Basic+Chart&t=5y>.

pooles kiirenenud eluasemeinvesteeringute kasvutempo peaks lähiajal vähenema, jäädes siiski kiiremaks sissetulekute kasvust. Kapitali kogumahutuse kasvuks ootame 2012. aastal 16,7% ja 2013. aastal 3,1%.

Eratarbimise kasv ületab 2012. aastal kevadisi ootusi, mis on põhjustatud positiivsetest arengutest tööturul. Töötuse langus on hoidnud tarbimisjulguse kõrgel tasemel ning seda ei ole seni kõigutanud ka negatiivsed uudised eurotsooni viimastest majandusarengutest. Palgakasvu mõju tarbimisvõimele pärsib siiski selle aasta esimesel poolel jätkunud kiire hinnatõus. Eratarbimise kasvuks ootame 2012. aastal 3,9% ning 2013. aastal 3,5%. Prognoosiperioodil suureneb eratarbimise osakaal SKPs marginaalselt, jäädes märgatavalt alla buumiaegsele tasemele.

Globaalse majandusolukorra nõrgenemine ning Euroopa võlakriisi jätkumine põhjustab kaupade ja teenuste **ekspordi** kasvutempo pidurdumise 2012. aastal. Tänu Eesti kaubanduspartnerite suhteliselt kiirele arengule oli meie ekspordi kasv aasta esimesel poolel korralik, kuid teisel poolel aeglustumine jätkub ning aasta kokkuvõttes ootame 3,5%st kasvu. Väliskeskkonna nõrkus toob lisaks kaupadele kaasa ka teenuste ekspordi kasvu pidurdumise. 2013. aastal võib võlakriisi leevenemise eeldusel oodata peamiste eksporditurgude järk-järgulist elavnemist, mistõttu ka ekspordi kasv kiireneb. Keskpikal prognoosiperioodil stabiliseerub ekspordikasv 7% lähedal, mis on kooskõlas välisnõudluse arengutega. Kõrge investeerimisaktiivsuse ning eratarbimiskulutuste suurenemise tõttu aeglustub kaupade ja teenuste impordi kasv väiksemas ulatuses ekspordiga võrreldes, ulatudes 6,5%ni käesoleval aastal. 2013. aastal Euroopa Liidu välisvahendite arvelt tehtavate investeeringute vähenemine pidurdab sisenõudluse kasvu ning impordi kasv alaneb ekspordiga võrreldavale tasemele.

Jooksevkonto ülejääk väheneb 2012. aastal 0,3%ni SKPst ning püsib ka aastatel 2013–2014 sarnasel tasemel. Ülejäägi vähenemise taga on käesoleval aastal välisnõudluse nõrkusest ja investeerimiskaupade sisseveo kasvust tingitud kaupade impordi kiirem kasv ekspordiga võrreldes, mis kajastub väliskaubandusbilansi puudujäägi suurenemises. 2013. aastal jooksevkonto ülejääk veidi suureneb kaupade ekspordi kiirema kasvu tõttu, mida võimaldab ekspordipartnerite kasvuväljavaadete paranemine. Jooksevkonto pöördub defitsiiti prognoosiperioodi lõpus kui taastub majanduse potentsiaalilähedane kasv, mis soosib kaupade ja teenuste impordi kiiremat kasvu ekspordiga võrreldes.

Tarbijahinnad (THI) tõusevad 2012. aastal 3,9%, 2013. aastal 3,5% ning järgnevatel aastatel stabiliseerub 2,8% juures. Käesoleval aastal on inflatsioon langustrendil ning inflatsiooni madal tase jääb aasta teise poole. Suurel määral panustab inflatsiooni eluasemekulutuste tõus, millest ligi pool läheb soojuse kallinemise arvele tingituna vedelkütuste kõrgetest hindadest välisturgudel. Palgatulu jätkuv kasv ning tarbijate paranenud kindlustunne toetab eratarbimiskulutuste suurenemist ja soodustab teenuste hinnaarenguid kajastava baasinflatsiooni kiirenemist sellel ja järgmisel aastal. 2013. aasta inflatsiooni mõjutab aasta alguses toimuv elektrituru avanemine, kuid aasta kokkuvõttes kujuneb inflatsioon käesoleva aasta tasemest madalamaks. Selle taga on soojuse ja kütuse hinnatõusu peatumine, millele viitavad alanevad naftafutuurid. Prognoosiperioodi teises pooles võib oodata inflatsiooni aeglustumist, kuid ületab eurotsooni hindade tõusu kiiremast majanduskasvust tingitud sissetulekute ja hinnataseme ühtlustumise tõttu.

Kiire majanduskasv tõi eelmisel aastal kaasa tööjõunõudluse olulise kasvu, mil suurenenud töömahud võimaldasid ettevõtjatel suurendada töötajate arvu ning **hõive** kasvas 6,7%. Käesoleval aastal on majandusaktiivsuse alanedes oodata tagasihoidlikumat hõivatute arvu kasvu, mil hõive kasvab võrreldes eelmise aastaga 15 tuhande inimese ehk 2,4% võrra. 2013. aastal aeglustub hõive kasv 0,5%ni ning edaspidi aeglustub kasv veelgi. Hõive kasvu väheneva tööealise rahvastiku tingimustes võimaldab tööjõus osalemise määra kasv, mis tuleneb tööealiste vanusstruktuuri muutusest. Tööpuudus on kriisiaegsest kõrgtasemest praeguseks hetkeks oluliselt vähenenud ning 2012. aastal alaneb töötuse määr 10,4%ni ja 2013. aastal 8,9%ni. Prognoosiperioodi lõpuks jõuab tööpuuduse määr 7,8%ni.

Ettevõtete majandusolukorra paranemine on võimaldanud tõsta töötajate palkasid ning käesoleval aastal kiireneb **keskmise kuupalga kasv** 5,6%ni. Järgmisel aastal ulatub keskmise palga kasv 5,5%ni, prognoosiperioodi lõpuks ulatub palgakasv 6%ni. Käesoleval aastal suureneb reaalpalk 1,6% võrra ning 2016. aastaks kiireneb kasv 3,1%ni. Töövõljalikus väheneb käesoleval aastal 0,2% võrra, kuid hakkab järgmisest aastast taas kasvama, ulatudes prognoosiperioodi lõpuks 3,2%ni.

Tabel 1. Sisemajanduse koguprodukti prognoos 2012–2016 (%)

	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*
1. SKP reaalkasv	2,2	3,0	3,4	3,5	3,6
1a. SKP püsivhindades (mld EUR)	12,3	12,7	13,1	13,6	14,0
2. SKP nominaalkasv	6,3	6,4	6,3	6,4	6,5
2a. SKP jooksevhindades (mld EUR)	17,0	18,1	19,2	20,4	21,8
2b. RKP jooksevhindades (mld EUR)	16,1	17,1	18,1	19,2	20,4
Kasvuallikad					
3. Eratarbimiskulutused (sh MTÜd)	3,9	3,5	3,8	4,5	3,9
4. Valitsussektori lõpptarbimiskulutused	2,2	1,0	0,1	0,1	0,1
5. Kapitali kogumahutus põhivarasse	16,7	3,1	5,8	8,1	8,4
6. Varude muutus (% SKPst)	2,3	2,7	2,6	2,7	2,7
7. Kaupade ja teenuste eksport	3,5	5,5	6,3	6,7	6,8
8. Kaupade ja teenuste import	6,5	5,5	6,3	7,7	7,6
Panus SKP kasvu¹⁾					
9. Sisemajanduse nõudlus (ilma varudeta)	6,0	2,7	3,4	4,3	4,2
10. Varude muutus	-1,4	0,0	-0,3	-0,2	-0,1
11. Kaupade ja teenuste bilanss	-2,4	0,2	0,2	-0,7	-0,6
Lisandväärtuse kasv					
12. Primaarsektor	-1,4	3,0	2,0	1,8	2,0
13. Tööstus	-1,1	7,1	5,8	5,4	5,2
14. Ehitus	21,5	4,5	4,4	4,6	4,8
15. Muud teenused	1,6	1,4	2,5	2,8	2,9

1) Panus SKP kasvu näitab, kui suure osa majanduskasvust konkreetne valdkond moodustab. Arvutatakse, korrutades valdkonna kasvu tema osakaaluga SKPs. Valdkondade panuste summa annab kokku majanduskasvu (väikese erinevuse põhjuseks on statistiline viga – osa SKPst, mida ei ole olnud võimalik valdkondade vabel ära jagada).

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Statistikaamet.

Tabel 2. Hindade prognoos 2012–2016 (%)

	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*
1. SKP deflaator	3,9	3,3	2,8	2,9	2,8
2. Eratarbimise deflaator	3,5	3,2	2,6	2,6	2,6
3. Harmoniseeritud tarbijahinnaindeks	4,2	3,7	2,9	2,8	2,8
3a. Tarbijahinnaindeks	3,9	3,5	2,8	2,8	2,8
4. Valitsussektori tarbimiskulutuste deflaator	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0
5. Investeeringute deflaator	2,0	2,9	2,4	2,6	2,6
6. Ekspordi deflaator	2,3	1,7	2,1	2,1	2,1
7. Impordi deflaator	1,8	1,5	2,0	2,0	2,0

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Statistikaamet.

Tabel 3. Tööturu prognoos 2012–2016 (15–74-aastased)

	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*
1. Tööhõive (tuh inimest)	623,9	627,4	630,5	633,0	635,6
1a. Tööhõive kasv (%)	2,4	0,5	0,5	0,4	0,4
2. Tööpuuduse määr (%)	10,4	8,9	8,2	7,9	7,8
3. Tööjõu tootlikkuse kasv (hõivatute arvu järgi) (%)	-0,2	2,5	2,9	3,1	3,2
4. Keskmise palk (EUR)	882	930	984	1 043	1 106
4a. Keskmise palga reaalkasv	1,6	1,9	2,9	3,1	3,1
4b. Keskmise palga nominaalkasv	5,6	5,5	5,8	6,0	6,0

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Statistikaamet.

Tabel 4. Maksebilansi prognoos 2012–2016 (% SKPst)

	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*
1. Võlgnevus välismaailma suhtes	3,5	3,2	2,2	0,8	-0,3
1a. Jooksevkonto	0,3	0,4	0,1	-0,9	-1,8
2. Kaupade ja teenuste bilanss	4,4	4,6	4,9	4,3	3,7
3. Tulude ja ülekannete bilanss	-4,1	-4,3	-4,9	-5,2	-5,5
4. Kapitalikonto	3,2	3,0	2,2	1,7	1,5
5. Vead ja täpsustused					

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Pank, Eesti Statistikaamet.

Muutus võrreldes Rahandusministeeriumi 2012. aasta kevadprognoosiga

Maaülemajanduse kasvuootused on viimastel kuudel alanenud ning jätkuvalt püsib ebakindlus seoses euroala võlakriisi laienemisega. Kaubanduspartnerite kasvuootused on võrreldes kevadisega käesolevaks aastaks mõnevõrra paranenud, tulenevalt partnerite oodatust kiiremast majanduskasvust aasta esimeses pooles.

Rahandusministeerium ootas 2012. aasta kevadise prognoosi põhistsenaariumis aastatel 2012–2013 **majanduskasvuks** vastavalt 1,7% ja 3%. Järgnevatel aastatel ootasime kasvutempo kiirenemist 3,5%ni. Kuna 2012. aasta esimene pool on osutunud aasta algul oodatust positiivsemaks, siis on selle aasta kogutoodangu kasvuprognoos tõstetud 2,2%ni. Selleks annab põhjust meie ekspordipartnerite varem prognoositust kiirem kasv ning kodumaiste investeeringute ja eratarbimise kasvav tase. Põhistsenaariumis on arvestatud väliskeskkonna mõningase nõrgenemisega selle aasta teises pooles, kuid olulisi tagasilööke tarbimis- ja investimisjulguses see endaga kaasa ei too. Järgnevate aastate SKP kasvutempod on sarnased kevadel prognoositule, kuid arvestades selle aasta kiiremat kasvu on kogutoodang ka järgmistel aastatel kevadisest prognoosist kõrgem. Kuna ülespoole on korrigeeritud ka inflatsiooniprognosi, eriti sellel ja järgmisel aastal, siis on SKP maht jooksevhindades 2012. aastal ca 0,3 ja järgnevatel aastatel 0,4–0,5 mld euro võrra kevadel arvatust suurem.

Tabel 5. Võrdlus eelmise prognoosiga (%)

	Suvine prognoos 2012			Muutus võrreldes 2012. aasta kevadise prognoosiga		
	2012*	2013*	2014*	2012*	2013*	2014*
SKP jooksevhindades (mld EUR)	17,0	18,1	19,2	0,3	0,4	0,4
SKP reaalkasv	2,2	3,0	3,4	0,5	0,0	0,0
SKP nominaalkasv	6,3	6,4	6,3	1,9	0,3	0,1
Tarbijahinnaindeks	3,9	3,5	2,8	0,6	0,5	0,1
Tööhõive (15–74-aastased, tuhat)	623,9	627,4	630,5	10,9	7,9	7,3
Palga reaalkasv	1,6	1,9	2,9	1,2	0,0	0,4
Investeeringud koos varudega (% SKPst)	26,4	26,7	27,1	0,7	0,1	-0,4
Jooksevkonto (% SKPst)	0,3	0,4	0,1	-0,6	0,3	1,0

	Suvine prognoos 2012			Muutus võrreldes 2012. aasta kevadise prognoosiga		
	2012*	2013*	2014*	2012*	2013*	2014*
Panus SKP kasvu						
Sisemajanduse nõudlus (varudeta)	6,0	2,7	3,4	1,5	-0,2	-0,5
Varude muutus	-1,4	0,0	-0,3	-0,4	-0,4	0,0
Kaupade ja teenuste bilanss	-2,4	0,2	0,2	-0,6	0,6	0,5
Valitsussektor						
Valitsussektori eelarvepositsioon	-1,2	-0,6	0,1	1,4	0,4	0,7
Valitsussektori võlakooormus	10,5	12,0	11,7	1,7	0,7	0,1
Maksukooormus	33,2	32,5	32,2	0,3	0,0	0,3

Allikas: Rahandusministeerium.

Riskid Eesti majanduses

Alljärgnevalt on toodud majandusprognoosi lisastsenaarium, mille esinemistõenäosus jääb alla baasprognoosi omale, kuid see aitab lahti mõtestada prognoosiga seonduvat ebakindlust.

2012. aasta kevadise prognoosi tegemise ajal olid nii Eesti kui ELi majandusarengu väljavaated mitmete näitajate põhjal stabiilsed ja üldiselt valitses ootus, et eurotsooni võlakriisi põhi saab kevadel läbitud. Aktsiabörsid olid juba eelmise aasta lõpus pöördunud tõusule, aktsiaturgude närvilisust iseloomustav volatilsus oli madal ja kindlustunde indikaatorid olid stabiilsed ning Eesti puhul ajaloolisest keskmisest kõrgemal tasemel.

2012. aasta suve lõpuks on siiski selgunud, et EL27 ja eurotsooni kogutoodang oli teises kvartalis languses ning eurotsoonile ennustatakse majanduslanguse jätkumist selle aasta jooksul. Kui Euroopa keskpanga poolt viimastel kuudel vihjatud stabiliseerimismeetmed ei suuda siiski võlakirjaturge rahustada, võib sellega kaasned a järjekordne tagasilöökk Euroopa majandusele ja selle kaudu Eesti ekspordinõudlusele.

Arvestades Eesti majandusagentide kindlustunde senist head püsimist ning sisenõudluse madalat baastaset, on kohaliku tarbimise ja investeringute kasvu potentsiaal esialgu olemas ning väliskeskonna nõrkus 2012. aastal veel sisenõudlust oluliselt ei mõjutaks. Küll aga hakkaks pidurduma ekspordi kasv, mille põhiline mõju jääks 2013. aastasse. Ekspordi vähenemise mõju palgatulule on sellel aastal väike, kuid järgmisel aastal toob see kaasa hõive kasvu seiskumise ning palgakasvu mõningase aeglustumise. 2013. aastal pidurdub erasektori investeringute kasv ning mõnevõrra ka eratarbimine, kuid olulisem mõju tuleb netoekspordi vähenemisest, mis viib ka jooksevkonto kergesse defitsiiti. Reaalpalga kasvu jätkumist toetab põhistsenaariumist madalam inflatsioon. Riskistsenaariumi kohaselt kasvab Eesti SKP 2012. aastal 2,0% ja 2013. aastal 1,5%. 2014. aastaks taastuvad põhistsenaariumi kasvud. Riskistsenaariumi kohaselt jääb Eesti SKP nominaalne maht 2013. aastal umbes 350 mln ja 2014. aastal 390 mln eurot madalamaks põhistsenaariumiga võrreldes.

Tabel 6. Majanduse võimalik areng riskistsenaariumi korral 2012–2014 (%)

	Riskistsenaarium				Erinevus baasprognoosist	
	2012*	2013*	2014*	2012*	2013*	2014*
SKP jooksevhindades (mld EUR)	16,9	17,7	18,8	0,0	-0,3	-0,4
SKP reaalkasv	2,0	1,5	3,3	-0,2	-1,5	-0,1
SKP nominaalkasv	6,1	4,6	6,2	-0,2	-1,8	-0,1
THI	3,8	3,2	2,7	-0,1	-0,3	-0,1
Sisenõudluse reaalkasv	4,9	2,4	3,2	0,0	-0,5	-0,1
Ekspordi reaalkasv	3,0	2,1	6,2	-0,6	-3,5	-0,1
Tööhõive kasv	2,4	0,0	0,3	0,0	-0,6	-0,2

	Riskistsenaarium				Erinevus baasprognosist	
	2012*	2013*	2014*	2012*	2013*	2014*
Palga nominaalkasv	5,6	4,8	5,4	0,0	-0,7	-0,4
Väliseeldused						
Peamiste kaubanduspartnerite majanduskasv	1,2	1,0	2,0	-0,3	-0,8	-0,1
Valitsussektor						
Maksukoormus (% SKPst)	33,1	32,2	31,8	-0,1	-0,3	-0,4
Valitsussektori eelarvepositsioon (% SKPst)	-1,2	-0,9	-0,3	0,0	-0,3	-0,4
Valitsussektori võlakoormus (% SKPst)	10,5	12,3	12,4	0,0	0,3	0,7

Allikas: Rahandusministeerium, Statistikaamet.

1.2. VALITSUSSEKTORI EELARVEPOSITSIOON

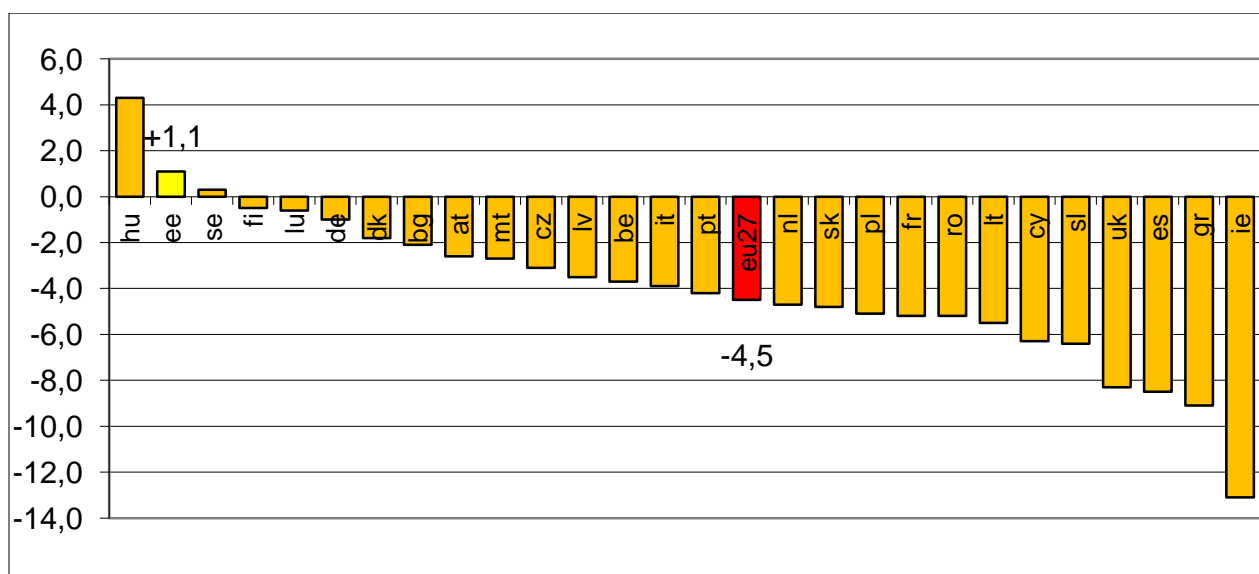
Valitsussektori eelarve nominaalne positsioon

Kõikide valitsussektori tasandite institutsioonide eelarvetest moodustub kokku valitsussektori eelarvepositsioon, mis on oluliseks riigi fiskaalolukorda kirjeldavaks indikaatoriks, mida seiratakse muuhulgas Euroopa Komisjoni poolt.

2011. aastal oli valitsussektori eelarvepositsioon majanduskriisi järgselt teist aastat ülejäägis, mis ulatus 183,5 mln euro ehk 1,1%ni SKPst. Keskvalitsus lõpetas aasta 0,1%-lises ülejäägis, sotsiaalkindlustusfondide ülejääk ulatus 0,9%-ni SKPst ning kohalikel omavalitustel 0,1%-ni SKPst. Eelarveülejäagi saavutamisele aitas oluliselt kaasa rahvusvaheliste heitmekvootide müügist saadud tulu, kuid ülejääk oleks saavutatud ka ilma selleta.

2011. aastal oli kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide seas valitsussektori eelarveülejääk vaid Ungaris, Eestis ja Rootsis (vt joonis 3). Kõik ülejäänud Euroopa Liidu liikmesriigid olid eelarvepuudujäägis. Euroopa Liidu keskmisest oli Eesti valitsussektori eelarvepositsioon 5,6% võrra parem ning suurima defitsiidiga Iirimaast koguni 14,2% võrra parem. Euroopa Komisjoni 2012. aasta kevadprognoozi kohaselt väheneb Euroopa Liidu keskmine eelarvepuudujääk 2012. aastal 3,6%ni SKPst ning 2013. aastal 3,3%ni SKPst.

Joonis 3. Valitsussektori eelarvepositsioon Euroopa Liidus aastal 2010 (% SKPst)

Allikas: Statistikaamet, Eurostat.

2013. aasta riigieelarve kohaselt kujuneb valitsussektori nominaalseks eelarvepuudujäägiks 0,7% SKP-st (vt tabel 7).

Tabel 7. Valitsussektori nominaalne eelarvepositsioon 2013. aastal

	2013
Valitsussektor (mln EUR)	-128
Riigieelarve	-144
sh riiklik pensionikindlustus	-370
Muu keskvalitsus	-18
Sotsiaalkindlustusfondid	64
Kohalikud omavalitsused	-29
Valitsussektor (% SKPst)	-0,7%
Riigieelarve	-0,8%
sh riiklik pensionikindlustus	-2,0%
Muu keskvalitsus	-0,1%
Sotsiaalkindlustusfondid	0,4%
Kohalikud omavalitsused	-0,2%

Allikas: Rahandusministeerium.

Riigieelarve tulude arvestuses eristatakse kassapõhist ning tekkepõhist lähenemist. Olenevalt valitud meetodikast võib eelarvepositsiooni hindamise lõpptulemus oluliselt erineda.

Tavapäraselt vaadeldakse ning kajastatakse jooksvaid riigieelarve tulusid kassapõhiselt. Kuigi see lähenemine aitab lihtsustatult hinnata tulude laekumist vaadeldaval perioodil, kajastatakse ametliku ning Euroopa Liidus tunnustatud meetodika kohaselt andmeid aruandluses siiski tekkepõhiselt. Sellist meetodikat kasutades avaldab andmeid valitsussektori tulude, kulude ja eelarvepositsiooni kohta ka Eesti Statistikaamet.

Tulude tekkepõhise arvestuse korral kajastatakse üldpõhimõtte kohaselt maksutulud juba vastava maksukohustuse tekkimisel (näiteks palga väljamaksmise hetkel), mitte maksutulu laekumisel. Välistoetuste puhul lähtutakse põhimõttest, et need ei mõjuta eelarvepositsiooni, mistõttu laekumise korral ei arvestata saadud tulu koheselt, vaid alles siis, kui tehakse välistoetuse vahenditega seotud kulutus (investeering). Tulu rahvusvahelistest heitmekvootidest kajastatakse kvootide omandiõiguse üleminekul välispartnerile ning kulu sarnaselt investeeringutega põhivara arvelevõtmisel raamatupidamisarvestuses. Olenevalt vaadeldavast perioodist võivad erinevused riigieelarve kassapõhise ja tekkepõhise arvestuse vahel olla märkimisväärsed. Tavapäraselt kaasnevadki suuremad vahed seoses välisabi laekumise ja kulutamise perioodide erinevuse tõttu tehtavate kohandustega.

Riigieelarve on Eestis koostatud kassapõhise meetodika alusel, samas on aga valitsussektori eelarvepositsiooni hinnangud tekkepõhised. Samuti on ka riigiasutuste raamatupidamine tekkepõhine.

Keskvalitsus

Valitsussektorist ca 3/4 moodustava keskvalitsuse suurimaks osaks on riigieelarve, kuid keskvalitsuse hulka kuuluvad ka riigi asutatud sihtasutused (suurima mõjuga on haiglad ja Keskkonnainvesteeringute Keskus), äriühingud (sh Riigi Kinnisvara AS) ja avalik-õiguslikud institutsioonid (nt ülikoolid, Eesti Rahvusringhääling). Riigieelarve positsioon on enim seotud majandustsükliga, seda lähtuvalt finantseerimisest - suure osa riigieelarve tuludest moodustavad majandusarengu suhtes sensitiivsed maksud. Sellest lähtuvalt on majandustsükli langusfaasis suurem osa eelarvepuudujäägist tulnud just riigieelarvest.

Riigieelarve positsiooni mõjutab oluliselt ka riiklik pensionikindlustus. 2013. aastal ületavad riikliku pensionikindlustuse kulud 0,37 mld euro võrra sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osast

saadavaid tulusid.

Riigieelarve maksutulude prognoos baseerub Rahandusministeeriumi 2012. aasta suvisel majandusprognoosil. Mittemaksuliste tulude prognoos tugineb ministeeriumide esitatud prognoosidele, 2012. aasta senistele laekumistele ning eelarveläbirääkimistel kokkulepitule.

Muu keskvalitsuse eelarvepositsioon moodustub sihtasutuste, äriühingute ja avalik-õiguslike institutsioonide koondsummana. Üks peamisi eelarvepositsiooni mõjutavaid tegureid on suuremahulised investeeringud, mis ületavad jooksva aasta tulusid. Sõltumata sellest, kas neid finantseeritakse eelmistel aastatel kogunenud reservidest või laenu abil, on mõju eelarvepositsioonile negatiivne.

Sotsiaalkindlustusfondid

Sotsiaalkindlustusfondide sektorisse kuuluvad Haigekassa ja Töötukassa. 2011. aastal jäi Haigekassa eelarve tänu sotsiaalmaksu paremale laekumisele ja prognoositust väiksemale kulude mahule (põhiliselt ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud) ca 13 miljoni eurosse eelarveülejääki, kuid sellel ja kahel järgneval aastal on siiski oodata puudujäägi tekkimist. Prognoosi kohaselt ületavad Haigekassa tulud kulude mahtu jälle 2015. ja 2016. aastal. Maksimaalselt võib Haigekassa puudujääk olla 30% akumuleeritud kasumist, mis ei ületa 7% jooksva aasta tervishoiuteenuste kuludest.

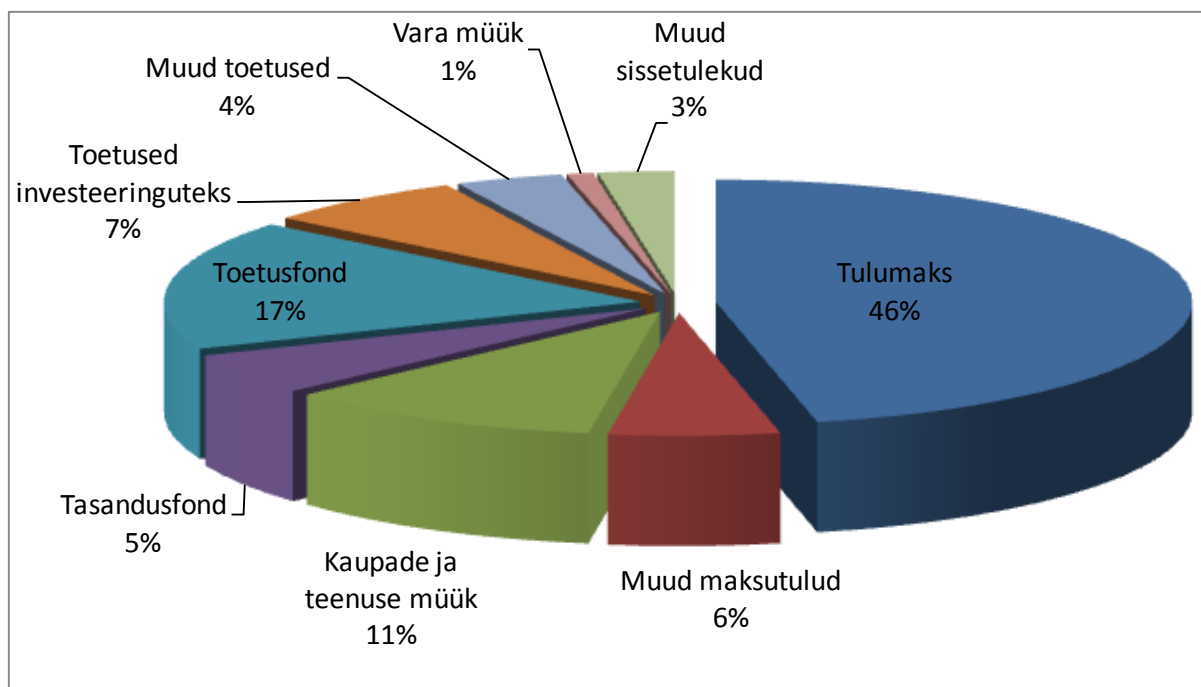
Sarnaselt 2010. aastaga lõpetas Töötukassa ka möödunud aasta ülejäägiga (ca 135 miljonit eurot), mis tulenes nii töötuskindlustuse maksemäärade tõstmisest 2009. aasta keskel, kui ka hüvitise saajate vähenemisest. Käesoleva aasta Töötukassa eelarvepositsiooni mõjutab positiivselt jätkuv hüvitiste mahu vähenemine ning kasvav töötuskindlustusmaks laekumine, mille tulemusena on oodatav eelarveülejääk ca 114 miljonit eurot. Alates 2013. aastast on eeldatud töötuskindlustuse maksemäärade langust 2% ja 1% tasemele, mille tulemusena väheneb oluliselt ka eelarveülejääk (ca 75 miljoni euron 2013. aastaks).

Vaadeldes koos sotsiaalkindlustusfondide tasandiga ka keskvalitsuse alla kuuluvat riikliku pensionikindlustuse süsteemi, kujuneb nende eelarvepuudujäägiks 2013. aastal 306 miljonit eurot ehk 1,7% SKPst.

Kohaliku omavalitsuse üksused

Kohaliku omavalitsuse üksuste eelarved on iseseisvad ehk nad otsustavad ise eelarvete koostamise üle. Peamisteks tululiikideks on tulumaks ja toetused riigieelarvest. Laekumine tulumaksust moodustab peaaegu poole kogu laekumistest, muutes nad vägagi sõltuvaks selle muutustest. Aastatel 2009-2010 kokku -20% langenud tulumaksu laekumine pöördus 2011. aastast taas tõusule (+5,8%), kuid 2008. aasta tasemele jõuab laekumine prognooside kohaselt alles 2014. aastaks.

Joonis 4 Kohaliku omavalitsuse üksuste sissetulekute jaotus 2011. aastal

Kohaliku omavalitsuste üksuste kulud on ületanud tulusid kõikidel aastatel v.a perioodil 2010–2011. Defitsiidi katmiseks on suurendatud võlakooormust, mis ulatus 2011. aasta lõpuks 565 mln euroni. Perioodi 2010–2011 ülejääk on tingitud erakorralisest kohustuste võtmise piirangust. 2009. aasta 1. märtsist kuni 2011. aasta lõpuni võisid kohaliku omavalitsuse üksused võtta täiendavaid kohustusi ainult välisabi kaasfinantseerimiseks ja olemasolevate kohustuste refinantseerimiseks. 2012. aastast on kohalikel omavalitsustel võimalik võtta kohustusi ka muudeks investeeringukuludeks, kuid 2016. aasta lõpuni on kavandatud piirata nende võimalusi võtta kohustusi üle 60%-i põhitegevuse tuludest.

Jooksvalt on kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvete ja eelarve täitmise andmetega võimalik tutvuda: <http://www.fn.ee/index.php?id=11182>.

Tabel 8 Kohaliku omavalitsuse üksuste koondnäitajad (mln EUR)

KOV	2008	2009	2010	2011	2012*	2013*
TULUD KOKKU	1 454	1 292	1 270	1 324	1 384	1443
- Tulumaks	734	634	585	619	668	725
- Tasandusfond	91	70	70	72	72	72
KULUD KOKKU	1 518	1 358	1 249	1 295	1 391	1472
KASSAPÕHINE TASAKAAL	-57	-76	27	29	-7	-29
TEKKEPÕHINE TASAKAAL	-104	-61	29	17	-7	-29
VÕLAKOHUSTUSI KOKKU	549	593	569	565	572	600
Likviidne vara kassas ja hoiustes	112	67	87	109	109	109

Riigieelarvest toetatakse kohaliku omavalitsuse üksusi üldiste ning sihtotstarbeliste toetuste kaudu. Sihtotstarbelised toetused on mõeldud projektipõhiseks rahastamiseks. Üldised toetused jagunevad kaheks, milleks on tasandusfond ja toetusfond. Tasandusfond on ette nähtud tulude ja kulude tasandamiseks, et tagada väiksema tulukusega kohaliku omavalitsuse üksustele vahendid neile pandud ülesannete täitmiseks. See jaotatakse 2012. aasta riigieelarve seaduse § 3 lõike 1 valemil alusel.

Toetusfondi vahendid on ette nähtud hariduskulude toetuseks (pedagoogide palgavahendid, õppevahendid, koolilõuna toetus jne), toimetulekutoetuse väljamaksmiseks, sotsiaaltoetuse- ja

teenuste osutamise toetuseks, sündide ja surmade registreerimise kulude hüvitamiseks ning saarvaldade ja saarelise osaga valdade toetuseks. Toetusfondi vahendeid tuleb kasutada vastavalt seatud eesmärkidele, kuid kohaliku omavalitsuse üksustele on antud vabadus otsustada vahendite kasutamise viisi üle. Toetusfondi vahendite jaotuse kehtestab Vabariigi Valitsus. Toetusfondi on lisatud 2013.a rakenduva maamaksuvabastuse rakendamisega seotud kulude toetamiseks ühekordselt 990 000 eurot. Toimetulekutoetusteks ette nähtud summat on vähendatud 4 mln euro võrra seoses abivajajate arvu eeldatava vähenemisega. Hariduskuludest on õpilasürituste, aineseksioonide ja erakoolide toetus tõstetud ümber Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarvesse.

Ministeeriumide eelarvetest eraldatakse kohalikele omavalitsustele sihtotstarbelisi eraldi nii jooksvateks kuludeks kui ka investeeringutoetusteks alljärgnevalt:

Keskonnaministeeriumi kaudu eraldatakse Euroopa Liidu struktuuritoetuste vahenditest ca 98,5 mln eurot veemajanduse infrastruktuuri projektidele.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu eraldatakse kohalike teede hoiuks 29,3 mln eurot, mis on võrreldes 2012. aastaga suurenenud 65%.

Kultuuriministeeriumi kaudu eraldatakse 1,1 mln eurot kultuuri- ja spordiobjektide investeeringuteks ning 3,1 mln eurot raamatukogude, muuseumide, teatrite ja kinode toetamiseks.

Haridus- ja Teadusministeeriumi kaudu on ette nähtud 6,2 mln eurot munitsipaliseeritud kutsekoolide jooksvate kulude katmiseks.

Siseministeeriumi eelarvest eraldatakse Euroopa Liidu struktuuritoetuste vahenditest 57,8 mln eurot piirkondade tervikliku ja tasakaalustatud arengu toetamiseks. Sellest ca 21 mln eurot on suunatud „kohalike avalike teenuste arendamise“ ja „linnaliste piirkondade arendamise“ meetmetega ette nähtud investeeringuteks. Toetuste kaudu on võimalik teostada suuremahulisi investeeringuid peamiselt kultuuri, spordi ja hariduse valdkonnas⁶.

Valitsussektori võla arengud

Eesti valitsussektori võlg vähenes 2011. aasta jooksul 6,7 protsendilt 6,1 protsendini SKPst, mis võrreldes teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega on jätkuvalt madalaim tase. Nominiaalselt võlakoormus veidi kasvas, kuid seda põhjustas asjaolu, et vastavalt valitsussektori võla arvestuse metoodikale kajastuvad alates Eesti liitumisest Euroopa Finantsstabiilsuse Fondiga (EFSF) ka tema poolt väljastatud laenud osaliselt Eesti võlakoormuses. EFSFi mõju 2011. aasta Eesti võlale moodustas 14 mln eurot ehk 0,1% SKPst. Konsolideerimata andmetel ületas kohalike omavalitsuste võlakoormus möödunud aastal keskvalitsuse võlataseme 40 mln euro võrra ning ulatus 539 mln euroni.

Tulenevalt riigikassa rahavoogude paremaks juhtimiseks välja võetud Euroopa Investeerimispannga (EIB) laenust ning EFSFi mõjudest, saavutab valitsussektori võlakoormus 2013. aastal taseme 12,0% SKPst. EFSFi osa sellest moodustab sellest 4,3% SKPst, kuid järgnevatel aastatel see osakaal väheneb.

Keskvalitsuse võlakoormust mõjutavad lisaks jooksvate tulude ja kulude vahele olulisel määral ka finantseerimistingud. 2012. aastal tehakse esimesed sissemaksed Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) ning lisaks on käesoleval ja järgmisel aastal arvestatud Eesti Energia omakapitali suurendamisega vastavalt 150 mln euro ja kuni 200 mln euro võrra, mis veel täpsustub. Vaatamata eelarvepuudujäägile ning finantseerimistingutest tulenevale survele, ei pea riigikassa likviidsuse säilitamiseks prognoosi kohaselt võlakirjaturule pöörduma ning piisab EIB

⁶ Kinnitatud KOIT kava <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13180086> ja linnaliste omavalitsuste investeeringute kava <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13097421>.

krediidilimiidi kasutamisest.

Tabel 9 Valitsussektori võlakoormus 2010–2013

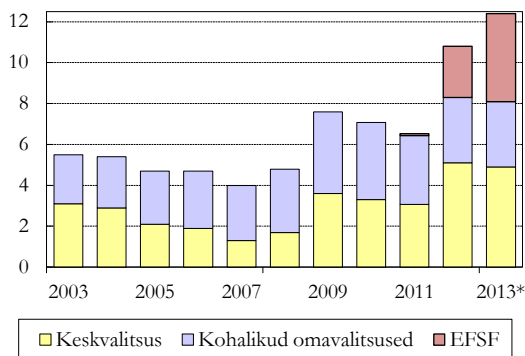
	2010	2011	2012*	2013*
Võlg kokku (mln eur)	957	975	1 794	2 175
sh keskvalitsus	473	499	881	885
sh kohalikud omavalitsused	541	539	545	574
sh EFSF	0	14	431	780
Võlg kokku (% SKPst)	6,7%	6,1%	10,6%	12,0%
sh keskvalitsus	3,3%	3,1%	5,2%	4,9%
sh kohalikud omavalitsused	3,8%	3,4%	3,2%	3,2%
sh EFSF	0,0%	0,1%	2,5%	4,3%

* *prognoos*

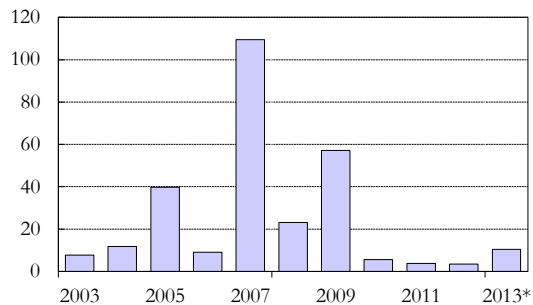
Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Statistikaamet.

Joonis 5. Võlakoormuse areng

A. Valitsussektori võlakoormus (% SKPst)

B. Keskvalitsuse⁷ võla tagasimaksed

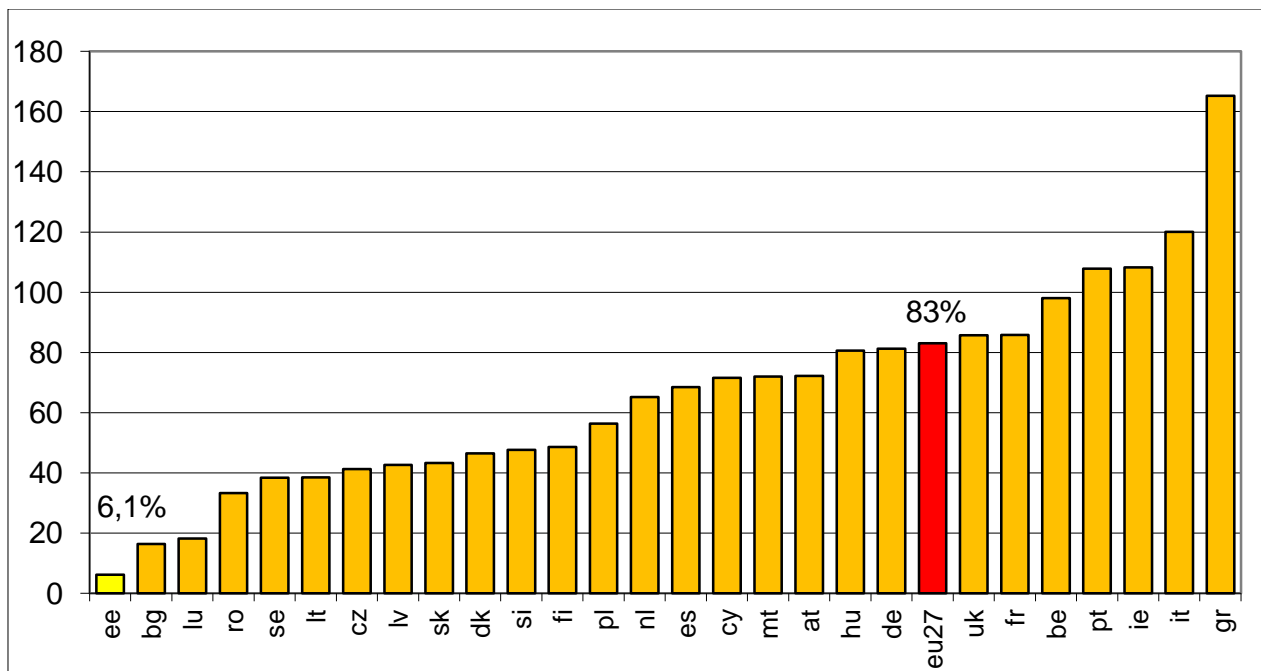

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Statistikaamet.

Eesti elarvepoliitika põhieesmärk iseseisvusaastate jooksul on olnud hoida valitsussektori elarvepositsioon keskpikal perioodil tasakaalus ning võimalusel ülejäägiga, mis on omakorda väljendunud madalas võlakoormuse tasemes. Euroala riikide keskmine võlatase on viimase kümne aasta jooksul olnud keskmiselt 70% SKPst, kuid tõusnud 2011. aasta lõpuks 83%ni SKPst. Eesti võlakoormus on samal ajal püsinud keskmiselt 5% ümber, jõudes eelmise aasta lõpuks 6,1%ni SKPst. Madala võlakoormuse poolest paistavad Euroopa Liidus silma veel Bulgaaria (2011. aastal 16,3% SKPst) ja Luksemburg (18,2%).

⁷ Keskvalitsus ilma sibtasutuste ja avalik-õiguslike juriidiliste isikuteta.

Joonis 6 Võlakoormus Euroopa Liidus aastal 2011 (% SKPst)

Allikas: Eurostat.

Valitsussektori likviidsete finantsvarade arengud

Valitsussektori likviidsete finantsvarade maht oli 2011. aasta lõpus 1,6 mld eurot, mis moodustas 9,9% SKPst. Aastatel 2012–2014 on ette näha reservide vähenemist, kuna riigieelarve puudujääki ning finantseerimistingimusi on osaliselt kavas rahastada ka reservide arvelt.

2011. aasta lõpus ulatusid keskvalitsuse reservid 904 mln euroni, kuid 2013. aasta lõpuks oodata likviidsete finantsvarade vähenemist 255 mln euroni. Samas ei näe prognoos ette Stabiliseerimisreservi vahendite kasutamist – finantseerimisvajadus kaetakse likviidsusreservist.

Töötu- ja Haigekassa likviidsed varad ulatuvad prognoosi kohaselt 2013. aastaks 714 mln euroni, mis on võrreldes 2011. aastaga ca 32% kõrgem tase. Töötukassa kontekstis on järk-järguline reservide kasv oluline seoses keskmise palga kasvuga ning sellest tulenevate potentsiaalsete väljamaksete suurenemisega võimaliku majanduskriisi tingimustes.

Tabel 10. Valitsussektori reservid 2009–2012

	2010	2011	2012*	2013*
Finantsvarad kokku (mln eur)	1 734	1 582	1 501	1 107
sh keskvalitsus	1 195	904	713	255
sh kohalikud omavalitsused	119	137	137	137
sh sotsiaalkindlustusfondid	420	541	651	714
Finantsvarad kokku (% SKPst)	12,1%	9,9%	8,8%	6,1%
sh keskvalitsus	8,4%	5,7%	4,2%	1,4%
sh kohalikud omavalitsused	0,8%	0,9%	0,8%	0,8%
sh sotsiaalkindlustusfondid	2,9%	3,4%	3,8%	4,0%

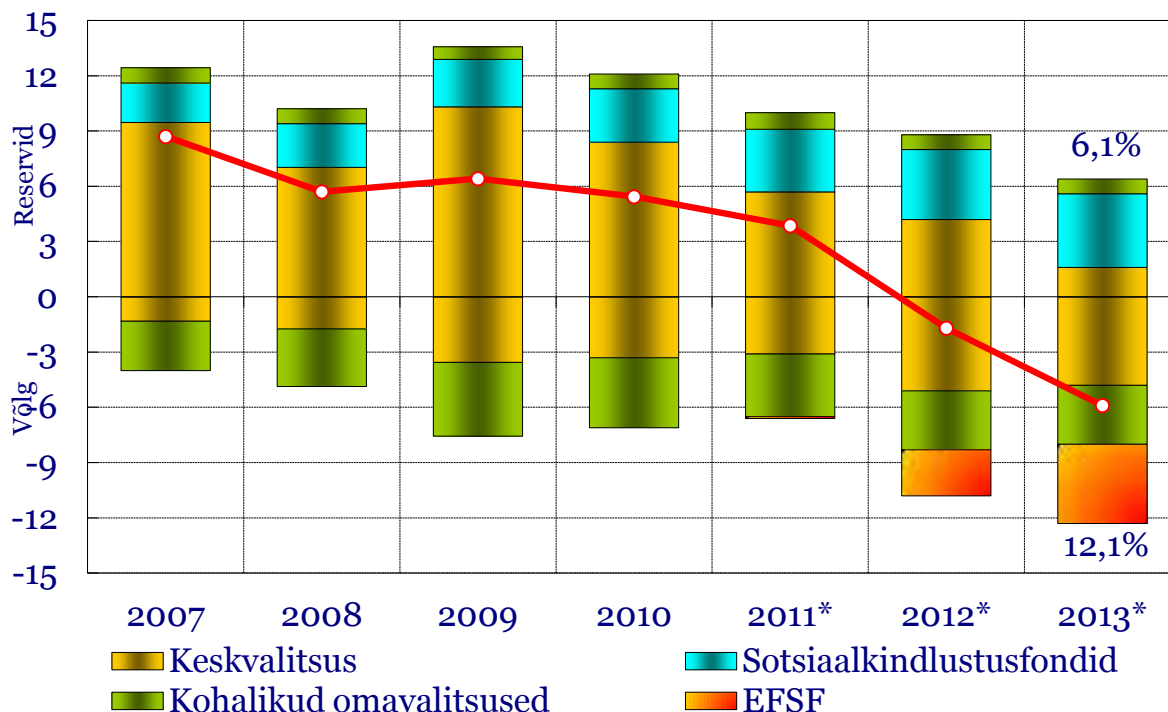
*prognoos

Allikas: Rahandusministeerium, Haigekassa, Töötukassa.

Lisaks võla ja reservide tasemele on kasulik jälgida ka nende näitajate vahet, ehk valitsussektori netovarade (või netovõla) arenguid. 2011. aasta lõpus moodustasid valitsussektori likviidsed reservid 9,9% SKPst ning võlg 6,1% SKPst, seega oli netovarade maht 3,8% SKPst. Netovarade maht on otseselt seotud valitsussektori rahavooga – tõus viitab positiivsele rahavoole ning langus negatiivsele rahavoole – ega sõltu otsustest, kas konkreetne rahavajadus rahastatakse reservide või

uute laenude abil. Netovarad muutuvad prognoosi kohaselt 2012. aasta jooksul netovõlaks (s.t. reservide maht on väiksem kui võlakoormus) ja see süveneb 2013. aastal eelarvepuudujäägist tulenevalt veelgi, jõudes 5,9%ni SKPst.

Joonis 7. Valitsussektori likviidsed varad, võlakoormus ja netopositsioon

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Statistikaamet

Valitsussektori eelarve tsükliline ja struktuurne positsioon

SKP lõhe⁸ alusel leitud hinnangud Eesti valitsussektori eelarve tsükliliselt tasandatud positsiooni kohta näitavad, et Eesti eelarvepoliitika on aastatel 2011–2012 negatiivse SKP lõhe tingimustes (SKP tase on potentsiaalsest madalam) vastutsükliline. 2013. aastal on SKP tase jätkuvalt potentsiaalsest madalam aga eelarvepoliitika karmistub – tsükliliselt tasandatud eelarvepositsioon hakkab paranema – mistõttu eelarvepoliitika muutub protsükliliseks. Samas tuleb arvestada, et eelarvepoliitika osas lõpliku hinnangu andmisel peab lisaks eelarvepositsiooni muutusele hindama ka välisvahendite kasutamise muutuse mõju. Kuna viimased on eelarvepositsiooni osas neutraalsed – tulud on alati võrdsed kuludega – siis näiteks vahendite kasutamise kasv ei peegeldu eelarvepositsiooni muutuses. Samas majanduskriisi ajal stimuleerib see täiendavalt majandustegevust ning on oma olemuselt vastutsükliline.

Tabel 11. Tsükliliselt ja struktuurselt tasandatud eelarvepositsioon aastatel 2011–2013 (% SKPst)

	2011	2012*	2013*
1. SKP reaalkasv (%)	7,6	2,2	3,0
2. Valitsussektori eelarvepositsioon	1,1	-1,2	-0,7
3. Intressimaksud	0,1	0,2	0,2
4. Potentsiaalse SKP reaalkasv (%)	1,2	1,8	2,1

⁸ SKP lõhe – (ing.k output gap) erinevus tegeliku SKP taseme ja potentsiaalse SKP taseme vahel.

	2011	2012*	2013*
5. SKP lõhe (output gap)	-2,9	-2,5	-1,6
6. Tsükliline eelarve komponent	-0,9	-0,8	-0,5
7. Tsükliliselt tasandatud eelarvepositsioon	2,0	-0,4	-0,2
8. Tsükliliselt tasandatud primaarne positsioon	2,1	-0,3	0,0
9. Eelarvepoliitika positsioon	Vastuts.	Vastuts.	Protsükl
10. Ühekordsed meetmed	1,6	-1,0	-0,3
11. Struktuurselt tasandatud eelarvepositsioon	0,4	0,5	0,1

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Statistikaamet.

Valitsussektori struktuurne eelarvepositsioon leitakse, kui nominaalsest positsioonist eemaldatakse lisaks majandustsükli mõjule ka ühekordsed ja ajutised tegurid, mis võivad eelarvepositsiooni “moonutada”. Ühekordseteks ning ajutisteks meetmeteks nimetatakse neid eelarvele olulist mõju avaldavaid meetmeid, mis omavad tsükliga kohandatud eelarvepositsioonile ainult ajutist ning mittekorduvat olulist mõju (suurusjärgus vähemalt ligikaudu 0,1% SKPst). Ehkki on määratletud üldised printsiibid, millest lähtuvalt liigitatakse meetme mõju ajutiseks, otsustatakse iga konkreetse juhtumi arvessevõtmine eraldi.

Valitsussektori eelarvepositsiooni mõjutavad ühekordsed meetmed on toodud tabelis 12. Aastal 2011 oli ühekordsete meetmete kogusumma 1,6% SKPst, mille moodustasid II pensionisamba maksete peatamine pooles ulatuses ja rahvusvaheliste heitmekvootide müügi saldo. 2012. aastal taastuvad riigipoolsed II pensionisamba maksed täies ulatuses ja mõju kaob. Lisanduvad riigiettevõtete dividendid, mis ületavad tavapärasest dividendide ja puhaskasumi suhet, ning tulumaks. Peamiselt AAUde müügiga seotud investeringutest tulenevalt muutub heitmekvootide saldo negatiivseks ning mõju eelarvepositsioonile on -1,0% SKPst. AAUde müügiga seotud investeringud jätkuvad 2013. aastal ning mõju eelarvepositsioonile kahaneb -0,3%ni SKPst.

Tabel 12. Ühekordsed meetmed ja nende mõju 2011–2013, mln eurot

Meede	2011	2012*	2013*
II pensionisamba maksete peatamine	84		
Tulud rahvusvaheliste heitmekvootide (AAU) müügist	191	20	11
Rahvusvaheliste heitmekvootide (AAU) kulud	-24	-213	-59
Eesti Energia ja Tallinna Sadama dividendid, mis ületavad tavapärasest dividendide ja puhaskasumi suhet, ning tulumaks, mis on kokku vähemalt 0,1% SKPst		26	
Kokku, mln eur	251	-168	-48
Kokku, % SKPst	1,6%	-1,0%	-0,3%

Allikas: Rahandusministeerium.

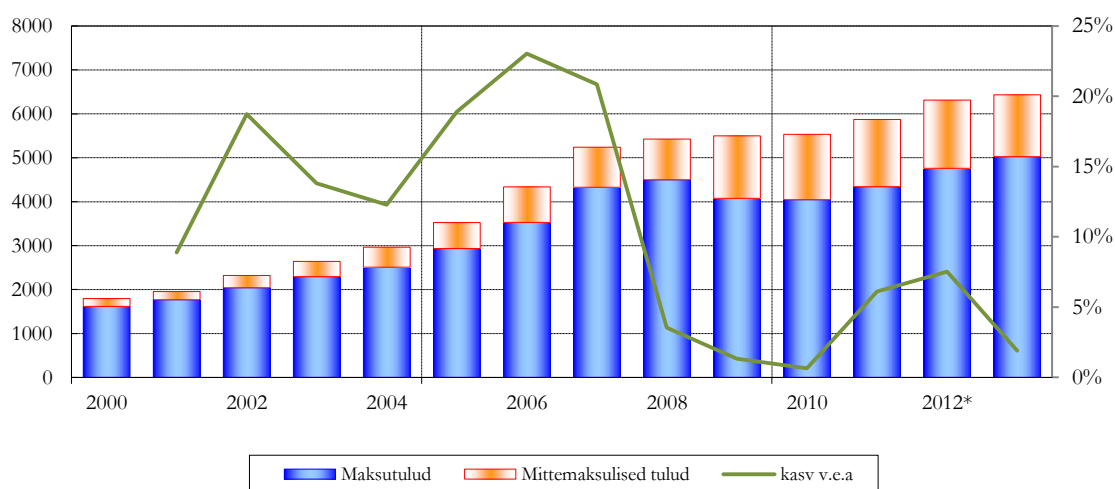
Vaatamata sellele, et nominaalne eelarvepositsioon aastal 2012 oluliselt halveneb, on see põhjustatud valdavalt ühekordsetest mõjuritest (AAU müügiga seotud investeringute tegemine), mis struktuurselt eelarvepositsiooni ei mõjuta. Struktuurselt tasandatud eelarvepositsioon jõuab 2013.a ülejäägini 0,1% SKPst, mis vastab riigi eelarvestrateegias 2013 – 2016 eesmärgiks seatud tasemele. Struktuurne ülejääk näitab, et struktuurseid jätkusuutlikkuse probleeme eelarves ei ole ning nominaalne eelarvepositsioon paraneb järk-järgult pärast ühekordsete mõjude kadumist.

2. OSA ÜLEVAADE 2013. AASTA RIIGIEELARVE SEADUSEST

2.2. RIIGIEELARVE TULUD

2012.-2013. aasta riigi tulude prognoos lähtub Rahandusministeeriumi 2012. aasta suvisest majandusprognoosist. Kogu perioodi vältel riigi tulud iga-aastaselt prognoositavalt kasvavad. Võrreldes 2012. aastaga kasvavad tulud 2013. aastaks ca 143 miljoni euro võrra ehk 2,3%. Maksutulude osakaal tuludes suureneb tulenevalt paranevast majanduskeskkonnast ning mittemaksuliste tulude osakaal väheneb peamiselt välisvahendite mahu vähenemise tõttu (EL finantsperspektiivi vahetumine põhjustab ajutise languse).

Joonis 8. Riigieelarve tulude maht ja kasv (ilma edasikantavate tuludeta) (mln EUR, %)

* prognoos.

Allikas: Rahandusministeerium.

Tulude mahuks 2013. aasta riigieelarves on kavandatud 7 479,6 mln eurot. Sellest 5 025,2 mln eurot ehk 67,2 protsenti moodustavad maksulised tulud, 1 408,3 mln eurot ehk 18,8 protsenti mittemaksulised tulud ning edasikantavad tulud 1 046,0 mln eurot ehk 14,0 protsenti. Maksukoormus langeb 2013. aastal 0,6% võrra 32,6%le.

Tabel 13. 2013. aasta tulude prognoos (mln EUR)

	2012. aasta laekumine	2013	Kasv v.e.a. (mln eurot)	Kasv v.e.a (%)
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	4775,3	5025,2	249,9	5,2
Füüsilise isiku tulumaks	266,2	293,3	27,1	10,2
Juriidilise isiku tulumaks	252,4	234,0	-18,4	-7,3
Sotsiaalmaks	1932,7	2069,0	136,3	7,0
Raskeveokimaks	3,9	3,9	0,0	0,1
Käibemaks	1493,7	1549,4	55,7	3,7
Aktsiisid	776,2	821,2	45,0	5,8
Alkoholiaktsiis	195,3	209,0	13,7	7,0
Tubakaaktsiis	158,3	161,8	3,5	2,2
Kütuseaktsiis	389,8	417,0	27,2	7,0
Pakendiaktsiis	0,3	0,4	0,1	44,9

	2012. aasta laekumine	2013	Kasv v.e.a. (mln eurot)	Kasv v.e.a (%)
Elektriaktsiis	32,6	33,0	0,4	1,1
Hasartmängumaks	20,7	21,5	0,8	3,8
Tollimaks	29,4	33,0	3,6	12,3
Mittemaksudised tulud	1648,9	1408,3	-240,6	-14,6
Kaupade ja teenuste müük	167,6	157,0	-10,6	-6,3
Toetused	1189,3	957,8	-231,5	-19,5
Muud tulud	122,6	128,2	5,6	4,5
Finantstulud	169,3	162,6	-6,7	-4,0
Riigieelarve kokku	6424,2	6433,5	9,3	0,1
Edasikantavad tulud	1012,8	1046,0	33,2	3,3
Tulud kokku	7436,9	7479,6	42,7	0,6

Allikas: Rahandusministeerium.

Maksudliste tulude prognoos

2013. aastal laekub prognoosi kohaselt riigieelarvesse maksulisi tulusid 5 025,2 mln euro ulatuses.

3000 Füüsilise isiku tulumaks

Laekumine on kavandatud 293,3 mln eurot.

Füüsilise isiku tulumaksu prognoosimisel leitakse residendist ja mitteresidendist füüsilistele isikutele tehtavate väljamaksete kasv, mis on seotud palgakulude⁹ kasvuga. 2013. aastal kasvavad palgakulud vastavalt Rahandusministeeriumi prognoosile 6,6%. Füüsilisest isikust ettevõtjate maksustatava tulu kasv on prognoosis seotud eelneva aasta nominaalse majanduskasvuga.

Füüsilise isiku tulumaksu tagastuseks ootame 2013. aastal 99,8 mln eurot, mis jaotub järgmiselt: maksuvaba tulu teise ja enama lapse kohta – 26,0 mln eurot, eluasemelaenu intressid – 18,0 mln eurot, koolituskulud – 15,0 mln eurot, pensionikindlustus – 7,0 mln eurot, ühisdeklaratsioonid – 34,0 mln eurot.

Füüsilise isiku tulumaksu laekumist aastatel 2013–2014 mõjutavad muudatused tulumaksuseaduses:

väärtpaberi tulude maksukohustuse edasilükkamise võimalus alates 1. jaanuarist 2011 (mõju laekumisele alates 2012. aastast);

tulumaksusoodustuse ülempiiri langetamine 3196€-lt 1920€-le alates 1. jaanuarist 2012 (mõju laekumisele alates 2013. aastast);

töötuskindlustusmaks määra langetamine 3,0%-ni alates 1. jaanuarist 2013

kohalike omavalitsuste füüsilise isiku tulumaksu osa suurendamine 2013. aastal 0,17% võrra ja 2014. aastal 0,03% võrra.

3001 Juriidilise isiku tulumaks

Laekumine on kavandatud 234,0 mln eurot.

Juriidilise isiku tulumaksu korral on peamiseks laekumist mõjutavaks komponendiks jaotatud

⁹ SKP sissetulekute meetodil komponent.

kasumilt tasutud tulumaks, mis moodustab üle ¾ kogulaekumisest. Ülejäänud komponentide osas on prognoosimisel arvesse võetud 2012. aasta arenguid ning nende kasv on üldjuhul seotud nominaalse SKP muutusega.

3020 Sotsiaalmaks

Laekumine on kavandatud 2 069,0 mln eurot.

Sarnaselt füüsilise isiku tulumaksuga seotakse ka sotsiaalmaksu korral residentidest ja mitteresidentidest füüsilistele isikutele tehtavate väljamaksete kasv palgakulude kasvuga. Erisoodustuste ning füüsilisest isikust ettevõtjate maksustatava tulu kasv on seotud aga eelneva aasta nominaalse majanduskasvuga.

2013. aastal jätkub tööhõive ja keskmise palga kasv, mistõttu suureneb ka sotsiaalmaksu laekumine. Sama tendents püsib prognoosi kohaselt ka järgmistel aastatel.

3031 Raskeveokimaks

Laekumine on kavandatud 3,9 mln eurot.

Raskeveokimaksu prognoosimisel võetakse aluseks transpordisektori lisandväärtuse reaalkasvu prognoos, Autoregistrikeskuse andmed raskeveokite arvu kohta ning Maksu- ja Tolliameti andmed raskeveokimaksu laekumise kohta. 2013. aastal suureneb laekumine võrreldes 2012. aasta riigieelarvega 2,6%.

3040 Käibemaks

Laekumine on kavandatud 1 549,4 mln eurot.

Käibemaksu prognoos põhineb Euroopa Liidus üldlevinud kolmekomponendilisel lõpptarbimismudelil, mille kohaselt sõltub käibemaksu laekumine järgmistel perioodidel eratarbimise, valitsussektori investeringute ja valitsussektori tarbimise kasvust. Nende komponentide kasvuks oodatakse 2013. aastal 4,1%.

30420 Alkoholiaktsiis

Laekumine on kavandatud 209,0 mln eurot.

Alkoholiaktsiisi laekumise prognoosimisel on arvestatud eratarbimise reaalkasvu prognoosiga ning aluseks on võetud Maksu- ja Tolliameti andmed alkoholi deklareeritud koguste kohta alkoholiliikide lõikes. 2013. aasta laekumise kasvuks on 8,7%, mida põhjustab osaliselt ka plaanitav alkoholiaktsiisi 5%-line tõus alates 01.01.2013.

Alkoholiliikide lõikes jaotub alkoholiaktsiisi 2013. aastaks prognoositav 209,0 mln euro suurune laekumine järgmiselt: õllelt – 46,7 mln eurot, veinilt – 15,7 mln eurot, kääritatud jookidelt – 13,3 mln eurot, vahetootelt – 1,5 mln eurot ja muult alkoholilt – 131,8 mln eurot.

Aktsiisimäärade võrdluses EL naaberriikidega on Eesti määrad Läti ja Leedu omadest kõrgemad, kuid oluliselt madalamad kui Soomes. EL miinimumtasemed on Eestis saavutatud.

30421 Tubakaaktsiis

Laekumine on kavandatud 161,8 mln eurot.

Tubakaaktsiisi laekumise prognoosimisel on lähtutud Maksu- ja Tolliameti kuulistest andmetest tubakaaktsiisi laekumise kohta ning koguselistest andmetest sigarettide vabasse ringlusesse lubamise kohta. 2013. aasta laekumine väheneb võrreldes 2012. aasta riigieelarves planeerituga, kuna ootused 2012. aastaks olid kõrgemad ning tegelik laekumine kujuneb oodatust väiksemaks. Tubakaaktsiisi tõus on võrreldes kehtiva seadusega ajatatud kahele aastale – 1.01.2013 ja 1.01.2014. Muudatuse eesmärk on aktsiisimäärade sujuvam tõstmine ning sellega kaasnev salaturu riskide maandamine.

Aktsiismäärade võrdluses EL naaberriikidega on Eestis määrad kõrgemad kui Lätis ja Leedus, Soomest aga tuntuvalt madalamad.

30422 Kütuseaktsiis

Laekumine on kavandatud summas 417,0 mln eurot.

Kütuseaktsiisi laekumise prognoosimisel on aluseks võetud Maksu- ja Tolliameti kuulised andmed kütuse deklareeritud koguste kohta kütuseliikide lõikes ning Statistikaameti andmed mõningate kütuseliikide tarbimise koguste kohta. Samuti on kasutatud Rahandusministeeriumi hinnangut eratarbimise reaalkasvu ja erinevate majandussektorite kohta, samuti sissetulekute muutusi ning maailmaturu ootusi naftahinna suhtes. Arvestades nimetatud tegureid kasvab 2013. aasta laekumine 6,4%.

Kütuseaktsiisi 2013. aastaks kavandatud 417,0 mln euro suurune laekumine jaotub erinevate kütuseliikide vahel järgmiselt: bensiinilt – 156,4 mln eurot, diislikütuselt – 224,6 mln eurot, erimärgistatud kütustelt – 18,5 mln eurot, soojuse tootmiseks kasutatavalt maagaasilt – 14,5 mln eurot, muudelt kütuseliikidelt – 3,0 mln eurot.

Energiatoodete aktsiisimäärad on Eestis veidi kõrgemad kui teistes Balti riikides, Soome aktsiisimäärad on meist oluliselt kõrgemad.

30423 Pakendiaktsiis

Laekumine on kavandatud summas 0,35 mln eurot.

Pakendiaktsiisi prognoosimisel on tuginetud andmetele pakendiaktsiisi laekumise kohta ning Maksu- ja Tolliameti ekspertide hinnangutele.

30424 Elektriaktsiis

Laekumine on kavandatud summas 33,0 mln eurot.

Elektriaktsiisi laekumise prognoosimisel on võetud aluseks Statistikaameti andmed elektri tarbimise kohta ning väljavaated eratarbimise ning tööstuse arengute osas.

Aktsiismäärade võrdluses EL naaberriikidega on Soomes kõrgem tase, kuid seal tehakse vahet äri- ja mitteäri- otstarbel kasutataval elektrienergial, Läti-Leedu on EL miinimumtasemel, mis jääb meil kehtivale määrale ca 5 korda alla.

Aktsiisimäärade võrdlus

Tabel 14. Olulisemate aktsiisimäärade võrdlus Euroopa Liidu naaberriikidega, seisuga 1. jaanuar 2012 (EUR)

	Eesti	Läti	Leedu	Soome
Õlu (etanooli l mahu % kohta hl), EL min määr 1,87	5,7*	3,1	2,5	29,9
Muu alkohol (abs.-alkoholi hl kohta), EL min määr 550	1 490*	1 257	1 279	4340
Sigaretid (1 000 sigareti kohta), EL min määr 64	Fiks. 42,18 Prop. 33% Min Σ 80	Fiks. 32,25 Prop. 34% Min Σ 67,77	Fiks. 40,6** Prop. 25% Min Σ 67	Fiks. 22,50 Prop. 52% Min Σ 131,5
Pliivaba bensiin (1 000 l), EL min määr 359	423	407,5	434	650,4
Diislikütus (1 000 l), EL min määr 330	393	330	302	469,5

*Jõustus 1.02.2012

**Jõustus 1.03.2012

Allikas: Rahandusministeerium

3043 Hasartmängumaks

Laekumine on kavandatud summas 21,5 mln eurot.

Hasartmängumaksu laekumise prognoosimisel kasutatakse Maksu- ja Tolliameti kuulisi andmeid

mänguautomaatide ja -laudade arvu ning hasartmängumaksu laekumise kohta maksuobjektide kaupa. 2013. aastal prognoositakse laekumise kasvuks 8,6%, mida veab kogulaekumisest kolmandiku moodustava loteriide müügi kasv. Laekumise kasvu mängulaudade- ja automaatide osas ei prognoosita.

3050 Tollimaks

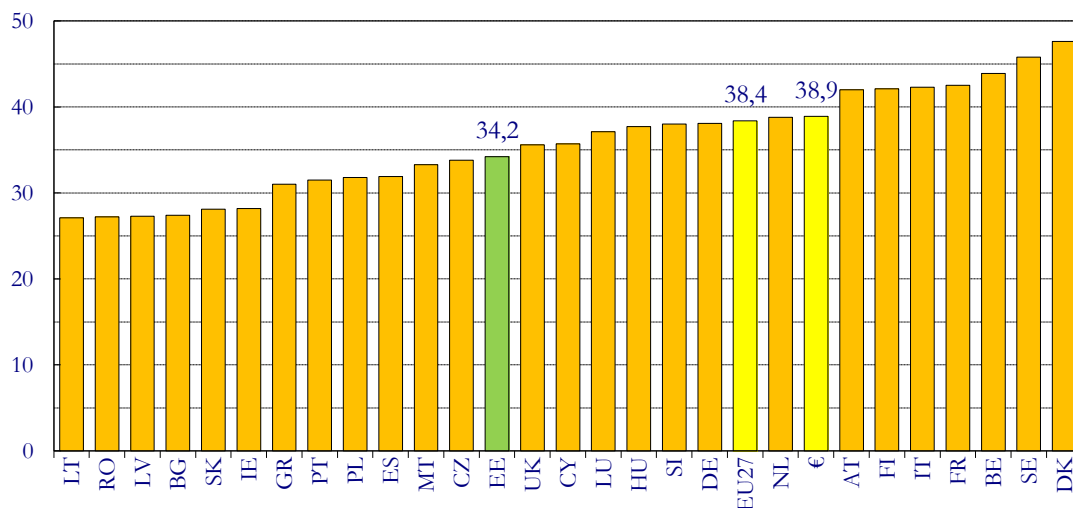
Laekumine on kavandatud summas 33,0 mln eurot.

Tollimaksu prognoos on seotud peamiselt impordimahtude prognoosiga ühendusevälistest riikidest, kuid mõju omavad ka uute vabakaubanduslepingute sõlmimised ning näiteks arengud dumpinguvastaste tollimaksude osas. Tollimaksu kogulaekumisest 75% kantakse otse edasi Euroopa Liidu omavahenditesse ning ülejäänud 25% jääb Eestile administreerimiskulude katteks.

Maksukoormus ja tulevased arengud maksupoliitikas

Valitsus on võtnud eesmärgiks maksude osalise ümberorienteerimise abil nihutada maksukoormus tulu maksustamiselt tarbimise, loodusvarade kasutamise ja keskkonna saastamise maksustamisele. Samas püütakse süsteem hoida stabiilse, lihtsa ja läbipaistvana, võimalikult väheste erandite ja erisustega.

Joonis 9. Maksukoormus 2010. aastal (% SKP-st)

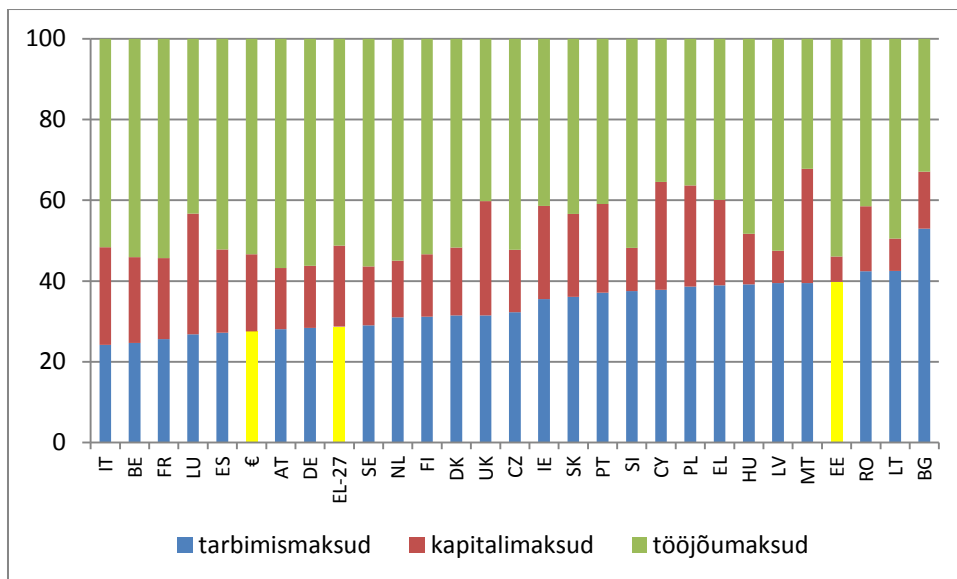

Allikas: Eurostat

2011. aasta Eesti maksukoormus oli 33,0% SKPst, Euroopa Liidus on see vaid kaheksas riigis madalam.

2013. aasta maksukoormuseks kujuneb 32,6% SKPst, mis on viimase viie aasta madalaim tase. Sel aastal kahandab maksukoormust töötuskindlustusmaksade vähendamine. Lisaks kasvab nominaalne SKP kiiremini kui maksulaekumised, mis viitab majanduskasvu ekspordikesksusele.

Joonis 10. Maksuliste tulude struktuur ELis 2010. aastal (%)

Allikas: Taxation trends in the European Union, 2012 edition

Enamiku EL liikmesriikide maksukoormuse struktuuris on suurima osakaaluga töõjõumaksud, mis moodustasid 2010. aastal EL-s kaalutud keskmiselt 51,2% kõigist maksudest, Eestis 53,9%. Tarbimismaksude osatähtsus oli EL-s 28,7%, Eestis 39,8%. Tarbimismaksude võrdlemisi suur osakaal Eesti maksutuludes on taotluslik. Nimelt loetakse tarbimismakse majanduskasvule vähem pärssivaks kui töõjõu- või kapitalimakse (Annual Growth Survey 2012).

2013. aastaks suureneb tarbimismaksude¹⁰ osakaal kõigist maksudest 42,0%ni ja töõjõumaksude¹¹ osakaal langeb 51,8%le. Perioodil 2010-2013 kasvavad tarbimismaksud peaaegu kaks korda kiiremini kui töõjõumaksud. Tarbimismakse suurendab aktsiiside tõstmine ning käibemaksu ja kütuseaktsiisi paranenud laekumine tänu seaduselünkade vähendamisele ja piirikaubanduse ohjeldamisele. Töõjõumakse vähendava mõjuga on II pensionisamba maksete osaline taastamine ja töötuskindlustusmakse langetamine. Kapitalimaksude¹² osakaal kõigist maksudest on seotud eelkõige juriidilise isiku tulumaksu laekumise dünaamikaga ja langeb 6,3%lt 6,2%le.

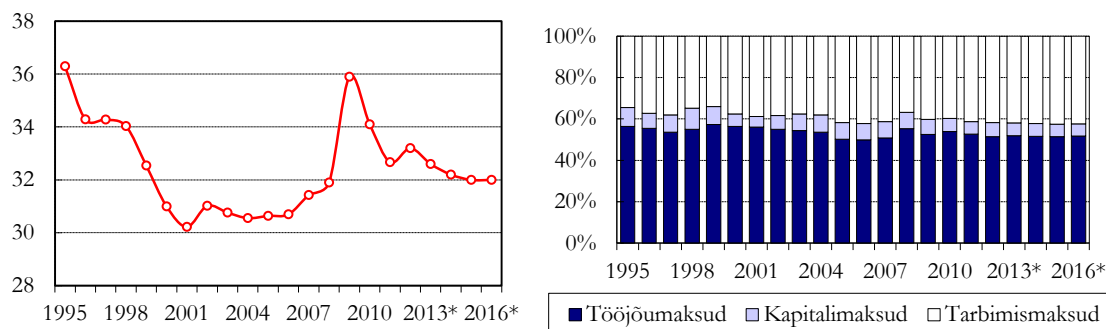
10 ESA95 meetodika kohaselt loetakse tarbimismaksude hulka: käibemaks, tollimaks, aktsiisid, autode registreerimistasu, müügitasud, saastetasud, kalapüügiõiguse tasu, paadimaks.

11 ESA95 meetodika kohaselt loetakse töõjõumaksude hulka: sotsiaalkindlustusmaksed, füüsilise isiku tulumaks palgatuludelt, füüsilise isiku tulumaks sotsiaalsiretelt ja pensionidelt, füüsilise isiku tulumaks ettevõtlusega tegelemiselt.

12 ESA95 meetodika kohaselt loetakse kapitalimaksude hulka: juriidilise isiku tulumaks, füüsilise isiku tulumaks kapitalitulult, hasartmängumaks, reklaamimaks, maamaks, raskeveokimaks, tegevuslubade ja litsentside riigilõiv, vee erikasutustasu, teede ja tänavate sulgemise maks, muud maksud ja tasud.

Joonis 11. Maksukoormuse areng Eestis

A. Maksukoormus (% SKPst) B. Maksulised tulud (%)

Allikad: Rahandusministeerium, Eurostat.

Maksukulud riigieelarves 2012-2013

Järgnevalt on kirjeldatud Eesti riigieelarves aastatel 2012–2013 sisalduvaid maksukulusid. Maksukulude väärtuste hindamisel on kasutatud kaotatava tulu meetodit ning kassapõhiseid andmeid, iga maksukulu sätte puhul arvesse võetud sätte rakendamise ja tegeliku kohaldamise vaheline viitaeg. Hinnatud on ainult maksukulude kehtestamise nn esimese ringi efekte. Näiteks täiendava maksuvaba tulu kehtestamise korral on hinnatud sätte rakendamise otsest mõju tulumaksu laekumisele. Samas ei ole hinnatud seda, et täiendava maksuvaba tulu korral jääb füüsilistele isikutele rohkem raha kätte ning kui nad suunavad täiendavad vahendid tarbimisse, siis laekub enam käibemaksu. Nende maksukulude puhul, mis on otseselt ja üheselt seotud teiste maksudega, on vaadeldud maksukulude kehtestamise koondmõju, näiteks alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisiseadusest tulenevad maksukulud mõjutavad lõpptarbimise määra ulatuses ka käibemaksu laekumist. Tulenevalt kaotatava tulu meetodi rakendamisest ei ole maksukulude väärtuste hindamisel arvestatud erinevate käitumuslike efektidega ning eelarvepiirangutega – näiteks on eeldatud, et kaupade ja teenuste tarbimine on ühikelastne (koguse suhteline muutus on sama suur kui hinna suhteline muutus).

Maksukulude väärtuste arvutamisel on oluline mõista, et iga üksikut maksukulu sätet on hinnatud eraldi, arvestamata eri sätete omavahelisi koosmõjusid, ning seetõttu ei ole maksukulude koondsumma leidmine erinevate sätete kokkuliitmisel teel korrektne, kuid samas võimaldab see hinnata kehtestatud maksukulude taset ning trende.

Olulised riigieelarve tulude laekumist mõjutavad maksukulud sisalduvad kolmes erinevas õigusaktis – tulumaksuseaduses, käibemaksuseaduses ning alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisiseaduses.

Tabel 15. Maksukulud riigieelarves aastatel 2012–2013 (mln EUR)

Maksukulu	Säte	Valitsemis-funktsioon	2012	2013
1. Käibemaksumäär 9% raamatutele, töövihikutele ja perioodika väljaannetele	KMS §15 lg 2 p 1, 3	9	8,6	9,0
2. Käibemaksumäär 9% ravimitele ja meditsiini-seadmetele	KMS §15 lg 2 p 2	7	29,1	30,3
3. Käibemaksumäär 9% majutusteenustele	KMS §15 lg 2 p 4	8	18,0	18,7
4. Täiendav maksuvaba tulu alates teisest lapsest	TMS §23 ¹	10	24,7	25,5
5. Täiendav maksuvaba tulu pensioni korral	TMS §23 ²	10	119,1	126,2

Maksukulu	Säte	Valitsemis-funktsioon	2012	2013
6. Täiendav maksuvaba tulu tööõnnetus- või kutsuhaigushüvitise korral	TMS §23 ³	10	0,2	0,2
7. Eluasemelaenu intresside mahaarvamine	TMS §25	6	20,2	18,0
8. Koolituskulude mahaarvamine	TMS §26	9	14,1	14,9
9. Kingitused ja annetused	TMS §27 lg 1	8	0,6	0,6
10. Kindlustumaksud ning pensionifondi osakute soetamine	TMS §28	10	6,1	6,6
11. FIE täiendav maksuvaba tulu põllu- majandussaaduste või metsamaterjali võõrandamisel	TMS §32 lg 4	4	3,0	3,0
12. Väikeõlletootjate 50% aktsiisimäär	ATKEAS §46 lg 1	4	0,1	0,1
13. Eriotstarbelise diislikütuse ja kerge kütteõli soodsam aktsiisimäär	ATKEAS §66 lg 7	4	56,0	52,0
14. Kalurite kütuseaktsiisivabastus	ATKEAS §74 ²	4	1,57	1,50
15. Elektrienergia, mida kasutatakse keemilise reduktsiooni jaoks ning elektrolüütilistes, metallurgilistes ja mineraloogilistes protsessides	ATKEAS §27 lg 1 p 24, 284	4	0,75	0,77
16. Elektrienergia ja kütus, mida kasutatakse elektrienergia tootmiseks ning elektrienergia, mida kasutatakse elektrienergia tootmise suutlikkuse säilitamiseks	ATKEAS §27 lg 1 p 282	4	6,93	7,11
17. Kütus, mida kasutatakse mineraloogilistes protsessides	ATKEAS §27 lg 1 p 282	4	0,61	0,62
18. Maagaas, mida kasutatakse maagaasivõrgu töös hoidmiseks	ATKEAS §27 lg 1 p 286	4	0,01	0,01
KOKKU			309,8	315,2

Allikas: Rabandusministeerium

2012.–2013. aasta riigieelarvete laekumist mõjutab 19 erineva maksukulu sätet käibemaksuseaduses, tulumaksuseaduses ning alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduses. Kokku moodustab peamiste maksukulude maht 2013. aastal 315,2 mln eurot ehk 1,7% SKPst. Maksukuludest on suurima mahuga täiendav maksuvaba tulu pensioni korral, diislikütuse aktsiisimäärast soodsam aktsiisimäär eriotstarbelisele diislikütusele ja kergele kütteõlile ning madalam käibemaksuäär ravimitele ja meditsiiniseadmetele. Kolme suurima maksukulu maht moodustab 2013. aastal 66,1% kõikide kehtestatud maksukulude mahust.

Maksukulu dünaamika analüüsiks valitsemisfunktsioonide¹³ kaupa on iga maksukulu sätte puhul määratletud valitsemisfunktsioon, millega iga konkreetne maksukulu säte on seotud. Tabelis 15 on näha, et maksukulude kaudu toetatakse aastatel 2012–2013 kümnest erinevast valitsemisfunktsioonist kuute (majandus; elamu- ja kommunaalmajandus; tervishoid; vaba aeg, kultuur ja religioon; haridus; sotsiaalne kaitse). 2013. aastal moodustavad suurima osakaalu valitsemisfunktsioonid “sotsiaalne kaitse” (158,5 mln eurot ehk 50,4% maksukulude mahust), “majandus” (65,1 mln eurot ehk 20,6%) ning “tervishoid” (30,3 mln eurot ehk 9,6%). Ülejäänud valitsemisfunktsioonide alla kuuluvate maksukulude mahud moodustavad 61,3 mln eurot ehk 19,4% maksukulude kogumahust.

Täiendav maksuvaba tulu kujuneb füüsilise isiku tulumaksu tagastamise kaudu. Alates 2010. aastast saavad kahe- ja enamalapselised pered tuludeklaratsiooni esitamisel maksustamisperioodi tulust tagasi taotleda ühe täiendava maksuvaba tulu iga kuni 17 aasta vanuse lapse kohta alates teisest lapsest.

13 Statistikaamet. (2008d). Valitsemisfunktsioonide klassifikaator. – [WWW] http://metaweb.stat.ee/view_xml.htm?id=1129771&siteLanguage=ee.

Mittemaksuliste tulude prognoos

Mittemaksulised tulud koosnevad kaupade ja teenuste müügist (nt riigilõivud ja CO2 kvootide müügitulu), saadud toetustest (peamiselt toetused Euroopa Liidust), finantstuludest (dividendid) ja muudest tuludest (nt keskkonnatasud, trahvid, varade müügitulu). 2013. aasta riigieelarve eelnõu kohaselt kujuneb mittemaksuliste tulude laekumiseks 1 408,3 mln eurot. Võrreldes 2012. aasta prognoositava laekumisega vähenevad mittemaksulised tulud 9,3%. Kahanemise peamiseks põhjuseks on toetuste langus 148,5 mln euro võrra, mis on seotud EL finantsperspektiivi vahetumisega. 6,9 mln euro võrra vähenevad ka oodatavad finantstulud. Seevastu suurenevad 2012. aastaga võrreldes tulud kaupade ja teenuste müügist 8,9 mln euro võrra.

Lisaks otse riigieelarvest eraldatavatele sotsiaaltoetustele makstakse toetusi ka teiste organisatsioonide kaudu ja riigi poolt tulumaksu tagastamise kaudu tuludeklaratsiooni esitamisel kooskõlas kehtivate seadustega.

2.3. RIIGIEELARVE KULUD

2013. aasta riigieelarve kulude maht on 7,7 mld eurot, eelarve suureneb eelmise aastaga võrreldes 82,4 mln eurot. Kulude muutust mõjutab oluliselt välisvahendite vähenemine, mis on peamiselt seotud 2007-2013 programiperioodi järk-järgulise lõpetamisega, samuti vähenevad heitmekvootide müügi arvelt tehtavad kulud.

Tabel 16. Riigieelarve kulud majandusliku sisu lõikes (EUR)

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riik kokku	7 601 366 842	7 683 758 782	82 391 940	1,08
Investeeringud (15)	340 316 115	274 639 363	-65 676 752	-19,30
Antud toetused ja muud ülekanded (4)	4 866 954 288	4 924 266 038	57 311 750	1,18
Antud siirded riigiasutustele(71)	1 847 754 121	1 989 437 816	141 683 695	7,67
Tööjõu- ja majandamiskulud (5)	1 121 969 235	1 174 235 285	52 266 050	4,66
Muud tegevuskulud (60)	2 058 570 647	2 179 964 466	121 393 819	5,90

Alates 2013. aastast kajastuvad riigieelarves edasiantavad maksud, võrreldavuse huvides on need lisatud ka 2012. aasta eelarvele.

Riigiasutuste investeeringud põhivarasse vähenevad 65,7 mln eurot. 2013. aastal lisandub tavapärastele põhivara investeeringutele 404,5 mln eurot investeeringutoetusi, millest suure osa moodustavad välisprojektid. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas suunatakse teehoidu 195,6 mln eurot. Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas on kavandatud vee- ja jäätmemajanduse infrastruktuuri investeeringud 161,9 mln eurot. Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas on kavandatud investeeringutoetused „Eesti maaelu arengukava 2007-2013” ja „Euroopa Kalandusfondi rakenduskava 2007–2013” rakendamiseks 85,4 mln eurot. Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas on haiglavõrgu arendamiseks ja hoolekande infrastruktuuri investeeringuteks planeeritud 46 mln eurot. Detailne ülevaade investeeringutest on toodud seletuskirja punktis 2.3.5.

Antud toetuste ja muude ülekannete hulgas on suurimaks kuluks sotsiaalmaksutulude arvelt makstavad pensionid summas 1,4 mld. Kulu moodustab riigieelarve kogukuludest 18,6% (2012. aastal moodustas 17,6%) olles kasvanud aastaga 93 mln euro võrra. Eraldised Eesti Haigekassale ravikindlustuseks kasvavad 55 mln euro võrra (kokku 826,9 mln eurot), riigipoolsed kanded kohustuslikku kogumispensionifondi 9 mln euro võrra (kokku kulu 177,8 mln eurot). Detailne ülevaade antud toetustest on toodud seletuskirja punktis 2.2.1.

Antud siirded riigiasutustele sisaldab Rahandusministeeriumi valitsemisalas oleva Maksu- ja Tolliameti kaudu kogutavaid ja riigiasutustele edasiantavaid makse nagu näiteks sotsiaalmaks 1,9 mld eurot ja hasartmängumaks 21,5 mln eurot, kui ka muid riigiasutuste vahelisi ülekandeid,

näiteks eripensionide maksmiseks planeeritud vahendeid, mis nähakse ette asutuste eelarvetes, kuid mille väljamaksed toimuvad Sotsiaalkindlustusameti kaudu 17,9 mln eurot; õppetoetusi ja stipendiume, mis on seotud peamiselt valitsemisala töötajate koolitamisega teiste valitsemisalade asutustes, tellimustöödega erinevatelt riigiasutustelt või ekspertide lähetamisega teistesse valitsemisaladesse. Ka mitmesugused toetused antakse edasi siiretena, nagu näiteks ühistranspordi sihtotstarbeline toetus maavalitsustele 25,7 mln eurot.

Tööjõu- ja majandamiskuludeks planeeritakse 2013. aastal 1,17 mld eurot, moodustades kogu eelarvest 15,28%. Tegevuskulud jagunevad tööjõukuludeks 612 mln ja majandamiskuludeks 563 mln.

Tööjõukulud sisaldavad töötasukulusid, töötasukulude pealt makstavaid makse ja erisoodustismakse. 2013. a eraldati kõikidele valitsemis- ja haldusaladele tööjõukuludeks lisavahendeid 4,4% 2011. aasta palgafondist, kokku 29,2 mln eurot. Tööjõukulud kasvasid 2012. aastaga võrreldes 6,82%.

Majandamiskulud sisaldavad administreerimiskulusid, kinnistute, masinate ja sõidukite majandamiskulusid, koolituskulusid, lähetuskulusid ja eriotstarbelise varustuse kulusid. Kulud kasvavad 2012. aastaga võrreldes 4,51%.

2012. aasta kulud ei ole võrreldavad 2013. aasta kuludega seoses andmete kajastamise muudatustega eelarves (nt. osaliselt muude kulude kajastumine majandamiskulude all ja osade toetuste kajastamine tööjõukulude all).

Muud tegevuskulud sisaldavad mitteriigiasutustele antavaid vahendeid, näiteks regionaalprojektide elluviimiseks antavaid vahendeid EASile summas 2,7 mln eurot, tulumaksu osa kohalikele omavalitsustele 725,9 mln eurot, töötuskindlustusmaksu Töötukassale 161,7 mln eurot, keskkonnatasud Keskkonnainvesteeringute keskusele 38,7 mln eurot; aga ka riigiasutuste finantskulud ning riigisadalusega seotud kulud (Kaitsepolitsei ja Teabeamet).

Tabel 17. Valitsemisalade eelarved 2012-2013 (mln EUR)

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Valitsemisalad kokku	7 601 366 842	7 683 758 782	82 391 940	1,08
Riigikogu Kantslei	21 475 950	22 402 796	926 846	4,3%
Presidendi Kantslei	3 787 546	3 967 899	180 353	4,8%
Riigikontroll	4 527 617	4 827 117	299 500	6,6%
Õiguskantsler	2 001 938	2 069 308	67 370	3,4%
Riigikohus	4 701 418	4 766 963	65 545	1,4%
Riigikantslei	5 849 933	6 590 690	740 757	12,7%
Haridus- ja Teadusministeerium	498 605 299	523 390 718	24 785 419	5,0%
Justiitsministeerium	113 160 744	116 489 798	3 329 054	2,9%
Kaitseministeerium	340 663 000	361 365 000	20 702 000	6,1%
Keskkonnaministeerium	476 059 253	286 220 837	-189 838 416	-39,9%
Kultuuriministeerium	167 566 144	155 503 043	-12 063 101	-7,2%
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	570 656 533	584 660 354	14 003 821	2,5%
Põllumajandusministeerium	359 880 962	344 400 943	-15 480 019	-4,3%
Rahandusministeerium	1 485 689 895	1 546 553 838	60 863 943	4,1%
Siseministeeriumi (JO)	294 417 311	282 715 568	-11 701 743	-4,0%
Siseministeeriumi (regionaal)	176 676 986	149 528 311	-27 148 675	-15,4%
Sotsiaalministeerium *	2 787 420 131	2 980 929 920	193 509 789	6,9%

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Välisministeerium	43 531 155	57 338 048	13 806 893	31,7%

Detailne ülevaade valitsemisalade kuludest on toodud valitsemisalade peatükkides (osa 4).

Struktuurimuudatusi on 2013. aastal palneeritud Kultuuriministeeriumi valitsemisalas, kus moodustatakse kolmest riigiteatrist (Vanemuine, NO99 ning Nukuteater) sihtasutus. Muudatuse tulemusel on 2013. aastast alates kõik riigiteatrid sihtasutused. Samuti moodustatakse sihtasutus Narva Muuseumist ning Eesti Vabaõhumuseumist.

Kulude jaotuses tegevusalade (COFOG¹⁴) lõikes on püsinud aastate lõikes stabiilsena ning suuremaid muudatusi ei ole ette näha ka 2013. aastal. Sarnaselt eelnevate aastatega moodustavad suurema osa 2013. aasta eelarve kuludest sotsiaalse kaitse valdkonna kulud, mis moodustades üle 30% kogukuludest.

Tabel 18. Kulud tegevusalade lõikes (EUR)

Tegevusala (COFOG)	2012	2013	osakaal SKP-st	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
KULUD TEGEVUSALADE JÄRGI	7 601 366 842	7 683 758 782	42,5%	82 391 940	1,08
Üldised valitsussektori teenused	1 319 645 331	1 403 156 533	7,8%	83 511 202	9,02
Riigikaitse	318 572 887	337 086 470	1,9%	18 513 583	1,80
Avalik kord ja julgeolek	386 422 132	375 934 559	2,1%	-10 487 573	59,37
Majandus	918 109 569	906 802 824	5,0%	-11 306 745	-4,02
Keskkonnakaitse	522 008 775	317 890 048	1,8%	-204 118 727	-37,11
Elamu- ja kommunaalmajandus	0	10 000 000	0,1%	10 000 000	100,00
Tervishoid	876 239 026	948 164 977	5,2%	71 925 951	8,30
Vabaaeg, kultuur ja religioon	166 465 248	178 077 054	1,0%	11 611 806	0,03
Haridus	696 220 168	724 482 925	4,0%	28 262 757	4,96
Sotsiaalne kaitse	2 397 683 706	2 482 163 392	13,7%	84 479 686	-2,18

Üldised valitsussektori teenuste kulude hulka arvatakse lisaks täidesaatvate ja seadusandlike organite teenuste, rahandus- ja fiskaalpoliitika ja välispoliitika kuludele ka Euroopa Liidu maksed (mis kasvavad võrreldes 2012. aastaga 15 mln eurot) ja kohalikele omavalitsustele eraldatav tulumaksu osa. Viimane kasvab 81 mln eurot. Arengu- ja humanitaarabiks makstav summa suureneb 2013. aastal 3,9 mln eurot.

Riigikaitsele planeeritakse 2013. aastal 337,1 mln eurot. Kulude hindamisel tuleks vaadata eraldi kaitsekulutusi NATO mõistes ja riigikaitsekulutusi Eurostati metoodikast lähtuvalt. Kui 2010. aasta võrdluse kohaselt panustasid EL riigid riigikaitsekeskmiselt 1,6% SKP-st, siis Eesti panustas 1,8%, mis oli enam lähinaabritest Lätist 1,0%, Leedust 1,2%, kuid vähem mitmest teisest NATO-sse kuuluvast riigist, nagu Prantsusmaa 2,0% või UK 2,7%. NATO 2012 aprilli andmete kohaselt aga kulutasid liikmesriigid 2010. aastal kaitsekuludele keskmiselt 3,4% SKP-st, sealhulgas Eesti 1,8%, Läti 1,0%, Leedu vaid 0,9%, Prantsusmaa 2,0% ning UK 2,7%. Numbrid näitavad arvestusmetoodika erinevust, mistõttu võrdluste toomisel peaks alati täpsustama võrdluse aluseks olevat jaotust. NATO statistika kohaselt suunas Eesti 2010. aastal personalikuludeks 34,5% kuludest (Läti 55,9%, Leedu 65,6%, UK 35,7), investeeringuteks aga 13,7% (mis oli kõrgem

¹⁴ Valitsemisfunktsioonide klassifikaatorit COFOG (*Classification of the Functions of Government*) kasutatakse valitsuse eri funktsioonide kulude suundumustest ülevaate saamiseks. COFOG koosneb kümnest osast, mis on jaotatud funktsioonide gruppideks ning grupid omakorda klassideks.

kõigist liikmesriikidest, kuid mis on osaliselt selgitatav Ämari lennuvälja ehitusega). 2013. aastal on plaanis personaliga seotud kuludeks suunata 24,8% valitsemisala eelarvest, investeringuteks aga 12,2% eelarvest. Üheks prioriteediks 2013. aastal on ajateenijate olmetingimuste parandamine.

Avaliku korra ja julgeoleku tagamiseks eraldatakse riigieelarvest 2013. aastal 376 mln eurot. Kulude kasvu mõjutavad täiendavad vahendid personalile, ühendhärekeskuse arendamine ja multifunktsionaalse reostustõrje laeva kasutuselevõtt, vähendamist aga välisvahendite lõppemine. Eesti sisejulgeoleku valdkonna kulude võrdlust teiste riikidega on vähe uuritud. Valdkonna võrdlemise riigiti teeb keeruliseks sisejulgeoleku mõiste selge määratluse puudumine ning riigi ja erasektori erinev panustamine valdkonda. Eurostati andmetel kulutasid EL riigid 2010. aastal julgeolekule keskmiselt 2,2% SKP-st (Eesti 1,8%, Läti 2,0%, Leedu 1,9%, suurimad UK 2,6%, Bulgaaria 2,7% SKP-st). Põhja-Euroopa riike iseloomustas suhteliselt tagasihoidlikud kulud võrreldes teiste Euroopa riikidega (Soome 1,5%, Rootsi 1,4% SKP-st), mis on selgitatav suure erasektori panusega. Riikide võrdluses iseloomustab Eestit keskmine tööjõukulude osakaal (ca 67% kogukuludest) ja keskmisest kõrgem investeringute osakaal (üle 10% kuludest), mis on seotud kulutustega EL välispiirile ning uute tehnoloogiate kasutuselevõttuga.

2013. aastal eraldatakse politsei ja piirivalve tegevuse korraldamiseks riigieelarvest 146,5 mln eurot ja päästeteenustele eraldatakse 49,3 mln eurot. Esimese ja teise astme kohtutele ning Riigikohtule kulub kokku 35,3 mln eurot ning kinnipidamiskohtade tegevuse korraldusele suunatakse 43,1 mln eurot.

Majanduse valdkonna kuludeks planeeritakse 2012. aastal 907 mln eurot. 2013. aastal on maaelu, põllumajanduse ja kalanduse valdkondade arendamise toetuseks kavas suunata 292,8 mln eurot, mis on 16,0 mln eurot vähem kui 2012. aastal. Vähenemine on tingitud nii programiperioodi 2007-2013 järk-järgulisest lõpetamisest kui ka täiendavate otsetoetuste vähenemisest. Ülemineku perioodil (2004-2012) on põllumajanduslike otsetoetuste maksed Eestis madalamad kui Euroopa Liidu nn „vanades“ liikmesriikides. Eesti otsetoetuste tase põllumajandusmaa hektari kohta on kolme madalaima hulgas (meist vähem vaid Lätis).

Keskonnakaitsele planeeritakse 204 mln eurot vähem kui 2012. aastal, sellest 104,9 mln euro ulatuses vähenevad heitmekvootide müügi arvelt tehtavad kulud.

Elamu- ja kommunaalmajanduses suunatakse 10 000 000 eurot kasvuhoonegaaside kvootide müügist laekuvat tulu sihtasutusele KredEx korterelamute renoveerimise toetamiseks. Varasematel aastatel ei ole riigieelarves vastavale kulule sihtotstarvet määratud, mistõttu selgub reaalne toetuste maht elamu- ja kommunaalmajandusse eelarveaasta lõpuks, seega on võimalik kulude suurust hinnata tagantjärele. 2010. aastal ulatus kulude maht 0,6%-ni SKP-st, mis on 0,4% punkti võrra vähem euroala keskmisest. Viimastel aastatel suurenenud toetused elamute renoveerimisse ja soojustamise suurendavad ka elamu- ja kommunaalmajanduse kulude mahtu SKPst.

Tervishoiu valdkonna kulud kasvavad 72 mln eurot ning kokku planeeritakse valdkonna kuludeks 948,2 mln eurot. Taasiseseisvumise järel valis Eesti radikaalse tervishoiu reformimise, kuna varasem süsteem ei olnud suurte kulutuste ja ebaefektiivsuste tõttu jätkusuutlik ning reformi üheks peamiseks prioriteediks valiti seega süsteemi kuluefektiivsus. Seda lähenemist järgides on tagatud märkimisväärne kulude kasvu piiramine ja tasakaalustatud eelarve. EL riigid kulutavad tervishoiule keskmiselt 7,5% SKP-st, Eesti aga 5,2% SKP-st (Läti 4,3%, Leedu 5,7%, Soome 7,9%). Samas toodab Eesti tervishoiusüsteem parimat tulemit investeringu kohta Euroopas.

Vaba aja, kultuuri- ja religiooni alasteks tegevusteks planeeritakse 2013. aastal 178,1 mln eurot. 2010. aasta Eurostati andmetel olid Eesti kulutused valdkonnale EL suurimad, moodustades 2,1% SKP-st, samas kui EL keskmine oli vaid 1,2% SKP-st. 2009. aasta Eurostati andmetel oli Eesti tööhõive kultuurivaldkonnas EL-i keskmisel tasemel ehk tööga hõivatud oli 1,8% elanikkonnast. Riigi kulutustest moodustas ca 27% teatri ja muusikavaldkonna rahastamine (Läti 12,9%,

Prantsusmaa 22,9%, Poola 14,2%, Slovakkia 27%), ca 10% muuseumide rahastamine (Läti 14,3%, Prantsusmaa 17,3%, Poola 31,4%, Slovakkia 14,9%) ja ca 6% kirjanduse ja raamatukogude rahastamine (Läti 19,9%, Prantsusmaa 8,3%, Poola 10,1%, Slovakkia 9,5%).

Hariduse valdkonnale suunatakse riigieelarvest 2013. aastal 724,5 mln eurot. Eesti valitsussektori hariduskulude osakaal SKP-st on üks Euroopa Liidu kõrgemaid (6,8% 2010. aastal). Meist enam panustavad haridusse näiteks Taani, Rootsi, Inglismaa, edestame veidi naaberriike Soomet, Lätit, Leedut. Hariduskuludest suure osa moodustavad välisloetused. Tõukefondide abil korrastatakse nii kutsekoolide võrku, kui ka kõrghariduse ning teadus- ja arendusasutuste infrastruktuuri.

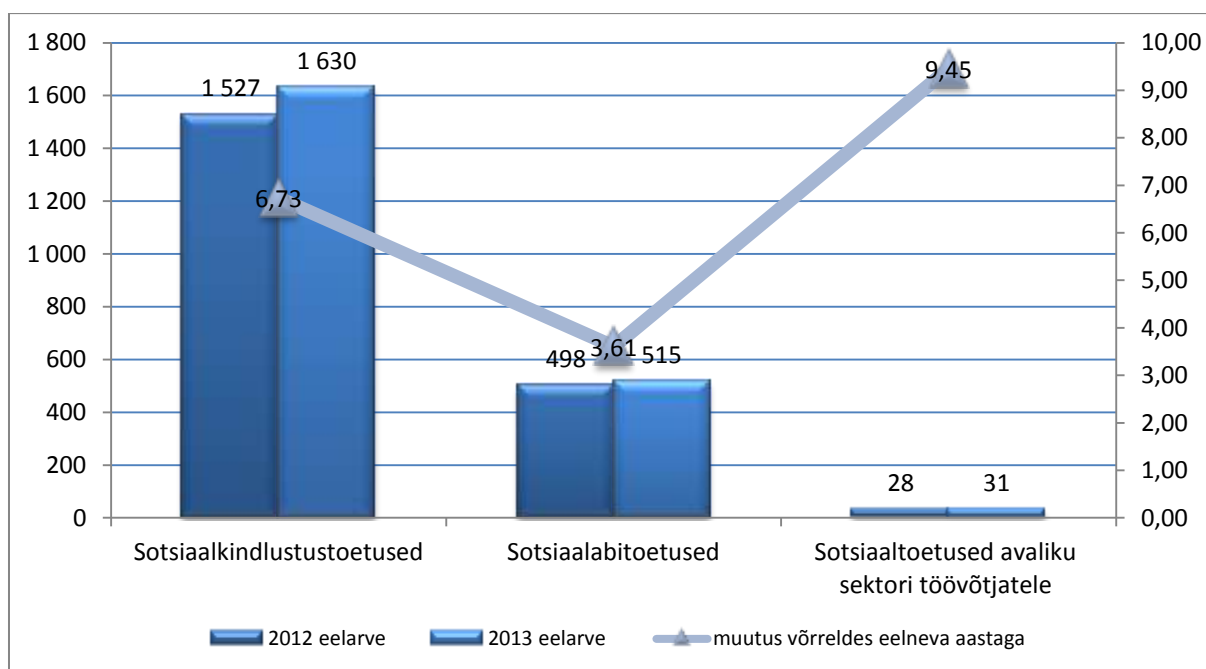
Sotsiaalse kaitse valdkond. Statistikaameti andmetel kulus 2010. aastal sotsiaaltoetusteks 3,4% vähem kui 2009.aastal ning seda peamiselt haigus- ja töötuskindlustushüvitiste väljamaksete tõttu. Samal ajal suurenesid kulutused pensionidele ning peretoetustele ja vanemahüvitisele. Olulisema osa valitsemissektori kuludest moodustavadki sotsiaalse kaitse kulud. Sotsiaalse kaitse kulude osatähtsus valitsemissektori kuludest oli 2010. aastal 36%. Kui vaadata kulude osatähtsust SKP-st, siis EL-i riikide kulud sotsiaalsele kaitsele olid ligi 20% , Eesti kulud olid ligi 15%. Teiste EL-i riikide ja OECD riikidega võrdlemisel on oluline arvestada riikide sotsiaalse kaitse süsteemi ülesehitust. Samuti on oluline sotsiaalse kaitse hüvitiste (teenuste ja toetuste) võimalik saajate arv, mis on omakorda mõjutatud ka teistest sotsiaal-majanduslikest näitajatest. Näiteks majanduskriisi ajal suurenes oluliselt töötutoetuse, töötuskindlustushüvitise saajate arv ning tööturuteenuste maht. Pärast 2010. aasta I kvartalit on töötuse määr Eestis vähenenud ning sellega seoses on vähenenud ka töötutoetuse, töötuskindlustushüvitise saajate arv.

Sotsiaalse kaitse kulude ulatust mõjutab teisalt ka valitsemissektori tulude maht, millest tulenevalt on võimalik nt suurendada sotsiaalse kaitse teenuste kättesaadavust.

2.3.1 SOTSIAALTOETUSED

Sotsiaaltoetused moodustavad 2013. aasta riigieelarve kogumahust 28,3% ehk 2 176 439 663 eurot

Joonis 12. Sotsiaaltoetuste eelarved 2012. ja 2013. aastal (mln EUR; %)

Võrreldes 2012. aasta eelarvega suurenevad kulud sotsiaaltoetustele kokku 123 440 224 eurot ehk

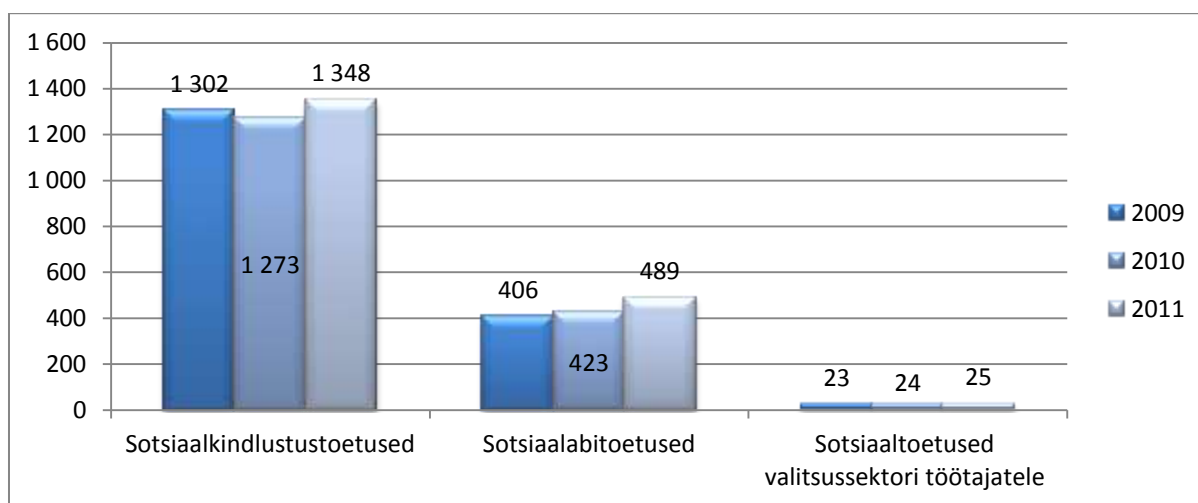
6,01% tulenevalt seadustes sätestatud pensionite ja toetuste maksmise korrast ning ulatusest.

Toetuste kasv 2013. aastal tuleneb eelkõige pensionikindlustuse, II pensionisamba maksete, töötutoetuse, politseiametnike pensionite, sotsiaaltoetuste saajate eest makstava sotsiaalmaksu, puuetega inimeste ja nende hooldajate toetuste kasvust ning isapuhkuse taastamisest.

Arvestusega, et Statistikaameti andmetel on 2012. aasta 1. jaanuari seisuga Eestis elanike arvuks 1,3 miljonit, maksab riik erinevaid sotsiaaltoetusi keskmiselt ühe elaniku kohta 2013. aastal 1 674 eurot.

Aastatel 2009-2011 suurenesid väljamakstud sotsiaaltoetused kokku 7,64%, sealhulgas sotsiaalkindlustustoetused 3,53%, sotsiaalabitoetused 20,65% ja sotsiaaltoetused valitsussektori töötajatele 10,85%. (joonis 31).

Joonis 13. Väljamakstud sotsiaaltoetused aastatel 2009-2011 (mln EUR)

Suurematest sotsiaaltoetustest on aastatel 2009-2013 kõige enam kasvanud riigipoolsed kanded kohustuslikku pensionifondi 132,42%, pensionikindlustuse kulud 18,48%, ja puuetega inimeste igakuulised toetused 44,26%. Vanemahüvitise ja erijuhtudel makstav sotsiaalmaksu kulud tegi 2010.a järsu hüppe, kuid siis stabiliseerusid. Peretoetused on võrreldes 2009. aastaga kasvanud vähe (2,6%).

Tabel 19. Suuremad väljamakstud sotsiaaltoetused aastatel 2009-2011 ja eelarved 2012-2013 (mln EUR)

	2009 täitmine	2010 täitmine	2011 täitmine	2012 eelarve	2013 eelarve
KOKKU	1 661,9	1 681,1	1 754,0	1 940,8	2 049,5
Riiklik pensionikindlustus, rahvapension, pensionilisad ja pensionisuurendused	1 225,8	1 265,5	1 279,0	1 358,6	1 452,3
Peretoetused	101,3	100,2	98,7	99,0	101,1
Vanemahüvitis	151,9	173,6	171,4	174,0	170,7
Puuetega inimeste igakuulised toetused	45,6	50,1	53,5	60,0	65,8
Erijuhtudel makstav sotsiaalmaks	60,8	83,8	82,0	80,5	81,8
Riigipoolsed kanded kohustuslikku pensionifondi	76,5	7,9	69,4	168,7	177,8

Sotsiaalkindlustustoetused 1 630 165 162 eurot, kasv 102 841 033 eurot

Riiklik pensionikindlustus 1 430 625 734 eurot, kasv 93 349 012 eurot

Selle kululiigi alla kuuluvad kõik pensionid, mida makstakse Riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel (vanaduspension sh ennetähtaegne vanaduspension, edasilükatud vanaduspension, töövõimetuspension, toitjakaotuspension) ja teiste seaduste alusel.

Kulud suurenevad töötatud aja (sotsiaalmaksu) lisandumisest, pensioniindeksi tõusu ja ennetähtaegsete ning töövõimetuspensionäride arvu kasvu tõttu. 2013. aastaks on prognoositud keskmiselt 9 500 lisandunud pensioni saajat (2012. aastal 381 471 pensionisaajat, 2013.aastal 390 971 pensionisaajat). Lisaks suurendab pensionikulu staažinõude tühistamine nendele lapsinvaliididele, kes varem ei ole töövõimetuspensionit taotlenud.

Rahvapensionid, pensionilisad ja pensionisuurendused 21 716 028 eurot, kasv 402 346 eurot

Pension on mõeldud rahvapensioni maksmiseks isikutele, kellel puudub muu pensioni saamiseks vajalik staaž, samuti represseeritutele kuni kahe staažiaasta lisandumisega iga asumisel, koonduslaagris jm viibitud aasta eest.

Arvestustes on lähtutud soodustusi saavate pensionäride arvust ja nende pensionide iga-aastasest indekseerimisest 1. aprillil. Kokku on kavandatud soodustuste saajaid koos rahvapensioni saajatega 2013. aastal orienteeruvalt 23 536 isikut, vähenemine 216 isikut (2012.a. 23 752 isikut). Kulu kasvab pensioniindeksi tõusu tõttu.

Toitjakaotuspension presidendi surma korral presidendi igale töövõimetule pereliikmele ning lesele 23 400 eurot.

Vabariigi Presidendi ametihüvede seaduse §10 alusel on pensioni suurus pool presidendi ametipensionist. Presidendi pereliikme pensionid ei tohi kogusummas ületada presidendi ametipensionist määrat.

Riigipoolne toetus (4%) kohustusliku kogumispensioni fondidesse 177 800 000 eurot, kasv 9 089 000 eurot seoses riigipoolsete maksete taastamisega II pensionisambasse vastavalt seaduses sätestatule.

Toetus tuleneb Kogumispensionist seadusest, millega on ette nähtud riigipoolsed kanded kohustusliku kogumispensionist fondidesse neile isikutele, kelle sünniaasta on hilisem kui 1954.

Sotsiaalabitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele 515 474 578 eurot, kasv 17 939 412 eurot

Peretoetused 103 718 545 eurot, kasv 4 709 945 eurot

Lapsetoetuse, lapsehooldustasu, üksikvanema lapse toetuse, sünnitoetuse, ajateenija lapse toetuse, vajaduspõhine peretoetus jm peretoetuste maksmise õiguslikuks aluseks on Riiklike peretoetuste seadus.

Maksmise aluseks on iga-aastase riigieelarve seadusega kehtestatav lapsetoetuse määr ja lapsehooldustasu määr, mille suuruseks 2013. aastaks on arvestatud vastavalt 9,59 eurot ja 76,7 eurot.

Kulu kasvab, sest täiendavat toetust hakkavad saama allpool suhtelise vaesuse piiri elavad pered. 01. juulist 2013. a tõstetakse lapsetoetus kolmanda ja järgmise lapse kohta 76,72 eurole. Allpool absoluutse vaesuse piiri elavatele peredele hakatakse maksuma lisatoetust 9,59 eurot kuus, kui peres on üks laps ning 19,18 eurot, kui peres on kaks või enam last. Lisaks tõstetakse sünnitoetust kolmikute või suurema arvu mitmikute sünni korral 1 000 euroni iga lapse kohta.

Vanemahüvitis 170 700 000 eurot, vähenemine 3 300 000 eurot

Toetuse maksmise aluseks on Vanemahüvitise seadus, mis hakkas kehtima 2004. aasta 1. jaanuaril. Kulu vähenemine on seotud saajate arvu ja keskmise hüvitise vähenemisega.

Toimetulekutoetus 23 000 000 eurot, vähenemine 4 000 000 eurot

Toetus eraldatakse riigieelarvest Sotsiaalhoolekande seaduse § 42 lõike 3 alusel kohalike omavalitsuse üksustele ja on mõeldud peredele, kelle netosissetulek pärast eluruumi jooksva kuu alaliste kulude mahaarvamist jääb alla kehtestatud toimetulekupiiri.

Toimetulekutoetuse summa muutus tuleneb toimetulekuraskustes olevate isikute arvu eeldatavast vähenemisest.

Töötutoetust 8 932 598 eurot, kasv 2 507 598 eurot

Töötutoetust makstakse kooskõlas Tööturuteenuste- ja toetuste seadusega Eesti Töötukassale vastavalt tegelikele kuludele.

Kulude kasv on seotud 1. jaanuaril 2013. aastal jõustuva sättega Tööturuteenuste ja –toetuste seaduses, mille kohaselt töötutoetuse päevamäär 31-kordne korrutis ei või olla väiksem, kui 50 protsenti kuu töötasu alammäärast, mis on kehtestatud eelarveaastale eelnenud aasta 1. juulil. 2012. aasta päevamäär 2,11 eurot asendub alates 2013. aastast 3,27 eurose päevamääraga.

Toetused puuetega inimestele ja nende hooldajatele kokku 73 822 796 eurot, kasv 8 416 820 eurot, sealhulgas:

Puuetega inimeste igakuulised toetused 65 784 700 eurot, kasv 5 820 500 eurot

Puuetega inimeste toetuste arvestamise aluseks on igaks eelarveaastaks iga-aastase Riigieelarve seadusega kehtestatud puuetega inimeste sotsiaaltoetuse määr, milleks 2013. aasta eelarves on 25,57 eurot kuus.

Kulud suurenevad seoses saajate arvu ja keskmise toetuse kasvuga. Prognoositav saajate arv 2013. aastaks on 145 000 isikut, 2012. aastal 139 000 isikut. Kulu mõjutab sisemiselt kõige rohkem puudega lapse toetus, kus saajate arvu kasv on kõige kiirem ja suurem võrreldes teiste toetustega.

Puuetega inimeste ühekordsed ja perioodilised toetused 133 639 eurot sisaldavad õppe-, rehabilitatsiooni- ning täienduskoolitustoetusi.

Erivajadustega inimeste (sealhulgas laste) rehabilitatsioon 7 904 457 eurot, kasv 2 596 320 eurot

Kulu kasvab seoses lisavahendite suunamisega erivajadusega laste ja psüühikahäiretega isikute rehabilitatsioonijärjekordade vähendamiseks.

Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite soetamine puuetega inimestele 5 839 689 eurot, vähenemine 590 955 eurot.

Tehniliste abivahendite soetamise õiguslikuks aluseks on Sotsiaalhoolekande seaduse § 12 ja sotsiaalministri 14. detsembri 2000. aasta määrus nr 79 "Tehniliste abivahendite taotlemise ja soodustingimustel eraldamise tingimused ja kord".

Õppetoetused kokku 21 779 303 eurot, kasv 3 458 904 eurot, sealhulgas:

Riigikogu Kantslei valitsemisala eelarves planeeritud 2 600 eurot on mõeldud parlamentaarseteks teadustöödeks.

Haridusministeeriumi valitsemisala 21 204 237 eurot, kasv 3 439 234 eurot

Õppetoetused sisaldavad nii kõrg- kui kutsehariduse põhi- ning täiendavaid toetusi. Õppetoetuse määr kehtestatakse Riigieelarve seadusega. Eelarve suureneb seoses kõrghariduse vajaduspõhiste õppetoetuste planeeritust varasema rakendamisega.

Justiitsministeeriumi valitsemisala 1 598 eurot

Õppetoetus eraldatakse parimale Justiitskolledži stipendiaadile Sisekaitseakadeemias.

Kaitseministeeriumi valitsemisala stipendiumideks ja preemiateks 30 930 eurot, sellest 12 000 noorteadlastele stipendiumideks ja 18 930 eurot kaitsealaste magistri- ja doktoritööde konkursi preemiateks.

Siseministeeriumi valitsemisala 538 038 eurot, kasv 38 440 eurot

Siseministeeriumi õppetoetused 2 000 eurot on mõeldud Kaarel Eenpalu stipendiumi andmiseks Sisekaitseakadeemia parimale lõpetajale.

Politsei- ja Piirivalveamet õppetoetus 4 155 eurot nähakse ette Sisekaitseakadeemia kadettidele kõrge õppeedukuse eest.

Sisekaitseakadeemia õppurite stipendiumid 531 883 eurot makstakse välja vastavalt Vabariigi Valitsuse 27. novembri 2003. a määrusele nr 300 „Vanglaametnikukandidaadi stipendiumi suurus ning selle maksmise tingimused ja kord”, siseministri 07. märtsi 2007. aasta määrusele nr 25 "Sisekaitseakadeemia üliõpilasele, kadetile ja õpilasele makstava stipendiumi suurus, maksmise tingimused ja kord".

Välisministeeriumi valitsemisala 1 900 eurot

Stipendiumi eesmärgiks on toetada politoloogiat, rahvusvaheliste suhete või rahvusvahelise õiguse magistriõppes õppivat üliõpilast.

Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks kokku 81 823 776 eurot, kasv 1 339 231 eurot

Sotsiaalmaksu maksmise aluseks olev kuumäär kehtestatakse Sotsiaalmaksu seaduse § 2¹ kohaselt eelarveaastaks riigieelarvega. Sotsiaalmaksu maksmise aluseks olev kuumäär on 2013. aastal 290 eurot ning sellelt 13% on 37,70 eurot.

Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks sotsiaaltoetuste saajate eest 67 174 000 eurot, kasv 5 784 100 eurot

Kulud kasvavad eelkõige töövõimetuspensionäride arvu ja alampalga suurenemise tõttu. Prognositav saajate arv 2013. aastaks on 59 100 isikut, 2012. aastal 55 500 isikut.

Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks töötute eest 11 910 331 eurot, vähenemine 4 689 669 eurot

Kulud vähenevad seoses saajate arvu vähenemisega. 2013. aastal on arvestatud keskmiselt 26 327 registreeritud töötuga (2012. aastal 38 277 registreeritud töötut).

Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks vanaduspensioni ootel olevate päästeteenistujate toetuselt ja ajateenijate ning asendusteenistuses olijate eest 2 739 445 eurot, kasv 244 800 eurot.

Kulud kasvavad eelkõige lisandunud 50 ajateenija tõttu.

Muud sotsiaalabitoetused 25 857 871 eurot, kasv 4 397 869 eurot

Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala eelarves planeeritud 519 508 eurot on kavandatud teaduspreemiateks, teadustööde riiklike konkursside preemiateks ja F. J. Wiedemanni keeleauhinnaks.

Justiitsministeeriumi valitsemisala eelarves planeeritud 22 369 eurot on kavandatud vanglast vabanenutele ja 3 000 eurot üliõpilastööde konkursi toetuseks.

Kaitseministeeriumi valitsemisala 3 669 828 eurot

Toetused on planeeritud vastavalt Kaitseväeteenistuse seaduse §-le 50, 76 ja 164 ajateenijatele ja asendusteenistujatele toetuse maksmiseks ning kutsealustele sõidu- ja toitlustuskulude hüvitamiseks.

Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarves planeeritud 622 670 eurot on kavandatud riiklikeks kultuuri- ja spordipreemiadeks, kultuuri- ja spordistipendiumiteks ning toetusteks olümpiavõitjatele.

Rahandusministeeriumi valitsemisala eelarves planeeritud 511 300 eurot on kavandatud õigusabiks ja alusetult vabaduse võtmisega tekitatud kahjude hüvitisteks.

Siseministeeriumi valitsemisala 100 356 eurot

Toetused on kavandatud Politsei ja piirivalve seaduse §75 alusel makstavateks ühekordse iseloomuga hüvitisteks, mis eraldatakse politseiametniku hukkamise, püsivalt töövõimetuks tunnistamise, haigestumise või talle kehavigastuse tekitamise korral.

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala 20 408 840 eurot, kasv 4 009 932 eurot

Toetused on planeeritud õppelaenu kustutamiseks lapse sünni korral; kahjuhüvitiseks seoses tööõnnetusega; matusetoetuseks; sotsiaaltoetuseks vanaduspensionieas välisriigist Eestisse asunutele; kuriteoohvrite hüvitiseks ja abiks; lapsepuhkuse päevade, põhipuhkuse, puudega lapse vanema igakuulise puhkepäeva ja lapsetoitmise vaheaja tasudeks; isapuhkuseks; elatistoetuseks; toetuseks represseeritutele ja toetusteks kohustusliku kogumispensionifondi.

Kulu suurenemist tingib eelkõige 1. jaanuarist 2013. aastast taastatud isapuhkus 3 729 018 eurot.

Sotsiaaltoetused avaliku sektori töövõtjatele 30 799 923 eurot, kasv 2 659 779 eurot

Riigikogu parlamendi pensionid 4 970 385 eurot, kasv 379 321 eurot

Toetus on kavandatud maksmiseks kokku 178 pensioniõiguslikule isikule ning toitjakaotuspensionärile.

Presidendi pension 46 800 eurot

Vastavalt Vabariigi Presidendi ametihüvede seaduse §-le 9 makstakse pärast ametivolituste lõppemist presidendile ametipensioni, mille määr on 75% presidendi ametipalgast.

Riigikontrolli töötajate (38 isikut) eripensionid 350 000 eurot

Pensionite maksmise aluseks on 1995. aastal vastu võetud ja 2002. aastal muudetud Riigikontrolli seadus. Alates 2013. aastast ei arvestata neid pensione enam ümber seoses ametipalga muutusega, vaid indekseeritakse pensioniindeksiga.

Õiguskantsleri ametipension 25 000 eurot. 2013. aastast indekseeritakse seda pensioni pensioniindeksiga.

Riigikohtunike pensionid 450 000 eurot on planeeritud 14 pensioniõiguslikule isikule. Alates 01.07.2013. a alustatakse kohtunike pensionite indekseerimisega.

I ja II astme kohtunike ning prokuröride pensionid 1 456 000 eurot, vähenemine 339 036 eurot

Kohtunikupensioni maksmise aluseks on Kohtute seadus. Alates 01.07.2013. a alustatakse kohtunike pensionite indekseerimisega.

Prokuröride vanaduspensionide maksmise aluseks on Prokuratuuriseadus ja pensioni suuruseks on 65% tema viimasest ametipalgast. Kui ametikoha palgad muutuvad, arvutatakse ümber ka pension.

Kohtunike ja prokuröride pensioni osa, mis ületab pensionikindlustuse seaduse alusel arvutatud pensioni, makstakse riigieelarvest.

Kaitseväelaste pensionid 4 355 755 eurot, kasv 297 541 eurot

1.04.2013. a. hakkab kehtima kaitseväge pensionide indekseerimine, mille tulemusel pensione enam seoses palga muutusega ümber ei arvutata. Pensioni suuruse arvutamise aluseks võetakse isiku teenistusaajal kehtinud palk, määratud pensionid indekseeritakse pensioniindeksiga.

Politseiametnike ja piirivalveametnike pensionid 10 951 146 eurot, kasv 1 690 936 eurot

Politseinike ja piirivalveametnike pensionide maksmine tuleneb Politsei ja piirivalveseadusest. Kulu suureneb seoses lisanduva ca 44 pensionäriaga.

Sotsiaaltoetus varem pensionile jäävatele päästeteenistujatele 215 335 eurot

Toetust makstakse vastavalt Päästeteenistuse seaduse §19-le.

Avaliku teenistujate pension 7 481 047 eurot, kasv 554 147 eurot

Avalike teenistujate pensioni suurendus sõltub ametniku staažist ja suurenduseks on 10-50% Riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel arvutatud pensionist.

Vääriselupaikade lepingulised toetused summas 161 800 eurot on ette nähtud metsaomanikega sõlmitud ja sõlmitavate vääriselupaikade kaitse (VEP) lepingute täitmiseks. Keskkonnapreemiad summas 9 474 eurot suunatakse Eerik Kumari nimelise preemia pikaajaliste silmapaistvate tööde eest looduse kaitsel ja konkursi "Keskkonnategu" preemiade väljamaksmiseks.

Lisaks otse riigieelarvest eraldatavatele sotsiaaltoetustele makstakse toetusi ka teiste organisatsioonide kaudu ja riigi poolt tulumaksu tagastamise kaudu tuludeklaratsiooni esitamisel kooskõlas kehtivate seadustega.

Kohalike omavalitsuste üksuste poolt makstavates sotsiaaltoetuste kuludes füüsilistele isikutele kajastuvad ravitoetused, matusetootused, puuetega laste hooldajatoetus, toetused lastega peredele toimetuleku kindlustamiseks, toetused pensionäridele ja teistele lisasotsiaalabi vajavatele isikutele. 2013. aasta prognoos kohalike omavalitsuste vahenditest makstavate sotsiaaltoetuste kohta puudub, kuna Valla- ja linnaeelarve seaduse § 14 lõike 2 kohaselt tuleb kohaliku omavalitsuse üksustel eelarve vastu võtta kolme kuu jooksul arvates eelarveaasta algusest.

Eesti Töötukassa 2013. aasta prognoosis on töötuskindlustus-, maksejõuetuse- ja koondamishüvitiste maksmiseks planeeritud (sotsiaalmaksuta) kokku 40 321 515 eurot, vähenemine 62 761 eurot. Töötuskindlustushüvitise saajate osakaal ja uute registreeritud töötute juurdevool on vähenenud.

Eesti Haigekassa 2013. a. kinnitatud eelarves on ajutise töövõimetuse hüvitisteks planeeritud 90,3 mln eurot. Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulu kasvab 5% võrreldes 2012. aasta täitmise prognoosiga. 2013. aasta ajutise töövõimetuse hüvitise kulusid mõjutavad:

-palgatõusust tingitult 5% suurenev hüvitise päeva keskmine maksumus;

-tööhõive kasvust tingitult 2012. aastal 2% ja 2013. aastal 0,3% suurenev töövõimetuspäevade arv.

Täiendav maksuvaba tulu kujuneb füüsilise isiku tulumaksu tagastamise kaudu. Alates 2010. aastast saavad kahe- ja enamalapselised pered tuludeklaratsiooni esitamisel maksustamisperioodi tulust tagasi taotleda ühe täiendava maksuvaba tulu iga kuni 17 aasta vanuse lapse kohta alates teisest lapsest.

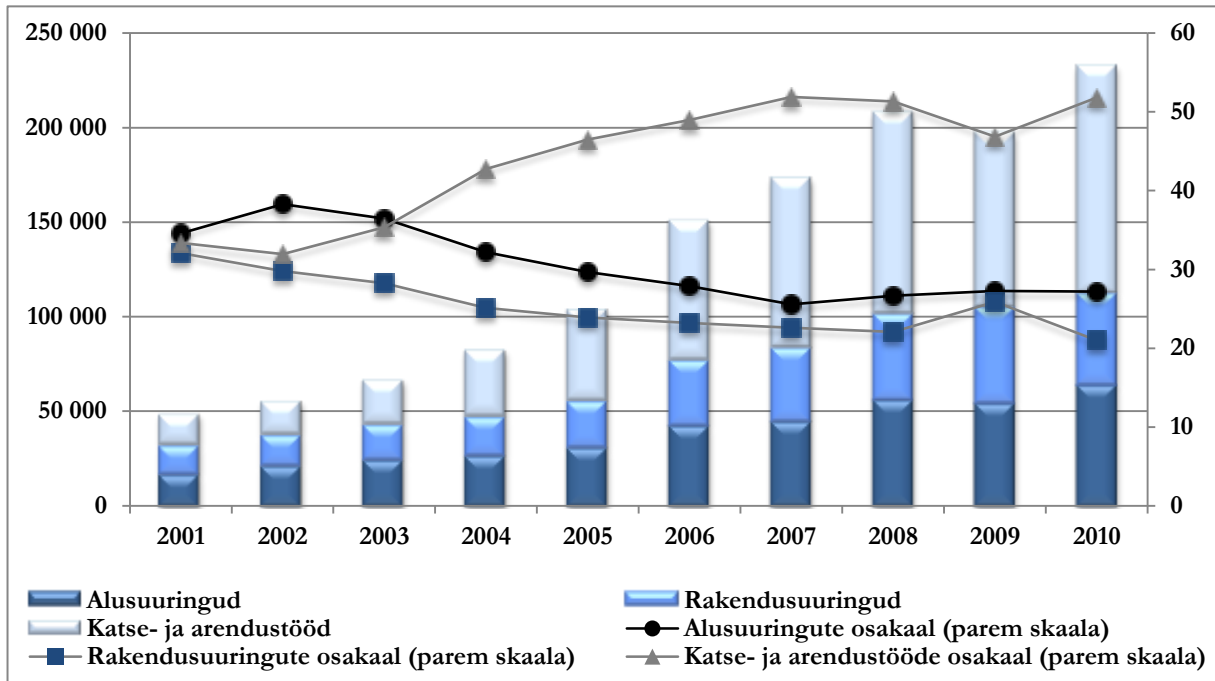
2.3.3 Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon

Panustamine teadus- ja arendustegevusse (T&A) tagab uute teadmiste loomise ja aitab kaasa nende rakendamisele ettevõtluses, stimuleerides majanduskasvu ja luues kõrge lisandväärtusega töökohti. T&A finantseerimisel mängivad olulist rolli nii era- kui ka avalik sektor. Riigi rolliks on fundamentaalteaduste toetamine ning soodsate tingimuste loomine innovaatiliste lahenduste väljatöötamiseks ja rakendamiseks.

T&A-ks loetakse süstemaatilist loovat tööd, mille eesmärk on teadmiste kasv (sealhulgas ka inimest, kultuuri ja ühiskonda puudutavate teadmiste kasv) ning uute teadmiste rakendamine. T&A kulude hulka ei arvestata näiteks haridust ja täiendõpet, teadustööga kaasnevaid, kuid teise eesmärgiga tegevusi (andmete kogumine ja analüüs, tõlkimine, hinnangu andmine jms), samuti teaduse administreerimise ja finantseerimisega seotud tegevusi.¹⁵

T&A hõlmab alusuuringuid, rakendusürauringuid ning katse- ja arendustöid. Mõistete selgitused on teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse §-s 2 www.riigiteataja.ee/akt/128062012011. Kulude jaotusest annab ülevaate järgnev joonis.

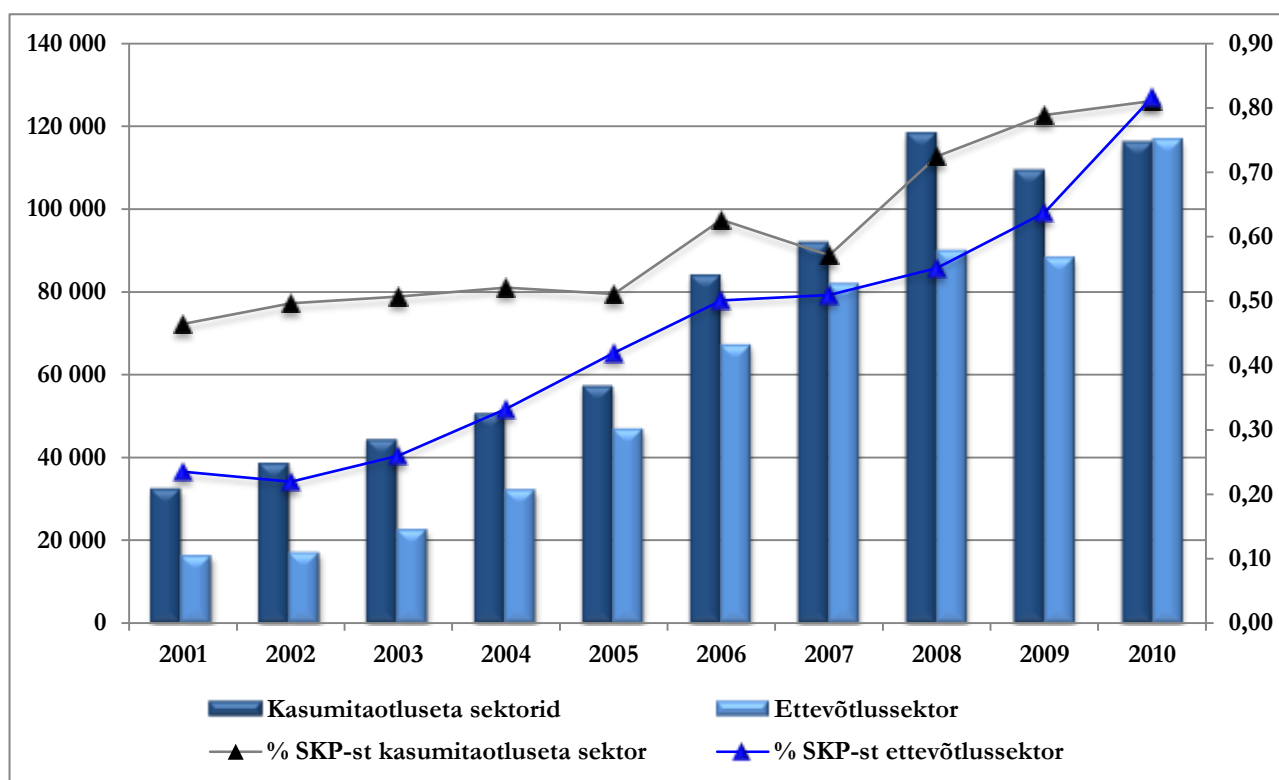
Joonis 14. T&A kulude struktuur aastatel 2001-2010 (tuh EUR)

Taasiseseisvumise järel on Eestis kujundatud välja funktsioneeriv T&A ning innovatsioonisüsteem ja ettevõtlussektori tugistruktuur. Läbi on viidud struktuursed reformid, loodud seadusandlik raamistik ja koostatud pikaajalist arengut suunavad strateegiad. 2010. aastal rahastati T&A-d kokku 233 mln euroga. Aastatel 1998-2010 kasvasid T&A kulutused ettevõtlussektoris enam kui 20 korda ja kasumitaotluseta sektoris 5 korda. Samal ajal kasvasid T&A kogukulud 8 korda. Ettevõtlussektori T&A kulutuste osatähtsus SKP-s kasvas 0,22%-lt 2002. aastal 0,81%-ni 2010. aastal (EL27 vastav näitaja 1,23%), mis näitab, et riigi teaduskulutused on ergutanud ettevõtluse struktuurimuutusi. 2010. aastal andis ettevõtlussektor juba poole (50,2%) Eesti T&A kuludest. Väljakutse on jätkuvalt erasektori T&A tegevuste mahu kasvamine, mis võimaldaks saavutada seatud eesmäärke.

¹⁵ Frascati Manual 2002: Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development, OECD 2002

Joonis 15. Kasumitaotluseta sektori ja ettevõtlussektori T&A kulud aastatel 2001-2010 (tuh EUR)

2013. aasta eelarves on T&A kuludeks ette nähtud kokku 169,07 mln eurot, mis on 5,97 mln eurot enam kui 2012. aasta riigieelarves. Sellest 101,84 mln eurot ehk 60,2% moodustavad Euroopa Liidu toetused koos Eesti riigipoolse kaasfinantseerimisega. Olulisemad välisfinantseerimise allikad on Euroopa Regionaalarengu Fond ja Euroopa Sotsiaalfond. Neist rahastatakse investeeringuid nii T&A taristusse, mis katab varasemate perioodide investeerimisvajaku infrastruktuurile, kui ka inimestesse.

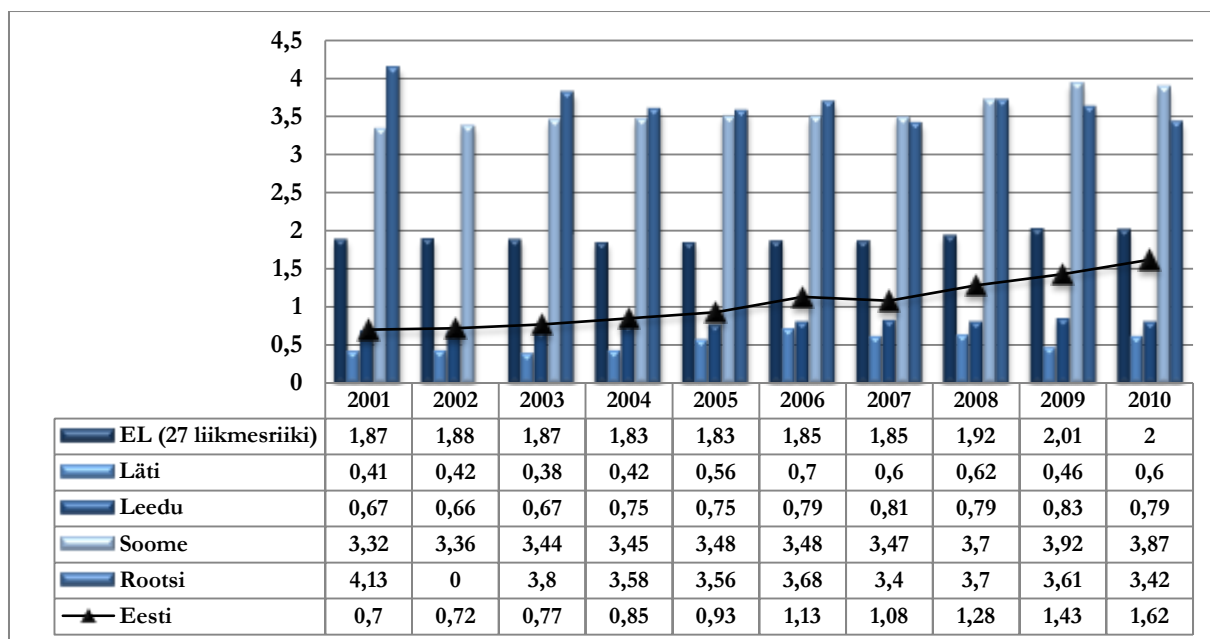
EL liikmesriikide eesmärk on saavutada teadus- ja arendustegevuse kulutuste osakaal 3% SKPst. Konkurentsikavas Eesti 2020 kavandatakse 2015. aasta sihttasemeks koos erasektoriga 2,0% ja 2020. aastaks 3,0% SKP-st. Vastavalt 2013. aasta prognoosile moodustab riigieelarve T&A kulude osakaal 0,94% SKP-st.

Tabel 20. T&A kulud riigieelarves (mln eurot)

	2012	2013	Muutus (EUR)	Muutus %
Haridus- ja Teadusministeerium	135,45	135,53	0,08	0,05
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	19,32	24,00	4,68	24,20
Teised ministeeriumid	8,32	9,54	1,22	14,67
KOKKU	163,10	169,07	5,97	3,66
sh välisvahendid	104,82	101,84	-2,98	-2,84
Välisvahendite osakaal T&A kogukuludes %	64,27	60,23		
SKP jooksevhindades (mld eurot)	16,98	18,07		
TA kulude osakaal SKP-st %	0,96	0,94		

Võrreldes Eesti T&A kogukulude osakaalu SKP-st teiste EL riikidega, oleme aasta-aastalt mahajäämust vähendamas (vt järgnev joonis). Eesti on selle näitajaga edukam Lätist, Leedust, Poolast, Ungarist ja Sloveeniast, kuid oluliselt jääme maha veel Soomest, Rootsist, Taanist ja Saksamaast.

Joonis 16. T&A kulude osakaal SKPst võrdluses EL riikidega aastatel 2001-2010

Innovatsiooni Liidu tulemustabeli järgi (*Innovation Union Scoreboard*) on teiste EL riikidega võrreldes Eesti suurimad tugevused ettevõtete kulutused (eelkõige T&A-ga mitte-seotud innovatsioonikulutuste osas) (2. koht) ning avaliku sektori T&A osakaal (6. koht). Suurim kitsaskoht on innovatsiooni väike majanduslik mõju, selle näitaja võrdluses on Eesti 23. kohal. Avatud, hea ja atraktiivse teadussüsteemi kriteeriumi ning inimressursi kriteeriumi võrdluses on Eesti 17. kohal. Seega on Eesti peamised väljakutsed jätkuvalt innovatsiooni majandusliku mõju kasvatamine, sh kesk- ja kõrgtehnoloogilise tööstuse ning teadmismahukate teenuste tööhõive ja ekspordimahtude tõusuks vajalike teadus-, arendustegevus- ning ettevõtluskeskkonna loomine.

2.3.4 Välistoetused

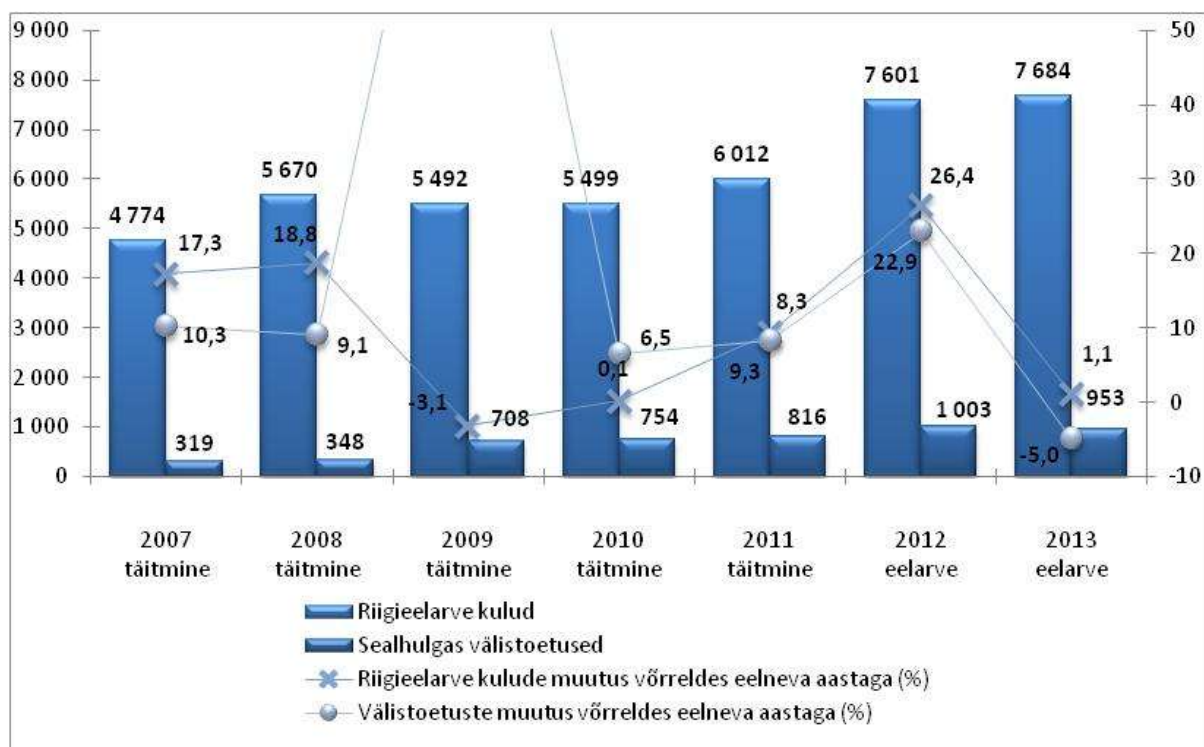
Välistoetustest¹⁶ kavandatakse 2013. aasta riigieelarve projektis katta 952 662 219 eurot ehk 12,4% riigieelarve kogukuludest. Ligikaudu 97% sellest moodustavad erinevate Euroopa Liidu fondide ja programmide kaudu saadavad toetused, ülejäänud laekub eelkõige Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra ning Šveitsi koostööprogrammi raames ning mitmetest erinevatest koostööprojektidest¹⁷. Võrreldes 2012. aastaga väheneb välistoetuste kogumaht riigieelarves 5,0% võrra ning välistoetuste osakaal riigieelarves 0,8 protsendipunkti võrra. Välistoetuste mahu vähenemine tuleneb 2007-2013 programmiperioodi järk-järgulisest lõpetamisest.

Joonisel 17 on esitatud andmed välistoetuste osakaalu muutumisest konsolideeritud riigieelarve kogukuludest aastate lõikes.

¹⁶ Välistoetused on mitteresidendilt, sh Euroopa Liidult, rahvusvahelistelt organisatsioonidelt, välisriigilt või välisriigi valitsusväliselt organisatsioonilt saadud nii sihtotstarbeline kui mittesihtotstarbeline rahaline toetus, mille eest ei anta otseselt välistoetuse andjale vastu kaupu ega teenuseid. Kokkuleppel välistoetuse andjaga võib Eesti riik teatud juhtudel ja tingimustel saadud välistoetusi anda edasi tagastatava toetusena (laenuna), et saavutada sama toetuse mahu juures suurem võimendusefekt.

¹⁷ Riigieelarves ei kajastu niisuguste välisfondide toetused, mida muud residendid (mitte riigiasutused) taotlevad ja saavad riigieelarveväliselt otse, näiteks Euroopa Liidu Teadus- ja arendustegevuse seitsmenda raamprogrammi arvukate programmide raames korraldatud taotlusvoorude tulemusel. Seega on välisvahendite tegelik kasutamine Eestis mõnevõrra suurem kui riigieelarves kajastatavate välistoetuste maht.

Joonis 17. Välistoetuste osakaalu muutumine riigieelarves aastate lõikes (mln EUR; %)

Välistoetustest finantseeritavate tegevuste kaasrahastamiseks on 2013. aasta riigieelarve projektis kavandatud vahendeid kogumahas 89 957 775 eurot, sellest 11 345 148 eurot riikliku omafinantseeringu (sh mitteabikõlblik käibemaks) katteks. Rahastamismahu kavandamisel on võetud arvesse konkreetse välistoetuste allika kasutamiseks nõutavat kaasrahastamismäära ning riikliku omafinantseeringu vajadust. Riigieelarvelise kaasrahastamise kõrval viiakse välistoetusega projekte ellu toetuse saaja, näiteks kohalike omavalitsusüksuste või erasektori ettevõtete poolse kaasrahastamisega (mitteriiklik omafinantseering).

Euroopa Liidu fondidest ja programmidest toetuste kavandamine ja kasutamine toimub erinevate programmiperioodide raames. [Lisas 6](#) on toodud ülevaade välistoetuste allikate ning nende kasutamise jagunemisest erinevate Euroopa Liidu fondide ja muude allikate vahel ministeeriumide lõikes aastail 2012 ja 2013.

Jätkub Euroopa Liidu programmiperioodi 2007-2013 raames saadavate **struktuuritoetuste** kasutamine vastavalt Riiklikule struktuurivahendite kasutamise strateegiale¹⁸ ning kolmele Euroopa Komisjoni poolt heaks kiidetud valdkondlikule rakenduskavale, mille raames on Eestil elukeskkonna, inimressursi ja majanduskeskkonna arendamiseks kasutada kokku 3,4 mld eurot.

Seisuga 31.12.2012 oli Eestis heaks kiidetud perioodi 2007-2013 struktuuritoetustest rahastatavaid programme ja projekte 3,1 mld euro ulatuses ehk 91,3 % kogumahust. Toetusi oli välja makstud vastavalt 2,0 mld eurot ehk 59,4%. Euroopa Liidu liikmesriikide võrdluses olime 1. jaanuari 2013 seisuga Euroopa Komisjoni poolt Eestile teostatud struktuuritoetuste väljamaksete tempolt neljandal kohal (50,7%), eespool on Portugal (51,7%), Leedu (52,1%), Iirimaa (52,8%) ja meie järgneb Soome (47,2%), Saksamaa (46,6%). 01.01.2012 seisuga olime kuuendal kohal.

Programmiperioodi 2007-2013 **Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD)**

¹⁸ Täiendavat teavet Euroopa Liidu programmiperioodi 2007-2013 struktuuritoetuste kavandamise ja valdkondlike rakenduskavade kohta saab aadressil <http://www.fin.ee/el-struktuuritoetused>.

vahendite kasutamine on kavandatud Eesti maaelu arengu strateegiaga 2007-2013 ja sellel tugineva Eesti maaelu arengukavaga 2007–2013. Kava alusel kasutatakse Eestis kogumahas 724 mln eurot fondi vahendeid. Rahastatakse põllumajandus- ja metsandussektori konkurentsivõime parandamist, keskkonna ja paikkonna parandamist, maapiirkondade elukvaliteedi edendamist ja maamajanduse mitmekesistamist ning kohalike tegevusgruppide (nn LEADER gruppide) tegevusi. Arengukava edukaks elluviimiseks kasutatakse tehnilise abi vahendeid. Seisuga 31.12.2012 oli heaks kiidetud EAFRD vahenditest rahastatavaid projekte 611,2 mln euro ulatuses (84,5 % kogumahust). Toetustena oli välja makstud 471,4 mln eurot ehk 65,1% perioodi välistoetuste kogumahust.

Euroopa Kalandusfondi (EFF) vahendite kasutamine on kavandatud Eesti kalanduse strateegiaga 2007-2013 ning Euroopa Kalandusfondi 2007-2013 rakenduskavaga¹⁹. Kokku eraldatakse Eestile 84 mln eurot kalalaevastiku kohandamiseks, vesiviljeluseks, sisevete kalanduseks, kalandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks, üldist huvi pakkuvateks meetmeteks ning kalanduspiirkondade jätkusuutlikuks arenguks. Seisuga 31.12.2012 oli heaks kiidetud EFF vahenditest rahastatavaid projekte 64,0 mln euro ulatuses (75,6% kogumahust). Toetustena oli välja makstud 39,8 mln eurot ehk 47,1% perioodi välistoetuste kogumahust.

Perioodi 2007-2013 vahendite kasutamise kõrval jätkub **programmiperioodi 2014-2020** vahendite kasutamise ettevalmistamine. Rahandusministeeriumi koordineerimisel jätkub Euroopa Komisjoni 2011. aastal suvel esitatud Euroopa Liidu uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku läbirääkimised, tehakse ettevalmistusi läbirääkimiste lõppstaadiumiks. Sellele eelnevalt on koostöös ametkondade ning partnerorganisatsioonidega peetud arutelusid nii 2010. aastal koostatud Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika 5. aruande kui maaelu arengu fondi ja kalandusfondi tuleviku teemal.

Perioodi 2014–2020 Euroopa Liidu eelarve vahendite kasutamise siseriikliku planeerimise käigus on eelseisvate rahastamisvaliku otsuste alusinfo ettevalmistamiseks läbi viidud eelanalüüsid ja määratletud Eesti järgneva kümne aasta arenguvajadused. Nendest lähtuvalt on tehtud valik, milliste üleriigiliste eesmärkide elluviimiseks panustatakse Euroopa Liidu vahenditest ning millised on rahastamise fookused. Järgmise etapina töötatakse välja Euroopa Liidu vahendite kasutamise spetsiifilised eesmärgid, rahastamiskava ja meetmed. 2013. aasta I poolaastal valmivad perioodi 2014-2020 euroraha kasutamise strateegilised alusdokumendid, misjärel need II poolaastal Euroopa Komisjonile heakskiitmiseks esitatakse. Paralleelselt jätkub euroraha kasutamise süsteemi uuendus- ja lihtsustusvõimaluste ettevalmistamine, arvestades seejuures nii perioodi 2014-2020 fondimääruste eelnõusid kui ka erinevate Euroopa Liidu fondide vahendite kasutamise läbi viidud ja veel viidavate (vahe)hindamiste tulemusi.

Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra finantsmehhanismide programmiperioodi 2009-2014 raames on Eestil võimalik kasutada 45 mln eurot keskkonnakaitseks, roheliseks innovatsiooniks, kultuuripärandi säilitamiseks, rahvatervise edendamiseks, riskilaste ja-noortega tegelemiseks, soopõhise ja koduvägivalla vastu võitlemiseks ning soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks. Lisaks on loodud eraldiseisvad vabühenduste fond, stipendiumifond ning teaduskoostöö toetuskeem. Vastastikuse mõistmise memorandumid vahendite kasutamiseks kirjutati alla 2011. aasta juunis. 2012. aasta neljandas kvartalis kiitsid doonorid heaks kõigi memorandumites kokkulepitud valdkondade programmide kirjeldused ning praegu tehakse ettevalmistusi programmide rakendamiseks. Toetust saab kasutada 30. aprillini 2016. 31.12.2012 seisuga oli kohustustega kaetud 100% toetussummast ning toetustena oli välja makstud 0,2 mln eurot (tehniline abi) ehk 0,5 % välistoetuste kogumahust.

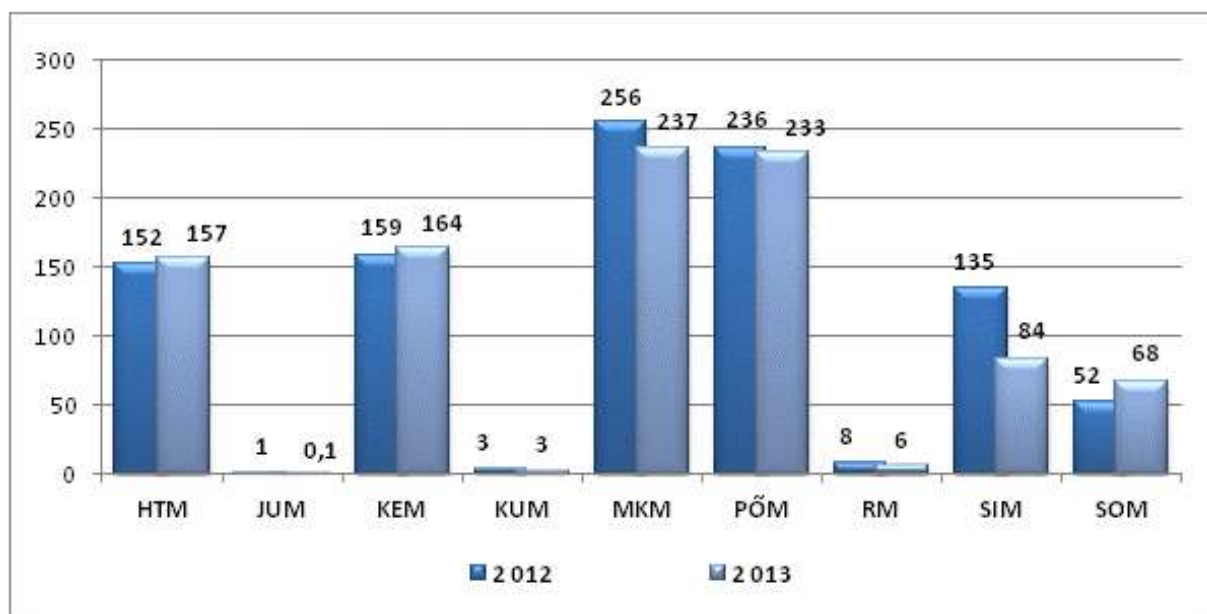
¹⁹ Täiendavat teavet Eesti maaelu arengukava ja Euroopa Kalandusfondi 2007-2013 rakenduskava kohta saab aadressil <http://www.agri.ee/mak> ja <http://www.agri.ee/?id=10734>

Eesti - Šveitsi koostööprogrammi raamkokkuleppe kohaselt antakse Eestile aastail 2007-2012 kokku ligi 28 mln eurot (37,92 mln Šveitsi franki) Eesti elukeskkonna muutmiseks elanike tervist soosivaks. Toetust saab kasutada 2017. aasta juunini.

Sõlmitud raamkokkuleppe raames rahastatakse keskkonnaseire ja keskkonnainfo süsteemi arendamist ning energiasäästu suurendamist; toetatakse ka vanemliku hoolitsuseta lastele tervisliku arengukeskkonna loomist, tervishoiuvaldkonna sidesüsteemide ajakohastamist ja vabaihenduste tegevust. 31.12.2012 seisuga oli kohustustega kaetud 100% toetussummast ning toetustena oli välja makstud 10,6 mln eurot ehk 38,4% välisloetuste kogumahust.

Joonisel 18 on esitatud välisvahendite mahtude võrdlus valitsemisalade lõikes.

Joonis 18. Välisloetuste kasutamise mahtude võrdlus valitsemisalade lõikes 2012. ja 2013. aastal (mln EUR)

Suuremamahulised välisloetuste kasutajad on valitsemisaladest Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi transpordi, ettevõtluse, energeetika ja infoühiskonna valdkonnas; Haridus- ja Teadusministeriumi teadus-arenduse ja kõrg- ning kutsehariduse taristu uuendamise ja elukestva õppe valdkonnas; Keskkonnaministeriumi eelkõige vee- ja jäätmemajanduse valdkonnas; Põllumajandusministeriumi maaelu, põllumajanduse ja kalanduse valdkonnas, Siseministeriumi regionaalpoliitika ja sisejulgeoleku valdkonnas ning Sotsiaalministeriumi tervishoiu- ja sotsiaaltaristu uuendamise ning tööhõive valdkonnas.

Välisloetuste kasutamise kohta valitsemisalade lõikes on info leitav vastavalt seletuskirja osas 3 „Ülevaade valitsemisalade 2013. aasta eesmärkidest, olulisematest tegevustest ja nende vahetatust tulemustest ning selleks planeeritavatest tuludest, kuludest ja finantseerimistingutest”.

2.3.5 INVESTEERINGUD

Valitsussektori investeeringud hõlmavad riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste, Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsi (RKAS) ja CO2 kvoodimüügi tulu arvel tehtavaid investeeringuid. 2013. aastal moodustavad valitsussektori investeeringud 913,3 mln eurot, mis on kõigi sektorite prognoositavatest investeeringutest 21 %. Võrreldes 2012. aasta eelarvega vähenevad valitsussektori investeeringud 115,9 mln eurot ehk 11,26 %.

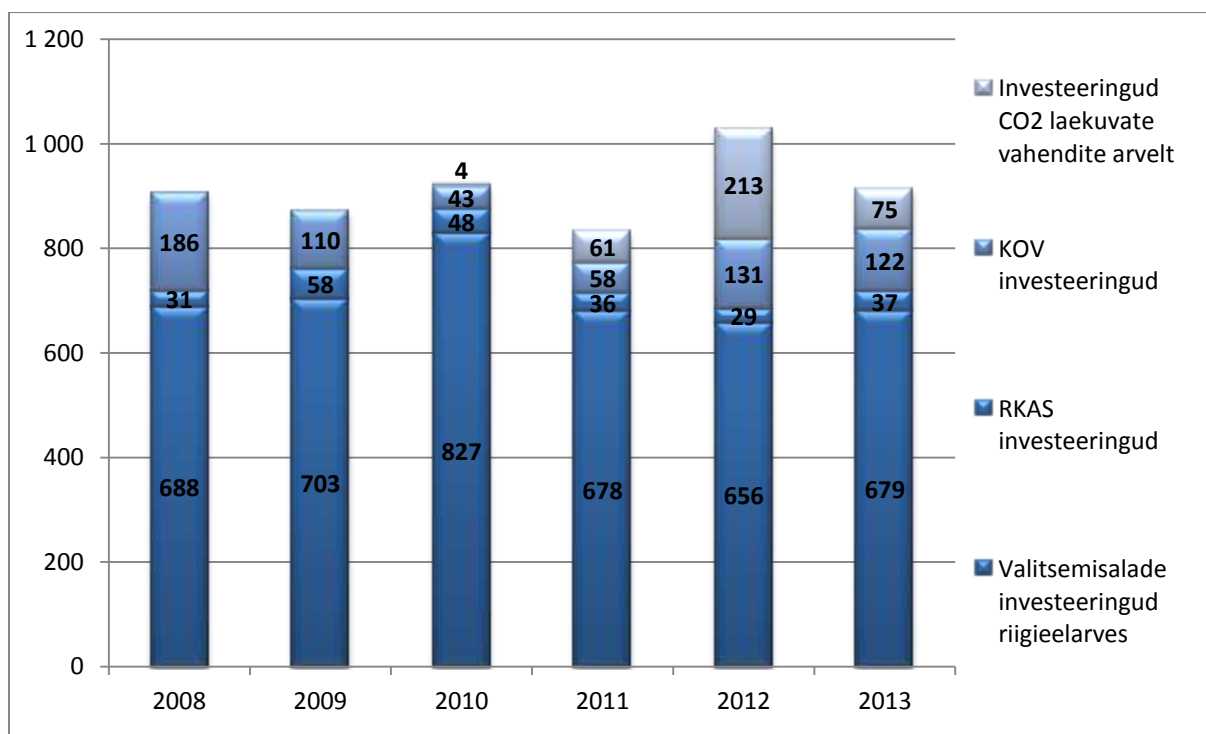
Tabel 21. SKP ja investeeringud 2012-2013 (mln EUR)

	2012	2013	Muutus	Muutus %
Kõikide sektorite investeeringud kokku*	4 092	4 339	247	6,04
Valitsussektor	1 029,2	913,3	-115,9	-11,26
- riigieelarvelised investeeringud	656,2	679,1	22,9	3,49
- RKAS	28,6	37,2	8,6	30,07
- CO2 kvoodimüügi tulu arvel	213,4	75,0	-138,4	-64,85
Kohalikud omavalitsused	131	122	-9	-6,87
Valitsussektori investeeringute osakaal kõigist investeeringutest %	25,2	21,0	-4,1	

*kapitali kogumabutus (investeeringud miinus müük)

Riigieelarve kontekstis käsitletakse investeeringutena lisaks materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks tehtavaid kulusid ka põhivara soetamiseks tehtavaid toetusi. Investeeringutoetusi suunatakse riigiasutustele, kohaliku omavalitsuse üksustele ja omavalitsusasutustele, valitsussektorisse kuuluvatele avalik-õiguslikele juriidilistele asutustele ja sihtasutustele ning muudele residentidele. Investeeringutena käsitletakse ka ministriumide eelarvetes eraldiste all kavandatud struktuuritoetusi investeeringuteks, mille jaotus objektide lõikes ning täpne maht selgub avalike taotlusvoorude tulemusena.

Joonis 19. Investeeringud 2008-2013 (mln EUR)

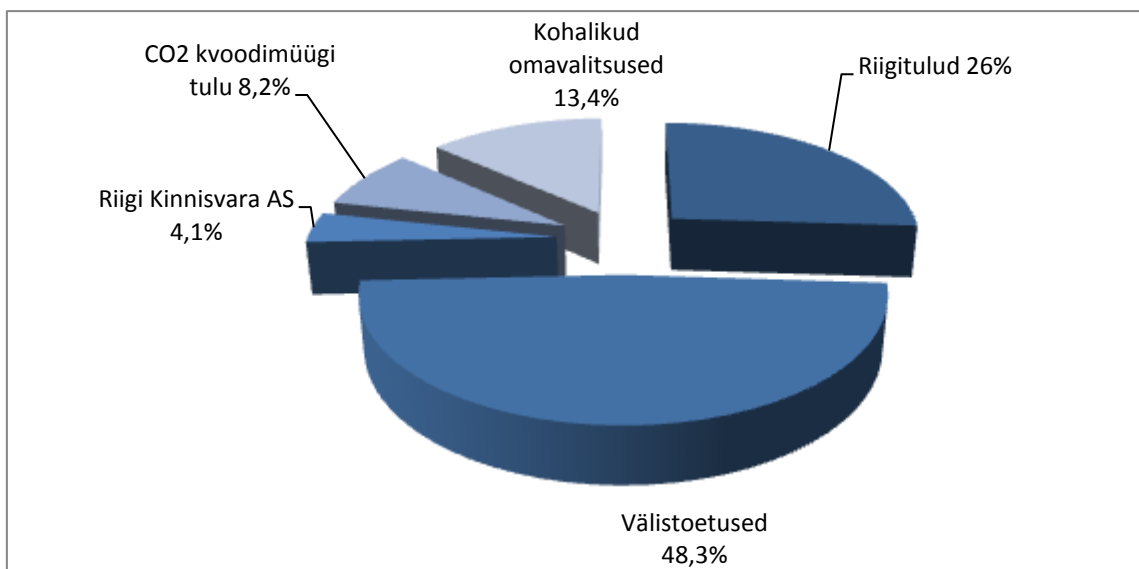
2013. aastal rahastatakse valitsussektori investeeringuid riigieelarvest 679,1 mln eurot, Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsi kaudu 37,2 mln eurot, CO2 kvoodimüügi vahenditest 75 mln eurot ning kohalike omavalitsuste vahenditest 122 mln eurot. 2013. aastal vähenevad oluliselt CO2 kvoodimüügi arvelt tehtavad investeeringud ja mõnevõrra ka kohalike omavalitsuste investeeringud.

Riigi Kinnisvara AS-i kaudu tehtavad suuremad investeeringud 2013. aastal on:

Haridusvaldkond: Nõo Realgümnaasium, Läänemaa Ühisgümnaasium, Viljandi Gümnaasium, Jõgevamaa Gümnaasium, Rahvusrhiivi uus arhiivihooned;
Sisejulgeolek: Tartu päästetepoo ja ühendhäirekeskus, Lasnamäe päästetepoo ja

ühendhärekeskus, Narva Politsei ja Päästeameti ühishoone;
 Kultuurivaldkond: Eesti Rahva Muuseumi peahoone, Eesti Tervishoiu Muuseumi hoone
 rerstaureerimine;
 Sotsiaal- ja tervisevaldkond: Terviseameti uue büroo ja labori kompleksi ehitus, Astangu
 Kutser rehabilitatsiooni Keskuse renoveerimistööd.

Joonis 20. Valitsussektori investeeringute allikad 2013. aastal (%)

Jätkuvalt moodustavad suure osa investeeringutest välisprojektid. 2013. aastal suunatakse välisprojektidele investeeringutesse ligikaudu 441,1 mln eurot, see on 48,3% kogu valitsussektori investeeringutest. 2013. aastaks on riigiasutuste eelarvetes ja Riigi Kinnisvara AS-i vahenditest planeeritud investeeringuid ja investeeringutoetusi 716,3 mln eurot.

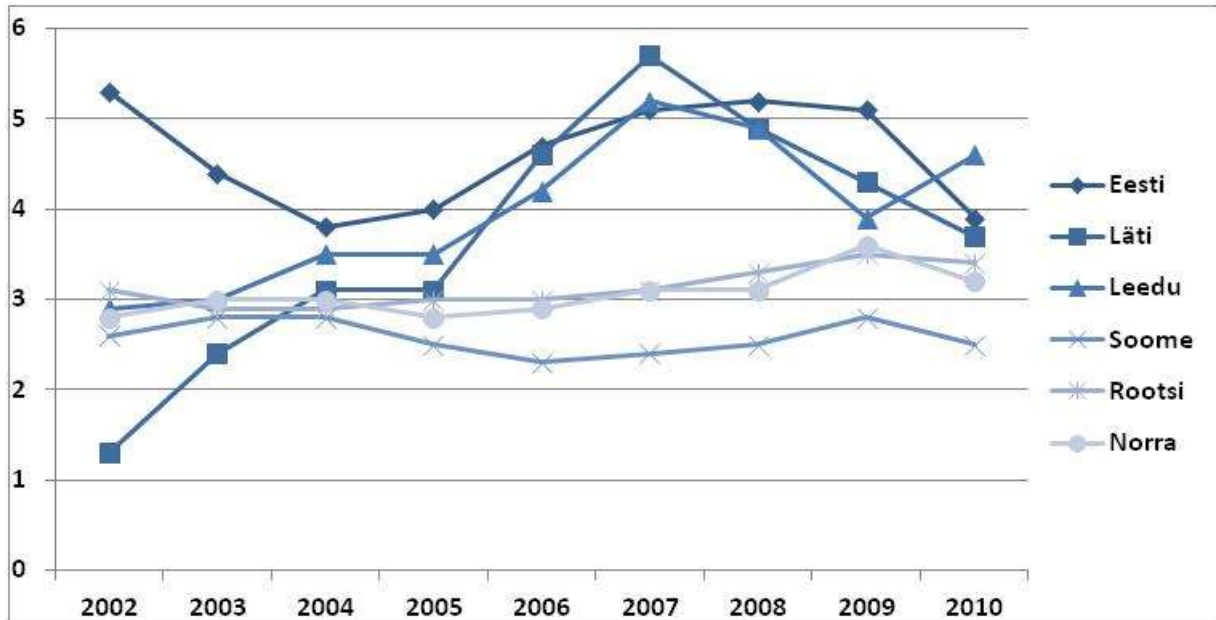
Tabel 22. Riigiasutuste ja Riigi Kinnisvara AS-i investeeringud (mln EUR)

	2012	2013	Muutus	Muutus %
Riigikogu	1,32	0,78	-0,54	-40,85
Presidendi Kantselei	0,05	0,10	0,05	95,65
Riigikontroll	0,00	0,00	0,00	0,00
Riigikohus	0,08	0,03	-0,05	-62,40
Riigikantselei	0,02	0,00	-0,02	-100,00
Haridus- ja Teadusministeerium (HTM)	12,72	16,79	4,06	31,92
Justiitsministeerium (JUM)	6,12	2,80	-3,32	-54,30
Kaitseministeerium (KAM)	35,50	44,71	9,21	25,96
Keskkonnaministeerium (KEM)	122,00	169,52	47,52	38,95
Kultuuriministeerium (KUM)	10,82	19,03	8,21	75,85
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)	275,82	273,30	-2,51	-0,91
Põllumajandusministeerium (PÕM)	118,19	87,81	-30,38	-25,71
Rahandusministeerium (RAM)	5,54	7,70	2,16	39,04
Siseministeerium (SIM)	39,94	10,44	-29,49	-73,85
Sotsiaalministeerium (SOM)	50,91	67,63	16,71	32,83
Välisministeerium (VÄM)	0,56	6,69	6,12	1 085,46
Riigi Kinnisvara muud investeeringud (RKAS)	5,15	8,97	3,82	74,29
KOKKU	684,75	716,29	31,54	4,61

Suurimad investeeringud on seotud välisvahenditest finantseeritud projektidega. Suurima mahu moodustavad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala investeeringud, sellest

teehoidu suunatakse 195,6 mln eurot. Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas on kavandatud vee- ja jäätmemajanduse infrastruktuuri investeeringud 161,9 mln eurot. Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas on kavandatud investeeringutoetused „Eesti maaelu arengukava 2007-2013” ja „Euroopa Kalandusfondi rakenduskava 2007-2013” rakendamiseks 85,4 mln eurot. Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas on haiglavõrgu arendamiseks ja hoolekande infrastruktuuri investeeringuteks planeeritud 46 mln eurot.

Joonis 21. Valitsussektori investeeringute osakaal SKP-st aastatel 2002-2010 (% SKP-st)*

*kapitali kogumahutused (investeeringud miinus müük)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Eesti	5,3	4,4	3,8	4,0	4,7	5,1	5,2	5,1	3,9	4,2
Läti	1,3	2,4	3,1	3,1	4,6	5,7	4,9	4,3	3,7	...
Leedu	2,9	3,0	3,5	3,5	4,2	5,2	4,9	3,9	4,6	...
Soome	2,6	2,8	2,8	2,5	2,3	2,4	2,5	2,8	2,5	...
Rootsi	3,1	2,9	2,9	3,0	3,0	3,1	3,3	3,5	3,4	...
Norra	2,8	3,0	3,0	2,8	2,9	3,1	3,1	3,6	3,2	...

*2011. aasta andmeid ei ole teiste riikide kohta veel avaldatud.

Võrreldes valitsussektori kapitali kogumahutuste osakaalu SKP-st teiste riikidega, paistab Eesti silma stabiilselt kõrge investeeringute tasemega. Investeeringute maht on püsinud suhteliselt stabiilsena ka kriisiaastatel. Arvestada tuleb ka SKP ja investeeringute omavahelist seost. SKP muutused mõjutavad kulude osatähtsust. 2010. aastal SKP kasvas, mille tulemusena investeeringute osakaal langes. Tegelik investeeringute maht ei vähenenud.

Et kapitali investeeringud põhivarasse on üks olulisemaid majanduse arengu aluseid, siis aitas riigi investeeringute kõrge taseme säilitamine kriisi ajal majanduslanguse mõjusid leevendada. Optimaalne investeeringute osakaal valitsussektori kulude struktuuris oleneb iga riigi eripärast.

2.4 VALDKONNAPOLIITIKATE EESMÄRKIDE JA KULUDE ÜLEVAADE

Peatükis esitatakse ülevaade Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud kaheksateistkümne poliitikavaldkonna eesmärkidest ja valdkondadesse panustavatest valitsemis- ja haldusaladest.

Piiratud eelarve tingimustes ning valdkonnapoliitikaid vastutustundlikult kujundades kavandatakse tegevusi **konservatiivselt, jätkusuutlikult ja tulemuslikult**:

Konservatiivsus - väliskeskkonnast tulenevate riskidega arvestatakse, vahendeid ja tegevusi kavandatakse säästlikult, heaperemehelikult, vastutustundlikult.

Jätkusuutlikkus - otsuseid langetades oleme arvestanud nende pika-ajalist põhjendatust, elujõulisust ning õigustatust; samas on tagatud ka pika-ajaline ja eelarvevõimalustega kooskõlas olev rahastamine, et tulevikus ei kaasneks läbimõtlematuid kulusid, et tegevustele eelneb analüüs ja läbimõeldus ning on teada, mil moel ja milliseid ressursse kaasatakse.

Tulemuslikkus - kriitiliselt läbimõeldud lähenemine tegevuste planeerimisele, et keskenduda valdkondadele, mis avaldavad kõige suuremat mõju eesmärkide saavutamiseks.

Kulude jaotus poliitikavaldkondade lõikes

Nr	Poliitikavaldkond	2012	2013	Muutus eurodes	Muutus %
	Kokku	7 601 366 842	7 683 758 782	82 391 940	1,08%
1	Konkurentsivõimeline majanduskeskkond	128 653 276	111 595 922	-17 057 354	-13,26%
2	Pere- ja rahvastikupoliitika	274 570 895	273 349 556	-1 221 339	-0,44%
3	Haridus	692 662 385	735 847 053	43 184 668	6,23%
4	Tööturg ja sotsiaalne turvalisus	2 273 558 985	2 374 927 619	101 368 634	4,46%
5	Rahvatervis	882 782 577	948 066 277	65 283 700	7,40%
6	Energeetika	4 002 194	4 596 179	593 985	14,84%
7	Transport	432 940 130	438 837 333	5 897 203	1,36%
8	Infoühiskond	21 204 689	25 615 662	4 410 973	20,80%
9	Siseturvalisus	244 007 591	242 301 487	-1 706 104	-0,70%
10	Kultuur	176 382 001	160 074 585	-16 307 416	-9,25%
11	Sport	10 669 463	11 507 347	837 884	7,85%
12	Eesti keel	8 070 954	3 166 623	-4 904 331	-60,77%
13	Lõimumine	1 849 439	1 853 361	3 922	0,21%
14	Keskkonnahoid, sh CO2 kvoodiraha	520 413 164	359 353 433	-161 059 731	-30,95%
15	Maaelu ja regionaalareng	358 413 817	341 929 908	-16 483 909	-4,60%
16	Välispoliitika	45 289 883	57 240 281	11 950 398	26,39%
17	Riigikaitse ja julgeolekupoliitika	322 643 918	329 537 816	6 893 898	2,14%
18	Riigivalitsemine ja kodanikuühiskond	1 277 549 104	1 345 429 990	67 880 886	5,31%

Ülevaade poliitikavaldkondadest

Majanduskeskkond

Eesmärgid: 1. Eesti on konkurentsivõimeline ja usaldusväärne majanduskeskkond. 2. Eelarvepoliitika on jätkusuutlik ja makromajandust tasakaalustav.

Eesmärkide saavutamise eeldusteks on konkurentsivõimeline majandusstruktuur ja stabiilne majanduskasv. Selleks lihtsustatakse ettevõtlustoetusi ja tagatakse nende parem suunamine konkurentsivõime tõstmisele. Jätkatakse finantsarvestuse ja personaliarvestuse tsentraliseerimise reformiga. Valmistatakse ette Euroopa Liidu uut finantsperioodi ja tehakse ettevalmistusi meetmete rakendamiseks perioodi alguses. 2013. aastal väheneb töötuskindlustusmaks. Tõstetakse alkoholiaktsiisi 5%. Valdkonna arendamisse panustavad enim Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Rahandusministeerium ning Põllumajandusministeerium.

Pere- ja rahvastikupoliitika

Eesmärk: Eesti rahvas on kasvav rahvas ning laste ja pere heaolu ja elukvaliteet on tõusnud.

Alustatakse uue lastekaitseaduse ettevalmistamisega ning uuendatakse laste hoolekandesüsteemi. Alustatakse laste asendushoolduse tervikliku süsteemi loomisega. Lastega seotud riskide ennetamiseks ja vanemluse toetamiseks arendatakse välja ning rakendatakse tõendatud efektiivsusega vanemlusprogramme. Töö- ja pereelu ühitamise soodustamiseks rakendatakse töötaja ja peresõbraliku tööandja tunnustust ning arendatakse vanemapuhkuste ja -hüvitiste süsteemi. 2013. aastast kehtestatakse vanemapension ning taastatakse isapuhkuse hüvitise maksmine. Valdkonna arendamisse panustab enim Sotsiaalministeerium.

Haridus

Eesmärgid: 1. Õppimisvõimalused on Eestis kvaliteetsed, kättesaadavad ning õppija ja ühiskonna vajadusi arvestavad. 2. Teadus- ja arendustegevus on kvaliteetne ja jätkusuutlik ning majandus teadusmahukas.

Eesti üldhariduse koolivõrk korrastatakse ühtsete põhimõtete alusel. Põhikool peab olema eelkõige kodulähedane ja tugev ning gümnaasiumiharidus valikuvõimalusi pakkuv ja konkurentsivõimeline. Õpetajakoolitus ja õpetaja täienduskoolitus korrastatakse ning sisu nüüdisajastatakse. Lisaks tagatakse õpetaja metoodiline tugi ja õppevara olemasolu. Teadus- ja arendustegevuse edendamisel peab looma eeldused erasektori osaluse suurendamiseks, teadlaste, inseneride ja tippspetsialistide juurdekasvuks. Valdkonna arendamisse panustab enim Haridus- ja Teadusministeerium.

Tööturg ja sotsiaalne turvalisus

Eesmärk: Tagatud on inimeste sissetulekute, elukvaliteedi ja sotsiaalse turvalisuse kasv.

Tööturupoliitika mõju suurendamiseks tehakse ettevalmistusi ja uuendatakse kehtivaid õigusakte, vajadusel töötatakse välja uusi tööturumeetmeid ning arendatakse olemasolevaid. Sotsiaalkindlustuse jätkusuutlikkuse tagamiseks tehakse ettevalmistusi reformide läbiviimiseks. Rakendatakse meetmeid hoolekandeteenuste vajaduspõhise kättesaadavuse tõhustamiseks ning kvaliteedi ja jätkusuutlikkuse tagamiseks. Soolise ebavõrdsuse vähendamise ja võrdõiguslikkuse edendamise raames pööratakse tähelepanu soolise ebavõrdsuse vähendamisele ja võrdõiguslikkuse edendamisele, sh soolise palgalõhe vähendamisele. Peamiseks poliitikakujundajaks ja tegevuste elluviijaks antud valdkonnas on Sotsiaalministeerium, mitmete eesmärkide täitmine toimub tihedas koostöös teiste ministeeriumidega, eelkõige Haridus- ja Teadusministeeriumiga

Rahvatervis

Eesmärk: Eesti inimeste tervena elatud eluiga on kasvanud.

Rahvatervise edendamiseks tagatakse tervishoiuteenuste kättesaadavus. Alustatakse eriarstiabi ja haiglavõrgu korrastamisega parandamaks teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust. Tõhustatakse ennetavaid tegevusi ja tõstetakse inimeste teadlikkust tervisekäitumise parandamiseks ning elu-

töö- ja õpikeskkonna arendamiseks. Enneaegsete surmade vähendamiseks koostatakse valdkondadevaheline tegevuskava, tõhustatakse HIV nakkusega võitlemist ning nakkushaiguste ennetamise ja tõrjesüsteemi. Peamiseks poliitikakujundajaks ja tegevuste elluvijaks antud valdkonnas on Sotsiaalministeerium.

Energeetika

Eesmärk: Eesti energiajulgeolek on kindlustatud odavaima võimaliku energiahinnaga tarbijatele ja vähima võimaliku mõjuga Eesti keskkonnale.

Energeetika on Eesti arengu üks võtmevaldkondadest mitte üksnes energiajulgeoleku, vaid ka majanduse konkurentsivõime kasvatamise seisukohast. 2013. aastal jätkatakse tingimuste loomist täiendavate ühenduste rajamiseks naaberelektrisüsteemidega, hajutatud elektritootmise arenguks ning võrkude ühendamiseks ja renoveerimiseks. Energiapoliitika peamine rakendaja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Transport

Eesmärk: Inimeste liikumine ja kaubavedu Eestis ning Eesti ja muu maailma vahel on kättesaadav, kiire ja turvaline.

Transpordisektoris viiakse läbi restruktureerimisi, mis võimaldab Eesti transpordisüsteemil sobituda Euroopa Liidu ühtsesse transpordivõrgustikku. Selle raames on tugevdatud tururegulatsiooni, tehnokontrolli ning suurendatud ohutust. Jätkatakse suuremahuliste transporditaristuprojektide elluviimisega. Tehakse Rail Baltica toimimiseks tulemuslikku rahvusvahelist koostööd. Planeeritakse suurendada ühistranspordi kasutajate osakaalu. Valdkonna arengusse panustab enim Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, turvalisuse ja ohutuse osas Siseministeerium.

Infoühiskond

Eesmärk: Elanikele ja ettevõtetele on kaasaegsete ja mitmekülgsede info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalustega loodud aega ja mugavust väärtustav elu- ja töökeskkond.

2013. aastal pööratakse kõrgendatud tähelepanu infoühiskonna võimalustele. Edendatakse avaliku sektori veebilehtede kasutajasõbralikkust ja ligipääsetavust. Parandatakse valdkonna koordineerimist ning koostööd erasektoriga. Jätkatakse kiire lairibavõrgu EstWIN väljajhitamist, mis 2015. aastaks peaks tagama juurdepääsu kvaliteetsele ja kiirele lairibaühendusele kõikjal Eestis. Valdkonna arengusse panustab enim Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium koostöös teiste ministeeriumidega

Siseturvalisus

Eesmärk: Tagada inimeste ja vara suurem turvalisus ning Eesti põhiseaduslik kord, sisemine rahu ja stabiilsus.

2013. aastal jätkuvad struktuursed reformid, sealhulgas vanglate reform ning riigis ühtse häirekeskuse moodustamine. Oluline on kohtumenetluse aegade lühendamine ja kohtuekspertiisi alase tegevuse arendamine. Tõhustatakse raskete peitkuritegude avastamist. Siseturvalisuse tagamiseks kaasatakse enam vabatahtlikke. Suurendatakse ennetustegevusi vähendamaks inimeste õnnetustesse sattumist. Arendatakse reostuse avastamise ja korjevõimeid. Toimub Schengeni viisaruumi nõuetele vastava keskkonna jätkuv juurutamine. Siseturvalisuse poliitika rakendajad on Siseministeerium ja Justiitsministeerium koostöös teiste ministeeriumidega.

Kultuur

Eesmärk: Tagada Eesti kultuuriruumi elujõulisus Eesti rahvuse ja kultuuri kestmiseks ja arenguks läbi aegade.

Eesti kultuurielu edendamiseks pakutakse võimalusi loominguliseks tegevuseks ja kultuurist osasaamiseks ning Eestit tutvustamist maailmas kultuuri kaudu. 2013. aastal alustatakse Eesti Filmi Sihtasutuse ümberstruktureerimisega. Tehakse ettevalmistusi eraldi programmi loomiseks laste ja noorte mängufilmide tegemiseks. Osaletakse Läänemere aasta ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Viiakse läbi kultuuripärandi aasta ja luuakse siseriiklik Euroopa kultuuripärandi märgis. Valdkonna arengusse panustab enim Kultuuriministeerium.

Sport

Eesmärk: Loodud on kehalist aktiivsust soodustav keskkond ja toetav infrastruktuur.

Korrastatakse riiklikku spordirahastamist ja toetatakse arendustegevuse kaudu sportimise soodustamist. Toetatakse rahvusvaheliste spordi suurvõistluste läbiviimist, viiakse ellu antidopingu programm ja koostöös Sotsiaalministeeriumiga arendatakse sportlaste tervisekontrolli. Valdkonna arengusse panustab enim Kultuuriministeerium.

Eesti keel

Eesmärk: Tagada eesti keele kestmine ja areng kõigis eluvaldkondades.

Keelevaldkonda arendatakse jätkuvalt neljas põhisuunas: eesti keel emakeelena, eesti keel teise keelena, eesti keel väljaspool Eestit ja võõrkeeled Eestis. Toetatakse eesti keele õpet üldhariduskoolides. Jätkatakse keeletalase tegevusega väljaspool Eestit, sh rahvuskaaslaste programmi, eesti keele ja kultuuri akadeemilise välisõppe programmi kaudu. Eesti keele valdkonna arendamiseks viib tegevusi ellu peamiselt Haridus- ja Teadusministeerium.

Lõimumine

Eesmärk: Tagatud on võrdsed võimalused ühiskonnaelus osalemiseks kõigile Eestis elavatele inimestele, olenemata rahvuslikust kuuluvusest ja emakeelest.

Eesti elanikele luuakse paremad võimalused ühiskonnaelus osalemiseks sõltumata rahvusest või emakeelest. Suurendatakse eestikeelse aineõppe toetust vene õppekeelega koolide põhikooli astmetes. Alustatakse lõimumiskava uue perioodi ettevalmistamisega. Valdkonna arengusse panustavad enim Kultuuriministeerium ning Haridus- ja Teadusministeerium.

Keskkonnahoid

Eesmärk: Vastutustundliku suhtumise kujundamine loodusesse ning Eesti inimestele puhta ja looduslikult mitmekesise elukeskkonna säilitamine.

Analüüsitakse kliimamuutuste mõju Eestile ja valmistatakse ette ELi heitkogustega kauplemissüsteemi rakendamine. Suurt tähelepanu pööratakse liikide ja elupaikade soodsa seisundi ja maastike mitmekesisuse tagamisele ning keskkonnainfo ja -seire kvaliteedi tõstmisele. Jätkatakse keskkonnajuhtimissüsteemi ja -tehnoloogiate arendamist ning keskkonnaõiguse kodifitseerimist. Valdkonna arendamisesse panustab enim Keskkonnaministeerium tihedas koostöös teiste ministeeriumidega.

Maaelu ja regionaalareng

Eesmärgid: 1. Terviklik ja regionaalselt tasakaalustatud areng, mis tugineb piirkondade arengueeldustele ja eripäradele. 2. Maapiirkondade elukvaliteet on paranenud ning hästi tasustatud

töökohtade arv kasvanud.

Jätkatakse maapiirkondade atraktiivsuse suurendamist läbi majandustegevuse mitmekesistamise ning külade uuendamise ja arendamise. Suunatakse regionaalarengut läbi regionaalarengu strateegia ja üleriigilise planeeringu jätkutegevuste ning uute toetusprogrammide kujundamise. Uuendatakse maakonnaplaneeringuid. Väljaspool peamised tömbekeskused ning konkreetsetes sihtpiirkondades edendatakse piirkondade konkurentsivõime tugevdamise ja kompetentsikeskuste arendamise meetmete raames ettevõtluskeskkonda ning tööturgu. Valdonna peamiseks poliitikakujundajateks ja tegevuste elluvijateks on Põllumajandusministeerium ja Siseministeerium tihedas koostöös teiste ministeeriumidega.

Välispoliitika

Eesmärk: Eesti rahvusvahelise mõju suurendamine ning demokraatia ja julgeoleku edendamine maailmas.

Jätkatakse lõimumist erinevate rahvusvaheliste organisatsioonidega ning nende kaudu Eesti huvide edendamist ja kaitsmist. Osaletakse aktiivselt NATO tegevuses ning EL ühisel välis- ja julgeolekupoliitikas. Edendatakse Eesti välisesinduste tegevust Eesti isikute huvide kaitsel nii konsulaartegevuses kui ettevõtete huvide edendamisel. Arengukoostöö ja humanitaarabi andmisel ollakse hinnatud koostööpartner. Välispoliitika rakendajad on Välisministeerium ja Riigikantselei koostöös teiste ministeeriumidega.

Riigikaitse ja julgeolekupoliitika

Eesmärk: Esmase iseseisva kaitsevõime, kollektiivsesse julgeolekusse panustamise ning tsiviilvõimude abistamise võime väljaarendamine.

Kaitseministeerium koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Siseministeeriumiga planeerivad ressurside ühiskasutust (miinisadama arendamine ja ühise lennukivõime edendamine). Arendatakse edasi rahvusliku õhuruumi kontrollisüsteemi sõjalisi võimeid, arendatakse valmidus- ja mobilisatsioonisüsteemi ning valmistatakse ette reservüksuseid. Valmistatakse ette kiire reageerimisega, ümberpaigutatavad, mobiilsed ja jätkusuutlikud üldotstarbelised üksused. Toetatakse Kaitseliidu baasil moodustatavate sõjaaja üksuste komplekteerimist, varustamist ning väljaõpetamist (sh ka tsiviilvõimude toetamine). Riigikaitse ja julgeolekupoliitika rakendaja on Kaitseministeerium koostöös teiste ministeeriumidega.

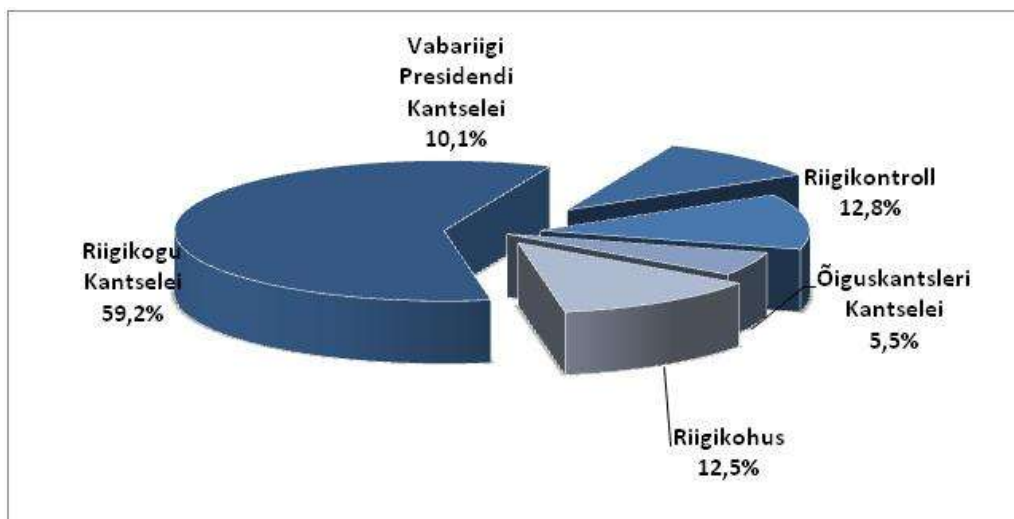
Riigivalitsemine ja kodanikuühiskond

Eesmärgid: 1. Riigivalitsemise ühtse toimimise parandamine kliendigruppide vajadustest lähtuva ja tõhusama avalike teenuste osutamise ning kvaliteetsema ja mõjusama poliitikakujundamise ja elluviimise kaudu. 2. Kodanikualgatuse ja osalusdemokraatia edendamine kodanikeühenduste ja avaliku võimu koostöös.

Kaasajastatakse ja korrastatakse riigi strateegilise planeerimise ja finantsjuhtimise süsteeme. Euroopa Liidu eelarve perioodi 2014-2020 euroraha kasutamiseks töötatakse Rahandusministeeriumi eestvedamisel välja strateegiadokumendid. Kohalike omavalitsuste teenuste arendamisel on sihiks kasutusele võtta erinevaid koostoimivaid infosüsteeme, hõlbustades eelkõige elanike suhtlemist kohalikul tasandil peamise avaliku teenuse pakkujaga. Jätkatakse tugiteenuste tsentraliseerimisega. Keskendutakse senisest enam mõjude analüüsi koostamisele otsuste langetamise ettevalmistamisel ja poliitikate planeerimisel. Arendatakse kodanikuühiskonna statistilist kajastamist. Valdonna peamiseks poliitikakujundajateks ja tegevuste elluvijateks on Rahandusministeerium, Riigikantselei, Justiitsministeerium ja Siseministeerium.

3. OSA ÜLEVADE VALITSEMISALADE 2013. AASTA EESMÄRKIDEST, OLULISEMATEST TEGEVUSTEST JA NENDE VAHETUTEST TULEMUSEST NING SELLEKS PLANEERITAVATEST TULUDEST, KULUDEST JA FINANTSEERIMISTEHINGUTEST

Joonis 22. Ülevaade põhiseaduslike institutsioonide kuludemahtude osakaalust

3.1 RIIGIKOGU KANTSELEI HALDUSALA

Riigikogu on Eesti rahva esinduskogu. Riigikogu Kantselari loob Riigikogu tööks vajalikud tingimused. Lisainformatsiooni haldusala kohta saab: <http://www.riigikogu.ee/>.

Valdkonnapoliitika ülevaade

Riigikogu Kantselari haldusala panustab Riigi eelarvestrategiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkonna **riigivalitsemine ja kodanikuühiskond** eesmärkide täitmisesse.

Riigikogu Kantselari planeerib ja viib tegevusi ellu kolmes tegevusvaldkonnas - seadusandliku võimu teostamine, valimiste ettevalmistamine ja korraldamine ning erakondade rahastamise järelevalve. Seadusandliku võimu teostamise tegevusvaldkonnas tagatakse Riigikogu asjatundlik nõustamine ning efektiivne ja tõrgeteta töö. Parandatakse avalikkuse informeeritust läbi mitmekülgsema juurdepääsu tagamise Riigikogu tööle. Tõhustatakse koostööd teiste riigiasutuste, teiste riikide parlamentide ja parlamentaarsete koostöö-organisatsioonide, EL institutsioonide ning huvirühmadega.

Valimiste ettevalmistamise ja korraldamise tegevusvaldkonnas tagatakse Riigikogu juhatuse ja 2013. aasta kohaliku omavalitsuse volikogude valimiste ettevalmistamine ja korraldamine ning arendatakse e-hääletamise ja valimiste infosüsteemi.

Erakondade rahastamise järelevalve tegevusvaldkonnas tagatakse valimiskampaaniate aruannete kontroll ja kvaliteet, selleks täiendatakse juhendmaterjale ja kontrollimetoodikat ning rakendatakse veebipõhine aruandlus.

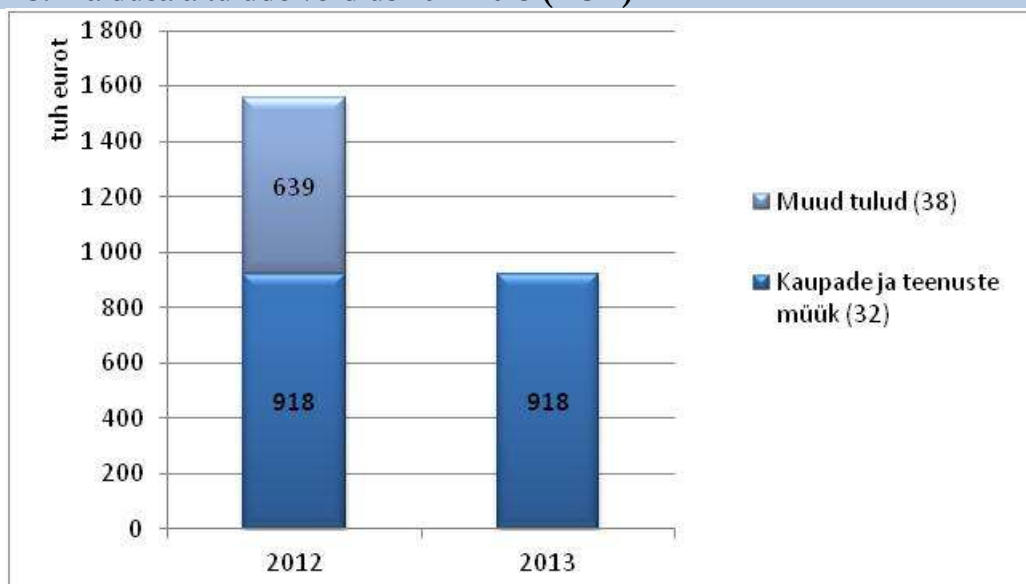
Majandusliku sisu ülevaade

Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikogu haldusala	21 475 950	22 402 796	926 846	4,32
Piirmäärad	21 475 950	22 402 796	926 846	4,32

Tulud

Joonis 23. Haldusala tulude võrdlus 2012-2013 (EUR)

Detailne ülevaade haldusala tuludest on toodud [lisas 1](#).

Kaupade ja teenuste müük 918 eurot

Renditulud laekuvad erinevatelt OÜ-delt. Renditav pind on 83,8 m² ning renditulu moodustab 0,91 eurot/m². Tulud vähenevad põhivara müügi arvelt 639 eurot.

Kulud

Tabel 23. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikogu haldusala	20 157 444	21 622 838	1 465 394	7,27
Piirmäärad	20 157 444	21 622 838	1 465 394	7,27

Kogukuludest moodustavad tööjõu- ja majandamiskulud 73,76% ning antud toetused 23,64%.

Detailne tabel haldusala kuludest asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Antud toetused

Tabel 24. Antud toetused liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikogu haldusala		4 731 909	5 238 878	506 969	10,71
Sotsiaaltoetused (41)		4 593 664	4 972 985	379 321	8,26
Piirmäärad	10	4 591 064	4 970 385	379 321	8,26
Piirmäärad	20	2 600	2 600	0	0,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		0	127 823	127 823	100,00
Piirmäärad	20	0	127 823	127 823	100,00
Muud ülekanded (452)		138 245	138 070	-175	-0,13
Piirmäärad	20	138 245	138 070	-175	-0,13

Detailne jaotus antud toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Sotsiaaltoetused 4 972 985 eurot

Pensionid 178 riigikogu liikmele 4 970 385 eurot.

Riigikogu pensionid makstakse vastavalt Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XII koosseisu ning Riigikogu VII, VIII ja IX koosseisu liikmete pensioni seadusele. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu, Riigikogu VII ja VIII koosseisu liikmete vanaduspensioni suuruseks on 75% Riigikogu liikme ametipalgast. Riigikogu IX koosseisu liikme pension sõltub Riigikogus töötatud ajast ja on 30-75% Riigikogu liikme palgast. Toitjakaotuspensioni suuruseks on 30% Riigikogu liikme ametipalgast.

IX koosseisu parlamendiliikme eripensioni määrad sõltuvad Riigikogus töötatud aastatest sh:

- vähemalt 3 aastat - 40% Riigikogu liikme ametipalgast;
- vähemalt 6 aastat - 60% Riigikogu liikme ametipalgast;
- vähemalt 9 aastat - 75% Riigikogu liikme ametipalgast.

Õppetoetused 2 600 eurot stipendiumiks teadustööde eest kahele parlamendiuuringute stipendiaadile.

Antud sihtotstarbelised toetused 127 823 eurot valimistega seotud tegevusteks

Eelmisel aastal valimistega seotud toetusi ei olnud.

Muud ülekanded 138 070 eurot on rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud

Detailne jaotus rahvusvaheliste organisatsioonide lõikes asub [lisas 7](#).

Tööjõu- ja majandamiskulud

Tabel 25. Tööjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikogu haldusala	15 425 535	16 383 960	958 425	6,21
Arvestuslikud	5 935 678	7 756 451	1 820 773	30,68
Kindlaksmääratud	9 489 857	8 627 509	-862 348	-9,09

Detailne tabel haldusala asutuste tööjõu- ja tegevuskuludest asub [lisas 4](#).

Tabel 26. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikogu haldusala	11 302 383	11 850 946	548 563	4,85
Riigikogu Kantselei	11 236 879	11 673 821	436 942	3,89
Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjon	29 978	21 000	-8 978	-29,95
Vabariigi Valimiskomisjon	35 526	156 125	120 599	339,47

Tööjõukulud

Riigikogu liikmete töötasud ja sotsiaalmaks 6 116 045 eurot, suureneb 198 186 eurot.

Riigikogu XII koosseisu töötasu makstakse vastavalt Kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seadusele, mille alusel arvutatakse Riigikogu liikmetele töötasu. Kõrgeim palgamäär on 5 200 eurot, mis indekseeritakse iga kalendriaasta 1. aprilliks kõrgeima palgamäära indeksiga. Riigikogu liikmete ametipalga koefitsiendid on vahemikus 1 - 0,65. Kulud nähakse ette kuuele fraktsioonile, 11-le alalisele komisjonile ning viiele eri- ja uurimiskomisjonile.

Tööjõukuludes kajastub kantselei 247 ametikoha, sh 40 fraktsiooni ametikoha, abiteenistuja ja lepingulise töötaja töötasukulud. Õppelaenude põhiosa hüvitamiseks 18 teenistujale 13 405 eurot.

Tööjõukulud suurenevad riigikogu liikmete töötasu arvelt ja haldusalale eraldatud 4,4% palgafondi kasvust.

Tabel 27. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikogu haldusala	4 123 152	4 533 014	409 862	9,94
Riigikogu Kantselei	4 053 784	4 274 016	220 232	5,43
Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjon	1 956	27 000	25 044	1 280,37
Vabariigi Valimiskomisjon	67 412	231 998	164 586	244,15

Majandamiskulud

Riigikogu 101-le liikmele hüvitatakse kuludokumentide alusel tööga seotud kulutused kuni 30% ja majutuskulud kuni 20% Riigikogu liikme ametipalgast Riigikogu juhatuse poolt kehtestatud korras kogusummas 1 627 001 eurot, millest kuluhüvitised on 1 254 405 eurot ja majutuskulud 372 596 eurot. Hüvitised suurenevad 30 050 eurot.

Majandamiskulud sisaldavad muuhulgas administreerimiskulusid 469 187 eurot, hoonete ja rajatiste majandamiskulusid 677 000 eurot ning info- ja kommunikatsioonikulusid 234 857 eurot.

Investeeringud

Riigikogu Kantselei investeeringud vähenevad seoses Riigikogu hoonete renoveerimisega eraldatud vahendite vähenemisega.

Tabel 28. Investeeringud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikogu	1 318 506	779 958	-538 548	-40,85

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Piirmäärad	1 318 506	779 958	-538 548	-40,85

Riigikogu Kantslei haldusala olulisemad investeeringud on:

- Vabariigi Valimiskomisjoni infosüsteemi ja e-hääletuse tarkvara edasiarendamine 123 912 eurot;
- Riigikogu hoonete ja rajatiste renoveerimine 437 050 eurot;
- Riigikogu Kantslei arvutitehnika, serverite jm infotehnoloogiliste seadmete soetus 96 100 eurot;
- Riigikogu Kantslei tarkvara soetus 70 900 eurot.

3.2 VABARIIGI PRESIDENDI KANTSELEI

Vabariigi Presidendi Kantslei toetab Vabariigi Presidendi ametitegevust seadusest tulenevate ülesannete täitmisel. Kantslei korraldab Vabariigi Presidendi riigisisest ja -välist suhtlemist, juhib infovahetust meedia, avalikkuse ja teiste partneritega, valmistab ette õigusakte, haldab Vabariigi Presidendi valitsemisele kuuluvat riigivara ning täidab teisi ülesandeid.

Lisainformatsiooni haldusala kohta saab: <http://www.kadriorg.ee/>.

Valdkonnapoliitika ülevaade

Vabariigi Presidendi Kantslei panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkonna **riigivalitsemine ja kodanikuühiskond** eesmärkide täitmisesse.

Vabariigi Presidendi kantslei planeerib ja viib tegevusi ellu ühes tegevusvaldkonnas - riigi põhiseaduslike funktsioonide täitmine. Valmistatakse ette Vabariigi Presidendi seaduste, otsuste, käskkirjade eelnõud, kontrollitakse vastuvõetud seaduste vastavust põhiseadusele, korraldatakse armuandmispalvete läbivaatamist, ordenite taotluste arvelevõtmist ja ettepanekute esitamist Vabariigi Presidendile, kohtunike ametisse nimetamist ja ametist vabastamist, Vabariigi Presidendile õigusküsimustes adresseeritud pöördumiste läbivaatamist ning vastuste ettevalmistamist.

Nõustatakse Vabariigi Presidenti välispoliitilistes ja sisepoliitilistes küsimustes. Korraldatakse asutajaliikme ülesannete täitmist Vabariigi Presidendi poolt asutatud sihtasutustes Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu ja Eesti Koostöö Kogu. Korraldatakse Riigikaitse Nõukogu koosolekute ettevalmistamine ja asjaajamine. Eeltooduga tagatakse Vabariigi Presidendile kõik võimalused korraldada oma tegevust vastavalt õigusaktidega ettenähtud õigustele ja kohustustele.

Majandusliku sisu ülevaade

Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Vabariigi Presidendi Kantslei	3 787 546	3 967 899	180 353	4,76
Piirmäärad	3 760 064	3 940 417	180 353	4,80
Tuludest sõltuvad kulud	27 482	27 482	0	0,00

Tulud

Vabariigi Presidendi Kantslei teenuste vahendusest prognoositakse tulude laekumist 2013. aastal 27 482 eurot, mis jääb 2012. aasta tasemele. Tegemist on sööklas toidukaupade müügist saadava

omatuluga.

Detailne tabel tuludest on toodud lisas 1.

Kulud

Tabel 29. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Vabariigi Presidendi Kantselei	3 787 546	3 967 899	180 353	4,76
Piirmäärad	3 760 064	3 940 417	180 353	4,80
Tuludest sõltuvad kulud	27 482	27 482	0	0,00

Kogukuludest moodustavad tööjõu- ja majandamiskulud 85,91% ja antud toetused 14,09%.

Detailne tabel kuludest on toodud [lisas 2](#).

Antud toetused

Tabel 30. Antud toetused allikate lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Vabariigi Presidendi Kantselei	482 962	544 987	62 025	12,84
Sotsiaaltoetused (41)	68 175	70 200	2 025	2,97
Piirmäärad	68 175	70 200	2 025	2,97
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	414 787	474 787	60 000	14,47
Piirmäärad	414 787	474 787	60 000	14,47

Detailne jaotus antud toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Sotsiaaltoetused 70 200 eurot

Mittesotsiaalmaksutuludest makstav pension 23 400 eurot, suureneb 675 eurot.

Tasutakse „Vabariigi Presidendi ametihüvede seaduse“ § 10 kohaselt presidendi surma korral igale presidendi töövõimetusle pereliikmele toitjakaotuspensionini, mille suurus on pool presidendi ametipensionist. Presidendi ametipension 46 800, suureneb 1 350 eurot.

Makstakse vastavalt „Vabariigi Presidendi ametihüvede seaduse“ § 9-le pärast ametivolituste lõppemist määraga 75% presidendi ametipalgast.

Antud sihtotstarbelised toetused 474 787 eurot, suureneb 60 000 eurot.

Antud sihtotstarbelised toetused jäävad eelmise aastaga samale tasemele ja jagunevad järgnevalt:

SA Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu 12 143 eurot. Eesmärk on toetada kultuuri-, sotsiaal-, hariduse- ja teadusalast tegevust Eesti Vabariigis. Kultuurirahastu annab välja preemiaid ja stipendiume ning finantseerib vastavaid projekte, arvestades Vabariigi Presidendi ettepanekuid.

Eesti Kodukaunistamise Ühendus 17 896 eurot. Ühenduse tegevuse eesmärk on aidata kaasa Eestimaa keskkonna kaunimaks kujundamisele. Eesmärkide saavutamiseks korraldab ühendus kodukaunistamise alaseid üritusi (konkursse, ülevaatusi, seminare jm). Propageerib kodukaunistamise ideid massimeedia ja teiste kommunikatsioonivahendite kaudu, kogub ning süstematiseerib kodukaunistamise alast teavet, korraldab kodukaunistamise alase teabe kirjastamist ja levitamist ühenduse liikmetele ning teistele huvitatud isikutele.

SA Eesti Mälu Instituut 129 421 eurot ülalpidamiskuludeks. Sihtasutuse eesmärk on Eesti

Vabariigi kodanike suhtes või Eesti Vabariigi territooriumil okupatsiooni ja anneksiooni perioodil (1944-1991) toime pandud inimõiguste süstemaatiliste rikkumiste erapooletu uurimise ning uurimistulemuste rahvusvaheliselt aktsepteeritavas vormis avaldamise korraldamine ning finantseerimine.

SA Eesti Koostöö Kogu 290 082 eurot ülalpidamiskuludeks. Summa suureneb 60 000 euro võrra Vabariigi Valitsuse poolt III lugemisel eraldatud vahendite arvelt. On Eesti pikaajalisest arengust huvitatud valitsusväliste organisatsioonide koostöövõrgustik, mille sihiks on osapoolte seisukohtade teadvustamine, kooskõlastamine ning selle alusel hinnangute ja ettepanekute kujundamine riigi tuleviku võtmeküsimustes. Täpsem informatsioon asub aadressil: <http://www.kogu.ee/>.

MTÜ Konstantin Pätsi Muuseum 13 102 eurot. Tegeleb riigivanemate, presidentide ja teiste väljapaistvate riigitegelaste ajaloolise pärandi jäädvustamisega.

MTÜ "20. Augusti Klubi" 12 143 eurot. Klubi kogub ajaloolist materjali Eesti Vabariigi taasiseseisvumisest ning selgitab selle tõepärasust, korraldab sellealast uurimistööd ning vastavaid näitusi, väljapanekuid, konverentse, seminare.

Töõjõu- ja majandamiskulud

Tabel 31. Töõjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Vabariigi Presidendi Kantselei	3 253 584	3 323 130	69 546	2,14
Arvestuslikud	136 936	3 295 648	69 546	2,16
Kindlaksmääratud	3 089 166	27 482	0	0,00
Tuludest sõltuvad kulud	27 482	3 323 130	69 546	2,14

Detailne tabel asutuste töõjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Tabel 32. Töõjõukulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Vabariigi Presidendi Kantselei	1 630 322	1 693 498	63 176	3,88

Töõjõukulud

Töõjõukuludes kajastub kantselei 66 ametikoha, abiteenistuja ja lepinguliste töötajate töötasukulud. Õppelaenude põhiosa hüvitamiseks 4 teenistujale 1 893 eurot, suureneb 735 eurot.

Töõjõukulud suurenevad eraldatud 4,4% palgafondi kasvust.

Tabel 33. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Vabariigi Presidendi Kantselei	1 623 262	1 629 632	6 370	0,39

Majandamiskulud

Presidendi ja presidentide abikaasade esindustasud 56 160 eurot, suureneb 1 623 eurot. Vastavalt Vabariigi Presidendi ametihüvede seaduse §3 ja §81 kohaselt makstakse presidendile ja presidentide abikaasadele esindustasu. Presidendi esindustasu on 20% ametipalgast. Presidendi abikaasal on õigus saada esinduskulude katteks igakuiselt esindustasu, mille suurus on 30%

presidendi palgast. Pärast presidendi ametivolituste lõppemist makstakse presidendi abikaasale esindustasu 20% presidendi ametipalgast kuni abikaasa surmani.

Investeeringud

Tabel 34. Investeeringud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Vabariigi Presidendi Kantslei	51 000	19 782	-31 218	-61,21
Piirmäärad	51 000	19 782	-31 218	-61,21

Riigikogu eraldas Vabariigi Presidendi Kantsleile diiseldiisgeneraatori soetamiseks 80 000 eurot.

Investeeringud jagunevad :

- Diiseldiisgeneraatori soetus 80 000 eurot;
- Inventari soetus 12 782 eurot;
- Piirdeaja ehitus 7 000 eurot.

Investeeringud vähenevad 2012. aastal ühekordselt eraldatud summa arvelt.

3.3 RIIGIKONTROLL

Riigikontroll on sõltumatu asutus, kelle ülesandeks on uurida, kuidas riik ja kohalikud omavalitsused on maksumaksja raha kulutanud ning mida selle eest pakkunud. Riigikontrolli soovitude abil saavad Riigikogu ja valitsus parandada riigi toimimist ning vastutustundlikumalt kasutada maksumaksja raha. Lisainformatsiooni saab <http://www.riigikontroll.ee/>.

Valdkonnapoliitika ülevaade

Riigikontroll panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkonna **riigivalitsemise ja kodanikuühiskond** eesmärkide täitmisesse.

Oma põhitegevuste täitmiseks viiakse läbi tulemus-, finants- ja vastavusauditeid. Eesmärgi täitmiseks suurendatakse finantsauditite mahtu seoses grupiaudiitori rolli täitmisega. Auditeeritud asutused täitsid Riigikontrolli soovitusi 2011. aastal vähemalt 50% ulatuses. 2013. aasta eesmärgiks on tõsta taset. Lisaks finantsauditite välishindamisele soovitakse hinnata ka tulemusauditite kvaliteeti väliste ekspertide poolt. Samuti peetakse oluliseks auditite kvaliteeti, kui 2011. aastal hindas auditeeritute auditite üldist kvaliteeti vähemalt heaks 63%, siis 2013. aasta eesmärgiks on tõsta kvaliteedi tase 75%-ni.

Majandusliku sisu ülevaade

Kulud

Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikontroll	4 527 618	4 827 117	299 499	6,61
Piirmäärad	4 527 618	4 827 117	299 499	6,61

Tabel 35. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikontroll	4 523 144	4 822 643	299 499	6,62
Piirmäärad	4 523 144	4 822 643	299 499	6,62

Kulud suurenevad Riigikontrolli ametnike pensionite ning tööjõu- ja majandamiskulude arvelt.

Kogukuludest moodustavad tööjõu- ja majandamiskulud 92,73% ja antud toetused 7,27%.

Detailne tabel kuludest on toodud [lisas 2](#).

Antud toetused

Tabel 36. Antavad toetused liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikontroll	315 636	350 880	35 244	11,17
Sotsiaaltoetused (71)	314 756	350 000	35 244	11,20
Piirmäärad	314 756	350 000	35 244	11,20
Muud ülekanded (452)	880	880	0	0,00
Piirmäärad	880	880	0	0,00

Detailne jaotus antud toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Sotsiaaltoetused 350 000 eurot

Toetuse all kajastuvad riigikontrolöri ja 37 Riigikontrolli ametniku eripensionid, tulenedes 1995. aastal vastu võetud ja 2002. aastal muudetud Riigikontrolli seadusest.

Alates 01.01.2013 alustatakse Riigikontrolli pensionite indekseerimisega.

Muud ülekanded 880 eurot rahvusvaheliste organisatsioonide [liikmemaksud](#).

Tööjõu- ja majandamiskulud

Tabel 37. Tööjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikontroll	4 207 508	4 471 763	264 255	6,28
Piirmäärad	4 207 508	4 471 763	264 255	6,28

Detailne tabel asutuste tööjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Tööjõukulud

Tabel 38. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikontroll	3 149 954	3 346 916	196 962	6,25

Tööjõukuludes kajastub Riigikontrolli 103 ametikoha, abiteenistuja ja lepinguliste töötajate (ekspertide ja nõustajate) töötasukulud. Kasv tuleneb finantsauditi osakonna funktsioonide lisandumisega ja kvalifikatsiooni tõusust lähtuva palga tõusuga 10 töötajale ja eraldatud 4,4% palgafondi kasvust. Öppelaenude kustutamiseks 10 teenistujale on planeeritud 8 771 eurot, mis

väheneb 2 842 eurot.

Majandamiskulud

Tabel 39. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikontroll	1 057 554	1 124 847	67 293	6,36

Riigikontrolli büroohoone rendimaksed RKAS-ile 403 200 eurot, kasv 16 492 eurot.

Riigikontroll juhib INTOSAI WGEA (Kõrgemate Kontrolliasutuste Rahvusvahelise Organisatsiooni keskkonnaauditi töörühm, Working Group on Environmental Audit) töörühma, ning 2013. aastal on kavas Tallinnas läbi viia WGEA töögrupi koosolek, kus osalevad esindajad 70 riigist (ligikaudu 170 osalejat).

Investeeringud

Tabel 40. Investeeringud liikide lõikes

	2012	2013 eelnõu	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikontroll	4 474	4 474	0	0,00
Piirmäärad	4 474	4 474	0	0,00

Investeeringud sisaldavad Riigikontrolli IT investeeringud 4 474 eurot.

3.4 ÕIGUSKANTSLERI KANTSELEI

Õiguskantsleri Kantslei nõustab ja abistab õiguskantslerit ametiülesannete täitmisel, korraldab õiguskantsleri asjaajamist, tehnilist teenindamist ja arendustööd, riigisisest ja -välist suhtlemist, infovahetust meedia, avalikkuse ja teiste partneritega ning täidab teisi õiguskantsleri poolt antud korraldusi. Lisainformatsiooni haldusala kohta saab: <http://www.oiguskantsler.ee/>.

Valdkonnapoliitika ülevaade

Õiguskantsleri institutsioon panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkonna **riigivalitsemine ja kodanikuühiskond** eesmärkide täitmisesse.

Õiguskantsleri institutsioon planeerib ja viib tegevusi ellu ühes tegevusvaldkonnas - järelevalve õiguskorra üle. Selleks teostatakse järelevalvet põhiseaduslike õiguste ja vabaduste järgimise üle õigustloovate aktide põhiseadusele ja seadustele vastavuse üle.

Õiguskantsleri poolt põhiseaduslikkuse järelevalve menetluses tuvastatud vastuolude arv oli 2011. aastal 20, siis 2013. aastaks prognoositakse vastuolude arvuks kuni 40. 2011. aastal oli isikute põhiõiguste ja -vabaduste rikkumiste arv 70 juhtumit. Eesmärgiks on seatud, et isikute põhiõiguste -ja vabaduste kaitsega seonduvate rikkumiste arv väheneb võrreldes eelneva perioodiga. 2011. aastal teostati 53 kontrollkäiku järelevalvealustesse asutustesse, siis 2013. aastal planeeritakse teostada vähemalt 28 kontrollkäiku. Kontrollkäikude regulaarsusega tagatakse kontrollaluste asutuste õiguspärane tegevus ja seal viibivate isikute õiguste kaitse.

Teostatakse lastekaitseüsteemi analüüsimine eesmärgiga tuvastada süsteemsete probleemide tekkepõhjuseid ning tehakse ettepanekud võimalikeks lahendusteks. Regulaarse järelevalve teostamisega aidatakse kaasa lasteõiguste kaitse edendamisele.

Majandusliku sisu ülevaade

Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Õiguskantsleri Kantslei	2 001 938	2 069 308	67 370	3,37
Piirmäärad	2 001 938	2 069 308	67 370	3,37

Kulud

Tabel 41. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Õiguskantsleri Kantslei	2 001 938	2 069 308	67 370	3,37
Piirmäärad	2 001 938	2 069 308	67 370	3,37

Kogukuludest moodustavad tööjõu- ja majandamiskulud 98,70% ja antud toetused 1,3%.

Detailne tabel kuludest asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Antud toetused

Tabel 42. Antud toetused allikate lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Õiguskantsleri Kantslei	33 959	26 750	-7 209	-21,23
Sotsiaaltoetused (71)	33 000	25 000	-8 000	-24,24
Piirmäärad	33 000	25 000	-8 000	-24,24
Muud ülekanded (452)	959	1750	791	82,48
Piirmäärad	959	1750	791	82,48

Detailne jaotus antud toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Sotsiaaltoetusena kajastatakse õiguskantsleri ametipension. 2013. aastal kajastatakse sotsiaalmaksulaekumisest makstav osa Sotsiaalministeeriumi all, mille võrra on Õiguskantsleri Kantslei elarve väiksem.

Alates 01.01.2013 alustatakse õiguskantsleri pensioni indekseerimisega.

Muud ülekanded - Rahvusvahelise Ombudsmani Instituudi [liikmemaks](#).

Tööjõu- ja majandamiskulud

Tabel 43. Tööjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Õiguskantsleri Kantslei	1 967 979	2 042 558	74 579	3,79
Piirmäärad	1 967 979	2 042 558	74 579	3,79

Detailne tabel tööjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Tabel 44. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Õiguskantsleri Kantslei	1 497 304	1 555 462	58 158	3,88

Tööjõukulud

Õiguskantsleri Kantslei koosseisu kuulub 49 ametikohta ja töötasudeks koos maksudega on planeeritud 1 548 492 eurot. Õppelaenude kustutamiseks seotud kulud 6 970 eurot, vähenevad 3 334 eurot.

Tööjõukulud suurenevad eraldatud 4,4% palgafondi kasvust.

Tabel 45. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Õiguskantsleri Kantslei	470 675	487 096	16 421	3,49

Majandamiskulud

168 578 eurot majandamiskuludest jagunevad administreerimisekuludeks, koolitus- ja lähetuskuludeks, sõidukite ülalpidamiseks, inventari kuludeks ning tööohutuse ja tervishoiu kuludeks. Kohtu 8 rendimaksed 203 518 eurot. Info – ja kommunikatsioonitehnoloogia kulutusteks 115 000 eurot.

3.5 RIIGIKOHUS

Riigikohus on Eesti Vabariigi kõrgeim kohus. Põhiseaduse järgi on Riigikohus kassatsioonikohus ja põhiseaduslikkuse järelevalve kohus. Riigikohtu pädevuses on põhiseaduslikkuse järelevalve teostamine, kohtulahendite kassatsiooni korras läbivaatamine, teistmisavalduste läbivaatamine ning muude seadusest tulenevate ülesannete täitmine. Lisainformatsiooni haldusala kohta saab: <http://www.riigikohus.ee/>.

Valdkonnapoliitika ülevaade

Riigikohus panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkonna **riigivalitsemise ja kodanikuühiskond** eesmärkide täitmisesse. Riigikohus planeerib ja viib ellu tegevusi ühes tegevusvaldkonnas - õigusemõistmine ja seaduste ühetaoline kohaldamine ning kohtukorraldus.

2011. aastal oli läbivaatamata jäänud menetlustaotluste ja lahendamata kohtuasjade osakaal kalendriaasta lõpuks 16,3%, siis 2013. aasta saavutustasemeks on planeeritud, et lahendamata kohtuasjade osakaal ei suurene.

Kohtute seadusest tulenevalt esitab Riigikohtu esimees kord aastas Riigikogule ülevaate kohtukorralduse, õigusemõistmise ja seaduste ühetaolise kohaldamise kohta. Riigikohtu esimees on kohtute haldamise nõukoja esimees²⁰. Riigikohtu üldkogu teeb Vabariigi Presidendile

²⁰ Kohtute haldamise nõukoda, mis tegutseb kohtute seaduse alusel, on kohtusüsteemi juhtimiseks moodustatud nõuandev kogu. Riigi olulisemad ning kogu kohtusüsteemi hõlmavad otsused arutatakse enne läbi kohtute haldamise nõukojas. Justiitsministri tegevus esimese ja teise astme kohtute osas peab kohtute seaduse järgi olema kooskõlastatud kohtute haldamise nõukojaga.

ettepanekuid esimese ja teise astme kohtunike ametisse nimetamiseks ja kohtunike ametist vabastamiseks. Riigikohtu juures tegutseb kohtunikukandidaadiks ja kohtunikuks kandideerijate valikuga tegelev kohtunikueksamikomisjon ja kohtunike distsiplinaarkollegium. Riigikohtu koolitusosakond teenindab kohtunike koolitusnõukogu, mis vastutab kõigi kohtuastmete kohtunike koolituse eest.

Riigikohus kõrgema astme kohtuna aitab oma tegevusega kaasa kohtupraktika suunamisele ja kujundamisele. Kohtupraktika analüüsi eesmärkideks on kohtumenetlusega seotud probleemide väljaselgitamine, kohtupraktika üldistamine, kohtupraktika kohtunikele kättesaadavaks tegemine ja kohtunike koolituse ning Riigikohtu tegevuse toetamine kohtupraktika ühtlustamisel. Kohtupraktikate analüüsi teostatakse kolmes põhivaldkonnas, s.o eraõiguses, süüteoõiguses ja haldusõiguses.

Majandusliku sisu ülevaade

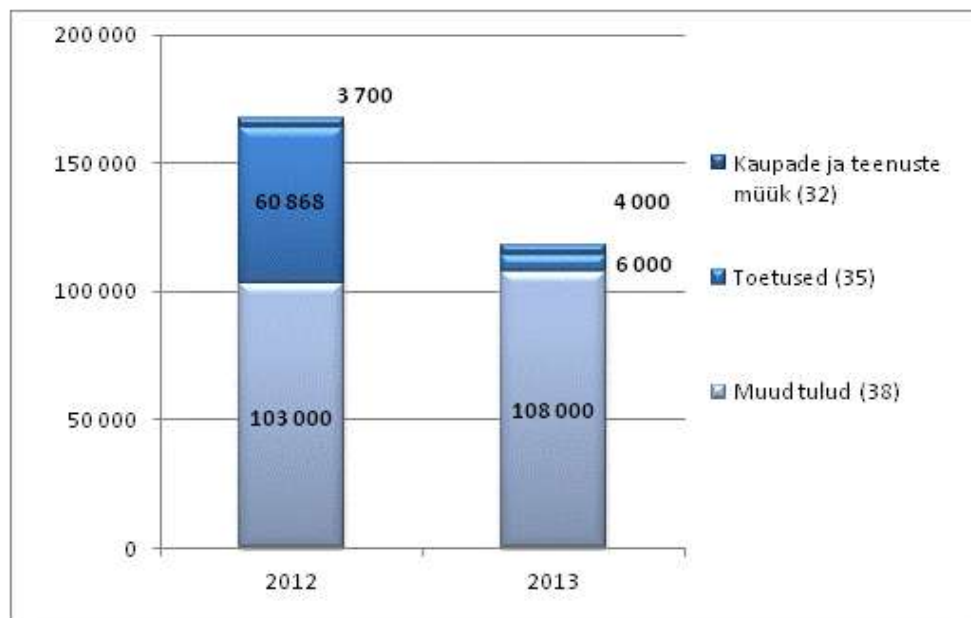
Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikohus	4 701 417	4 766 963	65 546	1,39
Piirmäärad	4 637 549	4 759 463	121 914	2,63
Tuludest sõltuvad kulud	63 868	7 500	-56 368	-88,26

Tulud

Tulud kokku on 118 000 eurot, vähenedes 49 568 eurot. 2012. aastal rahastati väliskoolitusprojekti maksumusega 54 868 eurot, 2013. aastal samas mahus väliskoolitusprojekte planeeritud ei ole.

Joonis 24. Tulude võrdlus 2012-2013 (EUR)

Detailne ülevaade tuludest on toodud [lisas 1](#).

Kaupade ja teenuste müük 4 000 eurot

Kohtuasjade toimingute riigilõiv 2 500 eurot.

Tulud korrakaitsest 1 500 eurot: paljundusteenus ja trükiste müük.

Toetused 6 000 eurot

Saadud välistoetused 6 000 eurot Euroopa Kohtunike Koolituse Võrgustikult ja Euroopa Õigusakadeemialt.

Muud tulud 108 000 eurot

Väljanõudmata deposiidid ja tagatistasud. Tulude prognoosimisel on aluseks võetud kassatsioonkaebuste arvu kasvutendentsi tsiviil- ja haldusajades ning menetlusseadustikes määratud kautsjonite suurus.

Kulud

Tabel 46. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikohus	4 616 427	4 735 007	118 580	2,57
Piirmäärad	4 552 559	4 727 507	174 948	3,84
Tuludest sõltuvad kulud	63 868	7 500	-56 368	-88,26

Kogukuludest moodustavad tööjõu- ja majandamiskulud 90,18% ning antud toetused 9,82%.

Detailne tabel kuludest on toodud [lisas 2](#).

Antud toetused

Tabel 47. Antud toetused liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikohus	454 558	465 019	10 461	2,30
Sotsiaaltoetused (71)	441 776	450 000	8 224	1,86
Piirmäärad	441 776	450 000	8 224	1,86
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	0	2 237	2 237	100,00
Piirmäärad	0	2 237	2 237	100,00
Muud ülekanded (452)	12 782	12 782	0	0,00
Piirmäärad	12 782	12 782	0	0,00

Detailne jaotus antud toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Sotsiaaltoetused 450 000 eurot - Riigikohtu kohtunike pensionid 14 pensioniõiguslikule isikule. Alates 01.07.2013 alustatakse kohtunike pensionite indekseerimisega.

Antud sihtotstarbelised toetused 2 237 eurot - SA Iuridicum väljaande toetus.

Muud ülekanded 12 782 eurot - Rahvusvaheliste organisatsioonide [liikmemaksud](#).

Tööjõu- ja majandamiskulud

Tabel 48. Tööjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikohus	4 161 669	4 269 988	108 319	2,60
Piirmäärad	4 098 001	4 262 488	164 487	4,01
Tuludest sõltuvad kulud	63 668	7 500	-56 168	-88,22

Detailne tabel tööjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Tööjõukulud

Tabel 49. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikohus	3 586 815	3 782 200	195 385	5,45

Riigikohtu koosseisu kuulub 2012. aasta seisuga 19 kohtunikku, sh Riigikohtu esimees.

Õppelaenude kustutamise ja erisoodustuse tasumisega kaasnevad kulud 20 töötajale summas 11 503 eurot, mis väheneb 1 465 eurot.

Tööjõukuludes kajastub 95 ametikoha, sh. 12 abiteenistuja ja lepinguliste töötajate töötasukulud.

Tööjõukulud suurenevad 4,4% eraldatud (2011a) palgafondist.

Majandamiskulud

Tabel 50. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikohus	575 054	487 788	-87 266	-15,18

Majandamiskulud vähenevad peamiselt XXV FIDE Kongressi korraldamise kulude arvelt, milleks olid 2012. aastal ettenähtud ühekordsed lisavahendid.

Kuludest kaetakse muuhulgas Riigikohtu juures tegutseva kohtunikukandidaadiks ja kohtunikuks kandideerijate valikuga tegeleva kohtunikueksamikomisjoni ning kohtunike distsiplinaarkolleegiumi kulud.

Investeeringud

Riigikohtu investeeringud vähenevad Riigikohtu hoonete renoveerimise mahu arvelt.

Tabel 51. Investeeringud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikohus	84 990	31 956	-53 034	-62,40
Piirmäärad	84 990	31 956	-53 034	-62,40

Riigikohtu investeeringud jagunevad järgnevalt:

- Riigikohtu IT seadmete täiustamine, serverid ja lisaseadmed 6 425 eurot;
- Riigikohtu Infosüsteemi dokumendihalduse arendamine, E-toimiku liidese arendustööd, tehnilise valmisoleku tagamine E-toimiku ja Kohtute infosüsteemi rakendamiseks 25 531 eurot.

3.6 VABARIIGI VALITSUS

Kulud

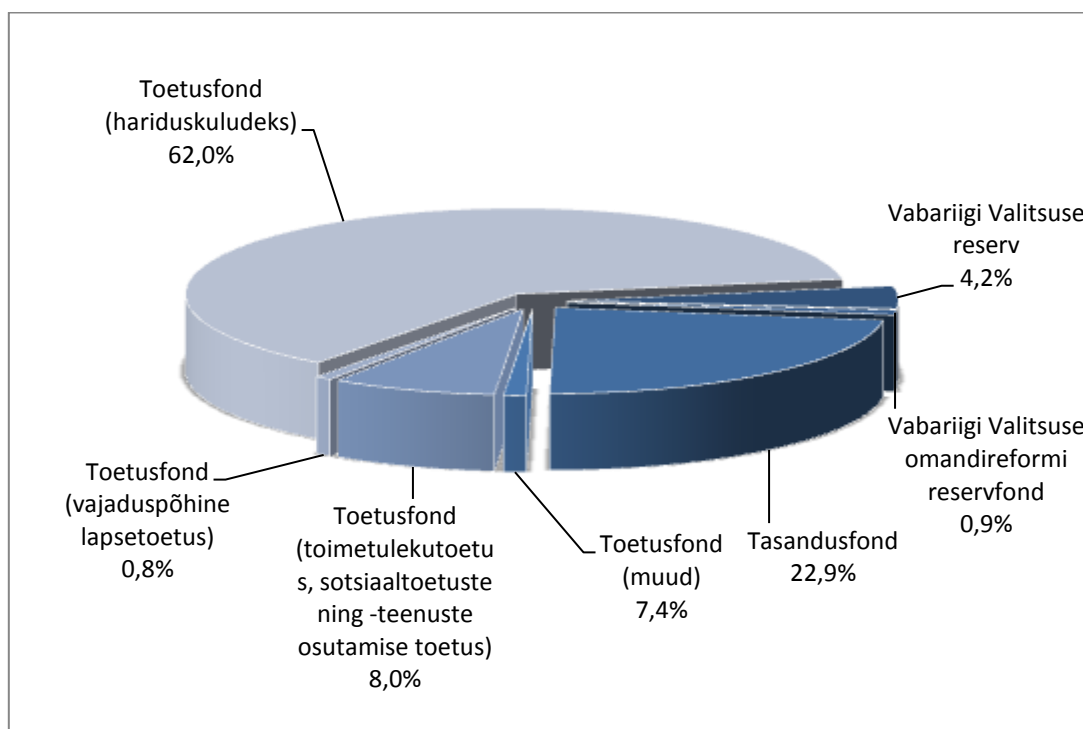
Vabariigi Valitsuse 2013. aasta kogukulude maht on 324 000 569 eurot. Kulud koosnevad kohaliku omavalitsuse üksuste ja omavalitsusasutuste tasandus- ja toetusfondist

307 357 569 eurot, Vabariigi Valitsuse reservist 13 766 976 eurot ja Vabariigi Valitsuse omandireformi reservfondist 2 876 024 eurot.

Tabel 52. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Vabariigi Valitsus	329 733 977	324 000 569	-5 733 408	-1,74
Piirmäärad	329 733 977	324 000 569	-5 733 408	-1,74

Joonis 25. Ülevaade kulude struktuurist

Vabariigi Valitsuse kogukuludest moodustab 2013. aastal kõige suurema osa ehk 200 939 108 eurot toetus hariduskuludeks.

Tabel 53. Tasandus- ja toetusfondi vahendite jaotus

	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Toetused valla- ja linnaeelarvetele kokku, sh	302 362 565	307 357 569	4 995 004	1,65%
Tasandusfondi vahendid, mis jaotatakse § 3 lõike 1 alusel	72 316 030	74 252 137	1 936 107	2,68%
Toetusfondi vahendid, mis jaotatakse § 3 lõike 2 alusel	230 046 535	233 105 432	3 058 897	1,33%
- hariduskulude toetus	200 797 158	200 939 108	141 950	0,07%
- toetus toimetulekutoetuse maksmiseks	26 000 000	23 000 000	-3 000 000	-11,54%
- sotsiaaltoetuste ning -teenuste osutamise toetus	2 816 375	2 986 272	169 897	6,03%
- toetus vajaduspõhise peretoetuse maksmiseks		2 600 000	2 600 000	100,00%
- saarvaldade ja saarelise osaga valdade täiendav toetus	415 426	415 426	0	0,00%
- sündide ja surmade registreerimise kulude hüvitis	17 576	17 576	0	0,00%
- keskkonnatasude muutmise kompensatsioon		2 157 050	2 157 050	100,00%
- maamaksuvabastuse rakendamise toetus		990 000	990 000	100,00%

Tasandusfondi vahendid on ette nähtud kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvete tulude ja kulude tasandamiseks. Sellega luuakse neile võrdsemad võimalused oma ülesannete täitmiseks.

Hariduskuludes sisalduvad vahendid munitsipaal-üldhariduskoolide õpetajate, direktorite ja

õppealajuhatajate tööjõukulude ja täienduskoolituse, õppevahendite soetamise ning koolilõuna toetamiseks. Toetussumma kujunemisel on arvestatud riigigümnaasiumide loomiseks vajalike summade ning õpilasürituste, aineseksioonide ja erakoolide toetuse ümber tõstmisega Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarvesse ning lisarahaga õpetajate töötasu suurendamiseks.

Sotsiaalhoolekande seaduse § 42 lõikest 3 tulenevalt eraldatakse riigieelarvest kohaliku omavalitsuse üksustele vahendeid üksi elavatele isikutele ja perekondadele puuduse korral toimetulekutoetuse maksmiseks, lähtuvalt Riigikogu poolt kehtestatud toimetulekupiirist ja sotsiaalhoolekande seadusega kehtestatud toimetulekutoetuse maksmise tingimustest. Toimetulekutoetuse summa muutus tuleneb toimetulekuraskustes isikute arvu eeldatavast vähenemisest. Lisaks eraldatakse neile vahendeid sotsiaaltoetuste ja -teenuste korraldamise toetuseks. See koosneb toetusest administreerimiskulude katmiseks, vahenditest 1. märtsist 2009. aastast kohalikule tasandile üle antud puuetega laste hooldajatoetuse maksmise funktsiooni täitmiseks ning peretoetuse maksmise korraldamisega kaasnevate kulude hüvitusest.

Kohalikud omavalitsused hakkavad alates 2013. a juulist taotluste alusel välja maksuma vajaduspõhist peretoetust. Kuna tegemist on riikliku ülesandega, hüvitatakse neile sellega kaasnevad kulud.

Püüasustusega väikesaarte seaduse § 12 näeb ette, et riigieelarvest eraldatakse saarvaldade ja saarelise osaga valdade eelarvetesse täiendavad vahendid. Püüasustusega väikesaarte seaduses ei ole väikesaarte nimekiri muutunud, mistõttu toetussumma üldmaht jääb eelmiste aastate tasemele.

Perekonnatoimingute seaduse § 3 kohaselt hüvitatakse linna- ja vallavalitsustele sündide ja surmade registreerimise kulud riigieelarvest.

Keskonnatasude muutmise kompensatsiooni eesmärk on võimaldada KOV-del kohaneda nelja eelseisva aasta jooksul neile antavate keskonnatasude laekumiste vähendamisega.

Kodualuse ja ühiskondlike ehitiste maa maksuvabastuse esmakordse rakendamise seonduvate suurenevate kulude katmise toetamiseks on toetusfondi lisatud ühekordne toetusmeede.

Muud kulud

Vabariigi Valitsuse reservi kavandatakse vahendeid kooskõlas riigieelarve seaduse §-ga 30. Reservist tehakse toetusi ettenägematuteks kuludeks. Eelnimetatud kulud on sihtotstarbelised ning nende üle peab arvestust Rahandusministeerium. Reservist vahendite eraldamine ja selle kasutamine toimub Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras. 2013. aastal on vahendeid planeeritud 13 766 976 eurot.

Vabariigi Valitsuse omandireformi reservfondist tehakse toetusi omandireformiga seotud kulude katteks. Vabariigi Valitsuse omandireformi reservfondist raha eraldamine ja selle kasutamine toimub Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras, kuna omandireformi reservist tehtavate kulude suurus ja jaotus kulutajate vahel ei ole ette kindlaks määratud, on nimetatud kulud kavandatud arvestuslike kuludena. 2013. aastal on vahendeid planeeritud 2 876 024 eurot.

3.7 RIIGIKANTSELEI

Riigikantselei on Vabariigi Valitsuse juures olev valitsusasutus, mis toetab valitsust ja peaministrit poliitika kujundamisel ja elluviimisel. Täpsem info asub aadressil: <http://www.riigikantselei.ee/>.

Valdkonnapoliitika ülevaade

Riigikantselei panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkonna **Riigivalitsemine ja kodanikuühiskond** eesmärkide täitmisesse.

Riigikantselei planeerib ja viib ellu tegevusi ühes tegevusvaldkonnas – Vabariigi Valitsuse ja peaministri tegevuse toetamine. Tegevusvaldkonna strateegilisteks eesmärkideks on: toetada Vabariigi Valitsust ja peaministrit valitsuse eesmärkide elluviimisel, mille jaoks jälgitakse Vabariigi Valitsuse 2011-2015 tegevusprogrammi eesmärkide saavutamise edukust, ning toetada Vabariigi Valitsust ja peaministrit valitsuse töö efektiivsuse parandamisel. Institute for Management Development (IMD) konkurentsivõime uuringu põhjal oli valitsuse töö efektiivsus Euroopa Liidu liikmesriikide hulgas 2011. aastal 4. kohal ning 2013. aasta ja järgnevatel aastatel eesmärgiks on koht säilitada.

Riigikantselei jälgib ka Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2011-2015 täitmise edukust. Jätkatakse strateegia „Eesti 2020“ ning säästva arengu strateegia „Säästev Eesti 21“ eesmärkide täitmist, mis aitavad kaasa riigi jätkusuutlikule ja tasakaalustatud arengule.

Jätkub ministeeriumidevaheliste püsivalt toetatud ning konkreetsete ülesannete ja tegevustähtajaga rakkerühmade loomine ja tegevus Riigikantselei koordineerimisel (kahes valdkonnas – vigastuste ennetamine ning töötajate oskuste tõstmine). Rakkerühmade eesmärgiks on ministeeriumide ülesannete täpne kindlaksmääramine ja ministeeriumidevahelist tihedat koostööd eeldavate valitsuse tegevusprogrammi prioriteetsete eesmärkide saavutamine. Pärast tegevuse käivitamist kanduvad alalised ülesanded üle ministeeriumidesse.

Jätkatakse Valitsuse otsustusprotsessi arendamisega, mille tulemusena suureneb ministeeriumide rahulolu otsustusprotsessi korraldusega.

Jätkatakse valitsusasutuste kodulehekülgede koondamist ühtseks valitsusportaaliks ja Eesti valitsusasutuste ühtse visuaalse identiteedi kujundamisega.

Riigikantselei koordineerimisel viiakse läbi Eesti Vabariigi 95. aastapäeva tähistamine.

Riigikantselei koordineerib ettevalmistusi Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise ettevalmistamiseks ning 2013. aasta lõpus esitab eesistumist ettevalmistav komisjon tegevuskava Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks.

Jätkatakse Eesti Euroopa Liidu suunalise personalipoliitika tegevuskava 2011-2013 elluviimist.

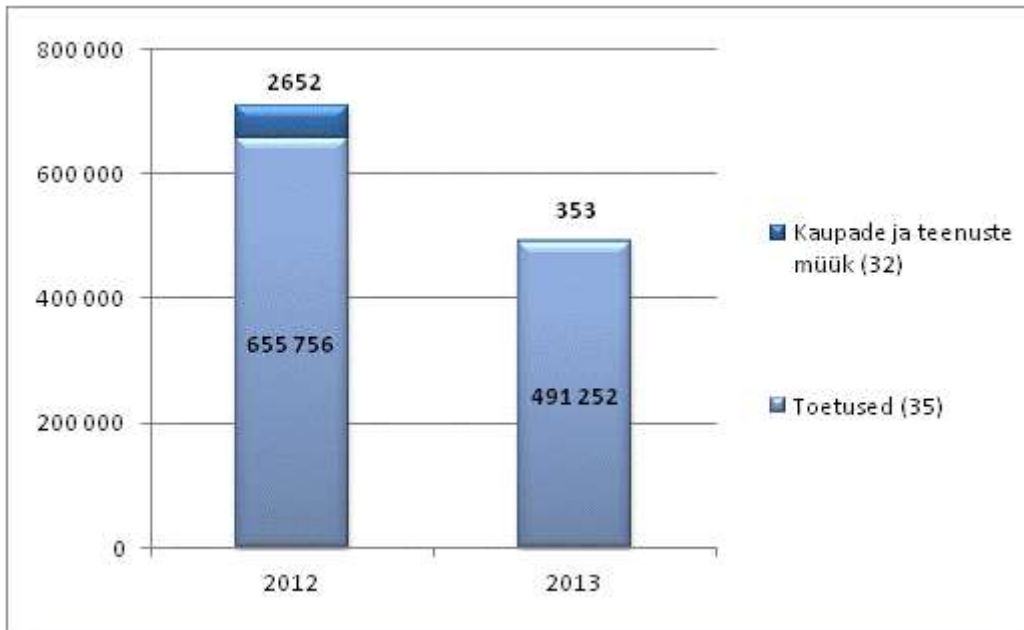
Jätkatakse avaliku teenistuse tippjuhtide värbamise ja valiku süsteemi arendamist, mille tulemusena on tippjuhtide ametikohtade täitmiseks korraldatud avalikud konkursid tulemuslikud. Jätkub tippjuhtide arendamise süsteemi tõhustamine, mille tulemusena tippjuhtide rahulolu arendustegevustega kasvab. Samuti viiakse ellu juhtimistalentide programm, milles osaleb vähemalt viis inimest.

Majandusliku sisu ülevaade

Tulud

Tulud kokku on 491 605 eurot, vähenedes 166 803 eurot.

Joonis 26. Tulude võrdlus 2012-2013 (EUR)

Detailne ülevaade tuludest on toodud [lisas 1](#).

Kaupade ja teenuste müük 353 eurot

Õiguste müük - hoonestusõiguse tasu kinnistult Rahukohtu 2

Tulud vähenevad Vabaduse pst 95 asuva hoone rendi arvelt 2 000 eurot.

Toetused 491 252 eurot

Välisloetused - finantseeritakse „Inimressursi arendamise“ rakenduskava prioriteetse suuna kahte programmi.

Kulud

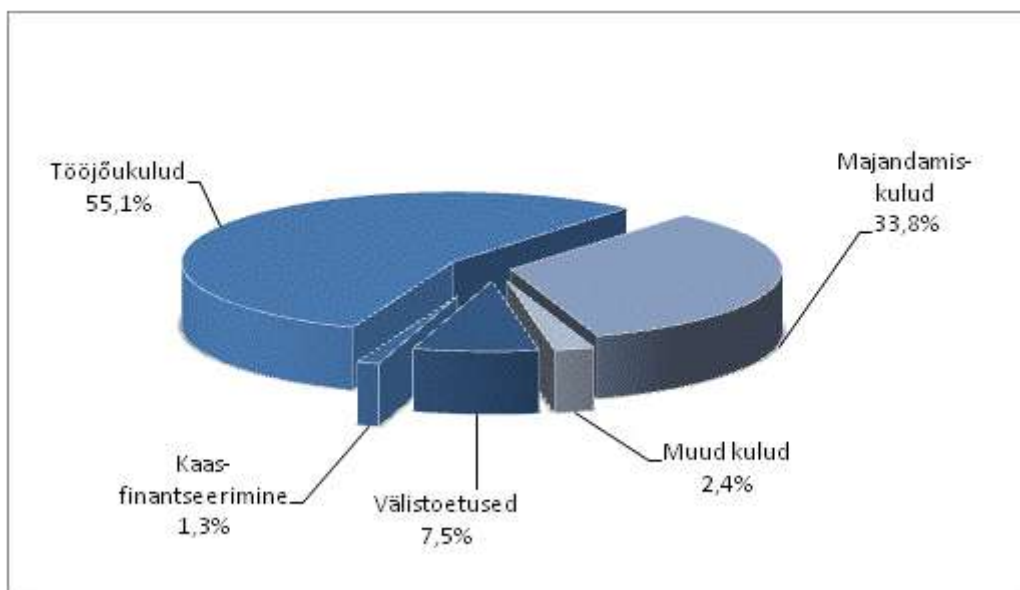
Tabel 54. Kulud ja investeeringud gruppide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikantselei	5 872 727	6 590 690	717 963	12,23
Piirmäärad	5 214 971	6 099 438	884 467	16,96
Tuludest sõltuvad kulud	657 756	491 252	-166 504	-25,31

Kogukuludest moodustavad tööjõu- ja majandamiskulud 97,62% ja antud toetused 2,38%.

Detailne tabel kuludest on toodud [lisas 2](#).

Joonis 27. Ülevaade kulude struktuurist

Antud toetused

Tabel 55. Antud toetused liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikantselei	121 134	156 734	35 600	29,39
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	121 134	156 734	35 600	29,39
Piirmäärad	121 134	156 734	35 600	29,39

Detailne jaotus antud toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Antud sihtotstarbeline toetus 156 734 eurot

Eesti Rahvusraamatukogule 83 734 eurot: Toetuse eesmärk on tagada Euroopa Liidu teemalisi infoallikaid koondava infokeskuse tegevus ja EL alase infoteenuste osutamine avalikkusele nii keskuses kui keskuse juures tegutseva infotelefoni kaudu. Toetust kasutatakse tasuta euroinfotelefoni tegevus- ja teavituskuludeks, kodulehe ja päringute andmebaasi haldamiseks, EL infoallikate kasutamise alase koolituse korraldamiseks, infoteenuse osutamiseks Rahvusraamatukogus asuva EL infokeskuses, temaatiliste trükiste ning andmebaaside kasutuslitsentside soetamiseks. Suurim osa kuludest on tööjõu- ja teavikute hankimise kulu.

Eesti Vabariigi 95. aastapäeva tähistamiseks 70 000 eurot.

Valjala vallavalitsusele 3000 eurot EV 95 aastapäevale pühendatud ürituse Jööri Folk 2013 läbiviimiseks.

Tööjõu- ja majandamiskulud

Tabel 56. Tööjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikantselei	5 706 005	6 433 956	727 951	12,76
Piirmäärad	5 048 249	5 942 704	894 455	17,72

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Tuludest sõltuvad kulud	657 756	491 252	-166 504	-25,31

Detailne tabel tööjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Tööjõukulud

Tabel 57. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikantselei	3 610 213	3 766 042	155 829	4,32

Tööjõukuludes kajastuvad Riigikantselei teenistujate ja lepinguliste töötajate tööjõukulud, samuti riiklike ekspertide lähetamise toetamise ja Eesti alalise esindusse ELi juures nõuniku lähetamise kulud. Õppelaenude kustutamise vahendeid koos erisoodustuskasudega on 48 145 eurot.

Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Suurem haldusvõimekus“ programmi „Tippjuhtide arendamine 2010-2011“ elluviimiseks 47 088 eurot ja "Valitsuse töö pikaajalise planeerimise süsteemi arendamine ja korrastamine" elluviimiseks 43 780 eurot. Programmide kaasfinantseerimiseks 18 843 eurot.

Tööjõukulude suurenemine tuleneb eraldatud palgafondi 4,4% kasvust.

Majandamiskulud

Tabel 58. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Riigikantselei	2 095 792	2 667 914	572 122	27,30

Majandamiskulud suurenevad EV 95. aastapäeva korraldamiseks eraldatud 667 000 euro arvelt.

Kulud sisaldavad muuhulgas Eesti alalise esindusse ELi juures nõuniku lähetamise kulusid. Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Suurem haldusvõimekus“ programmi „Tippjuhtide arendamine 2010-2011“ elluviimiseks 195 867 eurot ja "Valitsuse töö pikaajalise planeerimise süsteemi arendamine ja korrastamine" elluviimiseks 204 517 eurot. Programmide kaasfinantseerimiseks 67 847 eurot.

3.8 HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Haridus- ja Teadusministeeriumi peamine ülesanne on tagada haridus-, teadus-, noorte- ja keelepoliitika ning arhiivinduse sihipärane ja tõhus areng ning teadus- ja arendustegevuse kõrge tase ja konkurentsivõime. Ülevaate valitsemisala asutustest saab www.hm.ee.

Valdkonnapoliitikate ülevaade

Haridus- ja Teadusministeerium panustab riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkondade **haridus, eesti keel ja infoühiskond** eesmärkide täitmisesse.

Haridus- ja Teadusministeerium planeerib ning viib ellu tegevusi kuues tegevusvaldkonnas:

haridus, keel, noored, teadus- ja arendustegevus, organisatsiooni arendamine ja arhiivindus.

Võimete- ja huvidekohase ning kvaliteetse üldhariduse tagamiseks ja võrdväärsete võimaluste loomiseks on 2013. aastal plaanis järk-järgult rakendada nii uut põhikooli kui ka gümnaasiumi riiklikku õppekava. Valmivad vajalikud õppemetoodilised materjalid, uueneb õppekeskkond ning kaasajastatakse õpetajate täienduskoolitust (sh kujundatakse ümber õpetajakoolituse põhimõtted, pöörates tähelepanu õpetajakoolituse kvaliteedi tõstmisele). Rakendatakse IBO (Rahvusvaheline Bakalaureuse organisatsioon) ja Euroopa kooli õppekavasid, mis aitavad kaasa välisriikide ja Eesti diplomaatide töötamisele vastavalt Eestis ja välismaal. IBO programmi õpet pakutakse Tallinnas ja Tartus.

Arendatakse üldhariduse koolivõrgu kontseptsiooni ja laiendatakse riigigümnaasiumite võrku. Toetatakse gümnaasiumi ja põhikooli astmete funktsionaalset lahutamist, seejuures lähtutakse eesmärgist säilitada kodulähedane ja tugev põhikool. 2013. aasta 1. septembrist alustavad uute riigigümnaasiumitena õppetööd Haapsalus Läänemaa Ühisgümnaasium ja Jõgeval Jõgevamaa Gümnaasium. Kooli eesmärkidest ja kogukonna soovidest ning vajadustest lähtuvate eesmärkide tõhusamaks saavutamiseks antakse suurem otsustusvabadus koolipidajatele ja koolidele.

Muu õppekeelega gümnaasiumite eesti õppekeelele ülemineku toetamiseks ja suurendamiseks muukeelsete õpilaste valmisolekut õppida eesti keeles jätkatakse ulatuslikumat eesti keele ja eestikeelset aineõpet. Arendatakse ja toetatakse keelekümblusprogramme ning LAK-õppe (lõimitud aine- ja keeleõppe) metoodikat.

Suurendamiseks noorte huvi õpetajakutse ja õpetajakoolituse vastu, jätkub väikelinnades ja maapiirkondades esmakordselt tööleasuvatele õpetajatele õpetaja lähtetoetuse süsteemi ning stipendiumide rakendamine. Korrastatakse pedagoogide atesteerimise ja kvalifikatsioonisüsteemi ning õpetajate palgakorraldust. Vähendatakse õpetajate töökoormust, suurendatakse professionaalset otsustusvabadust ning riigi ja kohaliku omavalitsuse tuge.

Arendatakse tugisüsteeme, et tagada hariduslike erivajadustega õpilastele kvaliteetne haridus sõltumata õppeasutuse liigist või omandivormist. Kujundatakse välja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse kontseptsioon, kus määratletakse selgemalt riigi ja kohaliku omavalitsuse kohustused. Vajadusel muudetakse õigusakte ning korrastatakse koolivõrku.

Noorte mitmekülgseks arenguks ja aktiivseks ühiskonnaelus osalemiseks ning nende tööturule sisenemise valmisoleku kasvamiseks jätkatakse avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide taristu arendamise toetamist Euroopa Regionaalfondi ning noortekeskuste toetusprogrammi abil. Koostöös Sotsiaalministeeriumiga ning piirkondlike keskustega toimub Euroopa Sotsiaalfondi ühisprogrammi toel karjääriteenuste süsteemne osutamine ja arendamine. Tegevuse tulemusel paraneb noorte võimalus saada vajalikke karjääriteenuseid kodule võimalikult lähedal. Riskioludes elavate laste ja noorte probleemide varajast märkamist toetatakse ühisprogrammiga „Riskilapsed- ja noored“. Töötatakse välja alaealiste mõjutusvahendite seaduse muudatust. Kohalikele omavalitsustele on avatud võimalus saada toetust noorsootöö teenuste kvaliteedi ja mõju hindamiseks.

Töötatakse välja sotsiaalse kaasatuse kava noorte tõrjutuse ennetamiseks ja võrdsete võimaluste tagamiseks vaesuses/vaesusriskis elavatele noortele.

Kõrghariduses kavandatavate tegevuste eesmärk on lahendada õppekvaliteediga seotud kitsaskohad ning pöörata tähelepanu tänapäevase õppija ja ühiskonna vajadustele. Kõrghariduse paremaks seostamiseks ühiskonna ja tööturu vajaduste ning õppurite ootustega, rakendatakse aastatel 2013-2015 kõrgharidusreform, mis võimaldab õppekulusid hüvitamata õppida kõigil, kes täidavad õppekava nominaalmahus. Käivitub vajaduspõhiste õppetoetuste süsteem. Koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga viiakse ellu ettevõtlusõppe tegevuskava.

Kõrgkoolide kvaliteedi hindamisel minnakse üle institutsionaalse akrediteerimise ning õppekavagruppide kvaliteedihindamise süsteemile. Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur kuulub hiljemalt 2013. aastal Euroopa kvaliteediagentuuride registrisse. Töötatakse välja ja rakendatakse kõrghariduse rahastamis- ja juhtimismudel. Minnakse üle tegevustoetusel ja tulemuslepingutel põhinevale rahastamissüsteemile, mis lubab ülikoolide tegevuse tulemuslikkuse hindamisel tugineda varasemast rohkematele näitajatele.

Ülikoolides õpetajakoolitust ja haridusteadust arendades luuakse uuendatud õpetajakoolituse õppekavad, mis on vastavuses kutsestandardis kirjeldatud pädevustega. Õpetajakoolitusse astujate arvu suurendamiseks jätkatakse õpetajakoolituse stipendiumi andmist.

Kaasaegse ning õppija ja ühiskonna vajadusi arvestava kvaliteetse kutsehariduse omandamise võimaldamiseks kujundatakse uus riikliku koolitustellimuse (RKT) rahastamismudel, mis arvestab koolitustellimuse täitmisega seotud tegelikke kulusid ja lähtub majanduse vajadustest. Koolituskoha maksumus vastab senisest enam kutseõppe iseloomule ja ressursimahukusele. Reformitakse kutsehariduse õppekavad, mille tulemusel muutuvad õppekavad praktilisemaks, fookuseeritumaks ning õppijakesksemaks. Praktikakorraldust tõhustatakse ning õppekavades suureneb praktilise õppe kvaliteet ja osakaal ning laieneb erialade valik. Suurendamiseks ühiskonna teadlikkust kutsehariduse võimalustest, rollist ja olukorrast, toimub ühiskonna ja kutseõppe sihtrühmade pidev ja sihipärane teavitamine. Laiendatakse tugiteenuseid, et kutseõpe oleks kättesaadav kõigile soovijatele (sh ka riskirühmadele). Euroopa Regionaalarengufondi toel jätkatakse õppehoonete ja ühiselamute kaasajastamist.

Luuakse võimalused, et täiskasvanud inimestel oleks võimalus ja motivatsioon osaleda elukestvas õppes. Täiskasvanute õppimisvõimaluste avardamiseks, elukestvas õppes osalejate osakaalu suurendamiseks, eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute osakaalu vähenemiseks ning elanikkonna konkurentsivõime kasvuks suurendatakse täiskasvanute ligipääsu tasemeharidusele ja koolitusele. Eraldi pööratakse tähelepanu madalama haridustaseme ja madala või aegunud kvalifikatsiooniga inimeste kaasamisele. Täiskasvanud õppijatele tagatakse kõikides maakondades võimalus omandada põhi- ja üldkeskharidus ning pakutakse tasuta koolitusi. Korrastatakse koolituslubade süsteemi, mis tagab järelevalve koolitusloa alusel toimuva koolituse üle. Inimesi täiendus- ja ümberõppele motiveerivate ning nende mobiilsusele kaasa aitavate kvalifikatsiooni ja karjääriskeeme arendades töötatakse välja ja rakendatakse kutsesüsteemi kontseptsioon ja uuendatakse kutsestandardeid. Eesti kvalifikatsioonid seostatakse Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga. 2013. aasta oktoobris avaldatava rahvusvahelise uuringu TEAN ja OSKAN tulemused Eesti täiskasvanute funktsionaalse lugemisoskuse, arvutamisoskuse ja probleemilahendusoskuste kohta, on kasutatavad nii hariduse – eriti täiendusõppe korraldamisega – kui ka tööturuga seotud otsuste tegemisel.

Teadus- ja arendustegevuse kvaliteedi ning teadusmahuka majanduse edendamiseks suurendatakse riigipoolset T&A finantseerimist kuni 1%-ni SKP-st. Doktorioõppe arendamisel kasvab efektiivsus ja lõpetanute arv. Lisaks käivitatakse töövõtupõhine doktorantuur, mille tulemusena paranevad doktorantide sotsiaalsed garantiid, motiveeritus ja materiaalne kindlustunne. Rahvusvahelist teaduskoostööd edendatakse Eesti-Norra teaduskoostöö programmi ja Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna stipendiumifondi programmi kaudu.

Eesti keele kui emakeele väärtustamiseks ja arendamiseks antakse eestikeelsete kõrgkooliõpikute programmi raames 2013. aastal välja 5-8 uut eestikeelset kõrgkooliõpikut. Eestikeelse erialakeele säilimiseks ja arendamiseks rakendatakse oskussõnavara programmi, koostatakse terminisõnastikke ja -andmebaase, pakutakse terminoloogiaõpet kõrghariduses ning laiendatakse terminisõnastike virtuaalset kättesaadavust.

Eesti keele akadeemilise välisõppe programmi raames lähetatakse eesti keele ja kultuuri lektoreid välismaa kõrgkoolidesse. Eesmärk on suurendada eesti keele ja kultuuriloo õppijate arvu. Eesti keele õppe toetamise abil säilib välismaal elavate ja töötavate perede laste eesti keele oskus.

2014. aastast alates minnakse vene, saksa ja prantsuse keeles üle rahvusvaheliselt tunnustatud võõrkeele riigeksamitele. Muudatuse tulemusel kaob gümnaasiumilõpetajatel vajadus võõrkeele eksamit mitu korda sooritada.

Arhiivindusel on kaks põhifunktsiooni. Ühest küljest tuleb tagada ühiskonna kirjaliku mälu kestvus, kogudes arhiiviväärtustega teavet, kindlustades sellise teabe autentsel kujul püsimise ja võimaldades arhivaalide kasutamist. Teisalt on arhiivide ülesandeks kodanike põhiõiguste ja -kohustuste tõendamine.

Majandusliku sisu ülevaade

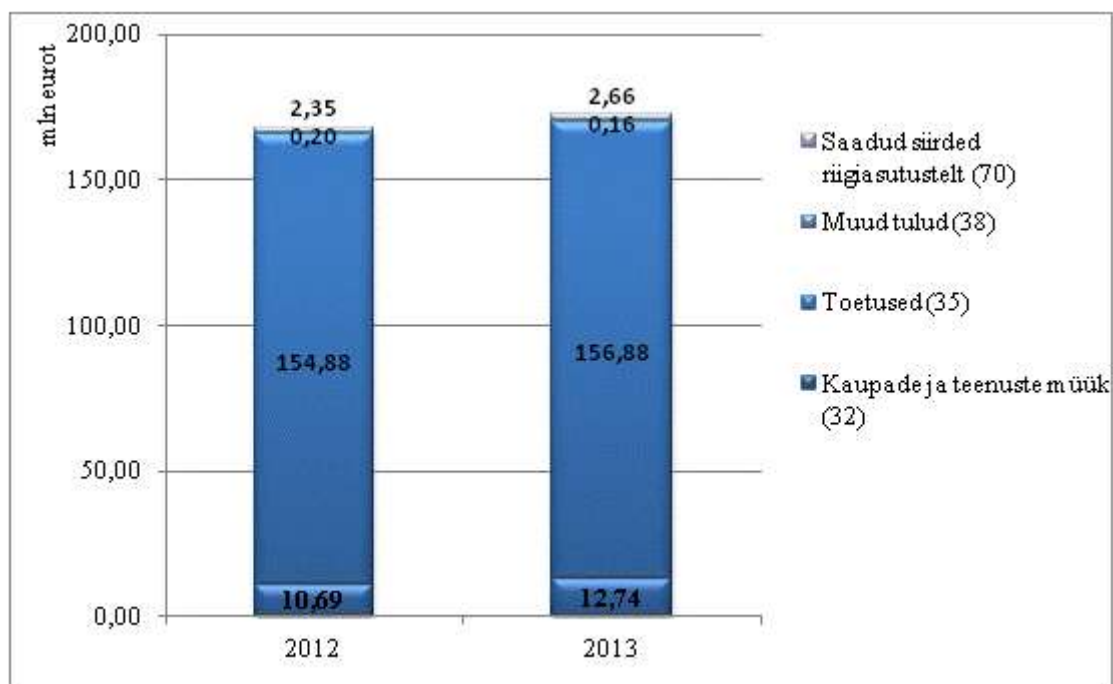
Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Haridus-ja Teadusministeeriumi haldusala	491 079 800	523 390 718	32 310 918	6,58
Piirmäärad	321 989 720	353 231 970	31 242 250	9,70
Tuludest sõltuvad kulud	166 735 226	167 601 748	866 522	0,52
Edasiantavad maksud	2 354 854	2 557 000	202 146	8,58

Tulud

Valitsemisala tulud kokku on 172 346 100 eurot, suurenedes 4 217 449 eurot.

Joonis 28. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade tuludest on toodud [lisas 1](#).

Kaupade ja teenuste müük 12 638 608 eurot

Riigilõivud 35 039 eurot

Tulud hõlmavad koolituslubade väljastamist, sama õppeaine riigeksami korduva sooritamise registreerimist, kutsevalifikatsiooni tunnustamise taotluse läbivaatamist ning avaliku arhiivi

arhiiviteatiste ja arhivaalide väljastamist.

Tulu majandustegevusest 12 558 603 eurot

Tulud suurenevad 1 947 309 eurot seoses kutsekoolide tasulise taseme- ja täienduskoolituse mahu kasvuga ning rakenduskõrgkoolide elamu- ja kommunaaltegevuse tulude suurenemisega.

Muu kaupade ja teenuste müük 44 966 eurot

Enamiku laekumistest moodustavad kutsekoolide üüri- ja renditulud. Tulude vähenemine 2 545 eurot tuleneb teadus- ja arendusasutuste üüri- ja renditulude vähenemisest.

Saadud toetused 156 881 595 eurot

Välisloetused 156 608 695 eurot

Toetustest 95,5% ehk 149 569 705 eurot moodustavad Euroopa Liidu struktuuritoetused.

Euroopa Sotsiaalfondi (*edaspidi ESF*) prioriteetsed suunad:

- „Elukestev õpe“ 11 592 676 eurot;
- „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ 23 590 784 eurot;
- „Horisontaalne tehniline abi“ ja „Tehniline abi“ 2 545 159 eurot.

Euroopa Regionaalarengu Fondi (*edaspidi ERF*) prioriteetsed suunad:

- „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“ 71 749 260 eurot;
- „Hariduse infrastruktuur“ 40 078 490 eurot.

Kodumaised toetused 272 900 eurot

Toetused hõlmavad kutseõppeasutuste laekumisi Leonardo projekti Lifelong Learning Programmi läbiviimiseks. Riigi üldhariduskoolide tulud muudelt residentidelt laekuvad kohalikest omavalitsustelt Viljandi Gümnaasiumi tegevuskulude katteks, SA-lt Archimedes Keila-Joa Sanatoorsele Internaatkoolile Comeniuse projekti toetuseks, Eesti Kultuurkapitalilt projektitoetusteks. Riigi teadus- ja arendusasutuste laekumised on Eesti Kultuurkapitali sihtstipendiumid kirjastamiseks ja ürituste korraldamiseks.

Muud tulud 163 173 eurot

Tulud laekuvad trahvidest keeleseaduse nõuete rikkumise eest, muudest erakorralistest laekumistest (lepingute tagasimaksud, kohtukulude nõuded seoses õppelaenulepingutega, lähetuskulude tagasimaksud jm) ja õppelaenu võlglastelt tagasinõutud laenujäägi intressidelt.

Saadud siirded riigiasutustelt 2 662 724 eurot

Rahandusministeeriumilt saadakse hasartmängumaksu laekumise vahendid teadus-, haridus-, laste- ja noorteprojektidele ning Kaitseministeeriumilt eestikeelse sõjanduse ja julgeoleku oskussõnavara ühtlustamiseks NATO standardterminoloogiaga.

Kulud

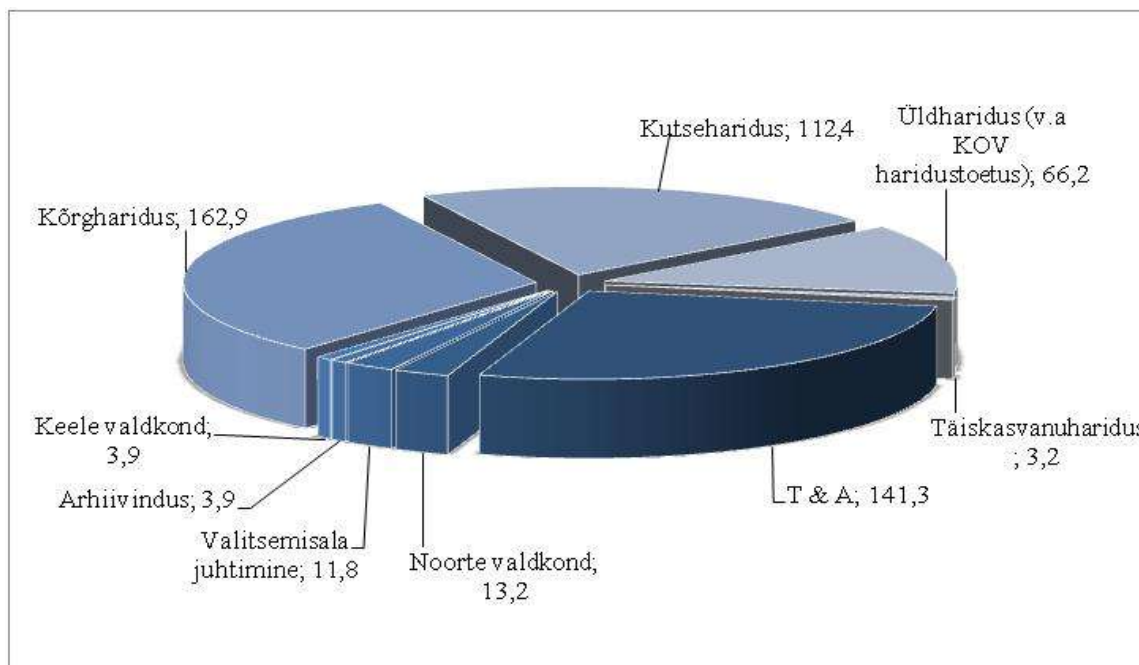
Tabel 59. Kulud eelarve liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusala	381 001 586	407 611 912	26 610 326	6,98
Piirmäärad	227 782 349	255 496 493	27 714 144	12,17
Tuludest sõltuvad kulud	150 864 383	149 558 419	-1 305 964	-0,87
Edasiantavad maksud	2 354 854	2 557 000	202 146	8,58

Valitsemisala kulude suurenemine tuleneb peamiselt kõrghariduse rahastamise kasvust, üldhariduse koolivõrgu korrastamise ettevalmistamiskuludest, kutseõppe õppekavade reformist ning teadus- ja arendustegevuse välistoetustest rahastatavate projektide mahu suurenemisest.

Detailne ülevaade kuludest on toodud [lisas 2](#).

Tabel 60. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist (mln eurot)

Tegevuskulud

Kõrgkoolide tegevustoetus 118 436 711 eurot

Avalik-õiguslikele ülikoolidele ning erakõrgkoolidele eraldatakse kõrgharidus- ja doktoriõppe läbiviimiseks seni kehtinud riikliku koolitustellimuse vahendite asemel alates 2013. aastast tegevustoetust. Tegevustoetus on ette nähtud ka rakenduskõrgharidust andvatele rakenduskõrgkoolidele ja kutseõppeasutustele.

Tegevustoetus sisaldab lisaks tasemeõppe vahenditele ka toetust ülikoolidele seatud täiendavate ülesannete täitmiseks: emeriitprofessorite ja -dotsentide tasude maksmiseks, Eesti Pedagoogika Arhiivimuuseumi ja ülikoolide juures tegutsevate teadusraamatukogude tegevuskulude katmiseks, Valgevene üliõpilaste õpingute toetamiseks Eesti kõrgkoolides, Tartu Ülikooli seaduse rakendamiseks, õpetajakoolituse kutse aasta toetuseks ning humanitaaria-rahvusteaduste õppegruppide erifinantseerimiseks ja erivajadustega üliõpilaste õpingute toetamiseks.

Kasv 10 247 175 eurot on seotud tasuta kõrghariduse kättesaadavuse suurendamisega.

Kutseõppe riiklik koolitustellimus 54 420 420 eurot

Riiklik koolitustellimus (RKT) riigi-, era- ja munitsipaalkutseõppeasutustele ning rakenduskõrgkoolidele. Koolituskoha baasmaksumuseks on planeeritud 1 368 eurot, mis sisaldab pedagoogide ja mittepeditoogide personalikulu, õppevahendite ning majandamiskulu. Eelarve suurenemine 7 039 079 eurot tuleneb kutseõppe õppekavade reformist ja tööjõukulude eelarve suurenemisest. Osaliselt on RKT vahendeid suurendatud ka koolilõuna toetuse arvelt (+110 529 eurot). Sama on eelarve projekti koostamise käigus koolide ettepanekute alusel ning lähtudes planeeritavast kulude majanduslikust sisust RKT reall investeeringute reale tõstetud täiendavalt võrreldes 2012. a baasiga -191 280 eurot. RKT vahendeid on vähendatud ka raamatupidamise

tsentraliseerimisega seotud kulude võrra (-124 170 eurot).

Kõrghariduse õppetoetused 12 422 563 eurot

Kõrgharidust omandaval üliõpilasel on õppetoetuste- ja õppelaenuseaduses määratud tingimuste täitmisel õigus saada õppetoetust. Määr kehtestatakse igal aastal riigieelarve seadusega. 2013. aastal on põhitoetuse määr 55,93 eurot kuus ning täiendav toetus 28,13 eurot kuus. Toetusefond moodustub toetuse määra korrutamisel fondi eraldamisele eelnenud õppeaastal täiskoormusega õppinud üliõpilaste, välja arvatud doktorandid, arvuga ja fondi koefitsiendiga. Kõik toetused on arvestatud 10 kuuks, fondi koefitsient kehtestatakse haridus- ja teadusministri määrusega peale eelarve vastuvõtmist. Eelarve suureneb 3 622 000 eurot seoses kõrghariduse vajaduspõhiste õppetoetuste planeeritust varasema rakendamisega. Lähtudes üliõpilase majanduslikust olukorrast makstakse talle vajaduspõhist õppetoetust kuni 135 eurot kuus.

Kutseõppe õpilaste õppetoetused, sõidusoodustused ja koolitoidu toetus 8 353 080 eurot

Kutseõppe õpilaste õppetoetusteks ning sõidusoodustusteks on kokku (sh majandustegevuse tuludest 5 500 eurot) planeeritud 5 923 530 eurot. Kutseõppuritel on võimalik taotleda põhitoetust ja keskhariduse baasil õppijatel ka planeeritavalt kuni 1. septembrini 2013 täiendavat toetust. Õppetoetuste, mille määrad kehtestatakse riigieelarve seadusega. 2013. aasta vastavad määrad on 38,35 eurot ja 19,18 eurot, koolituskohtade arvuks on prognoositud 24 674. Lisaks on kavandatud kulud põhihariduse baasil kõikidele õpilastele kuludokumentide alusel sõidukulude hüvitamiseks kooskõlas Vabariigi Valitsuse määrusega. 1. septembrist 2013 on kõikidele õpilastele planeeritud kuludokumentide alusel sõidukulude hüvitamine.

Koolilõuna toetus 2 429 550 eurot on planeeritud põhihariduse baasil õppivatele kutseõppuritele. Toidukorra maksumuseks on kavandatud 0,78 eurot, õppurite arvuks prognoositud 14 733 ja õppepäevi arvestatud 200. Eelarve vähenemine 189 741 eurot on seotud toetust saavatele õppijatele vanuse piirangu seadmisega tulenevalt uuest kutseõppeasutuse seaduse eelnõust (planeeritav jõustumine 01.09.2013).

Antud toetused

Valitsemisala kogukuludest moodustavad antud toetused 77%.

Tabel 61. Antud toetused eelarve liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala	375 441 084	403 249 405	27 808 321	7,41
Sotsiaaltoetused	17 974 211	21 723 745	3 749 534	20,86
Piirmäärad	17 964 286	21 626 545	3 662 259	20,39
Tuludest sõltuvad kulud	9 925	97 200	87 275	879,35
Sihotstarbelised toetused	356 256 839	379 977 280	23 720 441	6,66
Piirmäärad	203 645 796	224 364 633	20 718 837	10,17
Tuludest sõltuvad kulud	150 256 189	153 055 647	2 799 458	1,86
Edasiantavad maksud	2 354 854	2 557 000	202 146	8,58
Muud ülekanded	1 210 034	1 548 380	338 346	27,96
Piirmäärad	1 210 034	1 548 380	338 346	27,96

Antud toetuste detailne jaotus asub [lisas 3](#).

Riigi üldhariduskoolide õppetoetused 411 694 eurot

Riigi üldhariduskoolide õppetoetused on planeeritud õpilaste sõidukulude kompenseerimiseks. Vahendid on kavandatud nii õpilaskodus elavate kui ka iga päev kooli ja elukoha vahel sõitvate

õppurite sõidukulude tasumiseks, kokku 1 835 õpilasele. Iga päev kooli-koju sõitjaid on arvestatud 410, sõidukilomeetri maksumuseks 0,07 eurot, kogusummaks 109 250 eurot. Õpilaskodus elavaid õpilasi on 1 425, kellele kompenseeritakse keskmiselt 30 sõidukorda aastas.

Rakenduskõrgkoolide õpilaste õppetootused 11 400 eurot

Rakenduskõrgkoolide õpilastele makstakse koolide majandustegevuse tuludest ja erasektori toetustest täiendavat õppetootust ja stipendiumit.

E.J. Wiedemanni keeleauhind 32 000 eurot

Auhind antakse välja riigi kultuuripreemiade ja kultuuristipendiumite seaduse alusel ning määratakse igal aastal ühele füüsilisele isikule väljapaistvate teenete eest eesti keele uurimisel, korraldamisel, õpetamisel, propageerimisel või kasutamisel.

Eesti keele tasemeeksamite sooritamiseks tehtud keeleõppe kulude hüvitamine 29 911 eurot

Keeleõppekulud hüvitatakse kodakondsuse saamiseks ja isikutele, kes on sooritanud määratud tähtajal nõutaval tasemel eesti keele eksami.

Riigi teaduspreemiad ja teadustööde riiklike konkursside preemiad 377 297 eurot

Riigi teaduspreemiaid määratakse avaliku konkursi korras. Ette on nähtud 8 valdkondlikku aastapreemiat a´ 20 000 eurot, üks teaduspreemia väljapaistva avastuse eest 50 000 eurot ning kaks teaduspreemiat pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest a´ 40 000 eurot.

Haridus- ja teadusministri käskkirjaga kuulutatakse välja konkursid ja määratakse üliõpilaste teadustööde riikliku konkursi, õpilaste teadustööde riikliku konkursi, noorte leiutajate konkursi ja kasvatusteaduslike konkursside preemiad ning teaduse populariseerimise auhind.

Teadustöö stipendiumid 80 300 eurot

Eesti Biokeskuse välistoetuste projektidest rahastatavad teadustöö stipendiumid.

Sihtotstarbelised toetused

Õppelaenu tagasimaksmisega seotud kulud 446 900 eurot

Toetatakse avalik-õiguslike juriidiliste isikute töötajate õppelaenude kustutamist. Vähenemine on seotud õppetootuste ja õppelaenu seadusest tuleneva riigipoolse laenu kustutamise lõpetamisega avalikku sektorisse tööle asujatele.

Osalemine rahvusvahelistes tööühmades ja uuringutes 76 311 eurot

PIAAC (*Programme for the International Assessment of Adult Competencies*), TALIS (*Teaching and Learning International Survey*) ja INES (*International Indicators of Education Systems*) uuringus osalemise kulud. PIAAC programmi laiem eesmärk on inimkapitali tugevdamine haridus- ja koolitusreformide abil. Programm aitab hinnata hariduse ja elukestva õppe eri etappide ning tööalase tegevuse rolli pädevuste kujunemisel ja püsimisel ning võrrelda Eesti täiskasvanud elanikkonna pädevusi teiste riikidega. TALIS – õpetajate professionaalset arengut kajastav uuring; INES – OECD liikmesriikide haridusindikaatoreid ette valmistav võrgustik, mis avaldab igal aastal kogumiku Education at a Glance.

Üldhariduse koolivõrgu ümberkorraldamise ettevalmistuskulud 4 142 001 eurot

Vahendid üldhariduskoolide investeringute teostamise ettevalmistuskuludeks, sh Riigi Kinnisvara AS-i teenustasud, uuringute, detailplaneeringute koostamise ning projekteerimiskulud.

AS Audentes 975 803 eurot

2000. aastast on rakendatud noorte spordikoolituse programmi ligi 250 õppursportlase koolitamiseks (200 õpilast Tallinnas ja 50 Otepääl). Planeeritud vahendid hõlmavad spordi-, hariduse-, toitlustuse-, spordimeditsiini ja majutusteenuse kulusid, samuti organisatsiooni toimimiseks vajalikke tugifunktsioone (raamatupidamine, IT, turundus, personali- ja üldjuhtimine). Andekate noorsportlaste koolitamine keskses õppeasutuses annab võimaluse rakendada Eesti paremaid treenereid, kasutada vajalikku tugiteenust ning sobitada tiptasemel treeninguid õppekasvatustööga.

Õppenõustamise arendamine 1 479 000 eurot

Õppenõustamisteenus on õpilaste edukaks toimetulekuks koolis ja edasises elus. Õpilasel aidatakse vältida koolist väljalangevust ning ennetades edasisi sotsiaalprobleeme. Piirkondlikud õppenõustamiskeskused loodi põhjusel, et pedagoogilis-psühholoogilise nõustamise teenuse pakkumine oli Eesti killustatud ja ligipääs kvaliteetsetele nõustamisteenustele erines maakonniti märkimisväärselt. Erialainimeste vähesus ja väikeste haridusasutuste probleemid osakoormusega spetsialistide palkamisel ajendasid spetsialiste koonduma piirkondlikesse õppenõustamiskeskustesse, et tagada igas piirkonnas vähemalt teatud tasemel teenuste olemasolu ja kättesaadavus. Nõustamisteenust on keskustes saanud aastas keskmiselt 9,2% põhikooli õpilastest ning lisaks lasteaegade lapsed. Eelarve suureneb 1 129 300 eurot, sest tegevust alustatakse riigitulude vahenditega enne EL2014+ perioodi ja kohalike omavalitsuste tugipersonali toetuste asemel.

Rahvusvaheliste õppekavade arendamine 1 985 646 eurot

Rahvusvahelise üldhariduse võimalused, tunnustatud õppekavade rakendamine ja kvaliteet aitavad oluliselt kaasa välisriikide ekspertide töötamisele Eestis. Toetus on planeeritud rahvusvahelise õppe läbiviimiseks. Toetus suureneb 1 730 000 eurot seoses klassikomplektide arvu suurenemisega ja Euroopa Kooli avamisega.

Õpilasüritused ja olümpiaadid 215 206 eurot

Toetus on ette nähtud aineolümpiaadide ja muude õpilasürituste korraldamiseks eesmärgiga toetada teadusandekate laste arengut. Põhirõhk asetatakse täppis-, loodus- ja tehnika/tehnoloogia valdkondadele. 2013. aastal on planeeritud 27 siseriiklikku õpilaste aineolümpiaadi ja -võistlust ja 4 rahvusvahelisest ainevõistlusest või -konkursist osavõttu (Euroopa õpilasfirmade võistlus, INEPO keskkonna-alase uurimistöörde konkurss jt). Toetus väheneb, sest 2012. aastal eraldati ühekordselt täiendavad vahendid rahvusvahelise füüsikaolümpiaadi korraldamiseks Eestis.

Haridusliku lõimumise arendamine 1 719 969 eurot

Erinevate tegevuste kaudu toetatakse eesti keelest erineva emakeelega õppurite kohandumist Eesti ühiskonnas. Kõigil haridusastmetel toetatakse kakskeelse õppe rakendamist, sh vene õppekeelega üldhariduskoolide õpetajate ettevalmistust, õppevara koostamist ja õpikeskkonna arendamist osalisele eestikeelsele õppele üleminekul. Eelarve väheneb 799 621 eurot, kuna muutub tegevuse majanduslik sisu vastavalt riigihanke seadusele.

Hariduslike erivajadustega õpilastele õppevahendite hankimine 31 085 eurot

Toetus on planeeritud hariduslike erivajadustega lastele põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgse õppevara hankimiseks: kurtidele spetsiifilise õppevara ning vaegnägijatele punktikirjas õpikute ja töövihikute koostamiseks. Õppematerjalid koostatakse igal aastal arvestades õpilaste arvu ja iga õppija vajadusi. Eelarve väheneb 52 000 eurot, kuna vahendid suunatakse Tartu Emajõe Kooli (riigikoolide tegevuskulud) hariduslike erivajadustega laste õppevara hankimiseks.

Keskkonnahariduse ja säästva arengu alane rahvusvaheline tegevus 25 600 eurot

Toetus on planeeritud keskkonnahariduse ja säästva arengu alaseks rahvusvaheliseks tegevuseks,

sh GLOBE (*GLOBAL Learning and Observations to Benefit Environment*) programmi tegevuskuludeks (koolide rahvusvaheline teadusharidus-programm, milles osaleb 54 kooli) ning BSP (*Baltic Sea Program*) programmi rahvusvaheliseks koordineerimiseks.

Eesti ajaloo teadvustamine 166 677 eurot

Eesti ajaloo tutvustamiseks eesti- ja vene õppekeele koolides.

Üldharidusvaldkonna tegevustoetused koostööpartneritele 70 942 eurot

Üldhariduse valdkonnaga on tihedalt seotud oluliste koostööpartnerite/organisatsioonide tegevuse toetamine, sh Eesti Lastevanemate Liidu hoolekogude ja lastevanemate koolitused üle riigi, nn kogupere konverentside läbiviimine, Eesti Koolijuhtide Ühenduse koolijuhtide aastakonverentsi läbiviimise toetamine.

Kutseõppe õppekavade reformiga seotud kulud 5 000 000 eurot

Era- ja munitsipaalkutseõppeasutuste kutseksamite läbiviimisega seotud kulud 108 266 eurot

Kutseseaduse § 17 lg 2 p 3 alusel kaetakse kutse andmisega seotud kulud kutseõppeasutuse tasemekoolituse lõpetajatele üks kord aasta jooksul pärast lõpetamist. Haridus- ja Teadusministeerium toetab kutseõppeasutuste lõpetajate kvalifikatsiooni hindamist kutsekomisjonide poolt. Hindamistulemused peegeldavad kutseõppeasutuste suutlikkust anda kvaliteetset kutseõpet.

Keelestrateegiate rakendamine 1 557 739 eurot

Toetuse aluseks on „Eesti keele arengukava 2011-2017“ ja „Eesti võõrkeelte strateegia 2009-2015“. Rahastatakse valdkonna erinevaid programme, avalikku keelenõu andmist, keelehooldekeskuse tegevust, eurokeelealast tegevust, toetatakse sõnaraamatute koostamist jm. Samuti on suur osa Eesti Keele Instituudi tegevustest seotud keelestrateegiate rakendamisega.

Rahvuskaaslaste poliitika arendamine 591 331 eurot

Tegevuste aluseks on riiklik programm „Rahvuskaaslaste programm 2009-2013“ ning selle rakendusplaan 2012-2013. Programmi põhieesmärk on toetada eestluse säilitamist ja arendamist väljaspool Eestit. Toetatakse eesti keele ja kultuuri õpetamist väliseesti koolides, jätkatakse stipendiumite maksmist rahvuskaaslastest üliõpilastele, toetatakse väliseesti laste osalemist keelesaagrites Eestis, korraldatakse väliseesti arhiiviprojektide konkurss ja väliseesti kogukonnas eesti keele ja kultuuri arendamisega seotud haridusprojektide konkurss.

Teadus-, haridus-, laste- ja noorteprojektid hasartmängumaksu laekumisest 2 557 000 eurot

Vahendid on kavandatud hariduse kõikide tasemete (kaasa arvatud alusharidus ja täiskasvanu-haridus), teaduse- ning noorteprojektide rahastamiseks. Kasv 202 146 eurot on seotud hasartmängumaksu laekumise prognoosiga.

Noortevolikogude toetus 173 000 eurot

Noorsootöö seaduses sätestatakse kohalikele omavalitsustele täiendavad ülesanded noorte osalus kogude tegevuse reguleerimisel ja toetamisel. Osalus kogude loomise ja arendamise algatamiseks käivitati 2012. aastal viieaastane riiklik programm. Programmi eesmärk on arendada noorte osalus kogude võrgustikku ja suurendada seeläbi noorte osalusmotivatsiooni ja osalus kogemust ühiskondlikes protsessides. Hetkel tegutseb Eestis 80 noorte osalus kogu, neist 15 maakondlikku ning 65 kohaliku tasandi noortevolikogu. Toetuse suurus on arvestatud lähtuvalt omavalitsuste ja aastas keskmiselt toetatavate noortevolikogude arvust.

Riskilaste programm, teaduskoostöö toetus ja stipendiumiprogramm 4 860 953 eurot

2012. aastast on kavandatud koostöös Justiits- ja Sotsiaalministeeriumiga EMP finants-mehhanismi 2009-2014 perioodi programm „Riskilaste ja –noorte heaolu“. Riskilaste programm

hõlmab laste ja noorte probleemide ennetamist formaal- ja mitteformaalse hariduse kaudu, kogukonnapõhist varast märkamist ja sekkumist, laste ja noorte (taas) ühiskonnastamist.

Norra-Eesti teaduskoostöö programmi eesmärk on teaduspõhiste arendustegevuste suurenemine abisaajariikides Norra ja abisaajariikide teaduskoostöö tulemusena. Norra-Eesti stipendiumifondi programmi eesmärk on inimeste teadmiste suurendamine abisaajariigis.

Riiklik programm „Eesti keel ja kultuurimälu 2009-2013“ 491 992 eurot

Programmi raames toetatakse eesti keele ja rahvusliku kultuurimälu alaseid tegevusi (välja arvatud keeletehnoloogia, identiteet ja väärtusarendus, humanitaarkogud ja Eesti Keele Instituudi muude rahastamisinstrumentidega kaetud keelekorralduse ja oskuse alane tegevus). Programm lähtub põhimõttest:

- olla teadustööd toetavaid tegevusi rahastavaks instrumendiks;
- suunata põhitähelepanu olulistele, konkreetsetele, kompaksete väljunditega suurtele projektidele;
- säilitada programmi jätkuaastatel rahastamise paindlikkus olenevalt vajaduste ajalisest dünaamikast ja üksikprojektide edukusest.

Raha eraldatakse projektidele avaliku konkursi korras.

Riiklik programm „Eesti keeletehnoloogia 2011-2017“ 765 342 eurot

Programmi peaesmärk on eesti keeletehnoloogia arendamine tasemele, mis võimaldab eesti keelel edukalt toimida tänapäeva infotehnoloogilises keskkonnas. Raha eraldatakse projektidele avaliku konkursi korras.

Teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimine 7 159 923 eurot

Baasfinantseerimine toetab teadus- ja arendusasutuse arengueesmärkide saavutamist, hõlmates riigisiseste ja -väliste projektide kaasfinantseerimist, uute uurimissuundade avamist ning infrastruktuuri investeerimist. Eraldatakse teadus- ja arendusasutusele, mille teadus- ja arendustegevust on korraliselt positiivselt evalveeritud. Vahendite jaotamisel arvestatakse kolme aasta teadus- ja arendustegevuse tulemuslikkuse näitajatega vastavalt haridus- ja teadusministri määrusele.

Teaduskollektsioonid 764 863 eurot

Teaduskollektsioon on püsivat teaduslikku väärtust omav ja peamiselt teadustegevuse eesmärgil kasutatav süstematiseeritud, säiliku tasandil kataloogitud või säilikuna dokumenteeritud artefaktide või looduslike objektide ning infokandjate kogu. Kogu nõuetekohase säilimise, arendamise ja teadustööks kättesaadavuse tagab kollektsiooni haldav teadus- ja arendusasutus. Raha jaotuse kohta teeb ettepaneku ministri käskkirjaga moodustatud teaduskollektsioonide ekspertnõukogu.

Teadusraamatukogude teavikute soetamine 1 834 456 eurot

Teadusinformatsiooni hankimise toetus on mõeldud teavikute jooksvaks ja järelkomplekteerimiseks teadus- ja arendustegevuse vajadustele vastavate kogude kujundamiseks ning elektroonilise teadusinformatsiooni hankimiseks, sealhulgas andmebaaside kasutuslitsentside ostmiseks. Rahvusteavikute hankimise toetus on ette nähtud rahvusteavikute hankimiseks ning jooksvaks ja järelkomplekteerimiseks, mis on vajalik kogude terviklikkuse saavutamiseks. Finantseeritakse haridus- ja teadusministri käskkirjaga nimetatud teadusraamatukogusid.

Teadus- ja arendustegevuse valdkonna tegevustoetused koostööpartneritele 483 036 eurot

Toetus on planeeritud:

- Eesti majanduse ja ühiskonna arengu oluliste probleemide lahendamisele suunatud

teadus- ja arendustegevuse riiklike programmide ettevalmistamiseks;

- teaduse populariseerimiseks ja lähendamiseks ühiskonnale. Eesmärk on toetada tegevusi, mille kaudu toimub teadustegevuse tutvustamine ja laiemale avalikkusele mõistetavamaks tegemine; teaduse, teadussaavutuste ja teadlaste töö populariseerimine ning noortes huvi äratamine teaduse ja teadlaste elukutse vastu. Toetuste saajad määratakse avaliku konkursi korras taotluste alusel projektipõhiselt;
- teadus- ja arendustegevuse valdkonnaga tihedalt seotud oluliste koostööpartnerite / organisatsioonide tegevuse toetamiseks.

Kasv 285 000 eurot tuleneb projektikonkursi rahastamise mahu suurenemisest.

Eesti Teadusagentuur (ETAG) 10 215 724 eurot

Sihtasutuse põhieesmärk on alus- ja rakendusuuringute ning teadus- ja arendustegevuse finantseerimine ning sellekohase riikliku teaduspoliitika elluviimise ja arendamise toetamine. Analüüsitakse toetuste kasutamise tulemuslikkust ja mõju ning korraldatakse rahvusvahelistes teadusprogrammides osalemist vastavalt Eesti, Euroopa Liidu ja teistele rahvusvahelistele programmidele ning sihtasutusele halduslepinguga antud riiklikele ülesannetele. Samuti teadusuuringute tulemi avaliku kättesaadavuse ja ühiskondliku mõju analüüs ning rahvusvahelise teaduskoostöö arendamine.

Kulud kaetakse varasema SA Eesti Teadusfondi ülalpidamiskulude ja SA Archimedes Teaduskoostöö keskuse eelarvete arvel. Personaalseteks uurimistoetusteks on planeeritud 7 899 897 eurot, mida taotletakse avaliku konkursi korras ja otsuse teeb ETAGi hindamiskoostöökogu.

Sihtotstarbelised toetused valitsussektorile

Riiklike õppekavade arendamine 250 640 eurot

Pärast uute riiklike õppekavade (RÕK) vastuvõtmist 2010. ja 2011. aastal on vajalikud dokumendi loomest märksa mahukamad arendustööd õppekavade rakendamiseks. Eelkõige on need seotud metoodiliste juhendmaterjalide loomisega ning õppekava rakendumise seirega. Metoodiliste juhendmaterjalide tegemisega peetakse silmas riigi poolt antavaid õpetajale suunatud abimaterjale, mis aitavad vähendada õpetaja koormust ja aitavad kaasa õppekava rakendamise võtmekohtades: a) jõukohasus; b) aineülestes eesmärkide saavutamine; c) elulähedus ja uued efektiivsed meetodid; d) lõimimine ainetes vahel. Lisaks RÕK juhendmaterjalidele on vajalikud tööd lihtsustatud õppekava juhendmaterjalidega. Seire käigus kogutakse informatsiooni kooli juhtimise ning erinevate õppeainete õpetajate tasemel – millised on koolide ja õpetajate vajadused, et õppekavad paremini rakenduksid, seire alusel suunatakse juhendmaterjalide arendustööd. Eelarve suureneb 58 905 eurot seoses avalik-õiguslike institutsioonide uuringute toetamisega.

Hariduskulude toetus 7 690 659 eurot

Õpilas- ja noorteürituste läbiviimiseks on planeeritud 676 610 eurot. Õpilasürituste vahendid omavalitsuste toetusfondi kaudu ei eraldata. Eraldislepingud sõlmitakse omavalitsusliitude ja 4 suurema linnaga (Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu). Toetus maakondlike ainesektsioonide ja aineolümpiaadide korraldamiseks on kavandatud 494 549 eurot. Erakoolide haridustoetus moodustab 6 200 000, mis eraldatakse sihtotstarbeliselt Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarve kaudu.

Sise- ja välishindamise süsteemi arendamine 126 943 eurot

Toetus on planeeritud õppeasutuste nõustamistegevuse korraldamiseks ja läbiviimiseks ning sellega seonduvatele tegevustele (infopäevad, infomaterjalid, arendustegevused), samuti ESF programmidest rahastatavatele tegevustele, mis peavad olema jätkusuutlikud vähemalt 5 aastat pärast programmi tegevuste lõpetamist. Õpitulemuste välishindamise süsteemi arendamise kohustus tuleneb riiklikest õppekavadest seoses üleminekuga uuele riigiexamisüsteemile.

Vahendeid kasutatakse rahvusvahelise haridusuuringu PISA 2012 tulemuste teavitamiseks ja siseriiklike analüüside tellimiseks.

Maakondlikud nõustamiskomisjonid 116 191 eurot

Maakondlike nõustamiskomisjonide ülesandeks on soovitude andmine koolikohustuse täitmise edasilükkamiseks, alla 7aastaste laste kooli vastu võtmiseks ning hariduslike erivajadustega isikute õppe- ja kasvatustöö korraldamiseks

Koolieelsete lasteasutuste muukeelsete laste eesti keele õpetajatele 319 558 eurot

Toetatakse muukeelsetes koolieelsetes lasteasutustes riigikeele omandamise võimaluste parandamist. Eestikeelse õppe laienemine suurendab muukeelsete õpilaste valmisolekut õppida eestikeelsetes gümnaasiumites, kutseõppeasutustes ja kõrgkoolides.

Tartu Ülikooli Teaduskool 465 021 eurot

Toetust eraldatakse:

- teadusandekate laste arengu toetamiseks, õppetöö läbiviimiseks alam-, põhi- ja ülemastmes 1500 õpilasele, loodusteaduslike õpikodade läbiviimiseks tugikoolides 900 õpilasele;
- Tartu Ülikooli Teaduskooli korraldusel toimuvate õpilaste rahvusvahelistest aineolümpiaadidest ja -võistlustest osavõtu- ning korraldamiskulude katmiseks.

Tallinna Ülikooli Õpilaskadeemia, Tallinna Tehnikaülikooli Tehnoloogiakool ja Eesti Maaülikooli Loodusteaduste kool 36 000 eurot

Toetatakse gümnaasiumi ja kutseõppeasutuste õpilastele mõeldud sotsiaal- ja humanitaarteaduste ning tehnikaalaste kursuste läbiviimist. Tallinna Tehnikaülikooli Tehnoloogiakool korraldab 50 teadusandekale lapsele mõeldud 2 laagrit ja töötab välja erialaseid kursusi. Tallinna Ülikooli Õpilaskadeemia korraldab kursuseid 200 õpilasele. Eesti Maaülikooli Loodusteadustekool korraldab kursuseid 50 õpilasele.

Tiigrihüppe Sihtasutus 1 161 914 eurot

Toetus on planeeritud sihtasutuse e-õppe, koolituste ning loodus- ja tehnoloogiaõppe arendamise ning kvaliteedi tõstmise kulude katmiseks.

Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus (EITSA) 4 110 102 eurot

EITSA haldab kutseõppeasutuste ja rakenduskõrgkoolide (IKT) alast toetusprogrammi „Tiigriülikool +“ ja „IT akadeemia“. Toetus suureneb 1 700 000 eurot seoses „IT akadeemia“ programmi mahu kasvuga ning arvutipõhise matemaatika õppemetoodika väljatöötamisega.

Sihtasutus Kutsekoda 246 762 eurot

Toetus on planeeritud sihtasutuse Kutsekoda ja tema allüksuse Europassi Keskus tegevuskuludeks. Sihtasutuse tegevusalaks on kutseüsteemi kui hariduse ja töömaailma liidese arendamine ning selle toimimise tagamine. Sihtasutus korraldab kutsestandardite koostamist ja koordineerib kutseksamite korraldamist. Europassi Keskuse ülesanded on seotud Euroopa Komisjoni tegevustega.

Noorsootöö struktuuride toetused 889 778 eurot

Noorsootöö struktuuride toetused hõlmavad toetusi teavitamis- ja nõustamiskeskustele, alaealiste komisjonidele ning avatud noortekeskustele. Toetus on ette nähtud:

- maakondlike ja kohalike alaealiste komisjonide tegevuseks ja mõjutusvahendite kohaldamiseks vastavalt alaealiste mõjutusvahendite seadusele;
- noorte teavitamis- ja nõustamiskeskustele karjääriteenuste ja infoteenuste osutamiseks ja

arendamiseks;

- avatud noortekeskuste toetusprogrammile, et tagada noorsootöö kättesaadavus ja noorte ennetada noorte sotsiaalsed tõrjutust..

Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum 765 342 eurot

Toetuse eesmärk on õppekeskkonna tagamine kliinilise õppe läbiviimiseks Tartu Ülikooli arstiteaduskonna arsti- ja hambaarsti üliõpilastele ning arstiteaduskonna doktorantidele. Hangitakse praktikat läbiviivale haiglale meditsiiniaparatuuri ning kompenseeritakse kliinikumis toimuva praktika juhendamisega kaasneva ravitöö produktiivsuse vähenemist.

Riikliku tähtsusega infrastruktuuride tegevustoetus 523 717 eurot

Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuurid on infrastruktuuri objektid, mis asuvad T&A asutuste juures, kuid mis täidavad asutusteüleseid riikliku tähtsusega funktsioone (näiteks Tartu Ülikooli Eesti Geenivaramu). Toetus on planeeritud infrastruktuuride ülalpidamiseks, arendamiseks ning ühiskasutuse tagamiseks. Vähenemine 35 574 eurot on seotud riigi T&A asutuste raamatupidamisfunktsiooni tsentraliseerimisega.

Eesti Teaduste Akadeemia (ETA) 1 209 794 eurot

ETA eesmärk on arendada ja esindada Eesti teadust. Toetus planeeritakse:

- põhitegevuseks, mis sisaldab Akadeemia kantselei tegevuskulusid, toetust Akadeemia Kirjastusele ja teadusseltsidele, Akadeemia poolt väljaantavaid teaduspreemiaid ja -stipendiumeid, teadlaste välisvahetuse fondi;
- Teaduste Akadeemia akadeemikutasudeks. Riigieelarvest eraldatava toetuse piirmäär kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega. Tasu on arvestatud arvestuslikult 60-le akadeemikule (akadeemikute piirmäär seaduse alusel);
- teaduspreemiate komisjoni tegevusega seotud kuludeks;
- uurija-professori tasudeks. Uurija-professorid valitakse vastavalt haridus- ja teadusministri kehtestatud tingimustele ja korrale avaliku konkursi korras kuni viieks aastaks. Arvestatud on kolme uurija-professoriga.

Eesti Vabariigi ja Euroopa Elementaarosakestefüüsika Keskuse koostööleping 319 558 eurot

Projekti rahastamise aluseks on Eesti Vabariigi ja Euroopa Elementaarosakestefüüsika Keskuse (CERN) vaheline koostöö kokkulepe ja selle juurde kuuluv protokoll. Projekti rahastamist korraldab ja koordineerib Keemilise- ja Bioloogilise Füüsika Instituut (KBFI). Toetusest kaetakse liikmemaksud CERNi Large Hadron Collideri (LHC) Compact Muon Solenoid (CMS) detektori töös hoidmiseks, LHC Computing Grid programmis osalemisega seotud kulud, suveüliõpilaste suvekool ja üldhariduskoolide füüsikaõpetajate täiendkoolituse kulud (elamis-, transpordi-, koolitus- ja juhendamiskulud) CERNis, Eesti teadlaste koostöö CERNi teadlaste, töögruppide ja ekspertidega.

Institutsionaalsed uurimistoetused 29 572 986 eurot

Institutsionaalsed uurimistoetused on mõeldud teadus- ja arendusasutuste kõrgetasemelise T&A ja sellega kaasnevate tegevuste/uurimisteemade rahastamiseks, teadus- ja arendusasutuste T&A järjepidevuse tagamiseks ning vajaliku taristu ajakohastamiseks, täiendamiseks ja ülalpidamiseks. Uurimistoetuse taotlemise, määramise ja selle mahu muutmise tingimused ja kord on kehtestatud haridus- ja teadusministri määrusega. Taotluste hindamist korraldab Eesti Teadusagentuur. Uurimistoetust on õigus taotleda teadus- ja arendusasutustel, mille teadus- ja arendustegevus on vähemalt ühes valdkonnas positiivselt evalveeritud. Kuni 2012. aastani toimus rahastamine teadusteemade sihtfinantseerimisena. Sisaldab teadus- ja arendusasutuste infrastruktuuri ülalpidamiskulusid.

Sihtasutus Eesti Teadusfond

2012. aastast täidab Sihtasutuse Eesti Teadusfond ülesandeid ETAG.

Sihtasutus Teaduskeskus AHHA 332 341 eurot

AHHA tegevus on suunatud Eesti kultuuri- ja hariduskeskkonna rikastamisele erinevate haridusprogrammide kaudu (teadusteater, planetaarium, töötoad, teadusfestivalid, konverentsid, Teadlaste Öö jms). Eesmärk on suurendada teadus- ja tehnoloogiaerialade populaarsust, kujundada õpilaste hoiakuid ja kasvatada nende huvi teadlase-uuri ja inseneri ametite vastu. Vähenemine 1 707 837 eurot on seotud uue hoone ehitamiseks võetud laenu tagasimakse lõppemisega 2012. aastal.

Sihtasutus Archimedes 109 061 593 eurot

Toetusest 96 273 174 eurot on planeeritud välisvahenditest, 5 989 506 eurot toetuste kaasfinantseerimiseks ning 1 982 027 eurot toetuste täiendavaks riigieelarveliseks rahastamiseks – abikõlbmatu käibemaks. Sihtasutus Archimedes on perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste rakendusüksuseks, kelle hallatavate toetuste koondnimetusteks on „Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu (ERF)” ning „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine (ESF)”. Rakendusüksuse tegevuste toetamiseks kasutatakse horisontaalse tehnilise abi vahendeid ja kaasfinantseerimist 1 097 800 eurot.

SA Archimedes, Euroopa Noored Eesti büroo programmi „Aktiivsed Noored” Eesti tegevuskulude toetuseks on kavandatud 142 331 eurot. Euroopa Liidu Nõukoguotsus kinnitada Euroopa Liidu programm „Aktiivsed Noored” paneb Eesti riigile kohustuse tagada riigipoolne toetus programmi administreerimiseks ja eesmärkide elluviimiseks Eestis.

Kõrghariduse valdkonnas on kavandatud sihtasutusele 3 174 555 eurot Hariduskoostöö Keskuse tegevuskuludeks, et koordineerida rahvusvahelisi haridusprogramme ja Eestisiseseid algatusi: EL elukestva õppe programm (allprogrammide Comenius, Leonardo da Vinci, Erasmus, Grundtvig haridusjuhtide õppelähetused); EL Erasmus Mundus; Tempus; Põhja- ja Baltimaade koostööprogramm Nordplus; õpetajakoolituse stipendiumid. Lisaks toetatakse Kõrghariduse arenduskeskust riiklike haridusalgatuste ja stipendiumiprogrammide koordineerimisel ja menetlemisel ning Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri tegevusi (viib läbi kõikide kõrghariduse omandamist võimaldavate õppeasutuste kvaliteedihindamist).

Sihtasutus Innove 64 919 521 eurot

Toetusest 51 673 216 eurot on planeeritud välistoetustest, 1 119 334 eurot toetuste kaasfinantseerimiseks, 6 020 442 eurot toetuste täiendavaks riigieelarveliseks rahastamiseks (abikõlbmatu käibemaks). Perioodil 2007-2013 on SA Innove hariduse valdkonna prioriteetsete suundade (Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetne suund elukestev õpe ja Elukeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetne suund hariduse infrastruktuuri arendamine) rakendusüksuseks. Rakendusüksuse tegevuste elluviimiseks kasutab sihtasutus horisontaalse tehnilise abi vahendeid. Rakendusüksuse tegevuste toetamiseks kasutatakse horisontaalse tehnilise abi ja kaasfinantseerimise vahendeid summas 1 180 982 eurot. SA Innove korraldab struktuuritoetuste rakendusüksusena EL struktuurifondide kasutamist, koordineerib ja viib ellu üldhariduse, kutsehariduse ja elukestva õppe valdkonna programme ja projekte, korraldab kutseharidusalase informatsiooni kogumist, analüüsimist, levitamist jm.

SA Innove eelarves kajastuvad kulud sihtasutuse üldiseks administreerimiseks, arendusprojektide üksuse juhtimiseks, rahvusvaheliste kutsemeistrivõistluste WorldSkills ja EuroSkills koordineerimiseks, Karjääriteenuste Arenduskeskuse ja Kutsehariduse Seirekeskuse tegevuse rahastamiseks, üldhariduse õppekavade arendamiseks, eksamite ja tasemetööde korraldamiseks ning üldhariduse välishindamise arendamiseks.

SA Innove tegevustoetusteks on ette nähtud 3 187 423 eurot.

Sihotstarbelised toetused muudele residentidele

MTÜ Eesti Olümpiakomitee 472 818 eurot

MTÜ kaudu toetatakse spordikoolituse programmi. Toetus on ette nähtud õppursportlaste (v.a Audentes) spordikoolituse läbiviimiseks, treeneri 1. ja 2. kutsetaseme koolituseks, õppe-stipendiumite eraldamiseks tippsportlastele, võimaldamaks spordi ja õpingute ühitamist kõrg- või kutsehariduse omandamisel.

Eestimaa Rahvuste Ühendus 126 353 eurot

Ühenduse peamiseks tegevussuunaks on integratsiooniprotsessi igakülgne toetamine. Toetus on ette nähtud kultuuri ja omavahelise koostöö edendamiseks.

Meediaväljaannete toetamine 46 464 eurot

Toetatakse õpetajatele, teistele haridusvaldkonna töötajatele nagu lasteaednikele, kõrgkoolide õppejõududele, haridusametnikele ja teadlastele suunatud „Õpetajate Lehe“ väljaandmist.

Eesti Füüsika Selts 31 956 eurot

Toetatakse Eesti füüsikaõpetajate osalemist CERN-is toimuval koolitusel ning füüsikaõpetajate kogemusseminari korraldamist Eestis.

Rahvusvaheliste kokkulepete täitmine seoses holokausti teemaga 12 782 eurot

Toetatakse seminaride korraldamist, õpetajate koolitust jm tegevusi seoses holokausti teema käsitlemisega üldhariduskoolides. Toetusest kaetakse ka Eesti õpetajatele holokausti teemalised koolitused Yad Vashemi koolituskeskuses (tulenevalt Eesti Vabariigi Valitsuse ja Iisraeli Riigi Valitsuse vahelise kultuuri-, haridus- ja teadusala koostöö programmist), liitumine ITFga (*International Task Force*) ja osalemised tööruhmades.

Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras 23 200 eurot

Toetus on ette nähtud elukestva õppe teavitustegevuste koordineerimiseks üle-eestiliste võrgustike, täiskasvanud õppija nädala, täiskasvanuhariduse heade praktikate levitamise ja regionaalsete foorumite kaudu ning valdkonna esindamiseks rahvusvahelistel üritustel ja rahvusvahelistes organisatsioonides.

Eesti Vabaharidusliit 54 644 eurot

Vahendid planeeritakse siseriikliku vabahariduslike asutuste võrgustiku arendamiseks, sh koolitajate ja valdkonna organisatsioonide juhtide koolitamiseks, valdkonna esindamiseks siseriiklikes ja rahvusvahelistes koostöökogudes, esindusorganisatsioonides ja võrgustikes/projektides ning täiskasvanute õppijate õpirände koordineerimiseks Põhjamaadesse.

Eesti keele ja kultuuri akadeemilise välisõppe programm 356 052 eurot

Eesti keele ja kultuuri akadeemiline välisõpe on väljaspool Eestit toimuv pidev eesti keele ja kultuuri kõrgkooliõpe ning selle tugitegevused Eestis ja mujal. Tööd jätkavad Eestist saadetud lektorid mitmetes välisriikides asuvates õpetuskeskustes. Õpetuskeskusi toetatakse õppematerjalide, õppevara ning külalisloengutega.

Eesti Regionaal- ja Vähemuskeelte Liit (ERVL) 9 267 eurot

Toetatakse ERVL tegevust. Olulisemad tegevused on eesti põliste keelekujude kaitsmine ja arendamine ning Euroopa Liidu keelelise ja kultuurilise mitmekesisuse säilitamisele kaasa aitamine ja toetamine.

MTÜ Fenno-Ugria Asutus 254 177 eurot

MTÜ Fenno-Ugria Asutus on hõimurahvaste programmi rakendusüksuseks. Hõimurahvaste programm on riiklik abiprogramm uurali (soome-ugri ja samojeedi) põlisrahvaste keelte ja kultuuride toetuseks. Peamised tegevused on stipendiaatide vastuvõtt (eelistades doktorante), publitseerimistegevuse ja hõimurahvaid käsitlevate haridus-, teadus- ja kultuuriürituste ning Paul Ariste hõimurahvaste keskuse tegevuse toetamine.

Noorteühingute aasta- ja projektitoetused 488 541 eurot

Noorteühingutel, mis vastavad noorsootöö seaduses toodud kriteeriumitele, on õigus taotleda aastatoetust. Noorteühingu aastatoetuse eesmärgiks on noorteühingute jätkusuutlikkuse ja stabiilse arengu tagamine ning noorsootöö teenuse kättesaadavuse toetamine. Toetused eraldatakse projektidele ja programmidele avalike projektikonkursside kaudu.

Noorteinfo arendamine ja noorsootöölase teadlikkuse tõstmine 30 805 eurot

Toetus nähakse ette noorsootöö-alase teavitamise tagamiseks läbi infovõrgustike ja üleriigiliste teavitustegevuste. Partnerid valitakse üleriigiliste noortevaldkonna ühingute ja infotöö korraldajate taotluste põhjal.

Noortevaldkonna võrgustike toetamine 157 159 eurot

Noorsootöö korraldamiseks eraldatakse tegevustoetust nt Eesti Akadeemilisele Spordiliidule ja Eesti Kutsekoolispordi Liidule (eesmärgiga toetada noorte tegutsemisvõimalusi õppurispordi ja huvihariduse valdkonnas), Eesti Kooriühingule, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendusele (eesmärgiga toetada koostööd ja arendustegevusi), Eesti Lasterikaste Perede Liidule (eesmärgiga võimaldada lasterikaste perede laste huvitegevuses osalemist), Eesti Noorsootöötajate Ühendusele, Huvijuhtide Liidule.

MTÜ Eesti Pärimusmuusika Keskus 260 696 eurot

MTÜ pakub pärimuskultuuri ja huvihariduse valdkonnas noortele jt sihtgruppidele mitmekesise sisuga tegevusi.

HIV/AIDSi Ennetamise Riiklikust Strateegiast (2006-2015) tulenevad tegevused 76 502 eurot

Vahendeid kasutatakse noorte seksuaaltervisealase teadlikkuse tõstmiseks. Peamiselt toetatakse noortelt noortele meetodil põhinevaid koolitusi.

Mittetulundusühing Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium 153 068 eurot

MTÜ Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium (ELNET) haldab ja arendab raamatukogude ühist infosüsteemi ning sellel baseeruvat e-kataloogi ESTER jt ühiseid andmekogusid. Kulud hõlmavad süsteemi tarkvara hooldust, tarkvara arendust ning süsteemi aluseks olevat kesket riistvara haldust ja arendamist. Eesmärgiks on raamatukogude igapäevatöö häireteta toimimine ning teadlastele, õppuritele jt kasutajatele mugavama ja turvalisema infoteenuse pakkumine.

Ajalooseltsi aastapreemiad 250 eurot

Eesmärk on tunnustada paremate ajalooramatute autoreid, hinnata kord aastas Eesti ajalooteaduse hetkeseisu ning tõsta avalikkuse huvi ajaloo ja ajaloolaste töö vastu. Preemiat annavad välja Ajalooarhiiv, Riigiarhiiv, Ajaloo Instituut, Tartu Ülikooli ajaloo osakond, Tallinna Linnaarhiiv, Akadeemiline Ajalooselts, Pärnu Muuseum ja Eesti Ajaloomuuseum.

Toetused eraarhivaalide omanikele 3 196 eurot

Toetatakse Eesti Evangeelset Luterliku Kirikut arhivaalide korrastamisel ja arhiiviregistrisse kandmisel.

Muud ülekanded muudele residentidele

Õpetaja ja pedagoogi lähtetoetus 802 000 eurot

Toetust makstakse esmakordselt tööle asuvale õpetajale ja pedagoogile kolme esimese tööaasta jooksul. Toetuse suurus on 12 783 eurot. Õpetaja lähtetoetus on arvestuslik kulu.

Siseriiklikud liikmemaksud 100 eurot

Toetus on planeeritud Konservatorite Ühingu liikmemaksu tasumiseks. Ühing teeb koostööd ning arendab sidemeid Eesti ja teiste riikide sarnaste asutuste ja organisatsioonidega, et koguda ja vahetada erialast informatsiooni ning korraldada erialase tegevusega seotud üritusi.

Muud ülekanded mitteresidentidele

Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud 767 280 eurot

Ülevaade organisatsioonidest, liikmemaksude suurusel, makse kujunemisest ning liikmelisusest saadav kasutegur on toodud [lisas 7](#).

Töäjõu- ja majandamiskulud

Tabel 62. Töäjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusala	111 546 392	116 775 384	5 228 992	4,69
.Päämäärad	96 664 000	102 126 126	5 462 126	5,65
.Tuludest sõltuvad kulud	14 882 392	14 649 258	-233 134	-1,57

Detailne tabel asutuste töäjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Töäjõukulud

Tabel 63. Töäjõukulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala eelarve	74 212 101	77 980 998	3 768 897	5,08
Haridus- ja Teadusministeerium	5 419 553	6 157 639	738 086	13,62
Keeleinspeksioon	214 969	250 684	35 715	16,61
Eesti Hariduse ja Teaduse Andmesidevõrk	276 851	326 896	50 045	18,08
Eesti Noorsootöö Keskus	270 122	260 927	-9 195	-3,40
Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus	687 137	0	-687 137	-100,00
Kutseõppeasutused	32 974 557	35 006 866	2 032 309	6,16
Rakenduskõrgkoolid	13 729 254	13 805 485	76 231	0,56
Riigi üldhariduskoolid	16 741 492	17 780 452	1 038 960	6,21
Rahvusarhiiv	2 884 721	3 184 727	300 006	10,40
Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala riigi teadus- ja arendusasutused	1 013 445	1 207 322	193 877	19,13

Ministeeriumi ning tema valitsemisala riigiasutuste töötajate õppelaenude kustutamiseks on kavandatud 250 218 eurot ministeeriumi valitsemisala töäjõukulude all.

Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas töötab 2012. aasta seisuga ca 2400 spetsialisti. Kahe viimase aasta jooksul on valitsemisalas töötavate spetsialistide arv vähenenud ca 250 isiku võrra.

Tööjõukulud suurenevad 3 768 897 eurot seoses:

- Haridus- ja Teadusministeeriumi kulude kasvuga tulenevalt erinevate riigiasutuste raamatupidamise tsentraliseerimisest. Valitsemisala mõttes suurenemist ei ole;
- poliitikamuudatuste uuringutega;
- tasuliste koolituste mahu kasvuga kutseõppeasutustes ja kutseõppe õppekavade reformiga;
- kõrghariduse rahastamise suurenemisega rakenduskõrgkoolides (vt kõrgkoolide tegevustoetus);
- uute riigigümnaasiumite loomisega Viljandis (2012. aastal), Jõgevamaal ja Läänemaal;
- Rahvusarhiivi välistoetuste projektide ja tasuliste teenuste mahu kasvuga;
- riigi teadus- ja arendusasutuste välistoetuste projektide mahu kasvuga.

Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse tegevused on üle antud SA-le Innove ja tööjõu kulud kajastuvad SA-le antud toetusena.

Majandamiskulud

Tabel 64. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala eelarve	35 946 104	38 794 386	2 848 282	7,92
Haridus- ja Teadusministeerium	2 635 708	3 147 924	512 216	19,43
Keeleinspeksioon	45 562	45 562	0	0,00
Eesti Hariduse ja Teaduse Andmesidevõrk	307 687	243 554	-64 133	-20,84
Eesti Noorsootöö Keskus	350 990	326 440	-24 550	-6,99
Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus	149 604	0	-149 604	-100,00
Kutseõppeasutused	17 899 444	18 020 940	121 496	0,68
Rakenduskõrgkoolid	7 069 478	7 707 450	637 972	9,02
Riigi üldhariduskoolid	6 097 824	7 731 406	1 633 582	26,79
Rahvusarhiiv	797 493	830 088	32 595	4,09
Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala riigi teadus- ja arendusasutused	592 314	741 022	148 708	25,11

Majandamiskulud suurenevad 2 848 282 eurot. Põhjused on samad, mis tööjõukulude suurenemisel.

Finantskulud (intressi-, viivise- ja kohustistasud)

Tabel 65. Finantskulud eelarve liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala	463 478	543 571	80 093	17,3
Kindlaksmääratud kulud	463 478	543 571	80 093	17,3

Detailne ülevaade finantskuludest asub [lisas 5](#).

Riigi üldhariduskoolide finantskulud sisaldavad RKASile kuuluvate hoonete kasutusrendi intressikulu.

Investeeringud

Mahukamad objektid ja tööd on:

- välistoetuste programmist rahastatav kutsekoolide renoveerimine;
- EENeti magistraalseadmed ja Eesti interneti välisühenduse tehnoloogiline uuendamine;
- valitsemisala infotehnoloogia projektid ja programmid;
- Tallinna Tehnikakõrgkooli õpilaskodu ja õppeseadmete investeeringud.

Tabel 66. Investeeringud eelarve liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala	3 628 846	2 822 358	-806 488	-22,22
Piirmäärad	2 042 126	1 184 265	-857 861	-42,01
Tuludest sõltuvad kulud	1 586 720	1 638 093	51 373	3,24

Finantseerimistehingud

Tabel 67. Valitsemisala finantseerimistehingud

	2012	2013	Muutus	Muutus (%)
KOKKU	540 656	296 890	-243 766	-45,1
Kohustuste vähenemine (20.6)	-226 284	-470 110	-243 826	107,8
Kapitaliliisingu maksed	-226 284	-470 110	-243 826	107,8
Finantsvarade vähenemine (10.2)	766 940	767 000	60	0,0
Antud laenude tagasimaksed	766 940	767 000	60	0,0

Finantsvarade vähenemine

Vastavalt õppetootuste ja õppelaenu seadusele esitab krediidiastutus riigi poolt õppelaenulepingust tulenevate laenusaja kohustuste täitmiseks taotluse rahandusministrile. Riigitagatis planeeritakse iga-aastaselt Rahandusministeeriumi eelarvesse. Kui riik on täitnud laenusaja kohustuse krediidiastutuse ees, tekib riigil nõudeõigus laenusaja ja tema käendajate või pantija suhtes kogu riigi poolt krediidiastutusele tasutud summa ulatuses. Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarves kajastatakse tagasilae kuvate summade põhiosa finantseerimistehinguna ja intressid kajastatakse tuluna.

Kohustuste vähenemine

Kammeri Kooli, Kallemäe Kooli ja Porkuni Kooli RKAS kapitalirendi põhiosa maksed. 2013. aastast lisanduvad Nõo Realgümnaasiumi, Läänemaa Ühisgümnaasiumi, Jõgevamaa Gümnaasiumi ja Viljandi Gümnaasiumi maksed.

3.9 JUSTIITSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Justiitsministeeriumi põhiülesanne on kavandada ja viia ellu riigi õigus- ja kriminaal- ja justiitshalduspoliitikat, mis aitab tagada avatud ja turvalist ühiskonda, kus inimesed on oma õigustest teadlikud ning võivad nende kaitses kindlad olla. Justiitsministeerium koordineerib koos teiste ametkondadega võitlust kuritegevuse vastu, et vähendada kuritegevusega tekitatavat kahju ühiskonnale ja suurendada inimeste turvatunnet. Oluline on kohtupidamise sujuvus, kiire ja tõhus

menetlus. Kvaliteetne ja kättesaadav õigusabi tagab õiguskindluse ja loob eeldused majanduskasvuks.

Lisainformatsiooni valitsemisala asutuste kohta saab: <http://www.just.ee/haldusala>.

Valdkonnapoliitika ülevaade

Justiitsministeeriumi valitsemisala panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkondade **siseturvalisus ning riigivalitsemine ja kodanikuühiskond** eesmärkide täitmisesse.

Justiitsministeerium planeerib ja viib tegevusi ellu neljas tegevusvaldkonnas: kriminaalpoliitika, õigusemõistmine, õiguskaitse ning õiguspoliitika.

2013. aasta eesmärgiks on, et kuritegusid registreeritaks vähem kui 42 000 (2012. aastal registreeriti 41 006 kuritegu). 2013. aasta eesmärgiks on hoida tapmiste-mõrvade arv (surmapõhjuste registri andmetel) arvukust alla 75 juhtumi (2011. aastal – 65 juhtumit, 2012. aastal esialgsel andmetel 57 juhtumit).

Kuriteoohvriks langenud elanike osakaal (küsitlusuuringu andmetel) oli 2011. aastal 9%, 2013. aasta tasemeks on planeeritud alla 12%. Korruptsioonivastase võitluse Transparency indeks oli 2011. aastal 6,4, siis 2013. aasta eesmärk on hoida indeksi taset.

Analüüsitakse alaealistele õigusrikkujatele mõeldud kogukonnapõhiseid sekkumisprogramme ja alustatakse programmide katsetamisega.

Keskendutakse inimkaubanduse, vihkamiskuritegude ja alaealiste vastu suunatud kuritegude vastasele võitlusele (alustatakse lapsohvritega küberkuritegusid menetlevate prokuröride koolitustega ja lastega seotud perevägivallaga tegelevate uurijate ja prokuröride koolitusega).

Tugevdatakse majanduskuritegude vastast võitlust (sh juriidiliste isikute vastutus, rahapesu vastane võitlus, kartellide vastane poliitika) läbi karistusseadustiku uuendamise. Tõhustatakse korruptsioonivastast võitlust (sh huvide konflikti vältimine, uue korruptsioonivastase strateegia koordineerimine).

Kvaliteetse ja efektiivse kriminaaljustiitsüsteemi arendamise raames kiirendatakse erinevates menetlusliikides kriminaalasjade menetlusi. Kriminaalmenetluse kulude kaardistamiseks luuakse vastav süsteem. Kohtuekspertiisinduse arendamiseks tõstetakse ekspertiisialast kompetentsi ning kaasajastatakse ekspertiisiseadus. Võimaldatakse ja soodustatakse alternatiivkaristusi kinnipeetavate arvu vähendamiseks. Väärteomenetlused lihtsustatakse ning muudetakse efektiivsemaks.

Kinnipeetavate arvu vähendamiseks võimaldatakse rakendada alternatiivkaristusi. Selle raames teostatakse narkoravi, alustatakse seksuaalkurjategijate ravi ning vaadatakse üle ühiskondlikule kasulikule tööle (ÜKT) suunamise alused, et vältida mittedobivate isikute suunamist ÜKT-le.

Uuendatakse ekspertiisitehnoloogiat amortiseerunud seadmete väljavahetamiseks, teostatakse kohtuekspertiisi infosüsteemi mooduli rakendamise eelanalüüs ning rakendatakse uus automatiseeritud sõrmejälje moodul AFIS.

Suurendatakse korduvkuriteoriski vähendamisele suunatud sekkumisprogrammide kasutust ja tulemuslikkust kriminaalhoolduses ja vanglates, millele rakendatakse regulaarset hindamist. Korduvkuritegevuse vähendamise raames on oluline mõõdik vanglast vabanenute retsidiivsus (peale vanglast vabanemist 12 kuu jooksul uue kuriteo toimepannud isikute osakaal), mille algtase oli 2010. aastal 43%, siis 2013. aasta eesmärgiks on 42%. Oluliseks korduvkuritegevuse riski maandavaks tegevuseks on tööga hõivatud kinnipeetavate arv, mis oli 2011. aastal 320, siis 2013. aasta eesmärgiks on kuni 340 süüdimõistetut või vähemalt 25% süüdimõistetutest olenevalt kumb näitaja on absoluutarvus väiksem. Elektroonilise järelevalve laiendamiseks tagatakse järelevalve

jooksvalt 300 koduseadme ja 50 GPS seadmega.

2013. aastaks on seatud eesmärgiks, et keskmine arvestuslik menetlusaeg kriminaal-asjade üldmenetluses maakohtus on 300 päeva ja tsiviilasjade menetlemisel maakohtus 160 päeva, haldusasjade menetlemisel halduskohtus 120 päeva ja väärteoasjades 75 päeva. 2012. aastal saavutati tsiviilasjades 197 päeva, haldusasjades 185 päeva, üldmenetlus kriminaal-asjades 406 päeva, väärteoasjades 58 päeva.

Kvaliteetse riigikeelse õigusabi kättesaadavuse parandamiseks Ida-Virumaal jätkatakse stipendiumite maksmist noortele, kes soovivad tulevikus Ida-Viru piirkonnas reguleeritud õiguskutsel tööle asuda.

Justiitsministeeriumi vanglate osakond viiakse üle Ida-Virumaale Jõhvi, mille tulemusena riigiasutuste ja -töökohtade arv Ida-Virumaal kasvab.

Arendatakse õiguskaitseüsteemi, milleks võetakse vastu registrite struktuuralsed muudatused (õigusloome). Arendatud äriregistri uus menetlustarkvara ISKE rakendamine võimaldab lisateenuste juurutamist ja registripidamise tsentraliseerimist.

Arendatakse õigusametite ja -kutsete (kohtutäiturite, pankrotihaldurite, notarite, vandetõlkide ja advokaatide) ameti- ja kutsetegevust. Planeeritud on uue vandetõlgi seaduse jõustamine. Pärimisregistri pidamine antakse üle Notarite Kojale. Täite- ja pankrotimenetlustes toimuvad varamüügid peamiselt internetioksjoni keskkonnas. Arendatakse ettevõtja-, maksuameti- ja ühistranspordiportaali, e-asjaajamist ning e-arhiveerimist, mille raames täiendatakse funktsionaalsust ja kasutajamugavust ning lihtsustatakse kasutamise protseduure.

Õiguspoliitikas tagatakse õiguslike otsuste parem kvaliteet ja uuendatakse, arendatakse halduskorralduse, ettevõtluskeskkonna ning põhiõiguste kaitse alast regulatsiooni. Hea õigusloome saavutamiseks kaasatakse eksperdid ja huvirühmad, teostatakse mõjude analüüs ning koordineeritakse õigusaktide eelnõude mõjude analüüsi süsteemi. Kaardistatakse pankrotiõiguse praktilised probleemid, milleks teostatakse analüüs koostöös pankrotihaldurite, kohtunike, advokaatide ja õigusteadlastega.

Ühtse integreeritud õigusinfosüsteemi loomine E-Riigi Teataja, e-õiguse, kohtulahendite andmebaaside, Riigikogu menetlusinfo ja õigusaktide tõlgete ühendamise teel. Kõikides integreeritud õigusinfosüsteemiga liidestatud õigusteavet sisaldavates infosüsteemides võetakse kasutusele õigusakti XML skeemid ja XML töövahend, kohaliku omavalitsuse üksuste määrused avaldatakse Riigi Teatajas koos terviktekstidega. E-Riigi Teataja arendamisel võetakse kasutusele täiendavad turvameetmed ja tõstetakse vastavalt audiitorite soovitudele ISKE turvaklassi.

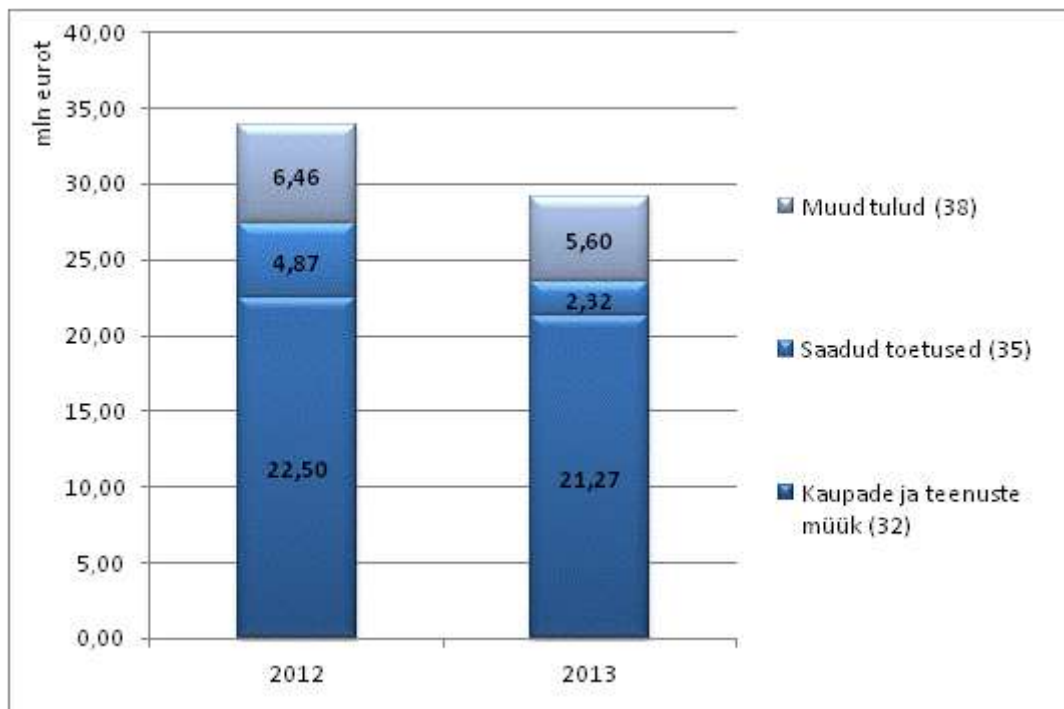
Majandusliku sisu ülevaade

Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Justiitsministeeriumi valitsemisala	113 064 877	116 489 798	3 424 921	3,03
Piirmäärad	103 923 814	109 904 301	5 980 487	5,75
Tuludest sõltuvad kulud	8 741 063	6 085 497	-2 655 566	-30,38
Edasiantavad maksud	400 000	500 000	100 000	25,00

Tulud

Joonis 29. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade valitsemisala tuludest allikate lõikes on toodud [lisas 1](#).

Kaupade ja teenuste müük 21 268 665 eurot

Riigilõivud 17 494 831 eurot

Tulud laekuvad esimese ja teise astme kohtute, kinnipidamiskohtade, Registrate ja Infosüsteemide Keskuse ning Patendiameti tegevuste kaudu ja hõlmavad peamiselt lõive äri-, kohtuasjade-, laevaregistri, Patendiameti ning pärimisregistri toimingutelt.

Vähenedmine 1 128 797 eurot on seotud kohtuasjade toimingute riigilõivu vähenemisega, tulenevalt ebamõistliku lõivustamisloogika korrigeerimisest.

Tulu majandustegevusest 3 769 873 eurot

- Kinnipidamiskohtade tulud 699 386 eurot on seotud personali toitlustamisega ning kinnipeetavatega kokkusaamise toa kasutamisest saadava tasuga, samuti laekumistega AS Eesti Vanglatööstuselt kommunaalteenuste eest ning kinnipidamiskohtades elektroonikavahendite kasutamiseks energia ja desinfektsioonikambri kasutamisest saadavate tasudega.
- Registrate ja Infosüsteemide Keskuse ning Eesti Kohtuekspertsi Instituudi (EKEI) omatulu 3 056 245 eurot laekub teenuste müügist (sh päringud Äriregistri ja Kinnistusraamatu teabesüsteemidest, Euroopa Äriregistri teenuste müük, muudest pakutavatest IT-teenustest) ning tulenevalt EKEI ja Haigekassa lepingust (lahangute tegemine haigekassa poolt saadetud saatelehtede alusel, mitte kriminaalasjad), Tartu Ülikooliga sõlmitud lepingu alusel (üliskooli arst-residentidele võimaldatud analüüside teostamine EKEI ruumides) ning DNA analüüside teostamisest tellijate (eraisikud) poolt.
- Justiitsministeeriumi maamaksutulud 1 242 eurot (Küti 17 maamaks).
- Patendiameti tulud 13 000 eurot on seotud tasuliste patendiotsingutega (ca 25 otsingut

aastas) Euroopa Patendivõrgustiku raames.

Vähene mine 104 719 eurot on seotud edasimüüdavate kommunaalkulude laekumise kajastamise põhimõtte muutumisest.

Muu kaupade ja teenuste müük 3 961 eurot

Tulud laekuvad Justiitsministeeriumi, esimese ja teise astme kohtute, kinnipidamiskohtade ning prokuratuuri tegevuste kaudu ja hõlmavad peamiselt üüri- ja rendituluseid, hoonestusõiguste tasusid, kantsleiteenuste tasu ning meditsiinilise läbivaatuse ja mootorsõiduki juhi tervisetõendi väljastamise tasu.

Vähene mine 337 eurot on seotud kantsleiteenuste tasu vähenemisega (paljunduse tasu kohtutel).

Saadud toetused 2 315 624 eurot

Vähene mine 2 550 847 eurot tuleneb välisprojektide väljamaksete mahu muutumisest.

Saadud kodumaised toetused 2 195 024 eurot

Tulud laekuvad Registrate ja Infosüsteemide Keskuse, Justiitsministeeriumi ning Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi tegevuse kaudu ja hõlmavad peamiselt struktuurfondidest finantseeritavaid projekte (pärimisregistri ajakohastamine, Justiitsministeeriumi haldusala dokumendihalduse ühtlustamine, äriregistri uue menetlustarkvara II etapp, maksete ja finantsarvestuse funktsioonid eToimikus), struktuurivahendeid projektile "Parema õigusloome arendamine", Norra/EMP vahendeid projektidele "Riskilaste ja noore varajase märkamise programm", "Laste ja noorte taasühiskonnastamine (vanglast vabanenute tugisiku programm)", "Nakkushaiguste ennetussüsteemi tugevdamine vanglates", Šveitsi vahendeid projektile "Uimastisõltlastest süüdimõistetute ravi ja rehabilitatsioon", Eesti-Šveitsi projekti "EKEI ja KAPO investeringud ekspertiisvahenditesse" ning Euroopa Komisjoni projekti FOVEA.

Vähene mine 2 032 200 eurot on seotud peamiselt mitmete 2012. aastal lõppevate välistoetuste projektidega, samuti väheneb oluliselt Šveitsi finantsvahendite projekti "EKEI ja KAPO investeringud ekspertiiseseadmetesse" toetus, mille prognoositav laekumine väheneb 2013. aastal 440 874 eurot.

Saadud välistoetused 120 600 eurot

Tulud laekuvad Registrate ja Infosüsteemide Keskuse tegevuse kaudu ja hõlmavad peamiselt Euroopa Komisjoni (sõrmejälgede automatiseeritud identifitseerimise süsteemi (AFIS) arendamine (Morpho-Tresorie), AFIS uus arendus, Küberkuritegude uurimise projekt (EC FP7)), Põhjamaade Ministrite Nõukogu poolt ning Euroopa Komisjoni infotehnoloogiaalastest programmidest (karistusregister, kohtute IKT, kinnipeetavate register, eCodex) finantseeritavaid projekte.

Vähene mine 518 647 eurot on seotud Euroopa Komisjoni poolt rahastatavate programmide lõppemisega.

Muud tulud 5 600 769 eurot

Trahvid ja muud varalised karistused 1 740 253 eurot

Tulud laekuvad Andmekaitse Inspeksiooni, esimese ja teise astme kohtute, kinnipidamiskohtade ning prokuratuuri tegevuse kaudu ja hõlmavad peamiselt trahve (väärteomenetluse seadustiku alusel määratud trahvid, karistusseadustiku alusel määratud trahvid).

Vähene mine 754 362 eurot on seotud äriseadustiku alusel määratud trahvide vähenemisega (2011. aasta veebruaris sõlmiti memorandum, mille kohaselt registripidajad pidid hindama trahvimise otstarbekust ja selle täitmise võimalikkust, mistõttu jäi trahvimise osakaal väiksemaks).

Muud eespool nimetatamata tulud 3 860 516 eurot

Tulud hõlmavad sunniraha (sh kaitsjatasu, ekspertüsitatusid, muid kohtukuluseid, oportuuniteedinõudeid) ja tulusid asendustäitmisest ning kinnipeetavatelt konfiskeeritud raha.

Vähenedmine 102 980 eurot on seotud prokuratuuri poolt määratavate sunnirahade suuruse vähenemisest seoses majandusliku olukorraga.

Kulud

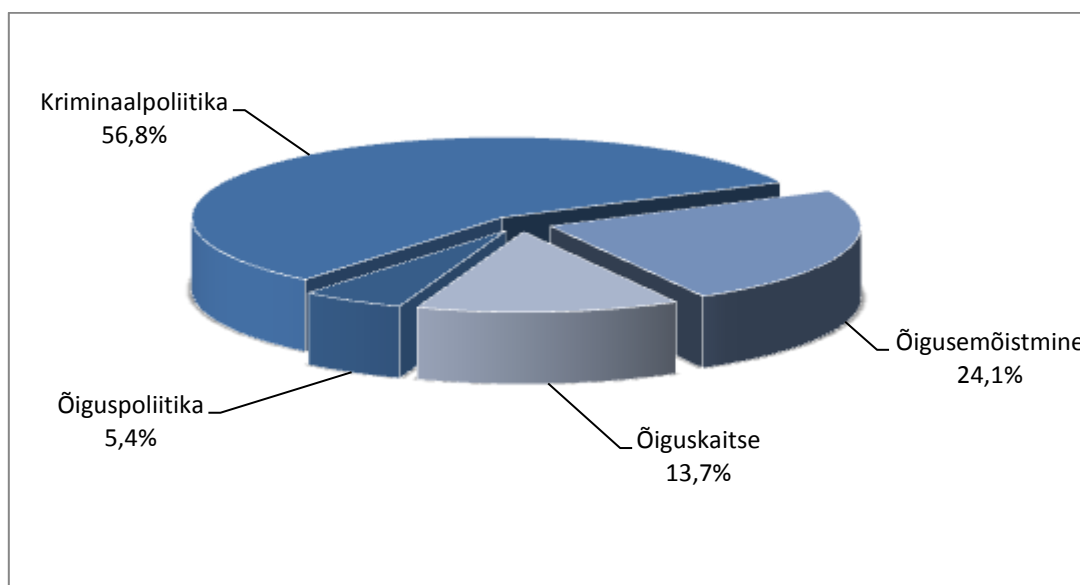
Tabel 68. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2011/2012	Muutus (%)
Justiitsministeeriumi valitsemisala	106 099 032	114 656 661	8 557 629	8,07
Piirmäärad	100 187 558	108 796 489	8 608 931	8,59
Tuludest sõltuvad kulud	5 511 474	5 360 172	-151 302	-2,75
Edasiantavad maksud	400 000	500 000	100 000	25,00

Kulude suurenemine tuleneb peamiselt personalikulude kasvust seoses kvalifitseeritud kohtuametnike tugistruktuuri väljaarendamisega ning valitsemisalale eraldatud 4,4%-lisest palgafondi kasvust.

Detailne tabel valitsemisala asutuste kuludest on toodud [lisas 2](#).

Joonis 30. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist

Antud toetused

Tabel 69. Antud toetused ja muud ülekanded liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Justiitsministeeriumi valitsemisala		6 728 321	6 592 692	-135 629	-2,02
Sotsiaaltoetused (41,71)		2 142 319	1 810 148	-332 171	-15,51
Piirmäärad	10	2 122 217	1 783 181	-339 036	-15,98
Piirmäärad	20	20 102	26 967	6 865	34,15
Antud sihtotstarbelised toetused (450,71,601)		4 462 585	4 623 713	161 128	3,61

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Piirmäärad	20	4 062 585	4 123 713	61 128	1,50
Edasiantavad maksud	59	400 000	500 000	100 000	25,00
Muud ülekanded (452)		123 417	158 831	35 414	28,69
Piirmäärad	20	108 717	146 431	37 714	34,69
Tulud ja tuludest sõltuvad kulud	40	14 700	12 400	-2 300	-15,65

Detailne jaotus toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Sotsiaaltoetused 1 810 148 eurot

Vähenedmine on seotud esimese ja teise astme kohtute kohtunike pensionide indekseerimisega.

Õppetoetused ning muud sotsiaalabi toetused ja antud toetused füüsilistele isikutele 4 598 eurot

1 598 eurot eraldatakse parimale Justiitskolledži stipendiaadile Sisekaitseakadeemias ning 3 000 eurot üliõpilastööde konkursi toetuseks. Tegevust jätkatakse 2012. aasta baasil.

Prokuröride eripensionid 327 181 eurot

Tegevust jätkatakse 2012. aasta baasil.

Esimese ja teise astme kohtute kohtunike eripensionid 1 456 000 eurot

Vähenedmine 339 036 eurot on seotud esimese ja teise astme kohtute kohtunike pensionide indekseerimisega.

Sotsiaaltoetused vanglast vabanenutele 22 369 eurot

Vangistusseaduse § 75 lõike 4 alusel tuleb kinnipeetava vabastamisel maksta kinnipeetavale välja tema isikuarvel olevatest summadest hoiustatud vabanemistoetus ja vanglasiseseks kasutamiseks jäetud raha. Kui kinnipeetava isikuarvelt väljamakstav summa on väiksem Justiitsministri määrusega kehtestatud toetuse määrast, siis makstakse kinnipeetavale ühekordset toetust kehtestatud määra ja isikuarvelt väljamakstava summa vahe ulatuses. Sotsiaaltoetusi suurendatakse 2013. aastal 6 865 eurot.

Antud sihtotstarbelised toetused 4 623 713 eurot

Sihtasutusele Iuridicum 12 782 eurot

Toetus eraldatakse Eesti õigusajakirja Juridica ja selle eriväljaande Juridica International väljaandmise kulude katteks. Eesti õigusajakirja Juridica väljaandmise eesmärkideks on tagada Eesti osalemine rahvusvahelises õigusteaduslikus diskussioonis ja selle arendamine siseriiklikult, uute õigusaktide ideoloogia praktikuteni viimine ning õppematerjalide valiku laiendamine. Tegevust jätkatakse 2012. aasta baasil.

Mittetulunduslikele ühendustele õigusabi andmisega seotud tegevuste toetamiseks 110 000 eurot

MTÜ-d korraldavad vabatahtlikke nõustamisi üliõpilaste või pensionil juristide poolt teatud sotsiaalsete toimetulekuraskustega isikute esindusorganisatsioonidele (nt pimedad, kurdid, pensionärid jne). Suurenemine 25 000 eurot on seotud õigusabi vajajate hulga täpsustumisega.

Riigi poolt tasutatav õigusabi ja advokatuuri poolt avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks 3 835 000 eurot

Toetus eraldatakse Eesti Advokatuurile avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks. Iga-aastaselt sõlmitakse leping Eesti Advokatuuriga riigi poolt tasutavaks õigusabiks, mille eesmärgiks on kohtulahendi, uurimisasutuse või prokuratuuri määruse alusel riigi õigusabi tasu ja riigi õigusabi kulude väljamaksmine. 2013. aastal suurendatakse toetust 146 456 eurot.

Eraldis kuritegevuse ennetamiseks 50 000 eurot

Eraldis on ette nähtud mittetulundusühingute, sihtasutuste, kohalike omavalitsusüksuste ja füüsilisest isikust ettevõtjate toetamiseks arendamiseks kohalikul tasandil kuriteoennetuslikku tegevust, sh viia edasi uusi initsiatiive ja toetada alustatud tegevusi kuriteoennetuses suunates peatähelepanu alljärgnevale eesmärkidele:

- õigusrikkumistele, koolist puudumisele või mõnuainete tarbimisele kalduvate noorte käitumisharjumuste muutmine;
- konkreetse piirkonna elanike endi algatusel põhinevate ning eelkõige varavastaste ja avalike kuritegude ja korrarikkumiste toimepanemist takistavate tegevuste ja seadmete propageerimine ning vastava oskusteabe levitamine;
- vangistuse või kriminaalkaristuse ärakanndud isikute taaskohandamine ühiskonnaga.

Konkreetsed eraldise saajad otsustab Justiitsministeeriumi juurde moodustatud komisjon eelarve aasta jooksul.

Sisekaitseakadeemia 65 931 eurot

Toetus on mõeldud Justiitskolledžis täiskoormusõppe riigieelarvelistel õppekohtadel õppivatele üliõpilastele motiveeriva õppetootuse maksmiseks.

Riigireformi ettevalmistamine 50 000 eurot

Riigikogu III lugemisel eraldatud ühekordne toetus 2013. aastaks.

Euroopa Patendiorganisatsioonile 500 000 eurot

Eestis laekunud Euroopa patentide tasudest on kohustus Euroopa Patendiorganisatsioonile üle kanda 50%. Kohustus tuleneb Euroopa patentide väljaandmise konventsiooni kohaldamise seaduse § 18 alusel. Suurenemine 100 000 eurot on seotud patenditasude laekumise prognoosi suurenemisega.

Muud ülekanded 158 831 eurot

Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud 158 831 eurot.

Detailne ülevaade liikmemaksudeks [lisas 7](#).

Tööjõu- ja majandamiskulud

Tabel 70. Tööjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Justiitsministeeriumi valitsemisala	94 992 191	103 672 801	8 680 610	9,14
Piirmäärad	89 493 117	98 325 029	8 831 912	9,87
Tuludest sõltuvad kulud	5 499 074	5 347 772	-151 302	-2,75

Detailne tabel valitsemisala asutuste tegevuskuludest asub [lisas 4](#).

Tööjõukulud

Tabel 71. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Justiitsministeeriumi valitsemisala eelarve	61 486 207	68 518 136	7 031 929	11,44
Justiitsministeerium	4 662 452	5 535 297	872 845	18,72

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Prokuratuur	6 908 343	7 557 732	649 389	9,40
Eesti Kohtuekspertiisi Instituut	2 485 140	2 677 728	192 588	7,75
Registrite ja Infosüsteemide Keskus	2 975 927	3 119 012	143 085	4,81
Andmekaitse Inspeksioon	463 602	506 893	43 291	9,34
Patendiamet	1 042 908	1 040 591	-2 317	-0,22
Esimese ja teise astme kohtud	18 761 790	22 205 531	3 443 741	18,36
Kinnipidamiskohad	24 186 045	25 875 352	1 689 307	6,98

Justiitsministeeriumi valitsemisalas töötab seisuga 31.12.2012 ligikaudu 3 315 ametnikku. Võrreldes 2011. aastaga on valitsemisalas töötavate spetsialistide arv suurenenud 15 isiku võrra. Muutused töötajate arvus on tingitud peamiselt tööstusomandiõiguse valdkonna ning karistusregistri lisandumisega Justiitsministeeriumi pädevusse.

Tööjõukulud suurenevad seoses kvalifitseeritud kohtuametnike tugistruktuuri väljaarendamisega ning valitsemisalale eraldatud 4,4%-lisest palgafondi kasvust.

Ministeeriumi ning tema valitsemisala riigiasutuste töötajate õppelaenude kustutamiseks on kavandatud 402 372 eurot 392 inimesele.

Esimese ja teise astme kohtute tegevuskulud sisaldavad muuhulgas ka pilootkohtu projekti rakendamiseks Harju Maakohule 2013. aastaks planeeritud tööjõukulu summas 1 430 827 eurot.

Majandamiskulud

Tabel 72. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Justiitsministeeriumi valitsemisala eelarve	33 505 984	35 154 665	1 648 681	4,92
Justiitsministeerium	4 269 131	4 485 321	216 190	5,06
Prokuratuur	1 856 418	1 911 833	55 415	2,99
Eesti Kohtuekspertiisi Instituut	3 255 734	3 247 222	-8 512	-0,26
Registrite ja Infosüsteemide Keskus	3 919 723	3 700 381	-219 342	-5,60
Andmekaitse Inspeksioon	122 821	124 436	1 615	1,31
Patendiamet	214 942	214 942	0	0,00
Esimese ja teise astme kohtud	6 254 713	6 802 745	548 032	8,76
Kinnipidamiskohad	13 612 502	14 667 785	1 055 283	7,75

Majandamiskulud suurenevad seoses RKAS ja teiste üürileandjate üürihindade tõusuga tarbijahinnaindeksi ning elektrihinna kasvu võrra.

Finantskulud

Tabel 73. Finantskulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Justiitsministeeriumi valitsemisala	4 378 520	4 391 168	12 648	0,29
Kindlaksmääratud kulud	4 378 520	4 391 168	12 648	0,29

Valitsemisala finantskulude all on kajastatud:

- Eesti kohtuekspertiisi Instituudi kapitalirendi intressid RKASile 687 453 eurot;
- Kinnipidamiskohtade kapitalirendi intressid RKASile 3 703 715 eurot.

Detailne ülevaade valitsemisala asutuste finantskuludest asub [lisas 5](#).

Investeeringud

Olulisemateks objektideks on:

- Kinnipidamiskohtade soetused 71 107 eurot;
- Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi meditsiiniseadmed 165 491 eurot;
- Registrate ja Infosüsteemide Keskuse soetused 1 596 539 eurot.

Investeeringud vähenevad 5 132 708 eurot seoses välistoetuste projektide vähenemisega.

Tabel 74. Investeeringud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Justiitsministeeriumi valitsemisala	6 965 845	1 833 137	-5 132 708	-73,68
Piirmäärad	3 736 256	1 107 812	-2 628 444	-70,35
Tuludest sõltuvad kulud	3 229 589	725 325	-2 504 264	-77,54

Finantseerimistehingud

Tabel 75. Valitsemisala finantseerimistehingud

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Justiitsministeeriumi valitsemisala	-2 579 700	-1 442 783	1 136 917	-44,07
Finantsvarade suurenemine (10.1)	-5 111	-10 000	-4 889	95,66
– laenude andmine kohtutäituritele	-5 111	-10 000	-4 889	95,66
Finantsvarade vähenemine (10.2)	4 970	4 970	0	0,00
– antud laenude tagasimaksud	4 970	4 970	0	0,00
Kohustuste vähenemine (20.6)	-2 579 559	-1 437 753	1 141 806	-44,26
– Kinnipidamiskohtade kapitalirendi maksud	-2 543 340	-1 398 998	1 144 342	-44,99
– Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi kapitalirendi maksud	-36 219	-38 755	-2 536	7,00

Finantsvarade suurenemine kajastab ettemakse kohtutäituritele riiginõuete menetlemiseks 10 000 eurot.

Finantsvarade vähenemine kajastab kohtutäituritele antud ettemaksude tagastamist 4 970 eurot.

Kohustuste vähenemise all on kajastatud kinnipidamiskohtade (Viru Vangla ja Tartu Vangla) kapitaliliisingu maksud RKASile 1 398 998 eurot ning Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi kapitalirendi maksud RKASile ning seadmete rendimaksud 38 755 eurot, intressid kajastatakse muude kulude all.

3.10 KAITSEMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Kaitseministeeriumi valitsemisala pädevuses on riigikaitse korraldamine ja elluviimine, mille tarbeks teeb Kaitseministeerium ettepanekuid riigikaitsepoliitika kavandamiseks, sealhulgas: rahvusvahelise kaitsealase koostöö korraldamiseks, mobilisatsiooni ettevalmistamiseks ja läbiviimise korraldamiseks, kaitseväge reservi arvestuse ja väljaõppe korraldamiseks, kaitseväge ja Kaitseliidu tegevuse finantseerimiseks ja varustamiseks, kaitsetööstuse arendamiseks, kaitseväge ja Kaitseliidu tegevuse kontrollimiseks ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamiseks. Ülevaate valitsemisala asutustest saab aadressil <http://www.mod.gov.ee/>.

Valdkonnapoliitikate ülevaade

Kaitseministeeriumi valitsemisala panustab Rügi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud

poliitikavaldkonna **riigikaitse ja julgeolekupoliitika** eesmärkide täitmisesse.

24. jaanuaril 2013. aastal võttis Vabariigi Valitsus vastu Riigikaitse arengukava 2013 – 2022 sõjalise kaitse osa, mida hakatakse rakendada 2013. aastal. 2013. aasta jooksul viiakse lõpuni laiapõhjalist riigikaitset käsitlevate tsiviilvõimete planeerimise peatükkide koostamine, mis kinnitatakse plaanide kohaselt Valitsuses 2013. aasta IV kvartalis. Riigikaitse arengukava määrab riigikaitse strateegia alusel kaitsevõime tugevdamise prioriteetsed suunad ja võimenõuded, pikaajalised arendusprogrammid ja üldised ressursipiirangud kaitsevõime arendamisel. Koostöös Siseministeeriumi ja Keskkonnaministeeriumiga hakatakse analüüsima riigi lennubahendite ühendamise analüüsi tulemuste realiseerimist.

Kaitseväes oli 2011. aastal keskmiselt 2800 kaitseväelast, ajateenistusse saadeti 3017 kutsealust ning Kaitseliidus koos Kaitseliidu eriorganisatsioonidega oli 21 526 liiget. Kaadrikaitseväelaste arv oli 2011. aastal languses, st lahkus 68 kaadrikaitseväelast enam kui juurde tuli, siis on 2013. aasta eesmärgiks seatud 125 kaadrikaitseväelase värbamine. Kaitseressursside Amet planeerib 2013. aastal ajateenistusse kutsuda 3200 ajateenijat. Isikkoosseisu väljaõpe ja varustamine jätkub vastavalt kinnitatud plaanidele. Samuti jätkub kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riiklikus registris andmete uuendamine ja registri arendused.

Eesti kaitseväge ümberpaiknemisvõimelisus, mida iseloomustab NATO definitsiooni kohaselt arvatav vägede kasutatavuse sihttase²¹ oli 2011. aastal 32,4% ühekordselt siirmissivõimeliste (deployable) üksustele ja 9,3% jätkusuutlikult siirmissivõimeliste (sustainable) üksustele maaväe koosseisust. 2013. aasta tasemeks on seatud 34,0% ja 10%. Eesmärk on arendada välja kiire reageerimisega, ümberpaigutatavad, mobiilsed ja jätkusuutlikud üldotstarbelised üksused, mis suudaksid tegutseda mis tahes vastase vastu kogu Eesti territooriumil ning osaleda operatsioonides väljaspool Eestit.

Lõppemas on valitsemisalas suurinvesteeringu Ämari lennubaas rajamine. Eesmärgiks on seatud, et alates 2013. aastast suudetakse varulennuväljana aastaringelt 8/5 põhimõttel toetada õhutorbe operatsioone, teostada kaubakäitlust ning mahalaadimist.

Jätkatakse missiooniüksuste osalemist operatsioonidel vastavalt Riigikogu mandaadile. Eesti panustab NATO või EL operatsioonidele vähemalt ühe laeva (miinijahtija või staabi-, tagala või tuukritoetuslaeva) või laevakaitsemeeskonnaga.

Toimub HNS (Host Nations Support) registri arendamine eesmärgiga registri baasil luua uus mobilisatsiooniks vajalike tsiviilressursside andmekogu.

Edendatakse Küberkaitsealast koostööd, kaasates NATO Kooperatiivse Küberkaitse Kompetentsikeskusesse uusi liikmesriike ning suurendatakse küberkaitsealast teadmust. Toimunud on Kaitseliidu küberkaitse üksuse arendamine kinnitatud kava kohaselt.

Toetatakse siseturvalisust vastavalt määratud ülesannetele sh osalemine riigisisese kriisireguleerimises. Kaitseliidu seaduses on täpsustatud Kaitseliidu ülesanded tsiviilvõimude abistamise osas. Kaardistatud on Kaitseväge ja Kaitseliidu tsiviilvõimude abistamise ressursid.

Sõjaväelise hariduse andmise osas jätkatakse Kaitseväge Ühendatud Õppeasutustes (KVÜÕA) sõjaväelise rakenduskõrghariduse andmist maa-, mere- ja õhuväe nooremohvitseridele ning magistriõpingute korraldamist. Balti Kaitsekolledžis (BALTDEFCOL) jätkub kursuste pakkumine Balti riikide, teiste NATO ja ELi riikide ning NATO partnerriikide õppuritele. Riigikaitseõpetust planeeritakse õpetada 143 koolis (2011. aastal 137).

²¹ Vägede kasutatavuse sihttase iseloomustab vägede valmisolekut osaleda välisoperatsioonidel ja kaasuda NATO operatsioonidesse. Nii ühekordselt kui ka jätkusuutlikult siirmissivõimeliste üksuste arvutusmeetodika lähtub NATO-ga kokkulepitud ja siseriiklikult kinnitatud põhimõtetest.

Eesti Sõjamuuseumi külastuste arvu soovitakse suurendada 18 250-lt külastajalt 2011. aastal 22 000 külastajani. Seli Tervisekeskuses planeeritakse pakkuda ambulatoorset taastusraviteenust vähemalt 850 patsiendile (2011. aastal 858).

Majandusliku sisu ülevaade

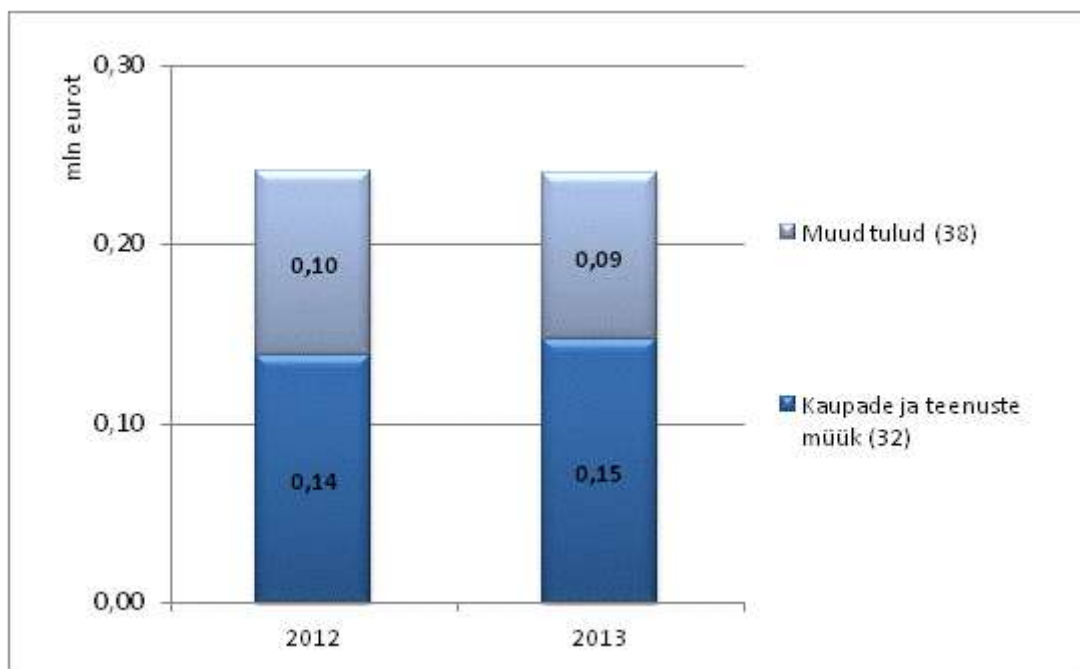
Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kaitseministeeriumi valitsemisala	339 663 000	361 365 000	21 702 000	6,39
Piirmäärad	339 653 500	361 355 500	21 702 000	6,39
Tuludest sõltuvad kulud	9 500	9 500	0	0,00

Tulud

Kaitseministeeriumi valitsemisala tulud on planeeritud 2012. aasta tasemel, kokku planeeritakse tulusid 239 171 eurot.

Joonis 31. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade valitsemisala tuludest allikate lõikes on toodud [lisas 1](#).

Kaupade ja teenuste müük 146 854 eurot

Majandustegevusest laekuvad tulud

- Seli Tervisekeskuse kaudu laekub tulu kommunaalteenuste müügist korterelamutele ja töötajate toitlustamisest kokku 7 000 eurot.
- Eesti Sõjamuuseumi- kindral Laidoneri Muuseumi kaudu laekub 2 500 eurot, peamiselt ekskursioonidelt ja trükiste müügist.
- Kaitsevägi planeerib tulu julgestuspolitsei tellimuslendudelt 3 196 eurot ja üüritulu tööandja eluruumidelt 124 962 eurot, kasv 5 268 eurot.
- Kaitseministeerium planeerib renditulusid 3 250 eurot, tulud õiguste müügit hoonestusõiguse seadmise lepingu alusel 2 246 eurot Homburg Baltic Investments'lt

(kinnistu aadressil Maleva 1) ja elektrienergia müügist AS-le Elion 3 500 eurot (kinnistu aadressil Rävala 14).

- Kaitseressursside Ameti kaudu laekub 200 eurot kutsealuste ID-plaadi korduva väljastamise eest (ID-plaadi maksumus).

Muud tulud 92 317 eurot

Materiaalse ja immateriaalse vara müük. Kaitseväe toidupakkide ja vanaraua müügist laekub 31 956 eurot, mis on 9 906 eurot vähem kui eelmisel aastal.

Muud tulud

- Kaitseressursside Amet planeerib Kaitseväeteenistuse seaduse alusel määratud rahatrahve ja sunnirahasid ajateenistusse mitteilmumistelt 45 000 eurot.
- Kaitsevägi planeerib Kaitseväeteenistuse seaduse alusel määratavaid rahatrahve ja sunnirahasid reservõppustele põhjuseta ilmumata jätmise eest 1 611 eurot ja kaotatud varustuse hüvitamiselt 7 350 eurot.
- Kaitseministeerium planeerib erinevatelt kahjunõuetelt kokku 6 400 eurot. Tegemist on peamiselt leppetrahvidega lepingute rikkumise eest ja eelmiste aastate ettemaksude ning avansside tagasilaekumistega.

Kulud

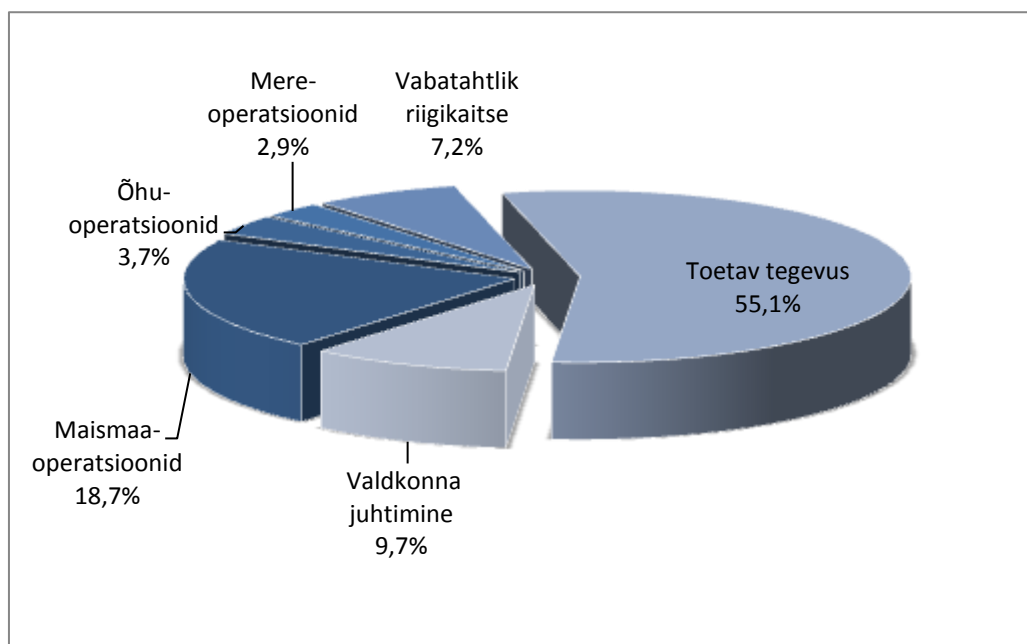
Tabel 76. Kulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kaitseministeeriumi valitsemisala	304 667 224	317 342 693	12 675 469	4,16
Piirmäärad	304 657 724	317 333 193	12 675 469	4,16
Tuludest sõltuvad kulud	9 500	9 500	0	0,00

Kaitseministeeriumi valitsemisala kulude suurenemine on seotud SKP kasvuga. 2013. aastal arvestatakse kaitsekulude mahuks 2,0% SKP-st. Valitsemisala kogukuludest moodustavad tegevuskulud 80,80%, toetused 14,72% ja muud kulud 4,48%.

Detailne tabel valitsemisala kuludest allikate lõikes asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Joonis 32. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist

Alljärgnevalt on toodud detailne ülevaade valitsemisala kuludest majandusliku sisu alusel, sealhulgas on toetuste ja tegevuskulude juures välja toodud olulisemad muudatused ja nende selgitused asutuste lõikes.

Antud toetused

Tabel 77. Antud toetused liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kaitseministeeriumi valitsemisala	45 680 570	46 711 610	1 031 040	2,26
Sotsiaaltoetused (41)	10 783 633	10 798 767	15 134	0,14
Piirmäärad	10 783 633	10 798 767	15 134	0,14
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	27 529 522	28 871 939	1 342 417	4,88
Piirmäärad	27 529 522	28 871 939	1 342 417	4,88
Muud ülekanDED (452)	7 367 415	7 040 904	-326 511	-4,43
Piirmäärad	7 367 415	7 040 904	-326 511	-4,43

Detailne jaotus toetused lõikes asub [lisas 3](#).

Sotsiaaltoetused 10 798 767 eurot

Peretoetused 20 000 eurot ca 35 ajateenija lapsel. Peretoetuste seaduse § 8 lg 2 alusel makstakse ajateenija lapsel/lastele toetust viiekordses lapsetoetuse määras ehk 47,95 eurot kuus. Kulud kajastuvad Kaitseressursside Ameti eelarves.

Stipendiumideks ja preemiateks 30 930 eurot, sellest 12 000 noorteadlastele stipendiumideks ja 18 930 eurot kaitsealaste magistri- ja doktoritööde konkursi preemiateks.

Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks 2 722 254 eurot

Asendusteenistuslaste eest tasutava sotsiaalmaksu maksmise aluseks on kaitseväeteenistuse seadus ja Vabariigi Valitsuse 19.02.2009 määrus nr 36 „Asendusteenistuslaste toetuse ulatus ja maksmise kord“, mille kohaselt makstakse asendusteenistuslastele igakuist toetust 320 eurot kuus. Kaitseressursside Ameti andmetel jätkab 2013. aastal 25 asendusteenistuslast, kes 2012. aastal

alustasid teenistust. Täiendavalt on 2013. aastal planeeritud teenistusse suunata 25 uut asendusteenistuslast. Kaitseressursside Ameti eelarves on nähtud sotsiaalmaksu maksmiseks ette 27 524 eurot.

Ajateenijate eest sotsiaalmaksu maksmine tuleneb Kaitseväeteenistuse seaduse (edaspidi KVTIS) §154 lõikest 5 ja Vabariigi Valitsuse määrusest „Ajateenija toetuse ulatus ja maksmise kord“. Kokku on planeeritud Kaitseväe eelarvesse ajateenijate sotsiaalmaksu maksmiseks 2 694 730 eurot, mis on 26 773 eurot rohkem kui 2012. aastal. Ajateenijate toetuseid on kokku planeeritud 3 191 ajateenijale, mis teeb 50 ajateenijat enam kui 2012. aastal (määrusega kehtestatud arve on lubatud ületada kuni viis protsenti).

Muud sotsiaalabitoetused ja toetused füüsilistele isikutele 3 669 828 eurot

Väljamaksed kaitseväelastele 327 867 eurot on ette nähtud vastavalt KVTIS §-le 164 „Toetus kaitseväelase hukkamise ja töövõimetuse korral teenistusülesannete täitmise tõttu” ja Vabariigi Valitsuse määrusele „Kaitseväelase teenistusülesannete täitmise tõttu hukkamise või töövõimetuks jäämise korral antava ühekordse toetuse maksmiseks taotluste esitamise, toetuse määramise ja väljamaksmise kord”.

Ajateenijate toetuste maksmiseks 3 096 961 eurot on planeeritud 3 191 ajateenijale, toetust saab 50 ajateenijat rohkem kui eelmisel aastal.

Kutsealustele sõidu- ja toitlustuskulude hüvitise katteks Kaitseressursside Ameti kaudu 158 000 eurot, mis nähakse ette KVTIS §50 lõike 1 ja § 128 lõike 1 p 4 alusel. Kogu summa on kavandatud kutsealustele arstlikul läbivaatusel viibimisega seotud sõidu- ja toitlustuskulude katteks (sh 125 000 eurot 12 500 isikule määras 10 eurot ja 15 000 eurot lisauuringutele sõitmise kulude katteks ca 15% isikule 8 euro ulatuses). Kulu arvestamise aluseks on Vabariigi Valitsuse 11.11.2005. aasta määrus nr 282 "Kaitseväekohustuslaste ja kaitseväelaste terviseuuringud". Eelarvesse on planeeritud kolmekordne hüvitis neile, kes saadetakse arstliku komisjoni esimehe suunamisel lisauuringutele teise maakonda või tulevad uuringutele välismaalt. Neid on ca 40% lisauuringutele saadetavatest kutsealustest (hüvitise määr 24 eurot).

Asendusteenistuslaste toetuste maksmiseks Kaitseressursside Ameti kaudu 87 000 eurot (eelarves arvestatud 290 eurot kuus), mis planeeritakse asendusteenistuslaste igakuise toetuse maksmiseks. Toetust nähakse ette arvestuslikult 25-le kutsealusele ja seda makstakse KVTIS § 76 alusel.

Kaitseväelaste pensionid 4 355 755 eurot

Maksmise aluseks on KVTIS 11. peatükk, jagu 2: „Kaitseväelase, tema perekonnaliikmete ja ülalpeetavate pensionikindlustus”. Väljateenitud aastate pension on arvestatud 566 inimesele. 2013. aastal arvestatakse sealhulgas 22 täiendava pensioni saajaga summas 280 316 eurot. Kaitseväe juhataja väljateenitud aastate pensioniks arvestatakse neljale isikule kokku 119 975 eurot ja peastaabi ülema väljateenitud aastate pensioniks 17 582 eurot. Töövõimetuspensione arvestatakse 48 isikule, summas 211 717 eurot. Toitjakaotuspensione summas 17 459 eurot makstakse 6-le isikule. Kaitseväelaste pensionide maksmise kulu kasvab võrreldes 2012. aastaga 284 355 eurot ehk 6,53%.

Sihtotstarbelised toetused 28 871 939 eurot

Kaitseliidule 25 822 994 eurot, mis sisaldab vahendeid Kaitseliidu eriorganisatsioonide rahastamiseks sh Naiskodukaitse, Noored Kotkad ja Kodutütred. Summa jaguneb personalikuludeks 14,2 mln eurot, majandamiskuludeks 8,3 mln eurot ja investeeringuteks 3,3 mln eurot. Kasv 229 566 eurot ehk 0,90%.

Lisaks planeeritakse Kaitseliidu 40 teenistuja õppelaenu hüvitamiseks 31 240 eurot. Hüvitamise vajadus väheneb 5 027 euro võrra.

Riigile ja riigiasutustele 165 724 eurot, sh Eesti Keele Instituudile 105 724 eurot eestikeelse sõjanduse ning julgeoleku oskussõnavara ühtlustamiseks NATO standardterminoloogiaga ja Internetipõhise oskussõnavara andmebaasi Militerm haldamiseks; 60 000 eurot Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile NATO Energiajulgeoleku Keskusesse Leedus eksperdi lähetamise kuludeks.

Kohaliku omavalitsuse üksustele ja omavalitsusasutustele 60 000 eurot koolides valikaine "Riigikaitseõpetus" läbiviimiseks eraldatud vahendeid kasutatakse õppevahendite soetamiseks ja koolitiirude rajamiseks. Toetus kasvab 14 303 eurot.

Valitsussektorisse kuuluvatele muudele avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele 156 500 eurot, sh Eesti Rahvusringhäälingule 6 500 eurot riigikaitse temaatikat kajastavate saatesarjade läbiviimiseks ja ülikoolidele 150 000 eurot Eesti kaitse- ja julgeolekuvaldkonnale oluliste teaduskompetentside loomiseks.

Rahvusvahelisele Kaitseuuringute Keskusele 1 004 714 eurot, eesmärgiga koguda, toota ja levitada Eesti jaoks olulist kaitse- ja julgeolekupoliitikaalast ekspertiisi, anda eksperthinnanguid ning analüüsivõimalusi ja piiranguid kaitse- ja julgeolekupoliitika eesmärkide saavutamisel ning huvide kaitset. Toetus suureneb 286 161 eurot seoses lisanduva uue juhatuse liikme kulude, kõrgemate riigikaitsekursuste läbiviimise ja ABCD (*Annual Baltic Conference of Defence*) konverentsi läbiviimisega.

Muudele residentidele 944 087 eurot, kasv 422 108 eurot. Toetusest 541 087 eurot eraldatakse mittetulundusühingutele Kaitseministeriumi eesmärkidega seotud tegevuste ja projektide elluviimiseks ning äriühingutele riigikaitsevaldkonna audiovisuaalse materjali tootmiseks, 300 000 eurot kaitseotstarbeliste arendusprojektide toetuseks kaitsetööstusele ja 98 000 eurot kolmandatele isikutele sõjahaudade tähistamiseks, vajadusel ümbermatmise korraldamiseks ning osaliselt sõjahaudade arvestuse pidamiseks. Täpne jaotus residentide vahel selgub 2013. aasta alguseks laekunud taotluste hindamise tulemusel

Sihtotstarbelist toetused põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks 686 680 eurot, millest 550 000 eurot on mõeldud kaitseväe keskpõlvuugoni juurdepääsu tee (Kadrina vallaga koostöös tehtav Mõndavere tee) ja Ämari lennuvälja varujuurdepääsu (Suurküla tee Padisel) rekonstrueerimiseks, 50 000 eurot on Maanteeametile kaitseväe juurdepääsuteede renoveerimiseks ning 36 680 eurot on planeeritud Rakvere ja Viljandi garnisonide kalmistute renoveerimiseks.

Mittesihotstarbelised toetused 7 040 904 eurot

Detailne ülevaade rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksudest organisatsioonide lõikes on toodud [lisas 7](#).

Tööjõu- ja majandamiskulud

Tabel 78. Tööjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kaitseministeriumi valitsemisala	243 116 654	256 399 024	13 282 370	5,46
Piirmäärad	243 107 154	256 389 524	13 282 370	5,46
Tuludest sõltuvad kulud	9 500	9 500	0	0,00

Detailne tabel valitsemisala asutuste tegevuskuludest asub [lisas 4](#).

Tööjõukulud

Tabel 79. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kaitseministeeriumi valitsemisala	76 171 470	89 609 468	13 437 998	17,64
Kaitseministeerium	5 762 381	6 240 302	477 921	8,29
Kaitsevägi	68 049 655	80 763 639	12 713 984	18,68
Seli Tervisekeskus	239 954	252 432	12 478	5,20
Laidoneri muuseum	248 025	283 444	35 419	14,28
Kaitseressursside Amet	1 871 455	2 069 651	198 196	10,59

Kaitseministeeriumi valitsemisalas töötab 2012. aasta seisuga ligikaudu 4500 töötajat. Tööjõukulud suurenevad alljärgnevalt:

Kaitseministeeriumi kulud kasvavad seoses nelja uue töökoha loomisega – IKT (info- ja kommunikatsioon) konsolideerimisega 2 uut ametikohta, TUTSE-le üleminekuga 1 projektijuhi ametikoht ja 1 nõuniku ametikoht. Õppelaenuid koos maksudega hüvitatakse 447 isikule, so 13 isikule vähem kui 2012. aastal, summas 214 555 eurot. Erisoodustasmaksu tasumiseks õppelaenuidelt planeeritakse 146 742 eurot.

Kaitseväge kulud suurenevad kooskõlas kehtiva otsusega saavutada perioodil 2011-2014 kaadrikaitseväelaste juurdekasvuks 506 inimest. 2013. aastal värvatakse juurde 125 kaitseväelast sh maismaaoperatsioonidele 22, mereoperatsioonidele 17, õhuoperatsioonidele 58, juhtimine ja side 20 ja logistika 8 isikut.

Laidoneri Muuseumi kulud kasvavad 35 419 eurot seoses hooajaliste töövõtulepingute (lisagüidid, eksperdid ajalooasutustest, kunstnikud jne) sõlmisega tulenevalt üha suurenevast muuseumi külastatavusest ja nõuniku ametikoha loomisega.

Seli Tervisekeskuse kulud kasvavad seoses töö intensiivsuse kasvuga ning lisanduvatest taastusravi protseduuridest, samuti spetsiifilistel ametikohtadel (meditsiinitöötajad, massöör, hoolduspersonal) töötavate isikute motiveerimiseks.

Kaitseressursside Ameti kulud kasvavad viie uue ametikoha loomisega, sh pressinõunik, infohaldus nõunik, kaitsevägekohustuslaste arvestuse Tallinna osakonna peaspetsialist, värbamiskeskuse peaspetsialist, personaliosakonna peaspetsialist.

Majandamiskulud

Tabel 80. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kaitseministeeriumi valitsemisala	166 945 184	166 789 556	-155 628	-0,09
Kaitseministeerium	44 792 348	64 237 196	19 444 848	43,41
Kaitsevägi	120 476 826	100 666 977	-19 809 849	-16,44
Seli Tervisekeskus	231 009	237 672	6 663	2,88
Laidoneri muuseum	304 796	314 300	9 504	3,12
Kaitseressursside Amet	1 140 205	1 333 411	193 206	16,94

Kaitseministeeriumi majandamiskuludest on kaitseotstarbelise erivarustuse soetamiseks planeeritud 57 389 592 eurot. 2013. aastal lisandub kulu Afganistani asjuri turvalisuse tagamiseks 485 300 eurot. Strateegilistele uuringutele ja arenguprojektidele planeeritakse 595 000 eurot, kasv

162 629 eurot. Ka kajastub 2013. aastast alates kuludes Kaitseministeeriumi maamaks 247 032 eurot ja riigilõivud 12 000 eurot. Kahjutasudeks ja viivisteks on planeeritud 22 783 eurot

Kaitsevæ kulude vähenemine on seotud kaitseotstarbelise erivarustusega. Kokku planeeritakse erivarustusele 43 283 530 eurot. Kaitsevæ suuremad kulud on seotud kinnistute ja hoonete ülalpidamiskuludega 9 531 591 eurot, lähetuskuludega 14 144 422 euro ja sõidukite ülalpidamiskuludega 10 141 975 eurot.

Seli Tervisekeskuse kulud suurenevad 6 663 eurot. Suuremad kulud on seotud Seli mõisakompleksi kinnistu ja seal asuvate hoonete kuludega 91 562 eurot ning taastusravi osutamisega kaasnevate kuludega 19 934 eurot. Kuludes kajastuvad ka varem muude kulude all olnud 1 900 eurot saastetasude tasumiseks.

Eesti Sõjamuuseum – kindral Laidoneri muuseumi kulud suurenevad 9 504 eurot. Asutuse suuremad kulud 2013. aastal on kinnistute ülalpidamiskulud 102 000 eurot (sealhulgas rasketehnika halli rendikulud 30 000 eurot), asutuse administreerimiskulud 34 000 eurot, teavikute ja kunstiesemete soetamise kulud 21 000 eurot, IT- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud 26 000 eurot, inventari kulud 20 000 eurot ning näituste korraldamise ja teadustöö arendamisega seotud kulud 43 500 eurot.

Kaitseressursside Ameti kulud suurenevad 193 206 eurot. Suurimad kuluartiklid on järgmised:

- 367 000 eurot planeeritakse meditsiinikuludele arstlike komisjonide töö korraldamiseks (tasutakse kutsealuste perearstidele ca 8000 vormikohase perearstitõendi eest maksumusega 3 eurot tükk, kohustuslikke analüüse teostavatele lepingupartneritele ca 5000 kutsealuse analüüside eest maksumusega 43 eurot isiku kohta ning lisaks ca 2000 kutsealuse täiendavatele uuringutele, mille hulka kuuluvad luu- ja lihaskonna seisundit täpsustavad uuringud, psühholoogilised kompleksuuringud, narkotestid, silmapõhja uuringud jne, ning mille keskmine maksumus on 64 eurot).
- Kinnistute ülalpidamiskuludeks 209 100 eurot (sellest värbamiskeskuse ning arstlike komisjonide tarbeks ruumide rendikulud on 73 500 eurot).
- Asutuse administreerimiskuludeks 181 900 eurot (kutsealustele väljastatavad teated, s.h väljastusteatega tähitud kirjade saatmine, erineva sisuga kutsed, ettekirjutused, tervisekaardid jms dokumentatsioon ning juriidiline teenindamine jne).
- IT- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuludeks 75 000 eurot (infosüsteemide kasutamise teenustasud ja andmekogude hoolduskulud ning veebiserverite sertifikaatide kulud, samuti asutuse arvutipargi järk-järguline uuendamine).
- Sõidukite ülalpidamiskuludeks 102 300 eurot.
- Kommunikatsioonikuludeks 100 000 eurot (kulud maine- ja värbamiskampaaniate tarbeks, s.h vastavad meened ja trükised ning kajastused erinevates meediakanalites).

Muud tegevuskulud

Tabel 81. Muud tegevuskulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2011/2012	Muutus (%)
Kaitseministeeriumi valitsemisala	15 870 000	14 232 059	-1 637 941	-10,32
Kindlaksmääratud kulud	15 870 000	14 232 059	-1 637 941	-10,32

Teabemeti kulud, kokku 14 232 059 eurot ei kuulu riigisaladuse tõttu seletuskirjas lahtikirjutamisele. Asutuse kõik kulud kajastatakse muude kulude all.

Detailne ülevaade valitsemisala asutuste muude kulude ülevaade allikate lõikes asub [lisas 5](#).

Investeeringud

Tabel 82. Investeeringud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Kaitseministeeriumi valitsemisala	34 995 776	44 022 307	9 026 531	25,79
Piirmäärad	34 995 776	44 022 307	9 026 531	25,79

Olulisemate projektidena kavandatakse 2013. aastal:

- 3D keskmaa radar Otepääl 3,2 mln eurot;
- maaväe uusehitised Tapal 4 mln eurot;
- Lahingukooli kasarmu 3,2 mln eurot;
- pääsla- ja vahtkonna hoone Võrus 0,3 mln eurot;
- väljaõpperajatised 0,8 mln eurot;
- mobilisatsioonivarude laod 0,9 mln eurot;
- kasarmud ajateenijate majutusvõimaluste parandamiseks 9 mln eurot;
- kaitseväe harjutusväljakud 5,8 mln eurot, sh suunatakse vahendid kaitseväe keskpõlvüoonile ja Klooga, Männiku ning Nursipalu harjutusväljade arendamisele.

3.11 KESKKONNAMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Keskkonnaministeeriumi peamine ülesanne on tagada keskkonnakaitse ja looduskasutuse, majanduse ning sotsiaalsfääri tasakaalustatud areng, selle saavutamiseks vajaliku süsteemi toimimine ning keskkonnakaitseks eraldatavate vahendite sihipärane ja läbimõeldud kasutamine.

Ülevaate valitsemisala asutuste kohta saab: <http://www.envir.ee/714>.

Valdkonnapoliitikate ülevaade

Keskkonnaministeerium panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkonna **keskkonnahoid** eesmärgi täitmisesse.

Tõhusa keskkonnakorralduse saavutamiseks jätkatakse 2013. aastal **keskkonnajuhtimissüsteemi** ja –tehnoloogiate ning keskkonnaõiguse arendamist.

Looduskaitset tähtsustatakse üha enam ökosüsteemide terviklikku kaitset. 2013. aastal pööratakse suurt tähelepanu liikide ja elupaikade soodsa seisundi ja maastike mitmekesisuse tagamisele. Täiustatakse ja laiendatakse **bioloogilise mitmekesisuse** seiret ning algatatakse elupaikade kaitsekorralduskavade väljatöötamine ning kaitse-eeskirjade muutmine ja täiendamine. Lisaks investeeritakse looduskaitsealade külastajatele mõeldud taristusse enam kui 4 mln eurot. Samuti suunatakse investeeringud soojatootmise üleviimiseks taastuvatele allikatele ja soojatrasside soojapidavaks muutmiseks.

Tegeletakse kliimamuutustega kohanemise temaatikaga, et kaardistada võimalikud ohukohad tulenevalt kliimamuutustest ning alustakse meetmete väljatöötamisega, et võimalikke ohte vältida või leevendada. Tulenevalt 2012. aastal läbiviidavast analüüsist koostatakse konkurentsivõimelise vähese süsinikuga majanduse teekaart.

Inimestele ohutu **joogivee** tagamiseks ja **reovee** kokkukogumiseks ning puhastamiseks jätkatakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamist. Järgmisel aastal valmib ligi 40 veemajanduse projekti, millega saab ligi 170 000 inimest kvaliteetse joogivee ja kaasaegse veevärgi. Suurematest projektidest valmivad näiteks Saku, Rae ja Kiili valla ning Saku aleviku veemajandusprojektid.

2013. aastal jätkub **keskkonnainfo ja -seire** kvaliteedi tõstmiseks süsteemide integreerituse suurendamine, andmete konsolideerimine ja andmehõive tsentraliseerimine ning infoväljastuse automatiseerimine.

Keskkonnaharidusse suunatakse üle 7 mln euro. Järgmisel aastal valmib mitu keskkonnahariduskeskust, sh Tartus ja Pärnus. Kokku luuakse üle 1400 õpikoha.

Ühtse **maapoliitika** elluviimisel jätkatakse maareformi lõpuleviimist ning arendatakse e-katastrit ja Eesti geoportaali.

Keskkonnajärelevalves keskendutakse kõige suurema keskkonnariskiga objektidele, et parandada keskkonnaseisundit ja õiguskuulekust. Juurutatakse riskipõhine järelevalve.

Majandusliku sisu ülevaade

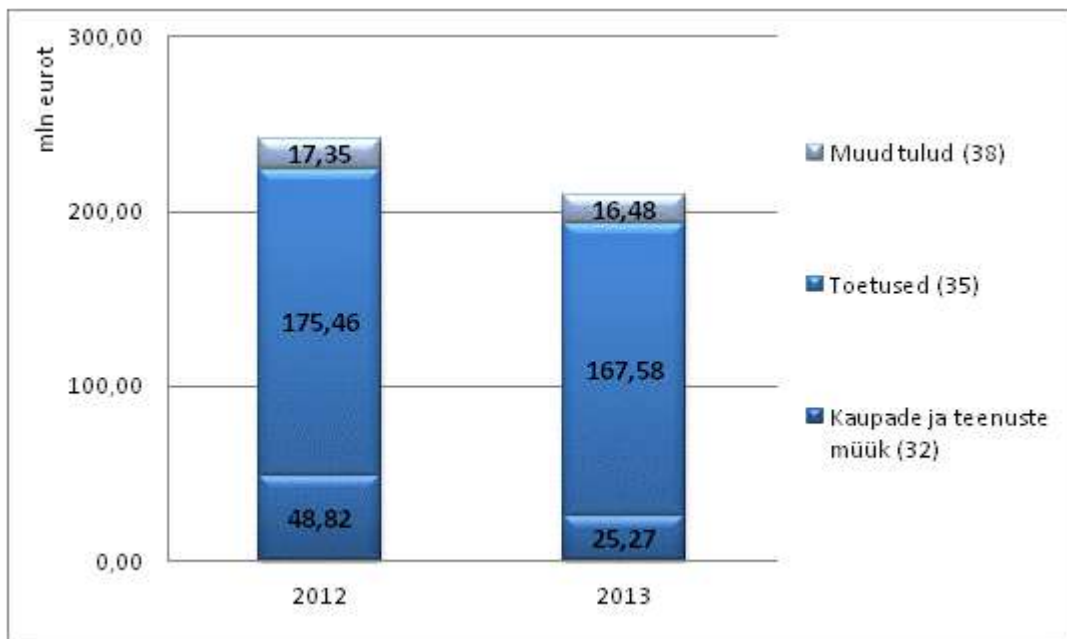
Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Keskkonnaministeeriumi valitsemisala	463 274 740	285 071 765	-178 202 975	-38,47
Piirmäärad	48 542 243	47 073 740	-1 468 503	-3,03
Tuludest sõltuvad kulud	413 593 870	237 998 025	-175 595 845	-42,46
Edasiantavad maksud	1 138 627	0	-1 138 627	-100,00

Tulud

Prognoside kohaselt vähenevad tulud 16 mln eurot peamiselt heitmekvootide müügitulude vähenemise arvelt.

Joonis 33. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade valitsemisala tuludest allikate lõikes on toodud [lisas 1](#).

Kaupade ja teenuste müük 35 272 249 eurot

Riigilõivud 264 530 eurot

Tulud laekuvad ministeeriumi, Keskkonnaameti ja Maa-ameti tegevuste kaudu ja hõlmavad maapõuseaduse alusel teostatavaid toiminguid 33 873 eurot, erinevate riiklike tegevuslitsentside ja tegevuslubade väljastamise ja pikendamisega seotud toiminguid 120 000 eurot, saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse alusel teostatavaid toiminguid 78 800 eurot ning seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse ja sordikaitseaduse alusel teostatavaid toiminguid. Suurenemine 53 727 eurot.

Majandustegevusest laekuvad tulud 656 313 eurot, kasv 88 315 eurot ehk 13%, seotud peamiselt meteoroloogialaste lepinguliste tööde mahu kasvuga.

Tulud lepingutest tulenevate eriprognoside koostamise ja edastamise eest hüdrometeoroloogilise ja klimatoloogilise informatsiooni tellijatele ja lennumeteoroloogilise prognostilise informatsiooni koostamise eest 477 740 eurot, kiirgustaseme mõõtmisest ja radoonisisalduse määramisest 120 000 eurot, Eesti Loodusmuuseumi pileti müügist ja muudest tasulistest teenustest 16 617 eurot, erastamisele mineva metsamaa hindamisest, aero- ja ortofotode müügist ning metsakaitse ekspertiisi teostamisest 41 956 eurot.

Muu kaupade ja teenuste müük 34 351 406 eurot

Üüri ja renditulud 177 590 eurot.

Laekumised õiguste müügist 873 816 eurot. Hoonestusõiguse ja maarendi tasud, peamiselt Maa-ameti maarentide kaudu.

Heitmekvoodi müügituludeks prognoositakse 33 300 000 eurot, sellest 11 mln eurot moodustab Kyoto protokollil alusel vabade heitmekvootide jäägi müügitulu ning 22,3 mln eurot laekumised enampakkumistest EL sisese kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute kauplemissüsteemi raames perioodiks 2013-2020. Saadav tulu kasutatakse kooskõlas riigi eelarvestrateegiaga, arvestades ka kliimaeesmärkide saavutamiseks EL direktiivis 2003/87/EÜ sätestatud kasutuspiiranguid. Ühikuhinna tõenäolist kõikumist enampakkumistel mõjutavad muuhulgas EL kliimapolitika raames ettevalmistatavad otsused, mistõttu tegelik laekumine võib kavandatavast erineda ning vahendid on eelarves kavandatud arvestusliku tuluna.

Toetused 167 922 576 eurot

Välistoetused 164 211 590 eurot kasutatakse peamiselt kohalike omavalitsuste investeringuprojektidele. Riigiasutuste vahelised ülekanded 25 965 110 eurot suunatakse peamiselt välisabi projektidele.

Muud tegevustulud 16 478 208 eurot

Materiaalse ja immateriaalse vara müügist laekuvat tulu kavandatakse 15 mln eurot maade müügi arvelt. Korraldatakse ligi 1 500 riigile mittevajaliku kinnisasja võõrandamine. Võrreldes 2012. aastaga on seda 1 mln euro võrra vähem.

Trahvid 210 000 eurot, tegemist on keskkonnale tekitatud kahju hüvituse ja karistusseadustiku alusel määratud trahvidega.

Dividendid 14 164 447 eurot

Vähenedamine 10,2 mln eurot. Kajastuvad omanikutulud, peamiselt Riigimetsa Majandamise Keskuselt.

Edasiantavad maksud 1 268 208 eurot

Suurenemine 130 581 eurot jahipiirkonna kasutusõiguse ja harrastuskalapüügiõiguse tasude näol.

Kulud

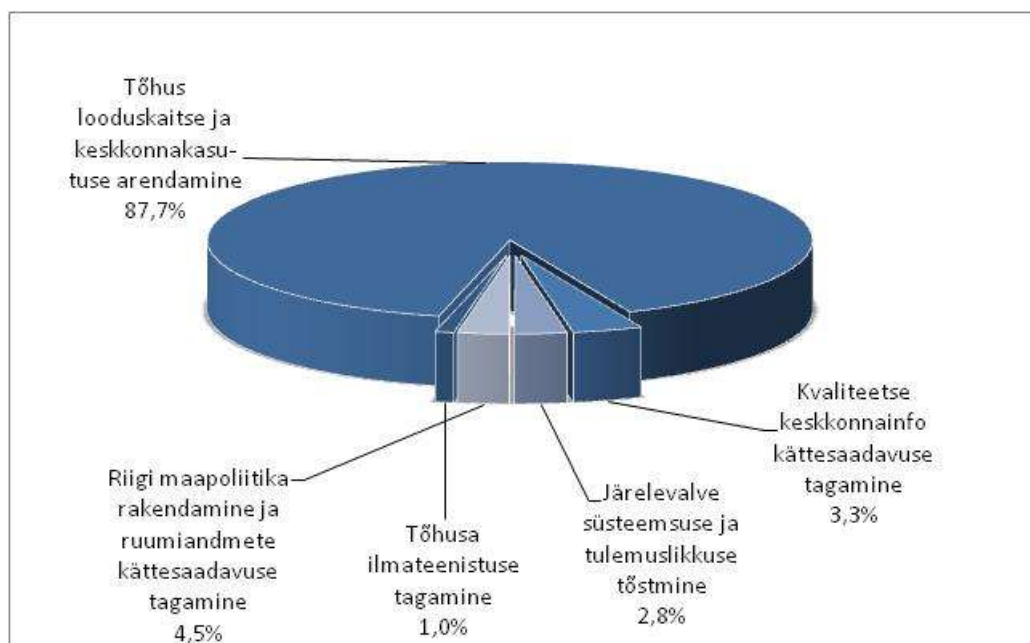
Tabel 83. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Keskkonnaministeeriumi valitsemisala	456 351 683	277 548 457	-178 803 226	-39,18
.Piirmäärad	44 054 040	43 518 581	-535 459	-1,22
.Tuludest sõltuvad kulud	411 159 016	234 029 876	-177 129 140	-43,08
.Edasiantavad maksud	1 138 627	0	-1 138 627	-100,00

Keskkonnaministeeriumi valitsemisala kulude vähenemine tuleneb heitmekvoodi müügi tulude arvelt tehtavate kulude vähenemisest. 2013. aastal on heitmekvoodi müügi arvelt tehtavate kulude maht 69,3 mln eurot.

Detailne tabel valitsemisala kuludest asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Joonis 34. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist

Alljärgnevalt on toodud detailne ülevaade valitsemisala kuludest majandusliku sisu alusel, sealhulgas on toetuste ja tegevuskulude juures välja toodud olulisemad muudatused ja nende selgitused asutuste lõikes.

Antud toetused

Valitsemisala kogukuludest moodustavad enamuse välistoetuste arvelt tehtavad KOV vee- ja jäätmemajanduse investeeringud 138 miljonit eurot.

Tabel 84. Antud toetused liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Keskkonnaministeeriumi valitsemisala	413 422 029	234 405 146	-179 016 883	-43,30
Sotsiaaltoetused (41)	7 030	9 474	2 444	34,77
Piirmäärad	7 030	9 474	2 444	34,77
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	412 739 484	233 545 778	-179 193 706	-43,42
Piirmäärad	3 499 081	1 553 021	-1 946 060	-55,62

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Tuludest sõltuvad kulud	409 240 403	231 992 757	-177 247 646	-43,31
Muud ülekanded (452)	675 515	849 894	174 379	25,81
Piirmäärad	675 515	849 894	174 379	25,81

Detailne tabel toetustest asub [lisas 3](#).

Sotsiaaltoetus 9 474 eurot

Keskkonnapreemiad 9 474 eurot suunatakse Eerik Kumari nimelise preemia pikaajaliste silmapaistvate tööde eest looduse kaitsel ja konkursi "Keskkonnategu" preemiate väljamaksmiseks.

Sihtotstarbelised toetused 165 378 722 eurot

Vääriselupaikade lepingulised toetused 161 800 eurot on ette nähtud metsaomanikega sõlmitud ja sõlmitavate vääriselupaikade kaitse (VEP) lepingute täitmiseks.

Sihtasutus Erametsakeskusele eraldatakse Euroopa Liidu toetuskeemide rakendamiseks 1 028 319 eurot, et tagada erametsandusega seotud riiklike tegevuste jätkumine, sealhulgas Maaelu Arengukava 2007-2013 alusel jaotatavate Euroopa Liidu metsandustoetuste korraldamine.

Keskkonnaühenduse Kojale eraldatakse 63 912 eurot. Toetatakse valitsusväliseid keskkonnaühenduste tegevusi riiklike keskkonnaeesmärkide saavutamisel.

MTÜ Eesti Looduskaitse Seltsile eraldatakse 31 955 eurot. Toetatakse MTÜ tugitegevusi riiklike keskkonnaeesmärkide saavutamisel.

Struktuuritoetuste rakenduskeemide (avatud taotlemine ja investeringute kava) ja muude välisloetuste kaudu on kavandatud 164 092 736 eurot Valdav osa sellest kasutatakse Elukeskkonna arendamise rakenduskava raames elluviidavate projektide elluviimiseks, sh vee- ja jäätmemajanduse projektide rakendamiseks 137 615 827 eurot. Mahukaimad investeringutoetused kavandatakse rakenduskava raames vee- ja kanalisatsioonisüsteemide ehituseks ning rekonstrueerimiseks, mille kaasfinantseerimine tagatakse kohalike omavalitsuste või munitsipaalsete vee-ettevõtete eelarvetest. Toetatakse ka mitmeid muid olulisi keskkonnavaldkondi: jäätmemajanduse arendamine, looduse mitmekesisuse säilitamine, keskkonnaseire ja -järelvalve jne.

Antud toetused 69 300 000 eurot

Kasvuhoonegaaside kvootide müügi arvelt ja roheline investeerimisskeemi kohaselt rahastatavad projektid 69,3 mln eurot, suunatakse CO₂ jt kasvuhoonegaaside heitkoguseid vähendavatesse keskkonnasõbralikesse projektidesse. Tegelikult laekunud tulust suunatakse kava kohaselt 50%, kuid mitte rohkem kui 10 mln eurot kortermajade sooja ja energiasäästlikumaks muutmiseks.

Kulud vähenevad 182,6 mln eurot. Vastavuses kvoodikauplemise lepetes sätestatuga kasutatakse saadud vahendeid kokku üheteistkümne nn meetme elluviimiseks. Saastekvoodi müügitulu arvelt tehtavad üleriigilised kulud on kajastatud Keskkonnaministeeriumi valitsemisala eelarves. Kulutuste ebaühtlane ajaline jaotus tuleneb sellest, et vastavad lepped on sõlmitud 2010. ja 2011. aastal, nende elluviimise alustamine on mõne meetme uudsusest tulenevalt aega võtnud ning lõpptähtaeg on viimastena sõlmitavates lepetes 2013. (mõnel juhul leppe muudatuse järel ka 2015.) aastal.

Muud ülekanded 849 894 eurot.

Kuludes kajastuvad rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud 834 453 eurot, suurenemine 174 379 eurot.

Detailne tabel liikmemaksudest asub [lisas 7](#).

Töøjõu- ja majandamiskulud

Tabel 85. Töøjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Keskkonnaministeeriumi valitsemisala	55 614 168	63 834 112	8 219 944	14,78
Piirmäärad	39 872 414	41 106 192	1 233 778	3,09
Tuludest sõltuvad kulud	15 741 754	22 727 920	6 986 166	44,38

Detailne tabel valitsemisala asutuste töøjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Töøjõukulud

Tabel 86. Töøjõukulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Keskkonnaministeeriumi valitsemisala	25 045 569	26 150 254	1 104 685	4,41
Keskkonnaministeerium	5 318 013	5 591 614	273 601	5,14
Maa-amet	4 191 074	4 454 860	263 786	6,29
Keskkonnateabe Keskus	2 073 365	2 067 044	-6 321	-0,30
Keskkonnainspeksioon	4 139 415	4 305 311	165 896	4,01
Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut	1 966 457	2 315 572	349 115	17,75
Põlula Kalakasvatuskeskus	116 175	116 175	0	0,00
Eesti Loodusmuuseum	329 914	376 788	46 874	14,21
Keskkonnaamet	6 911 156	6 922 890	11 734	0,17

Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas töötas 2012. aasta 1. juuni seisuga 1529 inimest. Kõige suurema personaliarvuga asutus valitsemisalas on Keskkonnaamet 447 töötajaga, järgnevad Maa-amet 290 töötajaga ja Keskkonnainspeksioon 236 töötajaga.

Töøjõukulud suurenevad järgmistel põhjustel:

- Keskkonnaministeeriumi valitsemisala kulud suurenevad palgafondi 4,4%lise suurenemisega.
- Keskkonnaameti kulud suurenevad projektipõhise finantseerimise arvelt
- Maa-ameti kulud suurenevad seoses maamaksu infosüsteemiga MAKIS.
- Keskkonnateabe Keskuse kulud vähenevad seoses erastamisele mineva metsamaa hindamise teenuse vähenemisega
- Eesti Loodusmuuseumi kulud vähenevad seoses välisvahendite abil elluviidavate projektide töömahu vähenemisega.
- Keskkonnainspeksiooni kulud suurenevad majandamiskulude arvelt. Uurimisasutuse staatuse saamisega kaasnevad uurijate töötasud ja sellega seonduvad kulud

Ministeeriumi ja tema valitsemisala riigiasutuste töötajate õppelaenude kustutamiseks on kavandatud 138 580 eurot.

Majandamiskulud

Tabel 87. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Keskkonnaministeeriumi valitsemisala	30 568 599	37 683 858	7 115 259	23,28

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Keskkonnaministeerium	16 474 969	17 311 454	836 485	5,08
Maa-amet	4 531 011	4 799 725	268 714	5,93
Keskkonnateabe Keskus	976 795	5 683 333	4 706 538	481,83
Keskkonnainspeksioon	1 871 462	1 805 523	-65 939	-3,52
Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut	613 465	650 407	36 942	6,02
Eesti Loodusmuuseum	88 950	83 459	-5 491	-6,17
Põlula Kalakasvatusekeskus	66 485	66 485	0	0,00
Keskkonnaamet	5 945 462	7 283 472	1 338 010	22,50

- Keskkonnaministeeriumi majandamiskulude suurenemine on seotud projektipõhise tegevusega (Norra abi)
- Maa-ameti kulud suurenevad välistoetuste arvelt (Norra abi) seoses INSPIRE andmete uuendamise teenuse lisandumisega.
- Keskkonnaameti kulud suurenevad seoses välistoetuste arvelt tehtavate kulude suurenemisega. Lisaks on planeeritud KIK kaudu siseriiklikust keskkonnaprogrammist saadavad vahendid
- Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi kulud suurenevad majandustegevusest laekuvatest tuludest tehtavate muude tegevuskulude arvelt.
- Keskkonnainspeksiooni kulud vähenevad vajadusest suurendada töäjõukulusid seoses uurimisasutuse staatuse saamisega. KIK keskkonnaprogrammi raames tehtavate kulude vähenemisega (nt kalalaevade satelliitjälgitamise arendamine, laevade inspekteerimine, järelevalve tõhustamine jmt)
- Keskkonnateabe Keskuse kulud suurenevad eelarves kajastatavate projektikulude võrra. 2012. aasta eelarves KIKist vahendatavaid projekte ei kajastatud.
- Eesti Loodusmuuseumi kulud vähenevad seoses projektipõhise tegevuse vähenemisega.

Ministeeriumi ja tema valitsemisala riigiasutuste maamaksu, riigilõivu ja trahvikulud muudest ja määramata allikatest on kokku 1 173 012 eurot.

Investeeringud

Valitsemisala olulisemad investeeringud on:

- loodusväärtuslike maade ost 1,5 mln eurot;
- Keskkonnaministeeriumi infotehnoloogilised soetused 1 953 873 eurot, sh serveripargi plaaniline vahetus, EMHI klasterarvuti, andmesalvestuskeskkonna laiendamine; keskkonnajärelevalve vahendite ja –tehnikate soetamiseks 1,9 mln eurot.

Tabel 88. Investeeringud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Keskkonnaministeeriumi valitsemisala	6 923 057	7 523 308	600 251	8,67
Piirmäärad	4 488 203	3 555 159	-933 044	-20,79
Tuludest sõltuvad kulud	2 434 854	3 968 149	1 533 295	62,97

3.12 KULTUURIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Valitsemisala kohustusteks on riigi kultuuri-, kehakultuuri-, spordi- ning muinsuskaitsetöö korraldamine ja kunstide edendamine, osalemine riigi meediatöö kavandamises ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine. Ministeeriumi valitsemisalasse kuulub lisaks Muinsuskaitseametile kolm asutust, kolm kontsertorganisatsiooni, kaks riiklikku üldraamatukogu,

26 riiklikku muuseumi, lisaks neli avalik-õigusliku juriidilist asutust 18 riigi poolt asutatud sihtasutust ning üks äriühing. Lisainformatsiooni valitsemisala asutuste kohta saab: <http://www.kul.ee/index.php?path=0x1x784>.

Valdkonnapoliitikate ülevaade

Kultuuriministeerium panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkondade **kultuur, sport ja lõimumine** eesmärkide täitmisesse.

Kultuuriministeerium planeerib ja viib ellu tegevusi kahes tegevusvaldkonnas: kultuur ja sport.

Mitmekülgne kultuurielu tagatakse läbi kaunite kunstide toetamise ja Eesti kultuuri tutvustamise kaudu. Eesti kultuuriekspordi edendamiseks töötakse välja programmdokument „Eesti kultuur maailmas“. Ühtlustakse riiklike teatrite juriidilist vormi, et aastal 2013 saaksid sihtasutusena tööd alustada Eesti Riiklik Nukuteater ja Teater Vanalinnastudio /Teater NO99 ning Teater Vanemuine. Koostöös kultuurivaldkonna esindus- ja arendusorganisatsioonidega uuendatakse kultuuripoliitika arengusuundi, 2012. aasta lõpuks valmivad alusmaterjalid, mis esitatakse Riigikogule kinnitamiseks. Loovisikute sotsiaalsete garantiide parandamiseks koostatakse kontseptsioon loovisikutele ravikindlustuse tagamiseks ja vastavatesse seadustesse viiakse sisse parandused. Eesti Filmi Sihtasutuse ümberstruktureerimisega luuakse filmivaldkonna tervikliku arendamisega tegelev sihtasutus Eesti Filmi Instituut, mille töövaldkonnad on mh tootmine, ekspordi edendamine ja rahvusvahelistumine. Luuakse eraldi programm laste ja noorte mängufilmide tegemiseks. 2013. aastal käivitatakse koostöös majandus-ja kommunikatsiooniministeeriumiga meediateenuste regulatsiooni ja järelevalve uus mudel.

Toetatakse vaimse ja materiaalse kultuuripärandi mitmekesisuse säilitamist ja vahendamist, mille eesmärgiks on Eesti kultuuriväärtusliku keskkonna ja erilmeliste piirkondlike kultuuriruumide elujõulisus ja säilimine järeltulevatele põlvetele. Eesmärgi saavutamiseks toetatakse 2013 aastal E-raamatukogude arendamist, raamatukogudele teavikute ja infokandjate hankimist, kultuuripärandi digiteerimist ja sisu kättesaadavaks tegemist. Arendatakse muuseumide infosüsteemi MuIS ning liidestatakse see Euroopa digitaalraamatukoguga Europeana. Viiakse läbi Kultuuripärandi aasta, korrastatakse Klooga holokausti memoriaal ning valmistatakse ette Eesti Ajaloomuuseumi Maarjamäe kompleksi Saksa okupatsiooni käsitlev püsinäitus. Vaimse ja materiaalse kultuuripärandi elujõulisuse ja säilimise tagamiseks jätkatakse programmide elluviimist: Mõisakoolide riiklik programm, Pühakodade säilitamine ja areng, Maa-arhitektuur ja maastik, Eesti ajaloolised looduslikud pühapaigad ja Eesti rahvarõivas. Uuendatakse Vana-Võrumaa, Setumaa, Mulgi, Peipsiveere programmi ning viiakse ellu programme Kihnu kultuuriruum, Saarte pärimuslik kultuurikeskkond ja Virumaa programm.

Töötatakse välja ehitusmälestiste väärtuspõhine hindamine, mille tulemusel viiakse läbi muinsuskaitsealuste objektide inventeerimine ning vaadatakse üle kaitse alla võtmise kriteeriumid. Lõimumistegevuste ja kultuurilise mitmekesisuse toetamiseks koostakse 2013. aastal uus Lõimumiskava 2014-2020. Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fondi rakendamisega viiakse ellu lõimumisalaseid projekte, mis on suunatud kolmandatest riikidest pärit kodanikele, seeläbi püütakse saavutada kolmandate riikide kodanike senisest suurem kaasatus Eesti ühiskonnaelus ja riigiidentiteedi tugevnemises, luues eeldused eesti kodakondsete arvu jätkuvalle kasvule. Koostöös Siseministeeriumiga töötatakse välja varjupaiga ja rändefondi uus programm 2014-2020.

Liikumisharrastusega regulaarselt tegelevate noorte ja täiskasvanute osakaalu suurendamiseks ja saavutusspordi arenguks jätkatakse tingimuste loomist spordiga tegelemiseks nii harrastuslikul kui professionaalsel tasemel. Olulise tegevusena jätkatakse regionaalsete tervisespordikeskuste programmi 2012-2015 ümberkorraldamist eesmärgiga toetada senisest enam liikumisharrastusega seotud tegevusi kooskõlas Liikumisharrastuse arengukavaga 2011-2014. Selleks töötatakse välja programmdokument ja 2013 aasta tegevuskava. Koostöös kohalike omavalitsustega viiakse ellu

ujumise algõppe programmi, kus kõikidele 2. klassi õpilastele tagatakse 24-tunnine ujumiskursuse korraldamine. Arendatakse noorsportlaste tervisekontrolli süsteemi ja toetatakse tipp sportlaste ettevalmistusi tiitlivõistluste-eelsel perioodil. Antidopingu programmi raames tõstetakse sportlastelt võetud dopingutestide arvu ja viiakse läbi teadlikkust tõstvaid tegevusi dopingust. Lisaks viiakse uue tegevusena läbi III-V kutsekvalifikatsiooniga treenerite tööprofiili ning nende sotsiaalsete garantiide uuring ning tulemuste põhjal koostatakse ettepanekud treenerite kvalifikatsioonipõhiseks tasustamiseks.

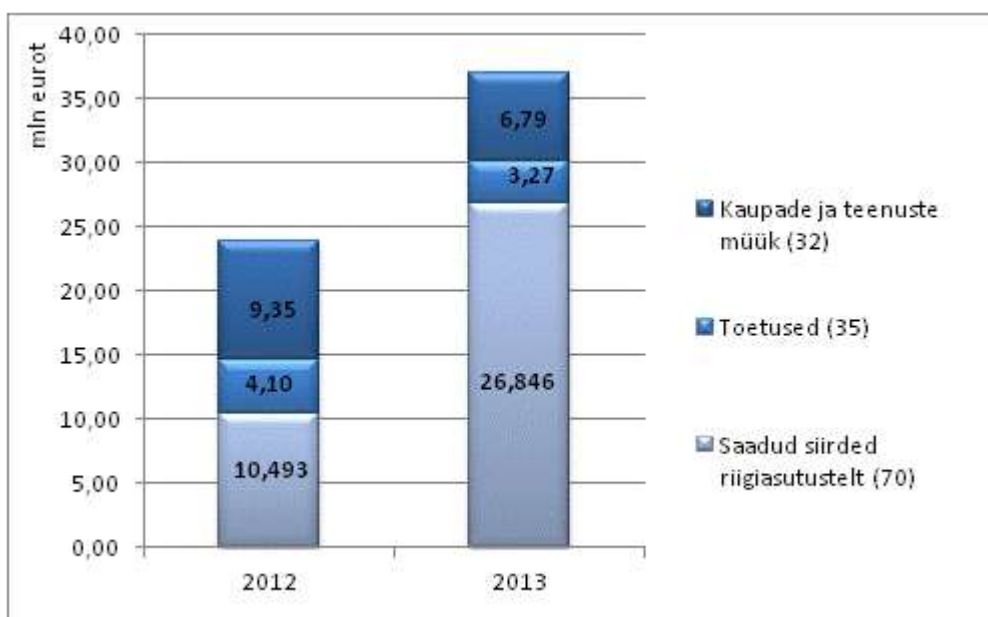
Majandusliku sisu ülevaade

Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013 eelnõu	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kultuuriministeeriumi valitsemisala	177 956 901	155 503 043	-22 453 858	-12,62
Piirmäärad	119 563 221	118 809 650	-753 571	-0,63
Tuludest sõltuvad kulud	33 879 707	10 818 598	-23 061 109	-68,07
Edasiantavad maksud	24 513 973	25 874 795	1 360 822	5,55

Tulud

Joonis 35. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade haldusala tuludest on toodud [lisas 1](#).

Võrreldavad tulud vähenevad kokku 11 583 892 eurot.

Kaupade ja teenuste müük 6 789 120 eurot

Tulud sisaldavad riigilõive ning majandustegevusest laekuvaid tulusid sh üüri- ja renditulusid. Võrreldes 2012. aastaga vähenevad tulud 2 555 920 eurot (ehk 27,35%). Vähenemine on seotud riigiteatrite üleminekuga sihtasutusteks 2013. aastal.

Riigilõivudena kajastuvad Muinsuskaitseameti kaudu väljastatavate tegevuslubade eest saadavad riigilõivud, millest on planeeritud tulu 7 400 eurot.

Suuremad omatulude teenijad on:

- muuseumid 4 093 970 euroga, kasv 865 843 eurot;
- kontsertorganisatsioonid 2 500 546 euroga, kasv 52 731 eurot.

Toetused ja muud tulud 4 199 499 eurot

Mitteresidentidelt laekumistest kokku 2 718 200 eurot enamuse moodustavad Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integratsiooni fondi tegevuste läbiviimiseks eraldavad toetused 1 281 096 eurot. Euroopa territoriaalse koostöö programm INTERREG 2007-2013 raames eraldatakse 666 801 eurot kultuuriväärtuste säilitamise ja uurimisega seotud tegevuste toetamiseks. Norra finantsmehhanismi vahenditest on 685 394 eurot planeeritud mõisakoolide renoveerimiseks.

930 879 eurot on seotud teiste riigiasutuste kaudu eraldatavate välistoetustega, millest enamuse moodustavad Siseministeeriumi kaudu suunatavad toetused muuseumide renoveerimiseks. Toetus väheneb 10 113 852 eurot, kuna enamus projekte on lõppenud ning Eesti Rahvamuuseumi uue hoone projekt ei saanud Euroopa Komisjonilt positiivset vastust.

Muudelt residentidelt laekub 549 800 eurot, millest kontsertorganisatsioonidele 487 023 eurot, mis on suures osas seotud Pärnu ja Jõhvi linnavalitsuste toetusega kontsertmajade laenude teenindamise kuludega. Muuseumidele laekub 62 777 eurot.

Saadud siirded 25 915 000 eurot kajastuvad Maksu- ja Tolliameti poolt edasiantav hasartmängumaks Eesti Kultuurkapitali ja hasartmängumaksunõukogu kultuuri- ja spordiprojektidele ning alkoholi- ja tubakaaktsiis Kultuurkapitalile.

Kulud

Tabel 89. Kulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2011/2012	Muutus (%)
Kultuuriministeeriumi valitsemisala	162 729 901	150 700 508	-12 029 393	-7,39
Piirmäärad	114 830 367	114 666 882	-163 485	-0,14
Tuludest sõltuvad kulud	23 385 561	10 158 831	-13 226 730	-56,56
Edasiantavad maksud	24 513 973	25 874 795	1 360 822	5,55

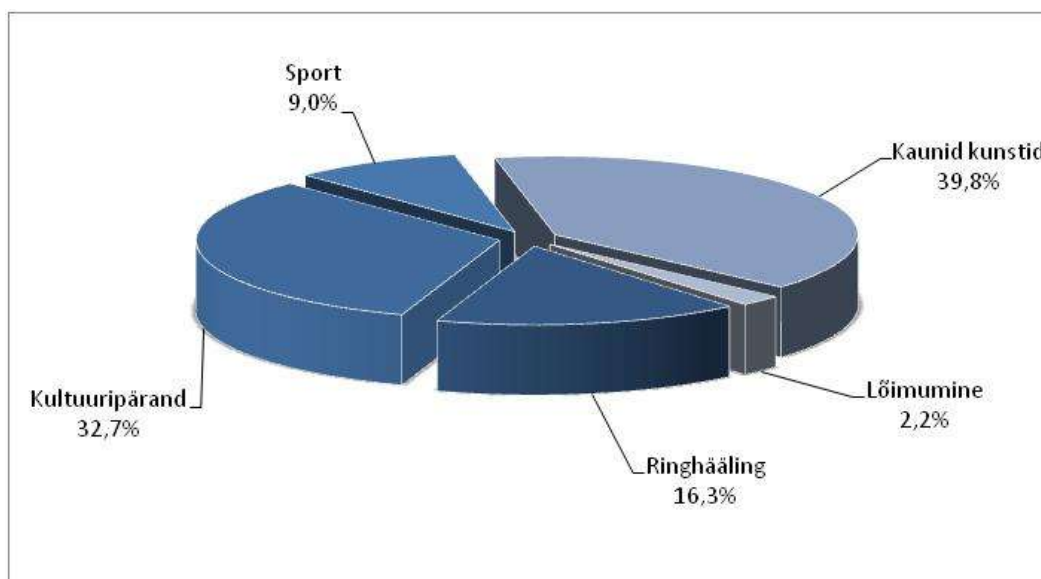
Struktuurimuudatusega seoses vähenevad kulud 70 028 eurot, kuna meedia regulaatori ülesanded sh ringhäälingu seaduse nõuete järelvalve antakse alates 2013. aastast üle koos kahe ametikohaga Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala Tehnilise Järelevalve Ametile.

Valitsemisala palgafond suurenes 4,4% võrra ehk 2 471 585 eurot. Valitsemisala struktuurimuudatusena luuakse 3 teatrist (Nukuteater, Vanemuine, NO99) sihtasutus. Lisaks koostöös KOViga SA Narva Muuseum.

Projektitoetused spordile ja kultuurile vähenevad 6,9 mln eurot ühekordsete toetuste lõppemise arvelt. Toetusi eraldatakse Kultuuriministeeriumi, Eesti Kultuurkapitali, Muinsuskaitseameti, Rahvakultuuri Arendus ja Koolituskeskuse ning Hasartmängumaksunõukogu kaudu.

Detailne tabel valitsemisala kuludest liikide lõikes asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Joonis 36. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist

Kultuuriministeeriumi valitsemisala kogu kuludest moodustab olulise osa tegevustoetused, mis on peamiselt mõeldud riigipoolt asutatud sihtasutuste ja avalik-õiguslike juriidiliste isikute personali- ja majandamiskulude ning põhitegevuskulude katteks. 2013. aastal eraldatakse tegevustoetusteks kokku 62 284 912 eurot, mis on 5 966 356 eurot rohkem, kui 2012. aastal. Projektitoetusi jagatakse kultuuri- ja sporditegevusteks kokku 43 595 061 eurot, mis väheneb 6 693 199 eurot. Investeeringutest kogusummas 10 109 000 eurot moodustavad riigiasutuste investeeringud 4 802 535 eurot ja 5 306 465 eurot investeeringutoetused sihtasutustele, avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele, KOV ja kolmanda sektori projektidele.

Alljärgnevalt on toodud detailne ülevaade valitsemisala kuludest majandusliku sisu alusel, sealhulgas on toetuste ja tegevuskulude juures välja toodud olulisemad muudatused ja nende selgitused asutuste lõikes.

Täpsema info valitsemisala toetuste jagamise ja rahastamisevõimaluste kohta leiab aadressilt <http://www.kul.ee/index.php?path=0x1552>.

Detailne jaotus toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Tabel 90. Antud toetused liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Kultuuriministeeriumi valitsemisala		90 562 429	92 051 091	1 488 662	1,64
Muud sotsiaaltoetused ja eraldised füüsilistele isikutele (4138)		610 320	622 670	12 350	2,02
Piirmäärad	20	610 320	622 670	12 350	2,02
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		89 620 824	91 054 871	1 434 047	1,60
Piirmäärad	20	87 185 778	89 295 933	2 110 155	2,42
Tuludest sõltuvad kulud	40	2 435 046	1 758 938	-676 108	-27,77
Muud ülekanded (452)		331 285	373 550	42 265	12,76
Piirmäärad	20	331 285	373 550	42 265	12,76

Sotsiaaltoetused 622 670 eurot

Kultuuriministeeriumi eelarve kaudu eraldatakse riiklikud kultuuri- ja spordipremiad, riiklikud kultuuri- ja spordistipendiumid ja riiklikud toetused olümpiavõitjatele.

Riiklikud kultuuri- ja spordipreemiad 377 600 eurot

Riiklikud kultuuripreemiad antakse välja vastavalt riigi kultuuripreemiate ja kultuuristipendiumide seadusele. Isikud, keda peremeeritakse, määrab Vabariigi Valitsus.

Kultuuripreemiate väljaandmiseks eraldatakse 240 000 eurot. Ette on nähtud välja anda 3 elutöö preemiat à 64 000 eurot ja 5 aastapreemiat à 9 600 eurot.

Spordipreemiate väljaandmiseks on kavandatud 137 600 eurot. Riiklike spordipreemiate ja stipendiumide määramise aluseks on spordiseaduse § 17, mille alusel on välja antud Vabariigi Valitsuse 16. detsembri 1998. a määrus nr 286.

Kultuuri- ja spordistipendiumid 170 320 eurot

Spordistipendiumide väljaandmine summas 124 320 eurot on reguleeritud eespoolnimetatud seadusega. Kultuuristipendiumideks on planeeritud 46 000 eurot. Kavandatud on välja anda 20 stipendiumi à 2 300 eurot.

Riiklikud toetused olümpiavõitjatele 74 750 eurot

Vastavalt spordiseaduse § 13 lõikele 2 on eelarvesse arvestatud riiklikud toetused olümpiavõitjatele summas 62 400 eurot. Toetuse määr on 650 eurot kuus ning 2013. aastal lisandub kaks olümpiavõitja ning kokku makstakse toetust kümnele olümpiavõitjale.

Õppelaen avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele

Planeeritud on õppelaenude kustutamine 83 avalik-õigusliku juriidilise isiku juures töötaval töötajal summas 57 231 eurot.

Kohaliku omavalitsuse üksustele ja omavalitsusasutustele 3 174 786 eurot.

Rahvaraamatukogud 2 192 351 eurot

2012. aasta alguse seisuga on Eestis kokku 557 avalikku raamatukogu, mida kasutas 2011.a. aastal 384 966 lugejat (sh 93 874 last). Laenutusi oli 2011. aasta lõpu seisuga 11 959 159. Teavikuid osteti 332 527 ühikut, sh 313 985 raamatut, mis on 26,1% vähem kui 2007.aastal. Raamatu keskmine sisseostu hind oli 9,6 eurot. 2013. aastal plaanitakse muretseda 1 677 889 euro ulatuses ligikaudu 180 000 teavikut.

Rahvaraamatukogude tegevuskulude toetus on 514 462 eurot, mille arvelt tasutakse iga maakonnaraamatukogu 4 töötaja personali- ja koolituskulud.

Muuseumid 153 805 eurot

Toetatakse eesti kultuuripildis olulise tähtsusega kohaliku omavalitsuse muuseumide tegevuskulusid sh Liivi Muuseum, Muhu Muuseum ja Kihnu Muuseum. Kulud suurenevad 50 640 eurot ehk 49,09%, mis suunatakse muuseumi töötajate palgakuludesse.

Teatrid 763 855 eurot

Toetust eraldatakse Tallinna Linnateatrile ja Kuressaare Linnateatrile, kulud kasvavad 54 879 eurot, ehk 7,39%, kasv suunatakse peamiselt palgakasvuks.

Linnaorkestrid 31 406 eurot

Narva ja Pärnu Linnaorkestritele eraldatakse tegevustoetust kummalegi 15 703 eurot tegevuskulude katteks. Mõlemad orkestrid on võimelised esindama Eesti riiki ka mujal maailmas. Toetus on kavandatud piirkondliku kontserdielu elavdamiseks ning kohalikele hea tasemega muusikutele töökohtade ja esinemisvõimaluste loomiseks.

Valitsussektorisse kuuluvatele muudele avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele 36 380

578 eurot.

Võrreldes 2012. aastaga suurenevad toetused 1 235 574 ehk 13,77%. Toetust eraldatakse järgnevatele avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele.

Rahvuskooper Estonia 7 597 085 eurot

Kulud suurenevad 586 918 ehk 8,37% peamiselt suunatakse kasv palgakulude kasvuks.

Rahvuskooper on valitsussektorisse kuuluv avalik-õiguslik juriidiline isik, mis tegutseb rahvuskooperi seaduse, teiste õigusaktide ja oma põhikirja alusel. Rahvuskooperi missiooniks on edendada Eesti rahvuslikku teatri- ja muusikakultuuri, propageerides ja tutvustades seda nii kodu- kui välismaal, ning teha maailma teatri- ja muusikakultuuri paremik kättesaadavaks ka Eestis.

Eesti Rahvusraamatukogu 4 965 381 eurot

Kulud suurenevad 158 656 eurot ehk 3,30% kasv eraldati palgakasvuks.

Rahvusraamatukogu tõstab oma esmaste vajadustena esile kriitilises seisus olevate tehnovõrkude väljavahetamise ning arvutivõrgu (nii riist- kui tarkvara) kaasaegsele tasemele viimist. Rahvusraamatukogu näeb oma eelarve prioriteedina peale eespoolnimetatud valdkondade ka raamatukogu kogude täiendamist, et tagada Eesti põhiseaduslike institutsioonide ning teadus- ja haridusasutuste infoteeninduse jätkusuutlikkus. Olulise tegevusena arendatakse välja digitaalraamatukogu. Alustatud on ka hoone renoveerimistöödega.

Eesti Rahvusringhääling 23 818 112 eurot.

Kulud suurenevad 490 000 eurot ehk 2,1%, kasv eraldati palgakasvuks.

Rahvusringhäälingu koosseisu kuulub kaks telekanalit (ETV ja ETV2) ning 5 raadioprogrammi (Vikerraadio, Raadio 2, Raadio 4, Klassikaraadio ja Raadio Tallinn). Lisaks on ERR-il uudisteportaalid eesti ja vene keeles, millele alates 2010. a teisest poolaastast lisandus ka inglise keelne uudisteportaal ning spordiportaal, lasteportaal Meieoma, samuti rikkaliku videoarhiiviga ETVpluss. Eesti Rahvusringhääling on EBU (European Broadcasting Union - Euroopa Ringhäälingute Liit) liige.

Valitsussektorisse kuuluvatele sihtasutustele 23 849 188 eurot, kasv 4 343 736 eurot ehk 22,27%. Kasv eraldati peamiselt palgakasvuks.

2012. aastal likvideeriti Muuseumiehituse Sihtasutus ning lõppeb Tartu Jaani Kiriku Sihtasutuse rahastamine, lisandub 3 uut sihtasutust – Teater Vanemuine SA, Teater NO99 SA, Nuku SA.

Kokku eraldatakse valitsemisala kaudu toetust tegevuskulude katteks 18 sihtasutusele (edaspidi SA), sealhulgas kaheksale teatrile, kahele spordikeskusele ja kahele muuseumile.

Toetust eraldatakse järgnevatele sihtasutustele:

Sihtasutus Jõulumäe Tervisespordikeskus 439 784 eurot

Jõulumäe Tervisekeskus on mitmekülgsete võimalustega spordiasutus, kus luuakse elanikkonnale paremad eeldused ja võimalused liikumisharrastusega tegelemiseks ning tippspordi järelkasvu arenguks. Lisaks spordiüritustele on loodud head võimalused ka koolituste, seminaride jm korraldamiseks. Keskuses töötab 18 inimest. Kulud vähenevad 33 747 eurot seoses finantskohustuse vähenemisega.

Eesti Filmi Instituut 3 824 938 eurot

2013. aastal luuakse Eesti Filmi Sihtasutuse ümberstruktureerimisega filmivaldkonna tervikliku arendamisega tegelev sihtasutus Eesti Filmi Instituut.

Sihtasutus on Eesti filmitootmise peamine rahastaja. Lisaks sellele toetab ta Pimedate Ööde Filmifestivali, kinobussi ringsõite, Matsalu rahvusvahelist loodusfilmide festivali, Pärnu rahvusvahelist antropoloogiafilmide festivali ja Theodor Lutsu filmipäevi Palamusel. Eesti Filmi Sihtasutus osaleb rahvusvahelistel filmiturgudel ja tegeleb ka Eesti filmipärandi restaureerimise ja säilitamisega ning filmiprofessionaalide täiendkoolitusega.

Kulud suurenevad 390 554 eurot ehk 11,37% peamiselt täiendava personali värbamise katteks.

Sihtasutus Virumaa Muuseumid 726 298 eurot

Kulud suurenevad 22 880 eurot ehk 3,25%.

Sihtasutus on moodustatud Rakvere Muuseumi baasil ja selle koosseisu kuuluvad Palmse mõis, Rakvere Linnus, Toolse Linnus, Rakvere Näitusemaja, Rakvere Linnakodaniku Majamuuseum, Karepa Kalame Talumuuseum, Kunda Tsemendimuuseum ning Sagritsa Majamuuseum. Sihtasutus haldab ja arendab tema kasutuses olevat vara kultuuriväärtuste taastamise, hoidmise, kogumise, uurimise ja säilitamise eesmärgil, samuti võimaldab neid kasutada üldsusel teaduslikel, hariduslikel ja meelelahutuslikel eesmärkidel ning kultuuriürituste korraldamiseks.

Sihtasutus A.H. Tammsaare Muuseum 41 551 eurot

Kulud suurenevad 11 839 eurot ehk 39,85%, millest ca 10 tuh eurot eraldati hoonete parenduseks ja remondikulude katteks.

Muuseum asub Albu vallas Vargamäel. Sihtasutuse tähtsamateks tegevusteks on muinsuskaitse all oleva talukompleksi renoveerimine koos ekspositsiooni uuendamisega. Muuseum teeb koostööd Albu vallaga Albu mõisa näituste korraldamisel ja ka ühiste ürituste (Tammsaare matk, perepäev) läbiviimisel. Muuseum teostab kultuuripärandi kogumist ja säilitamist ning kultuuriväärtuste vahendamist üldsusele.

Sihtasutus Eesti Draamateater 2 369 562 eurot.

Kulud suurenevad 81 089 eurot ehk 3,54%. Teatri renoveerimiseks võetud laenu tasumiseks läheb tegevuskuludest kokku 1 008 732 eurot ehk 44%.

Sihtasutus Vanalinna Teatrimaja 7 038 eurot-toetus on mõeldud sihtasutuse ühe töötaja palgakulude katteks.

Sihtasutus Vene Teater 1 631 521 eurot. Kulud suurenevad 29 802 eurot ehk 1,86%.

Teatri renoveerimiseks võetud laenu tasumiseks läheb tegevuskuludest 455 205 eurot ehk 28,42%.

Sihtasutus Rakvere Teatrimaja 1 194 372 eurot Kulud suurenevad 29 802 eurot ehk 2,5%. Teatri renoveerimiseks võetud laenu tasumiseks läheb tegevuskuludest 323 765 eurot ehk 27,11%.

Sihtasutus Ugala Teater 868 724 eurot, kulud suurenevad 29 802 eurot ehk 3,43%.

Alates 2013.aastast moodustati järgmistest riigiteatritest sihtasutused:

- Sihtasutus Endla Teater 847 546 eurot
- Teater Vanemuine SA 3 629 889 eurot
- Teater NO 99 on 570 223 eurot
- Nuku SA 831 527 eurot

Sihtasutus Kultuurileht 1 465 307 eurot. Kulud suurenevad 100 000 eurot ehk 7,32%.

Sihtasutuse peamiseks eesmärgiks on tagada rahvuskultuuri seisukohalt oluliste kultuuriväljaannete ja nädalalehtede väljaandmine, levitamine ning vastavatele toimetustele töötingimuste loomine.

Sihtasutus Tehvandi Spordikeskus 2 503 907 eurot, kulud suurenevad 25 532 eurot ehk 1,03%.

Sihtasutuse eesmärgiks on rahvusvaheliselt tunnustatud spordikeskusena pakkuda sportlastele ja spordiorganisatsioonidele kõige kaasaegsemaid tingimusi treeningute ja võistluste läbiviimiseks ning spordisõpradele meelelahutust nii atraktiivsete spordivõistluste korraldamise kui ka aktiivse puhkuse veetmise paigana.

Eesti Laulu – ja Tantsupeo Sihtasutus 1 444 624 eurot, kulud suurenevad 6 449 eurot ehk 0,45%.

Sihtasutus toetab majanduslikult ja organisatsiooniliselt laulu- ja tantsupidude tsükliga seotud ürituste korraldamist. Asutuses töötab 6 spetsialisti.

Sihtasutus UNESCO Rahvuslik komisjon 110 108 eurot, kulud suurenevad 2 214 eurot ehk 2,05%.

Asutus on koordineerijaks UNESCO ja Eestis UNESCO tegevusega seotud organisatsioonide, asutuste ning isikute vahel, luues neile võimaluse olla kaasatud UNESCO töösse ning kindlustame Eesti osaluse ülemaailmses koostöös ühiste väärtuste loomisel.

UNESCO Eesti Rahvuslikus Komisjoni sekretariaadis töötab kolm ja nõukoda koosneb 25 inimest.

Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed 693 264 eurot, kulud suurenevad 6 322 eurot ehk 0,92%.

Sihtasutuse peamisteks eesmärkideks on Eesti ühiskonna integratsioonile suunatud tegevuste algatamine ja toetamine nii eestlaste kui mitte-eestlaste seas ning sisse- ja väljarändega seotud tegevuste algatamine ja toetamine. Toetus on ette nähtud Eesti ühiskonna lõimumisprotsesside soodustamiseks rändega seotud tegevuste koordineerimiseks ning vastava teabe avaldamiseks.

Projektitoetused kultuurile ja spordile 22 726 359 eurot.

Kulud vähenevad 2 930 472 eurot ehk 20%, ühekordsete projektide lõppemise arvelt.

Projekti- ja tegevustoetused kultuurile

Kultuurile on kavandatud toetusi kokku 12 747 879 eurot, mis sisaldab ka 515 285 eurot toetust Norra finantsvahenditest mõisakoolide renoveerimiseks ning välistoetust Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fondist summas 1 243 653 eurot. Kultuurile kavandatud toetused on järgmised:

Toetused kaunitele kunstidele

- Toetused muusikaprojektidele

Muusikavaldkonda on kavandatud toetusi 1 528 753 euro ulatuses. Erinevate programmide kaudu toetatakse: loovisikute ja loovuse arendamist, laste ja noorte loominguga tegelemist ning heliloomingu tutvustamist Eesti avalikkusele. Samuti tagatakse võimalikult paljude inimeste juurdepääs professionaalsetele muusikasündmustele, tutvustatakse Eesti loovisikute ja muusikakollektiivide loomingut maailmas, talletatakse rahvuskultuuriliselt olulisi heliteoseid ja muusikaalaseid tekste ning tehakse need elanikkonnale kättesaadavaks. Toetatakse muusikavaldkonnale oluliste teatmeteoste, kultuuriuurimuste ja monograafiate ilmumist.

Olulise projektina toetatakse Arvo Pärdi arhiivi loomist 300 000 euro ulatuses. Oluliseks peetakse arenduskeskuste toetamist eesmärgiga tagada loomemajanduse jätkuv areng.

- Toetused kunstiprojektidele

Kunstivaldkonda on kavandatud toetusi 295 759 eurot eest, millest toetatakse programmide kaudu kasumit mittetaotlevat näitustegevust, kunstnikele rendivaba või soodusrendiga galeriipinna võimaldamist, nüüdiskunstialaseid hariduslikke projekte, regionaalset ja globaalset

mõtteviisi ning erinevaid valdkondi ühendavaid kunstialaseid projekte ja tegevusi. Lisaks toetatakse rahvusvaheliste kunstiprojektide läbiviimist Eestis ning Eesti kunsti tutvustavate projektide läbiviimist välismaal.

- Toetused teatriprojektidele

Teatrivaldkonda on kavandatud toetusi 1 459 919 euro väärtuses, mis jaguneb tegevustoetuseks eraõiguslikele väiketeatritele, tantsuteatritele ning teatriüritustele ja –projektidele.

- Toetused kinokunsti projektidele

Kinokunsti valdkonda on kavandatud toetusi 1 006 065 euro väärtuses, millest eraldatakse läbi filmikunsti toetusprogrammi vahendeid kino-, video- ja filmiürituste toetusteks.

- Kirjandusvaldkonna toetamine

Kirjandusvaldkonna toetamiseks on planeeritud vahendeid 289 000 euro ulatuses. Vahendite arvelt toetatakse Eesti klassikute rahvaväljaannete kirjastamist ning toetatakse osalemist rahvusvahelistel raamatumessidel.

- Arhitektuuriprogrammid

Arhitektuurialaseid toetusi kavandatakse 81 446 euro ulatuses, millest 60 646 eurot eraldatakse valdkonna arendamiseks läbi MTÜ Eesti Arhitektuurikeskus ning Veneetsia Arhitektuuribienaalil osalemist toetatakse summas 20 820 eurot.

Toetused kultuuripärandi säilimise tagamiseks

Rahvakultuuri, kultuuripärandi ja muinsuskaitse valdkonnas kavandatakse eraldisi 974 868 euro ulatuses.

Olulise muudatusena on programmide menetlemine suunatud ministereid valitsemissala antud valdkonna spetsiifikat tundvatele asutustele.

Ministriumid kaudu kavandatakse suuremad toetused anda kultuuripärandi aasta korraldamiseks summas 191 735 eurot, mõisate peahooneis tegutsevate koolide arendamiseks kaasaegse õpikeskonnaga haridusasutusteks summas 137 999 eurot, kultuuripärandi hoidmiseks ja arendamiseks aga ka institutsioonide toetamiseks nagu Kistler-Ritso Eesti SA.

Samuti toetatakse folkloori- ning pärimusmuusikaüritusi, lisaks kultuuripärandi digiteerimist, digitaalsena säilitamise ja kasutamise tõhusat koordineerimist.

Muinsuskaitseametid kaudu eraldatakse toetusi kokku 1 323 317 eurot ulatuses järgmistele projektidele:

- Toetus kultuurimälestiste omanikele summas 73 626 eurot on kavandatud riigieelarvest mälestise hooldamiseks, sealhulgas valve- ja signalisatsioonisüsteemi paigaldamiseks, mälestise konserveerimiseks, restaureerimiseks või optimaalsete säilitustingimuste loomiseks.
- Programm „Pühakodade säilimine ja areng” 660 486 eurot. Käesolev programm loodi 2003. aastal toetamaks pühakodade renoveerimist. Halvas tehnilises seisundis olevad pühakojad vajavad avarii-restaureerimistöde teostamist sh tuleb pühakodadele paigaldada piksekaitseid ning tule- ja valvesignalisatsioonid.
- Looduslike pühapaikade andmekogu arendamiseks, pühapaikade õigusliku seisundi täpsustamiseks, kaardistamiseks ja inventeerimiseks summas 14 000 eurot.

Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse kaudu eraldatakse toetusi 1 052 409 eurot, sh erinevad kultuuriprogrammid (Setumaa, Mulgimaa, Vana Võrumaa, Virumaa, Kihnu, Peipsiveere, Virumaa ja Saarte), ning programmid Teater maale ja Eesti rahvarõivas.

Toetused kultuurilise mitmekesisuse tagamiseks

Lisaks välistoetusele Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fondist eraldatakse kultuuriline mitmekesisuse valdkonnas toetusi kokku mahus 871 432 eurot, sh lõimumiskava rakendamiseks summas 404 142 eurot, toetus rahvusvähemiste ja väliseestlaste kultuuriühingutele summas 106 253 eurot, vähemusrahvuste kultuuriautonomiam toetuseks eraldatakse 83 085 eurot, Fenno-Ugria SA tegevuse toetuseks 75 409 eurot. Väiksemas mahus on kavandatud eraldi integratsiooni õiguslik-poliitilisteks tegevusteks, uuringuteks inimõiguste kaitse valdkonnas ja ühise teabevälja edendamiseks.

Projekti- ja tegevustoetused spordile

Spordile on kavandatud toetusi kokku 5 874 228 eurot.

Sporditoetused grupeeritakse järgmiselt:

- tegevustoetused spordi vallas tegutsevatele mittetulundusühingutele ja valitsus-sektorivälistele sihtasutustele, sh Eesti Olümpiakomitee 963 960 eurot, Eesti Spordikoolituse- ja teabe SA 81 751 eurot, Spordimeditsiini SA 88 610 eurot, Antidoping SA 25 884 eurot.
- toetused spordiprogrammide läbiviimiseks, millest erinevate spordialaliitude programmid mahus 1 063 266 eurot, toetus harrastusspordile 587 600 eurot, toetus tippspordile (osalemine olümpiamängudel) 127 823 eurot ja muud toetused. Olulise projektina tuleb välja tuua ujumise algõppe programmi jätkumine 230 082 euro ulatuses, kuigi esialgselt oli kavas programmi rahastada vaid 2010. aastani.

Kultuuri- ja spordiobjektidele hasartmängumaksu laekumisest

Laekumisest läheb olümpiaettevalmistusprojektide toetuseks 22%, muude spordiprojektide toetuseks 10% ja kultuuriprojektide toetuseks 4% hasartmängumaksu seaduse § 7 lõike 2 alusel spordi-, teadus-, haridus-, kultuuri-, laste-, noorte-, perede-, meditsiini-, hoolekande- ja vanurite ning puuetega inimestega seotud projektidele suunatavast 37,4%-st laekunud hasartmängumaksu üldsummast. 2013. aastaks on kavandatud hasartmängumaksu laekumisest spordi ja kultuuriprojektidele 2 895 000 eurot.

Sihtotstarbelised toetused põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks 5 449 260 eurot.

Kulud vähenevad 723 283 eurot ehk 11,72%.

Kohaliku omavalitsuse üksustele ja omavalitsusasutustele 1 121 289 eurot

Toetus väheneb 76 250 eurot, lõppevate ja ühekordsete toetuste arvelt. Riik toetab kohalikke omavalitsusi ja omavalitsusasutusi piirkondlike spordi- ja kultuuriobjektide ehitamisel ja renoveerimisel, kusjuures peale kohaliku omavalitsuse on tihti kaasatud ka muid vahendeid.

Valitsussektorisse kuuluvatele muudele avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele 2 026 199 eurot

Eesti Rahvusringhääling 1 917 349 eurot toetus on mõeldud uue tehnika soetuseks.

Rahvusraamatukogu 108 850 eurot

Toetusest 32 000 eurot on kavandatud digitaalraamatukogu tegevustoetuseks ning 76 850 eurot hoone rekonstrueerimiseks.

Valitsussektorisse kuuluvatele sihtasutustele 754 614 eurot sh

- Sihtasutusele Narva Aleksandri Kirik eraldatakse toetust 106 303 eurot, mis on 9 076 eurot vähem.
- SA Rakvere Teatrile eraldatakse 50 000 eurot kinosaali renoveerimiseks;

- Sihtasutus Teater Vanemuine 569 311 eurot uue black-box ehituseks;
- Sihtasutus Endla Teater 24 000 eurot töökodade seadmete soetamiseks;
- Sihtasutus Virumaa Muuseumid 5 000 eurot.

Muudele residentidele eraldatakse 1 547 158 eurot, mis on 1 038 241 eurot vähem, ühekordsete toetuse arvelt, samuti lõppeb toetus Väike-Maarja kirikule.

Suuremad toetuse saajad on:

- Eesti Pärimusmuusika Keskus MTÜ (Viljandi lossimäed, Kirsimäe hoone) 191 735 eurot;
- Kuressaare Laurentiuse kirik 63 912 eurot;
- Põide kirik 80 000 eurot
- Tartu Pauluse kiriku renoveerimiseks 498 511 eurot;

Mitte sihtotstarbelised toetused

Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud 373 550 eurot. Kulud kasvavad 42 265 eurot.

Detailne tabel haldusala liikmemaksudest asub [lisas 7](#).

Tööjõu- ja majandamiskulud

Tabel 91. Tööjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kultuuriministeeriumi valitsemisala	49 192 916	34 284 174	-14 908 742	-30,31
Piirmäärad	29 088 128	26 190 922	-2 897 206	-9,96
Tuludest sõltuvad kulud	20 104 788	8 093 252	-12 011 536	-59,74

Detailne tabel haldusala asutuste tööjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Kultuuriministeeriumi valitsemisalas kokku töötab ligikaudu 3 850 töötajat, millest riigiasutustes töötab 2011. aasta 31. oktoobri seisuga 1 679 töötajat, kelle palga- ja palgaga seonduvad muud kulud kajastuvad personalikuludes.

Kõige suurema personaliarvuga asutus Teater Vanemuine 345 töötajaga on alates 2013. aastast sihtasutus, lisaks eeltoodud asutusele moodustatakse ka kahest ülejäänud riigiteatrist NO99 ja Nukuteater sihtasutused. 2012. aastal muutus Kultuuriministeeriumi valitsemisalas juriidiline staatus Pärnu Teatril, kellest moodustati sihtasutus.

Positiivsena võib välja tuua, et mitmed kultuuriasutused, ennekõike muuseumid (kasv 869 381 eurot), on prognoosinud omatulude arvelt tehtavate kulude kasvu, mis näitab, et muuseumid on muutunud turistidele üha atraktiivsemaks ning nende külastatavus aasta-aastalt kasvab. See võimaldab muuseumidel üha rohkem vajaminevaid kulusid teha nende endi tegevuse tulemusena.

Suuremad omatulu arvelt oma vajaminevate tegevuste rahastajad on uus 2012.a avatud Eesti Meremuuseum (kasv 494 700 eurot), Eesti Vabaõhumuuseum (kasv 195 700 eurot) ja Eesti Ajaloomuuseum (kasv 149 000 eurot).

Kontsertorganisatsioonid planeerivad omatulude arvelt katta kulusid rohkem 52 731 euro ulatuses.

Tööjõukulud

Tabel 92. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve	22 615 790	18 269 285	-4 346 505	-19,22
Kultuuriministeerium	1 831 170	2 146 295	315 125	17,21
Muinsuskaitseamet	928 657	911 982	-16 675	-1,80
Eesti Hoiuraamatukogu	326 073	340 420	14 347	4,40
Eesti Lastekirjanduse Keskus	231 091	256 843	25 752	11,14
Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus	339 932	359 834	19 902	5,85
Võru Instituut	151 185	136 877	-14 308	-9,46
Kontserdiorganisatsioonid	4 807 714	5 034 112	226 398	4,71
Muuseumid	7 960 610	8 588 826	628 216	7,89
Teatrid	6 039 358	494 096	-5 545 262	-91,82

Valitsemisala personalikulude fond suureneb kokku ca 4,4%.

Kultuuriministeeriumi personalikuludes kajastuvad ka hasartmängumaksu nõukogu töötasud 40 219 eurot, samuti Mõisakoolide riikliku programmiga seotud personalikulud 1 941 eurot. Lisaks Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fondi tehnilise abi kulud summas 10 581 eurot. Õppelaenu ja erisoodustusmaksud õppelaenuidelt summas 104 447 eurot vähenevad 14 718 eurot.

Kulude kasv suunatakse infotehnoloogia arenguks, samuti uue Norra EMP perioodi tegevusteks 85 196 euro ulatuses.

85 196 eurot suunatakse täiendavate ametikohtade täitmiseks (info turbejuht, audiitor, käsunduslepingud).

Teatrite tööjõukulud suunatakse riigieelarve seaduses antud toetuste ja muude ülekannete alla.

Majandamiskulud

Tabel 93. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve	16 783 483	16 014 889	-768 594	-4,58
Kultuuriministeerium	2 306 733	2 802 878	496 145	21,51
Muinsuskaitseamet	639 646	615 840	-23 806	-3,72
Eesti Hoiuraamatukogu	126 834	115 711	-11 123	-8,77
Eesti Lastekirjanduse Keskus	91 354	126 140	34 786	38,08
Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus	69 129	74 689	5 560	8,04
Võru Instituut	44 510	48 310	3 800	8,54
Kontserdiorganisatsioonid	3 233 287	3 570 426	337 139	10,43
Muuseumid	6 986 786	8 489 275	1 502 489	21,50
Teatrid	3 285 204	171 620	-3 113 584	-94,78

Majandamiskuludest enamuse moodustavad valitsemisala hoonete ja kinnistute ülalpidamiskulud ning asutuste põhitegevuskulud. Lisaks kajastatakse majandamiskulude all kuues välisriigis asuvate kultuuriesindajate tegevus- ja projektkulud, valitsemisala infotehnoloogiakulud ja muud tegevuskulud (näiteks Euroopa Liidu kontaktpunkt).

Majanduskulude kasv sisaldab 91 407 eurot Norra finantsvahendeid mõisakoolide renoveerimise projektile. Lisaks on tõus seotud turbejuhtimise süsteemi rakendamisega vastavalt Vabariigi

Valituse eelnõule “Infoturbe juhtimise süsteem”. Kallinenud on muuseumide infosüsteemi MuISi ja raamatukogude infosüsteemi Urrami majutusteenus ning seoses muuseumide lisandumisega ka MuISi tugiteenus. Samuti vajab olulist väljavahetamist allasutuste arvutipark. Muude asutuste puhul sisulisi muudatusi kuludes ei esine.

Teatrite majandamiskulud suunatakse eelarveseaduses antud toetuste ja muude ülekannete alla..

Finantskulud

Tabel 94. finantskulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2011/2012	Muutus (%)
Kultuuriministeeriumi valitsemisala	736 915	727 944	-8 971	-1,22
Kindlaksmääratud kulud	467 556	421 303	-46 253	-9,89
Tuludest sõltuvad kulud	269 359	306 641	37 282	13,84

Detailne tabel haldusala asutuste finantskuludest asub [lisas 5](#).

Finantskohustused on Eesti Kontserdil.

Edasiantavad maksud

Kultuurkapital 22 980 000 eurot

Kulud kasvavad 1 132 000 eurot ehk 5,18%.

Kultuurkapitali ülesandeks on toetada kunstide ja spordi edendamise, tutvustamise ja populariseerimise projekte, loomingulisi ühendusi, kultuuri- ja spordialaseid teadusuuringuid ning soodustada kunstide, rahvakultuuri ning kehakultuuri ja spordi arengut.

Kultuurkapitalil on 8 sihtkapitali:

- Kirjanduse sihtkapital;
- Helikunsti sihtkapital;
- Kujutava- ja rakendus kunsti sihtkapital;
- Arhitektuuri sihtkapital;
- Näitekunsti sihtkapital;
- Audiovisuaalse kunsti sihtkapital;
- Rahvakultuuri sihtkapital;
- Kehakultuuri ja spordi sihtkapital.

Riigipoolset toetust saab Kultuurkapital hasartmängumaksu ning alkoholi- ja tubakaaktsiisi laekumistest. Vastavalt hasartmängumaksu seaduse §7 lõikele 2 saab kultuurkapital 46% hasartmängumaksu laekumisest, millest 63% suunatakse kultuuriehitistele. Vastavalt alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seaduse §29 lõikele 2 kantakse Kultuurkapitalile üle 3,5% laekunud alkoholi- ja tubakaaktsiisist, sealhulgas 0,5% kantakse üle Kultuurkapitali koosseisu kuuluvale kehakultuuri ja spordi sihtkapitalile.

Investeeringud

Riigiasutuste investeeringud moodustavad valitsemisala kogukuludest 3,13%.

Tabel 95. Investeeringud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Kultuuriministeeriumi valitsemisala	15 227 000	4 802 535	-10 424 465	-68,46

	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Piirmäärad	4 732 854	4 142 768	-590 086	-12,47
Tuludest sõltuvad kulud	10 494 146	659 767	-9 834 379	-93,71

Kõige suurem maht ehk 1 520 454 eurot suunatakse ERMi uue hoone ehitusse. Ehitust plaanitakse alustada 2013. a II kvartalis ning töid hakkab ehitusel teostama RKAS.

Uue Klooga memoriaali ning Maaramäe tallihoonete renoveerimiseks ja holokausti teemalise ekspositsiooni rajamiseks planeeritakse 902 000 eurot.

Välisloetuste arvelt summas 554 258 eurot valmib Saaremaa Muuseumi kindluse projekt.

Detailne objektiline jaotus projektide kaupa allikate lõikes asub dokumendi [lisas 7](#).

Finantseerimistingimused

Peamine osa ehk 1 719 574 eurot finantseerimistingimustest on seotud Eesti Kontserdi Pärnu ja Jõhvi kontserdimajade ehitamise ja sisustamise ning Peterburi Jaani kiriku rekonstrueerimise lepingutega.

3.13 MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tegevuse eesmärgiks on luua tingimused Eesti majanduse konkurentsivõime kasvuks ning tasakaalustatud ja jätkusuutlikuks arenguks.

Lisainformatsioon valitsemisala asutuste kohta: <http://www.mkm.ee/>

Valdkonnapoliitika ülevaade

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud järgmistesse poliitikavaldkondadesse: **majanduskeskkond, energeetika, transport, infoühiskond.**

Konkurentsi tõrgeteta toimimise tagamiseks võetakse kasutusele infotehnoloogia võimalusi, et lihtsustada ja kiirendada asjaajamist riigiasutuste ja ettevõtjate vahel. Erinõuetega tegevusaladel tegutsemise õiguste andmine koondatakse majandustegevuse registrisse (MTR) ning teabevärv eesti.ee-sse. Selleks on vajalik MTSÜS-i ja sellega seonduvaid seadusi muuta. Jätkatakse riigi- ja tugietalonide arendamist vastavalt ettevõtjate vajadustele ning amortiseerunud mõõteseadmete väljavahetamist.

Eesti ettevõtete kasvu ja eduka rahvusvahelistumise edendamiseks toetatakse ettevõtete koolitus- ja nõustamisteenuste hankimist lähtuvalt ettevõtjate vajadustest, viiakse läbi koolitusi ning ettevõtete diagnostilisi auditeid. Turutõrgete kõrvaldamiseks parandatakse alustavate ja kiiresti kasvavate ettevõtete ligipääsu kapitalile, pakkudes riikliku tagatist ettevõtluslaenudele, liisingule ning pangagarantiidele. Lisaks on plaanis lühi-, kesk- ja pikaajaliste eksporditagatiste pakkumine ekspordivatele ettevõtetele.

Käesoleva aasta II kvartalis otsustas valitsuskabinet jätkata läbirääkimisi koostöös Läti, Leedu ja Euroopa Investeeringufondiga (EIF) ühise fondi (i.k *fund of funds*) nimega Balti Innovatsioonifond (BIF) moodustamiseks, mis paigutab vahendid loodavatesse allfondidesse, mis investeerivad varajases kasvufaasis ja laienemise faasis olevate ettevõtete omakapitali või pakuvad neile *mezzanine* tüüpi finantseeringut. BIFi kogusuurus on 100 mln eurot (Eesti 20 mln eurot, Läti 20 mln eurot, Leedu 20 mln eurot ja EIF 40 mln eurot). Eesti riigi osalus finantseeritakse peamiselt SA KredExi poolt 2009-2011 aastal ettevõtjatele suunatud tugipaketi põhiosa tagasilaekumiste

arvelt.

Ida-Virumaa pikaajalise töötuse leevendamiseks pakutakse EASI kaudu individuaalseid suuremahuliste tööstusinvesteeringute toetamise pakette, mis aitaksid luua uusi töökohti regioonis. Turismiteenuste ekspordi ning välituristide ööbimiste arvu suurendamiseks jätkatakse Eesti kui reisisihi tuntuse kasvatamist välituristidele sh Aasias ning toetatakse Eesti turismiettevõtjate, -organisatsioonide ja regioonide turundustegevusi prioriteetsetel sihtturgudel. Turismi sesoonsuse vähendamiseks ning tugevamalt rahvuslikul eripäral põhinevate atraktiivsete toodete ja teenuste tekkimiseks toetatakse ettevõtete investeeringuid turismitootarendusse ning toetatakse regionaalsete turismiorganisatsioonide turismiinfo võrgustiku arendamist.

Ehitusturu toimivuse parandamiseks ning hoonete energiatõhususe suurendamiseks viiakse läbi energiatõhusa ehitamise ja renoveerimise alast tegevust ning jätkatakse energiaaudite, ehitiste ekspertide ja ehitusprojektide toetamist. Kavandatud on, et 2013. aasta lõpuks on toetatud 7000 ehitise ekspertiisi ja energiaauditi koostamist (2011. aastal 5500).

Taastuvate energiaallikate osatähtsuse suurendamiseks transpordis alustatakse meetmete rakendamist metaankütusel sõidukite arvukuse tõstmiseks.

Ohutu ja efektiivse transpordisüsteemi tagamiseks ja arendamiseks tehakse investeeringuid läbilaskevõime, kvaliteedi, ohutuse ja turvalisuse parandamiseks. Osaletakse Rail Baltica arendusprojekti läbi Tallinn-Tapa raudteelõigu rekonstrueerimise ja tehakse investeeringuid eesmärgiga viia raudtee infrastruktuur vastavusse kiirusestandardiga 120 km/h. Tehakse koostööd Poola, Läti, Leedu ja Euroopa Komisjoniga Baltimaade paremaks ja kiiremaks ühendamiseks Lääne-Euroopaga maismaad pidi (Rail Baltica ja Tallinn-Varssavi raudteeühendus). Toetatakse uute reisirongide ostu. Soetatakse reisiparvlaevasid väikesaartega ühenduse pidamise parendamiseks. Tehakse infrastruktuuri investeeringuid liiklusohutuse parandamiseks. Toetatakse uue jäämurdja projekteerimise ja ehituse ettevalmistamist ning Saaremaa püsiühenduse rajamise ettevalmistamist. Postituru ja side korraldamise edendamisel soodustatakse uute elektroonilise side tehnoloogiate arengut ja erinevate tehnoloogiliste platvormide vahelist konvergentsi. Samuti tagatakse kvaliteetse ja ühesuguse taskukohase hinnaga universaalse postiteenuse kättesaadavus kogu riigis. Riiklikult doteeritakse osaliselt perioodika kättetoimetamise kulud (maapiirkondades).

Läbipaistva ja tõhusalt toimiva avaliku sektori arendamiseks suurendatakse teadlikkust riigi poolt loodud IT lahenduste kohta. Arendatakse riigiasutuste vahelist andmeside magistraalvõrku ASO.net ja korraldatakse ISKE rakendamist.

Vähima keskkonnakoormusega ja mõistliku hinnaga pideva energiavarustuse tagamiseks jätkatakse 2013. aastal elektri ja soojuste tootmise ning kaugküttesüsteemide rajamise ja renoveerimise toetamist. Jätkatakse toetusi ka taastuvenergia tootmise soodustamiseks, nt katlamajade üleminekud taastuvenergiale ja teised 'rohelised' lahendused. Luuakse tingimused täiendavate ühenduste loomiseks naaberriikide elektrisüsteemidega ning samuti toetatakse Eesti ja Soome vahelise gaasitoru BalticConnector ehitamise ja veeldatud maagaasi terminali Eestisse rajamise ettevalmistusi.

Võetakse osa Leedu Visaginas tuumajaama ehituse ettevalmistusprotsessist. Eesti oma tuumajaama rajamise otstarbekuse hindamiseks viiakse läbi tasuvus- ja keskkonnanalüüsid ning valmistatakse ette vastav õigusraamistik.

Majandusliku sisu ülevaade

Kulud ja investeeringud kokku

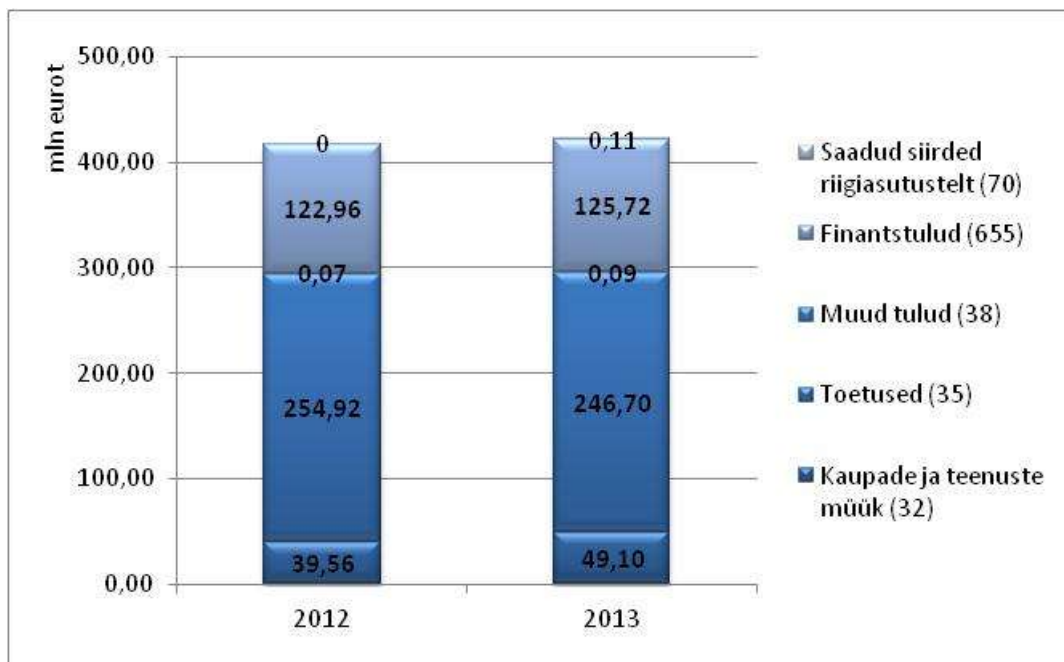
	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	570 250 725	584 660 354	14 409 629	2,53
Piirmäärad	313 337 997	336 113 336	22 775 339	7,27
Tuludest sõltuvad kulud	256 912 728	248 547 018	-8 365 710	-3,26

Tulud

Valitsemisala tulud kokku on 421 722 095 eurot, suurenedes 4 216 125 eurot.

Joonis 37. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade valitsemisala tuludest allikate lõikes on toodud [lisas 1](#).

Alljärgnevalt selgitused valitsemisala tuludest artiklite lõikes:

Kaupade ja teenuste müük 49 098 845 eurot

Tulud suurenevad 2013. aastal 9 538 710 eurot, peamiselt tuletorni- ja navigatsioonitasude ning liiklusregistri toimingute riigilõivu suurenemise tõttu.

Riigilõivudes kajastatakse laekumisi ehtisregistri, nimemärgiste registri, majandustegevusregistri ja liiklusregistri toimingutelt ning konkurentsi-, lennundus-, raudtee-, elektroonilise side-, elektrituru-, maagaasi- ja kaugkütteseaduse toimingutelt. Riigilõivudeks on planeeritud 28 963 547 eurot, suurenemine 1 173 822 eurot, peamiselt Maanteeameti liiklusregistri toimingute arvelt.

Majandustegevusest laekuvad tulud 1 851 868 eurot, kasv 118 017 eurot on seotud asutuste transpordi- ja sidealase tegevuse, kütusekontrolli tulemusel nõuetele mittevastava kütuse analüüside kulude hüvitamise, veolubade väljastamise ning üüri- ja rendituludest saadavate vahenditega. Suuremad laekumised on kavandatud Maanteeametile, Riigi Infosüsteemi Ametile ja Veeteede Ametile.

Muu kaupade ja teenuste müügist moodustavad enamuse Veeteede Ameti tuletorni- ja navigatsiooni tasud, lisaks sageduslubade müük.

Toetused 246 695 150 eurot

Tulud vähenevad 8 222 781 ehk 3,23% eurot peamiselt tehoiu välistoetuste väljamaksete vähenemise arvelt.

Välisetoetustelt laekumisi kavandavad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Maanteeamet, Riigi Infosüsteemi Amet, Tarbijakaitseamet ja Tehnilise Järelevalve Amet. Välisetoetuste väljamakseteks kavandatakse 236 619 150 eurot, vähenemine 18 222 781 eurot.

Muud laekumised on seotud postiseadusega, mille kohaselt postiteenuse osutajad peavad teatud liiki postiteenustelt tasuma universaalse postiteenuse maksu. Kuludeks on kavandatud 76 000 eurot, mis on samas mahus 2012. aastaga. Lisaks suunatakse kuni 10 000 000 eurot kasvuhoonegaaside kvootide müügist laekuvat tulu sihtasutusele KredEx korterelamute renoveerimise toetamiseks.

Muud tulud 93 600 eurot

Materiaalsete ja immateriaalsete varade müügi tuluna kavandatakse müüa Maanteeameti sõidukeid 6 500 euro eest, mis on 3 000 euro eest vähem kui eelneval aastal.

Trahvid ja muud varalised karistused 61 570 eurot, kasv 17 719 eurot. Trahvide laekumisi kavandavad Konkurentsiamet, Lennuamet, Tarbijakaitseamet ja Tehnilise Järelevalve Amet.

Muud eespool nimetatud tulud 25 530 eurot, kasv 8 199 eurot, mis koosneb peamiselt sunnirahast. Nõuete rikkumiste eest kavandavad sunnirahade laekumisi Konkurentsiamet, Tarbijakaitseamet ja Tehnilise Järelevalve Amet.

Finantstulud 125 724 500 eurot

Finantstulud sisaldavad dividendituluseid, mis laekuvad riigi äriühingute 2012. aasta kasumilt. Prognoosi kohaselt äriühingute 2012. aasta kasumid suurenevad võrreldes 2011. aastaga ning sellega seoses suurenevad ka 2013. aasta dividenditulud 2 767 278 eurot ehk 2,25%.

Saadud siirded riigiasutustelt 110 000 eurot

Kaitseministeeriumilt saadakse siirdena 60 000 eurot Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eksperdi lähetamise kuludeks NATO Energiajulgeoleku keskusesse Leedus ning 50 000 eurot Maanteeametile kaitseväe juurdepääsuteede renoveerimiseks.

Kulud

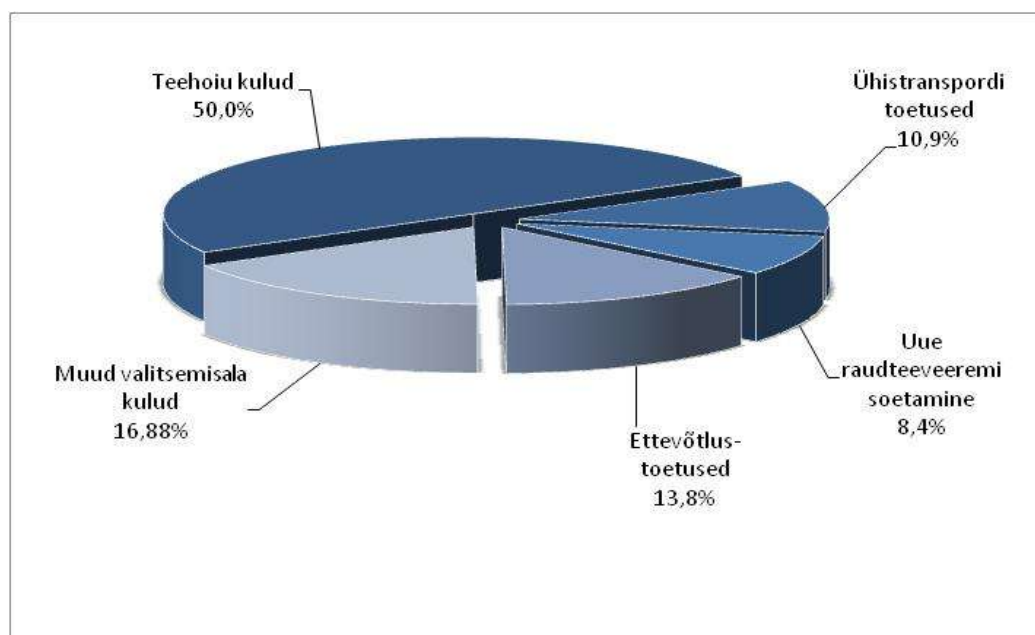
Tabel 96. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	359 708 772	417 032 926	57 324 154	15,94
Piirmäärad	206 510 265	231 638 559	25 128 294	12,17
Tuludest sõltuvad kulud	153 198 507	185 394 367	32 195 860	21,02

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala 2013. aasta kulude suurenemine tuleneb peamiselt tehoiuks kavandatud vahendite kasvust, kuna suurenev kütuseaktsiisi laekumise prognoos suurendab vastavalt teeseadusele ka kulusid.

Detailne tabel valitsemisala kuludest liikide lõikes asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Joonis 38. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist

Valitsemisala kogukuludest moodustavad ligi poole teede ehituse ja hooldusega seotud kulud.

Alljärgnevalt on toodud detailne ülevaade valitsemisala kuludest majandusliku sisu alusel, sealhulgas on toetuste ja tegevuskulude juures välja toodud olulisemad muudatused ja nende selgitused asutuste lõikes.

Antud toetused

Antavate toetuste kogumahust enamuse moodustavad toetused investeringuteks ning ühistranspordiks.

Tabel 97. Toetused liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	257 891 517	314 360 178	56 468 661	21,90
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	232 202 711	277 786 815	45 584 104	19,63
Piirmäärad	82 888 113	95 865 157	12 977 044	15,66
Tuludest sõltuvad kulud	149 314 598	181 921 658	32 607 060	21,84
Muud ülekanded (452)	25 688 806	36 573 363	10 884 557	42,37
Piirmäärad	25 612 806	36 497 363	10 884 557	42,50
Tuludest sõltuvad kulud	76 000	76 000	0	0,00

Detailne jaotus toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Valitsemisala antavad toetused jagunevad sihtotstarbelisteks ja mitte sihtotstarbelisteks.

Sihtotstarbelised toetused 277 786 815 eurot

Edelaraudtee ASile 15 011 000 eurot

Vahendeid eraldatakse diislrongide avaliku liiniveo teenuse korraldamiseks. Toetuse täpne suurus võib Tehnilise Järelevalve Ameti igakuiselt määratava infrastruktuuri kasutustasu tõttu kujuneda suuremaks või väiksemaks, kuna lepingus on arvestatud 2012. aasta baasiga ning toetust

korrigeeritakse igakuiselt kasutustasu tegeliku suuruse ja 2012. aasta baasi põhjal paika pandud kasutustasu vahega.

Elektriraudtee ASile 5 100 000 eurot

Vahendeid eraldatakse elektrirongide avaliku liiniveo korraldamiseks. Elektriraudtee AS jätkab 2013. aastal teenindamist vähemalt 2012. aasta mahus. 2013. aasta kesksuurest tuuakse liinile uued elektrirongid vastavalt nende saabumise graafikule. Elektriraudtee AS omanduses saavad olema 2013. aasta septembrikuust ka esimesed uued diiselrongid.

ASile Tallinna Lennujaam 1 400 000 eurot

Vahendid suunatakse regionaalse tähtsusega väikelennujaamade (Kuressaare, Kärdla, Pärnu ja Tartu lennujaamad ning Kihnu ning Ruhnu lennuväljad) ülalpidamiseks.

Väinamere Liinid OÜle 15 687 000 eurot

Toetus eraldatakse parvlaevadega avaliku liiniveo korraldamiseks. Väinamere Liinid OÜ opereerib ühenduse pidamisel mandri ning Saaremaa ja Hiiumaa vahel, samuti Saaremaa ja Hiiumaa vahelisel Sõru–Triigi liinil. Väinamere Liinid OÜ poolt osutatava parvlaevateenuse toetusevajaduse suurenemine tuleneb peamiselt palga- ja tarbijahinnaindeksi tõusust.

Ühistranspordi toetus vee- ja õhustranspordi korraldamiseks 332 764 eurot.

Vahendid on kavandatud avaliku liiniveo korraldamiseks Ringsu-Munalaid, Ringsu-Pärnu ja Ringsu-Roomassaare laevaliinil.

Toetuste reserv ühistranspordi korraldamiseks 577 077 eurot

Vahendid on kavandatud erinevates ühistranspordi liikides tekkivate ettenägematute olukordade lahendamiseks, mille jagunemine erinevate ühistranspordiliikide vahel selgub aasta jooksul vastavalt kujunevale olukorrale.

ASile Eesti Post 1 278 000 eurot

Toetatakse perioodiliste väljaannete kojukannet maapiirkonnas tulenevalt Postiseadusest.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele (edaspidi EAS) 80 411 959 eurot

EAS on üks Euroopa Liidu struktuurifondide rakendusinstituut Eestis, olles peamine ettevõtjale suunatud toetus- ja arendusprogrammide pakkuja. EAS tegutseb aktiivselt viies valdkonnas: Eesti ettevõtete konkurentsivõime suurendamine välisurgudel, välismaiste otseinvesteeringute kaasamine, turismiekspordi ja siseturismi arendamine, tehnoloogiaalaste ja innovaatiliste toodete ja teenuste väljatöötamine ning Eesti ettevõtete ja ettevõtluskeskkonna arendamine, samuti üldine ettevõtlusteadlikkuse tõstmine. Eraldatavate vahendite hulka kuulub rahvusvahelistumise, maakondlike arenduskeskuste toetamine.

Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx (edaspidi KredEx) 12 777 696 eurot

KredExi eesmärgiks on parandada väike- ja keskmise suurusega ettevõtete rahastamisvõimalusi, maandada ekspordiga seotud krediidiriske, võimaldada inimestel rajada või renoveerida oma kodu ning arendada energiasäästlikku mõtteviisi. Sealjuures suunatakse 2 556 466 eurot eluasemetingimuste parandamiseks paljulapselistele peredele ja teistele sihtgruppidele ning 10 000 000 eurot kasvuhoonegaaside kvootide müügist laekuvat tulu korterelamute renoveerimise toetamiseks.

Muudele mittetulundusühingutele ja sihtasutustele 777 000 eurot

Toetusi jagatakse mittetulundusühingute ja sihtasutuste taotluste alusel vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri poolt moodustatud komisjoni ettepaneku alusel tehtavale otsusele.

Šveitsi välistoetus ning kaasfinantseerimine kohalikele omavalitsustele 1 652 274 eurot

Madala energiatarbega majade projekteerimise ja ehitamise oskusteabe arendamiseks.

Infoühiskonna toetused 11 742 768

Riigi Infosüsteemi Amet planeerib 2013. aastal toetada Euroopa Liidu vahenditest järgmiseid tegevusvaldkondasid:

- avalike teenuste efektiivne osutamine kodanikele, ettevõtetele ja avaliku sektori asutustele 6 599 231 eurot;
- riigivalitsemise tõhustamine vastavalt IKT võimalustele 3 692 833 eurot;
- digitaalsele teabele tehniliste ligipääsuvõimaluste avardamine 1 181 590 eurot;
- ITK lahenduste väljaarendamine osalusvõimaluste suurendamiseks riigi ühiskondlikus elus 269 114 eurot.

Lisaks eraldatakse vahendeid registripõhise rahvaloenduse läbiviimise infotehnoloogiaalasteks ettevalmistusteks 2 403 244 euro ulatuses.

Sihotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks 30 040 345 eurot

Riigile ja riigiasutustele 25 710 159 eurot

Ühistranspordi toetus vee- ja õhustranspordi korraldamiseks 3 282 236 eurot

Ühistranspordiseaduse alusel on maavalitsuste ülesandeks laeva- ja lennuühenduse korraldamine väikesaartega, mille käigus maavalitsused sõlmivad avaliku teenindamise lepingud vedajatega. Summa on kasvanud seoses iga-aastaselt tarbijahinnaindeksiga korrigeeritavatele sadamatasudele, mida operaatorid maksavad sadama omanikule sadama korrashoiu tagamiseks.

Ühistranspordi toetus maanteetranspordi korraldamiseks 22 330 000 eurot

Toetuse vajadus võib mõnevõrra muutuda, kuna maavalitsuste poolt vedajatega sõlmitud avaliku teenindamise lepingute alusel osutatava veeteenuse hind sõltub kulude muutumist iseloomustavast ühistranspordi hinnaindeksist, mis arvutatakse Statistikaameti poolt 2013. aasta veebruaris avaldatavate näitajate alusel. Planeeritava toetuse juures on arvestatud, et mõnevõrra vähendab kulude kasvu riigi poolt soetatavate uute busside (58 tükki) kasutusele võtmine Harjumaal.

Ühistranspordi toetus piletikontrolli korraldamiseks 97 923 eurot

Vahendid on kavandatud Harju MVle kolmepoolse lepingu alusel elektrirongides piletite kontrollimisega seotud kulutuste katmiseks.

Valitsussektorisse kuuluvatele muudele avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele 1 200 000 eurot

Eesti Arengufond 1 200 000 eurot

Vahendid on kavandatud Arengufondile arenguseire-, järelevalve- ja muudeks tegevuskuludeks. Arenguseire on maailma teaduslik- tehnoloogiliste suundumuste jälgimine ja analüüsimine, Eesti võimaluste ja ohtude kaardistamine ning eeltoodu põhjal perspektiivsete investeeringute teostamine kõrge arengupotentsiaaliga ettevõtetesse.

Valitsussektorisse kuuluvatele sihtasutustele 1 585 186 eurot

Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse (edaspidi RIKS) 1 585 186 eurot

Toetuse eesmärgiks on tagada RIKSi tegevuse kaudu riigi toimimiseks oluliste ja välislepingutega riigi poolt võetud kohustuste otstarbekas ja õiguslikult reguleeritud täitmine meresõidu ohutuse tagamisel ning sidevõimaluste kindlustamisel laeva ja sadama vahel. Tagatud on Hädaloikka seaduse muudatustest tuleneva katkematu side teenuse osutamise kohustusega kaasnevate

täiendavate kulude katmine.

Muudele residentidele 2 045 000 eurot

ASile ALARA 428 000 eurot

Vahendid on kavandatud Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamiseks.

ASile Metrosert 179 000 eurot.

Vahendid on kavandatud mõteseaduses toodud riigietaloni labori ning riigi metroloogia keskasutuse kohustuste täitmiseks, milleks on riigietalonide säilitamine ja arendamine, selleks vajalike seadmete soetamine, rahvusvahelistel võrdlusmõõtmistel osalemine, metroloogia keskasutuse ülesannete täitmine ning rahvusvaheliste organisatsioonide töös osalemine.

Sihtasutusele Eesti Akrediteerimiskeskus 40 000 eurot

Vahendid on kavandatud Euroopa akrediteerimisalaste organisatsioonide/asutuste töös osalemiseks, Eesti seisukohtade ja ettepanekute väljatöötamiseks saabuvate juhendite kohta, järelevalvearuannete esitamiseks ning laborite rahvusvaheliste ning Eesti siseste võrdlusmõõtmiste koordineerimiseks ja korraldamiseks.

Mittetulundusühingule Eesti Standardikeskus 510 000 eurot

Vahendid on kavandatud riigi poolt tellitavate infoteenuste osutamiseks, standardite koostamise korraldamiseks ja väljatöötatavate harmoneeritud standardite menetlemiseks ja rahvusvaheliste organisatsioonide töös osalemiseks.

Tarbijakaitseühendustele 55 000 eurot

Toetus on suunatud valitsusväliste tarbijaorganisatsioonide tugevdamiseks ja nende tihedale kaasamisele tarbijapoliitika kujundamisel ning elluviimisel. Toetus jaguneb erinevate tarbijakaitseühenduste vahel majandus- ja kommunikatsiooniministri poolt kinnitatud protseduurireeglite alusel.

MTÜ-le Intellektuaalomandi ja Tehnoloogiasirde keskus 333 000 eurot

Toetus on suunatud endise Patendiinfo Keskuse asemel asutatud mittetulundusühingule.

Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutusele 500 000 eurot

Vahendid on kavandatud meresidesüsteemi väljaheitamiseks hiljemalt 2015.aastaks.

Muud ülekanded 93 314 074 eurot

Kohaliku omavalitsuse üksustele ja omavalitsusasutustele 30 842 107 eurot

Maanteeameti kaudu eraldatakse kohaliku omavalitsuse üksustele välistoetusi järgmiselt:

- Tallinna Linnavalitsusele 24 323 119 eurot Tallinnas Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimiseks Euroopa Liidu vahendite kaudu.
- Tartu Linnavalitsusele 6 518 988 eurot põhimaanteid E263 Tallinn-Tartu-Luhamaa ja T3 Jõhvi-Tartu-Valga ühendava Tartu idapoolse ringtee rekonstrueerimiseks.

Muudele residentidele 66 953 581 eurot

Toetust eraldatakse:

- investeeringuteks regionaalse lennuliikluse tagamiseks 593 138 eurot;
- uue raudteeveeremi soetamiseks 49 107 000 eurot;
- Veeteede Ametile väikesaartega ühenduseks laevade soetamiseks 9 619 732 eurot;
- ASle Eesti Raudtee raudteevõrgu rekonstrueerimiseks 6 391 165 eurot;

- ASle Saarte Liinid sadamate rekonstrueerimiseks 1 242 546 eurot.

Mittesihtotstarbelised toetused 36 573 363 eurot

Rahvusvaheliste ja siseriiklike organisatsioonide liikmemaksudeks 2 134 653 eurot

Vahendeid on kavandatud 46-le organisatsioonile. Täpsem info [lisas 7](#).

Avalikult kasutatavate kohalike teede hoid 29 265 000 eurot

Kohalike teede hoiuks on kavandatud 10% Teeseaduse alusel riigieelarves teehoiuks ette nähtud vahenditest.

ASile Tallinna Lennujaam 4 747 710 eurot

Toetus rahvusvaheliste lennuühenduste tihendamiseks (julgestus- ja päästeteenistuse kuludeks). Riigi poolt julgestus- ja päästekulude katmine võimaldab luua Tallinna Lennujaam ASil liinitoetusprogrammi uute liinide kaasamiseks. Toetusprogrammi käivitamise tagajärjel, suurenes reisijate arv 2011. aasta lõpuks 1,9 mln reisijani (võrreldes 2010. aastaga kasv 38%) ja programmi jätkumisel on 2013. aastal oodatav reisijate arv 2,7 mln. Liinitoetusprogrammi eesmärgiks on suurendada sihtkohtade arvu (alandades uutele liinidele lennujaamatasusid) ning tuua Eestisse täiendavaid reisijaid, kes tooksid riigile täiendavat tulu.

Sideettevõtjatele 350 000 eurot

Vahendid eraldatakselektroonilise side seaduse alusel jälitus- või julgeolekuasutustele sõnumite ülekandmiseks tehtud kulude katteks.

ASile Eesti Post 76 000 eurot

Konkurentsiameti poolt eraldatav toetus on postiseaduse alusel ASile Eesti Post universaalse postiteenuse osutamise kohustusega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamiseks juhul kui need tekivad. Tegevusloaga postiteenuse osutajad on kohustatud tasuma teatud postiteenustelt universaalse postiteenuse toetamiseks maksu, mida kasutatakse toetuse maksmiseks.

Töõjõu- ja majandamiskulud

Tabel 98. Töõjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	101 419 870	102 672 748	1 252 878	1,24
Piirmäärad	97 611 961	99 276 039	1 664 078	1,70
Tuludest sõltuvad kulud	3 807 909	3 396 709	-411 200	-10,80

Detailne tabel valitsemisala asutuste töõjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Töõjõukulud

Tabel 99. Töõjõukulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	30 579 312	31 587 861	1 008 549	3,30
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	5 835 358	6 928 935	1 093 577	18,74

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Konkurentsiamet	1 472 335	1 497 335	25 000	1,70
Tarbijakaitseamet	1 057 894	1 062 894	5 000	0,47
Tehnilise Järelevalve Amet	1 831 660	1 954 024	122 364	6,68
Patendiinfo keskus	202 238	0	-202 238	-100,00
Lennuamet	774 914	800 064	25 150	3,25
Maanteeamet	10 281 630	10 373 337	91 707	0,89
Veeteede Amet	6 515 000	6 289 000	-226 000	-3,47
Riigi Infosüsteemi Amet	2 608 283	2 682 272	73 989	2,84

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalasse on kavandatud 2013. aastal ligikaudu 1 444 ametikohta. Üldine valitsemisala palgafond suureneb 4,4% võrra.

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kulud suurenevad seoses allasutuste IT-teenuste konsolideerimisega ministeeriumi alla, mis tekitab vajaduse lisatööjõu järele.
- Tehnilise Järelevalve Ameti kulud suurenevad seoses meediateenuste valdkonna korraldamise ja järelevalve ülesannete osalise üleandmisega Kultuuriministeeriumilt, samuti rakendusüksuse funktsiooni ületulemisega Veeteede Ametilt.
- Riigi Infosüsteemi Ameti kulude kasv on vajalik küberturvalisuse laienemiseks ja ID kaardi baastarkvara arendamiseks.

Muude asutuste puhul sisulisi muudatusi kuludes ei esine.

Majandamiskulud

Tabel 100. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	70 840 558	71 084 887	244 329	0,34
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	4 127 682	3 379 185	-748 497	-18,13
Konkurentsiamet	350 368	325 448	-24 920	-7,11
Tarbijakaitseamet	461 192	520 211	59 019	12,80
Tehnilise Järelevalve Amet	1 502 302	1 565 820	63 518	4,23
Patendiinfo keskus	136 834	0	-136 834	-100,00
Lennuamet	289 682	274 731	-14 951	-5,16
Maanteeamet	53 465 171	58 283 635	4 818 464	9,01
Veeteede Amet	7 522 064	3 925 293	-3 596 771	-47,82
Riigi Infosüsteemi Amet	2 985 263	2 810 564	-174 699	-5,85

Kulud vähenevad seoses välisvahenditest kavandatud väljamaksete vähenemisega.

- Konkurentsiameti kulud vähenevad, kuna 2012.a eraldati ametile rahvusvahelise konverentsi läbiviimiseks ühekordselt täiendavaid vahendeid.
- Jäämurdmiseks on Veeteede Ameti 2013. aasta eelarvesse kavandatud 627 823 eurot, millele lisandub 2012. aastast üle kantavad vahendid 5 843 166 eurot. Kokku on jäämurdmiseks võimalik kasutada 6 470 989 eurot. Summa sisaldab Veeteede Ametile kuuluvate jäämurdjate „Tarmo“ ja EVA 316 kütusekulu ja muid jäämurdmisega seotud majandamiskulusid (arvestuslikult vastavalt 30 ja 120 päevaks, kokku ca 2 300 000 eurot), samuti ASilt Tallinna Sadam prahilepingu alusel kasutusse võetava jäämurdjaja Botnica prahiraha 109 navigatsioonipäevaks (4 087 500 eurot) ja kütusekulu 30 jäämurdepäevaks.

Samuti finantseeritakse nimetatud vahenditest jäämurdmist Pärnu ja Liivi lähel, mis võimaldab tagada seal talvist navigatsiooni kogu vajalikul perioodil, arvestuslikult kolm kuud.

- Riigi Infosüsteemi Ameti kulud vähenevad välisvahenditest kavandatava infoühiskonna teadlikkuse programmi väljamaksete prognoosi vähenemisest.

Muude asutuste puhul sisulisi muudatusi kuludes ei esine.

Investeeringud

Valitsemisala investeeringuid rahastatakse riigituludest, majandustegevusest ning välistoetustest.

Tabel 101. Investeeringud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	210 541 953	167 627 428	-42 914 525	-20,38
Piirmäärad	106 827 732	104 474 777	-2 352 955	-2,20
Tuludest sõltuvad kulud	103 714 221	63 152 651	-40 561 570	-39,11

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala suuremahulisemad ja olulisemad investeeringud on Maanteeametil 164 481 902 eurot:

- riigimaanteed remondi koondprojekt 77 938 037 eurot sh teede taastusremont rahvusvahelistel põhimaanteedel, teiste riigimaanteedekonstruktsioonide rekonstrueerimine, kattega teede pindamine ja kruusateede remont, liiklusohutlike kohtade ümberehitamine ja liiklusrajatiste väljehitamine;
- E263 Tallinn-Tartu-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ehitus 30 455 044 eurot. Jätkatakse 13,4 km pikkuse Aruvalla-Kose teelõigu rajamist 2+2 rajaliseks I klassi maanteeks koos koguja- ja kergliiklusteedega, sildade ja viaduktidega ning tunnelite ja müratõkete. Lepingu tähtaeg on 2013 sügis.
- Tallinna ringtee Vao-Saue teelõigu ehitus 5 683 399 eurot. Luige ristmik ehitatakse eritasapinnaliseks ristmikuks ning ligi 3 kilomeetrit Tallinna ringteed ehitatakse ümber I klassi maantee nõuetele vastavaks neljarajaliseks (2+2) eraldusribaga maanteeks koos 2 km jalgratta- ja jalgteedega ning müratõkkeseintega;
- E20 Tallinn-Narva maantee Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus 6 548 673 eurot. Lõpetatakse Liiapeksi-Loobu teelõigu remonditööd, jätkatakse Viitna ümbersõidu projekteerimis- ja ehitustöödega ning viiakse läbi Pikassaare-Loobu ja Loobu-Liiguste teelõigu remonditööd;
- Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa mnt Tartu läänepoolne ümbersõidu ehitamine 10 726 193 eurot. Rekonstrueerimise tulemusena on Tartu läänepoolne ümbersõit kavas täies ulatuses lahendada neljarajalise I klassi teena, mis jääb teenindama nii kohalikku kui transiitliiklust;
- sildade renoveerimine 6 459 487 eurot;
- E20 Tallinn - Narva maantee Vao - Maardu teelõigu ehitus 10 000 000 eurot. Vao-Maardu teelõigu ehitus viiakse ellu kahes etapis. I etapp 10,6-17,4 km Loo-Maardu teelõik ja II etapp Vao liiklussõlme ehitus;
- E20 Tallinna-Narva maantee Rõmeda-Haljala teelõigu ehitus 1 179 073 eurot. Jätkuvad Haljala eritasapinnalise ristmiku ehitustööd, mille raames ehitatakse 3,5 kilomeetrit Tallinn-Narva maanteed ümber I klassi maantee nõuetele vastavaks neljarajaliseks (2+2) eraldusribaga maanteeks koos 1,5 km jalgratta- ja jalgteedega, 2 km kogujateedega ning müratõkkeseintega;

- E264 Jõhvi-Tartu-Valga maantee Jõhvi liiklussõlme ehitus 5 593 614 mln eurot. Alustatakse Jõhvi viadukti ja pealesõitude ehitustöödega.

Finantseerimistingud

Tabel 102. Valitsemisala finantseerimistingud

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	-171 391 165	-206 391 165	-35 000 000	20,42
Finantsvarade suurenemine (10.1)	-171 391 165	-206 391 165	-35 000 000	20,42
finantsvarade suurenemine	-171 391 165	-206 391 165	-35 000 000	20,42

Finantseerimistingud on kavandatud äriühingute aktsiakapitalide suurendamiseks ning osakute märkimiseks 206 391 165 eurot.

3.14 PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas on maaelu poliitika, põllumajanduspoliitika, kalanduspoliitika kalamajandust puudutav osa ja põllumajandustoodete kaubanduspoliitika kavandamine ja elluviimine, toidu ohutuse ja nõuetekohasuse tagamise korraldamine, loomatervise ja -kaitse ning taimetervise ja -kaitse alase tegevuse koordineerimine, põllumajandusteadus- ja arendustegevuse ning põllumajandushariduse korraldamine. Ülevaate valitsemisala asutustest saab aadressil <http://www.agri.ee/valitsemisala/>

Valdkonnapoliitika ülevaade

Põllumajandusministeeriumi valitsemisala panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkondade **tööturu ja sotsiaalse turvalisuse, kultuuri, keskkonnahoiu ning maaelu ja regionaalarengu** eesmärkide täitmisesse.

Põllumajandusministeeriumi valitsemisala planeerib ja viib ellu tegevusi kolmes tegevusvaldkonnas: toiduohutus, taimetervis ning loomade heaolu ja tervishoid; maaelu, põllumajandus ja toiduainetetööstus ning kalandus.

Tagatakse Eestis toodetava ja tarbitava toidu ohutus ning tarbija informeeritus, millega aidatakse pikendada inimeste tervena elatud eluiga. Aastaks 2013 peaks meeste keskmine tervena elatud eluiga tõusma 56,3 ja naistel 61 eluaastani (2010. aastal: meestel 54,1 ja naistel 58).

Jätkatakse toidu ja toiduga kokkupuutuvate materjalide nõuetele vastavuste kontrollimist ja selle tulemusena peaks elanikkonna toidutekkelistesse nakkushaigustesse haigestumuse arv 100 000 elaniku kohta 2013. aastal langema 235 juhuni (2011. aastal oli 385).

Uuendatakse Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi (edaspidi *VTL*) seadmeпарк, luuakse riikliku toiduohutuse seireprogramm (lisaaineid, saasteaineid ja toiduga kokkupuutuvad materjalid) ning moodustatakse toiduohutuse küsimustes eksperthinnanguid andev teaduskomitee.

Tagatakse loomade heaolu ja hea tervislik seisund ning taimetervise hea seisund läbi loakomisjoni töö, põllumajandusloomade pidamistingimuste ja pikaajalise veo tingimuste vastavuse kontrollimise, kodanike üldise loomade heaolu alase teadlikkuse tõstmise, tapamajade ja tapmisprotsessi vastavuse kontrolli ning riikliku katseloomade kaitse komitee moodustamise.

Teatatud ja registreeritud loomataudijuhtude arv on kavas 2013. aastal langetada 230-ni (2011. aastal oli 240). Sellele aitavad kaasa VTL võimekuse arendamine, tõhusa proovivõtumetoodika

rakendamine, loomaarstide ja VTL tõhus tegevus loomataudide avastamisel ning loomatauditõrje programmide väljatöötamine ja valdkonna järelevalvesüsteemi tõhustamine.

Põllumajanduslike tootmissisendite kvaliteedi ja ohutuse tagamiseks on kavas tõsta kontrollide käigus tuvastatud nõuetele vastavuse osakaalu nii põllumajandussaaduste ja põllumajanduslikus tootmises kasutatavate tootmissisendite, väetiste kui taimekaitsevahendite käitlemise kontrollides. Samuti on kavas tõsta põllukultuuride puhul Eestis sertifitseeritud seemne kasutamist külvises. Nõuetele vastavate söödapartiide osakaal kontrollitud söödapartiide arvust peaks 2013. aastal kasvama 87%-le (2011 oli 83%).

Elujõulist toidutootmist aitavad tagada netolisandväärtuse ning põllumajanduse ja toiduainetööstuse lisandväärtuse juurdekasv tööjõu ühiku kohta.

Püütakse tagada Eesti tootjate huvide kaitse ühise põllumajanduspoliitika tuleviku läbirääkimistel.

Suurendatakse kodumaiste mahetoodete osakaalu Eesti toiduturu jaekäibest ja toetatakse investeringute suurenemist toiduainetööstusesse. Kasvama peaks ka investeringute osakaal põllumajanduse kogutoodangust. Sellele aitavad kaasa investeringumeetmete rakendamine töötleva tööstuse tulemuslikkuse parandamiseks ja pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks. Parandatakse põllumajandustoodete ja toidu turustamisvõimalusi. Toetatakse mikropõllumajandusettevõtete ja noortalunike arvu kasvu.

Põllumajandustootjate turupositsiooni tugevnemist ja nendevahelise ühistegevuse paranemist toetatakse läbi investeringumeetmete rakendamise tootmise ja töötlemise turu uuenevate nõudmistega vastavusse viimiseks ning piimandussektori ja mahepõllumajanduse uute väljakutsetega kohandamiseks.

Optimaalselt kasutatava põllumajandusmaa ressursi tagamiseks hoitakse põllumajandustootmises kasutatava maa osakaalu kogu põllumajandusmaast. Suurendatakse kasutatavat kindlaksmääratud põllumajandusmaad 898 000 hektarile (2011. aastal oli 884 340 ha), korrastatakse (st rekonstrueeritakse ja uuendatakse) maaparandussüsteeme ning korratakse riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude hoidu. 2013. aastaks loodetakse korrastada 1167 km ühisveevooludest (2011. aastal korrastati 311 km).

Maaelu arengukava 2007-2013 meetmete rakendamise jätkatakse ebasoodsamas piirkonnas toetatud põllumajandusmaa pinna, toetatud põllumajandusmaa ja erametsamaa pinna Natura 2000 aladel, toetatavate poollooduslike koosluste pinna, toetatud ohustatud tõugu loomade arvu, karjatatavate loomade arvu, kohalikku sorti taime kasvatamise toetust saavate alade pinna ja taastatud kiviaedade kilometraaži suurenemise toetamist. Nende tegevustega tagatakse säilinud traditsioonilised põllumajandusmaastikud ja liigiline mitmekesisus.

Toetatakse mahepõllumajanduslikult majandatava maa suurenemist 2011. aasta 134 057 ha-lt 142 000 ha-ni 2013. aastal. Põllumajandusega seotud piirkondade tasakaalustatud areng tagatakse ning elukeskkonda maal parendatakse läbi tööhõivemäära tõstmise maapiirkonnas 58%-le 2013. aastal (2011. aastal oli 57%), ettevõtlusaktiivsuse toetamise ja hõivatute ümberjagunemine sektorite lõikes (primaarsektoris vähenemine ja sekundaar- ning tertsaarsektoris suurenemine). Samuti toetatakse mitmekesisistamisega tegelevate põllumajanduslike majapidamiste juurdekasvu.

Suurendatakse sotsiaalset majanduslikku sidusust ning parendatakse sotsiaalset elukeskkonda. Toetatakse Eesti kultuuripärandi tutvustamist ja säilitamist Euroopa ning maailma kultuuripärandi osana maaelu- ja põllumajandusvaldkonnas (Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas olevate muuseumite kaasabil).

Tegevuskava "Tööjõuressursi arendamine maamajandussektoris aastatel 2009- 2013" tegevuste rakendamine aitab kaasa tööjõu kvaliteedi parandamisele ja haritud tööjõu järelkasvu tagamisele põllu- ja maamajandussektoris. Jätkatakse praktikatoetuse maksmist, kutsevõistluste läbiviimist ning muuseumide ruumide ja hoonete renoveerimist.

Tagatakse konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik kalamajandus. Selle tarbeks kasvab kalanduse lisandväärtus töötajate kohta 2011. aasta 16 345 eurolt 2013. aastaks 17 763 euroni. Samuti kasvab kala ja vesiviljeluse saaduste toodangu väärtus ühe hõivatu kohta 1500 euroni (2011. aastal oli 1407 eurot) ning suureneb kala tarbimine 14 kilogrammini inimese kohta (2011. aastal oli 10,5 kg).

Toetatakse ühistegevuse (tootjaorganisatsioonide) teket ja toimimist ning erinevate võimaluste loomist finantsinstrumentidele (laenud, garantiid). Toetatakse tegevusgruppide arengustrateegiate elluviimist, kogemuste ja teadmiste vahetamist ning soodustatakse ettevõtjaid tegelema kala "püügist - müügin" tegevusega.

Optimaalseks ressursikasutuseks kalapüügisektoris on kavas suurendada saagikust 1600 püügitonni traali kohta (2011. aastal oli 1500 tonni). Samuti on kavas Keskkonnaministeeriumi poolt hallatava kalanduse valdkonna ületoomine Põllumajandusministeeriumi juhtimise alla ja harrastuspüügi sektori integreerimine kutselise kalapüügiga, mis tagab 2014. aastal ühtse kalavaru majandamise.

Ekspordipotentsiaali tugevdamiseks on kavas toodangu eksport kasvatada 2011. aasta 119 000 tonnilt 120 000. tonnile 2013. aastal ja vähemalt säilitada kala ekspordi sihtriikide arv. Seda toetab kaasaegsete kalandustoodete töötlemise rakendamisele ja kalandustoodetele uute turgude leidmisele kaasaaitamine. Toetatakse ka soodsama majanduskeskkonna loomist keskkonnasäästliku ja konkurentsivõimelise vesiviljeluse arendamiseks.

Kala otseturustamisvõimaluste soodustamine ja majandustegevuse ümberkorraldusele (nt. ökoturism) kaasa aitamine toetavad kohaliku turu võimaluste paremat ärakasutamist.

Eelmainitu paremaks rakendamiseks viiakse kõikides valdkondades läbi uuringuid, koolitusi, nõustamisi ja teavitamisi mille tulemusel näiteks töötatakse koostöös Veterinaar- ja Toiduametiga välja uued toidu- ja toitumissoovitused, arendatakse loomakasvatuse ning veterinaarmeditsiini alast õppe- ja teadustööd, kasvatatakse keskkonnasäästlikud taimekasvatajad ning teadlikud seemnetootjad ja söödakäitlejad, toetatakse heade keskkonnaalaste teadmiste (mahepõllumajandus, kliimamuutustega kohanemine ja toimetulemine, jne) ja oskuste omandamist ning toetatakse veeloomastiku ja –taimestiku kaitse- ja arendamistegevusi.

Majandusliku sisu ülevaade

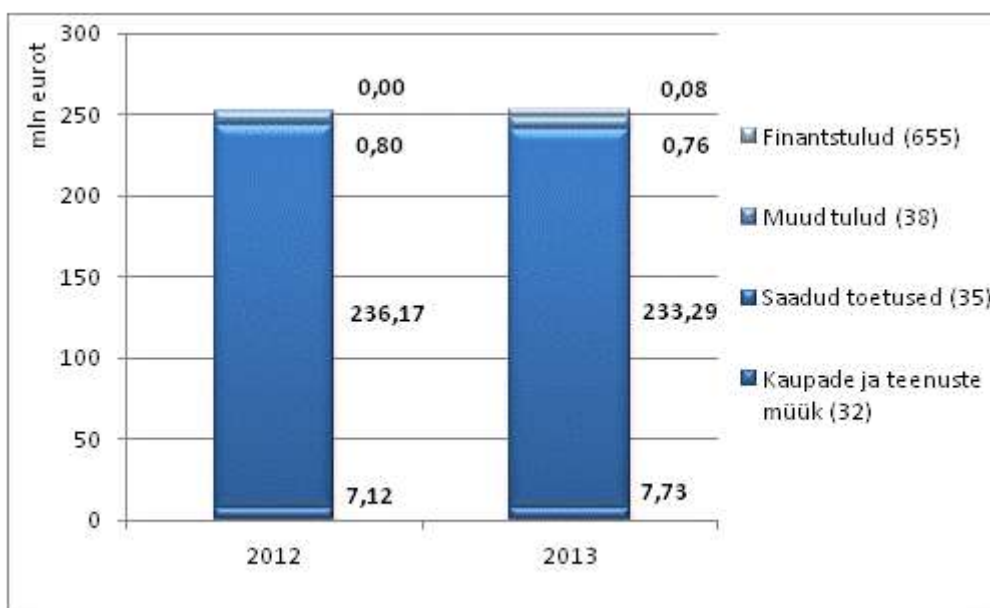
Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala	361 203 681	344 400 943	-16 802 738	-4,65
Piirmäärad	118 191 603	103 750 835	-14 440 768	-12,22
Tuludest sõltuvad kulud	242 245 138	239 930 108	-2 315 030	-0,96
Edasiantavad maksud	766 940	720 000	-46 940	-6,12

Tulud

Valitsemisala tulud kokku on 241 860 843 eurot, vähenemine 2 232 688 eurot seoses välistoetustega.

Joonis 39. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade valitsemisala tuludest allikate lõikes on toodud [lisas 1](#). Alljärgnevalt selgitused mittemaksulistest tuludest artiklite lõikes:

Kaupade ja teenuste müük 7 726 493 eurot.

Tulud suurenevad 603 331 eurot riigilõivude ja majandustegevusest laekuvate tulude arvelt.

Riigilõivud 663 059 eurot.

Tulud laekuvad Põllumajandusameti ning Veterinaar- ja Toiduameti tegevuste kaudu. Laekumised on kavandatud toidu-, veterinaarkorralduse-, alkoholi-, sööda-, mahepõllumajanduse-, taimede paljundamise ja sordikaitse-, taimekaitse-, väetise-, loomakaitse ning maaparandus seaduste alusel teostatavate toimingute eest. Tulud suurenevad 54 939 eurot alkoholi, taimekaitse ja taimetervise valdkondade riigilõivude laekumiste arvelt.

Tulu majandustegevusest 6 635 867 eurot.

Tulud laekuvad järgmiste asutuste tegevuste kaudu:

- Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi ning Põllumajandusuuringute Keskuse laboratoorsete uuringute teostamisest 2 095 000 eurot;
- valitsemisala teadus- ja arendusasutuste põllumajandustoodangu müügist ning erinevate põllumajanduslike uuringute teostamise eest 1 797 032 eurot;
- Veterinaar- ja Toiduameti ning Põllumajandusameti järelevalvetoimingutest 1 755 835 eurot. Järelevalvetasu võtmise aluseks on veterinaarkorralduse seadus, toiduseadus ja taimekaitse seadus;
- Jõudluskontrolli Keskuse teenuste osutamisest ning kõrvamärkide müügist 890 000 eurot;
- Maamajanduse Infokeskuse kutseksami korraldamisest 9 400 eurot;
- põllumajandusmuuseumide ekskursioonide teenindamise, rahvustoitude pakkumise, laagrite, seminaride ja ürituste korraldamise eest ning piletite müügist 88 600 eurot.

Tulud suurenevad 562 738 eurot. Laekumiste kasv on prognoositud laboratoorsete ja rakendusuuringute ning järelevalvetoimingute teostamisest, mis on tingitud taimekaitse seaduse muudatuse jõustumisest, mis tühistab identsuse kontrollil vähendatud määra rakendamise.

Muu kaupade ja teenuste müük 427 567 eurot.

Tulud laekuvad järgmiste asutuste tegevuste kaudu:

- üüri- ja renditulu 56 724 eurot: Põllumajandusministeerium, Veterinaar- ja Toiduamet, Põllumajandusamet, Maamajanduse Infokeskus, Põllumajandusuuringute Keskus ning C.R.Jakobsoni Talumuuseum;
- õiguste müük 843 eurot Põllumajandusministeerium;
- Jõudluskontrolli Keskuse piimaanalüüsides laekub 370 000 eurot.

Tulud vähenevad 14 346 eurot seoses rendilepingute lõpetamisega.

Saadud toetused 233 294 241 eurot.

Välisloetused 233 294 241 eurot, sealhulgas:

- Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) 108 400 375 eurot;
- Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) „Eesti maaelu arengukava 2007-2013” (edaspidi *MAK 2007–2013*) meetmete rakendamiseks 102 989 227 eurot;
- Euroopa Kalandusfondist (EFF) „Euroopa Kalandusfondi rakenduskava 2007–2013” (edaspidi *kalanduse rakenduskava 2007–2013*) meetmete rakendamiseks 21 718 108 eurot;
- INTERREG 186 531 eurot.

Tulud vähenevad 2 877 768 eurot seoses 2007-2013 programmiperioodi järk-järgulise lõpetamisega.

Muud tulud 756 109 eurot.

Tulud vähenevad 41 531 eurot peamiselt kalapüügiõiguse tasu arvel seoses kilu ja räime püügivõimaluste vähenemisega.

Tulud varude ja põhivara müügist 6 000 eurot.

Laekumised prognoositakse Põllumajandusameti sõidukite müügist.

Muud tulud varadelt 720 000 eurot, sisaldavad kalapüügiõiguse tasu.

Riigieelarvesse laekuv kalapüügiõiguse tasu kantakse vastavalt keskkonnatasude seadusele üle Sihtasutusele Keskkonnainvesteeringute Keskus seaduses sätestatud keskkonnanalaste eesmärkide täitmiseks.

Trahvid ja muud eespool nimetatud tulud 30 109 eurot.

Tulud laekuvad trahvidest ning sunnirahadest Põllumajandusameti ning Veterinaar- ja Toiduameti tegevuste kaudu veterinaaria, toiduohutuse ja taimetervise valdkondade seaduste alusel.

Finantstulud 84 000 eurot.

Dividenditulud, mis laekuvad aktsiaseltsi Vireen 2012. aasta kasumilt.

Kulud

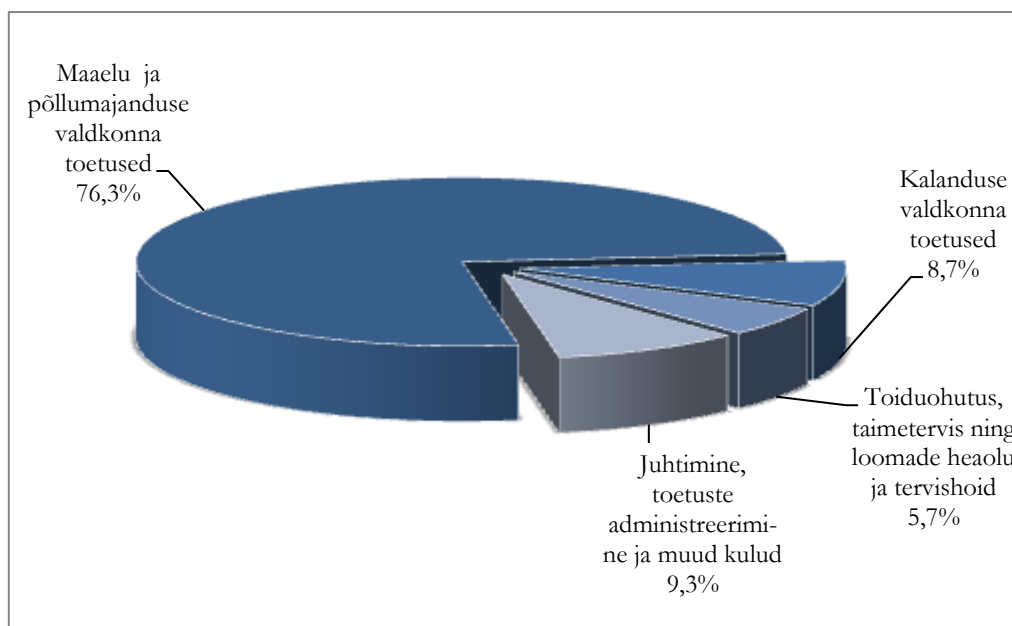
Tabel 103. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala	358 065 159	342 232 669	-15 832 490	-4,42
Piirmäärad	115 819 456	102 328 031	-13 491 425	-11,65
Tuludest sõltuvad kulud	241 478 763	239 184 638	-2 294 125	-0,95
Edasiantavad maksud	766 940	720 000	-46 940	-6,12

Põllumajandusministeeriumi valitsemisala 2013. aasta kulude vähenemine on peamiselt seotud täiendavate otsetoetustega põllumajandustootjatele.

Detailne tabel valitsemisala asutuste kuludest liikide lõikes asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Joonis 40. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist

Valitsemisala kuludest moodustavad kõige suurema osa maaelu, põllumajanduse ja kalanduse valdkondade arendamise toetamisega seotud kulud.

Alljärgnevalt on toodud detailne ülevaade valitsemisala kuludest majandusliku sisu alusel.

Antud toetused ja muud ülekanded

Valitsemisala 2013. aasta kuludest antud toetused ja muud ülekanded moodustavad 86,7%. Euroopa Liidu toetuste skeemide rakendamise seotud kulud moodustavad antud toetuste kogumahust 98% ehk 290 773 065 eurot.

Tabel 104. Antud toetused ja muud ülekanded liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala	314 787 036	296 883 072	-17 903 964	-5,69
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	314 471 552	296 562 389	-17 909 163	-5,70
Piirmäärad	82 701 045	66 883 378	-15 817 667	-19,13
Tuludest sõltuvad kulud	231 770 507	229 679 011	908 505	-0,90
Muud ülekanded (452)	315 484	320 683	5 199	1,65
Piirmäärad	303 523	308 722	5 199	1,71
Tuludest sõltuvad kulud	11 961	11 961	0	0,00

Detailne jaotus antud toetuste liikide lõikes asub [lisas 3](#).

Sihtotstarbelised toetused 296 562 389 eurot.

Loomsete jäätmete kokkuveo ja kahjutustamisega seotud kulude osaline kompenseerimine loomapidajatele 754 157 eurot.

Toetuse eesmärgiks on vältida hukkunud põllumajandusloomade keskkonnale ohtlikku matmist, kompenseerides osaliselt loomapidajatele loomsete jäätmete kokkuveo ja kahjutustamisega seotud kulud. Kompenseeritakse ainult I kategooria jäätmete, mis on põhiliseks hullulehmatõve nakkusohu allikaks, kokkuveoga ja töötlemisega seotud kulusid. Kulude kompenseerimise

ülemäär on 75% kuludest.

Kalanduse rakenduskava 2007-2013 tehnilise abi meede 447 380 eurot.

Toetuse andmise eesmärgiks on tagada kava juhtimise ja rakendamise, seire, hindamise, teavitamise ja kontrollimisega seotud tegevuste elluviimine. Toetust võivad taotleda Põllumajandusministeerium, PRIA ning Maaamajanduse Infokeskus.

Koostööprojektid 25 000 eurot.

Aluseks on Põllumajandusministeeriumi ja ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioonile (FAO) vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandum. Eesmärgiks on toetada arengu- ja üleminekumaade valitsusi nende arengueesmärkide realiseerimisel, toetades arengumaade ja üleminekumajandusega riikide põllumajandust.

Eesti Maaülikoolile 371 129 eurot, sellest veterinaarmeditsiini üliõpilaste praktiliseks väljaõppeks 51 129 eurot ja Märja veisekasvatuse lauda ehituseks võetud pangalaenu tasumiseks 320 000 eurot.

Maaelu Edendamise Sihtasutusele 656 892 eurot.

Vahendid nähakse ette riigi- ja teadusinfo edastamiseks ja täitmiseks ning põllumajandusnõuande toimimise tagamiseks. Riigi- ja teadusinfo edastamine sisaldab klientidele vajaliku info ja kontaktide leidmist, sobivate toetuste korra ja seda puudutavate õigusaktide selgitamist ning ettepanekute vahendamist ministeeriumide, riigiasutuste ja tootjaorganisatsioonidega. Põllumajandusnõuande toimimise tagamine tuleneb vajadusest vähendada nõuandetegevuse killustatust ja efektiivsemalt ühildada tänast nõuandesüsteemi ning sihtasutuse kogemust majanduslase nõuande valdkonnas laenu ja tagatiste menetlemisel.

Mittetulundusühingutele 542 150 eurot, sealhulgas:

Eesti Talupidajate Keskliidule talupidajate kongressi, talukonkursside ja talupäevade korraldamiseks, Eesti Põllumeeste Keskliidule ühistegevuse arendamiseks ning maaelu ja põllumajanduse maine tõstmiseks suunatud tegevusele, Loomakaise Seltsile teavitustegevuseks, nõustamiseks ja koolitustegevuseks, Loomakaitse Liidule teavitus-, nõustamis- ja koolitustegevuseks eesmärgiga vähendada pikemas perspektiivis loomade väärkohtlemist ja tõsta loomapidamiskultuuri, MTÜ-le Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda info vahetuseks Euroopa Liidu organisatsioonidega ja tootjaorganisatsioonide esindamine Brüsselis ning Rahvusliku Delegatsiooni töö, mille eesmärgiks on Eesti huvide parem esindatus Euroopa Liidu otsustusprotsessis Euroopa Komisjoni poolt, Eesti Maaspordiliidule "Jõud" maaspordi edendamiseks ning Eesti Kulinaaria Assotsiatsioonile Eesti toidukultuuri ühisturunduseks.

Maaelu arengukava 2007-2013 toetused 126 758 038 eurot.

Arengukava raames välja makstavate toetuste eesmärgiks on Eesti põllumajanduse ja metsanduse konkurentsivõime parandamine, keskkonna ja paikkonna säilitamine, maapiirkondade elukvaliteedi tõstmine ja maamajanduse mitmekesistamine.

Maaelu arengukava 2007-2013 tehnilise abi meede 3 280 764 eurot.

Eesmärk on tagada arengukava juhtimise ja rakendamine, seire, hindamise, teavitamise ja kontrollimisega seotud tegevuste elluviimine ning maaelu võrgustiku rajamine ja toimimine. Toetust võib taotleda Põllumajandusministeerium, PRIA, Põllumajandusamet, Põllumajandusuuringute Keskus, Maamajanduse Infokeskus, Veterinaar- ja Toiduamet, Keskkonnaamet ning sihtasutus Erametsakeskus.

Põllumajanduse turukorralduse meetmed 3 159 190 eurot.

Eesmärk on Euroopa Liidu põllumajandussaaduste siseturu stabiliseerimine ning hindade hoidmine ühtse põllumajanduspoliitika määratud tasemel. Kavandatakse rakendada järgmisi

meetmeid: eksporditoetus, turutoetuse erimeede piimasektoris, eraladustamistoetus, mesinduse tootmise ja turustamise arendamise toetus ning toiduabi.

Koolipiimatoetus 1 645 000 eurot.

Koolipiimatoetus on Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raames ühise piimapoliitika kaudu rakendatav turukorralduslik meede, mille eesmärgiks on piima ja piimatoodete kasutamisevõimaluste suurendamine ja laste hulgas piimatoodete tarbimise stimuleerimine. Lisaks Euroopa Liidu abile võivad liikmesriigid haridusasutustele anda siseriiklikku abi õpilaste varustamiseks piimatoodetega. Selleks otstarbeks on riigipoolse lisamaksena ette nähtud 1 000 000 eurot.

Koolipuuvilja toetus 520 000 eurot.

Koolipuuvilja toetus on Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raames rakendatav meede. Nimetatud toetus puu- ja köögiviljade jagamiseks haridusasutuste õpilastele on kooskõlas ühise põllumajanduspoliitika eesmärkidega (turgude stabiliseerimine, varude kättesaadavus ning mõistlike tarbijahindade tagamine) ja on samal ajal suunatud puu- ja köögivilja osakaalu suurendamisele laste toiduvalikus ajal, mil nende toitumisharjumused on kujunemisjärgus.

Ühtne pindalatoetus ja täiendavad otsetoetused 123 580 711 eurot.

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raames välja makstavate otsetoetuste eesmärkideks on:

- hüvitada täiendavaid kulutusi, mis on põhjustatud põllumajandusliku tootmise eripärast, kuna suurt osa põhivarast kasutatakse perioodiliselt (keskmiselt 2-3 kuud aastas) ja mis halvendab oluliselt konkurentsivõimet ning majanduslikke võimalusi;
- maade hooldamise kulude hüvitamine, kuna tuleviku vajadusi ja toiduainete nõudluse kasvu arvestades on vaja säilitada põllumaade viljakus;
- hüvitada loomakasvatajatele osaliselt nende kulutused ja tõsta sellega nende konkurentsivõimet.

Ühtseks pindalatoetuseks, mis rahastatakse täies ulatuses Euroopa Liidu eelarvest, kavandatakse 101 174 000 eurot ja täiendavateks otsetoetusteks 22 406 711 eurot. Täiendavad otsetoetused (nn riiklik üleminekutoetus) on uutel liikmesriikidel lubatud maksta, et vältida toetuse järsku ja märkimisväärset kahanemist 2013. aastal sektorites, kus maksti 2012. aastani täiendavaid riiklikke otsetoetusi ning tagada põllumajandussektori sujuv üleminek uuele otsetoetuste süsteemile.

Teavitamis- ja müügi edendamise toetus 341 927 eurot.

Euroopa Liit võib osaliselt või täielikult rahastada oma territooriumil põllumajandustoodete ja -saaduste ning nende tootmismeetodite ja toiduainete osas läbiviidavaid teavitamis- ja müügi edendamise meetmeid. Need meetmed hõlmavad suhtekorraldust, müügi edendamist ja reklaami, messidel ja näitustel osalemist, teabemeetmeid, teavitamismeetmeid, uuringuid müügi edendamise- ja teavitamismeetmete tulemuste hindamiseks.

Maaelu ja põllumajanduse arendamise siseriiklikud toetused 4 420 000 eurot.

Toetuste maksmise aluseks on maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus. Planeeritavad vahendid suunatakse turuarendustoetuseks, põllumajandusloomade aretustoetuseks, praktikatoetuseks, kindlustustoetuseks ning põllumajandustootja asendamise toetuseks.

Kalanduse rakenduskava 2007-2013 toetused 28 456 876 eurot.

Rakenduskava toetuste meetmed on suunatud kalandussektori arendamisele, tagamaks stabiilset ja jätkusuutlikku majandamist kalandussektoris ja kalanduses hõivatud isikute sissetuleku tõusu.

Kalanduse turukorralduse meetmed 1 543 175 eurot.

Meetmete rakendamise eesmärgiks on tagada kalandusturu stabiilsus ning kindlustada kalatootjatele ning kalakasvatajatele õiglane sissetulek. Eesmärk saavutatakse kõrvaldamis-, ülekande- ja tegevuskava toetuste kaudu, mis rahastatakse täies ulatuses Euroopa Liidu eelarvest.

Kalanduse siseriiklikud arengutoetused 60 000 eurot.

Toetuste maksmise aluseks on kalandusturu korraldamise seadus. Vahendid kavandatakse suunata koolitustoetuseks ja praktikatoetuseks ning tootjate organisatsiooni tegevuse alustamise toetuseks.

Valitsemisala toetuste mahust on 99% planeeritud PRIA eelarves. Detailsem info PRIA kaudu väljamakstavate toetuste kohta asub aadressil: <http://www.pria.ee/>.

Muud ülekanded 320 683 eurot - rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud.

Detailne jaotus rahvusvaheliste organisatsioonide lõikes asub [lisas 7](#).

Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksudest kulub suurem osa (156 785 eurot) osalemiseks ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioonis (edaspidi *FAO*). FAO põhiülesanneteks on näiteks prognoosida globaalseid toiduvarusid, arendada, parandada ja viljeleda uusi ja efektiivsemaid taimesorte, arenenumat ja keskkonnasõbralikumat agrotehnikat. FAO tegeleb ka mitmete maaelu arengu ja sotsiaal-majanduslike pilootprojektidega. Liikmelisus võimaldab saada infot põllumajandussaaduste töötlemise, tootmise ja turustamise kohta, kaasata FAO eksperte eksperthinnangute saamiseks pikaajaliste prognooside koostamisel, saada infot teadusuuringute valdkonnast teadus- ja arendusasutustele jne.

Tööjõu- ja majandamiskulud

Valitsemisala tööjõu- ja majandamiskulud moodustavad 13% valitsemisala kuludest, sealhulgas tööjõukulud 7,3% ja majandamiskulud 5,7%.

Tabel 105. Tööjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala	42 511 183	44 629 597	2 118 414	4,98
Piirmäärad	32 814 888	35 135 931	2 321 043	7,07
Tuludest sõltuvad kulud	9 696 295	9 493 666	-202 629	-2,09

Detailne tabel valitsemisala asutuste tööjõu- ja majandamiskulude lõikes asub [lisas 4](#).

Tööjõukulud

Põllumajandusministeeriumi valitsemisala riigiasutustes töötab 2012. aasta seisuga 1 837 töötajat. Valitsemisala kõige suurema personali arvuga asutused on 360 töötajatega PRIA ning 344 töötajatega Veterinaar- ja Toiduamet.

Tabel 106. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala eelarve	23 769 417	25 197 007	1 427 590	6,01
Põllumajandusministeerium	4 671 010	4 996 872	325 862	6,98
Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet	5 832 262	6 029 456	197 194	3,38
Põllumajandusamet	2 939 855	3 112 184	172 329	5,86

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Veterinaar- ja Toiduamet	4 889 355	5 061 071	171 716	3,51
Jõudluskontrolli Keskus	569 996	584 296	14 300	2,51
Maamajanduse Infokeskus	207 179	216 014	8 835	4,26
Põllumajandusuuringute Keskus	1 568 786	1 662 389	93 603	5,97
Veterinaar- ja Toidulaboratoorium	1 492 685	1 571 158	78 473	5,26
Põllumajandusmuuseumid	641 467	705 980	64 513	10,06
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala teadus- ja arendusasutused	956 822	1 257 587	300 765	31,43

Kulud kasvavad peamiselt seoses Põllumajandusuuringute Keskuse ning Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi poolt teostavate laboratoorsete teenuste, teadus- ja arendusasutuste poolt uuringute ja teenuste, Põllumajandusameti poolt järelevalvetoimingute mahu prognoositava kasvuga, millega omakorda kaasneb omatulude kasv ning valitsemisala teadus- ja arendusasutuste ümberkorraldamisega (koondamistasu). Peale selle on valitsemisalale eraldatud täiendavalt vahendeid palgafondi 4,4% kasvuks.

Valitsemisala asutustele nähakse ette 165 teenistuja õppelaenu tagasimaksmisega seotud kuludeks 120 230 eurot. Kulud vähenevad 48 196 eurot.

Lisaks on asutustel võimalik kasutada avaliku sektori üksuselt (sealhulgas laekumised riigiasutustelt) laekuvaid vahendeid (prognoosi järgi ca 1,8 mln eurot), mis on seotud MAK 2007-2013 ja kalanduse rakenduskava 2007-2013 tehnilise abi meetme ning põllumajanduse otsetoetuse rakendamisega.

Majandamiskulud

Tabel 107. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala eelarve	18 741 766	19 432 590	690 824	3,69
Põllumajandusministeerium	5 402 589	5 607 660	205 071	3,80
Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet	3 892 044	3 885 516	-6 528	-0,17
Põllumajandusamet	1 900 338	1 860 475	-39 863	-2,10
Veterinaar- ja Toiduamet	2 806 135	3 253 764	447 629	15,95
Jõudluskontrolli Keskus	708 252	699 652	-8 600	-1,21
Maamajanduse Infokeskus	244 989	302 509	57 520	23,48
Põllumajandusuuringute Keskus	651 885	724 508	72 623	11,14
Veterinaar- ja Toidulaboratoorium	1 824 602	1 765 367	-59 235	-3,25
Põllumajandusmuuseumid	292 235	239 576	-52 659	-18,02
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala teadus- ja arendusasutused	1 018 697	1 093 563	74 866	7,35

Põllumajandusministeeriumi kulude kasv on seotud Eesti kui partnerrügi ettevalmistamisega rahvusvahelisel messil Grüne Woche 2014. Põllumajandusuuringute Keskuse kulud kasvavad seoses teostavate laboratoorsete teenuste, teadus- ja arendusasutuste kulud uuringute ja teenuste ning Veterinaar- ja Toiduameti kulud järelevalvetoimingute mahu prognoositava kasvuga, millega omakorda kaasneb omatulude kasv. Asutuste majandamiskulude vähenemise põhjuseks on peamiselt välistoetuste abiga rahastavate tegevuste lõpetamine või mahu vähenemine: PRIA kulude vähenemine on peamiselt seotud sekkumisvaru hoiukuludega, Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi - TSE seireprogrammi ja metsloomade marutaudivastase vaksineerimise projektidega.

Lisaks asutuste tavapärasele ülalpidamiskuludele sisaldavad Põllumajandusministeeriumi majandamiskulud uuringute tellimisi põllumajanduslike rakendusuuringute ja arendustegevuste, sordiaretuse ning geneetiliste ressursside programmide raames 1 981 261 euro ulatuses, 134 214 eurot suunatakse toiduseire tellimiseks ning 26 408 eurot tegevusvaru korraldamiseks. PRIA majandamiskuludest 727 820 eurot on seotud sekkumisvaru hoiukulude ja kahjude katmisega ning 941 144 eurot tagasimaksetega Euroopa Komisjonile (lootusetud tagasinõuded), Põllumajandusameti majandamiskuludest 964 000 eurot suunatakse riigi poolt korrahoitavate ühiseesvoolude hoiutöödeks, Veterinaar- ja Toiduameti majandamiskuludest on 633 202 eurot seotud metsloomade marutaudivastase vaktsiini soetamisega ja külvamisega.

Lisaks on valitsemisala asutustel võimalik kasutada avaliku sektori üksuselt (sealhulgas laekumised riigiasutustelt) laekuvad vahendeid (prognoosi järgi ca 1,5 mln eurot), mis on seotud MAK 2007-2013 ja kalanduse rakenduskava 2007-2013 tehnilise abi meetme, põllumajanduse otsetoetuse ning Eesti- Läti mahekartulikasvatuse konkurentsivõime tõstmise ja ühise tootmisahela loomise projekti rakendamisega.

Muud kulud

Tabel 108. Muud kulud

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala eelarve	766 940	720 000	-46 940	-6,12
Edasiantavad maksud - keskkonnatasud	766 940	720 000	-46 940	-6,12

Laekuv kalapüügiõiguse tasu antakse vastavalt keskkonnatasude seadusele edasi Sihtasutusele Keskkonnainvesteeringute Keskus seaduses sätestatud keskkonnaalaste eesmärkide täitmiseks.

Investeeringud

Valitsemisala 2013. aasta kogu kuludest moodustavad investeeringud 0,5%. Kogu investeeringute mahust on 1 782 940 eurot, ehk 82% planeeritud infotehnoloogia investeeringuteks.

Tabel 109. Investeeringud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala	3 138 522	2 168 274	-970 248	-30,91
Ülekantavad kulud	2 372 147	1 422 804	-949 343	-40,02
Tuludest sõltuvad kulud	766 375	745 470	-20 905	-2,73

Valitsemisala olulisemateks investeeringuteks 2013. aastal on:

- Põllumajandusministeeriumi ja haldusala infotehnoloogia arendus 914 322 eurot. Investeeringud on vajalikud infotehnoloogilise platvormi hankimiseks ja juurutamiseks ning serveripargi ja võrgu arendamiseks seoses infotehnoloogia teenuste tsentraliseerimisega.
- PRIA põhitegevuseks vajalike infotehnoloogiliste süsteemide arendamine 300 000 eurot. Investeeringud on vajalikud olemasolevates infosüsteemides suuremate täienduste tegemiseks, mis tulenevad muutunud seadusandlusest, lisanduvatest meetmetest või muudetud/täiendatud meetmetingimustest. Investeeringutega tagatakse Euroopa Liidu poolt põllumajandusele antavate vahendite kasutamise maksimeerimine ning minimeeritakse vigu toetuste menetlemisel. Samuti täidetakse Euroopa Liidu makseagentuuri akrediteerimistingimused infoturbe osas.

Finantseerimistingud

Tabel 110. Valitsemisala finantseerimistingud

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
KOKKU	-3 807 845	-3 500 000	307 845	-8,08
Finantsvarade suurenemine (101)	-5 026 891	-5 100 000	-73 109	1,45
Laenude andmine mitteresidentidele	-5 026 891	-5 100 000	-73 109	1,45
Finantsvarade vähenemine (102)	1 219 046	1 600 000	380 954	31,25
Mitteresidentidele antud laenude tagasimaksud	1 219 046	1 600 000	380 954	31,25

Üheks põllumajanduspoliitika turukorraldusabinõuks on sekkumiskokkuost. Sekkumiskokkuostu korraldamine aitab toetada sekkumisega hõlmatud toodete turuhinda liigse toodangukoguse turult kõrvaldamise kaudu hooajalise ülepakkumise või turu üldise nõrkuse korral ning stabiliseerida turud sekkumiskoguste turule paiskamisega hooajast või muudest asjaoludest (nt põud) tingitud alapakkumise korral. Seeläbi on võimalik tootjatele tagada teatud minimaalne hinnatase.

Sekkumiskokkuostu läbiviiv asutus on PRIA. Kokkuostetavate põllumajandustoodete vastavust kvaliteedi, käitleja käitlemisruumide ning sekkumisladude nõuetele kontrollivad Veterinaar- ja Toiduamet ning Põllumajandusuuringute Keskus.

Finantsvarade suurenemine

Sekkumiskokkuostu summa planeerimisel on arvestatud kõige tõenäolisemate sekkumistoodete kokkuostuga: teravili (oder, nisu) ning piimatooted (või, lõssipulber). Kokku prognoositakse osta sekkumiskokkuostu tooteid 5,1 mln euro eest.

Finantsvarade vähenemine

Arvestades prognoositavat turuolukorda 2013. aastal, võib eeldada, et sekkumisladudesse ostetud tooteid müüakse 1,6 mln euro ulatuses.

3.15 RAHANDUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Rahandusministeeriumi põhiülesanne on valitsuse eelarve, maksunduse, makromajanduse, finants- ja halduspoliitika alane nõustamine, ettepanekute esitamine ning poliitika kujundamine ja elluviimine.

Lisainformatsioon valitsemisala asutuste kohta: <http://www.fin.ee/>

Valdkonnapoliitikate ülevaade

Rahandusministeerium panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud järgmistesse poliitikavaldkondadesse: **majanduskeskkond, riigivalitsemine ja kodanikuühiskond.**

Pikaajaliselt jätkusuutliku fiskaalraamistiku tagamiseks rakendatakse meetmeid kohalike omavalitsuste finantsdistsipliini tõhustamiseks selliselt, et omavalitsused peaksid kinni netovõlakooormuse ülemmäärast ning põhitegevuse tulem oleks vähemalt tasakaalus. Valitsussektori asutuste eelarve tasakaalu saavutamiseks seotakse nende asutuste eelarve koostamine enam riigieelarve koostamisega. Vajadusel muudetakse seadusi, mis reguleerivad riigieelarve seaduse reguleerimisalast väljaspool olevate valitsussektorite hulka kuuluvate isikute tegevust.

Poliitikate kujundamise ja finantsjuhtimise kvaliteedi parandamiseks tõstetakse poliitikaalgatuste mõjude analüüsi kvaliteeti ja ulatust. Eelarvepoliitiliste otsuste tegemise aluseks olevate õigusaktide ja poliitikaalgatuste kohta tehakse mõjude analüüse vastavalt kindlaksmääratud

metoodikale. Tulemuslikkuse juhtimise süsteemi rakendamiseks tagatakse metoodiline (2013) ja tehniline (2015) valmisolek. Valmib struktuurivahendite perioodi 2014–2020 kasutamise kava, mis kajastab riigi prioriteete ning struktuuritoetuste seadus ja horisonaalseid määrused on muudetud ja uuendatud. 2014. aastal algava ELi eelarveperioodi vahendite väljatöötamise tulemusena vähendatakse juhtimistasandeid ja koostatakse kõikide fondide kohta üks arengukava.

Finantssektori usaldusväärsuse, konkurentsivõimelisuse ja atraktiivsuse suurendamiseks töötatakse välja regulatsioonid finantskriiside juhtimiseks (2015). Rakendub uus kindlustustegevuse seadus ning Eesti kindlustusandjad ja finantsjärelevalve on valmis aastast 2014 minema üle uuele nn solventsus II režiimile (2013). Vastavalt muudetakse krediitiasutuste seadust ning töötatakse välja riiklik strateegia finantskirjaoskuse edendamiseks (2014). Samuti uuendatakse investeerimisfondide alast regulatsioone.

Finantssektori kaasavate sotsiaalkindlustuskeemide arendamiseks analüüsitakse finantssektoril põhinevaid sotsiaalkindlustuskeeme ning töötatakse välja võimalikud alternatiivid (eelkõige seoses ravikindlustusega ning tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustusega (2013–2016)). Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks võetakse Eesti õigusesse üle Varssavi konventsioon.

Maksusüsteemi jätkusuutlikkuse suurendamiseks vähendatakse tulumaksusoodustuste aastast piirmäär 3196lt 2000 eurole (2013) ning kaotatakse eluasemelaenuintresside maksustatavast tulust mahaarvamise soodustus.

Alates 1. jaanuaris 2013 kaotatakse maamaks kodualusele maale tiheasustusega kuni 1500 m² ja haljasasutusega piirkondades kuni 2 ha ulatuses.

Vabatahtliku maksulaekumise ning isikute ja õiguskuulekuse suurendamiseks tõstetakse riskianalüüsi võimekust. Kasutusele võetakse uued analüüsimeetodid: andmekaeve (2013), raporteerimiskeskonna juurutamine ja rutiinaruandluse automatiseerimine raporteerimiskeskonnas (2013); MTA-ülese tegevuste mõjuhindamise metoodikat laiendatakse järjest enamatele meetmetele (SAS CI) (2013–2016).

Läbipaistva ja tõhusa halduspoliitika kujundamiseks luuakse eeldused avaliku teenistuse personalistrateegia väljatöötamiseks (roheline raamatu põhjal). Viiakse läbi keskne koolituse programm avaliku halduse arengu toetamiseks. Käivitatakse keskastme juhtide juhtimiskompetentside arenguprogramm ning 2014. aastaks luuakse riigi palgaanalüüsiks ühtsed alused. 2013. aastal viiakse läbi tööperestamine kõigis riigiasutustes.

Lisaks kohandatakse riigi rahavoogude haldamiseks ja tugiteenuste osutamiseks ühtset finants-, personali- ja palgaarvestuse tarkvara ning arendatakse tugiteenuste elektroonilist infohalduse ja automaatset aruannete süsteemi, mis integreeritakse tugiteenuste infosüsteemiga.

Majandusliku sisu ülevaade

Kulud ja investeeringud kokku

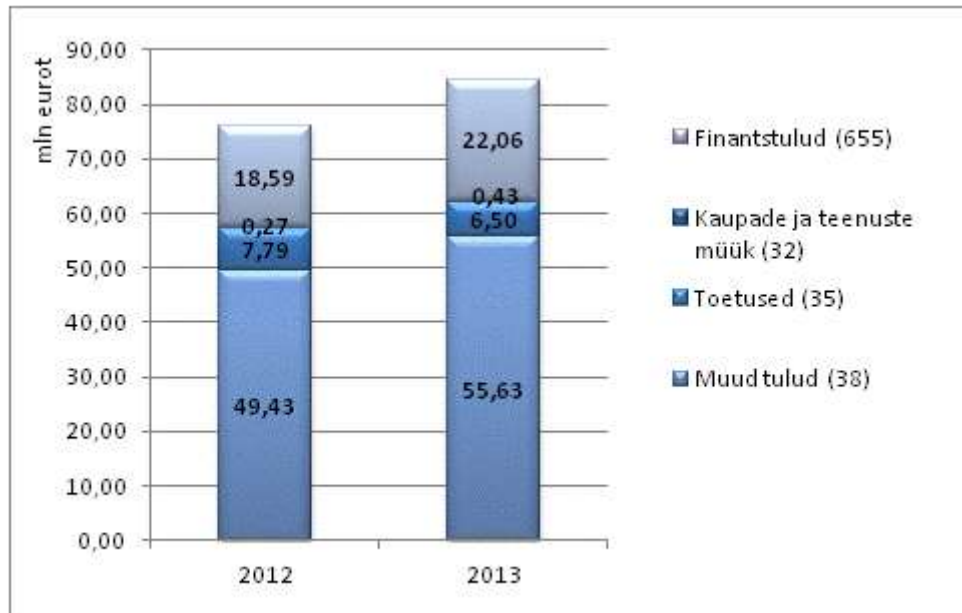
	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Rahandusministeeriumi valitsemisala	1 448 912 418	1 546 553 838	97 641 420	6,74
Piirmäärad	237 752 784	252 624 702	14 871 918	6,26
Tuludest sõltuvad kulud	7 892 134	6 731 700	-1 160 434	-14,70
Edasiantavad maksud	1 203 267 500	1 287 197 436	83 929 936	6,98

Tulud

Rahandusministeeriumi valitsemisala tulud jagunevad maksulisteks ja mittemaksulisteks - maksulisteks tuludeks on prognoositud 6 054 719 825 eurot. Detailsema ülevaate nendest annab

seletuskirja peatükk 2.2. Mittemaksulisteks tuludeks on prognoositud 119 368 593 eurot. Lisaks on tuludena vahendatud välistoetusi 698 387 497 eurot, mille detailne kasutamine on kajastatud vastava valitsemisala eelarve peatükis.

Joonis 41. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade valitsemisala tuludest allikate lõikes on toodud [lisas 1](#). Alljärgnevalt selgitused mittemaksulistest tuludest artiklite lõikes:

Kaupade ja teenuste müük 425 900 eurot

Riigilõivud hõlmavad hasartmängu- ja loteriiseadusest, siduva eelotsuse läbivaatamise eest ning riigihangete seaduse alusel laekuvaid tulusid. Laekumiseks kavandatakse 189 700 eurot.

Majandustegevusest laekuvate tulude all kajastatakse väljaspool tolliasutust Maksu- ja Tolliameti poolt osutatavatest teenustest ja Statistikaameti väljaannete müügist ja tellimustöödest laekuvaid tulusid. Laekumiseks kavandatakse 236 200 eurot.

Toetused 6 495 500 eurot

Toetustest 2 113 000 eurot on tehniline abi Rahandusministeeriumile kui riiklikule välisvahendite koordinaatorile selleks, et Norra ja Euroopa majanduspiirkonna finantsinstrumendi, Šveitsi rahastamismeetme, Euroopa Regionaalarengufondi (ERF), Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) ja Ühtekuuluvusfondi (ÜF) vahendite jagamine oleks riiklikul tasandil hästi korraldatud. Lisaks on kavandatud Šveitsi toetus 504 000 eurot, mis on ette nähtud rahandusalase aruandluse rakendamiseks Euroopa Liidu õigustikus, Eesti-Šveitsi koostööprogrammi vahendeid 650 000 eurot Vabühenduste Fondile mittetulundussektori projektide rahastamiseks ning Inimressursi arendamise rakenduskava Prioriteetse suuna "Suurem haldusvõimekus" meetmete rakendamiseks 2 601 500 eurot.

Maksu- ja Tolliametil on kavandatud toetusteks 427 000 eurot, millest 105 000 eurot maksukritegevuse vastaseks võitluseks koostöökokkuleppe raames erinevate äriühingute, Euroopa Ühenduse ja osalevate liikmesriikide vahel ning 322 000 eurot Euroopa Liidu koostööprogrammide Fiscalis ja Customs raames lähetuskulude hüvitamiseks.

Statistikaametile laekuvad välisvahendid Euroopa Komisjonilt Euroopa Liidu liikmesriikide statistika harmoniseerimise projekti raames 200 000 eurot.

Muud tulud 55 628 689 eurot

Tulud varude ja põhivara müügist on Maksu- ja Tolliameti sõidukite müük ca 2 000 eurot eest.

Muud tulud varadelt 10 900 000 eurot, mis ning õigeaegselt tasumata maksudelt teenitavatest intressidest.

Trahvid ja muud varalised karistused 294 500 eurot, mis koosnevad väärteomenetluse, tolliseadustiku ja maksukorralduse seaduse alusel määratud trahvidest

Muudeks eelpool nimetatamata tuludeks kavandatakse 756 800 eurot. Muude tulude all kajastatakse kohtuotsusega väljamõistetud, kohtuliku kokkuleppe või kohtuvälise kokkuleppe alusel väljamõistetud summade ositi laekumisi ning teisi erakorralisi laekumisi.

Keskkonnatasud 43 675 389 eurot

Keskkonnatasusid on kavandatud maardlate kaevandusõiguste, vee erikasutuse ning saastetasude eest.

Finantstulud 22 060 893 eurot

Omanikutuludena kavandatakse 14 916 000 eurot, mis koosnevad AS Eesti Loto dividendidest ja Eesti Panga kasumieraldisest. Lisaks on kavandatud 7 144 893 eurot riigikassa halduses olevate vahendite pealt realiseerunud finantstulu.

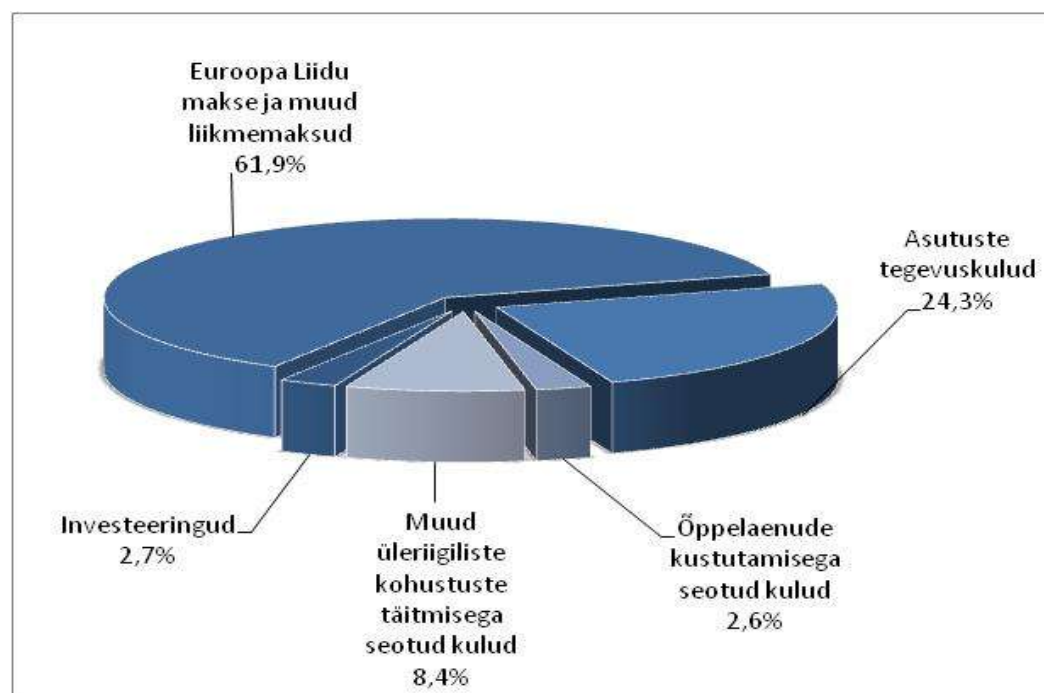
Kulud

Tabel 111. Kulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Rahandusministeeriumi valitsemisala	1 443 373 996	1 538 853 035	95 479 039	6,61
Piirmäärad	232 691 047	245 513 139	12 822 092	5,51
Tuludest sõltuvad kulud	7 415 449	6 142 460	-1 272 989	-17,17
Edasiantavad maksud	1 203 267 500	1 287 197 436	83 929 936	6,98

Detailne tabel valitsemisala kuludest allikate lõikes asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Joonis 42. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist (va edasiantavad maksud)

Alljärgnevalt on toodud detailne ülevaade valitsemisala kuludest majandusliku sisu alusel, sealhulgas on antud toetuste ja tegevuskulude juures välja toodud olulisemad muudatused ja nende selgitused asutuste lõikes.

Antud toetused

Rahandusministeeriumi valitsemisala eelarvesse kavandatud toetuste maht on 169 809 124 eurot.

Tabel 112. Antud toetused liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Rahandusministeeriumi valitsemisala	166 748 509	169 809 124	3 060 615	1,84
Piirmäärad	162 238 201	166 457 524	4 219 323	2,60
Tuludest sõltuvad kulud	4 510 308	3 351 600	-1 158 708	-25,69
Sotsiaaltoetused (41)	511 293	511 300	7	0,00
Piirmäärad	511 293	511 300	7	0,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	20 965 341	8 903 982	-12 061 359	-57,53
Piirmäärad	16 455 033	5 552 382	-10 902 651	-66,26
Tuludest sõltuvad kulud	4 510 308	3 351 600	-1 158 708	-25,69
Muud ülekanded (452)	145 271 875	160 393 842	15 121 967	10,41
Piirmäärad	145 271 875	160 393 842	15 121 967	10,41

Peamisteks toetuste kasvu põhjusteks võrreldes 2012. aastaga on Euroopa Liidu makse suurenemine.

Detailne jaotus toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Valitsemisala antud toetused (va üleriigilised kulud) jagunevad sihtotstarbelisteks ja mittesihtotstarbelisteks.

Sihtotstarbeliselt toetused 3 701 042 eurot

Prioriteetse suuna "Suurem haldusvõimekus" meetmete rakendamiseks 2 601 500 eurot

Projekti eesmärkideks on avaliku sektori organisatsioonide ning mittetulundusühenduste (edaspidi MTÜ) strateegilise planeerimise ja juhtimissuutlikkuse tõstmine ning parem õigusloome. Tähelepanu pööratakse ka ametnike, MTÜ-de töötajate ja sotsiaalsete partnerite koolitamisele ning nende asjatundlikkuse tõstmisele.

Eesti-Šveitsi koostööprogrammi vabauhenduse fondi vahendid 650 000 eurot

Toetusskeemi eesmärgiks on arendada ja tugevdada kolmanda (mitteriiklikud organisatsioonid ja mittetulundusühingud) ja avaliku sektori vahelist koostööd avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi tõstmises, mis aitavad kaasa sotsiaalse sidususe suurendamisele ja kohalikele elanikele tervist soosiva elukeskkonna kujundamisele.

Rahanduslase aruandluse rakendamine EL õigustikus 95 100 eurot

Projekti eesmärgiks on Eesti finantsaruandluselase seadusandluse vastavusse viimine Euroopa Liidu seadusandlusega.

Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra finantsmehhanismi ja NGO fondi vahendid 5 000 eurot.

Projekti eesmärgiks on investeringu- ja arendusprojektide rahastamise kaudu aidata kaasa sotsiaalsete ja majanduslike erinevuste vähendamisele laienenud Euroopa Majanduspiirkonnas ning soodustada EL-i uute liikmesriikide püüdlusi täisosaluseks laienenud siseturul. RM vahendid on finantsmehhanismide administreerimiseks.

Audiitorkogule 109 442 eurot

Audiitorkogule avaliku audiitorjärelvalve läbiviimise eest eraldatakse vahendeid, mis määratakse audiitortegevuse seaduse §105 lõike 2 alusel. Toetus on määratud audiitortegevuse järelevalve nõukogu (Audiitorkogu organ) poolt Audiitorkogu liikmete üle järelevalve korraldamiseks, audiitortegevuse arengu eelduste loomiseks, vandeaudiitori kutsetegevuse kvaliteedi saavutamiseks ja selle kaitsmiseks tehtud kulude katmiseks.

Sisekaitseakadeemia 1 900 eurot

Maksu- ja Tolliamet kavandab Sisekaitseakadeemia maksu- ja tolli erialade üliõpilastele stipendiumi 1 900 eurot.

Mittesihtotstarbelised toetused 157 250 100 eurot

Toetus Euroopa Liidu üldeelarvesse 157 250 100 eurot

Detailsemat informatsiooni Euroopa Liidu omavahenditest ja arvestuspõhimõtetest leiab Rahandusministeeriumi kodulehelt Euroopa Liidu eelarve alajaotusest <http://www.fin.ee/index.php?id=12721>.

Sotsiaaltoetusteks 511 300 eurot

Õigusabi ja alusetult vabaduse võtmisega tekitatud kahju hüvitamiseks 511 300 eurot

Toetus eraldatakse kohtute, prokuratuuride ja politseiprefektuuride õigeksmõistvatest otsustest tulenevalt kodanikele riigi poolt tekitatud kahjude ja nende kaitsjatasude eest makstud summade hüvitamiseks. Väärteomenetluse seadustiku alusel kompenseeritakse kodanikele kaitsjatasu, riigi poolt isikule alusetult vabaduse võtmisega tekitatud kahju, lisaks eelnevale kompenseeritakse isikutele tekitatud kahju erinevate seaduste (kriminaalmenetluse seadustik, karistusseadustik) alusel. Samuti kompenseeritakse füüsiliste ja juriidiliste isikute poolt tasutud kaitsjatasu.

Sihtotstarbelisteks toetusteks 5 441 040 eurot

Avalik-õiguslike juriidiliste isikute töötajate õppelaenu tagasimaksmiseks 88 040 eurot.

Toetus on kavandatud Tagatisfondi, Eesti Töötukassa, Riigimetsa Majandamise Keskuse, Eesti Panga, Arengufondi, Läänemaa Omavalitsuste Liidu ja Finantsinspeksiooni töötajate õppelaenude põhiosa kustutamiseks ja sellelt maksmisele kuuluva erisoodustusmaksu tasumiseks.

Kohalike omavalituste üksuste ja omavalitsusasutuste (edaspidi KOV) õppelaenude tagasimaksmiseks 3 000 000 eurot

Kulud kavandatakse ligikaudu 5100 KOV ametniku õppelaenude põhiosa kustutamiseks ja sellelt maksmisele kuuluva erisoodustusmaksu tasumiseks.

Õppelaenude riigitagatiseks 2 353 000 eurot

Vastav kohustus tuleneb õppetoeuste ja õppelaenu seadusest, mille alusel riik tagab krediitiasutustele õppelaenu põhiosa ja intressi järgmistel juhtudel: laenusaaaja surma korral, laenusaaaja 80-100% püsivalt töövõimetuks tunnistamise korral. Lisaks tagab riik krediitiasutusele kommertsintressimäära ja laenusaaaja tasutava intressimäära vahe (intressi tasumise kohustust ei teki laenusaaajal ajateenistuses viibimise ajal, kuni 3-aastast last kasvataval vanemal ja arst-residendil residentuuri lõpetamiseni).

Mittesihtotstarbelised toetused 3 143 742 eurot

Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksudeks 3 085 830 eurot

Liikmemaksud on kokku kaheksale organisatsioonile. Täpsemalt on organisatsioonid toodud [lisas 7](#).

Sihtasutusele Keskkonnainvesteeringute Keskus 57 912 eurot

Sihtasutusele Keskkonnainvesteeringute Keskus kavandatakse 57 912 eurot välistoetuste kaasfinantseerimiseks.

Töäjõu- ja majandamiskulud

Tabel 113. Töäjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Rahandusministeeriumi valitsemisala	66 316 506	68 241 561	1 925 055	2,90
Piirmäärad	63 622 865	65 450 701	1 827 836	2,87
Tuludest sõltuvad kulud	2 693 641	2 790 860	97 219	3,61

Detailne tabel valitsemisala asutuste töäjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Töäjõukulud

Tabel 114. Töäjõukulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Rahandusministeeriumi valitsemisala eelarve	45 428 506	48 591 571	3 163 065	6,96
Rahandusministeerium	8 709 728	8 207 277	-502 451	-5,77
Maksu- ja Tolliamet	29 454 984	30 411 999	957 015	3,25
Riigi Tugiteenuste Keskus	533 033	1 913 118	1 380 085	258,91
Statistikaamet	4 430 606	5 579 847	1 149 241	25,94
Rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskus	2 300 155	2 479 330	179 175	7,79

Rahandusministeeriumi valitsemisalas töötab ligikaudu 2400 töötajat. Rahandusministeeriumi valitsemisala töäjõukulud suurenevad valitsemisalale palgafondi kasvuks eraldatud vahendite (4,4%) arvelt.

Riigi Tugiteenuste Keskuse töäjõukulud suurenevad riigi tugiteenuste tsentraliseerimise jätkumisega kaasnevast ametikohtade ümberpaiknemisest valitsemisala asutuste vahel.

Statistikaameti töäjõukulud suurenevad rahva- ja eluruumide loenduse vahendite ümbertõstmisega toetustest tegevuskuludesse.

Majandamiskulud

Tabel 115. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Rahandusministeeriumi valitsemisala eelarve	20 888 000	19 649 990	-1 238 010	-5,93
Rahandusministeerium	8 918 619	7 111 353	-1 807 266	-20,26
Maksu- ja Tolliamet	8 953 799	8 734 421	-219 378	-2,45
Riigi Tugiteenuste Keskus	73 000	379 054	306 054	419,25
Statistikaamet	1 179 606	1 391 707	212 101	17,98
Rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskus	1 762 976	2 033 455	270 479	15,34

Valitsemisala majandamiskulud vähenevad reformimata maade maamaksukulude mahu vähenemise tõttu.

Riigi Tugiteenuste Keskuse majandamiskulud suurenevad riigi tugiteenuste tsentraliseerimise jätkumisega kaasnevast eelarve vahendite ümberpaigutamisest valitsemisala asutuste vahel.

Statistikaameti majandamiskulud suurenevad rahva- ja eluruumide loenduse vahendite ümbertõstmisega toetustest tegevuskuludesse.

Muud kulud

Tabel . Muud kulud

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Rahandusministeeriumi valitsemisala	1 203 553 964	1 287 405 717	83 851 753	6,97
Kindlaksmääratud kulud	204 964	208 281	3 317	1,62
Tuludest sõltuvad kulud	81 500	0	-81 500	-100,00
Edasiantavad maksud	1 203 267 500	1 287 197 436	83 929 936	6,98

Kindlaksmääratud kulud on seotud riigisaladusega ning planeeritakse Maksu- ja Tolliameti eelarvesse.

Edasiantavad maksud 1 287 197 436 eurot koosnevad järgmistest kuludest (suurenemine võrreldes 2012. aastaga tulenevalt majandusproгноosist):

- pakendiaktsiis Keskkonnainvesteeringute Keskusele 350 000 eurot;
- keskkonnatasud Keskkonnainvesteeringute Keskusele 38 650 768 eurot;
- keskkonnatasud kohalike omavalitsuste üksustele 16 166 843 eurot;
- tollimaks Euroopa Liidule 24 750 000 eurot;
- kanded sotsiaalmaksust kogumispensioni fondi 177 800 000 eurot;
- kogumispensionimakse registripidajale 87 600 000 eurot;
- töötuskindlustusmakse töötukassale 161 679 825 eurot;
- tulumaks kohalike omavalitsuste üksustele 725 200 000 eurot;
- maamaks kohalike omavalitsuste üksustele 55 000 000 eurot.

Lisaks on edasiantavate maksudena siirdeid teistele riigiasutustele 1 925 820 000 eurot, mille kulude detailne kirjeldus on vastava ministeeriumi eelarves.

Finantskulud

Tabel 116. Valitsemisala finantskulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Rahandusministeeriumi valitsemisala	8 622 328	13 396 633	4 774 305	55,37
Arvestusliku kulud	8 622 328	13 396 633	4 774 305	55,37

Detailse ülevaade valitsemisala asutuste muude kulude kohta annab [lisa 5](#).

Finantskulud sisaldavad maksude ettemaksetelt ehk enammakstud summadel arvestatud intressikulusid, Eesti riigi poolt võetud laenudelt makstavaid intressikulusid, vahendite kontsernis hoidmise eest makstavaid intresse sihtasutustele, Eesti Haigekassale ja Eesti Töötukassale ning öppelaenude garanteerimisega seotud intressikulusid.

Detailne tabel haldusala asutuste finantskuludest asub [lisas 5](#).

Investeeringud

Tabel 117. Investeeringud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Rahandusministeeriumi valitsemisala	5 538 422	7 700 803	2 162 381	39,04
Piirmäärad	5 061 737	7 111 563	2 049 826	40,50
Tuludest sõltuvad kulud	476 685	589 240	112 555	23,61

Valitsemisala olulisemateks uuteks ja jätkuvateks IT arendustöödeks on:

- riigiasutuste tugiteenuste tsentraliseerimise projektiga seotud arendustegevused;
- rahvaloendusega seotud arendustegevused;
- strateegilise planeerimise ja eelarvestamise infosüsteem
- riigi nõuete haldamise infosüsteem
- E-riigihangete keskkond;
- audiitortegevuse register;
- aktsiisikaupade liikumise ja kontrolli infosüsteem;
- elektrooniline arestimissüsteem;
- aktsiisikaupade tollijärelevalve infosüsteem;
- tollideklaratsioonide töötlemise infosüsteem;
- impordi/eksporti kontrollisüsteem;
- e-maksuameti täiendused;
- EL käibemaksu tagastamise infosüsteem.

Lisaks sisaldavad IT investeeringud vahendeid valitsemisala töökoha tehnika soetamiseks, serverite soetamiseks, võrguseadmete soetamist ning Oracle ja erinevate Microsoft litsentside soetamiseks.

Muude investeeringutena soetatakse tollijärelevalve tõhustamiseks vajalike erivahendeid ja teostatakse piiripunktide renoveerimistööid.

Finantseerimistehingud

Tabel 118. Valitsemisala finantseerimistehingud

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Rahandusministeeriumi valitsemisala kokku	384 036 327	429 187 000	45 150 673	11,76
Finantsvarade suurenemine (10.1)	-67 420 173	-130 213 000	-62 792 827	93,14
– väärtpaberite soetamine	-5 000 000	0	5 000 000	-100,00
– välismaiste osaluste ost	-30 375 000	-98 713 000	-68 338 000	224,98
–laenude andmine	-32 045 173	-31 500 000	545 173	-1,70
Finantsvarade vähenemine (10.2)	454 930 500	380 900 000	-74 030 500	-16,27
–antud laenude tagasimaksed	3 930 500	3 900 000	-30 500	-0,78
–hoiuste vähendamine	451 000 000	377 000 000	-74 000 000	-16,41
Kohustuste suurenemine (20.5)	0	189 000 000	189 000 000	100,00
– laenude võtmine	0	189 000 000	189 000 000	100,00
Kohustuste vähenemine (20.6)	-3 474 000	-10 500 000	-7 026 000	202,25
– võetud laenude tagasimaksed mitteresidentidele	-3 474 000	-10 500 000	-7 026 000	202,25

Rahandusministeeriumi eelarve finantseerimistehingud kajastavad riigieelarve seaduse (sealhulgas §32) alusel teostatavaid toiminguid.

Finantsvarade suurenemine -130 213 000 eurot

Välismaiste osaluste ost -98 713 000 eurot

2013. aastaks on kavandatud 1 575 000 eurot IBRD (Rahvusvaheline Rekonstrueerimis- ja Arengupank), 90 000 000 eurot ESM (European Stability Mechanism) ja 7 138 000 eurot EIB kapitalimakseteks.

Laenude andmine -31 500 000 eurot

2012. aastal on kavandatud anda laene 31 500 000 eurot, millest Sihtasutusele Keskkonnainvesteeringute Keskus vee- ja kanalisatsiooniprojektidele edasilaenamiseks 10 000 000 eurot, 20 000 000 eurot Riigimetsa Majandamise Keskusele ja 1 500 000 eurot õppelaenuvõlglaste laenude põhiosade kustutamiseks.

Finantsvarade vähenemine 380 900 000 eurot

Hoiuste vähendamine 377 000 000 eurot

Hoiuste vähendamiseks on kavandatud 380 900 500 eurot.

Antud laenude tagasimaksed 3 900 000 eurot

Prognoositud on riigile tagastatavaid laene 3 900 000 eurot (Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus ja Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus) ja hoiuste vähendamist 410 600 000 eurot.

Kohustuste suurenemine 189 000 000 eurot

Laenude võtmine 189 000 000 eurot

2013. aastaks prognoositud eelarvedefitsiidi ja finantseerimistingud planeeritakse katta lühiajalise laenulimiidi arvel.

Kohustuste vähenemine -10 500 000 eurot

Võetud laenude tagasimaksmine -10 500 000 eurot

2013. aastal makstakse tagasi Eesti Vabariigi poolt võetud laenude graafikujärgseid osamakseid Maailmapangale ja Euroopa Nõukogu Arengupangale.

3.16 SISEMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Siseministeriumis ja tema haldusalas arendatakse ning suunatakse kahte valdkonda: siseturvalisus ning rahvastik ja regionaalala.

Siseturvalisuse valdkonnas on ministeeriumi ülesandeks riigi sisejulgeoleku tagamine ja avaliku korra kaitsmine, riigipiiri valvamine ja kaitsmine ning piirirežiimi tagamine, kriisireguleerimine, riigi tegevusvaru ning päästealatoode, kodakondsuse ja migratsiooniga, merereostuse avastamise ning likvideerimisega seotud asjade korraldamine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.

Rahvastiku- ja regionaalvaldkonnas (regionaalministri valitsemisala) korraldatakse rahvastiku toimingute alast riiklikku tegevust, perekonnaseisuasutuste tegevust ning rahvastikuregistri pidamist; kavandatakse kohaliku omavalitsuse-, regionaalhalduse- ja riigi regionaalset arengut. Regionaalministri valitsemise alla kuuluvad samuti üleriigilise ruumilise planeerimise tegevuse korraldamine, kodanikuühiskonna arendamine ning kirikute ja kogudustega seotud asjade korraldamine.

Lisainformatsiooni valitsemisala asutuste kohta saab: <http://www.siseministerium.ee/>.

Valdkonnapoliitika ülevaade

Siseministerium (siseturvalisus) panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkonna **siseturvalisus** eesmärkide täitmisesse. Valdonna 2013. aasta eesmärgiks on inimeste tervise ja vara edukas kaitsmine ning Eesti põhiseadusliku korra, sisemise rahu ja stabiilsuse kindlustamine. Sihiks on tagada inimeste turvatunne parimal moel, et see annaks igaühele kindluse enda arendamisel, laste kasvatamisel ja majandusliku edu taotlemisel.

2011. aastal oli küsitlusuuringu kohaselt inimeste ohutunnetus sattuda varguse ohvriks 41,7%; vägivaldakuriteo ohvriks 18,1%; liiklusõnnetusse 61,1%; tänavakuritegevuse ohvriks 33%. 2013. aasta üheks eesmärgiks on inimeste ohutunnetuse vähendamine.

2013. aasta eesmärgiks on seatud ka hukkunute arvu vähendamine. 2011. aastal hukkus ebaloomulikul teel liikluses 101, kuritegude läbi 121, merealal ja piiriveekogul 11, narkosurmades 123 isikut. 2013. aasta soovitakse hoida liikluses hukkunute arv alla 85 ning vähendada kuritegude läbi, merealal ja piiriveekogudel hukkunute ning narkosurmade arvu.

Hukkunute arvu vähendamiseks on näiteks liiklusjärelvalve prioriteetseteks tegevusteks kiirusrežiimist kinnipidamise ja joores juhtide liiklusest kõrvaldamise tõhustamine, turvavarustuse kontrollimine ja kergliiklejate ohutuse tagamine. Jätakuvalt teostatakse töö-, söidu-, puhke- ja teeseaduse- ning ohtliku veoseveo nõuete kontrollimist. Valmib Lennusalga uus baas Kuressaares, mis tagab kiirema abi jõudmise abivajajateni.

Väljakutselise reageerimise kiiruse ja kvaliteedi tagamiseks tahetakse 2013. aastal ööpäevas keskmiselt välja panna 100 patrulltoimkonda (2011. aastal oli ööpäevaringselt väljas keskmiselt 94,8 patrulli).

Kui 2011. aastal hukkus tulekahjudes 73 inimest ja veekogudes uppus 56 inimest, siis 2013. aasta eesmärgiks on viia tulesurmade arv alla 65 ja uppumiste arv alla 56. Eesmärgi täitmisel on oluline osa päästealasel ennetustegevusel, mille raames korraldatakse 2013. aastal tuleohutusala- ja veeohutusala meediakampaania. Tuleohutusjärelvalve raames on plaanis viia läbi vähemalt 7 000 tuleohutusülevaatus (sh 2 000 eluruumides).

Päästetööde teostamine tagatakse riiklike- ja vabatahtlike päästekomandodega. Eesmärk on suurendada vabatahtlike päästjate arvu 1109-lt (2011. aastal) 1330 vabatahtliku päästjani. Elukutselistel päästjatel on tagatud tehniline võimekus reageerida õnnetustele 82 kaasaegse (mitte vanema kui 15 aastat) päästeautoga. Päästemeeskonnale ja kiirabibrigaadile väljasõidukorralduse andmise maksimaalseks ajaks hädaabikõne kättesaamise hetkest arvates ei tohi olla enam kui 100 sekundit (1 minut ja 40 sekundit) ning demineerijate sündmuskohale jõudmine mistahes Eesti punkti (va saared) peab päevasel ajal toimuma 90 minuti jooksul (õisel ajal 250 minuti jooksul).

Lisaks liiklusjärelvalvele on planeeritud tõhustada korrupsiooni ja narkootikumide vastast võitlust ning suurendada konfiskeeritud kriminaaltulu mahtu. 2013. aastal tagatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise kohta teadete vastuvõtmine, registreerimine, eelanalüüsi teostamine ning kontrollimenetluse alustamine; rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise järelvalve ja arvestus. 2013. aastal on kavas viia läbi vähemalt 5 630 riskianalüüsil põhinevat kontrolli.

Politsei kaasatakse kõigisse kohalike omavalitsuste poolt moodustatud turvalisuse komisjonide tegevusse (2011. aastal - 170 komisjoni KOV-des) ja/või annab soovitusi nende loomiseks. Koostatakse ja rakendatakse koostööpartnereid kaasates iga-aastane üleriigiline ennetustöö plaan ja regionaalsed ennetustöö plaanid, mis lähtuvad 2013. aastaks kehtestatud prioriteetsetest ennetussuundadest ja nende mahtudest. Ennetustöösse kaasatakse vabatahtlikke.

Riigipiiri ebaseadusliku ületamise tõkestamiseks uuendatakse idapiiril 2013. aasta lõpuks ca 1/3 valveseadmetest, millega suureneb idapiiri tehnilise valveta katvus 6%. Samuti soetatatakse intensiivse laevaliiklusega mereala seirepositsioonidele ööpäevaringselt veesõidukite tegevuse tuvastamiseks vaatlus- ja soojuskaamerad koos transmisionivõrguga ning arendatakse mereseire

infosüsteemi.

Määratlemata kodakondsusega isikute arvu loodetakse 2013. aastal vähendada 91 000 isikuni (2011. aastal oli Eestis 94 397 määratlemata kodakondsusega isikut). Eesmärgi saavutamiseks tagatakse võimekus menetleda aastas 1 500 kodakondsuse sooviavaldust, 4 500 tähtajalise elamisloa taotlust, 1 100 pikaajalise elamisloa taotlust, 50 tähtajalise elamisõigus taotlust, 750 alalise elamisõiguse taotlust ja 50 tööloa taotlust. Migratsioonijärelevalve raames tagatakse toimingud väljasaatmiskeskuses, tehakse seadustamis- ja lahkumisetekirjutused ning järelekontroll riskiindikaatoriga elamislubadele. Isiku füüsilise ja digitaalse identiteedi halduse raames tagatakse valmisolek 305 000 kõrge turvalisusega ja rahvusvaheliste nõuetele vastava reisidokumendi väljastamiseks aastas, kusjuures kliendi ooteaeg peaks jääma keskmiselt kuni 30 minuti piiridesse.

Merereostuse avastamiseks ja likvideerimiseks tagatakse laevade tõhusam kasutamine ülesannete täitmisel. 2012. aastal valminud uue multifunktsionaalne reostustõrje laeva töösse rakendamisel suurenes reostusõnnetusele reageerimise suutlikkus 0,6 km²-lt 1,8 km²-ni (24h jooksul).

Jätkub kriisireguleerimise alase tegevuse korraldamine, ajakohastatakse riskianalüüsi ja korraldatakse kriisireguleerimise nõustamist, koolitust ja õppusi.

Valdkonna personali koolitamiseks jätkatakse siseturvalisuse hariduse andmist Sisekaitseakadeemias. Sisejulgeoleku teadus- ja arendustöö toetamiseks algatatakse erinevaid projekte, mille raames tuuakse Sisekaitseakadeemiasse õpetama tunnustatud väliseksperite. Üheks eesmärgiks on ka igal aastal viia läbi rahvusvaheline sisejulgeoleku valdkonna teadus- ja arenduskonverents.

Detailsema ülevaate valdkonnast saab: <http://www.siseministeerium.ee/?lang=ee>.

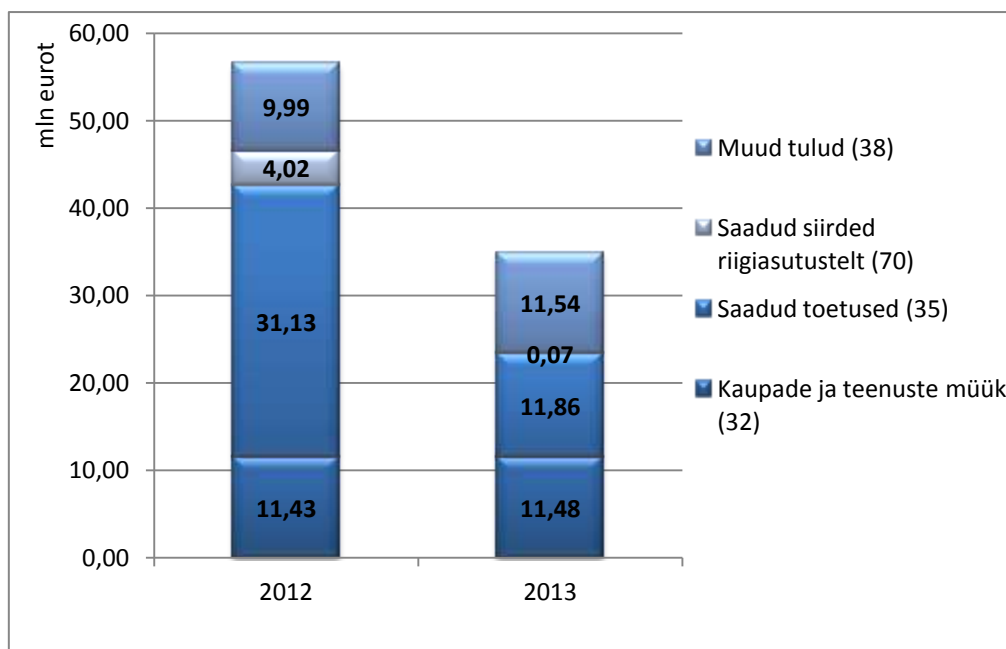
Majandusliku sisu ülevaade

Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala	296 917 311	282 715 568	-14 201 743	-4,78
Piirmäärad	259 717 064	269 097 461	9 380 397	3,61
Tuludest sõltuvad kulud	37 200 247	13 618 107	-23 582 140	-63,39

Tulud

Joonis 43. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade haldusala tuludest on toodud [lisas 1](#). Alljärgnevalt selgitused mittemaksulistest tuludest artiklite lõikes.

Kaupade ja teenuste müük 11 481 530 eurot.

Riigilõivud 9 705 200 eurot, kasv 361 718 eurot, seoses isikutunnistuste väljastamise kasvuga. Riigilõivudes kajastuvad samuti rahvastiku- ning kodakondsus- ja migratsioonialaste toimingute eest kehtestatud lõivud, riigipiiril viisade väljaandmise eest laekuvad lõivud, relvaseaduse alusel, tegevuslubade eest ja karistusregistri teatiste korduvväljastamise eest tasutavad lõivud. Riigilõivud sisaldavad ka abielu registreerimise ja lahutamise, nimemuutmise, arhiivitõendite väljastamise, ühistranspordilubade ja sõidukikaartidetaotluste läbivaatamise eest võetavaid lõivusid.

Politsei- ja Piirivalveamet planeerib tulu alljärgnevalt.

- Isikut tõendavate dokumentide väljaandmiselt 9 460 000 eurot. 2013. aastal planeeritakse väljastada 302 000 kodaniku ID-kaarti, 289 000 Eesti kodaniku passi, 22 900 elamisloakaarti ja 19 900 välismaalase passi.
- Relvaseaduse alusel teostatavate toimingute riigilõiv 120 000 eurot.
- Riiklike tegevuslitsentside ja tegevuslubade väljastamise ja pikendamisel laekub riigilõivu 25 000 eurot.
- Välismaalaste seaduse ja selle täitmiseks antud õigustloovate aktide alusel teostatavate toimingute riigilõiv 100 000 eurot. Tegemist on viisataotluste (lennujaama transiitviisad, piiripunktis ühekordsed lühiajalised viisad, pikaajalised viisad jms) ja viibimisaja pikendamise taotluste läbivaatamise eest võetava riigilõivuga.

Siseministerium planeerib riigilõivu 200 eurot perekonnaseisuasutuste toimingutelt.

Majandustegevusest laekub tulu 1 757 367 eurot, mis väheneb 302 150 eurot.

Politsei- ja Piirivalveameti laekumised lennuteenustelt, majutusteenustelt, kommunaalteenustelt, alarmsõidukijuhtide koolitustelt, dokumentide koopiade valmistamisteenustelt jm teenustelt planeeritakse 263 787 eurot.

Sisekaitseakadeemia planeerib tulu majandustegevusest kokku 1 130 057 eurot, sh

riigieelarvevälise tasemekoolituse õppemaksust 467 251 eurot (arvestatud 135 õppuri asumisega esimesele kursusele), vähenemine 225 761 eurot. Õppemaksust laekuvad summad vähenevad seoses kõrghariduse reformi rakendamisega, mis muudab alates 2013. aasta sügisest õppima asuvate üliõpilaste jaoks kõrghariduse omandamise tasuta teenuseks ning tõenäoliselt lükkavad osad õpilased oma õppima asumist aasta võrra edasi, et kasutada tasuta õppimise võimalust.

Sisekaitseakadeemia ühiselamute ja spordikeskuse tegevusest laekub seoses spordisaalide (sh jõu-, poksi-, pallisaal) rendiga 150 000 eurot ning raamatukogu teenustest 8 700 eurot. Edasisuunatavatelt kommunalteenustelt planeeritakse 34 256 eurot, so Sisekaitseakadeemia Kase 61 kompleksi ruumidelt, mida kasutab PPA korrakaitsepolitseiosakonna operatiivbüroo kiirreageerimistalituse üksus, samuti nõutakse sisse spordisaali kasutajatelt ja ametikorterites elanikelt otsesed kulud vee-, kütte- ja elektrienergia kasutamise eest. Täienduskoolitustelt planeeritakse 628 550 eurot, mis on 26 429 eurot enam kui 2012. aastal seoses Politsei- ja piirivalveameti ning päästeameti tellimuse suurenemisega. Tulude prognoos ei arvesta rakenduskõrgkooli seaduse muudatuse mõjudega, kuna eelarve menetlemine toimus enne seaduse muudatuse jõustumist. SKA täpsustab juulis omatulude prognoosi.

Siseministeeriumi eelarvesse planeeritakse Siseturvalisuse muuseumi piletitulu summas 750 eurot.

Päästeamet planeerib majandustegevusest 7 000 eurot. Tulud vähenevad 681 000 eurot seoses 2012. aastal lõpetatud lepingutega, sh kriisireguleerimise ja loomapääste osutamise leping Tallinna linna haldusterritooriumil ning Ida-Eesti Päästkeskuse ja Narva Elektriijaamade AS vaheline leping; samuti kajastatakse Häirekeskus alates 2013. aastast eraldi asutusena. Päästeametile jäävad üksikud tasulised teenused.

Häirekeskus planeerib 355 773 abitelefone, häirenupu ja infotelefoni teenuse osutamisel.

Üüri- ja renditulu 18 963 eurot.

Kirikute hoonestusõiguselt planeerib Siseministeerium 15 000 eurot, so 3 000 eurot vähem kui 2012. aastal.

Politsei- ja Piirivalveamet planeerib ametikorterite üüri- ja renditulused 3200 eurot. Tulu väheneb 1 274 eurot seoses ametikorterite üleandmisega Rügi Kinnisvara AS-le.

Sisekaitseakadeemia planeerib ametikorterite üüri ja renditulused 263 eurot. Tulud vähenevad samuti korterifondi vähenemise tõttu.

Toetused 11 860 740 eurot

Mitteresidentidelt laekumised 11 731 983 eurot, tulu väheneb 19 396 599 eurot, seoses projektide lõppemisega. ERF (Euroopa Regionaalarengufond) vahenditest laekub 1 299 758 eurot, ESF (Euroopa Sotsiaalfond) vahenditest 158 768 eurot, Euroopa Komisjonilt 8 090 694 eurot, Eesti-Sveitsi koostööprogrammilt laekub 843 445 eurot, Interregilt 6 118 eurot ja muudelt mitteresidentidelt kokku 1 333 200 eurot.

Muudelt residentidelt laekumised 128 715 eurot, kiirabide EADS TETRA HLR litsentside halduskulude laekumine ESTER teenuse kulude katteks.

Saadud siirded riigiasutustelt 65 931 eurot

Justiitsministeeriumi poolt Sisekaitseakadeemiaale Justiitskolledži õppurite stipendiumideks planeeritud 50 000 eurot ja toitlustamiseks 15 931 eurot.

Muud tulud 11 535 147 eurot

Materiaalse ja immateriaalse vara müük 18 000 eurot, sh Päästeameti vanade sõidukite müügist 1 500 eurot ja politsei ja piirivalve vanade sõidukite müügist 16 500 eurot. Tulu planeeritakse 21 391 eurot vähem, kui 2012. aastal (aastas võõrandatakse ca 80 sõidukit, kuid tulenevalt omandis olevate sõidukite asendamisest liisitud masinatega, väheneb vara müük ka järgnevatel

aastatel).

Muud tulud 11 517 147 eurot.

Siseministerium planeerib 3 000 eurot kindlustushüvitistelt (so lähetuse mittetoimumisel laekuvad kindlustushüvitised).

Politsei- ja Piirivalveamet planeerib tulusid kokku 11 389 647 eurot, sh liiklusseaduse ja välismaalaste seaduse alusel määratud trahve 10 753 347 eurot, tulu planeeritakse 1,2mln enam kui 2012. aastal seoses E-välimenetluse infosüsteemi rakendamisega, mis võimaldab kiirendada liikluseeskirja rikkumise vormistamiseks kuluvat aega. Regressinõudeid planeeritakse 23 000 eurot, sunniraha ja tulusid asendustäitmisest kohtutäiturite otsuste alusel 1 300 eurot. Kohtute poolt erikonfiskeeritud ja konfiskeerimise asendamisest planeeritakse tulu 600 000 eurot, tulu planeeritakse 300 000 eurot enam kui 2012. aastal. Riigieelarvesse kantavad eelmiste perioodide eest tasutud kulude hüvitamistelt, kohtutäiturite ettemaksete tagastamiselt, karistuse asendamisest rahalise sissemaksega riigi tuludesse planeeritakse 12 000 eurot.

Päästeamet planeerib muudest tuludest kokku 121 500 eurot, sh väärteomenetluse seadustiku alusel määratud trahve 20 000 eurot ja tuleohutusjärelvalve inspektorite poolt määratud sunniraha ja asendustäitmiselt 101 500 eurot. Tulud kasvavad 1500 eurot.

Häirekeskus planeerib tulu 3 000 eurot koolituslepingute tagasinõuetelt (teenistusest lahkumised enne lepingutähtaja lõppemist).

Kulud

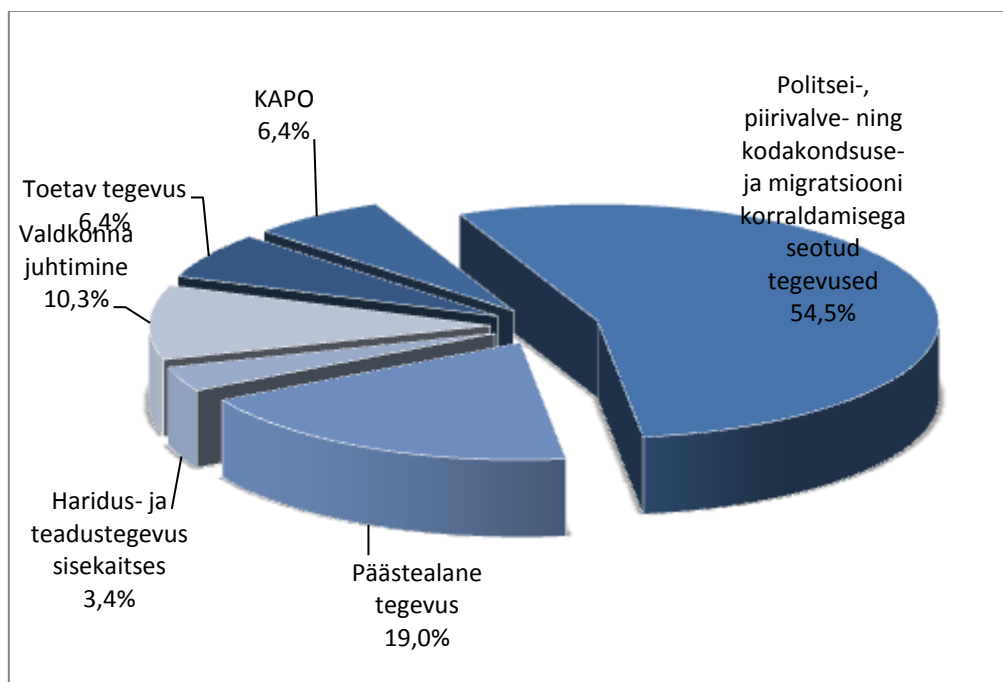
Tabel 119. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Siseministeriumi valitsemisala	263 511 977	274 610 962	11 098 985	4,21
Piirmäärad	251 996 216	263 075 210	11 078 994	4,40
Tuludest sõltuvad kulud	11 515 761	11 535 752	19 991	0,17

Valitsemisala kogukuludest moodustavad tegevuskulud 81,96%, antud toetused 9,74% ja muud kulud 8,30%.

Detailne tabel valitsemisala kuludest liikide lõikes asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Joonis 44. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist

Antud toetused

Siseministeeriumi valitsemisala eelarvest antavate toetuste maht väheneb seoses välistoetuste vähenemisega 0,9 mln eurot.

Tabel 120. Antud toetused liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012 eelarve	2013 eelnõu	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala	27 427 584	26 735 754	-680 595	-2,52
Sotsiaaltoetused (41)	10 054 193	11 822 066	1 767 873	17,58
Piirmäärad	10 054 193	11 822 066	1 767 873	17,58
Sihotstarbelised toetused (450)	17 338 584	14 862 137	-2 465 212	-14,28
Piirmäärad	9 736 388	8 179 889	-1 545 264	-15,99
Tuludest sõltuvad kulud	7 602 196	6 682 248	-919 948	-12,10
Mittesihotstarbelised toetused (452)	34 807	51 551	16 744	48,11
Piirmäärad	34 807	51 551	16 744	48,11

Detailne jaotus toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Sotsiaaltoetused 11 822 066 eurot

Õppetoetused 538 038 eurot, vahendid jagunevad järgmiselt:

- Siseministeeriumi õppetoetused 2 000 eurot on mõeldud Kaarel Eenpalu stipendiumi andmiseks Sisekaitseakadeemia parimale lõpetajale. Stipendium makstakse välja Siseministeeriumi vastava komisjoni otsuse alusel.
- Politsei- ja Piirivalveamet 4 155 eurot. Vahendid nähakse ette Sisekaitseakadeemia kadettidele kõrge õppeedukuse eest.
- Sisekaitseakadeemia õppurite stipendiumid 531 883 eurot vastavalt Vabariigi Valitsuse 27. novembri 2003. a määrusele nr 300 „Vanglaametnikukandidaadi stipendiumi suurus ning selle maksmise tingimused ja kord”, siseministri 07. märtsi 2007. aasta määrusele nr 25 "Sisekaitseakadeemia üliõpilasele, kadetile ja õpilasele makstava stipendiumi suurus,

maksmise tingimused ja kord".

- Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks 17 191 eurot eraldatakse Päästeteenistuse seaduse alusel vanaduspensioni ootel olevatele päästeteenistujatele makstavalt toetuselt, mis on 37,7 eurot kindlustatu kohta kalendrikuus. 2013. aastal on arvestatud 38 toetuse saajaga, kellel on, või tekib õigus vanaduspensioni ootel toetust saada.

Muud sotsiaalabitoetused ja toetused füüsilistele isikutele 100 356 eurot

- 48 250 eurot makstakse politsei ja piirivalve seaduse § 75 kohaselt neile politseiametnikele, kes seoses asutuse põhiülesannetest tulenevate teenistusülesannete täitmisega on õnnetusjuhtumi või tema suhtes vägivalla kasutamise tagajärjel saanud kehavigastuse, millega kaasneb töövõime kaotus Enne 01.07.2002 juhtunud juhtumitele rakendatakse igakuise hüvitise määramiseks VV 10.06.1992 määrusega nr 172 kinnitatud "Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töötajatele tööülesannete täitmisel saadud vigastuse või muu tervisekahjustusega tekitatud kahju hüvitamise ajutist korda". Peale 01.07.2002 juhtunud juhtumite korral makstakse hüvitist võlaõigusseaduse § 127 ja 130 alusel.
- 24 927 eurot kulub politsei ja piirivalve seaduse § 75 lg 10 alusel ühekordsete toetuste maksmiseks (politseiametniku ühe kuu palga ulatuses) tööõnnetuse ja töövõimetuslehele jäämise korral.
- 639 eurot planeeritakse väljasaadetavatele toetuste maksmiseks, vahendid planeeritakse Politsei- ja Piirivalveameti eelarvesse.
- Päästeameti toetus on mõeldud eridemineerija Arne Loka'le tervisekahju hüvitamiseks summas 26 540 eurot. Toetus suureneb 723 eurot Rahandusministeeriumi 2011. aasta suvise majandusprognoosi tarbijahinnaindeksi prognoosi suurenemise võrra (2,8%).
- Politseiametnike ja piirivalveametnike pensionid 10 951 146 eurot, kulu suureneb 1 690 936 eurot seoses lisanduva ca 44 pensionäriaga. Sealhulgas on arvestatud pension 143-le tööl käivale ametnikule summas 788 037 eurot ja 1 493-le pensionil olejale summas 10 163 109 eurot. Keskmiseks pensioniks kujuneb arvestuslikult 558 eurot kuus. Politseinike ja piirivalveametnike pensionide maksmine tuleneb Politsei ja piirivalveseaduse §-dest 101 ja 102.
- Sotsiaaltoetused valitsussektori töötajatele on mõeldud Päästeteenistuse seaduse §19-st tulenevalt varem pensionile jäävatele päästeteenistujatele. Kulu kokku 215 335 eurot ning kulu kasvab 3 631 eurot seoses prognoositava keskmise toetuste summa suurenemisega.

Sihtotstarbelised toetused 14 862 137 eurot

Euroopa Pagulasfond, Euroopa Tagasipöördumiskeskus, Välispiirifond 8 865 244 eurot, sisaldavad välisloetusi ja riigipoolset kaasfinantseeringut projektide rahastamiseks.

- Euroopa Pagulasfond 541 059 eurot, sh välisvahendid 405 794 eurot ja kaasfinantseerimine 135 265 eurot. Eesmärk on liikmesriikide jõupingutuste toetamine pagulaste vastuvõtmisega kaasnevate tagajärgede leevendamiseks. See puudutab peamiselt varjupaigataotlejate vastuvõttu (majutus, materiaalne, meditsiiniline ja psühholoogiline abi, õigusabi, koolitus, info jagamine jne) ja varjupaigamenetlust.
- Euroopa Tagasipöördumiskeskus 580 705 eurot, sh välisvahendeid 435 529 ja kaasfinantseerimine 145 176 eurot. Eesmärgk on tagasipöördumismenetluste integreeritud haldamise juurutamine ning selle korralduse ja rakendamise parandamine liikmesriikides, liikmesriikide vahelise koostöö tõhustamine tagasipöördumismenetluste integreeritud haldamise raames ja tagasipöördumismenetluste integreeritud haldamise rakendamine ning tagasipöördumist käsitlevate ühiste standardite tõhusa ja ühtse rakendamise edendamine

kooskõlas poliitika arenguga selles valdkonnas.

- Välispiirifond 7 743 480 eurot, sh välisvahendeid 5 812 779 eurot ja kaasfinantseerimine 1 930 701 eurot. Eesmärk on toetada tegevusi, mis aitavad kaasa vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala tugevdamisele ning solidaarsuse põhimõtte kohaldamisele Euroopa Liidu liikmesriikide vahel (piiriületuskohtade infrastruktuuri ja hoonete ehitamist ja arendamist, varustuse soetamist, välispiiri kontrollimiseks vajalike transpordivahendite (piirivalvekopter) soetamist, info- ja sidetehnoloogiliste seadmete soetamist, asjaomaste töötajate vahetus- ja lähetusprogramme, väljaõpet, koolitust, keeleõpet jne).
- Toetus Rahandusministeeriumile 10 187 eurot sertifitseerimistoimingute läbiviimiseks, sealhulgas Euroopa Pagulasfondi välisvahenditest 4 815 eurot, Välispiirifondi välisvahenditest 2 686 eurot ja Euroopa Tagasipöördumisfondi välisvahenditest 2 686 eurot.
- SA Keskkonnainvesteeringute Keskusele eraldatakse 20 959 eurot, sh „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ meetme „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine“ rakendusüksuse ülesannete täitmiseks tehnilise abi meetmest 959 eurot ja horisontaalse tehnilise abi meetmest 17 000 eurot välisvahenditest ja kaasfinantseerimiseks 3 000 eurot.
- Eesti Infotehnoloogia Sihtasutusele (EITSA) planeeritakse Sisekaitseakadeemia eelarves 8 610 eurot õppeinfosüsteemi ÖIS ja sisseastumise infosüsteemi SAIS arendustegevuseks.
- Erakondade rahastamiseks riigieelarvest eraldatakse toetust vastavalt erakonnaseadusele summas 5 412 678 eurot. Kulu võrreldes 2012. aastaga ei muutu.

Toetused mittetulundusühingutele 130 459 eurot

MTÜ-le Eesti Naabrivalve eraldatakse Politsei- ja Piirivalveameti eelarvest 25 565 eurot, eesmärgiga tutvustada naabrivalve liikumist ning aidata kaasa naabrivalve piirkondade tekkele.

Päästeameti eelarvesse planeeritakse mittetulundusühingutele 41 369 eurot, mis jagatakse kasusaajate vahel ennetustöö projektikonkursi alusel.

Siseministeeriumi eelarvesse planeeritakse sisejulgeoleku valdkonnas ennetustegevuse toetamiseks 63 525 eurot, millest 29 000 eurot planeeritakse sihtasutusele Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsioon ning 34 525 eurot planeeritakse siseturvalisuse valdkonna ennetustegevusele.

Mittesihtotstarbelised toetused 51 551 eurot

Siseriiklike liikmemaksude tasumiseks 2 262 eurot

- Siseministeerium planeerib liikmemaksudeks kokku 1 000 eurot, sh Maksumaksjate Liidu liikmemaksuks 100 eurot, Eesti Siseaudiitorite Ühingu liikmemaksuks 600 eurot ja Eesti Siseturvalisuse Muuseumi liikmetasu rahvusvahelise muuseumiühingu MTÜ ICOM Eesti Rahvuskomiteele 300 eurot.
- Politsei- ja Piirivalveameti eelarves planeeritakse siseriiklike liikmemaksude tasumiseks 562 eurot, sh Eesti Siseaudiitorite Ühingu liikmemaksuks 507 eurot ja Eesti Puhkpillimuusika Ühingule 55 eurot.
- Siseministeeriumi Infotehnoloogia- ja arenduskeskus planeerib ITSMF Estonia ja Eesti Projektijuhtimise Assotsiatsiooni liikmemaksudeks 700 eurot.

Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksudeks planeeritakse 49 289 eurot.

Detailne tabel haldusala rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksudest on [lisas 7](#).

Töötõu- ja majandamiskulud

Siseministeeriumi valitsemisalas kajastuvad Siseministeeriumi, Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti, Sisekaitseakadeemia, Häirekeskuse ja Siseministeeriumi Infotehnoloogia- ja

Arenduskeskuse personali- ja majandamiskulud.

Tabel 121. Tööjõu- ja majandamiskulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala	209 504 817	225 067 054	15 562 237	7,43
Piirmäärad	205 638 534	220 297 996	14 659 462	7,13
Tuludest sõltuvad kulud	3 866 283	4 769 058	902 775	23,35

Detailne tabel haldusala asutuste tööjõu- ja majandamiskuludest on [lisas 4](#).

Tööjõukulud

Tabel 122. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala eelarve	142 716 241	151 924 787	9 208 546	6,45
Siseministeerium	6 740 005	7 106 742	366 737	5,44
Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus	5 547 093	6 730 726	1 183 633	21,34
Sisekaitseakadeemia	5 570 804	5 975 692	404 888	7,27
Politsei- ja Piirivalveamet	89 695 903	95 029 586	5 333 683	5,95
Häirekeskus	2 792 236	3 936 520	1 144 284	40,98
Päästeamet	32 370 200	33 145 521	775 321	2,40

Siseministeeriumi valitsemisalas töötab ca 9 000 töötajat. Kõige suurema personali arvuga asutus valitsemisalas on Politsei- ja Piirivalveamet ja kõige väiksem Siseministeeriumi hallatav riigiasutus Eesti Siseturvalisuse Muuseum.

Personalikulude muutused jagunevad asutuste ja asutusegruppide lõikes järgmiselt:

- Siseministeeriumi kulud suurenevad 7 995 954 eurot. Siseministeeriumi valitsemisala õppelaenude hüvitamise kulud vähenevad 740 000 eurot ja välisabist tehtavad projektid 24 887 eurot.
- Politsei- ja Piirivalveameti kulud vähenevad 1 139 446 eurot. 217 789 eurot oli 2012. aastal planeeritud ühekordse kuluna NATO kohtumise turvalisuse tagamiseks. Välisabiprojektid vähenevad 45 120 eurot. Häirekeskusele suunatakse 642 974 eurot põhja ja lõuna hädaabinumbri 110 teenindamiseks. Personalikulud suurenevad majandustegevusest laekuva tulu arvelt 37 987 eurot, samuti eraldati täiendavalt 146 700 eurot helikopteriteenuse tagamiseks.
- Päästeameti kulud vähenevad 745 702 eurot, s.h. omatulu arvelt 604 100 eurot, välistoetuste vähenemise arvelt 129 804 eurot ja NATO kohtumise turvalisuse tagamiseks eraldatud summa (11 709 eurot) võrra.
- Häirekeskuse kuludeks planeeritakse täiendavalt 944 118 eurot seoses Häirekeskuse ümberkorraldamisega ning põhja ja lõuna regioonide hädaabinumbri 110 teenindamise ülevõtmisega Politsei- ja Piirivalveametilt.
- Sisekaitseakadeemia kulud suurenevad 219 752 eurot.
- Siseministeeriumi Infotehnoloogia- ja Arenduskeskuse kuludeks planeeritakse täiendavalt 1 173 426 eurot. 118 200 eurot on planeeritud töötajatele, kes liiguvad 2013. aastal Siseministeeriumi koosseisust Siseministeeriumi Infotehnoloogia- ja Arenduskeskusesse. 536 000 eurot planeeritakse 2012. aastal täiendavalt täidetud 8 ametikoha ja võtmeisikute palgataseme tõstmise katteks. Personalikulud vähenevad 9800 eurot NATO kohtumise turvalisuse tagamiseks 2012.a. ühekordselt eraldatud summa võrra.

Majandamiskulud

Tabel 123. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala eelarve	66 788 576	73 142 267	6 353 691	9,51
Siseministeerium	3 040 277	3 476 125	435 848	14,34
Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus	8 701 690	9 335 400	633 710	7,28
Sisekaitseakadeemia	2 769 799	3 156 983	387 184	13,98
Politsei- ja Piirivalveamet	39 583 113	43 418 706	3 835 593	9,69
Häirekeskus	371 779	556 076	184 297	49,57
Päästeamet	12 321 918	13 198 977	877 059	7,12

- Siseministeeriumi majandamiskulud suurenevad 2,8 mln eurot. Kulud suurenevad seoses Siseministeeriumi valitsemisala prioriteetsete tegevuste rahastamise toomisega Siseministeeriumi alla, välisabi projektide mahu suurenemisega 105 337 eurot, majandustegevusest laekuva tulu võrra 250 eurot (Eesti Siseturvalisuse muuseumi omatulu prognoositav kasv). Kulud vähenevad 26 154 eurot NATO kohtumise turvalisuse tagamiseks 2012. aastal ühekordselt eraldatud summa võrra. Kuludes kajastub ka 5 752 eurot maamaksu ja riigilõivude tasumiseks (varem muude kulude hulgas).
- Politsei- ja Piirivalveameti kuludeks planeeritakse täiendavalt 2,6 mln eurot, sellest 1 799 016 eurot isikut tõendavate dokumentide (isikutunnistus, digitaalne isikutunnistus, mobiilne isikutunnistus, elamisloakaart, reisidokument) väljaandmisega. 565 000 eurot eraldati uue multifunktsionaalse laeva kütuse kuludeks ja 211 960 eurot helikopteriteenuse tagamiseks. 15 978 eurot planeeritakse mitmesuguste kohtumääruste alusel väljanõutavate kahjutasude maksmiseks ja 26 373 eurot asutuste maamaksukulu ja riigilõivude tasumiseks (varem kajastusid muudes kuludes).
- Päästeameti majandamiskulud suurenevad kokku 366 981 eurot. Ühe muudatusena mõjutab kulude kogumahtu Häirekeskuse kajastamisega eraldi asutusena. Samuti vähenevad asutuse kulud 2012. aastal ühekordselt eraldatud summade võrra, sh NATO kohtumise turvalisuse tagamiseks 4 265 eurot ja tuletõrjeauto renoveerimiseks 2 000 eurot. Kulud suurenevad 11 500 eurot seoses maamaksu-, riigilõivu-, trahvi- ja muude kulude kajastamisega tegevuskuludes.
- Häirekeskuse kuludeks planeeritakse täiendavalt 147 866 eurot seoses Politsei- ja Piirivalveametilt põhja ja lõuna regioonide hädaabinumbri 110 teenindamise ülevõtmisega.
- Sisekaitseakadeemia kuludeks planeeritakse täiendavalt 300 461 eurot, sh. 258 188 eurot majandustegevusest laekuva tulu arvelt. Tegevuskulude alla planeeritakse 13 750 eurot maamaksukulukuks, 3 100 eurot riigilõivukulukuks Autoregistri Keskusele ning 2 000 eurot saastetasude katteks.
- Siseministeeriumi Infotehnoloogia- ja Arenduskeskuse kulud suurenevad 404 986 eurot. Kulud vähenevad tööjõukuludesse suunatavate vahendite võrra 436 000 eurot (väheneb IT alaste tööde tellimine, suureneb oma töötajate võimekus ise IT töid teostada), 7000 eurot NATO kohtumise turvalisuse tagamiseks 2012. a. ühekordselt eraldatud summa võrra ja liikmemaksude summa 1 350 euro võrra. Kulud suurenevad saadud muude toetuste võrra 128 757 eurot.

Muud kulud

Tabel 124. Muud kulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala	26 579 576	22 403 088	-4 176 488	-15,71
Kindlaksmääratud kulud	26 579 576	22 403 088	-4 176 488	-15,71

Kõik kulud on seotud riigisaladusega ning käesolevas seletuskirjas lahti ei kirjutata. Kogusummast 18 137 925 eurot Kaitsepolitsei ameti ja 4 215 163 eurot Politsei- ja Piirivalveameti eelarvesse.

Finantskulud

Tabel 125. finantskulud liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2011/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala	0	405 066	405 066	100,00
Kindlaksmääratud kulud	0	305 718	305 718	100,00
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	14 902	14 902	100,00
Tuludest sõltuvad kulud	0	84 446	84 446	100,00

- Politsei- ja Piirivalveameti finantskuludeks arvestatakse 305 718 eurot Viru Vangla kapitalirendi intressikulud (varem kajastusid finantseerimistingutes).
- Päästeameti muudeks kuludeks planeeritakse 99 348 eurot, sealhulgas 84 446 eurot välisvahenditest ja 14 902 eurot valuutakursivahe katmiseks Šveitsi välisvahendite kasutamisel.
- Detailne tabel haldusala asutuste finantskuludest asub [lisas 5](#).

Investeeringud

Tabel 126. Investeeringud liikide lõikes

	2 012	2013 eelnõu	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala	33 405 334	8 104 606	-25 300 728	-75,74
Piirmäärad	7 720 848	6 022 251	-1 698 597	-22,00
Tuludest sõltuvad kulud	25 684 486	2 082 355	-23 602 131	-91,89

Olulisemate projektidena kavandatakse 2013. Aastal.

- Päästeameti tuletõrje ja päästetehnika soetamine 2 015 830 eurot, millest 1 071 000 eurot laekub välisprojektide „Eesti-Läti-Vene piiriülene koostöö, suurõnnetuste likvideerimise võimekuse tõstmine piirialal“ arvelt, ERF välisabist 580 813 eurot ja püsiasustusega väikesaarte jätkusuutlikule arengule suunatud vahenditest 90 542 eurot.
- Päästeameti depoode renoveerimine 400 000 eurot, millest 340 000 eurot laekub ERDFi vahenditest projekti „VV JRC“ (Valga - Valka Joint Rescue Capacity).
- Valitsemisala erinevad IT investeeringud 3 793 676 eurot, s.h. 100 819 eurot projektile ALIS (Juhtimise infosüsteem) Riigi Infosüsteemi Ameti kaudu.

Finantseerimistingud

Tabel 127. Valitsemisala finantseerimistingud

	2 012	2013 eelnõu	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
--	-------	-------------	---------------------	------------

	2 012	2013 eelnõu	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala	-915 013	-368 602	546 411	-59,72
Finantsvarade suurenemine (10.1)	-250 639	-250 639	0	0,00
1032.1 - laenude andmine	-250 639	-250 639	0	0,00
Kohustuste vähenemine (20.6)	-664 374	-117 963	0	0,00
2082.6 - kapitaliisingu maksed	-664 374	-117 963	546 411	0,00
sealhulgas Viru Vangla kapitalirendi maksed	-664 374	-117 963	546 411	0,00

Politsei- ja Piirivalveameti ettemaks kohtutäituritele, mille eesmärgiks on politsei poolt määratud trahvide sissenõudmine. Tulenevalt Kohtutäituri seaduse § 24 lõikest 1 on kohtutäituri õigus nõuda sissenõudjalt enne täitemenetluse alustamist ettemaksu tasumist seadusega sätestatud ulatuses. Sissenõudja poolt ettemaksu mittetasumisel võib kohtutäitur nimetatud seaduse § 24 lõike 3 kohaselt jätta täitemenetluse alustamata.

Politsei- ja Piirivalveameti kapitalirent, mis sisaldab Viru vangla arestimajade väljaostu makseid. Leping on sõlmitud Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsiga 30 aastaks kogumaksumusega ligi 19,2 mln eurot. 2012/2013 muutus tuleneb seoses eelarve ümbertöstmistega õigetele kululiikidele (intressikulud ja hoone ülalpidamiskulud).

3.17 SISEMINISTEERIUMI REGIONAALMINISTRI VALITSEMISALA

Rahvastiku- ja regionaalvaldkonnas korraldatakse rahvastiku toimingute alast riiklikku tegevust, perekonnaseisuasutuste tegevust ning rahvastikuregistri pidamist; kavandatakse kohaliku omavalitsuse-, regionaalhalduse- ja riigi regionaalset arengut. Regionaalministri valitsemise alla kuuluvad samuti üleriigilise ruumilise planeerimise alase tegevuse korraldamine, kodanikuühiskonna arendamine ning kirikute ja kogudustega seotud asjade korraldamine.

Valdkonnapoliitika ülevaade

Siseministeeriumi (regionaalministri) valitsemisala panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkondade **riigivalitsemine ja kodanikuühiskond** ning **kultuur** eesmärkide täitmisesse.

Siseministeeriumi regionaalministri valitsemisala planeerib ja viib ellu tegevusi ühes tegevusvaldkonnas: rahvastik ja regionaalala.

Toetatakse kodanikuühiskonna arendamist, kodanikuaktiivsuse ja –ühenduste arengut ning riigi ja usuliste ühenduste vahelist koostööd. 2013. aastaks on planeeritud elanikkonna mitteinstiitsionaalse ühiskondlik-poliitilise osaluse määraks 6% (2011 – 5%). Kodanikuühiskonna arendamise toetamist planeeritakse läbi vabatahtlikku tööd teinud elanikkonna osakaalu suurendamise 27%-lt 30%-ni 2013. aastal.

Toetatakse kodanikualgatuse ja kodanikuühiskonna organiseerumist ning osapoolte partnerlust. Rakendatakse ellu kodanikuühenduste riikliku rahastamise korrastamise kontseptsioon ja kontseptsiooni „Avalike teenuste lepingulise delegerimise suunad mittetulundusühendustele“ põhimõtted.

Eesti Kirikute Nõukogu kaudu ja otselepingutega toetatakse erinevate konfessioonide oikumeenilisi projekte, samuti erinevate usuliste ühenduste haridus- ja arendusprojekte, sh pühamute parendustegevusi. Täiendatakse projektide „Eesti pühapaigad“ ja „Teeliste kirik“ andmebaase ja tagatakse ühiskasutus.

Toetatakse tasakaalustatud ruumilist ja regionaalset arengut läbi Eesti regionaalarengu strateegia 2005-2015 tegevuseesmärkide saavutamise, maakonnaplaneeringute algatamise ja 2012. aastal

kinnitatava üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ eesmärkide elluviimise.

Viiakse ellu kohalike avalike teenuste arendamisele, eri piirkondade konkurentsivõime tugevdamisele ja piirkondade piiriülese koostöö süvendamisele suunatud regionaalpoliitilisi toetusmeetmeid. Tõhustatakse kohapealset arendustegevust ja koostatakse Rail Baltic maakonnaplaneering ning mereala ruumilise planeerimise pilootprojekt.

Toimiva regionaalse ja kohaliku halduse läbi kasvab kohaliku omavalitsuse võimekuse indeks (2010. aastal oli 51,6) ning suureneb kohalike omavalitsuse institutsiooni usaldusväärsus elanike seas (2010. aastal oli 61%).

Toetatakse jätkusuutliku kohaliku omavalitsuse poliitika kujundamist, mis omakorda tõstab kohaliku omavalitsuse üksustes digitaalse dokumendihalduse kasutamise 2013. aastal 97%-ni (89% 2011), mis omakorda toetab enamate kohalike omavalitsuste KOVTP, KOVMEN ja RPIS22 kasutamist.

Koordineeritakse regionaalhaldusega (sh maavalitsustega) seotud tegevusi ning arendatakse ja tsentraliseeritakse maavalitsuste tugiteenuseid. Täiendatakse maa järelemaksude infosüsteemi.

Läbi kohanimeregistri arendamise ja andmete kvaliteedi parandamise kasvab kohanimeregistrisse kantud kohanimede arv 2013. aastaks 37 400le (2011 - 36 650) ja rahvastikuregistrisse tehtavate päringute arv tõuseb 50 miljonini (2011 - 43 miljonilt) ning tagatakse kvaliteetsed isikuandmed ja kohanimed.

Tagatakse valijate arvestus, osaletakse 2013 kohalike omavalitsuste volikogude valimiste korraldamisel. Valijate nimekirjad ja valijakaardid on kvaliteetsed.

Majandusliku sisu ülevaade

Kulud ja investeeringud kokku

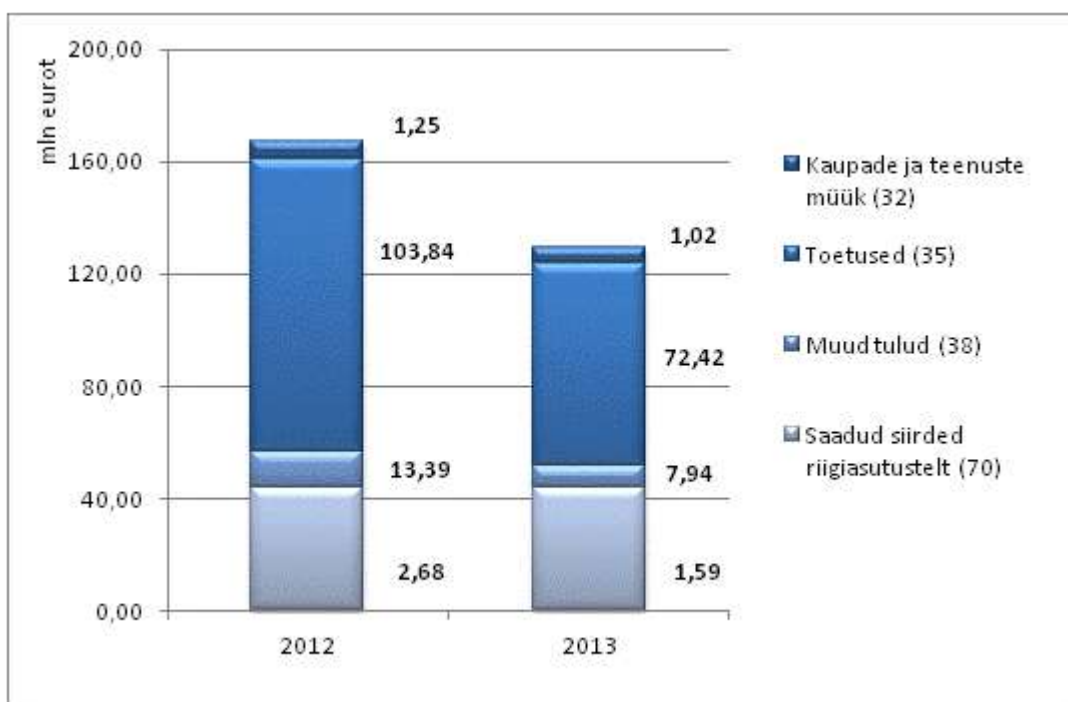
	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala	296 917 311	282 715 568	-14 201 743	-4,78
Piirmäärad	259 717 064	269 097 461	9 380 397	3,61
Tuludest sõltuvad kulud	37 200 247	13 618 107	-23 582 140	-63,39

Tulud

Valitsemisala tulud kokku 123 087 014 eurot, vähenedes 28,7 miljonit eurot

22 KOVTP - Kohalike omavalitsuste teenusportaal, KOVMEN- Kohalike omavalitsuste menetluste infosüsteem, RPIS - Ruumilise planeeringu infosüsteem.

Joonis 45. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade valitsemisala tuludest allikate lõikes on toodud [lisas 1](#).

Kaupade ja teenuste müük 1 024 246 eurot.

Tulud vähenevad 227 278 eurot.

Riigilõivud 262 800 eurot, vähenemine 10 490 eurot, üheks põhjuseks abiellujate arvu vähenemine. Siseministeeriumi valitsemisalas on riigilõivud seotud rahvastikuregistri toimingute, abielu registreerimise ja lahutamise, nimemuutmise, arhiivitõendite väljastamise, kasutusvaldusse antud maade omandamisega ning bussiveo liinilubade väljastamisega.

Majandustegevusest laekuvad tulud 249 100 eurot. Tulud sisaldavad maavalitsuste hallatavate hoolekandetasutuste teenuste eest laekuvaid tulusid ning rendi ja üürimaksetest saadavaid tulusid. Tulud vähenevad 381 357 eurot, kuna hoolekandetasutused antakse üle kohalikele omavalitsustele. Hiiu Maavalitsuse ning Rapla Maavalitsuse hooned antakse üle Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsile, millega seoses vähenevad hooldustasud. Hoolekandetasutuste ja maavalitsuste hoonete üleandmine jätkub 2013. aastal.

Toetused 120 475 268 eurot.

Mitteresidentidelt laekumised 72 418 439 eurot, vähenemine 31 423 917 eurot, kuna välistoetustega seotud projektid hakkavad lõppema. Laekumised on planeeritud Euroopa Komisjonilt, Euroopa Regionaalarengu Fondilt, Euroopa Sotsiaalfondilt (edaspidi ESF) ja Põhjamaade Ministrite Nõukogult. Toetused on kavandatud regionaalarengule suunatud programmide rahastamiseks. Mahukaimaks programmiks on elukeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ rakendamine.

Teistelt riigiasutustelt laekumistena 45 326 329 eurot, suurenemine 1 751 608 eurot. Vahendid suunatakse maavalitsuste avalike teenuste osutamiseks ja ülesannete täitmiseks. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt laekub toetus maanteetranspordi, vee- ja õhustranspordi korraldamiseks 25 710 159 eurot. Sotsiaalministeeriumilt laste riiklikuks hoolekandeks, täisealiste isikute hoolekande üldhoolduseks ning proteeside, ortopeediliste jm abivahendite soetamiseks ja korraldamiseks kokku 19 616 170 eurot.

Muud tulud 1 587 500 eurot.

Muud tulud vähenevad 1 091 398 eurot peamiselt seoses riigi omandis olevate kinnistuste enampakkumisel müügi vähendamisega.

Tulud varadelt sisaldavad 570 000 euro ulatuses intressi- ja viivisetasusid, mis laekuvad maavalitsuste poolt maa järelmaksuga erastamiselt, suurenemine 20 000 eurot.

Muud tulud 17 500 eurot, laekuvad ühistranspordi seaduse alusel makstavatest trahvidest, vähenemine 1 117 eurot.

Hasartmängumaksust laekuva tulu arvelt 2 730 500 eurot.

Kulud

Tabel 128. Kulud eelarve liikide lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeriumi regionaalministri valitsemisala	176 716 220	149 528 311	-27 187 909	-15,39
.Piirmäärad	28 708 014	30 982 743	2 274 729	7,92
.Tuludest sõltuvad kulud	148 008 206	118 545 568	-29 462 638	-19,91

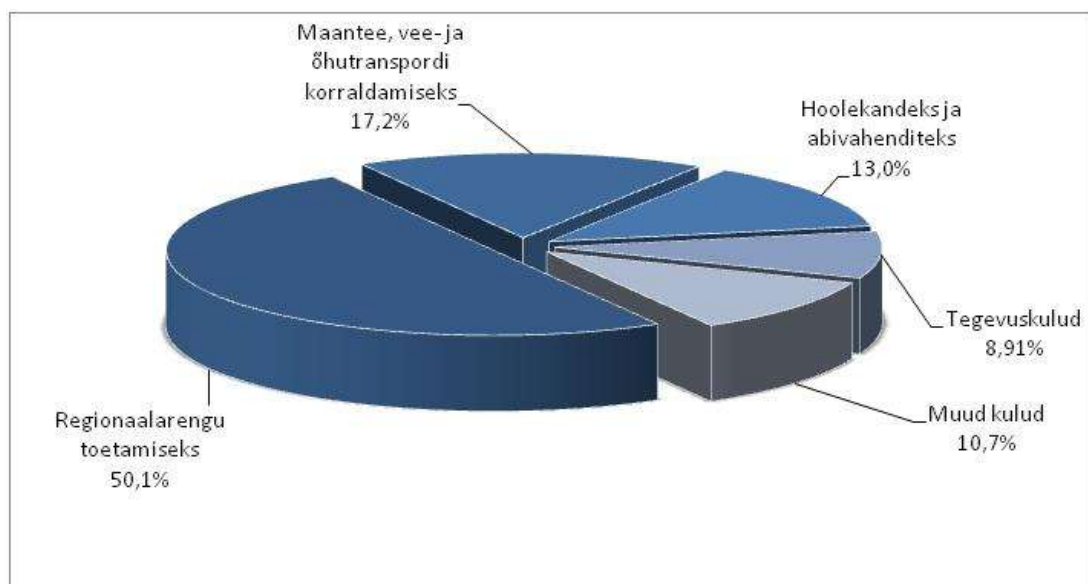
Siseministeriumi regionaalministri valitsemisala 2013. aasta kulude vähenemine on seotud peamiselt mitmete välisprojektide lõppemisega.

Valitsemisala kulud jagunevad:

- Siseministeriumi kuludeks 93 033 802 eurot;
- Maavalitsuste kuludeks 56 494 509 eurot.

Detailsem tabel valitsemisala kuludest asutuste kaupa asub käesoleva dokumendi [lisas 2](#).

Joonis 46. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist

Siseministeriumi regionaalministri valitsemisala eelarvest moodustavad kõige suurema osa antud toetused, millest, välisvahendite arvelt on 72,4 mln eurot.

Antud toetused 136 123 874 eurot

Siseministeeriumi (regionaalminister) eelarves on planeeritud toetusteks 90 444 387 eurot ja maavalitsuste eelarves kajastub toetusi 45 679 487 eurot. Vähenemine 31 mln, kuna lõpevad välisloetuste arvelt tehtavad projektid.

Tabel 129. Antud toetused liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus %
Antud toetused ja muud ülekanded (4, 60)	164 414 190	136 123 874	-28 290 316	-17,21
Piirmäärad	14 811 001	16 683 358	1 872 357	12,64
<i>sh välisloetuste kaas- ja omafinantseering</i>	<i>3 746 004</i>	<i>3 678 278</i>	<i>-67 726</i>	<i>-1,81</i>
Tuludest sõltuvad kulud	103 081 796	71 383 687	-31 698 109	-30,75
Laekumised riigiasutustelt	44 006 393	45 326 329	1 319 936	3,00
Edasiantavad maksud (60)	2 515 000	2 730 500	215 500	8,57

Detailne jaotus antud toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Regionaalarengu toetamiseks 88 815 687 eurot, sh välisvahenditest 71 383 687 eurot. Vähenemine 28,36 mln eurot. Toetust, sh välisvahendeid ja selle kaasfinantseerimist planeeritakse nii välisabiprogrammide toetuseks kui rakendamiskuludeks Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele, Eesti-Läti-Vene ENPI piiriülese koostöö programmi ja Euroopa territoriaalse koostöö (Interreg) programmide rakenduskuludeks piiritagustele korraldasutustele. Sisuline ülevaade Siseministeeriumi poolt rakendatavatest regionaalarenguga seotud toetusmeetmetest on kättesaadav aadressil: <http://www.siseministeerium.ee/?id=9670>.

Olulisemad programmid ja tegevused on:

- Hajaasustuse infrastruktuuride rajamise toetamise programm, kohaliku omaalgatuse programm, väikesaarte programm, Setomaa arengu programm, Peipsiveere programmid, Vene viisade toetuskeem ning muud regionaalprogrammid – 8 900 778 eurot.
- Maakondliku arendustegevuse suutlikkuse tõstmise, maakondade tasakaalustatud ja tervikliku arengu tagamise ning arendusprojektide algatamise maavalitsuste poolt ning maakonnaplaneeringute koostamise ja kohalike omavalitsuste suunalise infoühiskonna arengu toetamisega seotud tegevused. Samuti toetatakse läbi maakondlike arenduskeskuste kohalike omavalitsusi arendusprojektide käivitamisel ja elluviimisel, mis on suunatud kohalikele omavalitsuste tegevusteks ja võrgustiku koordineerimiseks. Üleriigilistele omavalitsusliitudele, eesmärgiga tugevdada võimekust oma huvide kaitsmisel Euroopa Liidu (edaspidi EL) tasandil ning arendamaks haldussuutlikku ja demokraatlikku omavalitsuskorraldust Eestis - 23,8 miljonit eurot.

Riigipoolseks kaasfinantseerimiseks on planeeritud 3 122 826 eurot, järgmistele programmidele ja projektidele:

Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse programmid;

- Eesti-Läti koostöö programm 2007-2013;
- Eesti-Läti-Vene ENPI piiriülese koostöö programm 2007 – 2013;
- Euroopa territoriaalse koostöö programmidest finantseeritud projektides osalevate Eesti partnerite omafinantseeringu osaliseks katmiseks;
- Kodanikuühiskonna Sihtkapital (edaspidi KÜSK) Šveitsi Vabariigi Vabariigi Fondilt kaasfinantseerimiseks;
- EL finantsprogrammi „Kodanike Euroopa“ riikliku kontaktpunkti kaasfinantseerimiseks;
- Euroopa territoriaalse koostöö programmide Eestipoolse tehnilise abi kaasfinantseerimiseks

tasumiseks piiritagustele korraldusasutustele;

- Tehnilise abi Eestipoolne kaasfinantseerimine on suunatud eelnimetatud programmide rakendamiskuludeks Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele;
- kohalike omavalitsuste arendamise programmi toetuseks.

Regionaalarengut toetatakse välisvahenditest kokku 71 383 687 euro ulatuses, sh:

„Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna 4 "Püirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng" vahendid summas 57 809 875 eurot, millest rahastatakse alljärgnevat tegevusi:

- kohalike avalike teenuste arendamine;
- piirkondade konkurentsivõime tõstmine;
- linnaliste piirkondade arendamine;
- üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjektide väljaarendamine;
- kompetentsikeskuste arendamine;
- interneti püsiühendused.

"Inimressursi arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Suurem haldusvõimekus“ programmi „Mittetulundusühenduste maakondlik tugistruktuur“, mille kaudu rahastatakse mittetulundusühenduste nõustamist ja koolitamist maakondlike arenduskeskuste kaudu summas 545 552 eurot.

- Eesti-Läti piiriülese koostöö programmi vahendite mahuks on 6 509 342 eurot, sealhulgas on projektitoetused ja programmi rakenduskulud Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele. Eesmärgiks on edendada programmi piirkonna jätkusuutlikku arengut ja majanduslikku konkurentsivõimet.
- Eesti-Läti-Vene piiriülese koostöö programmi projekti „majanduslikult jätkusuutlik ja keskkonnasäästlik peipsi järve piirkond“ toetuseks on planeeritud 2 700 000 eurot.
- Eesti-Läti-Vene piiriülese koostöö programmi projekti „Narva-Ivangorodi piiripunktide rekonstrueerimine“ toetuseks on planeeritud 3 400 000 eurot.

Perioodi 2007-2013 struktuurivahendite rakenduskavade horisontaalne tehniline abi programmide rakendamiseks Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele planeeritakse kokku 418 918 eurot.

- Kodanikuühiskonna Sihtkapitalile (edaspidi KÜSK) 1 278 233 eurot.
- Eesmärgiks on Eesti vabauhenduste suutlikkuse suurendamine kodanikuühiskonna arendamisel ning kodanikuaktiivsust soodustava keskkonna kujundamisel.

Hasartmängumaksust laekuvate tulude arvelt 2 730 500 eurot, kasv 215 500 eurot.

Toetus suunatakse kohalike omavalitsuste ning MTÜde toetamiseks, eesmärgiga osutada kvaliteetsemaid teenuseid piirkonna elanikele. Programmi vahenditest toetatakse väiksemamahulisi investeringuid haridus, kultuuri-, sotsiaal- jm objektidesse.

Usuliste ühenduste toetus 671 072 eurot.

Toetatakse Eesti Kirikute Nõukogu kaudu oikumeenilist tegevust, sh Eesti Rahvusringhäälingu vaimulikke saateid, kirikutevahelist laste- ja noorsootööd, kirjastustegevust (sh elektroonilised väljaanded), siseriiklikku ja rahvusvahelist religioonidevahelist dialoogi, munkade ja nunnade ravikindlustust, meediaväljaandeid Eesti Kirik ja Raadio 7, Eesti Piibliseltsi, Meremeeste Misjoni korraldamist, konfessionaalsete kõrgkoolide korraldatavat täiendõpet jm oikumeenilisi projekte.

Sihtasutus Eesti Represseeritute Abistamise Fond 255 646 eurot.

Toetuse eesmärgiks on represseeritute esindusorganisatsioonide toetamine ning läbi nende repressioonide ja vabadusvõitluse ajaloo uurimine ning mälestuste jäädvustamine.

Laste riikliku hoolekande toetus 13 569 570 eurot.

Toetust eraldatakse Sotsiaalministeeriumist hoolekandetasutustele laste ülalpidamiseks ja lapsehoiuteenuse osutamiseks puuetega lastele.

Täisealiste üldhooldekodude hoolekande 194 126 eurot

Kuludest kaetakse nende isikute ülalpidamine, kes hakkasid kasutama riiklikke hoolekandeteenuseid enne 1993. aastat.

Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite soetamise toetust puuetega inimestele eraldatakse Sotsiaalministeeriumi kaudu 5 839 689 eurot.

Tehnilisi abivahendeid müüakse soodustingimustel või laenutatakse lastele, puuetega inimestele ja vanuritele. Ennetustööga säilitatakse puudega inimeste võimalikult suur iseseisvus ning tegutsemisvõime.

Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite eraldamisega seotud korralduskulude toetus 12 785 eurot sisaldab proteeside ja teiste abivahendite väljastamise korralduskulusid ning on ette nähtud maavalitsustele aruandlusega seotud lisakulutuste katmiseks. Summa eraldatakse Sotsiaalministeeriumist riigisisese tehinguna.

Maanteetranspordi korraldamiseks eraldab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium riigisisese tehinguna toetust 22 330 000 eurot, mis on ette nähtud maavalitsustele maanteetranspordi korraldamiseks. Maavalitsused sõlmivad vedajatega avaliku teenindamise lepingud või halduslepingud piirkondlike ühistranspordikeskustega.

Vee- ja õhustranspordi korraldamiseks 3 282 236 eurot.

Toetus on ette nähtud laeva- ja lennuühenduse korraldamiseks. Maavalitsused sõlmivad avaliku teenindamise lepingud vedajatega või halduslepingud piirkondlike ühistranspordikeskustega. Toetus eraldatakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt riigisisese tehinguna.

Järelevalve teostamiseks elektriraudteel 97 923 eurot.

Toetus on ette nähtud elektrirongides piletite kontrolli teostamise korraldamiseks. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Harju maavalitsuse ja Elektriraudtee AS on sõlmitud kolmepoolne koostöö ja teenuse osutamise leping.

Investeeringutoetused 1 077 000 eurot ja antud sihtotstarbelised toetused 551 700 eurot on Riigikogu kolmandal lugemisel eraldatud ühekordsed toetused.

Tallinna Linnavalitsusele tervishoiu- ja perekonnaseisualasteks tegevusteks 353 158 eurot.

Tallinna Linnavalitsusega sõlmitud halduslepingu alusel tasutakse perekonnaseisualaste riiklike kohustuste täitmise ja tervishoiuteenuste osutamise korraldamise kulud Tallinna linna haldusterritooriumil.

Muud toetused 403 922 eurot on kavandatud kohanimeregistri pidamiseks ja arendamiseks. Maavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks (maaparandusühistute liikmemaksud, surma põhjuse tuvastamine jm õigusaktidega pandud ülesannete täitmine). Kodanikualgatuse toetamise arengukava elluviimiseks. Rahvastikuregistris kvaliteetsete ja kontrollitud andmete ning riigiasutustes inimeste õiguslikult korrektse ja kiire teenindamise tagamiseks (Tallinna linnale).

Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud 57 421 eurot, vähenemine 52 726 eurot, kuna loobutud on Euroopa ruumilise planeerimise vaatlusvõrgu (European Spatial Planning Observation Network – ESPON liikmelisusest.

Detailne ülevaade liikmemaksudest [lisas 7](#).

Tööjõu- ja majandamiskulud

Tabel 130. Tööjõu- ja majandamiskulud

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi regionaalministri valitsemisala	12 733 796	13 404 437	670 641	5,27
Piirmäärad	11 342 779	12 120 585	777 806	6,86
Tuludest sõltuvad kulud	1 391 017	1 283 852	-107 165	-7,70

Detailne tabel valitsemisala asutuste tööjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Siseministeeriumi regionaalministri valitsemisala tegevuskuludeks on planeeritud 2 589 415 eurot ja maavalitsuse tegevuskuludeks 10 815 022 eurot.

Tööjõukulud

Tabel 131. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi regionaalministri valitsemisala	8 525 591	8 790 993	265 402	3,11
Siseministeerium regonaalminister	578 733	575 171	-3 562	-0,62
Maavalitsused	7 946 858	8 215 822	268 964	3,38

Tööjõukulud suurenevad Siseministeeriumis peamiselt seoses palgafondi 4,4%lise suurenemisega.

Tööjõukuludes sisalduvad järgmised programmid:

- „Elukeskkonna arendamise rakenduskava” prioriteetse suuna „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“;
- Eesti-Läti programm, muud Interreg programmid;
- Kodanikeühenduste riikliku rahastamise tervikliku süsteemi arendamise programm;
- „Europe Direct“ projekt.

Majandamiskulud

Tabel 132. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi regionaalministri valitsemisala	4 208 205	4 613 444	405 239	9,63
Siseministeerium regonaalminister	1 787 050	2 014 244	227 194	12,71
Maavalitsused	2 421 155	2 599 200	178 045	7,35

Siseministeeriumi kulud suurenevad peamiselt valimistega seotud kulude lisandumisega ning vähenevad välisvahendite ja kaasfinantseerimise arvelt tehtavate kulutuste osas.

Maavalitsuste kulud suurenevad seoses välisvahendite programmidega – „Network of Straits“; „Rail Baltica Growth“; „Investeeringute soodustamine Pihkva, Võru Ja Madona piirkonda“; „Nordplus“ programm.

Lisaks kajastuvad majandamiskulude all rahvastikuregistri ülalpidamis- ja üleriigilise planeeringu koostamisega seotud kulud ning rahvastikuregistri hooldus- ja arenduskulud 1,3 miljonit eurot.

Finantseerimistingud

Tabel 133. Valitsemisala finantseerimistingud

	2012	2013 eelnõu	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Siseministeeriumi valitsemisala	8 015 275	8 015 275	0	0,00
Finantsvarade vähenemine (10.2)	8 015 275	8 015 275	0	0,00
– antud laenude tagasimaksud	8 015 275	8 015 275	0	0,00

Finantsvarade vähenemise all kajastatakse maa erastamisest järelmaksuga laekuvaid tulusid. Nimetatud laekumistest kantakse 50% omandireformi reservfondi ning 50% stabiliseerimisreservi. Laekumine väheneb, kuna kahanenud on ostueesõigusega erastamine. Samuti on praktiliselt lõppenud vabade põllumajandus- ja metsamaade erastamine.

3.18 SOTSIAALMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Sotsiaalministeeriumi ja tema valitsemisala tegevus on suunatud Eesti riigis elukeskkonna loomisele, kus inimestel on võrdsed võimalused inimväärseks eluks - tagada töötamist stimuleeriv ja iseseisvat toimetulekut toetav tasakaalustatud sotsiaalteenuste ja -toetuste süsteem, stabiilne ja usaldusväärne sotsiaalseid riske hõlmav ning adekvaatset sissetulekut tagav sotsiaalkindlustussüsteem, inimeste pikaajaline töövõime ja töehõive, väärtustatud tervisekultuur ning tervist toetav elu-, töö- ja õpikeskkond, tervishoiuteenuste ja ravimite tasakaalustatud kättesaadavus, põlvkondadevahelist hoolimist säilitav töö- ja pereelu, tasakaalustav keskkond ning salliv ja mõistev ühiskond.

Lisainformatsioon valitsemisala asutuste kohta: <http://www.sm.ee/>.

Valdkonnapoliitika ülevaade

Sotsiaalministeerium panustab Riigi eelarvestrategiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkondade **tööturg ja sotsiaalne turvalisus, rahvatervis, pere- ja rahvastikupoliitika** eesmärkide täitmisesse.

Eestis elavate inimeste sisstulekute, elukvaliteedi ja sotsiaalse turvalisuse tõstmiseks on vajadus kõrge töehõive, jätkusuutlike ja arenenud sotsiaal- ning hoolekandesüsteemide, ühiskonna erinevate rühmade võrdõiguslikkuse, võrdse kohtlemise ning võrdsete võimaluste tagamise ja kõrge sotsiaalse sidususe loomise järele.

2013. aastaks on kavandatud olulisi tegevusi kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamiseks ja tööelu kvaliteedi parandamiseks, et saavutada töehõive määr 20-64-aastaste vanusegrupis tasemel 71,0% (2011.a. tase 70,1%). Olulise tegevusena töötatakse välja sotsiaalseadustiku töö eriosa seaduse eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamiseks. Koostöös Eesti Töötukassaga valmistatakse ette ja piloteeritakse tööjõu siseriikliku mobiilsuse toetamiseks konkreetsete meetmed ning seejärel muudetakse vastavaid õigusakte. Alustatakse karjääriteenuste kontseptsioonis kavandatud tegevuste elluviimisega. Arendatakse pikaajalistele, vanemaealistele ja noortele töötutele suunatud meetmeid ning muudetakse õigusakte. Uue algatusena luuakse tööturuteenuste monitooringu ja mõjude hindamise süsteem, et hinnata, millised tööturuteenused toetavad tööotsijate tööerakendumist, tööl püsimist ja milliseid teenuseid on vaja arendada.

Suureks probleemiks on Eestis kõrge tööõnnetuste arv ning pikk tööõnnetuste tagajärjel hõivest eemal oldav aeg, mille vähendamiseks on kavas Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse ülevaatamine ning muutmine ja vastavate strateegiliste suundade uuendamine. Tööturul osalejate paremaks teavitamiseks planeeritakse infoportaali www.tööelu.ee edasiarendamist. Uue algatusena tööohutuse valdkonnas viiakse läbi teavitustegevused töökeskkonna ohtlikest kemikaalidest:

koostatakse teabematerjal nende ohtudest ja ohutust käitlemisest. Töösuhete paremaks reguleerimiseks ning vaidluste tõhusamaks lahendamiseks on kavas kollektiivsete töösuhete reformimine ja töövaidluste süsteemi uuendamine. Selleks planeeritakse Kollektiivse töötüli lahendamise seaduse ja Kollektiivlepingu seaduse ülevaatamist, vajadusel muutmist ning Individuaalse töövaidluse lahendamise seaduse muutmist. Aastal 2013 on planeeritud uue tegevusena Euroopa Parlamendi ja Nõukogu töötajate lähetamist seoses teenuste osutamisega käsitleva direktiivi (96/71/EÜ) rakendusdirektiivi ülevõtmise ettevalmistamiseks vajalike muudatuste kaardistamine.

Sotsiaalkindlustusskeemidega hõlmatud inimestele adekvaatse sissetuleku tagamiseks jätkatakse pensionite, toetuste ja hüvitiste väljamaksmist, rakendusprobleemide lahendamist ning inimeste teavitamist. Riikidevaheliste sotsiaalkindlustusalaste lepingute sõlmimiseks jätkatakse läbirääkimisi Aserbaidžaanis, Austraalias, Gruusias, Iisraelis, Kasahstanis, USA ja Valgevenega. Euroopa Liidu piires liikuvatele isikutele rakendatakse sotsiaalkindlustusalast koordineerimisreeglistikku (EP määrus 883/04), millega seoses määratakse ja tasutakse hüvitised. Kavas on töövõimetuskindlustuse skeemi loomine, sh töövõimetuskindlustuse raames tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustuse skeemi loomine, kahjuhüvitiste skeemi muutmine, töövõime kaotusega inimestele rehabilitatsioonile ligipääsu meetmete väljatöötamine. Samuti viiakse läbi soodustingimustel vanadus-, väljateenitud aastate ja eripensionite reform ja sellega seonduv soodustingimustel vanadus-, väljateenitud aastate ja eripensionite kehtestavate seaduste muutmise eelnõude väljatöötamine. Uue tegevusena on planeeritud sotsiaalvaldkonna avalike teenuste kaasajastamiseks protsesside analüüsimine ja kirjeldamine ning uue infosüsteemi lähteülesande koostamine. Vajaduspõhise lapsetoetuse rakendamiseks on välja töötatud selle maksmist reguleerivate seaduste muutmise eelnõud ja rakendusaktid ning infotehnoloogilised lahendused. Rakendajaid on koolitatud ning isikuid toetuse saamise tingimustest teavitatud. Toetused on määratud ja välja makstud.

Tähelepanu keskmes on 2013. aastal hoolekandeteenuste ja toetuste vajaduspõhise kättesaadavuse tagamine ja hoolekandeteenuste kvaliteedi ning klientide teadlikkuse tõstmine. 2013. aasta lõpuks on loodud 550 nõuetele vastavat kliendikohta ja reorganiseeritud 6 riiklikku erihoolekandeadust. Jätkatakse toimetulekutoetuse regulatsiooni korrastamist selliselt, et sotsiaalhoolekandeseaduse muudatused on valmis rakendamiseks alates 2014. a. Eesmärgiks on võetud erihoolekande, rehabilitatsiooni ja tehniliste abivahendite teenuste järjekordade lühendamise ja Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuses töövõime hindamise meetodika väljatöötamine teistele hindajatele testimisõiguse andmiseks. Koostatakse erihoolekande valdkonna arengukava 2014-2020 ning multiprobleemidega inimeste töölesaamist ja töötamist toetavate (tööturuteenuseid täiendavate) meetmete kontseptsioon. Hoolekandeteenuste jätkusuutlikkuse ja efektiivsuse tagamiseks on plaanis ette valmistada abivahendite menetluskaskeemi muudatused ja töötada välja püürhinnad. Hoolekandeteenuste kvaliteedi ja klientide parema teadlikkuse tagamiseks laiendatakse hoolekandeadustuste kvaliteedijuhtimissüsteemi kasutusele võtmist.

Välisvahendite ja nn läbivate teemade juhise toel edendatakse soolise võrdõiguslikkuse ja selle süvalaiendamise alaseid tegevusi, sh viiakse ellu meeste ja naiste palgalõhe vähendamise tegevuskava.

Vägivalla vähendamise arengukava 2010-2014 (naistevastane vägivald ja perevägivald ning inimkaubanduse vähendamine) rakendamise tulemusena ennetatakse vägivalda nõustamistelefoni 1492 rahastamise kaudu, vajadusel antakse ohvritele abi naiste varjupaikades, samuti abistatakse inimkaubanduse ohvreid ja prostitutsiooni kaasatud naisi läbi abi korraldamise ning spetsialistide koolituse. Uute algatustena töötatakse välja soolise võrdõiguslikkuse edendamise strateegilised alused. Uue algatusena valmistatakse ette vajaduste analüüsist lähtuvad varjupaikades osutatavate teenuste kvaliteedinõuded ja teenuse rahastamise ettepanekud.

Sotsiaalse sidususe suurendamiseks jätkatakse Vabariigi Valitsuse ja puuetega inimeste esindusorganisatsioonide koostööpõhimõtete memorandumi rakendamist, Vabariigi Valitsuse ja puuetega inimeste esindusorganisatsioonide esindajate koostöökogu tööd ning erivajadustega inimeste sportlikku tegevuse toetamist. Vanemaealiste toetamiseks rakendatakse 2013. aastaks kavandatud aktiivsena vananemise strateegiliste suundade tegevusi. Lastele ja täiskasvanutele tagatakse sõltuvustest vabanemiseks kvaliteetse taastusabi kättesaadavus. Teadlikkuse tõstmiseks võrdse kohtlemise põhimõtetest viiakse ellu EL programmist „Progress“ kaasrahastatav koostööprojekt Inimõiguste Keskusega võrdse kohtlemise valdkonnas.

Plaanis on välja töötada strateegilised alused ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatu rakendamiseks.

Eesti tervisepoliitika eesmärgiks on inimeste eluea pikendamine, eelkõige tervena elatud aastate kasv enneaegse suremuse ja haigestumise vähendamise kaudu ning kvaliteetse arstiabiga kindlustamine terviseprobleemide korral. Meeste keskmiseks oodatavaks elueaks prognoositakse 2013. aastal meestel 71,6 eluaastat (sellest tervena elatud eluiga 56,3) ja naistel 81,5 (sellest tervena 61 aastat). 2012. aastal oli meeste keskmine eluiga 71,16 (sellest tervena e piiranguteta 53,9) ja naistel 81,09 (piiranguteta 57,7) aastat.

Tervislike valikute ja eluviiside soodustamisel on oluline mõju isiku tervisekäitumisele. Üheks murettekitavamaks probleemiks on inimeste ebaterved eluviisid. Peamisteks riskiteguriteks on vähene kehaline aktiivsus, tasakaalustamata toitumine, alkohol, tubakas, narkomaania, riskikäitumine liikluses jms. 2013. aastal koostatakse ja rakendatakse tervislike toiduvalikute poliitikasoovitused. Viiakse ellu alkoholi- ja tubakapoliitika roheliste raamatute meetmete tegevusi. Vigastussurmade vähendamiseks koostatakse strateegilised alused. Jätkub võitlus HIV nakkuse vähendamiseks. Tuberkuloosihaigetele pakutakse integreeritud teenuseid. Rahvatervise seaduse muudatuse raames lepatakse kokku riigi ja kohalike omavalitsuste ülesannete ja vastutuse jaotus, seejärel valmistatakse ette seaduse muutmise eelnõu. Tervisestatistika esitamine maavalitsustest tsentraliseeritakse Tervise Arengu Instituuti (va Tallinn ja Tartu) ning tehakse ettevalmistustöid terviseuuringu läbiviimiseks 2014. aastal. Kavandatakse tubakaseaduse uuendamist.

Tervist toetava elu-, töö- ja õpikeskkonna tagamisel on vajalik terviseriskide süsteemne hindamine ja juhtimine ning inimeste teadlikkuse suurendamine ja riigi valmisoleku tagamine võimalikeks hädaolukordadeks. Selleks ajakohastatakse 2013. aastal tervise säilimist ja parendamist soodustava elu-, töö- ja õpikeskkonna saavutamiseks vajalikke õigusakte ning jätkatakse järelevalvega. Töötatakse välja juhendmaterjalid elukeskkonna terviseriskide hindamiseks ning hinnatakse kooli- ja koolieelsete lasteasutuste õpikeskkonda. Nakkushaiguste ennetamist ja tõrjet korraldatakse koostöös perearstide, haiglate, Põllumajandusministeeriumi jt institutsioonidega. Valmistatakse ette Rahvatervise seaduse muudatus keskkonnatervisepoliitika osas.

Suurendamaks kõikidele abivajajatele kvaliteetse tervishoiuteenuse kättesaadavust, käivitatakse 2013. aastal e-kiirabi jt e-tervise teenused. Jätkub ravikindlustamata isikutele vältimatu abi tagamine. Tagatakse kiirabiteenuste ajaline kättesaadavus ja kvaliteet. Toetatakse eriarstide väljaõpet, sh valmistatakse ette kokkulepitud hulgal eriarste. Tõstetakse ravimiameti suutlikkust ravimite ohutuse tagamiseks ja võltsravimite vastu võitlemiseks EL turul.

Uuteks ettevõtmisteks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (2011/24/EL, 09.03.2011) ülevõtmine patsiendiõiguste kohaldamise kohta piiriüleles tervishoius.

Ministeerium planeerib ja viib läbi tegevusi, mis panustavad **laste ning perede heaolu ja elukvaliteedi tõusu**. Kuigi rahva taastootmisvõime (ehk summaarne sündimuskordaja) on Eestis (2010. a 1,64) kõrgem kui EL liikmesriikides keskmiselt ja suurem kui teistes Balti riikides, on selleks, et Eesti rahvast saaks kasvav rahvas, vaja seda märkimisväärselt tõsta.

Lapse õiguste tagamiseks on oluline toetada lapse kasvamist perekonnas, vajalik on tagada lastele

turvaline arengukeskkond ning jõuda kiiremini abivajava lapseni ja vajaduse korral pakkuda peredele kvaliteetset abi. Keskendutakse eelkõige „Laste ja perede arengukava 2012-2020“ rakendusplaani 2012-2015 täitmisele, mille raames koolitatakse vastavaid spetsialiste ja tõhustatakse teavitustööd abivajava lapse märkamiseks, tööd jätkab lasteabitelefoni ning osutatakse teenuseid hooldus-, eestkostes- ja lapsendajaperedele. Valmistatakse ette Lastekaitseeaduse eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamiseks. 2013. aasta lõpuks on reorganiseeritud ja kohalikele omavalitsustele üle antud 11 riiklikku asenduskodu. Alustatakse lastekaitse ja –hoolekande korralduse reorganiseerimisega, kus lisaks kontseptsiooni valmimisele pööratakse tähelepanu eelkõige süsteemi integreerimisele sidusvaldkondadega (hoolekanne, haridus, justiits, laste vaimne tervis). Alustatakse Eestile kohandatud tõenduspõhise vanemlusprogrammi piloteerimisega. Väärkoheldud laste diagnostikameeskondade tegevust piloteeritakse neljas regioonis. Töötatakse välja laste ja noorte riske ennetavate teenuste ja varase sekkumise ning asendushoolduse ja järelhoolduse kontseptsioonid.

Laste ja noorte tervisliku ja turvalise arengu esmaseks eesmärgiks on laste ja noorte suremuse ning psüühika- ja käitumishäirete esmahaigestumise vähendamine. Koolieelsete laste arengu- ja tervishäirete varaseks avastamiseks kasutatakse dokumenteerimisel ja jälgimisel tervise infosüsteemi. Töötatakse välja meetodilised materjalid uue õppekava rakendamiseks terviseõpetuses ning toetatakse tegevusi vanemate teadlikkuse tõstmiseks terviseõpetusest. Suurendatakse viljatusravi kättesaadavust. Alustatakse ettevalmistustega kodusünnituse seadustamiseks.

Perede elukvaliteedi tõstmise tagamisel on olulisel kohal rahuldust pakkuva pereelu soodustamine töö-, pere- ja eraelu ühitamise ning vanemaks olemise toetamise kaudu. Isade osaluse suurendamiseks pereelus taastatakse 2013. aasta 1. jaanuarist isapuhkuse hüvitise maksmine. Jätkatakse iga-aastaseks traditsiooniks saanud töötaja- ja peresõbraliku ettevõtte tunnistust vääriva ettevõtte selgitamisega. Uue algatusena on päevakorral „Peretoetuste ja –teenuste roheline raamatu“ koostamine. Samuti luuakse süsteem, mis tagab, et lapsevanematel oleks mugav ja lihtne leida sobiv lastehoiuvõimalus.

Majandusliku sisu ülevaade

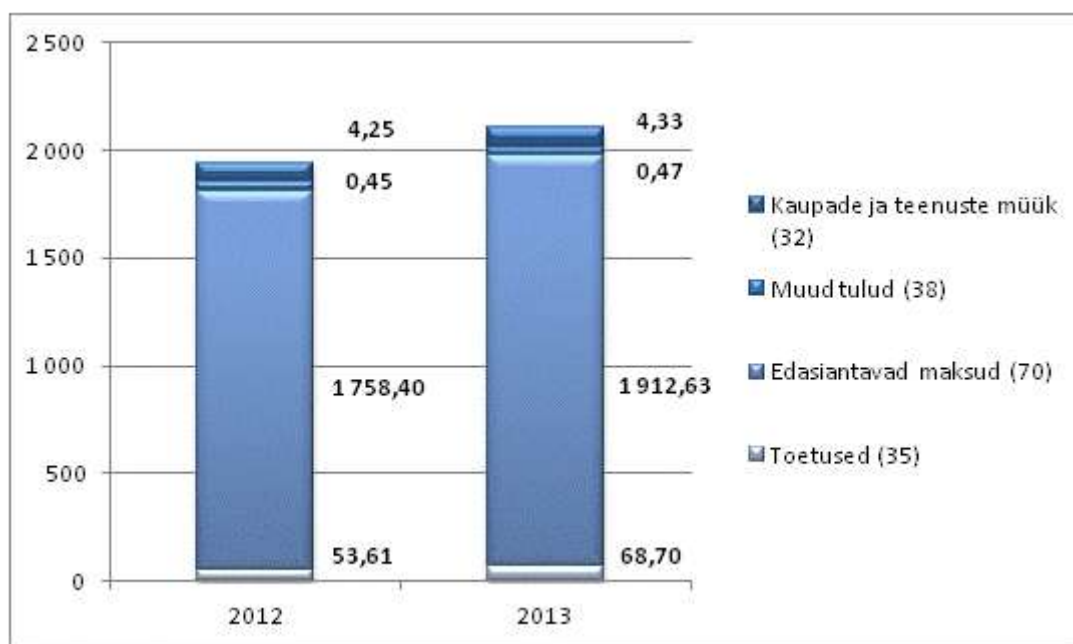
Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala	2 788 895 585	2 980 929 920	192 034 335	6,89
Piirmäärad	973 037 771	1 013 625 309	40 587 538	4,17
Tuludest sõltuvad kulud	57 454 814	72 687 111	15 232 297	26,51
Edasiantavad maksud	1 758 403 000	1 894 617 500	136 214 500	7,75

Tulud

Valitsemisala tulud kokku on 1 986 123 139 eurot, sealhulgas tegevusutulud 73 495 807 eurot ja teistelt riigiasutustelt saadud siirded 1 912 627 332 eurot. Tulud kasvavad 153 441 289 eurot peamiselt sotsiaalmaksu tulude ja välistoetuste arvel.

Joonis 47. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln eurot)

Detailne ülevaade valitsemisala tuludest allikate lõikes on toodud [lisas 1](#). Alljärgnevalt on välja toodud selgitused tulude lõikes.

Kaupade ja teenuste müük 4 325 741 eurot

Tulud sisaldavad riigilõive, majandustegevusest laekuvaid tulusid ning üüri- ja rendimakseid. Suurimad tulu saajad valitsemisalas on Raviamet ja Terviseamet.

Riigilõivud 319 606 eurot, hõlmavad valdavalt ravimiseaduse, biotsiidiseaduse ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse alusel saadavaid tulusid. Riigilõivud vähenevad 63 093 eurot peamiselt Terviseameti poolt töötervishoiuteenuste osutajate registreerimise ja biotsiiditurustustubade vähenemise arvelt.

Majandustegevusest laekuv tulu 3 986 688 eurot. Tuludena kajastatakse riigiasutuste teenitud tulusid seire, ekspertiiside, laboritööde, uuringute ja analüüside tegemise eest. Tulud suurenevad 141 008 eurot peamiselt Terviseameti poolt osutavate analüüsiteenuste hinnatõusu arvelt.

Üüri- ja rendimaksude tulu 19 447 eurot laekub Sotsiaalkindlustusametile ja Tervise Arengu Instituudile riigile kuuluvate ruumide rendist. Renditulud suurenevad 50 eurot.

Toetused 68 700 423 eurot

Euroopa Regionaalarengu Fondist on laekumisi planeeritud 48 325 007 eurot, mida kasutatakse haiglate ja hoolekandeesutuste infrastruktuuri arendamiseks, lastele peremaja tüüpi asenduskodude ehitamiseks ning kiirabiteenuse osutamiseks.

Euroopa Sotsiaalfondist on kavandatud 14 537 705 eurot, millest põhiosa on seotud töölesaamist toetavate hoolekandemeetmete, tööelu kvaliteedi parandamise ja tervislike valikute ning eluviiside soodustamise programmidega.

Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna toetused summas 3 659 684 eurot, on mõeldud peamiselt rahvatervise, soolise võrdõiguslikkuse ja soopõhise vägivalla ning vanemluse toetamise programmide rakendamiseks.

Lastekodude reorganiseerimiseks Šveitsi abist on 2013. aastaks planeeritud 995 738 eurot.

Euroopa Komisjoni toetusi on kavandatud 547 289 eurot, millest rahastatakse mitmesuguseid väikeprojekte.

Eesti Teadusagentuuri toetusi on planeeritud 635 000 eurot.

Saadud siirded 1 912 627 332 eurot

Tulud hõlmavad sotsiaalmaksu laekumisi riiklikuks ravikindlustuseks ja pensionikindlustuseks, hasartmängumaksu laekumisi pere-, meditsiini-, hoolekande-, vanurite- ning puuetega inimeste projektidele ja Eesti Punasele Ristile ning teistelt riigiasutustelt laekuvaid vahendeid soodustingimustel pensionide ja toetuste maksmiseks. Sotsiaalmaksu laekumised suurenevad ligikaudu 135 946 000 eurot. Laekumised teistelt riigiasutustelt soodustingimustel pensionide ja toetuste maksmiseks suurenevad 1 551 615 eurot.

Muud tegevustulud 469 643 eurot

Muud tulud suurenevad 17 280 eurot vääртеomenetluse seadustiku alusel määratud trahvidest laekuvate tulude arvelt. Lisaks kajastuvad tulude all asendustäitmise ja sunniraha seaduse alusel määratud sunniraha ja regressinõuded liikluskindlustuse seaduse ja elatusabi nõuete alusel.

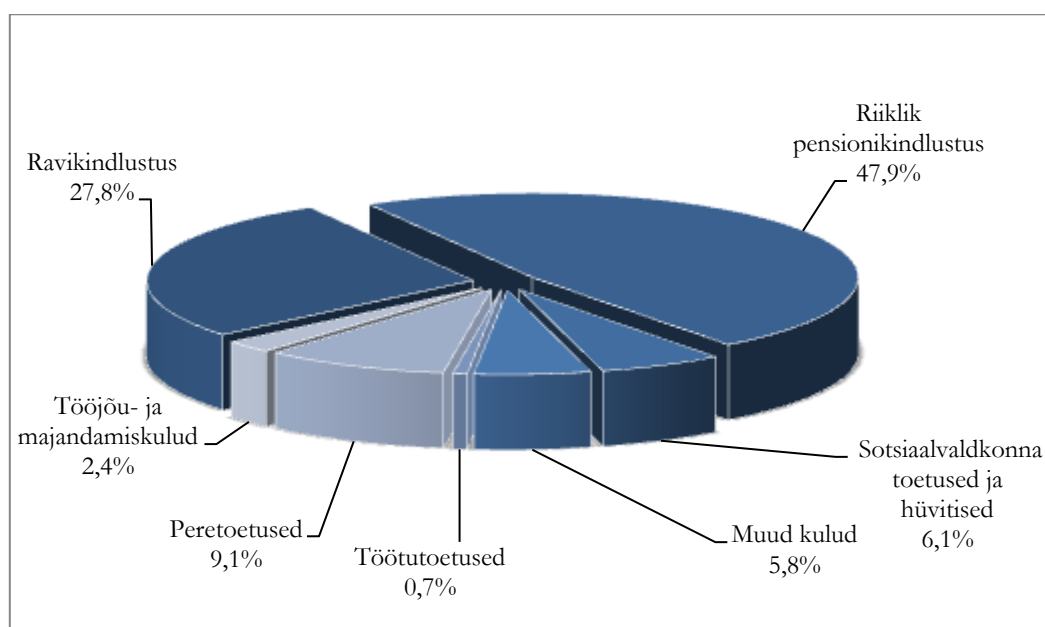
Kulud

Tabel 134. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala	2 770 614 487	2 960 497 775	189 883 288	6,85
Piirmäärad	958 866 974	997 007 354	38 140 380	3,98
Tuludest sõltuvad kulud	53 344 513	68 872 921	15 528 408	29,11
Edasiantavad maksud	1 758 403 000	1 894 617 500	136 214 500	7,75

Detailne tabel valitsemisala kuludest allikate lõikes asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Joonis 48. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala kogukuludest moodustavad suurema osa riiklik pensionikindlustus 1 430 625 734 eurot (sealhulgas sotsiaalmaksu laekumistest 1 064 343 606 eurot ja riigituludest 366 282 128 eurot) ning ravikindlustus summas 826 886 394 eurot.

Alljärgnevalt on toodud detailne ülevaade valitsemisala kuludest majandusliku sisu alusel, sealhulgas on toetuste ning tööjõu- ja majandamiskulude juures välja toodud olulisemad muudatused ja nende selgitused asutuste lõikes.

Antud toetused, muud ülekanded, siirded ja muud tegevuskulud

Tabel 135. Antud toetused, muud ülekanded, siirded ja muud tegevuskulud

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala konsolideeritud	2 686 617 368	2 869 296 148	182 678 780	6,80
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala konsolideerimata	2 705 691 997	2 888 912 318	183 220 321	6,77
Välisloetuste riiklik kaas- ja omafinantseering (4)	2 151 128	2 248 864	97 736	4,54
Piirmäärad	2 151 128	2 248 864	97 736	4,54
Sotsiaaltoetused (41)	838 055 038	867 686 145	29 631 107	3,54
Piirmäärad	832 312 383	859 602 489	27 290 106	3,28
Piirmäärad	5 742 655	8 083 656	2 341 001	40,77
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	87 646 303	104 392 121	16 745 818	19,11
Piirmäärad	14 292	13 015	-1 277	-8,94
Piirmäärad	44 376 036	48 495 667	4 119 631	9,28
Tuludest sõltuvad kulud	43 255 975	55 883 439	12 627 464	29,19
Muud ülekanded (452)	361 899	351 518	-10 381	-2,87
Piirmäärad	361 899	351 518	-10 381	-2,87
Siirded (71)	19 074 629	19 616 170	541 541	2,84
Muud tegevuskulud (41, 450, 60)	1 758 403 000	1 894 617 500	136 214 500	7,75
Edasiantavad maksud (41)	983 400 000	1 064 343 606	80 943 606	8,23
Edasiantavad maksud (60)	771 884 000	826 886 394	55 002 394	7,13
Edasiantavad maksud (450)	2 347 000	2 549 000	202 000	8,61
Edasiantavad maksud (60)	772 000	838 500	66 500	8,61

Detailne jaotus antud toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Antud toetused 918 443 691 eurot

Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine 2 248 864 eurot:

- 127 000 eurot vaimse tervise projektides laste ja täiskasvanute uuringuteks;
- 120 000 eurot soolise võrdõiguslikkuse projektideks;
- 120 000 eurot rahvastiku vananemise rahvusvahelisteks uuringuteks;
- 1 402 114 eurot erihoolekande asutuste reorganiseerimiseks;
- 206 615 eurot Norra riskilaste programmideks;
- 273 135 eurot tööelu programmideks.

Sotsiaaltoetused 8 083 656 eurot

Erivajadustega inimeste rehabilitatsioon 7 904 457 eurot, kasv 2 316 001 eurot

Kulud on kavandatud rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks koos rehabilitatsiooniplaanide koostamisega puudega lastele, sh puuet taotlevatele lastele ja alaealistele õigusrikkujatele 4 395 009 eurot ning täisealistele puudega inimestele, sh puude taotlejatele ja psüühikahäirega isikutele 3 509 448 eurot. Rehabilitatsiooniteenust osutatakse juhul, kui see on vajalik iseseisvaks toimetulekuks, sh tööle saamiseks, tööl käimiseks ja sotsiaalseks integratsiooniks.

Kulu kasvab seoses lisavahendite suunamisega erivajadusega laste ja psüühikahäiretega isikute rehabilitatsioonijärjekordade vähendamiseks.

Rehabilitatsiooniteenuse aastane maksimaalne maksumus on järgmine: täiskasvanud puudega/puuet taotlevale inimesele 448 eurot, alaealised õigusrikkujad kuni 1 295 eurot, puudega lapsed 1 294 eurot, psüühiliste erivajadustega isikud 2 158 eurot, kelle töövõime kaotus on vähemalt 40%. Psüühiliste erivajadustega isikute piirmäär tuleneb vajadusest osutada teenust kuni 6 kuud, kuna väiksem periood ei anna vajalikku tulemust.

Puuetega inimeste ühekordsed ja perioodilised toetused 133 639 eurot

Ühekordseteks ja perioodilisteks toetusteks on õppe-, rehabilitatsiooni- ning täienduskoolitustoetused. Suurima kulu moodustab rehabilitatsioonitoetus.

10. kuni 12. klassis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis õppetöoga seotud puudest tingitud lisakulude katmiseks kavandatakse mittetöötavatele puuetega õppuritele õppetootust. Õppetootuse suuruseks on 25 kuni 100 protsenti sotsiaaltoetuse määrast kuus s.o. 6,39 kuni 25,57 eurot õppeperioodi jooksul (välja arvatud juuli ja august), sõltuvalt tegelikest lisakulutustest.

Kulud rehabilitatsioonitoetuse maksmiseks on kavandatud puudega (16 kuni 65-aastaste) inimeste aktiivseks rehabilitatsiooniks sotsiaalhoolekande seaduse § 11⁸ lõikes 1 nimetatud rehabilitatsiooniasutuses. Toetust makstakse tegelike rehabilitatsioonikulude osaliseks hüvitamiseks kuni 200% ulatuses sotsiaaltoetuse määrast s.o. kuni 51,14 eurot kalendriaasta jooksul.

Kulud täienduskoolitustoetuse maksmiseks on kavandatud töötava puudega isiku tööalase ja tasemekoolituse eest tasumise toetamiseks. Riik maksab toetust tegelike koolituskulude osaliseks hüvitamiseks kuni 24-kordses sotsiaaltoetuse määras s.o 613,68 eurot kolme kalendriaasta jooksul, arvates toetuse esmakordsest määramisest.

Illuka varjupaigataotlejate toetus 45 560 eurot, suurenemine 25 000 eurot

Kulu on kavandatud varjupaigataotlejatele toetuste maksmiseks kooskõlas välismaalastele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 36. Kulu suuruse määramise aluseks on toimetulekumäär vastavalt riigieelarve seadusele 76,7 eurot. Taotlejale makstakse kuus 110% määrast, seega 84,37 eurot isiku kohta. Toetuse maht kokku sõltub varjupaigataotlejate arvust ja nende keskuses viibimise ajast.

Riikliku pensionikindlustuse vahendite riigituludest kaetav osa 366 282 128 eurot (riikliku pensionikindlustuse vahendid kokku 1 430 625 734 eurot sealhulgas sotsiaalmaksu laekumisest kaetav osa 1 064 343 606 eurot).

Sotsiaalmaksu laekumine pensionikindlustuseks ei kata jooksva aasta kulusid. Sotsiaalmaksu arvestuslikust tulust riiklikuks pensionikindlustuseks kavandatud kulude osas kujuneb puudujääk, mis kaetakse riigieelarve muude tuluallikate arvelt.

Seadusest tulenevate määradega seotud kulud 467 829 482 eurot

Rahvapension ja pensionilisad 21 716 028 eurot, kasv 402 346 eurot

Kulud on kavandatud kooskõlas riikliku pensionikindlustuse seaduse § 56 ja § 57, mille alusel kuuluvad riigieelarve muude tulude arvelt katmisele rahvapension ning pensionilisad, mida makstakse Vabadussõjast osavõtnute leskedele (100% ulatuses rahvapensioni määrast), Tšernobõli aatomielektrijaama avariid tagajärjel töövõimetuks tunnistatutele, II Maailmasõjast osavõtnutele ja omakaitse liikmetele (10% rahvapensioni määrast) ning rehabiliteeritud isikule, kes õigusvastaselt represserituna on viibinud kinnipidamiskohas või asumisel, samuti sõjavangis või II Maailmasõja ajal koonduslaagris või getos viibinud isiku töövõimetuspensionile (20% rahvapensioni määrast). Lisaks kaetakse kulud, mis tulenevad pensionikindlustusstaaži soodustingimustel arvestamisest. Eestis omandatud pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse

rehabiliteeritud sõjavangis, koonduslaagris või getos viibimise aeg, samuti rehabiliteeritud isiku vahi alt, kinnipidamiskohast või asumiselt vabanemisele järgnenud ajavahemik kuni Eestisse elama asumise õiguse andmiseni kolmekordselt ning pidalitõbilas või katkutõrjeasutuses töötamise aeg kahekordselt.

Arvestustes on lähtunud soodustusi saavate pensionäride arvust ja nende pensionide iga-aastasest indekseerimisest 1. aprillil. Kokku on kavandatud soodustuste saajaid koos rahvapensioni saajatega 2013. aastal orienteeruvalt 23 536 isikut, vähenemine 216 isikut (2012.a. 23 752 isikut). Kulu kasvab pensioniindeksi tõusu tõttu.

Lähtetoetus noortele arstidele esimese residentuuri järgselt tööle asumisel kohalikku või üldhaiglasse 150 000 eurot

Toetus on planeeritud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 54² lõike 7 aluse. Toetuse maksimummääraks on planeeritud 15 000 eurot ning 2013. aastal toetuse saajaks 10 inimest.

Töötutoetus 8 932 598 eurot, kasv 2 507 598 eurot

Töötutoetust makstakse kooskõlas tööturuteenuste- ja toetuste seadusega Eesti Töötukassale vastavalt tegelikele kuludele.

Kulude kasv 2 507 598 eurot on seotud 1. jaanuaril 2013. aastal jõustuva sättega Tööturuteenuste ja -toetuste seaduses, mille kohaselt töötutoetuse päevamäär 31-kordne korrutis ei või olla väiksem kui 50 protsenti kuu töötasu alammäärast, mis on kehtestatud eelarveaastale eelnenud aasta 1. juulil. 2012. aasta päevamäär 2,11 eurot asendub alates 2013. aastast 3,27 eurose päevamääraga.

Töötutoetust makstakse isikule, kes on Eesti Töötukassas töötuna arvel ning kes on töötuna arvelevõtmisele eelnenud 12 kuu jooksul töötanud vähemalt 180 päeva või on saanud töötuskindlustushüvitist vähem kui 270 päeva. 2013. aastal on kavandatud töötutoetust maksta keskmiselt 7 341 töötule.

Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks töötute eest 11 910 331 eurot, vähenemine 4 689 669 eurot

Kooskõlas tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 6 ja sotsiaalmaksuseaduse § 6 maksab riik sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa (13%) Eesti Töötukassas end töötuna arvele võtnud isikute eest, kes saavad töötutoetust, on tööturukoolitusel, tööharjutusel või tööpraktikal või on arvel kui pikaajalised töötud.

Kulud vähenevad 4 689 669 eurot seoses saajate arvu vähenemisega. 2013. aastal on arvestatud keskmiselt 26 327 registreeritud töötuga (2012. aastal 38 277 registreeritud töötut).

Alates 2009. aastast kehtestati sotsiaalmaksuseaduse § 21 alusel sotsiaalmaksu maksustamise alus Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud eelneva aasta kuupalga alammääraga, mis 2013. aastal on 290 eurot ning sellelt 13% on 37,70 eurot.

Peretoetused 101 098 545 eurot, kasv 2 105 945 eurot

Peretoetuste maksmise õiguslikuks aluseks on riiklike peretoetuste seadus. Seadus näeb ette igakuuliste toetustena lapsetoetuse, lapsehooldustasu, üksikvanema lapse toetuse, ajateenija lapse toetuse ja eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetuse maksmise. Ühekordseteks toetusteks on toetus lapse sünni korral, lapsendamistoetus, asendushooldusel või erivajadusega laste koolis kasvanud vanemliku hoolitsuseta noorte iseseisvalt elama asumisel makstav toetus. Maksmise aluseks on iga-aastase riigieelarve seadusega kehtestatav lapsetoetuse määr ja lapsehooldustasu määr, mille suuruseks 2013. aastaks on arvestatud vastavalt 9,59 eurot ja 76,7 eurot.

Lapsetoetuse suuruseks esimesele ja teisele lapsele on kahekordne lapsetoetuse määr s.o 19,18

eurot kuus. Alates 2007. aasta 1. juulist on kolme ja enamalapseliste perede lapsetoetus alates kolmandast lapsest kuuekordne lapsetoetuse määr, seega 57,54 eurot kuus. Sünnitoetust makstakse alates 2006. aastast iga lapse kohta 320 eurot. Alates 2008. aasta 1. jaanuarist on eestkostel või perekonnas hooldusel oleva lapse toetus kahekümnekordses lapsetoetuse määras, s.o 191,8 eurot kuus. Asendushooldusel või erivajadusega laste koolis kasvanud vanemliku hoolitsuseta noorte ellu astumisel makstakse 383,47 eurot ühekordset toetust ja alates 2007. aasta 1. jaanuarist saavad elluastumise toetust ka eestkosteperes või peres hooldusel olnud lapsed. Lapsehooldustasu makstakse ühele lapse vanematest 0,5-kordses lapsehooldustasu määras s.o 38,35 eurot kuus, kes kasvatab ühte või enamat kuni kolmeaastast last või 0,25-kordses määras s.o 19,18 eurot kuus, kes kasvatab lisaks ühele või enamale kuni kolmeaastasele lapsele ka kolme- kuni kaheksaastast last või kasvatab kolme- ja enamalapselises perekonnas kolme või enamat lapsetoetust saavat vähemalt kolmeaastast last. Lapse eestkostjal või hooldajal, kellega on sõlmitud kirjalik perekonnas hooldamise leping, on õigus lapsehooldustasule samadel tingimustel. Lapsehooldustasu ei maksta lapse või laste kohta, kelle sünniga seoses makstakse sünnitushüvitist ravikindlustusseaduse alusel või kelle lapsendamise seoses makstakse lapsendamishüvitist ravikindlustuse seaduse alusel. Lapsehooldustasu ei maksta ka juhul, kui vanemale makstakse vanemahüvitist vanemahüvitise seaduse alusel. Seitsme- ja enamalapselise pere vanema toetusele on õigus ühel vanematest või eestkostjal või hooldajal, kes kasvatab peres seitset või enamat last. Toetust suurus on 168,74 eurot kuus so 2,2-kordne lapsehooldustasu määr.

Kulu kasvab, sest täiendavat toetust hakkavad saama allpool suhtelise vaesuse piiri elavad pered. 01. juulist 2013. aastal tõstetakse lapsetoetus kolmanda ja järgmise lapse kohta 76,72 eurole. Allpool absoluutse vaesuse piiri elavatele peredele hakatakse maksma lisatoetust 9,59 eurot kuus, kui peres on üks laps ning 19,18 eurot, kui peres on kaks või enam last. Lisaks tõstetakse sünnitoetust kolmikute või suurema arvu mitmikute sünni korral 1 000 euroni iga lapse kohta.

Vanemahüvitis 170 700 000 eurot, vähenemine 3 300 000 eurot

Vanemahüvitise maksmise aluseks on vanemahüvitise seadus, mis hakkas kehtima 2004. aasta 1. jaanuaril. Hüvitisele on õigus lapsevanemal, võõrasvanemal, eestkostjal või hooldajal. Hüvitise saaja peab olema Eesti alaline elanik või Eestis tähtajalise elamisloa alusel elav välismaalane. Eesti elanikul, kelle elukoht on mitmes riigis, on õigus hüvitisele, kui ta elab püsivalt Eestis välismaalaste seaduse alusel.

Õigus hüvitisele tekib sünnitushüvitise maksmise perioodi lõpupäevale järgnevast päevast. Kui lapse emal ei olnud õigust sünnitushüvitisele, tekib õigus vanemahüvitisele alates lapse sünnist ja hüvitist makstakse lapse 1,5 aastaseks saamiseni.

Hüvitise suuruse arvutamise aluseks on taotleja ühe kalendrikuu keskmine tulu, mis arvutatakse hüvitise õiguse tekkimise päevale eelnenud kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksuga maksustatud tulu jagamisel kalendrikuudega (välja arvatakse aeg, mil isik oli vabastatud töövõimetuslehe alusel). Ühe kalendrikuu hüvitise maksimaalne suurus on üle-eelmise kalendriaasta Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu kolmekordne suurus. Ühe kalendrikuu hüvitise maksimaalne suurus arvutatakse Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud korras Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu alusel. Sotsiaalkindlustusamet arvutab ja avaldab järgmise kalendriaasta ühe kalendrikuu hüvitise maksimaalse suuruse oma kodulehel hiljemalt jooksva aasta 1. maiks. 2013. aastaks on maksimaalse hüvitise arvutamise aluseks olev kalendrikuu tulu 744,73 eurot (2012. aastal 714,47 eurot), millest tulenevalt on maksimaalse hüvitise suurus 2 234,19 eurot kuus. Võrreldes 2012. aastaga suureneb maksimaalne hüvitis 90,78 euro võrra. Isikud, kellel eelmisel kalendriaastal tulu puudus, saavad hüvitist vanemahüvitise määra ulatuses, mis kehtestatakse igaks aastaks riigieelarvega. Hüvitise määr ei või olla väiksem kehtivast määrast ega eelmise kalendriaasta kehtinud kuupalga alammäärast ja kõrgem kehtivast kuupalga alammäärast. 2013. aastaks on hüvitise määr 290 eurot. Isikutele, kelle töötasu alusel arvutatud hüvitise suurus jääb alla Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu

alammäära, määratakse hüvitis töötasu alammäära suurus, mis 2013. aastal on 320 eurot.

Kulu vähenemine on seotud saajate arvu ja keskmise hüvitise suuruse vähenemisega. 2013. aasta prognoosi koostamisel on arvestatud saajate arvuga 17 900 ning keskmise hüvitisega 795 eurot.

Puuetega inimeste igakuulised toetused 65 784 700 eurot, kasv 5 820 500 eurot

Puuetega inimeste toetuste arvestamise aluseks on igaks eelarveaastaks riigieelarve seadusega kehtestatud puuetega inimeste sotsiaaltoetuse määr, milleks 2013. aasta eelarves on 25,57 eurot kuus.

Kulud suurenevad 5 820 500 eurot seoses saajate arvu ja keskmise toetuse kasvuga. Prognoositav saajate arv 2013. aastaks on 145 000 isikut, 2012. aastal 139 000 isikut. Kulu mõjutab sisemiselt kõige rohkem puudega lapse toetus, kus saajate arvu kasv on kõige kiirem ja suurem võrreldes teiste toetustega.

Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks sotsiaaltoetuste saajate eest 67 174 000 eurot, kasv 5 784 100 eurot

Kulud kasvavad 5 784 100 eurot eelkõige töövõimetuspensionäride arvu ja alampalga suurenemise tõttu. Prognoositav saajate arv 2013. aastaks on 59 100 isikut, 2012. aastal 55 500 isikut. Sotsiaalmaksu maksmise aluseks olev kuumäär on 2013. aastal 290 eurot. Sotsiaalmaksu maksmise aluseks olev kuumäär kehtestatakse sotsiaalmaksu seaduse § 2¹ kohaselt eelarveaastaks riigieelarvega.

Kulud on kavandatud kooskõlas sotsiaalmaksu seaduse paragrahvi 6. Sotsiaalkindlustusameti eelarvest makstakse riigi poolt tasumisele kuuluvat sotsiaalmaksu järgmiste isikute eest: üks Eestis elav ning alla kolmeaastast Eestis elavat last kasvatav vanem, eestkostja või hooldaja, kellega on sõlmitud kirjalik perekonnas hooldamise leping; isik, kes kasutab vanema asemel lapsehoolduspuhkust ning kasvatab Eestis alla kolmeaastast last; üks Eestis elav mittetöötav vanem, kes kasvatab kolme või enam alla üheksateistaastast Eestis elavat last, kellest vähemalt üks on alla kaheksaastane; üks Eestis elav vanem, eestkostja või hooldaja, kellega on sõlmitud perekonnas hooldamise leping ja kes kasvatab seitset või enam alla üheksateistaastast Eestis elavat last. Alates 2007. aastast maksab riik või avalik-õiguslik juriidiline isik sotsiaalmaksu ka äriühingu, mittetulundusühingu, sihtasutuse või füüsilisest isikust ettevõtja töötaja eest, kes saab töövõimetuspensionari.

Isikute eest, keda on nimetatud sotsiaalmaksu seaduse § 6 lg 1 punktides 6, 6¹, 8, 9, 11 ja 13, maksab riik alates uue ravikindlustusseaduse vastuvõtmisest ainult sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa. Sotsiaalkindlustusameti eelarvest makstakse sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 2 punktis 1, 2, 4 või 5 või lõikes 3 nimetatud isiku ülalpeetava abikaasa eest, kes kasvatab vähemalt ühte alla kaheksaastast last või kaheksaastast last kuni esimese klassi lõpetamiseni või vähemalt kolme alla kuueteistaastast last ning sotsiaalhoolekande seaduse § 23¹ alusel määratud sotsiaaltoetust saava isiku eest.

Antud toetused õppelaenu kustutamiseks lapse sünni korral 1 227 978 eurot, vähenemine 405 641 eurot

Õppelaenu kustutamise aluseks on õppetoetuste ja õppelaenu seadusesse sisse viidud täiendused ja muudatused. 2009. aastal oli õppelaenu tagasimaksmata osa osalist kustutamist õigus taotleda ainult nendel laenusaaajatel, kes olid avalduse esitanud enne 1. juulit 2009. aastal, seega uusi õppelaenu kustutamise taotlejaid alates 1. juulist 2009. aastal arvele ei võeta.

Kahjuhüvitised seoses tööõnnetustega 4 8000 000 eurot, vähenemine 4 055 200 eurot

Kulu väheneb 4 055 200 eurot, kuna kahjuhüvitiste saajate poolt esitatud nõuete hulk on languses.

Kulud tööõnnetustega seotud kahjuhüvitiste maksmiseks on kavandatud kooskõlas tsiviilkoodeksi paragrahvidega 470–473, mis sätestavad, et juriidilise isiku, kelle süül toimus tööõnnetus, likvideerimise või pankroti korral kannatanule seoses tervisekahjustuse või surma põhjustamisega tekitatud kahju hüvitamise nõuded esitatakse riikliku sotsiaalkindlustuse asutustele ning need kaetakse riigieelarvest. Samuti kaetakse riigieelarvest reorganiseeritud ühismajandi kohustused tervisekahjustuse hüvitamisel (Põllumajandusreformi seaduse § 14 lg 3). Hüvitist indekseeritakse alates 2007. aastast iga aasta 1. aprillil pensionikindlustuse indeksiga, varem tarbijahinnaindeksiga.

Matusetoetused 115 041 eurot

Matusetoetus on ette nähtud matuselukude osaliseks kompenseerimiseks ja seda makstakse alates 2009. aasta 1. juulist ainult nende isikute matusteks, kelle matuste korraldamise eest vastutab kohalik omavalitsus (omasteta või tundmatud isikud). Matusetoetuse suuruse kehtestab Riigikogu igaks eelarveaastaks riigieelarvega. 2013. aastaks on kavandatud üheks matusetoetuse suuruseks 191,74 eurot 600 surmajuhtumi korral, nagu ka 2012. aastal.

Sotsiaaltoetused vanaduspensionieas välisriigist Eestisse asunutele 77 076 eurot

Toetus on kavandatud kooskõlas sotsiaalhoolekande seaduse § 23¹, mis näeb ette sotsiaaltoetuse maksmise rahvapensioni määras. Prognoositav toetusesaajate arv 2013. aasta lõpuks on 51 isikut ning keskmine toetus 127 eurot kuus.

Kuriteoohvrite hüvitised ja abi 408 060 eurot, kasv 144 889 eurot

Kulusid planeeritakse kooskõlas ohvriabi seaduse § 32 lõigetega 1 ja 2. Kulude katteallikaks on kohtute poolt kohtualustele maksmiseks määratud sundraha. Seadus näeb ette hüvitise maksmise ohvri surma, üliraske kehavigastuse või vähemalt kuus kuud kestva terviserikke puhul. Hüvitise piirmääraks on 9 587 eurot. Hüvitise suuruse arvutamise kord on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 27. veebruari 2004. aasta määrusega nr 51. Hüvitisteks kuluva summa kavandamise aluseks on võetud kuritegude statistika ja toetuse taotlused. Taotluste arv toetuse saamiseks on aasta-aastalt kasvanud. Alates 2007. aastast laienes vastavalt seaduse muudatusele ka toetusele õigust omavate isikute loetelu ja suurenes hüvitise suurus ohvriabi seaduse § 10 lõike 1 punktides 1-4 nimetatud varalisest kahjust seniselt 50%-lt 80%-ni. Perioodil 2012-2014 eeldatakse, et toetuse saajate arv ei vähene. Ohvriabikulud sisaldavad hüvitisi kuriteoohvritele ja nende perekonnaliikmetele psühholoogilise nõustamise kompenseerimiseks. Alates 2007. aastast viidi ohvriabi seadusesse sisse psühholoogilise abi teenuse (nõustamise, psühhoteraapia või tugigrupi teenuse kulu hüvitamine) võimaldamine ohvrile, tema lastele, vanematele, vanavanematele ja teistele sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 22 lõike 2 sätestatud perekonnaliikmetele. Psühholoogilise abi kulude hüvitist on õigus saada aasta jooksul süüteo toimepanemisest kuni ühe kuupalga alammäära ulatuses.

Kulude kasv sisaldab lisaks taotluste arvu kasvule ka inimkaubandusohvritele tervishoiuteenuste osutamist, mille aluseks on 2013. aasta I kvartalis jõustuvad ohvriabiseaduse ja sotsiaalhoolekande seaduse muudatused.

Lapsepuhkuse päevade, põhipuhkuse, puudega lapse vanema igakuulise puhkepäeva ja lapsetoitmise vaheaja tasud 3 556 107 eurot, kasv 1 671 107 eurot

Kulud kasvavad 1 671 107 eurot seoses saajate arvu suurenemisega ja lapsepuhkuse päevade tasu sidumisega töötasu alammääraga.

Kooskõlas töölepingu seadusega maksab riik vastavalt taotlusele emale, isale või eestkostjale puhkusetasu 3 kuni 6 tööpäeva sõltuvalt kuni 14-aastaste laste arvust peres. Lapsepuhkuse päeva määr on alates 1. jaanuarist 2013. aastal töötasu alammäärast tulenevalt 15,18 eurot. 2012. aastal oli lapsepuhkuse päeva määr vastavalt Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korrale 4,25 eurot. Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 10 lg 5 alusel tasutakse riigieelarvest vaheajad töös kuni

1,5-aastase lapse toitmiseks ning töölepingu seaduse § 63 alusel puudega lapse vanema, hooldaja või eestkostja igakuulise tasulise puhkepäeva kulud keskmise töötasu ulatuses.

Isapuhkus 3 729 018 eurot

1. jaanuarist 2013. aastal taastatakse isapuhkus. Isal on õigus saada kokku kümme tööpäeva isapuhkust kahe kuu jooksul enne arsti või ämmaemanda määratud eeldatavat sünnituse tähtpäeva ja kahe kuu jooksul pärast lapse sündi. Isapuhkuse planeerimisel on arvestatud keskmise palga prognoosi ning tingimusi, et isapuhkust saadakse 10 tööpäeva ning päevatasu arvestamisel võetakse arvesse isa eelneva 6 kuu töötasu. Isapuhkus ei tohi olla suurem, kui on kolmekordne Eesti keskmine brutokuupalk. Keskmine päevatasu 2013. aastal on 45 eurot.

Elatisabi 180 000 eurot

Alates 2008. aastast on kooskõlas elatisabi seadusega õigus elatisabile alaealisel lapsel, kelle vanem ei täida ülalpidamiskohustust või ei tee seda nõutavas ulatuses. Elatisabi makstakse vanemale, kes taotleb kohtult elatise väljamõistmist ja kelle kasuks on tehtud seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud kohtulahend. Elatisabi makstakse kuni 90 päeva eest ja seda makstakse ühes kolmandikus lapsetoetuse määrast päevas, seega 2013. aastal 3,20 eurot päeva eest. Elatisabi maksab taotleja avalduse alusel ja kohtult saadud lapse elatisnõude maksekäsu või hagi tagamise määruse alusel. 2013. aastaks on planeeritud 600 toetuse saajat. Taotlejate arvu puhul ei eeldata eelmistele aastatele sarnast kasvu.

Toetused represseeritutele 2 170 000 eurot

Represseeritu tunnistust omab käesoleval ajal 12 654 isikut. Nendest 765 isikut ei ole hüvitist taotlenud. Toetuste maksmise aluseks on okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadus. Vastavalt sellele on represseeritud isiku tunnistuse omanikul õigus saada tervise taastamise toetust 159,78 eurot aastas ravi kohta dokumente esitamata, saajaid 11 700 isikut. Lisaks makstakse transpordikulude hüvitist kuni 50% sõidupileti hinnast või sõidukulust, kuid mitte rohkem kui 31,96 eurot kalendriaastas, saajaid 9 312 isikut.

Antud toetused kohustusliku kogumispensionifondi 4 100 000 eurot, kasv 2 871 513 eurot

Toetusi tehakse vanemahüvitist saavate isikute eest, kes on liitunud kohustusliku kogumispensioniga (kehtestati esmakordselt 2004. aasta 1. jaanuarist). Eraldisi tehakse ühe protsendi ulatuses saadava hüvitise summast kogu hüvitise saamise perioodi jooksul.

Kulud kasvavad 2 871 513 eurot, sest eraldisi tehakse II sambasse alates 2013. aasta 1. jaanuarist sündinud lapse ühe vanema eest 4% riigi keskmiselt sotsiaalmaksuga maksustatud töötasult kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.

Avaliku sektori eripensionid ja pensionisuurendused 25 396 129 eurot

Avaliku sektori pensionisuurendused 7 481 047 eurot, kasv 554 147 eurot

Toetuseks nähakse ette kulud avalikele teenistujatele riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel määratud vanaduspensionide suurendamiseks kooskõlas avaliku teenistuse seaduse §-ga 57. Suurenduseks on määratud 10-50% riikliku pensionikindlustuse pensionist sõltuvalt ametniku staažist. Seaduse järgi on ette nähtud 10-15-aastase teenistusstaaži eest 10%, 16-20-aastase teenistusstaaži eest 20%, 21-25-aastase teenistusstaaži eest 25%, 26-30-aastase teenistusstaaži eest 40% ja üle 30 aastase teenistusstaaži eest 50%. 2013. aastal on arvestatud 6 200 saajaga ja keskmise pensioniga 100,55 eurot.

Avaliku sektori eripensionid 17 915 082 eurot, kasv 1 562 745 eurot

Sotsiaalkindlustusameti kaudu makstav teistes avaliku sektori üksustes kavandatud kaitsevæelastele, politsei- ja piirivalveametnikele, riigi- ja peakontrolörile, riigikohtu ning I ja II astme kohtu kohtunikele, prokuröridele ning õiguskantslerile pensionide kulu. Kulu suurenemine

on seotud palga ja pensioniindeksi tõusust ning pensionisaajate lisandumisest.

Sotsiaaltoetused 94 750 eurot

Ajateenija lapsetoetus 20 000 eurot

2009. aastal Kaitseministeeriumi valitsemisalasse üle viidud ajateenija lapsetoetuse vahendid on lülitatud Sotsiaalkindlustusameti eelarvesse kui Kaitseministeeriumilt laekuv summa.

Riiklikud toetused olümpiavõitjatele 74750 eurot

Toetus on Kultuuriministeeriumi valitsemisala kulu, mis makstakse Sotsiaalkindlustusameti kaudu pensionile jäänud olümpiavõitjatele 650 eurot kuus.

Investeeringutoetused 88 500 eurot on Riigikogu kolmandal lugemisel eraldatud ühekordsed toetused.

Antud sihtotstarbelised toetused 48 407 167 eurot

Sotsiaalkaitse toetused 4 670 404 eurot

- 290 000 eurot Inimõiguste Instituudile tegevuste jätkamiseks inimõiguslastes küsimustes sotsiaalvaldkonnas;
- 258 267 eurot invaspordi toetuseks, et võimaldada puudega inimestele ettevalmistus ja osavõtt vabariiklikest ja rahvusvahelistest võistlustest;
- 121 698 eurot inimkaubanduse ohvrite varjupaikade toetamiseks;
- 30 000 eurot ÜRO puuetega inimeste konventsiooni rakendamise üle järelvalve korraldamiseks;
- 6 391 eurot Sotsiaalhoolekande seaduse §252 lg 1 p 7. alusel PRIDE (Parents' Resource for Information Development Education) kasu- ja adoptiivperede jätkukoolituseks;
- 6 391 eurot Läänemereäärsete riikide riskilaste koostööõrgustiku toetamiseks;
- 3 017 728 eurot aktiivseteks tööturumeetmeteks Eesti Töötukassale;
- 238 555 eurot perearsti asendussüsteemiks, mis tagab perearsti olemasolu igale elanikule ka siis, kui oma perearst puhkab või tekib muu ettenägematu takistus teenuse osutamiseks raskesti ligipääsetavates paikades;
- 99 888 eurot SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla verekeskusele haiglatele immuno hematoloogiliste uuringute ja referentteenuste osutamiseks vastavalt Vereseaduse §-le 19;
- 70 800 eurot Rahvatervise seaduse §14⁴ alusel müokardiinfarkti registri tegevuse toetamiseks;
- 21 091 eurot AS-le Lääne-Tallinna Keskhaigla meremeeste raadiokonsultatsiooni teenuse osutamiseks tulenevalt Euroopa Nõukogu direktiivist nr 92/29/EMÜ ning Mereteenistuse seaduse §-st 28;
- 19 176 eurot MTÜ Eesti Patsientide Esindusühing toetamiseks;
- 16 750 eurot Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse §52 lg 1 alusel doonorluse toetamiseks;
- 12 781 eurot HIV-positiivsete patsientide andmekogu tegevuse toetamiseks Eesti Infektsionistide Seltsile;
- 1 917 eurot Eesti Akrediteerimiskeskuse AS-le hea laboritava kontrollasutuse funktsiooni teostamiseks vastavalt Kemikaaliseaduse § 91 lõikele 9;
- 57 520 eurot Sihtasutusele Põhja-Eesti Regionaalhaigla kutsehaiguste ekspertiisi läbiviimiseks;
- 8 000 Aktsiaseltsile Lääne-Tallinna Keskhaigla ARV ravikonsiiliumiks;

- 12 750 eurot puuetega inimeste hambaravi narkoosi toetamiseks;
- 157 295 eurot organisirdamise koordinaatorite töökohtade loomiseks SA Tartu Ülikooli Kliinikumile ja SA Põhja-Eesti Regionaalhaiglale;
- 5 040 Tartu Ülikooli Kliinikumile terviseprogrammi ühistegevuse Orphanet toetamiseks;
- 20 000 eurot väljaande Eesti Arst toetamiseks;
- 91 466 eurot rahvastiku tervist puudutava tervisesaate tegemiseks.

Riigikogu kolmandal lugemisel eraldatud ühekordsed toetused 126 800 eurot

Ravikindlustuseta isikute vältimatu ravi 7 441 350 eurot kavandatakse kooskõlas tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 6 lõikega 4. Kulu suurenemine 392 054 eurot on seotud teenuse mahu ja tervishoiutöötajate palga kasvust.

Eesti E-tervise Sihtasutusele tegevuskuludeks 2 310 916 eurot, kasv 178 939 eurot

Toetus on kavandatud vastavalt tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 52 lg 1 punktile ja eesmärgiks on arendada ning hallata Eesti Vabariigi tervishoiu infosüsteemi komponente ning koordineerida selleks vajalikke tegevusi.

Viljatusravi hüvitamine 1 739 747 eurot, kasv 420 674 eurot

Toetuse aluseks on kunstliku viljastamise ja embrüokaitse seaduse § 35¹. Viljatusravi kulu on kavandatud toetuseks ravimite ja tervishoiuteenuste eest. Viljatusravi toetus eraldatakse Eesti Haigekassale. Kulu kasv on tingitud teenusemahu suurenemisest.

Tartu Ülikoolile residentuuri kuludeks 10 097 433 eurot, kasv 2 073 308 eurot

Tartu Ülikooli seaduse § 7³ lõike 1 alusel kehtestatav maksimaalne arst-residendi koha maksumus on:

- ajavahemikus 1.jaanuar kuni 28.veebruar 2013. aastal 1 850,50 eurot kuus (2012. aastal 1 525,7 eurot kuus);
- alates 1.märtsist 2013. aastal 1 971,20 eurot.

Arst-residendi koha maksumus kuni 28.veebruarini 2013. aastal sisaldab tasu residendile 1 624 eurot, tervishoiuteenust osutava asutuses oleva juhendaja tasu 122,2 eurot ja ülikoolile makstav tasu 104,3 eurot

Arst-residendi koha maksumus alates 1.märtsist sisaldab tasu residendile 1 727,2 eurot, tervishoiuteenust osutava asutuses oleva juhendaja tasu 136,6 eurot ja ülikoolile makstav tasu 107,4 eurot.

Koha maksumuse muutmisel on arvestatud residendi tasu kasvu 32 tunnilt nädalas 40 tunnile.

Tartu Ülikooli Geenivaramu tegevuskulud 290 798 eurot

Sotsiaalministeeriumi kohustus geenivaramu kulude katmiseks tuleneb inimgeeniuuringute seaduse § 27¹ lõikest 1.

Psüühiliste erivajadustega inimeste hoolekanne 17 546 728 eurot, sealhulgas kohtumääruse alusel erihoolekandeteenusele suunatud isikutele teenuse osutamiseks 1 218 143 eurot. Kulu kasv 1 809 155 eurot on seotud täiendavate vahenditega järjekordade vähendamiseks.

Erihoolekandeteenuseid osutatakse kokku 5 146 isikule. Suurem osa ööpäevaringsest hooldusest osutatakse AS Hoolekandeteenused vahendusel.

Psüühiliste erivajadustega inimeste riikliku hoolekande õiguslikud alused ning neile osutatavatele hoolekandeteenustele esitatavad kohustuslikud nõuded ning teenuste osutamise kord on sätestatud sotsiaalhoolekande seaduse 4 jaos (§ 11¹⁵-11⁵³).

Psüühiliste erivajadustega inimeste riikliku hoolekande põhieesmärgiks on toetada maksimaalselt erivajadustega inimeste iseseisvat toimetulekut igapäevases elukeskkonnas ning ennetada nende sattumist avahooldusest kallimatele institutsionaalsetele teenustele.

Riigi tervishoiuvarude ja tsentraalselt hoitavate isikukaitsevahendite varude haldamisega seotud kulud 294 953 eurot

Riigi tervishoiuvarud on ette nähtud hädaolukorra seadusega ja nende praeguseks hoidjaks on SA Tartu Ülikooli Kliinikum. Isikukaitsevahendite varu on moodustatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 59 lõike 1 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusele „Tervishoiukorraldus hädaolukorraks” vastavalt ja nende hoidjaks on AS Lõuna-Eesti Haigla.

Riiklikud rahvatervise ennetusstrateegiad 3 994 938 eurot, kasv 593 638 eurot

Vahendites kajastatakse kulud Narkomaania ennetamise riiklikule strateegiale, Riikliku tuberkuloositõrje strateegiale, Eesti riiklikule HIV ja AIDSi strateegiale aastateks 2006-2015, Riiklikule vähistrateegiale aastateks 2007-2015 ning tuberkuloositõrje programmile. Kulu kasv on seotud teenuse mahu suurenemisega.

Õppelaenu tagasimaksmisega seotud kulud 13 015 eurot on kavandatud Eesti Haigekassa töötajate õppelaenude kustutamiseks.

Muud ülekanded

Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud kokku 351 518 eurot

Ülevaade organisatsioonidest, liikmemaksude suuruselt, makse kujunemisest ning liikmelisusest saadav kasutegur on toodud [lisas 7](#).

Siirded 19 616 179 eurot, kasv 1 012 541 eurot sh

Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite soetamine puuetega inimestele 5 839 689 eurot, kahanemine 590 955 eurot

Tehniliste abivahendite soetamise õiguslikuks aluseks on sotsiaalhoolekande seaduse § 12 ja sotsiaalministri 14. detsembri 2000. aasta määrus nr 79 “Tehniliste abivahendite taotlemise ja soodustingimustel eraldamise tingimused ja kord”. Tehnilisi abivahendeid müüakse soodustingimustel lastele, puuetega inimestele ja vanuritele, et ennetada kahjustuse või puude süvenemist, kompenseerida tekkinud funktsioonihäiret, parandada või säilitada võimalikult kõrget füüsilist ja sotsiaalset iseseisvust ning tegutsemisvõimet. Samuti püütakse tagada vajadustele vastavate tehniliste abivahendite kättesaadavus minimaalse ooteajaga kõigile abivajajatele ja täiendatakse pidevalt tehniliste abivahendite loetelu.

Laste riiklik hoolekanne 13 569 570 eurot, kasv 1 126 496 eurot

Kulude planeerimisel on arvestatud asenduskodu teenuse osutamisega 1 180 lapsele (keskmine kulu 790 eurot lapse kohta) ning lapsehoiuteenuse osutamisega 5 446 raske ja sügava puudega lapsele (371 eurot lapse kohta aastas). Kulu kasv on seotud pearaha tõusuga ja prognoositava laste arvu suurenemisega.

Täisealiste isikute üldhooldekodude hoolekanne 194 126 eurot

Hoolekande kuludest kaetakse riigieelarvest nende isikute ülalpidamine, kes hakkasid riiklikke hoolekandeteenuseid kasutama enne 1993. aastat. Täisealiste üldhooldekodudes hoolekande korraldamise õiguslik alus on Vabariigi Valitsuse ja omavalitsuste koostöönõukogu delegatsioonide vaheliste 18. juuni 1996. aasta läbirääkimiste vaheprotokoll, mille alusel maksab riik osaliselt enne 1. jaanuari 1993. aasta üldhooldekodudesse elama asunute ülalpidamiskulud, sõltumata hooldekodu omandivormist. 2013. aasta 1. jaanuari seisuga oli enne 1993. aastat üldhooldekodudesse elama asunud inimesi 29 (2009. aastal 46, 2008. aastal 51, 2011. aastal 37, 2012. aastal 35), kes asuvad kümnes erinevas hoolekandeesutuses. Riigi poolt lisaks pensionile

makstav ühe kuu ülalpidamiskulu on kavandatud 510 eurot kuus.

Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite eraldamisega seotud korralduskulud 12 785 eurot

Toetus sisaldab proteeside, ortooside ja muude abivahendite väljastamise korralduskulusid, mis on ette nähtud maavalitsustele abivahendeid tootvate või vahendavate ettevõtetega sõlmitavate lepingute ning abivahendite eraldamise aruandlusega seotud lisakulutuste katmiseks.

Antud välistoetused 55 883 439 eurot

Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu” avatud taotlusvoorudele ja programmidele kokku 10 383 439 eurot on kavandatud alljärgnevalt:

- 7 440 909 eurot kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamiseks, mille eesmärgiks on kasvatada tööhõivet läbi aktiivsete tööturumeetmete, parandades seejuures tööturuteenuste kättesaadavust ja kvaliteeti;
- 1 100 000 eurot tööle saamist toetavatele hoolekandemeetmetele, mille eesmärk on suurendada erivajadustega inimeste ja nende pereliikmete tööhõivet;
- 390 000 eurot tervislike valikute ja eluviiside soodustamiseks, mille eesmärk on tervislikel põhjustel tööturul mitteaktiivsete inimeste osakaalu vähendamine ja tervisehäirete ennetamine;
- 143 107 eurot soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks, mille eesmärgiks on vähendada soolist ebavõrdsust tööelus;
- 129 631 eurot tööelu kvaliteedi parandamiseks, mille eesmärgiks on teadlikkuse tõstmine tervislikust töökeskkonnast ja töösuhte paindliku kujundamise võimalustest.

Struktuuritoetuste kasutamisel on kavandatud horisontaalseks tehniliseks abiks välistoetusi 393 584 eurot. Toetus on ette nähtud Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutusele Innove Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ rakendusüksuse ülesannete täitmiseks.

Muude välisprojektide osas on kavandatud Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna finantsinstrumendi kaudu eraldatav toetus kokku 786 208 eurot rahvatervise, soolise võrdõiguslikkuse ja vanemuse toetamise alaste tegevuste rahastamiseks.

Riiklike erihoolekandetasutuste reorganiseerimine 12 000 000 eurot, kasv 5 244 237 eurot

Erihoolekandetasutuste reorganiseerimiseks on kavandatud välistoetusi Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest 12 000 000 eurot ning toetuste kaasfinantseerimiseks 552 007 eurot. Reorganiseerimise elluviija on AS Hoolekandeteenused, kelle põhiülesandeks on teenuste osutamise korraldamine erivajadustega inimestele riigi hoolekandetasutustes. Vastavalt investeerimiskavale on plaanis reorganiseerida Ravila, Kernu, Aavere, Koluvere, Udriku ja Mõisamaa erihooldekodud. Projektide raames luuakse kokku üksteist uut küla, kokku 56 peremaja ja 8 tegelusmaja. Ideekavandi konkurss viidi läbi 2009. aastal, projekteerimislepingud on sõlmitud ja ehitamine algas aastal 2011.

Haiglavõrgu arendamine 33 500 000 eurot, kasv 8 500 000 eurot

Haiglavõrgu arendamine on kavandatud vastavalt Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud investeeringute kavadele Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest Elukeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetse suuna 6.1 „Tervishoiu ja hoolekandete infrastruktuuri arendamine” elluviimiseks. Meetme "Õendus- ja hooldusteenuste infrastruktuuri arendamine" raames renoveeritakse 21 hoolekandetasutust või haiglat üle Eesti. Meetme "Kesk- ja piirkondlike haiglate infrastruktuuri optimeerimine" elluviimiseks renoveeritakse SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla, SA Tartu Ülikooli Kliinikum ja SA Ida-Viru Keskhaigla. Tegevused on ehitamise faasis. Kaasfinantseerimise vahendid kaetakse haiglate omafinantseeringuna

Edasiantavad maksud 1 894 617 500 eurot

Antud toetused 1 066 892 606 eurot

Riikliku pensionikindlustustuse vahendite sotsiaalmaksu laekumisest kaetav osa 1 064 343 606 eurot (riikliku pensionikindlustuse vahendid kokku 1 430 625 734 eurot sealhulgas riigituludest kaetav osa 366 282 128 eurot).

Kulude arvestamise aluseks on riikliku pensionikindlustuse seaduse § 56 ja sotsiaalmaksu seaduse § 10 lg 2 ning § 6. Riikliku pensionikindlustuse seaduse § 26 näeb ette pensionide indekseerimise iga aasta 1. aprillil. Indeksi suuruse kehtestab Vabariigi Valitsus, lähtudes Statistikaameti poolt ametlikult avaldatud eelmise kalendriaasta tarbijahinnaindeksist (edaspidi THI) ja Rahandusministeeriumi andmetest sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise kohta. Indeks on 20% osas THI ja 80% osas sotsiaalmaksu muutuse summa. Leitud indeks on aluseks rahvapensioni määra muutmisel. Aastahinde indeksi saamiseks korrutatakse indeksi kasvuosa koefitsiendiga 0,9 ja pensioni baasosa indeksi saamiseks koefitsiendiga 1,1. Seoses sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise suurenemisega kujuneb 2013. aasta indeksiks 1,05

Kulud suurenevad 93 349 012 eurot eelkõige ennetähtaegsete ja töövõimetuspensionäride arvu kasvu ja pensioniindeksi tõusu tõttu. 2013. aastaks on prognoositud keskmiselt 9 500 lisandunud pensioni saajat (2012. aastal 381 471 saajat, 2013.aastal 390 971 saajat). Lisaks suurendab pensionikulu staažinõude tühistamine nendele lapsinvaliididele, kes varem ei ole töövõimetuspensionäri taotlenud.

Hasartmängumaksu laekumine pere-, meditsiini-, hoolekande-, vanurite- ja puuetega inimeste projektide toetusteks 2 549 000 eurot

Kulu on kavandatud kooskõlas hasartmängumaksu seaduse § 7 alapunktiga 4, mille alusel eraldatakse 37,4% hasartmängumaksu kogulaekumistest spordi-, teadus-, haridus-, laste-, noorte-, pere-, meditsiini- ja hoolekandeprojektide ning vanurite ja puuetega inimeste projektide toetamiseks. Nimetatud summast eraldatakse 31,7% pere-, meditsiini- ja hoolekandeprojektide ning vanurite ja puuetega inimeste projektide toetamiseks ja selle arvelt võivad oma vastavasisuliste projektide toetamiseks esitada taotlusi mittetulundusühingud ja omavalitsused. Taotlused toetuste saamiseks esitatakse Sotsiaalministeeriumile, kus valmistatakse ette materjalid kõigist taotlustest Riigikogu moodustatud nõukogule, kes vaatab taotlused läbi ja otsustab toetuse andmise ning selle suuruse. Nimetatud toetustest kaetakse osaliselt ka laste tervistava puhkuse kulud. Projektide läbivaatamine toimub igakuuliselt. Suuremateks toetuste saajateks on puuetega inimeste organisatsioonid, Lastekaitse Liit lastele ettenähtud projektide läbiviimiseks jt.

Muud tegevuskulud 827 724 894 eurot

Riikliku ravikindlustuse vahendid Eesti Haigekassale 826 886 394 eurot

Eesti ravikindlustuse eesmärgiks on katta kindlustatud isikute tervishoiukulud haiguste ennetamiseks ja raviks, rahastada ravimite ja meditsiiniliste abivahendite ostmist ja maksta ajutise töövõimetuse ja muid rahalisi hüvitisi.

Kulud kasvavad 55 002 394 eurot vastavalt sotsiaalmaksu laekumise prognoosile.

Toetus Eesti Punasele Ristile hasartmängumaksu laekumistest 838 500 eurot

Toetus on kooskõlas hasartmängumaksu seaduse § 7 lõike 2 alapunktiga 4, mis näeb ette 3,9% eraldamise hasartmängumaksu laekumistest. Eesti Punane Rist kasutab toetusi oma põhikirjaliste ülesannete täitmiseks, milleks on abi osutamine puudustkannatavatele isikutele, vabatahtlike rühmade ettevalmistamine tegevuseks hädaolukordades, veredoonorluse propageerimine, rahvusvahelised isikute otsingu korraldamised jm.

Töõjõu- ja majandamiskulud

Tabel 136. Töõjõu- ja majandamiskulud allikate lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala	64 922 490	71 585 457	6 662 967	10,26
Piirmäärad	54 833 952	58 595 975	3 762 023	6,86
Tuludest sõltuvad kulud	10 088 538	12 989 482	2 900 944	28,75

Detailne tabel valitsemisala asutuste töõjõu- ja majandamiskuludest asub [lisas 4](#).

Töõjukulud

Tabel 137. Töõjukulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarve	24 778 901	25 623 512	844 611	3,41
Sotsiaalministeerium	5 723 728	6 179 703	455 975	7,97
Ravimiamet	1 409 758	1 592 233	182 475	12,94
Sotsiaalkindlustusamet	7 072 436	6 727 036	-345 400	-4,88
Tööinspeksioon	1 861 252	2 181 978	320 726	17,23
Riikliku Lepitaja Kantselei	81 006	83 210	2 204	2,72
Soolise Võrdõiguslikkuse ja Võrdse Kohtlemise Voliniku Kantselei	59 545	60 810	1 265	2,12
Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskus	1 496 967	1 327 225	-169 742	-11,34
Terviseamet	4 297 005	4 613 532	316 527	7,37
Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskus	31 077	27 626	-3 451	-11,10
Tervise Arengu Instituut	2 746 127	2 830 159	84 032	3,06

Tabelis kajastatud summad sisaldavad ka välistoetuste kaasfinantseeringut.

Personalikulud suurenevad valitsemisalale palgafondi kasvuks eraldatud vahendite (4,4%), välistoetustest finantseeritud töökohtade ja valitsemisala sisemiste ümbertõstmiste arvel. Ravimiameti töõjukulud suurenevad ka omatulude arvelt seoses uuringute mahu kasvuga. Terviseameti kulude kasv on tingitud peremeditsiini korraldusfunktsioonide ülevõtmisest.

Majandamiskulud

Tabel 138. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarve	40 143 589	45 961 945	5 818 356	14,49
Sotsiaalministeerium	5 593 903	8 749 023	3 155 120	56,40
Ravimiamet	561 349	612 833	51 484	9,17
Sotsiaalkindlustusamet	2 310 259	2 484 454	174 195	7,54
Tööinspeksioon	481 190	658 355	177 165	36,82
Riikliku Lepitaja Kantselei	2 767	2 767	0	0,00
Soolise Võrdõiguslikkuse ja Võrdse Kohtlemise Voliniku Kantselei	241	1 541	1 300	539,42
Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskus	615 601	360 281	-255 320	-41,47
Terviseamet	27 516 659	30 067 797	2 551 138	9,27

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskus	125 725	159 225	33 500	26,65
Tervise Arengu Instituut	2 935 895	2 865 669	-70 226	-2,39

Tabelis kajastatud summad sisaldavad ka välistoetuste kaasfinantseeringut.

Sotsiaalministeeriumi ja Tööinspektsiooni majandamiskulude suurenemine on eelkõige seotud välisprojektide rakendamisega. Alates 2013. aastast alustatakse uute Norra toetustest rahastatavate rahvatervise ning soolise võrdõiguslikkuse ja soopõhise vägivalda programmidega. Sotsiaalministeeriumile on 2013. aastaks ühekordse kuluna eraldatud vahendid Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) konverentsi korraldamiseks Tallinnas. Sotsiaalministeerium korraldab koostöös WHO-ga Tallinna 2008 harta jätkukonverentsi 2013. aasta oktoobris. Tallinna harta võeti vastu 2008. aastal Tallinnas toimunud WHO Euroopa ministrite konverentsil. Tallinna harta eesmärk on kohustada Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) Euroopa piirkonna liikmesriike tugevdama tervisesüsteeme rahva tervise parandamiseks, võttes samal ajal arvesse piirkonna sotsiaalset, kultuurilist ja majanduslikku mitmekesisust.

Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuse majandamiskulude vähenemine on seotud peamiselt mitme välisprojekti lõppemisega.

Terviseameti majandamiskuludest suunatakse 28 735 006 eurot kiirabiteenuse osutamiseks. Kiirabiteenuse osutamiseks sõlmitakse tervishoiuteenuste korraldamise seaduse ja sotsiaalministri 26.02.2007 määruse nr 25 „Kiirabi rahastamise kord“ alusel kiirabibrigaadi pidajatega haldusleping. Teenust osutavad 90 brigaadi. Kiirabiteenuste kulud kasvavad 1 895 084 eurot.

Sotsiaalkindlustusameti majandamiskulude muutus on tingitud sisemiste prioriteetide täpsemast määratlemisest ja struktuursetest muudatustest ning ülepiiriliste juhtumite arvu suurenemisest, mistõttu kasvavad kulud rahvusvaheliste kaasuste lahendamisele.

Majandamiskulud hõlmavad ka maamaksu, saastetasu ning maksu-, riigilõivu ja trahvikulusid.

Investeeringud

Tabel 139. Investeeringud allikate lõikes

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala	18 281 098	20 432 145	2 151 047	11,77
Piirmäärad	14 170 797	16 617 955	2 447 158	17,27
Tuludest sõltuvad kulud	4 110 301	3 814 190	-296 111	-7,20

Investeeringud kasvavad HIV/AIDSi ravimite ja tuberkuloosiravimite arvel. HIV/AIDSi ravimite kulu suurenemine on tingitud ravisaajate arvu kasvust. Tuberkuloosiravimite kulud kasvavad, sest alates 2013. aastast ei saa enam ravimeid soetada soodustingimustel arengumaade abistamiseks loodud organisatsiooni International Dispensary Assotiationi vahendusel.

Valitsemisala olulisemateks investeeringuteks 2013. aastal on:

- Euroopa Regionaalarengu Fondi kaudu uute peremaja tüüpi laste hoolekandeaustuste ehitamiseks 2 751 452 eurot. Laste asenduskodud ehitatakse Haapsalusse, Tartusse, Elvasse, Narva ja Pärnusse. Asenduskodud ehitatakse üldjuhul uude asukohta, kus teenusel viibivatele lastele oleks tagatud juurdepääs kõigile avalikele teenustele (haridus-, tervishoid, kultuur jne). Prioriteediks on riigile kuuluvate asenduskodude üleandmine kohalikele omavalitustele, mille raames toetatakse tänaste asenduskoduhoonete asemel

uute peremaja kontseptsioonil põhinevate majade ehitust.

- Eesti-Šveitsi koostööprogrammi raames on kavandatud 11 peremaja tüüpi asenduskodu ehitamist Viljandisse, Saarepeedile, Elvasse ja Juuru, et võimaldada paremaid elamis- ja õppimisvõimalusi vanemliku hoolitsuseta lastele. 2013. aastal on ehituseks planeeritud vahendeid kokku 1 110 961 eurot.
- HIV/AIDSi ravimite ostuks on planeeritud 11 558 670 eurot. Ravimite hankimise aluseks on riiklik HIV/AIDSi ennetamise strateegia 2006–2015. Antiretroviiruse raviks soetatakse kokku 22 erineva toimeaine baasil ravimeid tagamaks erinevatele sihtrühmadele vajalikud ravimid eesmärgiga vähendada epideemia levikut, suurendada patsientide toimetulekut ning hoida kokku teisi tervishoiukulutusi. Ühe patsiendi ravi aastas on ca 3 835 eurot. Antud eelarve piires saab ravida aastas keskmiselt kuni 3 014 inimest.
- Vaktsiinide soetamiseks on kavandatud 1 917 349 eurot. Vaktsiinide kulu planeerimise aluseks on nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse alusel sotsiaalministri kehtestatud immuniseerimiskava, mille järgi immuniseeritakse lapsi tuberkuloosi, B-viirushepatiidi, difteeria, teetanuse, läkaköha, poliomüeliidi, leetrite, punetiste, mumpsu ja Hemafilus influenza b-tüüpi nakkushaiguste vastu. 2013. aastal on kavandatud soetada järgmiste riiklike immuunglobuliinide varud (mõju kiirem, kui vaktsiinidel, kasutatakse erandkorras): difteeria antitoksiin, inimese teetanuse immuunglobuliin (antitoksiin), marutõve immuunglobuliin, botulismi tüüp A+B+E antitoksiin, inimese Varicella zosteri immuunglobuliin ja inimese B-hepatiidi immuunglobuliin.
- Tuberkuloosiravimite soetamiseks on kavandatud 1 000 000 eurot. Tuberkuloosiravimite rahastamist reguleerib tervishoiuteenuste korraldamise seadus. Kokku soetatakse 22 põhitõime ravimit ning 9 kõrvaltoime ravimit.
- Valitsemisala IT investeeringuteks on planeeritud 1 961 743 eurot. Vahendeid kasutatakse valitsemisala infosüsteemide arendusteks ja jätkusuutlikkuse tagamiseks.

3.19 VÄLISMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Välisministeerium teeb ettepanekuid riigi välispoliitika kavandamiseks, korraldab suhtlemist välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, lahendab välislepingute ja välismaajandusega seotud küsimusi, tagab Eesti huvide ja seisukohtade kaitsmise rahvusvahelistes institutsioonides, korraldab rahvusvahelise arengu- ja humanitaarabi andmist ning Eesti rahvusvahelist tutvustamist, kaitses Eesti riigi ja kodanike huve välisriikides ning korraldab sise- ja välisprotokollid.

Lisainformatsiooni saab <http://www.vm.ee/?q=et>

Valdkonnapoliitika ülevaade

Välisministeerium panustab Riigi eelarvestrateegiaga 2013-2016 kinnitatud poliitikavaldkonna **välispoliitika** eesmärkide täitmisesse.

Julgeoleku- ja Euroopa-poliitika ning kahe- ja mitmepoolsete suhete arendamisel on kesksel kohal EL ja NATO otsustusprotsessist osavõtt, Eesti huvide kaitsmine olulistest küsimustest ning Eesti jaoks kesksete NATO-s ja Euroopa Liidus esile kerkivate küsimuste avalikkusele tutvustamine.

Toetatakse Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tugevdamist ja Euroopa Liidu operatiivse tegutsemisvõime tagamist. Toetatakse EL rahvusvahelises kriisiohjes ja operatsioonidel osalemist ning kriisiohje võime arendamist. Jätkatakse rahvusvahelistes tsiviilmissioonides Eesti osalemise koordineerimist ja planeerimist (s.h. on eriline tähelepanu Afganistanil, Lääne-Balkanil ja Põhja-Kaukaasias). 2012. aastal osales Eestist rahvusvahelistel tsiviilmissioonidel 20 lähetatud eksperti, 2013. aasta eesmärgiks on ekspertide arvu säilitamine või lisandumine. Tõhustatakse strateegilise kauba kontrolli süsteemi ja tagatakse kaitseotstarbeliste toodete veo ühendusesisese lihtsustatud kord Eestis.

Konsulaarteenuste ja -abi võimekusega tagatakse kriisi- ja õnnetuspiirkondades hättasattunud Eesti inimeste huvide kaitsmine ning konsulaarabi osutamine. Säilitatakse valmidus ja võimekus viisataotluste menetlemiseks kuni konsulaarteenuste või -abi toimingute teostamiseks vastavalt nende arvukusele (2012. aastal menetleti 177 895 viisataotlust ning 67 460 konsulaartoimingut). Konsulaarabi juhtumite lahendamiseks tagatakse ööpäevaringne kättesaadavus abi korraldamiseks. Süvendatakse konsulaaralast koostööd teiste EL liikmesriikidega. Vajadusel saadetakse konsulaarametnikke kriisipiirkondadesse ning kasutatakse igakülgset infotehnoloogia võimalusi kriisiteavituses. Sõlmitakse uusi viisaesinduslepinguid, mille tulemusel suureneb Eesti külastatavus. Taotletakse Eesti kodanikele viisavaba pääsu enamatesse riikidesse (ELi ja kolmandate riikide viisavabaduskokkulepped). Konsulaarabi osutatakse Eesti kodanikele ning Eestis alaliselt elavatele mittekodanikele (pöördumisel nii Eesti kui ka EL liikmesriikide välisesinduste poole).

Eestil on rahvusvaheliste organisatsioonide juures 7 alalist esindust ning välisriikides 33 saatkonda, 4 peakonsulaati ja 1 kantselei, 1 erimissioon, 158 aukonsulit. Aukonsolite võrgustikku laiendatakse edasi. Esinduste võrgustiku laienemine sõltub jooksvatest välispoliitilistest arengutest, kuid minimaalses plaanis kavatakse säilitada olemasolev võrk. Aukonsuleid rakendatakse majandussuhete arendamiseks ning isikute paremaks teenindamiseks ja abistamiseks. Toetatakse välisriikides elavate eestlaste kultuuri- ja haridusalaseid tegevusi ning jagatakse neile kodu-Eestit puudutavat informatsiooni. Kaasatakse välisriikides elavate eestlaste initsiatiivi ja suhtlusvõrgustikke Eesti mitmekülgsemaks ja sisukamaks tutvustamiseks maailmas.

Eesti mõjukuse ja maine edendamiseks kogutakse toetust Eesti kandidatuurile ÜRO Julgeolekunõukogu liikme kandidatuurile perioodiks 2020-2021. Eesti inimõiguste- ja demokraatiaalase poliitika rakendamiseks ja kuvandi tugevdamiseks osaletakse aktiivselt demokraatlike põhiväärtuste edendamiseks loodud rahvusvaheliste organisatsioonide töös. Eesti tegevus ÜRO inimõiguste nõukogu liikmena 2013-2015 on suunatud demokraatia, inimõiguste, õigusriigi ja inimarengu edendamisele maailmas laiemalt. Osaletakse rahvusvahelises avatud valitsemise partnerluses. Rahvusvahelisele areenile tuuakse Eesti positiivne kogemus ja edukad või uudsed lahendused.

Valmistatakse NB 8 ja Balti koostöö eesistumiseks 2014. aastal ja Läänemeremaade Nõukogu eesistumiseks 2014-2015. aastatel. Osaletakse aktiivselt EL ja Venemaa vaheliste suhete arendamises, milles tähtsaim on Euroopa Liidu-Venemaa uue lepingu läbirääkimiste lõpule viimine. Samuti toetatakse EL laienemise jätkumist ja laienemisläbirääkimiste jätkamist kandidaatriikidega.

EL väliskaubanduspoliitika kujundamisega toetatakse Eesti ekspordi ja Eestisse tehtavate investeringute kasvu. Soodustatakse EL vabakaubanduslepingute sõlmimist. Toetatakse regionaalsete energeetika- ja transpordiprojektide elluviimist (sh Rail Baltic, Läänemere energiaühenduste kava BEMIP, Leedu tuumajaam, regionaalne LNG terminal).

Pakutakse tuge Eesti osalusega ettevõtetele välisurgudel. Suurendatakse avalikkuse/ettevõtjate teadlikkust ekspordi ja välisurgude alal; avaldatakse publikatsioone, korraldatakse sihtrühmale infoseminare ning ettekandeid. Kogutakse informatsiooni ettevõtjate probleemide kohta, vahetatakse infot ettevõtjatega erinevate välisriikide ettevõtluskeskkondade iseärasuste osas. 2012. aastal käsitleti 645 päringut Eesti ettevõtete ettevõtlus- ja majandusalaste toimingute kohta. 2013. aastal on eesmärk arendada päringutele sisulise vastamise võimekust. Siht on era- ja kolmanda sektori suurem rahulolu tegevusega ettevõtluse huvide kaitsel välisriikides.

Demokraatlike väärtuste ja arengu edendamiseks toetatakse EL naabruspoliitika jätkamist ja idapartnerluse arendamist. Toetatakse EL idapartnerluse riikide arengut ja demokraatiat, sh kahepoolsete arengukoostöö projektide ja Eesti Idapartnerluse Keskuse kaudu. Arengukoostöö ja humanitaarabi tegevused viiakse ellu lähtudes Eesti arengukoostöö prioriteetidest. Toetatakse rahvusvahelise humanitaarabisüsteemi tugevdamist ning tõhusat panustamist katastroofides ja

konfliktides kannatanute abistamiseks.

Majandusliku sisu ülevaade

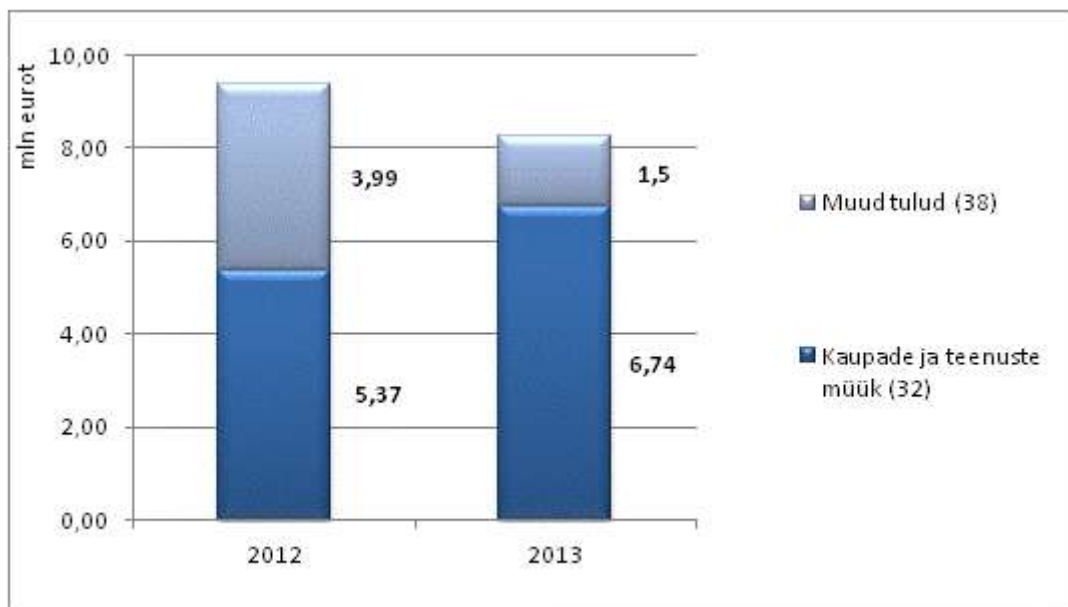
Kulud ja investeeringud kokku

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Välisministeerium	45 387 650	57 338 048	11 950 398	26,33
Piirmäärad	45 259 827	57 242 148	11 982 321	26,47
Tuludest sõltuvad kulud	127 823	95 900	-31 923	-24,97

Tulud

Valitsemisala tulud kokku on 8 241 900 eurot.

Joonis 49. Valitsemisala tulude võrdlus 2012-2013 (mln EUR)

Detailne ülevaade valitsemisala tuludest allikate lõikes on toodud [lisas 1](#).

Kaupade ja teenuste müük 6 741 900 eurot

Riigilõivud 6 646 900 eurot

Tulud laekuvad välismaalaste seaduse ja selle täitmiseks antud õigustloovate aktide alusel teostavate toimingute riigilõivudest, suurenevad 1 400 000 eurot.

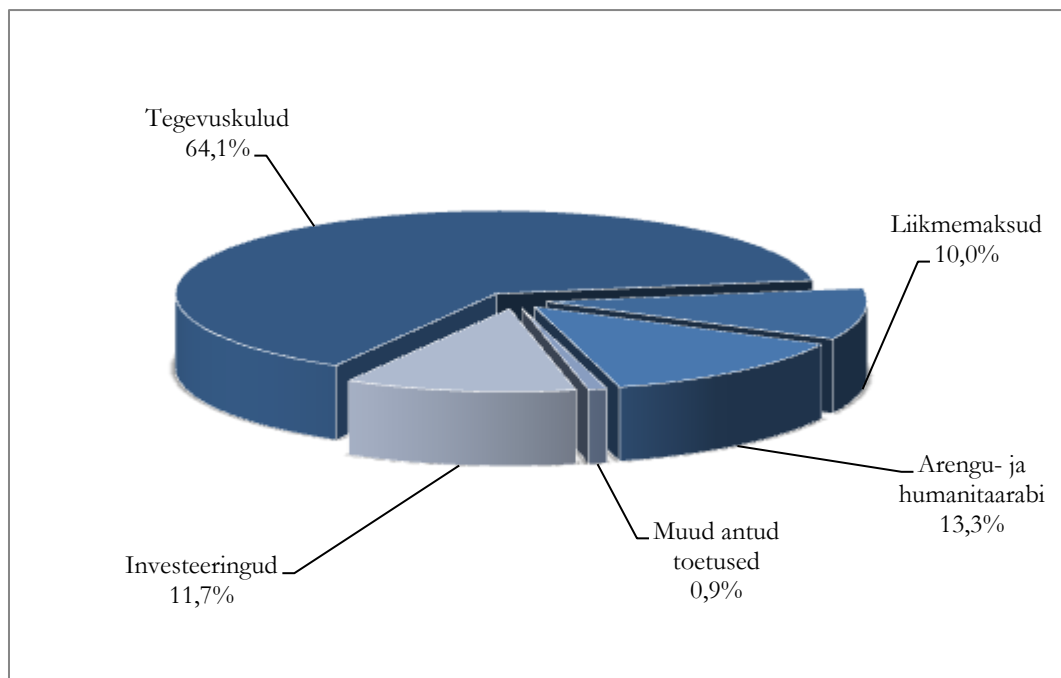
Tulu majandustegevusest 95 900 eurot

Elamu- ja kommunaaltegevuse tulu (Riia majavalitsus), väheneb 31 923 eurot.

Tulu varude ja põhivara müügist 1 500 000 eurot EL residentsi müük.

Kulud

Joonis 50. Ülevaade valitsemisala kulude struktuurist

Tabel 140. Kulud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2011/2012	Muutus (%)
Välisministeerium	44 823 623	50 651 756	5 828 133	13,00
Piirmäärad	44 695 800	50 555 856	5 860 056	13,11
Tuludest sõltuvad kulud	127 823	95 900	-31 923	-24,97

Kogukuludest moodustavad tööjõu- ja majandamiskulud 72,54%, antud toetused 27,46%.

Detailne tabel valitsemisala kuludest asutuste kaupa on toodud [lisas 2](#).

Antud toetused

Tabel 141. Antud toetused liikide lõikes

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Välisministeerium	9 316 867	13 908 086	4 591 219	49,28
Antud toetused (4)	9 316 867	25 000	-9 291 867	-99,73
- tsiviilmissioonid	8 264	25 000	16 736	202,52
Sotsiaaltoetused (41)	1 900	1 900	0	0,00
Piirmäärad	1 900	1 900	0	0,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	4 686 703	8 140 703	3 454 000	73,70
Piirmäärad	4 686 703	8 140 703	3 481 000	61,40
Muud ülekanded (452)	4 620 000	5 740 483	1 120 483	24,25
Piirmäärad	4 620 000	5 740 483	1 120 483	24,25

Detailne jaotus toetuste lõikes asub [lisas 3](#).

Välisministeeriumi valitsemisala antud toetused suurenevad peamiselt arengu- ja humanitaarabi ning rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksude arvelt.

Sotsiaaltoetused 1 900 eurot

Õppetoadetused ja stipendiumid eesmärgiga toetada politoloogiat, rahvusvaheliste suhete või rahvusvahelise õiguse magistriõppes õppivat üliõpilast.

Antud sihtotstarbelised toetused 8 140 703 eurot

Arengukoostöö ja humanitaarabi 7 635 700 eurot. Arengukoostöö projektide elluviimine toimub kooskõlas Riigikogu 23. jaanuari 2003. aasta otsusega "Eesti arengukoostöö põhimõtted". Arengu- ja humanitaarabi andmise kord on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 21. jaanuari 2010. aasta määrusega nr 8 "Arengu- ja humanitaarabi andmise tingimused ja kord".

Tegevustoetused arengukoostööga tegelevatele organisatsioonidele 271 624 eurot

- Eesti Idapartnerluse Keskus - Eesti prioriteettriikidele avaliku halduse reformikogemuse edastamine;
- e-Riigi Akadeemia - arengukoostöö läbiva prioriteedi - IT rakenduste kasutamine demokraatia edendamisel – rakendamine;
- Arengukoostöö Ümarlaud - Eesti MTÜ-de võimekuse tõstmine ja avalikkuse teavitamise edendamine

Tallinna Inglise Kolledži toetus 95 867 eurot on mõeldud Rahvusvahelise Bakalaureuse Organisatsiooni poolt välja töötatud programmi tegevustoetuseks.

Sihtasutus Välispoliitika Instituut (EVI) 102 260 eurot. EVI on välispoliitikaga tegelev mõttekoda, mille eesmärk on kaasa aidata rahvusvaheliste suhete paremale ja sügavamale mõistmisele Eesti ühiskonnas, pöörates erilist tähelepanu Eesti rollile muutuvmas maailmas.

Mittetulundusühing Eesti NATO Ühing ja Mittetulundusühing Eesti Euroopa liikumine, kokku 17 252 eurot.

Antud toetused 925 000 eurot

Tsiviilmissioonid 25 000 eurot, toetus suureneb 16 736 eurot tegevuskulude arvelt.

Maailmavaate sihtasutus 900 000 eurot

Muud ülekanded 5 740 483 eurot

Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud, mis suurenevad 640 483 eurot, [lisa 7](#).

Tööjõu- ja majandamiskulud

Tabel 142. Tööjõu- ja majandamiskulude liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Välisministeerium	35 506 756	36 743 670	1 236 914	3,48
Piirmäärad	35 378 933	36 647 770	1 268 837	3,59
Tuludest sõltuvad kulud	127 823	95 900	-31 923	-24,97

Detailne tabel valitsemisala asutuste tööjõu- ja majandamiskulude lõikes asub [lisa 4](#).

Tööjõukulud

Tabel 143. Tööjõukulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Välisministeerium	12 566 952	13 468 329	901 377	7,17

Välisministeeriumi valitsemisalas on 2012. aasta seisuga 539 töötajat, kellest 302 Välisministeeriumi peamajas ja 237 välisesindustes. Lisaks on tsiviilmissioonidel eksperte 17 ja asukohariigist palgatud töötajaid 115. Tsiivilmissioonide tööjõukuluks on 405 407 eurot.

Tööjõukulud suurenevad uute tegevuste arvelt: Eesti esindaja tegutsemine Rahvusvahelise Kriminaalkohtu (ICC) osariikide assamblee Presidendi ametikohal, lisadiplomaat 2013-2015 ÜRO inimõiguste nõukogu liikmelisuse ajaks ÜRO esindusse Genfis, India ja Hiina saatkonna mehitamise arvelt ja valitsemisalale eraldatud 4,4% palgafondi kasvust.

Majandamiskulud

Tabel 144. Majandamiskulud asutuste lõikes

	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Välisministeerium	22 939 804	23 275 341	335 537	1,46

Majandamiskuludes sisaldub muuhulgas tsiviilmissioonide majandamiskulud 405 407 eurot.

Majandamiskulude kasv tuleneb konsulaartegevuse mahu kasvust, lisadiplomaatide kuludest-diplomaat 2013-2015 ÜRO inimõiguste nõukogu liikmelisuse ajaks esindusse Genfis ÜRO juures ja Eesti esindaja tegutsemine Rahvusvahelise Kriminaalkohtu (ICC) osariikide assamblee Presidendi ametikohal, India saatkonna mehitamise ja „Läänemere aasta 2014“ ettevalmistuse arvelt.

Investeeringud

Välisministeeriumi investeeringud suurenevad välisesinduste ehitusinvesteeringute ja ehituste arvelt.

Tabel 145. Investeeringud liikide lõikes

	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Välisministeeriumi valitsemisala	564 027	6 686 292	6 122 265	1 085,46
Piirmäärad	564 027	6 686 292	6 122 265	1 085,46

Välisministeeriumi valitsemisalas investeeringud suurenevad edasilükkunud Pekingi saatkonna ehituse arvelt.

Välisministeeriumi valitsemisala investeeringud jagunevad järgnevalt:

- Välisesinduste ehitusinvesteeringud 1 076 292 eurot;
- Välisesinduste ehitused 4 930 000 eurot;
- Välisministeeriumi ja välisesinduste arvutite tarkvara 200 000 eurot;
- Välisministeeriumi ja välisesinduste autod 120 000 eurot;
- Välisministeeriumi ja välisesinduste infotehnoloogilised seadmed 200 000 eurot;
- Välisministeeriumi ja välisesinduste turvasüsteemide ehitus 100 000 eurot.

„2013. AASTA RIIGIEELARVE SEADUSE” TEKSTIPARAGRAHVIDE SELGITUSED

Paragrahvis 2 on toodud seadustest tulenevad kohustused sätestada riigieelarve seaduses mitmesugused määrad ja piirsummad.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 12** kehtestatakse, et riigiteenistujate palgaastmestiku kõrgeima astme palgamäär on 1597,79 eurot vastavalt Riigikogu ja Vabariigi Presidendi poolt nimetatavate riigiametnike ametipalkade seaduse §-le 13.

Käesoleva paragrahvi **lõike 13 punktiga 1** kehtestatakse riigieelarve tulusid ületavate kulude piirmäär summas 1 miljard eurot. Piirmäära määramisel on lähtutud erinevate kuude lõikes tulude laekumiste ja kulude väljamaksete dünaamikast ning välisabi sildfinantseerimise piirmäärast, mille ulatuses võib teha välisabi kulutusi enne vastavate vahendite laekumist.

Käesoleva paragrahvi **lõike 13 punktiga 2** kehtestatakse välisabi sildfinantseerimise suurim lubatud maht, mida võrreldes 2012. aastaga suurendatakse tulenevalt ümardamisest 485 mln eurole. Sildfinantseerimise vahenditest põhiosa läheb perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse ning maaelu ja kalandustoetuste väljamaksete tegemiseks, et tagada sujuv toetuse väljamaksmine enne vahendite Euroopa Komisjonilt laekumist. Struktuurivahendite 2013. aasta väljamakse mahuks on hinnanguliselt 680 mln eurot ning maaelu ja kalandustoetuste väljamaksete mahuks hinnanguliselt 140 mln eurot. Tehtud kulude hüvitamist taotletakse Euroopa Komisjonilt üldjuhul kvartaalselt.

Käesoleva paragrahvi **lõike 13 punktiga 3** kehtestatav limiit sätestab kogu riigi poolt võetud laenude jäägi kokku ning selle määramisel on eeldatud, et 2012. aasta lõpuks on laenuportfelli maht 555 mln eurot. Limiit sisaldab lisaks 2013. aasta eelarve defitsiidi ja finantseerimistehingute katteks 550 mln eurot, edasilaenamiseks 510 mln eurot ja välisabi sildfinantseerimise arvel tehtud kulude katteks kuni 485 mln eurot.

Käesoleva paragrahvi **lõike 13 punktiga 4** kehtestatav limiit sätestab võimaliku lühiajalise laenu kogumahu ja seda kasutatakse vajaduse korral aastasiseste negatiivsete rahavoogude katmiseks.

Käesoleva paragrahvi **lõike 13 punktiga 5** kehtestatav limiit sätestab kogu riigi poolt väljastatud laenude portfelli mahu kokku ning selle määramisel on eeldatud, et 2012. aasta lõpuks on väljastatud laenude jääk 52 mln eurot. 2013. aasta laenude andmiseks on SA-le Keskkonnainvesteeringute Keskus vee- ja kanalisatsiooniprojektidele edasilaenamiseks arvestatud 50 mln euroga, Riigieelarve seaduses § 40¹ nimetatud ja muude Riigieelarve seadusest tulenevate kohustuste (sh garantiikohustuste) täitmise tagamiseks 450 mln euroga. Samuti sisaldub limiidis Riigimetsa Majandamise Keskusele käesoleva seaduse § 14 järgi võimaldatav tagastatav toetus.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 14** sätestatakse perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi STS) § 2 punktis 9 toodud toetuse saajatele antavate STS paragrahvi 23 lõike 4⁵ kohaste enne kohustuse tekkimist teostatavate väljamaksete (edaspidi ettemaksed) kasutamata osa limiidiks 136 mln eurot. Tulenevalt toetuse vahendite piiratud mahust ning võimalusest teostada toetuse saajatele teist liiki väljamakseid ei ole võimalik ega mõistlik lubada kasutada ettemakseid piiramatus mahus. Et vältida olukorda, kus riigil puuduvad vahendid ettemaksete tegemiseks, sätestatakse riigieelarves limiit kasutamata ettemaksetele. Kasutamata on ettemaksed, mille osas ei ole toetuse saaja esitanud ettemakse kasutamist tõendavaid abikõlblikke kulusid sisaldavaid kuludokumente. Hinnanguliselt kasutatakse ettemakseid 20% väljamakstava toetuse puhul (mida on kinnitanud aastate 2009–2011 andmed). Limiidi täitumisse panustavad ka eelmisel aastal kasutatud, kuid 2013. aastaks tõendamata summad, kuid tulenevalt jooksvast ettemaksete kasutamise tõendamisest on võimalik limiiti hoida 20% tasemel. Kuna 2013. aasta väljamaksete hinnanguliseks mahuks kujuneb sarnaselt 2012. aastaga 680 mln eurot, jääb limiit 2012. aasta tasemele ehk 136 mln euroni. Limiidi suurendamine ei too kaasa sildfinantseerimise limiidi suurendamise vajadust.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 16** kehtestatakse ülikooliseaduse alusel doktoriõppe baasmaksumus vastavalt enne ja pärast 1. augustit 2011. a moodustatud õppekohale. Varem kehtestati nimetatud määrad Vabariigi Valitsuse määrusega.

Paragrahvis 3 sätestatakse kohaliku omavalitsuse üksustele tasandus- ja toetusfondi jaotamise põhimõtted.

Käesoleva paragrahvi **lõikes 1** tuuakse kohaliku omavalitsuse üksuste arvestuslik keskmine tegevuskulu, mis saadakse valemi alusel arvatuna iga statistilise näitaja ühe ühiku maksumuse korrutamisel vastava statistilise näitaja väärtusega. Ühe lapse, õpilasealise, tööealise, vanuri, hooldatava ja hooldajateenusele suunatud puudega isiku ja arvestusliku teepikkuse parameetri väärtust muudetakse lähtudes tasandusfondi üldmahust.

Tulumaksu ning maavarade kaevandamisõiguse tasu ja vee-erikasutuse tasu laekumised aastatel 2010–2012 võetakse arvesse kaalutud keskmistena. Seejuures viiakse tegelikult laekunud tulumaks võrreldavaks 2013. aastal kehtiva kohaliku omavalitsuse tulumaksu osaga. Kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvesse laekub 100% kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasust ning 50% üleriigilise tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasust 2009. aastal kehtinud määrades. Vee erikasutuse tasust laekub neile 50%. Arvestusliku maamaksu arvutamisel lähtutakse maamaksuseaduses sätestatud maksumäärade piirmäärade keskvaärtusest. Eeltoodust lähtuvalt on metsamaa, muu maa ja asulamaa osas võetud maksumääraks 1,25% ja haritava maa ning loodusliku rohumaa osas 0,6% maa maksustamishinnast aastas. Seejuures arvestatakse 2013. aastast rakenduvate elamumaa ja ühiskondlike ehitiste maa maksuvabastuste eeldatava mõjuga.

Käesoleva paragrahvi **lõige 2** annab Vabariigi Valitsusele volitusnormi kehtestada toetuste jaotus kohaliku omavalitsuse üksuste vahel ning jaotamise ulatuse tingimused ja korra.

Hariduskulude toetus jaguneb tööjõukuludeks, täiendkoolitusteks, koolilõuna toetuseks, investeringuteks ja muudeks kuludeks. Jaotusmetoodikaga on võimalik tutvuda aadressil: <http://www.fin.ee/?id=75340>.

Toimetulekutoetuse vahendite jaotamisel võetakse aluseks riigieelarvega kehtestatud toimetulekupiir ning 2012. aasta tegelikud kulud. Sotsiaaltoetuste ja -teenuste korraldamise toetuse vahendid jaotatakse lähtudes toimetulekutoetuse statistikast ning hooldatavate puuetega laste arvust.

Perekonnatoimingute seaduse § 3 muudatuse kohaselt hüvitatakse linna- ja vallavalitsustele sündide ja surmade registreerimise kulud riigieelarvest. Aluseks võetakse eelneva aasta statistika tehtud registreeringute kohta.

Täiendavate vahendite eraldamise korda saarvaldadele ja saarelise osaga valdadele reguleerib Vabariigi Valitsuse 26. veebruari 2004. a määrus nr 48 „Riigieelarvest saarvaldade ja saarelise osaga valdade eelarvetesse täiendavate vahendite eraldamise kord”.

Kodualuse ja ühiskondlike ehitiste maa maksuvabastuse rakendamise toetuse jaotamisel võetakse aluseks maksuvabastusega seonduvate teatiste eeldatav arv.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 3** tagatakse regulatsioon olukorraks, kus Vabariigi Valitsus ei ole veel jõudnud kinnitada vahendite jaotust. Kuna Vabariigi Valitsuse vastava määruse kinnitamine on reeglina toimunud veebruaris, siis on vaja kohaliku omavalitsuse üksustele võimaldada jaanuaris riigieelarvest eraldatavaid vahendeid kasutada.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 4** tagatakse, et riigi eraldatud vahendid oleksid lisapanuseks vastava funktsiooni täitmisel, aga mitte võimaluseks vabastada kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvevahendeid. Asendamise korral jääksid vahendite eraldamise eesmärgid täitmata.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 5** tagatakse riigi poolt konkreetsel otstarbel eraldatud vahendite

kasutamine vastavalt vahendite eraldamise eesmärgile ning aitab seega järgmistel eelarveaastatel vahendite planeerimisel ja jaotamisel võtta arvesse kasutamata jäänud vahendeid.

Paragrahvis 4 sätestatakse toetustest ja tuludest sõltuvate kulude kasutamine.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 1** sätestatakse, et valitsusasutustel ja valitsusasutuste hallatavatel asutustel ja rakendusüksustel on õigus kasutada käesoleva seadusega ettenähtud majandustegevusest laekuvaid tulusid ja toetuste vahendamiseks või toetustena saadud vahendeid alles pärast nende laekumist Rahandusministeeriumi ühendkontserni koosseisu kuuluvatele arvelduskontodele. Nimetatud summade arvel tehtavad kulud on järgmisse eelarveaastasse ülekantavad ainult eelarveaasta jooksul laekunud ja kasutamata jäänud tulu ulatuses. Valitsusasutustel ja valitsusasutuste hallatavatel riigiasutustel on õigus laekunud kindlustushüvitisi kasutada ainult kahjustatud või hävinud vara taastamiseks või uue vara soetamiseks vastavalt kindlustuslepingule. Kuna kindlustushüvitiste laekumised on käsitletavad laekumistena majandustegevusest võib nende laekumiste arvel tehtavate kulude jääke üle kanda järgmisse eelarveaastasse.

Sihtasutuste ja äriühingutega on sõlmitud välisloetuste vahendamise seotud haldusülesannete täitmiseks halduslepingud. Sihtasutuse ja äriühingu riigieelarves registrikoodiga näitamine tähendab parlamendi volitust vastavate vahendite kasutamiseks. Sihtasutus ja äriühing peab selliste vahendite puhul alluma riigi kassalise teenindamise nõuetele.

Käesoleva paragrahvi 4 **lõikega 2** sätestatakse, et riigiasutustelt toetuste saajatel on õigus kasutada vahendeid ainult vastavalt toetuse andja määratud otstarbele ja 2013. eelarveaasta jooksul. Sellise nõude sätestamisel on lähtutud riigieelarve üheaastasuse põhimõttest, millest tulenevalt peaks toetuse andjad eraldama toetuse saajatele raha vaid konkreetseks eelarveaastaks. Kontode 35 *Saadud toetused*, 358 *Saadud kodumaised toetused* ja konto 359 *Saadud välisloetused arvel* on loetakse toetus saaduks ka juhul kui toetus jõuab riigiasutuseni läbi välisloetuste andmist korraldava sihtasutuse. Välisloetused on järgmisse eelarveaastasse ülekantavad vastavate tulude eelarveaasta lõpuks tegelikult laekunud ja kasutamata jäänud summade ulatuses.

Käesoleva paragrahvi 4 **lõikega 3** sätestatakse uue eelarve liigi 31 *Välisloetuste riiklik kaas- ja omafinantseering* kasutamine. Vastava liigiga eraldatakse eelarves toetuste kaasfinantseerimine ja omafinantseerimine. Need kulud on järgmisse eelarveaastasse ülekantavad vastavate tulude eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud summade ulatuses.

Eelarve liik 31 võib olla kasutusel riigiasutuses kui ka eelarves näidatud sihtasutuses. Sihtasutuse riigieelarves registrikoodiga näitamine tähendab parlamendi volitust vastavate vahendite kasutamiseks. Sihtasutus peab selliste vahendite puhul alluma riigi kassalise teenindamise nõuetele

Paragrahviga 5 sätestatakse ühistranspordi korraldamise ja sotsiaalhoolekande kulude jaotamine.

Vabariigi Valitsuse seaduse kohaselt on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas ühistranspordi korraldamine, Siseministeeriumi valitsemisalas maavalitsused ja nende hallatavad asutused, kes korraldavad ühistransporti kohtadel. Käesoleva paragrahvi **lõikega 1** sätestatakse, et ühistranspordi korraldamise kulude jaotuse maavalitsuste vahel kinnitab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

Vabariigi Valitsuse seaduse kohaselt on Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas sotsiaalhoolekande korraldamine, Siseministeeriumi valitsemisalas maavalitsused ja nende hallatavad asutused, sealhulgas sotsiaalhoolekandeadutused. Käesoleva paragrahvi **lõikega 2** sätestatakse, et sotsiaalhoolekande kulude jaotuse maavalitsuste vahel kinnitab sotsiaalminister.

Paragrahviga 6 antakse ministeeriumidele oma valitsemisala piires ja põhiseaduslikele institutsioonidele õigus teha eelarveaasta jooksul muudatusi käesoleva seadusega määratud õppelaenude kustutamiseks ja maksudeks erisoodustustelt seonduvate kulude administratiivses

jaotuses ning vajadusel kontode 4 ja 5 vahel. Näiteks: Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarves on õppelaenude kustutamiseks seotud kulud valitsemisala asutustele konto 5 (Tööjõu- ja majandamiskulud) all ja avalik-õiguslikele ülikoolidele toetusena konto 450 (Antud sihtotstarbelised toetused) all. Antud säte võimaldab ministeeriumil vajadusel operatiivselt tõsta kulusid ümber kontode 450 ja 5 vahel ilma seadust muutmata. Muudatustest tuleb teavitada Rahandusministeeriumi e-posti teel. Juhul, kui ministeeriumi eelarves kavandatud vahenditest ei piisa õppelaenude kustutamiseks, võib ministeerium, Riigikantslei või põhiseaduslik institutsioon esitada Rahandusministeeriumile põhjendatud valitsemisala koondtaotluse allasutuste lõikes täiendavate vahendite eraldamiseks õppelaenude kustutamiseks ja maksudeks erisoodustustelt.

Kui riigiasutus kasutab SAPI andmebaasi, siis õppelaenudega seotud kulusid valitsemisala asutustele jaotama ei pea ja kanded tehakse ministeeriumi koodiga automaatselt.

Paragrahviga 7 antakse Vabariigi Valitsusele pädevus eelarveaasta jooksul riigiasutuste tegevuse lõpetamisel ja ümberkorraldamisel (sh tegevuse ümberkorraldamisel) vähendada neile ettenähtud vahendeid, suunates vabanevad summad oma reservi ning finantseerida samade vahendite arvelt Vabariigi Valitsuse reservist moodustatud, lõpetatud või ümberkorraldatud riigiasutusi või riigiasutuste ümberkorraldatud tegevust. Sellise pädevuse olemasolu võimaldab realiseerida Vabariigi Valitsuse seadusega valitsusele või valitsusasutustele antud õigust riigiasutuste ümberkorraldamiseks ning likvideerimiseks ilma seadusega kehtestatud riigieelarves muudatusi tegemata. Vabariigi Valitsuse reservi kaudu ei jaotata ümber toetusi ega varude ja põhivara müügist laekunud tulu arvel kavandatavaid kulusid. Toetuste, majandustegevusest laekuvate tulude ning varade müügitulude arvel kavandatavate kulude puhul on tegemist vahendite laekumise põhiseadusega kasutamise. Juhul kui nimetatud tulude arvel kavandatud kulude kasutamata summad muuta Vabariigi Valitsuse reservi kaudu jaotatavaks, toimuks eelarvest kulude tegemine eelarvepõhiselt, mitte laekumiste järgi. Kui asutus korraldatakse ümber või tema tegevus lõpetatakse, võib ta viimasel tegutsemise päeval kanda oma toetuste ning omatulu kontode jäägid õigusjärglasele. Vabariigi Valitsuse reservist riigiasutuste ühinemiseks, jagunemiseks, ümberkorraldamiseks valitsusasutusteks või ühendamiseks olemasoleva valitsusasutustega eraldatud vahendeid võib üle kanda järgmisse eelarveaastasse riigieelarve seaduses sätestatud tingimustel, kusjuures neid kulusid käsitletakse kindlaksmääratud kuludena ja neid võib üle kanda kuni 3% või ülekantavate kuludena ja neid võib üle kanda kuni 100%, juhul kui nende kulude ülekantavus on määratud eelarve liigiga 30 ja 31 (nt investeringud, välistoetuste kaas- ja omafinantseering).

Paragrahviga 8 sätestatakse Euroopa Liidult, rahvusvaheliselt organisatsioonilt, välisriigilt ja välisriigi valitsusväliselt organisatsioonilt saadavate toetustega (edaspidi ka *välisetoetus*) seotud kulude tegemine ja muutmine ning toetuste kaasfinantseerimine.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 1** sätestatakse riigiasutustele kohustus reeglina kasutada välistoetuste tagantjärele hüvitatavate kulude tegemiseks sildfinantseerimise vahendeid. Juhul kui riigiasutus põhjendatud juhtudel ei kasutanud nimetatud kulude tegemiseks välisabi sildfinantseerimise vahendeid ning kulud hüvitatakse järgmisel eelarveaastal, siis võib riigiasutus laekunud vahendeid kasutada samal otstarbel, milleks vahendid algselt ette nähtud olid. Põhjendatud juhtudeks on näiteks lähetuskulud, üldkulud ning personalikulud, mis kuuluvad reeglina välja maksmisele täies ulatuses (näiteks kogu arve, asutuse kõikide töötajate maksud korraga) ning enne kui selgub hüvitatav osa.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 2** antakse Vabariigi Valitsusele luba teha eelarveaasta jooksul muudatusi välistoetustega seonduvate riigieelarve seaduses määratud kulude administratiivses jaotuses ning jaotuses kuluartiklite vahel majandusliku sisu järgi, sealhulgas vahendite väärkasutamisega seotud tagasimakseteks, ilma riigieelarve seaduse muutmist algatamata. Seejuures võimaldatakse välistoetuste kaas- ja omafinantseerimiseks määrata kulusid ka tegevuskulude arvel.

Samuti reguleeritakse struktuurivahendite tehnilise abi meetme projektide eelarvete muutmist. Struktuurivahendite tehniline abi koosneb neljast meetmest: *horisontaalne tehniline abi* ja kolme *rakenduskava tehniline abi*. Eelarveid võib suurendada või vähendada rakendusasutuse valitsemisalas rakendusasutuse enda ja rakendusüksuste vahel nii, et samaliigilises meetmes eelarveaastaks algselt kõikidele projektile ette nähtud toetuse summa ei suurene. Näiteks võib omavahel ümber tõsta vaid *horisontaalse tehnilise abi* meetme projektide eelarveid. Samuti võib *rakenduskavade tehnilise abi* summat ümber tõsta sama *rakenduskava tehnilise abi* summade osas. Eriliigiliste meetmete vahel summasid ümber tõsta ei või, sest sellega tekib oht meetmete eelarvete piirmäärade ületamiseks, mis ei ole rakenduskavadest tulenevalt lubatud, samuti on toetusmäär *horisontaalses tehnilise abi* meetmes ja *rakenduskavade tehnilise abi* meetmes erinev.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 3** kohustatakse riigiasutusi tagama kaasfinantseerimise osas riigieelarve täitmise aruandluse ja toetuse andjale antava aruandluse vaheline kooskõla. Eelneva võimaldamiseks on vajalik ühtlasi anda riigiasutustele õigus näidata oma eelarvest tehtud kulusid kaasfinantseerimisena ka juhul, kui vastavaid kulusid ei ole eelarve koostamise hetkel kaasfinantseerimisena planeeritud.

Paragrahviga 9 sätestatakse, et välisloetuse andmisel on rakendusasutustel ja riigiasutustest rakendusüksustel õigus võtta kohustusi järgmiste aastate eelarvete arvel tingimusel, et kohustuste ja teostatud väljamaksete summaarne määr ei ületa välisvahendi kogumahtu ja kohustuste võtmisel täidetakse toetuse andja nõudeid, sh perioodi 2007–2013 struktuuritoetuste seaduses sätestatud nõudeid. 2012. aastal võimaldati nimetatud kohustuste võtmist vaid struktuurifondide puhul, alates 2013. aastast on see võimalik kõigi välisloetuste puhul. Muud välisloetused on olemuselt sarnased struktuuritoetustega ja nende puhul pole otstarbekas asutuste tegevust reguleerida struktuuritoetustest erinevalt.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 2** antakse asutustele õigus võtta saadud välisloetuse arvel etteulatuvaid kohustusi tingimusel, et välisloetuse ja välisloetuse riikliku kaas- ja finantseerimise mahtu ei ületata. Riigieelarve seaduse § 29 lg 3 kohaselt võib asutus võtta kohustusi vaid juhul kui riigieelarvega on selleks luba antud. Välisloetuste puhul võib olla tegemist pika-ajaliste projektidega, kus hankeid tuleb alustada ja hankelepingud sõlmida enne eelarveaastat, millal vahendid asutusele ette nähakse või laekuvad. Välisloetuste korral on asutusel võimalik sõlmida lepinguid riigieelarve seaduse § 31 lõikes 1 toodud 50% piirmäära rakendamata. Samuti ei eeldata § 31 lõikes 2 viidatud Vabariigi Valitsuse loa saamist. Asutus on piiratud välisloetuse ja kaas- ja omafinantseerimise summadega, mis planeeritakse riigis ühtsena mitmeaastaste kavade alusel.

Paragrahviga 10 sätestatakse, et NATO reageerimisjõudude rahvusvahelisele sõjalisele operatsioonile lähetamise korral on Vabariigi Valitsusel õigus teha muudatusi Kaitseministeeriumi valitsemisala kulude administratiivses jaotuses ning jaotuses majandusliku sisu järgi.

Eesti panustab NATO reageerimisjõudude rotatsiooni NRF (NATO Respond Force) koosseisus ca 50 kaitseväelasega. NRF on NATO esmane reageerimisjõud sõjalist sekkumist vajava situatsiooni tekkimisel. Juhul, kui NRF -i otsustatakse rakendada rahvusvahelises sõjalises operatsioonis, võib osutada vajalikuks teha kiirelt eelarvevahendite ümberkorraldusi selleks, et leida katteallikad meie üksustele kaasnevate lisakulutuste kandmiseks. Kuivõrd 2013. aasta riigieelarve seaduse eelnõu esitamise ajal puuduvad alused taolise võimaliku operatsiooni ajalise kestvuse, ülesannete ja intensiivsuse hindamiseks, ei ole otstarbekas näha ette vastavaid vahendeid 2013. aasta eelarves. Vastavate volituste andmine Vabariigi Valitsusele 2013. aasta riigieelarve seaduses on seetõttu vajalik ning võimaldab Vabariigi Valitsusel leida operatiivselt vajalikud vahendid esmase katteallikana Kaitseministeeriumi valitsemisala muude tegevuste arvelt.

Paragrahviga 11 antakse riigiasutustele luba kapitalirendi kasutamiseks. Riigieelarve seaduse § 29 lõige 3 keelab riigiasutustel kasutada kapitalirendi kui riigieelarves ei ole ette nähtud teisiti. Käesoleva sättega nähakse ette need juhtumid, kus riigiasutustel on Vabariigi Valitsuse loal

võimalik kapitalirendi lepinguid sõlmida.

Käesoleva paragrahvi **punktiga 1** antakse, juhul kui lepingute sõlmimise eeldused 2012. aastal ei realiseeru, võimalus uue Tallinna Vangla rajamiseks kapitalirendi lepingud sõlmida 2013. aastal.

Käesoleva paragrahvi **punktiga 2** antakse luba sõlmida lepingud riigi haridusasutuste hoonete üürimiseks. Samuti on säte vajalik muude investeeringute teostamiseks RKAS-ile riigikooli pidamiseks võõrandatud kinnistute või mitterahalise sissemaksena üle antud kinnistute üürimisel (nt CO2 objektide puhul) kui Vabariigi Valitsus on andnud selleks loa.

Riigi kinnisvarastrateegia rakendamisel suureneb järgnevatel aastatel vara üleandmine RKAS-ile. Käesoleva paragrahvi **punktiga 3** antakse võimalus juhuks, kui varade kasutusele võtmiseks on vajadus sõlmida lepinguid ka kapitalirendi tingimustel. Nimetatud luba laieneb vaid nende täiendavate investeerimiskohustuste võtmisele, millega valitsussektori eelarvepositsioonis on arvestatud. Nimelt tuleb RKASil tagada riigiasutuste kasutusse jäävate varade puhul nende haldamine seniste eelarveliste vahendite ulatuses kahe eelarveaasta jooksul pärast varade ülevõtmist. Kapitalirendi lepingu sõlmimiseks ei pea olema riigivara veel RKAS-le üle antud. Lepingu sõlmimisel tuleb ette näha lahendused juhuks kui Vabariigi Valitsus ei soovi siiski kinnistu üleandmist.

Paragrahviga 12 antakse Vabariigi Valitsusele õigus teha eelarveaasta jooksul muudatusi käesoleva seadusega määratud kulude majandusliku sisu järgi liigenduses kontode *Tööjõu- ja majandamiskulud* ning *Investeeringud* vahel nimetatud kulude administratiivset liigendust muutmata, kui muudatuse tingib asjaolu, et konkreetse tehingu tegemise käigus täpsustunud tingimuste tõttu klassifitseeritakse tehing põhivara arvelevõtmise reeglite kohaselt teisiti, kui riigieelarve koostamisel kavandati.

Kulu planeerimisel tööjõu- ja majandamiskulude või investeeringute alla lähtutakse rahandusministri 11. detsembri 2003. a määruse nr 105 „Riigi raamatupidamise üldeeskirja“ § 41 lõikest 1, millega on fikseeritud materiaalse ja immateriaalse põhivara kapitaliseerimise alampiiriks 2000 eurot ilma käibemaksuta. Konkreetse tehingu tegemisel ostuhind täpsustub materiaalse ja immateriaalse põhivara kapitaliseerimise alampiirist kõrgemas või madalamas hinnas. Seega ei muuda Vabariigi Valitsus kulude sihtotstarvet ja tegu on tehnilise muudatusega, mis on tingitud konkreetse tehingu asjaoludest, millega pole võimalik riigieelarve koostamisel arvestada. Tekstiparagrahv pakub võimaluse reageerida vastavalt tekkinud vajadusele eelarveaasta jooksul kulude liigenduse muutmisega.

Paragrahviga 13 antakse Haridus- ja Teadusministeeriumile õigus määrata teatud kulude majanduslik sisu. Säte lähtub Haridus- ja Teadusministeeriumi tõstatatud praktilisest vajadusest. Nimelt jaotuvad kõrgkoolide tegevustoetuste, kutseõppe riikliku koolitustellimuse, õppetootuste, sõidusoodustuste ja koolitoidu toetuse kulud avalik-õiguslike-, riigi-, munitsipaal- ja eraõppeasutuste vahel, kusjuures riigieelarves kajastatakse neid liike erinevate kontode *Tööjõu- ja majandamiskulud* ja *Antud toetused ja muud ülekanded* all. Seetõttu puudub paindlikkus kulude operatiivseks ümberjaotamiseks sõltuvalt õppurite tegelikust arvust. Eelarve koostamise ajaks puudub informatsioon uue vastuvõtu kohta (lõplikud andmed EHISest on võimalik saada novembris), samuti mõjutab õppurite arvu väljalangevus, mis on küllaltki märkimisväärne. Kuna riigieelarve muutmine toimub reeglina aasta lõpus, on õppeasutustel raskusi oma tegevuste rahastamisel.

Paragrahviga 14 antakse Rahandusministeeriumile õigus anda tagastatava toetusena laenu Riigimetsa Majandamise Keskusele ja otsustada toetuse andmise ja tagastamise tingimused.

Paragrahviga 15 antakse vastavalt tegevusala liigenduse COFOG kinnitanud tasemele õigus muuta vastavat liigendust. COFOG liigendus on toodud eelarvesse teabena, mis võimaldab lugejal saada ülevaate tegevusalade kulude jaotusest.

Paragrahviga 16 määratakse edasiantavate maksude, maksete, tasude ja riigilõivude (edasipidi edasiantavad maksud) tulude ja tulude kasutamise korraldus.

Edasiantavad maksud on 2013. aastast alates toodud eraldiseisva osana riigieelarve seadusesse. Seejuures on lähtutud eelarve täielikkuse põhimõttest. Eelarvesse planeeritakse kõik vahendid, mida riik riiklike üleandeid täites kogub, vahendab või kasutab. Maksu- ja muud riigile laekuvad tulud, mida riik maksuhalduri või selleks määratud asutuse kaudu kogub, planeeritakse eelarves ning näidatakse nende edasiantavus. Maksukorralduse seadusega on määratud riiklike maksude kogumine riiklike maksude maksuhalduri, Maksu- ja Tolliameti poolt (§ 3 lg 2, § 5 lg 1). Muudatuse üks eesmärke on anda senisest paremat ülevaadet tuludest, mida riik kogub ning näidata nende arvelt tehtavate edasiandmiste rahalist mahtu. Riigieelarve näitab vastava tulu prognoosi, sealhulgas ka nende tulude prognoosi, mis antakse tulude koguja poolt edasi. Maksude edasiandmine on määratud seadustega ja edasiandmisele kuuluvad kõik maksud vastavalt tegelikule laekumisele, mitte prognoositavale laekumisele. Maksude edasiandmise põhimõtete muutmiseks tuleks algatada vastava maksuseaduse muutmine. Näide: Iga-aastase riigieelarve koosseisus näidatakse tulumaksuseaduse § 5 lõike 1 alusel kohalikele omavalitsusüksustele laekuv residendist füüsiliste isikute makstud tulumaks, mida siiani riigieelarves ei näidatud. Tegemist on kohaliku omavalitsuse tuluga, mida riik riiklike (maksuhalduri) ülesandeid täites kogub. Riigi tulud on tulud, mida riik riiklike (maksuhalduri) ülesandeid täites kogub ja kasutab.

Edasiantavate maksudena on riigieelarvesse võrreldes 2012. aastaga täiendavalt toodud Maksu- ja Tolliameti kui riiklike maksude maksuhalduri poolt kogutavad järgmised maksud:

- 1) Kohalikele omavalitsustele laekuvad maksud – tulumaks, maamaks, keskkonnatasud;
- 2) Töötukassale – töötuskindlustusmaksed;
- 3) Väärtpaberite keskregistri pidajale – kogumispensioni maksed.

Ülejäänud edasiantavate maksudena käsitletavat vahendid olid varasemalt eelarves valitsemisala tulude ja kulude all. Maksud, mida edasi ei anta, ehk mille arvelt ei tehta konkreetselt seadusega ettenähtud kulusid, laekuvad riigituludesse ning need on riigieelarves kajastatud piirmäärade osas.

Näide (tulumaks): 6. osa 9. jaos *Rahandusministeeriumi valitsemisala* on näidatud piirmäärade alajaotuses tulu eelarve liigiga 10 *Arvestuslikud vahendid* konto 30 *Tulumaks*. Nimetatud summa on riigituludesse laekuv ja laekumise arvelt kaetakse riigieelarvega ettenähtud kulusid, neid konkreetselt välja toomata. Edasiantavate maksude alajaotuses on näidatud riikliku maksuhalduri kogutav tulu eelarve liigiga 50 *Tulumaks* konto 30 *Tulumaks*. Kulu on näidatud liigiga 50 *Tulumaks* konto 601 *Edasiantud maksud, lõivud, trahvid muud seadusjärgsed tasud* - kohalikele omavalitsusüksustele laekuv tulumaksu osa.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 1** määratakse, et kõik edasiantava maksu kogujad on kohustatud seadustes ettenähtud tingimustel ja saajale edasi andma vahendid vastavalt tegelikule laekumisele. Samamoodi kui maksutulu on prognoos, on prognoos ka eelarves näidatud edasiantava maksu summa. Edasiandmisele kuuluvad vahendid, mis tegelikult laekusid.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 2** määratakse, et asutustest edasiantava maksu saajatel on õigus kulutada üksnes summasid, mis tegelikult laekusid ning seejuures tuleb lähtuda kavandatud majanduslikust sisust. Edasiantavad maksud on järgmisse eelarveaastasse ülekantavad vastavate tulude eelarveaasta lõpuks tegelikult laekunud ja kasutamata jäänud summade ulatuses.

Käesoleva paragrahvi **lõikega 3** on sotsiaalmaksu, aktsiisi ja hasartmängumaksu puhul jäetud tulu kogujale õigus määrata kas kasutada tulude ülekandmiseks kontot 71 *Antud siirded riigiasutustele* või kanda tulud otse selleks ettenähtud saajale. Sama edasiantava maksu tulupoolel kontol 70 *Saadud siirded riigiasutustelt* sellisel juhul tulu ei teki ja seega ei saa vastav riigiasutus teha ka tema edasiantavate maksude eelarves ettenähtud kulukonto kannet. Vastava kande teeb tulu koguja.

LISAD

LISA 1 TULUD

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
RIIK KOKKU	7 137 070 803	7 483 493 252	346 422 449	4,85
<i>Tegevustulud</i>	<i>5 913 394 544</i>	<i>6 206 616 832</i>	<i>293 222 288</i>	<i>4,96</i>
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed (30)	4 668 531 642	5 025 240 000	356 708 358	7,64
Kaupade ja teenuste müük (32)	160 785 709	156 972 904	-3 812 805	-2,37
sh riigilõivud (320)	62 688 406	64 554 212	1 865 806	2,98
sh tulu majandustegevusest (322)	38 848 773	38 455 980	-392 793	-1,01
sh CO2 heitmekvootide müük (323)	47 000 000	33 300 000	-13 700 000	-29,15
sh muud kaupade ja teenuste müük (323)	12 248 530	20 662 712	8 414 182	68,70
Saadud toetused (35)	968 062 200	896 202 542	-71 859 658	-7,42
sh saadud välisloetused (359)	947 713 530	881 055 367	-66 658 163	-7,03
sh saadud kodumaised toetused (358)	20 348 670	15 147 175	-5 201 495	-25,56
Muud tulud (38)	116 014 993	128 201 386	12 186 393	10,50
sh tulu varude ja põhivara müügist (381)	22 145 811	17 564 456	-4 581 355	-20,69
sh muud tulud varadelt (382)	12 804 567	12 888 208	83 641	0,65
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	12 815 304	13 512 804	697 500	5,44
Muud eespool nimetatamata tulud (388)	68 249 311	84 235 918	15 986 607	23,42
Finantstulud (655)	166 445 068	162 603 840	-3 841 228	-2,31
Saadud siirded riigiasutustelt (70)	1 833 553 554	1 990 368 695	156 815 141	8,55
Riigikogu haldusala	1 557	918	-639	-41,04
<i>Tegevustulud</i>	<i>1 557</i>	<i>918</i>	<i>-639</i>	<i>-41,04</i>
Kaupade ja teenuste müük (32)	918	918	0	0,00
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	918	918	0	0,00
Muud tulud (38)	639	0	-639	-100,00
sh tulu varude ja põhivara müügist (381)	639	0	-639	-100,00
Vabariigi Presidendi Kantslei	27 482	27 482	0	0,00
<i>Tegevustulud</i>	<i>27 482</i>	<i>27 482</i>	<i>0</i>	<i>0,00</i>
Kaupade ja teenuste müük (32)	27 482	27 482	0	0,00
sh tulu majandustegevusest (322)	27 482	27 482	0	0,00
Riigikohus	167 568	118 000	-49 568	-29,58
<i>Tegevustulud</i>	<i>112 700</i>	<i>118 000</i>	<i>5 300</i>	<i>4,70</i>
Kaupade ja teenuste müük (32)	3 700	4 000	300	8,11
sh riigilõivud (320)	700	2 500	1 800	257,14
sh tulu majandustegevusest (322)	3 000	1 500	-1 500	-50,00
Saadud toetused (35)	6 000	6 000	0	0,00
sh saadud välisloetused (359)	6 000	6 000	0	0,00
Muud tulud (38)	103 000	108 000	5 000	4,85
Muud eespool nimetatamata tulud (388)	103 000	108 000	5 000	4,85
Saadud siirded riigiasutustelt (70)	54 868	0	-54 868	-100,00
Riigikantslei haldusala	658 408	491 605	-166 803	-25,33
<i>Tegevustulud</i>	<i>658 408</i>	<i>491 605</i>	<i>-166 803</i>	<i>-25,33</i>

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kaupade ja teenuste müük (32)	2 652	353	-2 299	-86,69
sh tulu majandustegevusest (322)	2 000	0	-2 000	-100,00
sh muude kaupade ja teenuste müük (323)	652	353	-299	-45,86
Saadud toetused (35)	655 756	491 252	-164 504	-25,09
sh saadud välistoetused (359)	655 756	491 252	-164 504	-25,09
<u>Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala</u>	168 128 651	172 346 100	4 217 449	2,51
<i>Tegevustulud</i>	165 773 797	169 683 376	3 909 579	2,36
Kaupade ja teenuste müük (32)	10 694 044	12 638 608	1 944 564	18,18
sh riigilõivud (320)	35 239	35 039	-200	-0,57
sh tulu majandustegevusest (322)	10 611 294	12 558 603	1 947 309	18,35
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	47 511	44 966	-2 545	-5,36
Saadud toetused (35)	154 880 432	156 881 595	2 001 163	1,29
sh saadud (vahendatud) välistoetused (35)	150 901 264	155 162 220	4 260 956	2,82
sh saadud välistoetused (359)	1 201 336	1 446 475	245 139	20,41
sh saadud kodumaised toetused (358)	2 777 832	272 900	-2 504 932	-90,18
Muud tulud (38)	199 321	163 173	-36 148	-18,14
sh tulu varude ja põhivara müügist (381)	11 369	0	-11 369	-100,00
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	9 000	5 400	-3 600	-40,00
Muud eespool nimetatamata tulud (388)	178 952	157 773	-21 179	-11,84
Saadud siirded riigiasutustelt (70)	2 354 854	2 662 724	307 870	13,07
<u>Justiitsministeeriumi valitsemisala</u>	38 054 324	29 185 058	-8 869 266	-23,31
<i>Tegevustulud</i>	33 827 100	29 185 058	-4 642 042	-13,72
Kaupade ja teenuste müük (32)	22 502 518	21 268 665	-1 233 853	-5,48
sh riigilõivud (320)	18 623 628	17 494 831	-1 128 797	-6,06
sh tulu majandustegevusest (322)	3 874 592	3 769 873	-104 719	-2,70
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	4 298	3 961	-337	-7,84
Saadud toetused (35)	4 866 471	2 315 624	-2 550 847	-52,42
sh saadud välistoetused (359)	639 247	120 600	-518 647	-81,13
sh saadud kodumaised toetused (358)	4 227 224	2 195 024	-2 032 200	-48,07
Muud tulud (38)	6 458 111	5 600 769	-857 342	-13,28
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	2 494 615	1 740 253	-754 362	-30,24
Muud eespool nimetatamata tulud (388)	3 963 496	3 860 516	-102 980	-2,60
<u>Kaitseministeeriumi valitsemisala</u>	240 292	239 171	-1 121	-0,47
<i>Tegevustulud</i>	240 292	239 171	-1 121	-0,47
Kaupade ja teenuste müük (32)	138 078	146 854	8 776	6,36
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	128 578	137 354	8 776	6,83
sh tulu majandustegevusest (322)	9 500	9 500	0	0,00
Muud tulud (38)	102 214	92 317	-9 897	-9,68
sh tulu varude ja põhivara müügist (381)	41 862	31 956	-9 906	-23,66
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	46 611	46 611	0	0,00
Muud eespool nimetatamata tulud (388)	13 741	13 750	9	0,07
<u>Keskkonnaministeeriumi valitsemisala</u>	265 975 474	223 837 480	-42 137 994	-15,84
<i>Tegevustulud</i>	241 623 968	209 673 033	-31 950 935	-13,22
Kaupade ja teenuste müük (32)	48 817 328	25 272 249	-23 545 079	-48,23
sh riigilõivud (320)	210 803	264 530	53 727	25,49
sh tulu majandustegevusest (322)	567 998	656 313	88 315	15,55
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	147 590	177 590	30 000	20,33
sh CO2 heitmekvootide müük (323)	47 000 000	23 300 000	-23 700 000	-50,43

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
sh laekumised õiguste müügist (323)	890 937	873 816	-17 121	-1,92
Saadud toetused (35)	175 459 013	167 922 576	-7 536 437	-4,30
sh saadud kodumaised toetused (358)	16 184 342	3 484 718	-12 699 624	-78,47
sh saadud välistoetused (359)	159 274 671	164 437 858	5 163 187	3,24
Muud tulud (38)	17 347 627	16 478 208	-869 419	-5,01
sh tulu varude ja põhivara müügist (381)	16 000 000	15 000 000	-1 000 000	-6,25
sh muud tulud varadelt (382)	1 137 627	1 268 208	130 581	11,48
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	210 000	210 000	0	0,00
Finantstulud (655)	24 351 506	14 164 447	-10 187 059	-41,83
Kultuuriministeeriumi valitsemisala	23 936 511	36 903 619	12 967 108	54,17
<i>Tegevustulud</i>	13 443 931	10 057 740	-3 386 191	-25,19
Kaupade ja teenuste müük (32)	9 345 040	6 789 120	-2 555 920	-27,35
sh riigilõivud (320)	6 200	7 400	1 200	19,35
sh tulu majandustegevusest (322)	9 180 192	6 619 719	-2 560 473	-27,89
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	158 648	162 001	3 353	2,11
Saadud toetused (35)	4 097 491	3 268 000	-829 491	-20,24
sh saadud kodumaised toetused (358)	675 496	549 800	-125 696	-18,61
Saadud (vahendatud) välistoetused (35)	0	685 394	685 394	100,00
sh saadud välistoetused (359)	3 421 995	2 032 806	-1 389 189	-40,60
Muud tulud (38)	1 400	620	-780	-55,71
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	1 400	620	-780	-55,71
Saadud siirded riigiasutustelt (70)	10 492 580	26 845 879	16 353 299	155,86
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	417 505 970	421 722 095	4 216 125	1,01
<i>Tegevustulud</i>	294 548 748	295 887 595	1 338 847	0,45
Kaupade ja teenuste müük (32)	39 560 135	49 098 845	9 538 710	24,11
sh riigilõivud (320)	27 789 725	28 963 547	1 173 822	4,22
sh tulu majandustegevusest (322)	1 733 851	1 851 868	118 017	6,81
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	10 036 559	18 283 430	8 246 871	82,17
Saadud toetused (35)	254 917 931	246 695 150	-8 222 781	-3,23
sh saadud välistoetused (359)	254 841 931	236 619 150	-18 222 781	-7,15
sh saadud kodumaised toetused (358)	76 000	10 076 000	10 000 000	13 157,89
Muud tulud (38)	70 682	93 600	22 918	32,42
sh tulu varude ja põhivara müügist (381)	9 500	6 500	-3 000	-31,58
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	43 851	61 570	17 719	40,41
Muud eespool nimetatata tulud (388)	17 331	25 530	8 199	47,31
Finantstulud (655)	122 957 222	125 724 500	2 767 278	2,25
Saadud siirded riigiasutustelt (70)	0	110000	110000	100,00
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala	244 093 531	241 860 843	-2 232 688	-0,91
<i>Tegevustulud</i>	244 092 811	241 776 843	-2 315 968	-0,95
Kaupade ja teenuste müük (32)	7 123 162	7 726 493	603 331	8,47
sh riigilõivud (320)	608 120	663 059	54 939	9,03
sh tulu majandustegevusest (322)	6 073 129	6 635 867	562 738	9,27
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	441 913	427 567	-14 346	-3,25
Saadud toetused (35)	236 172 009	233 294 241	-2 877 768	-1,22
sh saadud välistoetused (359)	236 172 009	233 294 241	-2 877 768	-1,22
Muud tulud (38)	797 640	756 109	-41 531	-5,21
sh tulu varude ja põhivara müügist (381)	0	6 000	6 000	100,00
sh muud tulud varadelt (382)	766 940	720 000	-46 940	-6,12

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	15 700	15 553	-147	-0,94
Muud eespool nimetatamata tulud (388)	15 000	14 556	-444	-2,96
Finantstulud (655)	720	84 000	83 280	11 566,67
Rahandusministeeriumi valitsemisala	4 769 541 811	5 144 608 593	375 066 782	7,86
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed (30)	4 668 531 642	5 025 240 000	356 708 358	7,64
<i>Tegevustulud</i>	82 424 549	97 307 700	14 883 151	18,06
Kaupade ja teenuste müük (32)	270 778	425 900	155 122	57,29
sh riigilõivud (320)	168 520	189 700	21 180	12,57
sh tulu majandustegevusest (322)	102 258	236 200	133 942	130,98
Saadud toetused (35)	7 789 876	6 495 500	-1 294 376	-16,62
sh saadud välisloetused (359)	7 789 876	6 495 500	-1 294 376	-16,62
Muud tulud (38)	74 363 895	90 386 300	16 022 405	21,55
sh tulu varude ja põhivara müügist (381)	1 917	2 000	83	4,33
sh muud tulud varadelt (382)	10 900 000	10 900 000	0	0,00
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	317 196	294 500	-22 696	-7,16
Muud eespool nimetatamata tulud (388)	63 144 782	79 189 800	16 045 018	25,41
Finantstulud (655)	18 585 620	22 060 893	3 475 273	18,70
Siseministeeriumi valitsemisala	56 571 518	34 943 348	-21 628 170	-38,23
<i>Tegevustulud</i>	52 549 784	34 877 417	-17 672 367	-33,63
Kaupade ja teenuste müük (32)	11 426 751	11 481 530	54 779	0,48
sh riigilõivud (320)	9 343 482	9 705 200	361 718	3,87
sh tulu majandustegevusest (322)	2 059 517	1 757 367	-302 150	-14,67
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	23 752	18 963	-4 789	-20,16
Saadud toetused (35)	31 128 582	11 860 740	-19 267 842	-61,90
sh saadud välisloetused (359)	29 906 772	9 430 012	-20 476 760	-68,47
sh saadud (vahendatud) välisloetused (359)	1 221 810	2 301 971	1 080 161	88,41
sh saadud kodumaised toetused (358)	0	128 757	128 757	100,00
Muud tulud (38)	9 994 451	11 535 147	1 540 696	15,42
sh tulu varude ja põhivara müügist (381)	39 391	18 000	-21 391	-54,30
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	9 616 444	11 073 347	1 456 903	15,15
Muud eespool nimetatamata tulud (388)	338 616	443 800	105 184	31,06
Saadud siirded riigiasutustelt (70)	4 021 734	65 931	-3 955 803	-98,36
Siseministeeriumi regionaalministrivalitsemisala	153 823 171	123 087 014	-30 736 157	-19,98
<i>Tegevustulud</i>	107 222 778	74 460 185	-32 762 593	-30,56
Kaupade ja teenuste müük (32)	1 251 524	1 024 246	-227 278	-18,16
sh riigilõivud (320)	273 290	262 800	-10 490	-3,84
sh tulu majandustegevusest (322)	630 457	249 100	-381 357	-60,49
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	347 777	432 346	84 569	24,32
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	0	80 000	80 000	100,00
Saadud toetused (35)	103 842 356	72 418 439	-31 423 917	-30,26
sh saadud välisloetused (359)	103 842 356	72 418 439	-31 423 917	-30,26
Muud tulud (38)	2 128 898	1 017 500	-1 111 398	-52,21
Tulu varude ja põhivara müügist (381)	2 110 281	1 000 000	-1 110 281	-52,61
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	18 617	17 500	-1 117	-6,00
Finantstulud (655)	550 000	570 000	20 000	3,64
Saadud siirded riigiasutustelt (70)	46 050 393	48 056 829	2 006 436	4,36
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala	1 832 681 850	1 986 123 139	153 441 289	8,37
<i>Tegevustulud</i>	57 820 633	73 495 807	15 675 174	27,11
Kaupade ja teenuste müük (32)	4 247 776	4 325 741	77 965	1,84

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
sh riigilõivud (320)	382 699	319 606	-63 093	-16,49
sh tulu majandustegevusest (322)	3 845 680	3 986 688	141 008	3,67
sh muu kaupade ja teenuste müük (323)	19 397	19 447	50	0,26
Saadud toetused (35)	53 120 494	68 700 423	15 579 929	29,33
sh saadud (vahendatud) välistoetused (35)	52 223 841	67 518 134	15 294 293	29,29
sh saadud kodumaised toetused (358)	635 000	635 000	0	0,00
sh saadud välistoetused (359)	261 653	547 289	285 636	109,17
Muud tulud (38)	452 363	469 643	17 280	3,82
Trahvid ja muud varalised karistused (383)	41 870	47 450	5 580	13,33
Muud eespool nimetatud tulud (388)	410 493	422 193	11 700	2,85
Saadud siirded riigiasutustelt (70)	1 774 861 217	1 912 627 332	137 766 115	7,76
Välisministeerium	9 368 575	8 241 900	-1 126 675	-12,03
<i>Tegevustulud</i>	9 368 575	8 241 900	-1 126 675	-12,03
Kaupade ja teenuste müük (32)	5 373 823	6 741 900	1 368 077	25,46
sh riigilõivud (320)	5 246 000	6 646 000	1 400 000	26,69
sh tulu majandustegevusest (322)	127 823	95 900	-31 923	-24,97
Muud tulud (38)	3 994 752	1 500 000	-2 494 752	-62,45
sh tulu varude ja põhivara müügist (381)	3 930 852	1 500 000	-2 430 852	-61,84
sh muud tulud (388)	63 900	0	-63 900	-100,00

LISA 2 KULUD VALITSEMISALA ASUTUSTE LÕIKES

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
RIIK KOKKU (ilma investeeringuteta)	7 280 278 084	7 409 119 419	128 841 335	1,77
Arvestuslikud	1 040 475 402	1 094 353 980	53 878 578	5,18
Kindlaksmääratud	1 816 067 023	1 910 861 313	94 794 290	5,22
Ülekantavad	147 632 760	138 431 011	-9 201 749	-6,23
Väliskoetuste riiklik kaasfinantseerimine	88 915 486	228 513 636	139 598 150	157,00
Tuludest sõltuvad kulud	1 221 052 185	899 360 872	-321 691 313	-26,35
Edasiantavad maksud	2 990 444 894	3 210 966 731	220 521 837	7,37
Riigikogu haldusala	20 157 444	21 622 838	1 465 394	7,27
Arvestuslikud	10 526 742	12 726 836	2 200 094	20,90
Kindlaksmääratud	9 630 702	8 896 002	-734 700	-7,63
Riigikogu Kantselei	20 022 572	21 058 892	1 036 320	5,18
Arvestuslikud	10 526 742	12 726 836	2 200 094	20,90
Kindlaksmääratud	9 495 830	8 332 056	-1 163 774	-12,26
Vabariigi Valimiskomisjon	102 938	515 946	413 008	401,22
Kindlaksmääratud	102 938	515 946	413 008	401,22
Erakondade rahastamise järelevalve komisjon	31 934	48 000	16 066	50,31
Kindlaksmääratud	31 934	48 000	16 066	50,31
Vabariigi Presidendi Kantselei	3 736 546	3 868 117	131 571	3,52
Arvestuslikud	205 111	211 245	6 134	2,99
Kindlaksmääratud	3 503 953	3 629 390	125 437	3,58
Tuludest sõltuvad kulud	27 482	27 482	0	0,00

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
<u>Riigikontroll</u>	4 523 144	4 822 643	299 499	6,62
Arvestuslikud	3 464 710	3 696 916	232 206	6,70
Kindlaksmääratud	1 058 434	1 125 727	67 293	6,36
<u>Õiguskantsleri Kantselei</u>	2 001 938	2 069 308	67 370	3,37
Arvestuslikud	43 304	31 970	-11 334	-26,17
Kindlaksmääratud	1 958 634	2 037 338	78 704	4,02
<u>Riigikohus</u>	4 616 427	4 735 007	118 580	2,57
Arvestuslikud	454 744	1 711 503	1 256 759	276,37
Kindlaksmääratud	4 097 815	3 016 004	-1 081 811	-26,40
Tuludest sõltuvad kulud	63 868	7 500	-56 368	-88,26
Vabariigi Valitsus	329 733 977	324 000 569	-5 733 408	-1,74
Arvestuslikud	2 876 024	2 876 024	0	0,00
Kindlaksmääratud	302 362 565	307 357 569	4 995 004	1,65
Ülekantavad	24 495 388	13 766 976	-10 728 412	-43,80
<u>Riigikantselei</u>	5 849 933	6 590 690	740 757	12,66
Arvestuslikud	48 145	48 145	0	0,00
Kindlaksmääratud	5 025 489	5 964 603	939 114	18,69
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	95 749	86 690	-9 059	-9,46
Tuludest sõltuvad kulud	657 756	491 252	-166 504	-25,31
<u>Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusala</u>	487 450 954	520 568 360	33 117 406	6,79
Arvestuslikud	1 367 881	1 479 699	111 818	8,17
Kindlaksmääratud	291 754 098	328 426 935	36 672 837	12,57
Ülekantavad	366 857	4 142 001	3 775 144	1 029,05
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	26 458 758	17 999 070	-8 459 688	-31,97
Tuludest sõltuvad kulud	165 148 506	165 963 655	815 149	0,49
Edasiantav maks - hasartmängumaks	2 354 854	2 557 000	202 146	8,58
Haridus- ja Teadusministeerium	381 001 586	407 611 912	26 610 326	6,98
Arvestuslikud	1 367 881	1 267 183	-100 698	-7,36
Kindlaksmääratud	199 770 451	232 528 720	32 758 269	16,40
Ülekantavad	366 857	4 142 001	3 775 144	1 029,05
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	26 277 160	17 558 589	-8 718 571	-33,18
Tuludest sõltuvad kulud	150 864 383	149 558 419	-1 305 964	-0,87
Edasiantav maks - hasartmängumaks	2 354 854	2 557 000	202 146	8,58
Keeleinspeksioon	260 531	296 246	35 715	13,71
Kindlaksmääratud	260 531	296 246	35 715	13,71
Eesti Hariduse ja Teaduse Andmesidevõrk	961 618	947 530	-14 088	-1,47
Arvestuslikud	0	3 111	3 111	100,00
Kindlaksmääratud	844 552	844 552	0	0,00
Tuludest sõltuvad kulud	117 066	99 867	-17 199	-14,69
Eesti Noorsootöö Keskus	1 531 390	4 636 762	3 105 372	202,78
Arvestuslikud	0	2 844	2 844	100,00
Kindlaksmääratud	429 289	1 754 569	1 325 280	308,72
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	889 778	400 054	-489 724	-55,04
Tuludest sõltuvad kulud	212 323	2 479 295	2 266 972	1 067,70
Kutseõppeasutused	52 893 372	53 033 306	139 934	0,26

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Arvestuslikud	0	87 877	87 877	100,00
Kindlaksmääratud	43 662 850	44 462 104	799 254	1,83
Tuludest sõltuvad kulud	9 230 522	8 483 325	-747 197	-8,09
Rakenduskõrgkoolid	20 810 747	21 524 335	713 588	3,43
Arvestuslikud	0	35 063	35 063	100,00
Kindlaksmääratud	17 629 509	18 020 442	390 933	2,22
Tuludest sõltuvad kulud	3 181 238	3 468 830	287 592	9,04
Riigi üldhariduskoolid	23 714 488	26 467 123	2 752 635	11,61
Arvestuslikud	0	73 173	73 173	100,00
Kindlaksmääratud	23 084 532	25 939 777	2 855 245	12,37
Tuludest sõltuvad kulud	629 956	454 173	-175 783	-27,90
Rahvusarhiiv	3 690 035	4 022 502	332 467	9,01
Arvestuslikud	0	10 448	10 448	100,00
Kindlaksmääratud	3 515 428	3 652 601	137 173	3,90
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	36 911	40 427	3 516	9,53
Tuludest sõltuvad kulud	137 696	319 026	181 330	131,69
Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala riigi teadus- ja arendusasutused	1 605 759	2 028 644	422 885	26,34
Kindlaksmääratud	838 357	927 924	89 567	10,68
Tuludest sõltuvad kulud	767 402	1 100 720	333 318	43,43
Justiitsministeeriumi valitsemisala	106 099 032	114 656 661	8 557 629	8,07
Arvestuslikud	2 954 751	2 685 553	-269 198	-9,11
Kindlaksmääratud	97 378 491	106 349 447	8 970 956	9,21
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	254 316	261 489	7 173	2,82
Tuludest sõltuvad kulud	5 511 474	5 360 172	-151 302	-2,75
Justiitsministeerium	13 102 758	14 288 327	1 185 569	9,05
Arvestuslikud	432 534	402 372	-30 162	-6,97
Kindlaksmääratud	11 062 105	12 155 035	1 092 930	9,88
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	25 980	158 618	132 638	510,54
Tuludest sõltuvad kulud	1 582 139	1 572 302	-9 837	-0,62
Prokuratuur	9 093 442	9 798 246	704 804	7,75
Arvestuslikud	327 181	327 181	0	0,00
Kindlaksmääratud	8 766 261	9 471 065	704 804	8,04
Eesti Kohtuekspertiisi Instituut	6 434 088	6 617 136	183 048	2,84
Kindlaksmääratud	6 251 968	6 347 411	95 443	1,53
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	14 007	4 774	-9 233	-65,92
Tuludest sõltuvad	168 113	264 951	96 838	57,60
Registrite ja Infosüsteemide Keskus	6 910 350	6 832 593	-77 757	-1,13
Kindlaksmääratud	3 906 904	3 919 963	13 059	0,33
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	214 329	98 097	-116 232	-54,23
Tuludest sõltuvad	2 789 117	2 814 533	25 416	0,91
Patendiamet	1 657 850	1 755 533	97 683	5,89
Arvestuslikud	400 000	500 000	100 000	25,00
Kindlaksmääratud	1 244 850	1 242 533	-2 317	-0,19
Tuludest sõltuvad	13 000	13 000	0	0,00
Andmekaitse Inspeksioon	586 423	631 329	44 906	7,66
Kindlaksmääratud	586 423	631 329	44 906	7,66
Esimese ja teise astme kohtud	26 811 539	30 464 276	3 652 737	13,62
Arvestuslikud	1 795 036	1 456 000	-339 036	-18,89

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kindlaksmääratud	25 016 203	29 007 976	3 991 773	15,96
Tuludest sõltuvad	300	300	0	0,00
Kinnipidamiskohad	41 502 582	44 269 221	2 766 639	6,67
Kindlaksmääratud	40 543 777	43 574 135	3 030 358	7,47
Tuludest sõltuvad	958 805	695 086	-263 719	-27,50
<u>Kaitseministeeriumi valitsemisala</u>	304 667 224	317 342 693	12 675 469	4,16
Arvestuslikud	11 405 481	11 395 028	-10 453	-0,09
Kindlaksmääratud	186 231 316	197 587 459	11 356 143	6,10
Ülekantavad	107 020 927	108 350 706	1 329 779	1,24
Tuludest sõltuvad	9 500	9 500	0	0,00
Kaitseministeerium	90 206 526	111 096 584	20 890 058	23,16
Arvestuslikud	5 376 708	5 302 504	-74 204	-1,38
Kindlaksmääratud	38 849 864	40 726 904	1 877 040	4,83
Ülekantavad	45 979 954	65 067 176	19 087 222	41,51
Kaitsevägi	194 280 339	187 230 616	-7 049 723	-3,63
Arvestuslikud	5 753 858	5 800 000	46 142	0,80
Kindlaksmääratud	127 485 508	138 147 086	10 661 578	8,36
Ülekantavad	61 040 973	43 283 530	-17 757 443	-29,09
Laidoneri Muuseum	552 821	597 744	44 923	8,13
Kindlaksmääratud	550 321	595 244	44 923	8,16
Tuludest sõltuvad	2 500	2 500	0	0,00
Seli Tervisekeskus	470 963	490 104	19 141	4,06
Kindlaksmääratud	463 963	483 104	19 141	4,13
Tuludest sõltuvad	7 000	7 000	0	0,00
Teabeamet	15 870 000	14 232 059	-1 637 941	-10,32
Kindlaksmääratud	15 870 000	14 232 059	-1 637 941	-10,32
Kaitseressursside Amet	3 286 575	3 695 586	409 011	12,44
Arvestuslikud	274 915	292 524	17 609	6,41
Kindlaksmääratud	3 011 660	3 403 062	391 402	13,00
<u>Keskkonnaministeeriumi valitsemisala</u>	456 351 683	277 548 457	-178 803 226	-39,18
Arvestuslikud	181 287	138 580	-42 707	-23,56
Kindlaksmääratud	41 184 088	42 673 684	1 489 596	3,62
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	485 637	706 317	220 680	45,44
Tuludest sõltuvad	411 159 016	234 029 876	-177 129 140	-43,08
Keskkonnaministeerium	425 579 660	246 273 046	-179 306 614	-42,13
Arvestuslikud	181 287	138 580	-42 707	-23,56
Kindlaksmääratud	12 086 328	12 590 478	504 150	4,17
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	211 256	354 028	142 772	67,58
Tuludest sõltuvad	409 759 134	233 189 960	-176 569 174	-43,09
Maa-amet	8 678 314	8 953 801	275 487	3,17
Kindlaksmääratud	8 646 358	8 921 845	275 487	3,19
Tuludest sõltuvad	31 956	31 956	0	0,00
Keskkonnainspeksioon	5 536 032	5 701 928	165 896	3,00
Kindlaksmääratud	5 536 032	5 701 928	165 896	3,00
Keskkonnateabe Keskus	2 879 256	2 879 256	0	0,00
Kindlaksmääratud	2 869 256	2 869 256	0	0,00
Tuludest sõltuvad	10 000	10 000	0	0,00
Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut	2 571 119	2 965 308	394 189	15,33
Kindlaksmääratud	2 103 329	2 453 035	349 706	16,63

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	9 805	13 219	3 414	34,82
Tuludest sõltuvad	457 985	499 054	41 069	8,97
Põlula Kalakasvatustakeskus	182 660	182 660	0	0,00
Kindlaksmääratud	182 660	182 660	0	0,00
Keskkonnaamet	10 505 778	10 132 211	-373 567	-3,56
Kindlaksmääratud	9 404 353	9 548 710	144 357	1,54
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	237 914	319 257	81 343	34,19
Tuludest sõltuvad	863 511	264 244	-599 267	-69,40
Eesti Loodusmuuseum	418 864	460 247	41 383	9,88
Kindlaksmääratud	355 772	405 772	50 000	14,05
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	26 662	19 813	-6 849	-25,69
Tuludest sõltuvad	36 430	34 662	-1 768	-4,85
Kultuuriministeeriumi valitsemisala	162 729 901	151 254 766	-11 475 135	-7,05
Arvestuslikud	190 892	151 987	-38 905	-20,38
Kindlaksmääratud	106 786 510	107 764 944	978 434	0,92
Ülekantavad	7 264 477	6 024 465	-1 240 012	-17,07
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	588 488	725 486	136 998	23,28
Tuludest sõltuvad	23 385 561	10 713 089	-12 672 472	-54,19
Edasiantav maks - hasartmängumaks	24 513 973	25 874 795	1 360 822	5,55
Kultuuriministeerium	89 479 706	92 387 042	2 907 336	3,25
Arvestuslikud	92 905	123 393	30 488	32,82
Kindlaksmääratud	79 827 680	84 249 708	4 422 028	5,54
Ülekantavad	6 689 272	5 449 260	-1 240 012	-18,54
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	395 335	598 191	202 856	51,31
Tuludest sõltuvad	2 474 514	1 966 490	-508 024	-20,53
Edasiantav maks - hasartmängumaks	24 513 973	25 874 795	1 360 822	5,55
Muinsuskaitseamet	3 005 070	2 851 139	-153 931	-5,12
Kindlaksmääratud	2 167 569	2 099 780	-67 789	-3,13
Ülekantavad	575 205	575 205	0	0,00
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	30 851	24 977	-5 874	-19,04
Tuludest sõltuvad	223 912	151 177	-72 735	-32,48
Eesti Hoiuraamatukogu	452 907	456 131	3 224	0,71
Kindlaksmääratud	431 879	455 781	23 902	5,53
Tuludest sõltuvad	21 028	350	-20 678	-98,34
Eesti Lastekirjanduse Keskus	322 445	382 983	60 538	18,77
Kindlaksmääratud	320 528	362 433	41 905	13,07
Tuludest sõltuvad	1 917	20 550	18 633	971,99
Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus	1 340 220	1 486 932	146 712	10,95
Kindlaksmääratud	1 308 007	1 453 932	145 925	11,16
Tuludest sõltuvad	30 150	33 000	2 850	9,45
Võru Instituut	195 695	185 187	-10 508	-5,37
Kindlaksmääratud	161 760	177 687	15 927	9,85
Tuludest sõltuvad	33 935	7 500	-26 435	-77,90
Kontserdiorganisatsioonid	8 771 038	9 329 115	558 077	6,36
Arvestuslikud	16 910	5 545	-11 365	-67,21
Kindlaksmääratud	5 942 662	6 272 089	329 427	5,54
Tuludest sõltuvad	2 811 466	3 051 481	240 015	8,54
Muuseumid	25 317 407	17 632 359	-7 685 048	-30,35
Arvestuslikud	33 320	23 049	-10 271	-30,83

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kindlaksmääratud	10 811 655	12 054 451	1 242 796	11,49
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	162 302	102 318	-59 984	-36,96
Tuludest sõltuvad	14 310 130	5 452 541	-8 857 589	-61,90
Teatrid	9 331 440	669 083	-8 662 357	-92,83
Kindlaksmääratud	5 814 770	639 083	-5 175 687	-89,01
Tuludest sõltuvad	3 478 509	30 000	-3 448 509	-99,14
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	359 708 772	417 032 926	57 324 154	15,94
Arvestuslikud	1 597 791	1 673 582	75 791	4,74
Kindlaksmääratud	195 412 865	213 397 927	17 985 062	9,20
Ülekantavad	5 807 289	5 154 420	-652 869	-11,24
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	3 692 320	11 412 630	7 720 310	209,09
Tuludest sõltuvad	153 198 507	185 394 367	32 195 860	21,02
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	194 967 926	212 810 259	17 842 333	9,15
Arvestuslikud	0	75 791	75 791	100,00
Kindlaksmääratud	113 574 833	126 675 383	13 100 550	11,53
Ülekantavad	0	2 001 176	2 001 176	100,00
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	1 336 250	3 006 499	1 670 249	125,00
Tuludest sõltuvad	80 056 843	81 051 410	994 567	1,24
Konkurentsiamet	1 936 598	1 936 678	80	0,00
Kindlaksmääratud	1 860 342	1 833 827	-26 515	-1,43
Ülekantavad	0	26 595	26 595	100,00
Tuludest sõltuvad	76 256	76 256	0	0,00
Tarbijakaitseamet	1 519 086	1 583 105	64 019	4,21
Kindlaksmääratud	1 424 496	1 484 793	60 297	4,23
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	46 656	46 656	0	0,00
Tuludest sõltuvad	47 934	51 656	3 722	7,76
Tehnilise Järelevalve Amet	32 250 676	69 884 477	37 633 801	116,69
Kindlaksmääratud	2 226 569	2 352 024	125 455	5,63
Ülekantavad	4 080	4 190	110	2,70
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	1 890 240	8 040 301	6 150 061	325,36
Tuludest sõltuvad	28 129 787	59 487 962	31 358 175	111,48
Lennuamet	1 064 596	1 074 795	10 199	0,96
Kindlaksmääratud	1 062 295	1 072 295	10 000	0,94
Tuludest sõltuvad	2 301	2 500	199	8,65
Maanteeamet	93 270 598	99 890 471	6 619 873	7,10
Arvestuslikud	1 597 791	1 597 791	0	0,00
Kindlaksmääratud	61 467 653	66 249 329	4 781 676	7,78
Ülekantavad	88 736	91 392	2 656	2,99
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	400 000	300 000	-100 000	-25,00
Tuludest sõltuvad	29 716 418	31 651 959	1 935 541	6,51
Veeteede Amet	18 676 024	10 214 293	-8 461 731	-45,31
Kindlaksmääratud	9 206 871	9 286 470	79 599	0,86
Ülekantavad	4 547 823	627 823	-3 920 000	-86,20
Tuludest sõltuvad	4 921 330	300 000	-4 621 330	-93,90
Riigi Infosüsteemi Amet	15 684 196	19 638 848	3 954 652	25,21
Kindlaksmääratud	4 256 806	4 443 806	187 000	4,39
Ülekantavad	1 166 650	2 403 244	1 236 594	106,00

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	19 174	19 174	0	0,00
Tuludest sõltuvad	10 241 566	12 772 624	2 531 058	24,71
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala	358 065 159	342 232 669	-15 832 490	-4,42
Arvestuslikud	168 426	120 230	-48 196	-28,62
Kindlaksmääratud	71 179 257	63 060 944	-8 118 313	-11,41
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	44 471 773	39 146 857	-5 324 916	-11,97
Tuludest sõltuvad	241 478 763	239 184 638	-2 294 125	-0,95
Edasiantav maks	766 940	720 000	-46 940	-6,12
Põllumajandusministeerium	17 840 185	14 160 593	-3 679 592	-20,63
Arvestuslikud	168 426	120 230	-48 196	-28,62
Kindlaksmääratud	11 593 832	11 981 282	387 450	3,34
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	1 529 667	743 223	-786 444	-51,41
Tuludest sõltuvad	3 781 320	595 858	-3 185 462	-84,24
Edasiantav maks	766 940	720 000	-46 940	-6,12
Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet	317 432 777	303 877 372	-13 555 405	-4,27
Kindlaksmääratud	44 393 020	35 339 109	-9 053 911	-20,39
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	42 180 613	37 215 048	-4 965 565	-11,77
Tuludest sõltuvad	230 859 144	231 323 215	464 071	0,20
Põllumajandusamet	4 873 296	5 008 581	135 285	2,78
Kindlaksmääratud	4 691 114	4 810 912	119 798	2,55
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	7 669	7 669	100,00
Tuludest sõltuvad	182 182	190 000	7 818	4,29
Veterinaar- ja Toiduamet	7 720 780	8 342 635	621 855	8,05
Kindlaksmääratud	5 548 543	5 735 070	186 527	3,36
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	152 114	466 140	314 026	206,44
Tuludest sõltuvad	2 020 123	2 141 425	121 302	6,00
Jõudluskontrolli Keskus	1 290 209	1 295 909	5 700	0,44
Kindlaksmääratud	449 809	464 109	14 300	3,18
Tuludest sõltuvad	840 400	831 800	-8 600	-1,02
Maamajanduse Infokeskus	452 168	518 523	66 355	14,67
Kindlaksmääratud	340 778	349 613	8 835	2,59
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	57 520		
Tuludest sõltuvad	111 390	111 390	0	0,00
Põllumajandusuuringute Keskus	2 229 236	2 395 825	166 589	7,47
Kindlaksmääratud	1 624 036	1 649 922	25 886	1,59
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	40 903	40 903	100,00
Tuludest sõltuvad	605 200	705 000	99 800	16,49
Veterinaar- ja Toidulaboratoorium	3 317 287	3 336 525	19 238	0,58
Kindlaksmääratud	1 222 699	1 251 896	29 197	2,39
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	577 708	577 708	0	0,00
Tuludest sõltuvad	1 516 880	1 506 921	-9 959	-0,66
Põllumajandusmuuseumid	933 702	945 556	11 854	1,27
Kindlaksmääratud	840 939	847 369	6 430	0,76
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	9 587	9 587	0	0,00
Tuludest sõltuvad	83 176	88 600	5 424	6,52
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala teadus- ja arendusasutused	1 975 519	2 351 150	375 631	19,01
Kindlaksmääratud	474 487	631 662	157 175	33,13

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	22 084	29 059	6 975	31,58
Tuludest sõltuvad	1 478 948	1 690 429	211 481	14,30
Rahandusministeeriumi valitsemisala	1 443 373 996	1 538 853 035	95 479 039	6,61
Arvestuslikud	159 549 723	181 084 545	21 534 822	13,50
Kindlaksmääratud	72 565 795	62 877 194	-9 688 601	-13,35
Ülekantavad	0	992 443	992 443	100,00
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	575 529	558 957	-16 572	-2,88
Tuludest sõltuvad	7 415 449	6 142 460	-1 272 989	-17,17
Edasiantavad maksud	1 203 267 500	1 287 197 436	83 929 936	6,98
Rahandusministeerium	190 589 925	198 056 937	7 467 012	3,92
Arvestuslikud	158 456 323	179 991 143	21 534 820	13,59
Kindlaksmääratud	25 172 292	12 174 135	-12 998 157	-51,64
Ülekantavad	0	109 442	109 442	100,00
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	398 159	473 957	75 798	19,04
Tuludest sõltuvad	6 563 151	5 308 260	-1 254 891	-19,12
Maksu- ja Tolliamet	1 242 504 695	1 327 019 587	84 514 892	6,80
Arvestuslikud	1 093 400	1 093 402	2	0,00
Kindlaksmääratud	37 533 953	38 328 749	794 796	2,12
Tuludest sõltuvad	528 342	400 000	-128 342	-24,29
Edasiantavad maksud	1 203 267 500	1 287 197 436	83 929 936	6,98
Statistikaamet	5 610 212	6 971 554	1 361 342	24,27
Kindlaksmääratud	5 190 386	5 569 353	378 967	7,30
Ülekantavad	0	883 001	883 001	100,00
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	95 870	85 000	-10 870	-11,34
Tuludest sõltuvad	323 956	434 200	110 244	34,03
Riigi Tugiteenuste Keskus	606 033	2 292 172	1 686 139	278,23
Kindlaksmääratud	606 033	2 292 172	1 686 139	278,23
Rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskus	4 063 131	4 512 785	449 654	11,07
Kindlaksmääratud	4 063 131	4 512 785	449 654	11,07
Siseministeeriumi valitsemisala	263 511 977	274 610 962	11 098 985	4,21
Arvestuslikud	10 790 210	11 741 146	950 936	8,81
Kindlaksmääratud	236 521 625	248 473 392	11 951 767	5,05
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	4 684 381	2 860 672	-1 823 709	-38,93
Tuludest sõltuvad	11 515 761	11 535 752	19 991	0,17
Siseministeerium	26 974 548	25 319 460	-1 655 088	-6,14
Arvestuslikud	1 530 000	790 000	-740 000	-48,37
Kindlaksmääratud	13 348 533	15 019 512	1 670 979	12,52
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	4 106 025	2 354 107	-1 751 918	-42,67
Tuludest sõltuvad	7 989 990	7 155 841	-834 149	-10,44
Kaitsepolitsei	22 448 392	18 187 925	-4 260 467	-18,98
Kindlaksmääratud	22 448 392	18 187 925	-4 260 467	-18,98
Politsei- ja Piirivalveamet	142 821 503	154 068 206	11 246 703	7,87
Arvestuslikud	9 260 210	10 951 146	1 690 936	18,26
Kindlaksmääratud	132 414 441	141 652 315	9 237 874	6,98
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	294 995	278 100	-16 895	-5,73
Tuludest sõltuvad	851 857	1 186 645	334 788	39,30
Häirekeskus	3 146 809	4 492 596	1 345 787	42,77
Kindlaksmääratud	3 123 724	4 136 823	1 013 099	32,43

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Tuludest sõltuvad	0	355 773	355 773	100,00
Päästeamet	45 084 902	46 802 131	1 717 229	3,81
Kindlaksmääratud	43 723 588	45 389 340	1 665 752	3,81
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	182 767	156 853	-25 914	-14,18
Tuludest sõltuvad	1 178 547	1 255 938	77 391	6,57
Sisekaitseakadeemia	8 787 040	9 673 168	886 128	10,08
Kindlaksmääratud	7 240 134	8 148 758	908 624	12,55
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	51 539	71 612	20 073	38,95
Tuludest sõltuvad	1 495 367	1 452 798	-42 569	-2,85
Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus	14 248 783	16 067 476	1 818 693	12,76
Kindlaksmääratud	14 222 813	15 938 719	1 715 906	12,06
Tuludest sõltuvad	0	128 757	128 757	100,00
Siseministeerium (regionaalminister)	176 716 220	149 528 311	-27 187 909	-15,39
Arvestuslikud	2 515 000	2 730 500	215 500	8,57
Kindlaksmääratud	22 407 776	24 573 965	2 166 189	9,67
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	3 785 238	3 678 278	-106 960	-2,83
Tuludest sõltuvad	148 008 206	118 545 568	-29 462 638	-19,91
Siseministeerium (regionaalminister)	122 069 851	91 577 599	-30 492 252	-24,98
Arvestuslikud	2 515 000	2 730 500	215 500	8,57
Kindlaksmääratud	12 666 391	13 467 650	801 259	6,33
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	3 653 281	3 495 675	-157 606	-4,31
Tuludest sõltuvad	103 235 179	71 883 774	-31 351 405	-30,37
Viljandi Maavalitsus	54 646 369	57 950 712	3 304 343	6,05
Kindlaksmääratud	9 741 385	11 106 315	1 364 930	14,01
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	131 957	182 603	50 646	38,38
Tuludest sõltuvad	44 773 027	46 661 794	1 888 767	4,22
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala	2 770 614 487	2 960 497 775	189 883 288	6,85
Arvestuslikud	832 521 197	859 809 685	27 288 488	3,28
Kindlaksmääratud	123 267 571	133 133 739	9 866 168	8,00
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	3 078 206	4 063 930	985 724	32,02
Tuludest sõltuvad	53 344 513	68 872 921	15 528 408	29,11
Edasiantav maks	1 758 403 000	1 894 617 500	136 214 500	7,75
Sotsiaalministeerium	898 992 947	970 916 071	71 923 124	8,00
Arvestuslikud	23 233 814	21 200 125	-2 033 689	-8,75
Kindlaksmääratud	52 131 096	54 549 038	2 417 942	4,64
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	2 717 383	3 364 712	647 329	23,82
Tuludest sõltuvad	45 907 654	61 528 302	15 620 648	34,03
Edasiantav maks	771 884 000	826 886 394	55 002 394	7,13
Edasiantav maks	3 119 000	3 387 500	268 500	8,61
Ravimiamet	1 989 607	2 225 828	236 221	11,87
Kindlaksmääratud	213 633	311 479	97 846	45,80
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	26 701	26 701	100,00
Tuludest sõltuvad	1 775 974	1 887 648	111 674	6,29
Sotsiaalkindlustusamet	1 823 543 338	1 937 765 180	114 221 842	6,26
Arvestuslikud	809 287 383	838 609 560	29 322 177	3,62
Kindlaksmääratud	30 821 392	34 764 947	3 943 555	12,79
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	34 563	47 067	12 504	36,18
Edasiantav maks	983 400 000	1 064 343 606	80 943 606	8,23

	2 012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Tööinspeksioon	2 343 157	2 841 103	497 946	21,25
Kindlaksmääratud	1 702 023	1 794 206	92 183	5,42
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	52 377	113 242	60 865	116,21
Tuludest sõltuvad	588 757	933 655	344 898	58,58
Riikliku Lepitaja Kantselei	83 773	85 977	2 204	2,63
Kindlaksmääratud	83 773	85 977	2 204	2,63
Soolise Võrdõigussikkuse ja Võrdse Kohtlemise Voliniku Kantselei	60 786	63 351	2 565	4,22
Kindlaksmääratud	60 786	63 351	2 565	4,22
Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskus	2 118 068	1 693 006	-425 062	-20,07
Kindlaksmääratud	1 346 510	1 422 316	75 806	5,63
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	99 044	108 803	9 759	9,85
Tuludest sõltuvad	672 514	161 887	-510 627	-75,93
Terviseamet	32 111 617	34 979 282	2 867 665	8,93
Kindlaksmääratud	30 456 117	32 977 027	2 520 910	8,28
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	9 605	11 195	1 590	16,55
Tuludest sõltuvad	1 645 895	1 991 060	345 165	20,97
Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskus	177 362	232 411	55 049	31,04
Kindlaksmääratud	177 362	232 411	55 049	31,04
Tervise Arengu Instituut	9 193 832	9 695 566	501 734	5,46
Kindlaksmääratud	6 274 879	6 932 987	658 108	10,49
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	165 234	392 210	226 976	137,37
Tuludest sõltuvad	2 753 719	2 370 369	-383 350	-13,92
<u>Välisministeerium</u>				
Välisministeerium	44 823 623	50 651 756	5 828 133	13,00
Arvestuslikud	65 983	40 806	-25 177	-38,16
Kindlaksmääratud	44 629 817	50 515 050	5 885 233	13,19
Tuludest sõltuvad	127 823	95 900	-31 923	-24,97

LISA 3 TOETUSED

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
RIIK KOKKU		4 868 540 227	4 924 266 997	55 726 770	1,14
<u>Riigikogu haldusala</u>		4 731 909	5 238 878	506 969	10,71
Sotsiaaltoetused (41)		4 593 664	4 972 985	379 321	8,26
Piirmäärad	10	4 591 064	4 970 385	379 321	8,26
Piirmäärad	20	2 600	2 600	0	0,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		0	127 823	127 823	100,00
Piirmäärad	20	0	127 823	127 823	100,00
Muud ülekanded (452)		138 245	138 070	-175	-0,13
Piirmäärad	20	138 245	138 070	-175	-0,13
Riigikogu Kantselei		4 731 909	5 111 055	379 146	8,01
Sotsiaaltoetused (41)		4 593 664	4 972 985	379 321	8,26
Sotsiaaltoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele (413)		2 600	2 600	0	0,00
Sihtotstarbelised toetused ja stipendiumid (4134)	20	2 600	2 600	0	0,00
Sotsiaaltoetused valitsusektori töötajatele		4 591 064	4 970 385	379 321	8,26

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
(414)					
- parlamendi pensionid	10	4 591 064	4 970 385	379 321	8,26
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		0	0	0	-
- Eesti Keele Instituut	20	0	0	0	-
Muud ülekanDED (452)		138 245	138 070	-175	-0,13
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	138 245	138 070	-175	-0,13
Vabariigi Valimiskomisjon		0	127 823	127 823	100,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		0	127 823	127 823	100,00
- valimiskomisjonid	20	0	127 823	127 823	100,00
<u>Vabariigi Presidendi Kantselei</u>		482 962	544 987	62 025	12,84
<u>Riigikontroll</u>		315 636	350 880	35 244	11,17
Siirded (71)		314 756	350 000	35 244	11,20
Piirmäärad	10	314 756	350 000	35 244	11,20
Muud ülekanDED (452)		880	880	0	0,00
Piirmäärad	20	880	880	0	0,00
Riigikontroll		315 636	350 880	35 244	11,17
Siirded (71)		314 756	350 000	35 244	11,20
- Riigikontrolli ametnike pensionid (a)	10	314 756	350 000	35 244	11,20
Muud ülekanDED (452)		880	880	0	0,00
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	880	880	0	0,00
<u>Õiguskantsleri Kantselei</u>		33 959	26 750	-7 209	-21,23
Siirded (71)		33 000	25 000	-8 000	-24,24
Piirmäärad	10	33 000	25 000	-8 000	-24,24
Muud ülekanDED (452)		959	1 750	791	82,48
Piirmäärad	20	959	1 750	791	82,48
Õiguskantsleri Kantselei		33 959	26 750	-7 209	-21,23
Siirded (71)		33 000	25 000	-8 000	-24,24
- õiguskantsleri ametipension	10	33 000	25 000	-8 000	-24,24
Muud ülekanDED (452)		959	1 750	791	82,48
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	959	1 750	791	82,48
<u>Riigikohus</u>		454 558	465 019	10 461	2,30
Siirded (71)		441 776	450 000	8 224	1,86
Piirmäärad	10	441 776	450 000	8 224	1,86
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		0	2 237	2 237	100,00
Piirmäärad	20	0	2 237	2 237	100,00
Muud ülekanDED (452)		12 782	12 782	0	0,00
Piirmäärad	20	12 782	12 782	0	0,00
Riigikohus		454 558	465 019	10 461	2,30
Siirded (71)		441 776	450 000	8 224	1,86
- kohtunike eripensionid	10	441 776	450 000	8 224	1,86
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		0	2 237	2 237	100,00
- SA Iuridicum väljaande toetus	20	0	2 237	2 237	100,00
Muud ülekanDED (452)		12 782	12 782	0	0,00
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	12 782	12 782	0	0,00
Vabariigi Valitsus		303 362 565	307 357 569	3 995 004	1,32
Muud ülekanDED (452)		303 362 565	307 357 569	3 995 004	1,32

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Piirmäärad		303 362 565	307 357 569	3 995 004	1,32
Vabariigi Valitsus		303 362 565	307 357 569	3 995 004	1,32
Muud ülekanded (452)		303 362 565	307 357 569	3 995 004	1,32
Kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvete tasandusfond, mis jaotatakse käesoleva seaduse § 3 lõikes 1 sätestatud korras	20	72 316 030	74 252 137	1 936 107	2,68
Toetusfond (sündide ja surmade registreerimise kulude hüvitamine, maamaksuvabastuse rakendamise toetamine ning toetus saarelistele ja saarelise osaga valdadele) ning üleriigilise tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu ja sellega seotud vee-erikasutuse tasu jaotuspõhimõtete muutmise kompensatsioon)	20	231 046 535	3 580 052	-227 466 483	-98,45
Toetusfond (toimetulekutoetus, sotsiaaltoetuste ning -teenuste osutamise toetus)	20	0	25 986 272	25 986 272	100,00
Toetusfond (vajaduspõhine lapsetoetus)	10	0	2 600 000	2 600 000	100,00
Toetusfond (hariduskuludeks)	20	0	200 939 108	200 939 108	100,00
Riigikantselei		121 134	156 734	35 600	29,39
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		121 134	156 734	35 600	29,39
Piirmäärad	20	121 134	156 734	35 600	29,39
Riigikantselei		121 134	156 734	35 600	29,39
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		121 134	156 734	35 600	29,39
erakondade III lugemisel lisatud eraldised	20	37 400	3 000	-34 400	-91,98
EV 95. aastapäeva tähistamine		0	70 000	70 000	100,00
Rahvusraamatukogu Euroopa Liidu Infokeskus	20	83 734	83 734	0	0,00
Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala		375 441 084	403 249 405	27 808 321	7,41
Sotsiaaltoetused		17 974 211	21 723 745	3 749 534	20,86
Piirmäärad		17 964 286	21 626 545	3 662 259	20,39
Tuludest sõltuvad kulud		9 925	97 200	87 275	879,35
Sihtotstarbelised toetused		356 256 839	379 977 280	23 720 441	6,66
Piirmäärad		203 645 796	224 364 633	20 718 837	10,17
Tuludest sõltuvad kulud		150 256 189	153 055 647	2 799 458	1,86
Edasiantavad maksud		2 354 854	2 557 000	202 146	8,58
Muud ülekanded (452)		1 210 034	1 548 380	338 346	27,96
Piirmäärad		1 210 034	1 548 380	338 346	27,96
Sotsiaaltoetused (41)		17 974 211	21 723 745	3 749 534	20,86
- kutseõppe õpilaste õppetoetused, koolitoit ja sõidusoodustused	20	8 312 821	8 353 080	40 259	0,48
- kutseõppe õpilaste õppetoetused, koolitoit ja sõidusoodustused	40	9 925	5 500	-4 425	-44,58
- kõrghariduse õppetoetused	20	8 800 563	12 422 563	3 622 000	41,16
- rakenduskõrgkoolide õpilaste õppetoetused	40	0	11 400	11 400	100,00
- riigi üldhariduskoolide õppetoetused	20	411 694	411 694	0	0,00
- F. J. Wiedemanni keeleauhind	20	32 000	32 000	0	0,00
- eesti keele tasemeksamite sooritamiseks tehtud keeleõppe kulude hüvitamine	20	29 911	29 911	0	0,00
- riigi teaduspreemiad ja teadustööde riiklike konkursside preemiad	20	377 297	377 297	0	0,00
- teadustöö stipendiumid	40	0	80 300	80 300	100,00

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		356 256 839	379 977 280	23 720 441	6,66
- osalemine rahvusvahelistes töörühmades ja uuringutes	20	76 311	76 311	0	0,00
- üldhariduse koolivõrgu ümberkorraldamise ettevalmistuskulud	30		4 142 001	4 142 001	100,00
- AS Audentes	20	975 803	975 803	0	0,00
- õppenõustamise arendamine	20	350 000	1 479 300	1 129 300	322,66
- rahvusvaheliste õppekavade arendamine	20	0	1 985 646	1 985 646	100,00
- õpilasüritused ja olümpiaadid	20	1 290 081	215 206	-1 074 875	-83,32
- haridusliku lõimumise arendamine	20	2 519 590	1 719 969	-799 621	-31,74
- hariduslike erivajadustega õpilaste õppevahendite hankimine	20	83 085	31 085	-52 000	-62,59
- keskkonnahariduse ja säästva arengu alane rahvusvaheline tegevus	20	25 600	25 600	0	0,00
- Eesti Ajaloo teadvustamine	20	166 677	166 677	0	0,00
- üldharidusvaldkonna tegevustoetused koostööpartneritele	20	170 942	70 942	-100 000	-58,50
kutseõppe õppekavade reform	20		5 000 000	5 000 000	100,00
- riiklik koolitustellimus era- ja munitsipaalkutseõppeasutustele	20	6 200 827	6 654 245	453 418	7,31
- era- ja munitsipaalkutseõppeasutuste kutseksamite läbiviimisega seotud kulud	20	155 784	108 266	-47 518	-30,50
- kõrgkoolide tegevustoetus	20	91 171 674	100 631 896	9 460 222	10,38
- keelestrateegiate rakendamine	20	1 511 177	1 557 739	46 562	3,08
- rahvuskaaslaste poliitika arendamine	20	591 331	591 331	0	0,00
- teadus-, haridus-, laste- ja noorteprojektid hasartmängumaksu laekumisest	56	2 354 854	2 557 000	202 146	8,58
- noortevolikogude toetus	20	173 000	173 000	0	0,00
- riskilaste programm, teaduskoostöö toetus ja stipendiumiprogramm	40	2 040 000	4 105 422	2 065 422	101,25
- Riiklik programm "Eesti keel ja kultuurimälu 2009-2013"	20	491 992	491 992	0	0,00
- riiklik programm "Eesti keele keeletehnoloogia 2011-2017"	20	765 342	765 342	0	0,00
- teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimine	20	7 159 923	7 159 923	0	0,00
- teaduskollektsioonid	20	764 863	764 863	0	0,00
- teadusraamatukogude teavikute soetamine	20	1 834 456	1 834 456	0	0,00
- teadus- ja arendustegevuse valdkonna tegevustoetused koostööpartneritele	20	316 943	483 036	166 093	52,40
- Eesti Teadusagentuur	20	9 991 198	10 440 966	449 768	4,50
- väikesemahulised valitsussektori sisesed toetused	20	549 246	0	-549 246	-100,00
- väikesemahulised toetused kohalike omavalitsuste asutustele	20	30 000	0	-30 000	-100,00
ühkordsed toetused noortevaldkonnas	20	211 487	64 500	-146 987	-69,50
- eksamite infosüsteemi tarkvara uuendamine	30	21 857	0	-21 857	-100,00
- Eesti Teaduste Akadeemia	30	270 000	0	-270 000	-100,00
- Tallinna Ülikooli Balti Filmi- ja Meediakooli õppeklassi sisustamine	30	75 000	0	-75 000	-100,00
Valitsussektorile		221 334 070	223 146 833	1 812 763	0,82

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
- riiklike õppekavade arendamine	20	191 735	250 640	58 905	30,72
Tallinna Tehnikaülikooli tegevustoetus	20	1 250 000	1 200 000	-50 000	-4,00
- hariduskulude toetus	20	0	7 690 659	7 690 659	100,00
- sise- ja välishindamise süsteemi arendamine	20	126 943	126 943	0	0,00
- maakondlikud nõustamiskomisjonid	20	116 191	116 191	0	0,00
- koolieelsete lasteasutuste muukeelsete laste eesti keele õpetajatele	20	319 558	319 558	0	0,00
- Tartu Ülikooli Teaduskool	20	525 021	465 021	-60 000	-11,43
- Tallinna Ülikooli Õpilaskadeemia ja Tallinna Tehnikaülikooli Tehnoloogiakool, Eesti Maaülikooli Loodusteadustekool	20	36 000	36 000	0	0,00
- Tiigrihüppe Sihtasutus	20	1 161 914	1 161 914	0	0,00
- Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus	20	2 410 102	4 110 102	1 700 000	70,54
- Sihtasutus Kutsekoda	20	246 762	246 762	0	0,00
- noorsootöö struktuuride toetused	20	889 778	889 778	0	0,00
- Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum	20	765 342	765 342	0	0,00
- riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuurid	20	559 291	523 717	-35 574	-6,36
- Eesti Teaduste Akadeemia	20	1 209 794	1 270 284	60 490	5,00
- Eesti Vabariigi ja Euroopa Elementaariosakestefüüsika Keskuse koostööleping	20	319 558	319 558	0	0,00
- teadus- ja arendusasutuste infrastruktuuri ülalpidamiskulud	20	6 066 046	0	-6 066 046	-100,00
- institutsionaalsed uurimistoetused	20	22 969 592	29 572 986	6 603 394	28,75
- Sihtasutus Teaduskeskus AHHA	20	2 040 178	332 341	-1 707 837	-83,71
- õppelaenu tagastamisega seotud kulud	10	565 446	446 900	-118 546	-20,97
Välisloetuste riiklik kaas- ja omafinantseering	31	26 218 528	17 847 603	-8 370 925	-31,93
- Sihtasutus Archimedes	20	3 174 555	3 316 886	142 331	4,48
- Sihtasutus Archimedes	40	89 347 402	96 273 174	6 925 772	7,75
- Sihtasutus Innove	20	1 955 547	3 187 423	1 231 876	62,99
- Sihtasutus Innove	40	58 868 787	52 677 051	-6 191 736	-10,52
Muudele residentidele		2 583 726	2 557 930	-25 796	-1,00
- MTÜ Eesti Olümpiakomitee	20	472 818	472 818	0	0,00
- Eestimaa Rahvuste Ühendus	20	126 353	126 353	0	0,00
- meediaväljaannete toetamine	20	46 464	46 464	0	0,00
- Eesti Füüsika Selts	20	31 956	31 956	0	0,00
- rahvusvaheliste kokkulepete täitmine seoses holokausti teemaga	20	12 782	12 782	0	0,00
- Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras	20	23 200	23 200	0	0,00
- Eesti Vabaharidusliit	20	54 644	54 644	0	0,00
- eesti keele ja kultuuri akadeemilise välisõppe programm	20	356 052	356 052	0	0,00
- Eesti Regionaal- ja Vähemuskeelte Liit	20	9 267	9 267	0	0,00
- Eesti Keele Sihtasutus	20	25 662	0	-25 662	-100,00
- MTÜ Fenno-Ugria Asutus	20	254 177	254 177	0	0,00
- noorteühingute aasta- ja projektitoetused	20	488 541	488 541	0	0,00
- noorteinfo arendamine ja noorsootöö-alase teadlikkuse tõstmine	20	30 805	30 805	0	0,00
- noortevaldkonna võrgustiku toetamine	20	157 159	157 159	0	0,00

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
- MTÜ Eesti Pärimusmuusika Keskus	20	260 696	260 696	0	0,00
- HIV/AIDSi Ennetamise Riiklikust Strateegiast tulenevad tegevused	20	76 502	76 502	0	0,00
- Mittetulundusühing Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium	20	153 068	153 068	0	0,00
- Ajalooseltsi aastapreemiad	20	384	250	-134	-34,90
- toetused eraarhivaalide omanikele	20	3 196	3 196	0	0,00
Muud ülekanded (452)		1 210 034	1 548 380	338 346	27,96
Muudele residentidele		452 100	802 100	350 000	77,42
- õpetaja ja pedagoogi lähtetoetus	10	452 000	802 000	350 000	77,43
- siseriiklikud liikmemaksud	20	100	100	0	0,00
Mitteresidentidele		757 934	746 280	-11 654	-1,54
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	757 934	746 280	-11 654	-1,54
Justiitsministeeriumi valitsemisala		6 728 321	6 592 692	-135 629	-2,02
Sotsiaaltoetused (41, 71)		2 142 319	1 810 148	-332 171	-15,51
Piirmäärad	10	2 122 217	1 783 181	-339 036	-15,98
Piirmäärad	20	20 102	26 967	6 865	34,15
Antud sihtotstarbelised toetused (450,71,601)		4 462 585	4 623 713	161 128	3,61
Piirmäärad	20	4 062 585	4 123 713	61 128	1,50
Edasiantavad maksud	59	400 000	500 000	100 000	25,00
Muud ülekanded (452)		123 417	158 831	35 414	28,69
Piirmäärad	20	108 717	146 431	37 714	34,69
Tulud ja tuludest sõltuvad kulud	40	14 700	12 400	-2 300	-15,65
Justiitsministeerium		4 171 175	4 267 709	96 534	2,31
Sotsiaaltoetused (41)		4 598	4 598	0	0,00
- õppetootused	20	1 598	1 598	0	0,00
- muud sotsiaalabi toetused ja eraldised füüsilistele isikutele	20	3 000	3 000	0	0,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		30 865	0	-30 865	-100,00
- muud toetused	20	30 865		-30 865	-100,00
Antud sihtotstarbelised toetused muudele residentidele (4508)		4 031 720	4 123 713	91 993	2,28
- Sihtasutus Iuridicum	20	12 782	12 782	0	0,00
- mittetulunduslike ühenduste õigusabi andmisega seotud tegevuste toetamine	20	85 000	110 000	25 000	29,41
- riigi poolt tasutav õigusabi ja Advokatuuri poolt avalik-õiguslike ülesannete täitmine	20	3 688 544	3 835 000	146 456	3,97
- eraldis kuritegevuse ennetamiseks	20	0	50 000	50 000	100,00
- Sisekaitseakadeemia	20	72 796	65 931	-6 865	-9,43
- Ida-Viru stipendiumid	20	19 200		-19 200	-100,00
- Rügireformi ettevalmistamine	20	0	50 000	50 000	100,00
- muud toetused	20	153 398	0	-153 398	-100,00
Muud ülekanded (452)		103 992	139 398	35 406	34,05
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	103 992	139 398	35 406	34,05
Prokuratuur		328 681	328 681	0	0,00
Sotsiaaltoetused (41)		327 181	327 181	0	0,00
- prokuröride eripensionid (a)	10	327 181	327 181	0	0,00
Muud ülekanded (452)		1 500	1 500	0	0,00

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	1 500	1 500	0	0,00
Eesti Kohtuekspertiisi Instituut		3 225	4 733	1 508	46,76
Muud ülekanded (452)		3 225	4 733	1 508	46,76
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	3 225	4 733	1 508	46,76
Esimese ja teise astme kohtud		1 795 036	1 456 000	-339 036	-18,89
Sotsiaaltoetused (41)		1 795 036	1 456 000	-339 036	-18,89
- kohtunike pensionid (a)	10	1 795 036	1 456 000	-339 036	-18,89
Registrite ja Infosüsteemide Keskus		14 700	13 200	-1 500	-10,20
Muud ülekanded (452)		14 700	13 200	-1 500	-10,20
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	2 300	800	-1 500	-65,22
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	40	12 400	12 400	0	0,00
Patendiamet		400 000	500 000	100 000	25,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		400 000	500 000	100 000	25,00
- Euroopa Patendiorganisatsioon (a)	59	400 000	500 000	100 000	25,00
Kinnipidamiskohad		15 504	22 369	6 865	44,28
Sotsiaaltoetused (41)		15 504	22 369	6 865	44,28
- sotsiaaltoetused vanglast vabanenutele ja muud toetused	20	15 504	22 369	6 865	44,28
Kaitseministeeriumi valitsemisala		45 680 570	46 711 610	1 031 040	2,26
Sotsiaaltoetused (41)		10 783 633	10 798 767	15 134	0,14
Piirmäärad		10 783 633	10 798 767	15 134	0,14
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		27 529 522	28 871 939	1 342 417	4,88
Piirmäärad		27 529 522	28 871 939	1 342 417	4,88
Muud ülekanded (452)		7 367 415	7 040 904	-326 511	-4,43
Piirmäärad		7 367 415	7 040 904	-326 511	-4,43
Kaitseministeerium		39 651 797	40 619 086	855 576	2,44
Sotsiaaltoetused (41)		4 754 860	4 706 243	-48 617	-1,02
Õppetootused ja teaduspreemiad	20	49 700	30 930	-18 770	-37,77
Kaitseväelaste eripensionid	71	4 058 214	4 355 755	297 541	7,33
Toetused hukkamise või vigastuse korral (a) (4138)	10	646 946	319 558	-327 388	-50,61
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		27 529 522	28 871 939	1 230 704	4,88
Kaitseliit	20	25 593 428	25 822 994	229 566	0,90
Õppelaenude tagastamisega seotud kulud (Kaitseliit)	20	36 267	31 240	-5 027	-13,86
Kohaliku omavalitsuse üksustele ja omavalitsusasutustele	20	45 697	60 000	14 303	31,30
Valitsussektorisse kuuluvatele muudele avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele	20	9 587	156 500	146 913	1 532,42
Valitsussektorisse kuuluvatele sihtasutustele	20	718 553	1 004 714	286 161	39,82
Muudele residentidele	20	521 979	944 087	422 108	80,87
NATO Energiajulgeoleku Keskuse ekspert	71	2 500	60 000	57 500	2 300,00
Kaitseväge juurdepääsuteede renoveerimiseks	71	0	50 000	50 000	100,00
Eesti Keele Instituut	71	101 511	105 724	4 213	4,15
Põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks (ü)	30	500 000	636 680	136 680	27,34
Muud ülekanded (452)		7 367 415	7 040 904	-326 511	-4,43

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud (ü)	30	7 367 415	7 040 904	-326 511	-4,43
Kaitsevägi		5 753 858	5 800 000	46 142	0,80
Sotsiaaltoetused (41)		5 753 858	5 800 000	46 142	0,80
Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks (a) (4137)	10	2 667 957	2 694 730	26 773	1,00
Ajateenijate toetus (a) (4138)	10	3 077 592	3 096 961	19 369	0,63
Toetused vigastuse korral (a) (4138)	10	8 309	8 309	0	0,00
Kaitseressursside Amet		274 915	292 524	21 609	6,41
Sotsiaaltoetused (41)		274 915	292 524	21 609	6,41
Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks (a) (4137)	10	26 515	27 524	1 009	3,81
Peretoetused	71	24 000	20 000	-4 000	-16,67
Asendusteenistuslaste toetus (a) (4138)	10	224 400	245 000	20 600	9,18
Keskkonnaministeeriumi valitsemisala		413 422 029	234 405 146	-179 016 883	-43,30
Sotsiaaltoetused (41)		7 030	9 474	2 444	34,77
Piirmäärad	20	7 030	9 474	2 444	34,77
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		412 739 484	233 545 778	-179 193 706	-43,42
Piirmäärad	20	3 499 081	1 553 021	-1 946 060	-55,62
Tuludest sõltuvad kulud	40	409 240 403	231 992 757	-177 247 646	-43,31
Muud ülekanded (452)		675 515	849 894	174 379	25,81
Piirmäärad	20	675 515	849 894	174 379	25,81
Keskkonnaministeerium		412 253 799	229 987 451	-182 266 348	-44,21
- kasvuhoonegaaside kvootide müügi arvelt ja roheline investeerimisstrateemia kohaselt rahastatavad projektid (a, ü)	40	251 390 000	69 300 000	-182 090 000	-72,43
- kliimamuutuste leevendamise seotud tegevusteks arenguriikides perioodil 2010-2012 rahvusvahelise kliimakokkuleppe raames (a, ü)	20	2 203 028	0	-2 203 028	-100,00
Sotsiaaltoetused (41)		7 030	9 474	2 444	34,77
- keskkonnapreemiad	20	7 030	9 474	2 444	34,77
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		157 978 226	159 828 083	1 849 857	1,17
- struktuuriotuse rakenduskeemid (avatud taotlemine ja investeringute kava)	40	157 850 403	159 666 283	1 815 880	1,15
- vääriselupaikade lepingulised toetused	20	127 823	161 800	33 977	26,58
Sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks		2 494 032	3 505 695	1 011 663	40,56
- välisabi projektide kaasfinantseerimine	20	0	267 124	267 124	100,00
- sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks	40	501 342	1 178 584	677 242	135,09
Valitsussektorisse kuuluvatele sihtasutustele		1 855 222	1 964 120	108 898	5,87
- SA Erametsakeskus	20	1 030 762	1 028 230	-2 532	-0,25
- SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, horisontaalne tehniline abi	40	766 940	878 370	111 430	14,53
- SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, elukeskkonna arendamise rakenduskava tehniline abi	40	57 520	57 520	0	0,00
Muudele residentidele		137 468	95 867	-41 601	-30,26
- Keskkonnaühenduste Koda	20	63 912	63 912	0	0,00
- MTÜ Eesti Looduskaitse Selts	20	31 956	31 955	-1	0,00

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
- Eesti Loodusuurijate Selts	20	0	0	0	-
Muud ülekanDED (452)		675 515	849 894	174 379	25,81
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	660 074	834 453	174 379	26,42
- maaparandusühistute liikmemaksud	20	15 441	15 441	0	0,00
Keskkonnaamet		320 877	912 000	591 123	184,22
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		320 877	912 000	591 123	184,22
Sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks		320 877	912 000	591 123	184,22
- sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks	20	320 877	0	-320 877	-100,00
- sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks	40		912 000	912 000	100,00
Kultuuriministeeriumi valitsemisala		90 562 429	92 051 091	1 488 662	1,64
Muud sotsiaaltoetused ja eraldised füüsilistele isikutele (4138)		610 320	622 670	12 350	2,02
Piirmäärad	20	610 320	622 670	12 350	2,02
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		89 620 824	91 054 871	1 434 047	1,60
Piirmäärad	20	87 185 778	89 295 933	2 110 155	2,42
Tuludest sõltuvad kulud	40	2 435 046	1 758 938	-676 108	-27,77
Muud ülekanDED (452)		331 285	373 550	42 265	12,76
Piirmäärad	20	331 285	373 550	42 265	12,76
Kultuuriministeerium		88 069 503	90 239 896	2 170 393	2,46
Muud sotsiaaltoetused ja eraldised füüsilistele isikutele (4138)		610 320	622 670	12 350	2,02
- kultuuri- ja spordistipendiumid	20	170 320	170 320	0	0,00
- riiklikud kultuuri- ja spordipreemiad	20	377 600	377 600	0	0,00
- riiklikud toetused olümpiavõitjatele	71	62 400	74 750	12 350	19,79
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		87 127 898	89 243 676	2 115 778	2,43
- valitsussektorisisesed eraldised õppelaenude põhiosa ja maksude kustutamiseks (a)	10	71 727	57 231	-14 496	-20,21
Kohaliku omavalitsuse üksustele ja omavalitsusasutustele		3 069 267	3 174 786	105 519	3,44
- rahvaraamatukogud	20	2 192 351	2 192 351	0	0,00
sellest rahvaraamatukogude tegevuskuludeks	20	514 462	514 462	0	0,00
sellest rahvaraamatukogude teavikud	20	1 677 889	1 677 889	0	0,00
- muuseumid	20	103 165	153 805	50 640	49,09
- teatrid	20	742 345	797 224	54 879	7,39
- linnaorkestrid	20	31 406	31 406	0	0,00
Valitsussektoris kuuluvatele muudele avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele		35 145 004	36 380 578	1 235 574	13,77
- Rahvusooper Estonia	20	7 010 167	7 597 085	586 918	8,37
- Eesti Rahvusraamatukogu	20	4 806 725	4 965 381	158 656	3,30
- Eesti Rahvusringhääling	20	23 328 112	23 818 112	490 000	2,10
Valitsussektoris kuuluvatele sihtasutustele		19 505 452	23 831 188	4 325 736	22,18
- Jõulumäe Tervisekeskuse Sihtasutus	20	473 531	439 784	-33 747	-7,13
-Sihtasutus Eesti Filmi Instituut	20	3 434 384	3 824 938	390 554	11,37
- Sihtasutus Virumaa Muuseumid	20	703 418	726 298	22 880	3,25
- Sihtasutus A. H. Tammsaare Muuseum	20	29 712	41 551	11 839	39,85
- Sihtasutus Eesti Draamateater	20	2 288 473	2 369 562	81 089	3,54
- Sihtasutus Vanalinna Teatrimaja	20	7 038	7 038	0	0,00

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
- Sihtasutus Vene Teater	20	1 601 719	1 631 521	29 802	1,86
- Sihtasutus Rakvere Teatrimaja	20	1 194 372	1 224 174	29 802	2,50
- Sihtasutus Ugala Teater	20	868 724	898 526	29 802	3,43
- Sihtasutus Endla Teater	20	637 546	877 348	239 802	37,61
- Teater Vanemuine SA	20		4 118 696	4 118 696	
- Teater NO99 SA	20		593 213	593 213	
- NUKU SA	20		861 329	861 329	
- Sihtasutus Kultuurileht	20	1 365 307	1 465 307	100 000	7,32
- Muuseumiehituse Sihtasutus	20	1 934 195	0	-1 934 195	-100,00
- Sihtasutus Tehvandi Spordikeskus	20	2 478 375	2 503 907	25 532	1,03
- Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus	20	1 438 175	1 444 624	6 449	0,45
- Sihtasutus UNESCO Rahvuslik Komisjon	20	107 894	110 108	2 214	2,05
- Tartu Jaani Kiriku Sihtasutus	20	255 647	0	-255 647	-100,00
- Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed	20	686 942	693 264	6 322	0,92
Antud projektitoetused		23 163 905	20 350 633	-2 813 272	-12,15
- projekti - ja tegevustoetused spordile ja kultuurile	20	18 062 886	15 132 369	-2 930 517	-16,22
- projekti - ja tegevustoetused kultuurile	40	2 435 046	1 758 938	-676 108	-27,77
- kaasfinantseerimine projektile Euroopa kolmandate riikide kodanike integreerimine	31		475 747		
- kaasfinantseerimine projektile Norra ja EMP vahendid	31		88 784		
- kultuuri - ja spordiprojektidele hasartmängumaksu laekumisest (a)	56	2 665 973	2 894 795	228 822	8,58
Sihtotstarbelised toetused põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks		6 172 543	5 449 260	-723 283	-11,72
sh kohaliku omavalitsuse üksustele ja omavalitsusasutustele	20	1 217 539	1 121 289	-96 250	-7,91
sh valitsussektorisse kuuluvatele muudele avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele		2 026 155	2 026 199	44	0,00
- Avalik-õiguslik Ringhääling	20	1 917 349	1 917 349	0	0,00
- Eesti Rahvusraamatukogu digitaalraamatukogu	20	31 956	32 000	44	0,14
- Eesti Rahvusraamatukogu hoone	20	76 850	76 850	0	0,00
sh valitsussektorisse kuuluvatele sihtasutustele		343 450	754 614	411 164	119,72
- Sihtasutus Viljandi Teater "Ugala"	20	140 000	0	-140 000	-100,00
- Sihtasutus Narva Aleksandri Kirik	20	115 379	106 303	-9 076	-7,87
- Sihtasutus A. H. Tammsaare Muuseum	20	22 369	0	-22 369	-100,00
- Sihtasutus Vene Teater	20	20 000	0	-20 000	-100,00
- Sihtasutus Pokumaa	20	45 702	0	-45 702	-100,00
- Teater Vanemuine SA	20	0	569 311	569 311	100,00
- Sihtasutus Rakvere Teatrimaja	20	0	50 000	50 000	100,00
- Sihtasutus Endla Teater	20	0	24 000	24 000	100,00
- Sihtasutus Virumaa Muuseumid	20	0	5 000	5 000	100,00
sh muudele residentidele	20	2 585 399	1 547 158	-1 038 241	-40,16
Muud ülekanded (452)		331 285	373 550	42 265	12,76
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	331 285	373 550	42 265	12,76
Muinsuskaitseamet		1 436 767	1 323 317	-113 450	-7,90

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		1 436 767	1 323 317	-113 450	-7,90
Pühakodade säilitamine ja areng	20	713 936	660 486	-53 450	-7,49
Toetus kultuurimälestiste omanikele ja valdajatele	20	73 626	73 626	0	0,00
Eesti ajaloolised looduslikud pühapaigad. Uurimine ja hoidmine.	20	74 000	14 000	-60 000	-81,08
Muinsuskaitseameti kinnismälestiste avariirestaureerimistööd	20	575 205	575 205	0	0,00
Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus		1 056 159	1 052 409	-3 750	-0,36
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		1 056 159	1 052 409	-3 750	-0,36
Rahvakultuuri toetused	20	1 056 159	1 052 409	-3 750	-0,36
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala		257 891 517	314 360 178	56 468 661	21,90
Sotsiaaltoetused (41)		0	0	0	-
Piirmäärad		0	0	0	-
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		232 202 711	277 786 815	45 584 104	19,63
Piirmäärad		82 888 113	95 865 157	12 977 044	15,66
Tuludest sõltuvad kulud		149 314 598	181 921 658	32 607 060	21,84
Muud ülekanded (452)		25 688 806	36 573 363	10 884 557	42,37
Piirmäärad		25 612 806	36 497 363	10 884 557	42,50
Tuludest sõltuvad kulud		76 000	76 000	0	0,00
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium		185 004 845	202 502 139	17 497 294	9,46
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		159 525 406	166 138 253	6 612 847	4,15
- ühistranspordi toetuste reserv	20	600 000	577 077	-22 923	-3,82
- Edelaraudtee AS	20	13 407 098	15 011 000	1 603 902	11,96
- Elektriraudtee AS	20	4 857 285	5 100 000	242 715	5,00
- AS Eesti Post	20	1 278 000	1 278 000	0	0,00
- AS Tallinna Lennujaam	20	1 400 000	1 400 000	0	0,00
- Väinamere Liinid OÜ	20	15 087 221	15 687 000	599 779	3,98
- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	20	10 847 306	12 255 566	1 408 260	12,98
- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	40	76 495 335	68 156 393	-8 338 942	-10,90
- Krediidid ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx	20	2 571 226	2 567 937	-3 289	-0,13
- Krediidid ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx	40	1 272 907	10 209 759	8 936 852	702,08
- muud mittetulundusühingud ja sihtasutused	20	483 912	777 000	293 088	60,57
- Šveitsi välisabi KOVidele	40	0	1 383 100	1 383 100	100,00
- Šveitsi välisabi KOVidele	31	0	269 174	269 174	100,00
- ühistranspordi sihtotstarbeline toetus vee- ja õhustranspordi korraldamiseks maavalitsustele	20	0	332 764	332 764	100,00
Antud sihtotstarbelised toetused valitsussektorile (4500)		28 535 477	30 040 345	1 504 868	5,27
Valitsussektorisised toetused		27 347 477	28 495 345	1 147 868	4,20
Riigile ja riigiasutustele		24 931 791	25 710 159	778 368	3,12
- elektrirongide piletikontrolli süsteem	20	0	97 923	97 923	100,00
- ühistranspordi sihtotstarbeline toetus vee- ja õhustranspordi korraldamiseks maavalitsustele	20	3 600 000	3 282 236	-317 764	-8,83
- ühistranspordi sihtotstarbeline toetus maanteetranspordi korraldamiseks maavalitsustele	20	21 331 791	22 330 000	998 209	4,68

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Valitsussektorisse kuuluvatele muudele avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele (4500.02)		862 500	1 200 000	337 500	39,13
- Eesti Arengufond	20	862 500	1 200 000	337 500	39,13
Valitsussektorisse kuuluvatele sihtasutustele (4500.03)		1 553 186	1 585 186	32 000	2,06
- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	20	0		0	-
- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	40	0		0	-
- Rügi Infokommunikatsiooni Sihtasutus	20	1 553 186	1 585 186	32 000	2,06
Antud sihtotstarbelised toetused muudele residentidele (4508)		1 188 000	1 545 000	357 000	30,05
- AS ALARA	20	428 000	428 000	0	0,00
- AS Metrosert	20	179 000	179 000	0	0,00
- SA Eesti Akrediteerimiskeskus	20	40 000	40 000	0	0,00
- MTÜ Eesti Standardikeskus	20	490 000	510 000	20 000	4,08
- tarbijakaitseühenduste toetamine	20	51 000	55 000	4 000	7,84
	20	0		0	-
- Toetus MTÜ-le Intellektuaalomandi ja Tehnologiasirde keskus (endine Patendiinfo keskus)	20	0	333 000	333 000	100,00
Sihtotstarbelised toetused põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks (4502)		2 689 639	1 093 138	-1 596 501	-59,36
Valitsussektorisisesed eraldised (4502.0)		191 735	500 000	308 265	160,78
- Rügi Infokommunikatsiooni Sihtasutus	20	191 735	500 000	308 265	160,78
Muud ülekanded muudele residentidele (4528)		2 497 904	593 138	-1 904 766	-76,25
- AS Tallinna Lennujaam	40	830 851	593 138	-237 713	-28,61
- Elektriraudtee AS (ü)	30	127 823	0	-127 823	-100,00
- Rügi Kinnisvara AS	20	1 539 230	0	-1 539 230	-100,00
- Sillamäe Linnavalitsus	40	0	0	0	-
Muud ülekanded (452)		25 479 439	36 363 886	10 884 447	42,72
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	2 154 102	2 001 176	-152 926	-7,10
- avalikult kasutatavate kohalike teede hoid	20	18 202 627	29 265 000	11 062 373	60,77
- AS Tallinna Lennujaam	20	4 747 710	4 747 710	0	0,00
- sideettevõtjad	20	375 000	350 000	-25 000	-6,67
Konkurentsiamet		113 895	113 895	0	0,00
Muud ülekanded (452)		113 895	113 895	0	0,00
- AS Eesti Post	40	76 000	76 000	0	0,00
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	37 895	37 895	0	0,00
Tehnilise Järelevalve Amet		33 555 674	66 364 633	32 808 959	97,77
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		33 551 594	66 360 443	32 808 849	97,79
Sihtotstarbelised toetused põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks (4502)		33 551 594	66 360 443	32 808 849	97,79
Muud ülekanded muudele residentidele (4528)		33 551 594	66 360 443	32 808 849	97,79
- Veeteede Ametile	40	0	9 619 732	9 619 732	100,00
- AS Tallinna Sadam	40	2 827 553	0	-2 827 553	-100,00
- AS Saarte Linnid	40	1 811 407	1 242 546	-568 861	-31,40
- Edelaraudtee Infrastruktuuri AS	40	1 843 117	0	-1 843 117	-100,00

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
- Elektriraudtee AS (ü)	31	795 150	7 366 050	6 570 900	826,37
- Elektriraudtee AS	40	4 505 850	41 740 950	37 235 100	826,37
- AS EVR Infra	40	21 768 517	6 391 165	-15 377 352	-70,64
Muud ülekanDED (452)		4 080	4 190	110	2,70
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	4 080	4 190	110	2,70
Maanteeamet		29 126 453	31 233 499	2 107 046	7,23
Sotsiaaltoetused (41)		0	0	0	-
Muud sotsiaaltoetused füüsilistele isikutele (4138)	20	0	0	0	-
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		29 035 061	31 142 107	2 107 046	7,26
- projekt OSAMAT	20	0	300 000	300 000	100,00
Sihtotstarbelised toetused põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks (4502)		29 035 061	30 842 107	1 807 046	6,22
Kohaliku omavalitsuse üksustele ja omavalitsusasutustele	40	29 035 061	30 842 107	1 807 046	6,22
Muud ülekanDED (452)		91 392	91 392	0	0,00
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	91 392	91 392	0	0,00
Patendiamet		0	0	0	-
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		0	0	0	-
- Euroopa Patendiorganisatsioon (a)		0	0	0	-
Riigi Infosüsteemi Amet		10 090 650	14 146 012	4 055 362	40,19
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	20	1 166 650	2 403 244	1 236 594	106,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)	40	8 924 000	11 742 768	2 818 768	31,59
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala		314 787 036	296 883 072	-17 903 964	-5,69
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		314 471 552	296 562 389	-17 909 163	-5,70
Piirmäärad		82 701 045	66 883 378	-15 817 667	-19,13
Tuludest sõltuvad kulud		231 770 507	229 679 011	908 505	-0,90
Muud ülekanDED (452)		315 484	320 683	5 199	1,65
Piirmäärad		303 523	308 722	5 199	1,71
Tuludest sõltuvad kulud		11 961	11 961	0	0,00
Põllumajandusministeerium		6 999 645	3 032 780	-3 966 865	-56,67
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		6 763 080	2 796 708	-3 966 372	-58,65
- loomsete jäätmete kokkuveo ja kahjutustamisega seotud kulude osaline kompenseerimine	20	754 157	754 157	0	0,00
- kalanduse rakenduskava tehnilise abi meede	31	111 845	111 845	0	0,00
	40	335 535	335 535	0	0,00
- kalanduse rakenduskava	31	1 000 000	0	-1 000 000	-100,00
	40	3 000 000	0	-3 000 000	-100,00
- mikrotootmise pilootprojekt	30	138 000	0	-138 000	-100,00
- koostööprojektid	31	0	25 000	25 000	100,00
- Eesti Maaülikool	20	51 129	371 129	320 000	625,87
- Maaelu Edendamise Sihtasutus	20	510 950	656 892	145 942	28,56
- Vaimela Tootearenduskeskus	20	62 000	0	-62 000	-100,00
- mittetulundusühingud	20	799 464	542 150	-257 314	-32,19
Muud ülekanDED (452)		236 565	236 072	-493	-0,21
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	236 565	236 072	-493	-0,21

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet		307 708 471	293 765 681	-13 942 790	-4,53
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		307 708 471	293 765 681	-13 942 790	-4,53
- maaelu arengukava	31	36 756 535	28 073 259	-8 683 276	-23,62
	40	116 150 042	98 684 779	-17 465 263	-15,04
- maaelu arengukava tehnilise abi meede	31	820 544	820 191	-353	-0,04
	40	2 461 632	2 460 573	-1 059	-0,04
- põllumajanduse turukorraldus	31	47 432	49 595	2 163	4,56
	40	3 739 741	3 109 595	-630 146	-16,85
- koolipiimatoetus	20	1 066 486	1 000 000	-66 486	-6,23
	40	581 016	645 000	63 984	11,01
- koolipuuvilja toetus	31	95 867	130 000	34 133	35,60
	40	287 602	390 000	102 398	35,60
- ühtne pindalatoetus ja täiendavad otsetoetused põllumajandustootjatele	20	32 844 144	22 406 711	-10 437 433	-31,78
	40	92 042 000	101 174 000	9 132 000	9,92
- teavitamis- ja müügi edendamise toetus	31	0	127 823	127 823	100,00
	40	214 104	214 104	0	0,00
- maaelu ja põllumajanduse arendamine	20	3 739 000	4 420 000	681 000	18,21
- kalanduse rakenduskava	31	3 843 492	7 334 626	3 491 134	90,83
	40	11 680 601	21 122 250	9 441 649	80,83
- kalanduse turukorraldus	40	1 278 233	1 543 175	264 942	20,73
- kalanduse arengutoetused	20	60 000	60 000	0	0,00
Põllumajandusamet		33 103	35 922	2 819	8,52
Muud ülekanded (452)		33 103	35 922	2 819	8,52
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	33 103	35 922	2 819	8,52
Veterinaar- ja Toiduamet		25 290	27 800	2 510	9,92
Muud ülekanded (452)		25 290	27 800	2 510	9,92
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	25 290	27 800	2 510	9,92
Jõudluskontrolli Keskus		11 961	11 961	0	0,00
Muud ülekanded (452)		11 961	11 961	0	0,00
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	40	11 961	11 961	0	0,00
Põllumajandusuuringute Keskus		8 565	8 928	363	4,24
Muud ülekanded (452)		8 565	8 928	363	4,24
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	8 565	8 928	363	4,24
Rahandusministeeriumi valitsemisala		166 748 509	169 809 124	3 060 615	1,84
Piirmäärad	00	162 238 201	166 457 524	4 219 323	2,60
Tuludest sõltuvad kulud	20	4 510 308	3 351 600	-1 158 708	-25,69
Sotsiaaltoetused (41)		511 293	511 300	7	0,00
Piirmäärad	00	511 293	511 300	7	0,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		20 965 341	8 903 982	-12 061 359	-57,53
Piirmäärad	00	16 455 033	5 552 382	-10 902 651	-66,26
Tuludest sõltuvad kulud	20	4 510 308	3 351 600	-1 158 708	-25,69
Muud ülekanded (452)		145 271 875	160 393 842	15 121 967	10,41
Piirmäärad	00	145 271 875	160 393 842	15 121 967	10,41
Rahandusministeerium		15 244 737	3 461 042	-11 783 695	-77,30

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		15 244 737	3 461 042	-11 783 695	-77,30
- Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra finantsmehhanismi ja NGO fondi vahendid (a)	40	0	5 000	5 000	100,00
- Rahanduslase aruandluse rakendamine EL õigustikus	40	0	95 100	95 100	100,00
- Šveitsi toetuse NGO fondi (valitsusväliste organisatsioonide projektide toetamiseks)	40	752 200	650 000	-102 200	-13,59
- prioriteetse suuna "Suurem haldusvõimekus" vahendid	40	3 758 108	2 601 500	-1 156 608	-30,78
- rahva ja eluruumide loendus	20	9 874 989	0	-9 874 989	-100,00
- AS Eesti Post	20	0	0	0	-
- registripõhine rahva ja eluruumide loendus (ü)	30	749 998	0	-749 998	-100,00
- audiitorkogule avaliku audiitorjärelvalve läbiviimise eest (ü)	30	109 442	109 442	0	0,00
Maksu- ja Tolliamet		38 120	45 120	7 000	18,36
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		1 900	1 900	0	0,00
- stipendium Sisekaitseakadeemia maksu- ja tolli erialade üliõpilastele	20	1 900	1 900	0	0,00
Muud ülekanded (452)		36 220	43 220	7 000	19,33
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	36 220	43 220	7 000	19,33
Üleriigilised kulud		151 465 652	166 302 962	14 837 310	9,80
Antud toetused ja muud ülekanded (4)		151 465 652	166 302 962	14 837 310	9,80
- Euroopa Liidule	10			0	-
Sotsiaaltoetused (41)		511 293	511 300	7	0,00
- riigipoolsed kanded kogumispensioni fondi	10			0	-
- õigusabi -, alusetult vabaduse võtmisega tekitatud kahjude hüvitamise kulud	10	511 293	511 300	7	0,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		5 718 704	5 441 040	-277 664	-4,86
- muude asutuste õppelaenude tagasimaksmisega seotud kulud	10	88 041	88 040	-1	0,00
- KOVidele õppelaenude tagasimaksmisega seotud kulud	10	3 277 692	3 000 000	-277 692	-8,47
- õppelaenu riigitagatis	10	2 352 971	2 353 000	29	0,00
Muud ülekanded (452)		145 235 655	160 350 622	15 114 967	10,41
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	3 042 611	3 042 610	-1	0,00
- Euroopa Liidule		142 135 132	157 250 100	15 114 968	10,63
- Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus	31	57 912	57 912	0	0,00
Siseministeeriumi valitsemisala		27 427 584	26 735 754	-680 595	-2,52
Sotsiaaltoetused (41)		10 054 193	11 822 066	1 767 873	17,58
Piirmäärad		10 054 193	11 822 066	1 767 873	17,58
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		17 338 584	14 862 137	-2 465 212	-14,28
Piirmäärad		9 736 388	8 179 889	-1 545 264	-15,99
Tuludest sõltuvad kulud		7 602 196	6 682 248	-919 948	-12,10
Muud ülekanded (452)		34 807	51 551	16 744	48,11
Piirmäärad		34 807	51 551	16 744	48,11
Siseministeerium		17 194 266	14 736 593	-2 457 673	-14,29
Sotsiaaltoetused (41)		1 965	2 000	35	1,78
Õppetootused (4134)	20	1 965	2 000	35	1,78

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		17 177 004	14 717 593	-2 459 411	-14,32
Euroopa Pagulasfond, Välispiirifond, Europa Tagasipöördumifond	31	3 928 171	2 211 142	-1 717 029	-43,71
Euroopa Pagulasfond, Välispiirifond, Europa Tagasipöördumifond	40	4 865 188	6 654 102	1 788 914	36,77
Euroopa Pagulasfondi, Välispiirifondi, Europa Tagasipöördumifondi välisvahendid	40	10 187	10 187	0	0,00
Rahandusministeeriumi auditi personalikuludeks					
Eesti-Läti-Vene programmi "Narva-Ivangorodi piiripunktide rekonstrueerimine" projekt	31	118 000	0	-118 000	-100,00
Eesti-Läti-Vene programmi "Narva-Ivangorodi piiripunktide rekonstrueerimine" projekt	40	2 700 000	0	-2 700 000	-100,00
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	31	4 493	3 000	-1 493	-33,23
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus	40	26 821	17 959	-8 862	-33,04
Erakonnad	20	5 412 678	5 412 678	0	0,00
Muud sihtotstarbelised eraldised	20	111 466	408 525	297 059	266,50
Muud ülekanded (452)		15 297	17 000	1 703	11,13
Siseriiklikud liikmemaksud	20	1 155	1 000	-155	-13,42
Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	14 142	16 000	1 858	13,14
Politsei- ja Piirivalveamet		9 411 303	11 099 033	8 029	17,93
Sotsiaaltoetused (41)		9 355 793	11 029 117	-17 612	17,89
Õppetootused (4134)	20	4 154	4 155	1	0,02
Muud sotsiaalabitoetused ja eraldised füüsilistele isikutele (4138)	20	38 489	24 927	-13 562	-35,24
Hüvitised väljasaadetavatele	20	639	639	0	0,00
Toetused hukkamise ja vigastuse korral (4138)	20	52 301	48 250	-4 051	-7,75
Politseiametnike pension (a)	71	9 260 210	10 951 146	1 690 936	18,26
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		36 800	37 565	12 000	2,08
Välisotustuste riiklik kaas- ja omafinantseering	31	11 235	0	-11 235	-100,00
MTÜ Eesti Naabrivalve	20	25 565	37 565	12 000	46,94
Muud ülekanded (452)		18 710	32 351	13 641	72,91
Siseriiklikud liikmemaksud	20	562	562	0	0,00
Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	18 148	31 789	13 641	75,17
Päästeamet		375 578	358 285	-17 293	-4,60
Sotsiaaltoetused (41)		257 694	259 066	1 372	0,53
Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks (4137)	20	20 173	17 191	-2 982	-14,78
Muud sotsiaalabitoetused ja eraldised füüsilistele isikutele (4138)	20	25 817	26 540	723	2,80
Sotsiaalabitoetused valitsussektori töötajatele (414)	20	211 704	215 335	3 631	1,72
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		117 084	98 369	-18 715	-15,98
Eraldis Kärü Tuletõrje Seltsile	20	0	4 000	4 000	100,00
Eraldisid mittetulundusühingutele	20	103 569	94 369	-9 200	-8,88
Välisotustuste riiklik kaas- ja omafinantseering	31	13 515	0	-13 515	-100,00
Muud ülekanded (452)		800	850	50	6,25
Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	800	850	50	6,25
Siseministeeriumi Infotehnoloogia- ja arenduskeskus		0	1 350	1 350	100,00
Muud ülekanded (452)		0	1 350	1 350	100,00

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Siseriiklikud liikmemaksud	20	0	1 350	1 350	100,00
Sisekaitseakadeemia		446 437	540 493	94 056	21,07
Sotsiaaltoetused (41)		438 741	531 883	93 142	21,23
Õppetoetused (4134)	20	438 741	531 883	93 142	21,23
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		7 696	8 610	914	11,88
Valitsussektorisse kuuluvatele sihtasutustele	20	7 696	8 610	914	11,88
Siseministeeriumi regionaalministri valitsemisala		164 414 190	136 123 874	-28 290 316	-17,21
Antud toetused ja muud ülekanded (4, 60)		164 414 190	136 123 874	-28 290 316	-17,21
Piirmäärad	20	14 811 001	16 683 358	1 872 357	12,64
<i>sh välisloetuste kaas- ja omafinantseering</i>	31	3 746 004	3 678 278	-67 726	-1,81
Tuludest sõltuvad kulud	40	103 081 796	71 383 687	-31 698 109	-30,75
Laekumised riigiasutustelt	20	44 006 393	45 326 329	1 319 936	3,00
Edasiantavad maksud (60)	56	2 515 000	2 730 500	215 500	8,57
Konsolideerimata eelarve		164 414 190	136 123 874	-28 290 316	-17,21
Siseministeerium regionaalminister		119 664 780	90 444 387	-29 220 393	-24,42
Antud toetused ja muud ülekanded (4)		119 664 780	90 444 387	-29 220 393	-24,42
- erakondade III lugemisel lisatud eraldised	20	1 523 547	1 628 700	105 153	6,90
- regionaalarengu toetamine	20	10 462 175	11 976 684	1 514 509	14,48
	40	102 566 470	71 383 687	-31 182 783	-30,40
- Kodanikuühiskonna Sihtkapital	20	1 156 801	1 278 233	121 432	10,50
- kodanikualgatuse ja -hariduse projektid	20	0	0	0	-
- hasartmängumaksud regionaalsete investeringute andmise programm	56	2 515 000	2 730 500	215 500	8,57
- usuliste ühenduste toetamine	20	671 072	671 072	0	0,00
- Sihtasutus Eesti Represseeritute Abistamise Fond	20	255 646	255 646	0	0,00
- muud sihtotstarbelised eraldised	20	403 922	462 444	58 522	14,49
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	110 147	57 421	-52 726	-47,87
Maavalitsused		44 749 410	45 679 487	930 077	2,08
Antud toetused ja muud ülekanded (4)		44 749 410	45 679 487	930 077	2,08
- laste riiklik hoolekanne	40	12 443 074	13 569 570	1 126 496	9,05
- täisealiste isikute hoolekanne üldhoolduseks	40	188 126	194 126	6 000	3,19
- proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite soetamine puuetega inimestele	40	6 430 671	5 839 689	-590 982	-9,19
- proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite eraldamise korralduskulud	40	12 785	12 785	0	0,00
- maanteetranspordi korraldamine	40	21 331 791	22 330 000	998 209	4,68
- vee- ja õhustranspordi korraldamine	40	3 600 000	3 282 236	-317 764	-8,83
- kolmepoolne teenuste osutamise leping el.rongides piletite kontrollimiseks	40	0	97 923	97 923	100,00
	20	515 326	0	-515 326	-100,00
- Tallinna Linnavalitsuse, tervishoiu- ja perekonnaseisualane tegevus	20	227 637	353 158	125 521	55,14
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala konsolideeritud		2 686 617 368	2 869 296 148	182 678 780	6,80
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala konsolideerimata		2 705 691 997	2 888 912 318	183 220 321	6,77

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Välisloetuste riiklik kaas- ja omafinantseering (4)		2 151 128	2 248 864	97 736	4,54
Piirmäärad	31	2 151 128	2 248 864	97 736	4,54
Sotsiaaltoetused (41)		838 055 038	867 686 145	29 631 107	3,54
Piirmäärad	10	832 312 383	859 602 489	27 290 106	3,28
Piirmäärad	20	5 742 655	8 083 656	2 341 001	40,77
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		87 646 303	104 392 121	16 745 818	19,11
Piirmäärad	10	14 292	13 015	-1 277	-8,94
Piirmäärad	20	44 376 036	48 495 667	4 119 631	9,28
Tuludest sõltuvad kulud	40	43 255 975	55 883 439	12 627 464	29,19
Muud ülekanded (452)		361 899	351 518	-10 381	-2,87
Piirmäärad	20	361 899	351 518	-10 381	-2,87
Siirded (71)	20	19 074 629	19 616 170	541 541	2,84
Muud tegevuskulud (41, 450, 60)		1 758 403 000	1 894 617 500	136 214 500	7,75
Edasiantavad maksud (41)	51	983 400 000	1 064 343 606	80 943 606	8,23
Edasiantavad maksud (60)	51	771 884 000	826 886 394	55 002 394	7,13
Edasiantavad maksud (450)	56	2 347 000	2 549 000	202 000	8,61
Edasiantavad maksud (60)	56	772 000	838 500	66 500	8,61
Sotsiaalministeerium		60 320 220	59 195 167	-1 125 053	-1,87
- välisloetuste riiklik kaas- ja omafinantseering	31	629 424	846 750	217 326	34,53
Sotsiaaltoetused (41)		23 085 000	20 992 929	-2 092 071	-9,06
- lähtetoetus arstidele esimese residentuuri järgselt tööle asumisel kohalikku või üldhaiglasse (2012. a artikkel 450)	10	60 000	150 000	90 000	150,00
- töötutoetus (4132)	10	6 425 000	8 932 598	2 507 598	39,03
- erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks töötute eest (4137)	10	16 600 000	11 910 331	-4 689 669	-28,25
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		36 291 004	37 055 502	764 498	2,11
- õppelaenu tagasimaksmisega seotud kulud	10	14 292	13 015	-1 277	-8,94
- eraldi aktiivseteks tööturumeetmeteks Töötukassale	20	4 000 000	3 017 728	-982 272	-24,56
- ravikindlustuseta isikute vältimatu ravi	20	7 049 296	7 441 350	392 054	5,56
- Eesti E-tervise Sihtasutus	20	2 131 977	2 310 916	178 939	8,39
- ühekordsed toetused mittetulundusühingutele	20	393 235	215 300	-177 935	-45,25
- sotsiaalkaitse toetused	20	1 325 706	712 747	-612 959	-46,24
- tervisekaitse toetused	20	348 000	833 029	485 029	139,38
- viljatusravi hüvitamine	20	1 319 073	1 739 747	420 674	31,89
- Tartu Ülikoolile residentuurikuludeks	20	8 024 125	10 097 433	2 073 308	25,84
- Tartu Ülikoolile geenivaramu pidamiseks ja säilitamiseks	20	290 798	290 798	0	0,00
- sotsiaalkaitse toetus (välisloetused)	40	11 394 502	10 383 439	-1 011 063	-8,87
Sihtotstarbelised toetused põhivara soetamiseks ja renoveerimiseks (450)		33 277 467	46 902 114	13 624 647	40,94
- haiglavõrgu arendamine	40	25 000 000	33 500 000	8 500 000	34,00
- AS Hoolekandeteenused	31	1 521 704	1 402 114	-119 590	-7,86
- AS Hoolekandeteenused	40	6 755 763	12 000 000	5 244 237	77,63
Muud ülekanded (452)		314 792	299 986	-14 806	-4,70
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	314 792	299 986	-14 806	-4,70
Siirded (71)		19 074 629	19 616 170	541 541	2,84

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
- laste riiklik hoolekanne	20	12 443 074	13 569 570	1 126 496	9,05
- täisealiste isikute hoolekanne üldhooldekodudes	20	188 126	194 126	6 000	3,19
- proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite eraldamise korralduskulud	20	12 785	12 785	0	0,00
- proteesid, ortopeedilised ja muud abivahendid puuetega inimestele	20	6 430 644	5 839 689	-590 955	-9,19
Muud tegevuskulud (41, 450, 60)		775 003 000	830 273 894	55 270 894	7,13
- Eesti Haigekassa riikliku ravikindlustuse kulud (601)	51	771 884 000	826 886 394	55 002 394	7,13
- hasartmängumaksu laekumisest pere-, meditsiini-, hoolekande-, vanurite ning puuetega inimeste projektidele (450)	56	2 347 000	2 549 000	202 000	8,61
- Eesti Punasele Ristile hasartmängumaksu laekumisest (601)	56	772 000	838 500	66 500	8,61
Raviamet		18 500	20 762	2 262	12,23
Muud ülekanded (452)		18 500	20 762	2 262	12,23
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	18 500	20 762	2 262	12,23
Sotsiaalkindlustusamet		808 256 906	569 485 456	-238 771 450	-29,54
Sotsiaaltoetused (41)		792 505 741	551 923 028	-240 582 713	-30,36
Sotsiaalkindlustustoetused (a) (410)		375 190 404	387 998 156	12 807 752	3,41
- riiklik pensionikindlustus (4100)	10	353 876 722	366 282 128	12 405 406	3,51
- riiklik pensionikindlustus (4100)	51	983 400 000	1 064 343 606	80 943 606	8,23
- rahvapensionid ja pensionilisad (4102)	10	21 313 682	21 716 028	402 346	1,89
Peretoetused (4130)		273 008 600	271 818 545	-1 190 055	-0,44
- peretoetused	10	98 992 600	101 098 545	2 105 945	2,13
- peretoetused	10	16 000	20 000	4 000	25,00
- vanemahüvitis	10	174 000 000	170 700 000	-3 300 000	-1,90
Toetused puuetega inimestele ja nende hooldajatele (4133)		65 686 295	73 822 796	8 136 501	12,39
- puuetega inimeste igakuulised toetused	10	59 964 200	65 784 700	5 820 500	9,71
- ühekordsed ja perioodilised toetused puuetega inimestele	20	133 639	133 639	0	0,00
- erivajadustega inimeste rehabilitatsioon	20	2 623 848	3 509 448	885 600	33,75
- erivajadustega laste rehabilitatsioon	20	2 964 608	4 395 009	1 430 401	48,25
Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks (a) (4137)	10	61 389 900	67 174 000	5 784 100	9,42
Muud sotsiaalabitoetused ja toetused füüsilistele isikutele (4138)		16 455 042	20 438 030	3 982 988	24,21
- toetused õppelaenu kustutamiseks lapse sünni korral	10	1 633 619	1 227 978	-405 641	-24,83
- kahjuhüvitised seoses tööõnnetustega	10	8 855 200	4 800 000	-4 055 200	-45,79
- matusetootused	10	115 041	115 041	0	0,00
- sotsiaaltoetused vanaduspensionieas välisriigist Eestisse asunutele	10	77 800	77 076	-724	-0,93
- kuriteoohvrite hüvitis ja abi	10	263 171	408 060	144 889	55,06
- täiendavate lapsepuhkuse päevade, pikendatud põhipuhkuse, lapsinvaliidi vanema igakuulise puhkepäeva ja lapsetoetmise vaheaja tasud	10	1 885 000	3 556 107	1 671 107	88,65

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
- isapuhkus	10	0	3 729 018	3 729 018	100,00
- elatisabi	10	150 030	180 000	29 970	19,98
- toetused represseeritutele	10	2 170 000	2 170 000	0	0,00
- toetuse kohustusliku kogumispensioni fondi	10	1 228 487	4 100 000	2 871 513	233,74
- toetused olümpiavõitjatele	10	76 694	74 750	-1 944	-2,53
Sotsiaaltoetused valitsussektori töötajatele (414)		23 279 237	25 396 129	2 116 892	9,09
- kaitseväelaste pension	10	4 058 214	4 355 755	297 541	7,33
- politsei- ja piirivalveametnike pension	10	9 260 210	10 951 146	1 690 936	18,26
- riigikontrolli ametnike pension	10	314 756	350 000	35 244	11,20
- riigikohtunike ning I ja II astme kohtu kohtunike pensionisuurendus	10	2 358 976	1 906 000	-452 976	-19,20
- prokuröride pensionisuurendus	10	327 181	327 181	0	0,00
- õiguskantsleri pensionisuurendus	10	33 000	25 000	-8 000	-24,24
- avalike teenistujate pensionisuurendus	10	6 926 900	7 481 047	554 147	8,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		15 737 573	17 546 728	1 809 155	11,50
- psüühiliste erivajadustega inimeste hoolekanne	20	15 737 573	17 546 728	1 809 155	11,50
Muud ülekanded (452)		13 592	15 700	2 108	15,51
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	13 592	15 700	2 108	15,51
Terviseamet		297 953	297 953	0	0,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		294 953	294 953	0	0,00
- AS Lõuna-Eesti Haigla tegevusvaru haldamisega seotud kuludeks	20	294 953	294 953	0	0,00
Muud ülekanded (452)		3 000	3 000	0	0,00
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	3 000	3 000	0	0,00
Tööinspeksioon		715	770	55	7,69
Muud ülekanded (452)		715	770	55	7,69
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	715	770	55	7,69
Soolise Võrdõiguslikkuse ja Võrdse Kohtlemise Voliniku Kantselei		1 000	1 000	0	0,00
Muud ülekanded (452)		1 000	1 000	0	0,00
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	1 000	1 000	0	0,00
Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus		5 500	5 500	0	0,00
Muud ülekanded (452)		5 500	5 500	0	0,00
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	5 500	5 500	0	0,00
Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskus		20 560	45 560	25 000	121,60
Sotsiaaltoetused (41)		20 560	45 560	25 000	121,60
Muud sotsiaalabitoetused ja toetused füüsilistele isikutele (4138)	20	20 560	45 560	25 000	121,60
Tervise Arengu Instituut		3 511 810	3 999 738	487 928	13,89
- sotsiaalkaitse toetused	40	105 710	0	-105 710	-100,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		3 401 300	3 994 938	593 638	17,45
- riiklikud ennetusstrategiad	20	3 401 300	3 994 938	593 638	17,45
Muud ülekanded (452)		4 800	4 800	0	0,00
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	4 800	4 800	0	0,00

Grupp/majanduslik sisu/toetuse nimetus	Liik	2012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus (%)
Välisministeerium		9 316 867	13 908 086	4 591 219	49,28
Antud toetused (4)		9 316 867	25 000	-9 291 867	-99,73
- demokraatia arendamine	20	0	0	0	-
- tsiviilmissioonid	20	8 264	25 000	16 736	202,52
Sotsiaaltoetused (41)		1 900	1 900	0	0,00
Piirmäärad	20	1 900	1 900	0	0,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		4 686 703	8 140 703	3 454 000	73,70
Piirmäärad	20	4 686 703	8 140 703	3 481 000	61,40
Muud ülekanded (452)		4 620 000	5 740 483	1 120 483	24,25
Piirmäärad	20	4 620 000	5 740 483	1 120 483	24,25
Sotsiaaltoetused (41)		1 900	1 900	0	0,00
Õppetoetused (4134)	20	1 900	1 900	0	0,00
Antud sihtotstarbelised toetused (450)		4 686 703	8 140 703	3 454 000	73,70
- Eesti Lipu Selts	20	0	3 000	3 000	100,00
- MTÜ BCRS	20	0	15 000	15 000	100,00
- Tallinna Inglise Kolledž	20	95 867	95 867	0	0,00
- Rahvaste Õiguste Instituut	20	45 000	0	-45 000	-100,00
- Sihtasutus Eesti Välispoliitika Instituut	20	102 260	102 260	0	0,00
- arengukoostööga tegelevad organisatsioonid	20	277 623	271 624	-5 999	-2,16
- muud toetused	20	21 752	17 252	-4 500	-20,69
- arengu- ja humanitaarabi	20	4 144 201	7 635 700	3 491 499	84,25
Muud ülekanded (452)		4 620 000	5 740 483	1 120 483	24,25
- rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	20	4 620 000	5 740 483	1 120 483	24,25

LISA 4 TÖÖJÕU- JA MAJANDAMISKULUD ASUTUSTE LÕIKES

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
RIIK KOKKU	1 122 093 222	1 174 235 374	52 142 152	4,65
Arvestuslikud	16 050 164	21 093 105	5 042 941	31,42
Kindlaksmääratud	906 734 366	956 804 998	50 070 632	5,52
Ülekantavad	103 701 335	102 183 946	-1 517 389	-1,46
Välisotustuste riiklik kaasfinantseerimine	6 949 237	7 979 862	1 030 625	14,83
Tuludest sõltuvad kulud	88 658 120	86 173 463	-2 484 657	-2,80
Riigikogu haldusala	15 425 535	16 383 960	958 425	6,21
Arvestuslikud	5 935 678	7 756 451	1 820 773	30,68
Kindlaksmääratud	9 489 857	8 627 509	-862 348	-9,09
Riigikogu Kantslei	15 290 663	15 947 837	657 174	4,30
Arvestuslikud	5 935 678	7 756 451	1 820 773	30,68
Kindlaksmääratud	9 354 985	8 191 386	-1 163 599	-12,44
Vabariigi Valimiskomisjon	102 938	388 123	285 185	277,05
Kindlaksmääratud	102 938	388 123	285 185	277,05
Erakondade rahastamise järelevalve komisjon	31 934	48 000	16 066	50,31
Kindlaksmääratud	31 934	48 000	16 066	50,31

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
<u>Vabariigi Presidendi Kantselei</u>	3 253 584	3 323 130	69 546	2,14
Arvestuslikud	136 936	141 045	4 109	3,00
Kindlaksmääratud	3 089 166	3 154 603	65 437	2,12
Tuludest sõltuvad kulud	27 482	27 482	0	0,00
<u>Riigikontroll</u>	4 207 508	4 471 763	264 255	6,28
Arvestuslikud	3 149 954	3 346 916	196 962	6,25
Kindlaksmääratud	1 057 554	1 124 847	67 293	6,36
<u>Õiguskantsleri Kantselei</u>	1 967 979	2 042 558	74 579	3,79
Arvestuslikud	10 304	6 970	-3 334	-32,36
Kindlaksmääratud	1 957 675	2 035 588	77 913	3,98
<u>Riigikohus</u>	4 161 869	4 269 988	108 119	2,60
Arvestuslikud	12 968	1 261 503	1 248 535	9 627,81
Kindlaksmääratud	4 085 033	3 000 985	-1 084 048	-26,54
Tuludest sõltuvad kulud	63 868	7 500	-56 368	-88,26
<u>Riigikantselei</u>	5 706 005	6 433 956	727 951	12,76
Arvestuslikud	48 145	48 145	0	0,00
Kindlaksmääratud	4 904 355	5 807 869	903 514	18,42
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	95 749	86 690	-9 059	-9,46
Tuludest sõltuvad kulud	657 756	491 252	-166 504	-25,31
<u>Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusala</u>	111 546 392	116 775 384	5 228 992	4,69
Arvestuslikud	350 435	230 799	-119 636	-34,14
Kindlaksmääratud	96 052 835	101 743 860	5 691 025	5,92
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	260 730	151 467	-109 263	-41,91
Tuludest sõltuvad kulud	14 882 392	14 649 258	-233 134	-1,57
Haridus- ja Teadusministeerium	8 055 261	9 305 563	1 250 302	15,52
Arvestuslikud	350 435	18 283	-332 152	-94,78
Kindlaksmääratud	7 017 500	8 568 046	1 550 546	22,10
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	79 132	111 040	31 908	40,32
Tuludest sõltuvad kulud	608 194	608 194	0	0,00
Keeleinspeksioon	260 531	296 246	35 715	13,71
Kindlaksmääratud	260 531	296 246	35 715	13,71
Rahvusarhiiv	3 682 214	4 014 815	332 601	9,03
Arvestuslikud	0	10 448	10 448	100,00
Kindlaksmääratud	3 507 607	3 644 914	137 307	3,91
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	36 911	40 427	3 516	9,53
Tuludest sõltuvad kulud	137 696	319 026	181 330	131,69
Eesti Hariduse ja Teaduse Andmesidevõrk	584 538	570 450	-14 088	-2,41
Arvestuslikud	0	3 111	3 111	100,00
Kindlaksmääratud	467 472	467 472	0	0,00
Tuludest sõltuvad kulud	117 066	99 867	-17 199	-14,69
Eesti Noorsootöö Keskus	621 112	587 367	-33 745	-5,43
Arvestuslikud	0	2 844	2 844	100,00
Kindlaksmääratud	408 789	372 200	-36 589	-8,95
Tuludest sõltuvad kulud	212 323	212 323	0	0,00
Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus	836 741	0	-836 741	-100,00
Kindlaksmääratud	828 821	0	-828 821	-100,00
Tuludest sõltuvad kulud	7 920	0	-7 920	-100,00

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kutseõppeasutused	52 117 501	53 027 806	910 305	1,75
Arvestuslikud	0	87 877	87 877	100,00
Kindlaksmääratud	42 896 904	44 462 104	1 565 200	3,65
Tuludest sõltuvad kulud	9 220 597	8 477 825	-742 772	-8,06
Rakenduskõrgkoolid	20 798 732	21 512 935	714 203	3,43
Arvestuslikud	0	35 063	35 063	100,00
Kindlaksmääratud	17 617 494	18 020 442	402 948	2,29
Tuludest sõltuvad kulud	3 181 238	3 457 430	276 192	8,68
Riigi üldhariduskoolid	22 839 316	25 511 858	2 672 542	11,70
Arvestuslikud	0	73 173	73 173	100,00
Kindlaksmääratud	22 209 360	24 984 512	2 775 152	12,50
Tuludest sõltuvad kulud	629 956	454 173	-175 783	-27,90
Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala riigi teadus- ja arendusasutused	1 750 446	1 948 344	197 898	11,31
Kindlaksmääratud	838 357	927 924	89 567	10,68
Tuludest sõltuvad kulud	767 402	1 020 420	253 018	32,97
Justitsministeeriumi valitsemisala	94 992 191	103 672 801	8 680 610	9,14
Arvestuslikud	432 534	402 372	-30 162	-6,97
Kindlaksmääratud	88 806 267	97 661 168	8 854 901	9,97
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	254 316	261 489	7 173	2,82
Tuludest sõltuvad kulud	5 499 074	5 347 772	-151 302	-2,75
Justitsministeerium	8 931 583	10 020 618	1 089 035	12,19
Arvestuslikud	432 534	402 372	-30 162	-6,97
Kindlaksmääratud	6 890 930	7 887 326	996 396	14,46
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	25 980	158 618	132 638	510,54
Tuludest sõltuvad kulud	1 582 139	1 572 302	-9 837	-0,62
Prokuratuur	8 764 761	9 469 565	704 804	8,04
Kindlaksmääratud	8 764 761	9 469 565	704 804	8,04
Eesti Kohtuekspertiisi Instituut	5 740 874	5 924 950	184 076	3,21
Kindlaksmääratud	5 558 754	5 655 225	96 471	1,74
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	14 007	4 774	-9 233	-65,92
Tuludest sõltuvad	168 113	264 951	96 838	57,60
Registrite ja Infosüsteemide Keskus	6 895 650	6 819 393	-76 257	-1,11
Kindlaksmääratud	3 904 604	3 919 163	14 559	0,37
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	214 329	98 097	-116 232	-54,23
Tuludest sõltuvad	2 776 717	2 802 133	25 416	0,92
Patendiamet	1 257 850	1 255 533	-2 317	-0,18
Kindlaksmääratud	1 244 850	1 242 533	-2 317	-0,19
Tuludest sõltuvad	13 000	13 000	0	0,00
Andmekaitse Inspeksioon	586 423	631 329	44 906	7,66
Kindlaksmääratud	586 423	631 329	44 906	7,66
Esimese ja teise astme kohtud	25 016 503	29 008 276	3 991 773	15,96
Kindlaksmääratud	25 016 203	29 007 976	3 991 773	15,96
Tuludest sõltuvad	300	300	0	0,00
Kinnipidamiskohad	37 798 547	40 543 137	2 744 590	7,26
Kindlaksmääratud	36 839 742	39 848 051	3 008 309	8,17
Tuludest sõltuvad	958 805	695 086	-263 719	-27,50
Kaitseministeeriumi valitsemisala	243 116 654	256 399 024	13 282 370	5,46
Arvestuslikud	517 570	361 297	-156 273	-30,19

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kindlaksmääratud	143 436 072	155 355 105	11 919 033	8,31
Ülekantavad	99 153 512	100 673 122	1 519 610	1,53
Tuludest sõltuvad	9 500	9 500	0	0,00
Kaitseministeerium	50 554 729	70 477 498	19 922 769	39,41
Arvestuslikud	517 570	361 297	-156 273	-30,19
Kindlaksmääratud	11 924 620	12 726 609	801 989	6,73
Ülekantavad	38 112 539	57 389 592	19 277 053	50,58
Kaitsevägi	188 526 481	181 430 616	-7 095 865	-3,76
Kindlaksmääratud	127 485 508	138 147 086	10 661 578	8,36
Ülekantavad	61 040 973	43 283 530	-17 757 443	-29,09
Laidoneri Muuseum	552 821	597 744	44 923	8,13
Kindlaksmääratud	550 321	595 244	44 923	8,16
Tuludest sõltuvad	2 500	2 500	0	0,00
Seli Tervisekeskus	470 963	490 104	19 141	4,06
Kindlaksmääratud	463 963	483 104	19 141	4,13
Tuludest sõltuvad	7 000	7 000	0	0,00
Kaitseressursside Amet	3 011 660	3 403 062	391 402	13,00
Kindlaksmääratud	3 011 660	3 403 062	391 402	13,00
Keskonnaministeeriumi valitsemisala	55 614 168	63 834 112	8 219 944	14,78
Arvestuslikud	181 287	138 580	-42 707	-23,56
Kindlaksmääratud	39 205 490	40 528 419	1 322 929	3,37
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	485 637	439 193	-46 444	-9,56
Tuludest sõltuvad	15 741 754	22 727 920	6 986 166	44,38
Keskonnaministeerium	21 792 982	22 903 068	1 110 086	5,09
Arvestuslikud	181 287	138 580	-42 707	-23,56
Kindlaksmääratud	10 107 730	10 445 124	337 394	3,34
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	211 256	86 904	-124 352	-58,86
Tuludest sõltuvad	11 292 709	12 232 460	939 751	8,32
Maa-amet	8 722 085	9 254 585	532 500	6,11
Kindlaksmääratud	8 646 358	8 921 934	275 576	3,19
Tuludest sõltuvad	75 727	332 651	256 924	339,28
Keskonnainspeksioon	6 010 877	6 110 834	99 957	1,66
Kindlaksmääratud	5 536 032	5 701 928	165 896	3,00
Tuludest sõltuvad	474 845	408 906	-65 939	-13,89
Keskonnateabe Keskus	3 050 160	7 750 377	4 700 217	154,10
Kindlaksmääratud	2 869 256	2 869 256	0	0,00
Tuludest sõltuvad	180 904	4 881 121	4 700 217	2 598,18
Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut	2 579 922	2 965 979	386 057	14,96
Kindlaksmääratud	2 103 329	2 453 035	349 706	16,63
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	9 805	13 219	3 414	34,82
Tuludest sõltuvad	466 788	499 725	32 937	7,06
Põlula Kalakasvatusekeskus	182 660	182 660	0	0,00
Kindlaksmääratud	182 660	182 660	0	0,00
Keskonnaamet	12 856 618	14 206 362	1 349 744	10,50
Kindlaksmääratud	9 404 353	9 548 710	144 357	1,54
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	237 914	319 257		
Tuludest sõltuvad	3 214 351	4 338 395	1 124 044	34,97
Eesti Loodusmuuseum	418 864	460 247	41 383	9,88
Kindlaksmääratud	355 772	405 772	50 000	14,05

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	26 662	19 813	-6 849	-25,69
Tuludest sõltuvad	36 430	34 662	-1 768	-4,85
Kultuuriministeeriumi valitsemisala	49 192 916	34 284 174	-14 908 742	-30,31
Arvestuslikud	119 165	94 756	-24 409	-20,48
Kindlaksmääratud	28 762 654	25 935 211	-2 827 443	-9,83
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	206 309	160 955	-45 354	-21,98
Tuludest sõltuvad	20 104 788	8 093 252	-12 011 536	-59,74
Kultuuriministeerium	4 137 903	4 949 173	811 270	19,61
Arvestuslikud	21 178	66 162	44 984	212,41
Kindlaksmääratud	4 064 101	4 641 799	577 698	14,21
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	13 156	33 660	20 504	155,85
Tuludest sõltuvad	39 468	207 552	168 084	425,87
Muinsuskaitseamet	1 568 303	1 527 822	-40 481	-2,58
Arvestuslikud	7 533	0	-7 533	-100,00
Kindlaksmääratud	1 306 007	1 351 668	45 661	3,50
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	30 851	24 977	-5 874	-19,04
Tuludest sõltuvad	223 912	151 177	-72 735	-32,48
Eesti Hoiuraamatukogu	452 907	456 131	3 224	0,71
Kindlaksmääratud	431 879	455 781	23 902	5,53
Tuludest sõltuvad	21 028	350	-20 678	-98,34
Eesti Lastekirjanduse Keskus	322 445	382 983	60 538	18,77
Kindlaksmääratud	320 528	362 433	41 905	13,07
Tuludest sõltuvad	1 917	20 550	18 633	971,99
Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus	409 061	434 523	25 462	6,22
Arvestuslikud	2 063	0	-2 063	-100,00
Kindlaksmääratud	376 848	401 523	24 675	6,55
Tuludest sõltuvad	30 150	33 000	2 850	9,45
Võru Instituut	195 695	185 187	-10 508	-5,37
Kindlaksmääratud	161 760	177 687	15 927	9,85
Tuludest sõltuvad	33 935	7 500	-26 435	-77,90
Kontserdiorganisatsioonid	8 041 001	8 604 538	563 537	7,01
Arvestuslikud	16 910	5 545	-11 365	-67,21
Kindlaksmääratud	5 481 434	5 854 153	372 719	6,80
Tuludest sõltuvad	2 542 657	2 744 840	202 183	7,95
Muuseumid	24 741 039	17 078 101	-7 662 938	-30,97
Arvestuslikud	33 320	23 049	-10 271	-30,83
Kindlaksmääratud	10 811 655	12 054 451	1 242 796	11,49
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	162 302	102 318	-59 984	-36,96
Tuludest sõltuvad	13 733 762	4 898 283	-8 835 479	-64,33
Teatrid	9 324 562	665 716	-8 658 846	-92,86
Arvestuslikud	38 161	0	-38 161	-100,00
Kindlaksmääratud	5 808 442	635 716	-5 172 726	-89,06
Tuludest sõltuvad	3 477 959	30 000	-3 447 959	-99,14
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	101 419 870	102 672 748	1 252 878	1,24
Arvestuslikud	1 597 791	1 673 582	75 791	4,74
Kindlaksmääratud	90 118 737	96 072 275	5 953 538	6,61
Ülekantavad	4 547 823	627 823	-3 920 000	-86,20

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	1 347 610	902 359	-445 251	-33,04
Tuludest sõltuvad	3 807 909	3 396 709	-411 200	-10,80
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	9 963 040	10 308 120	345 080	3,46
Arvestuslikud	0	75 791	75 791	100,00
Kindlaksmääratud	8 318 600	9 361 031	1 042 431	12,53
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	186 690	162 278	-24 412	-13,08
Tuludest sõltuvad	1 457 750	709 020	-748 730	-51,36
Konkurentsiamet	1 822 703	1 822 783	80	0,00
Kindlaksmääratud	1 822 447	1 822 527	80	0,00
Tuludest sõltuvad	256	256	0	0,00
Tarbijakaitseamet	1 519 086	1 583 105	64 019	4,21
Kindlaksmääratud	1 424 496	1 484 793	60 297	4,23
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	46 656	46 656	0	0,00
Tuludest sõltuvad	47 934	51 656	3 722	7,76
Tehnilise Järelevalve Amet	3 333 962	3 519 844	185 882	5,58
Kindlaksmääratud	2 226 569	2 352 024	125 455	5,63
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	1 095 090	674 251	-420 839	-38,43
Tuludest sõltuvad	12 303	493 569	481 266	3 911,78
Patendiinfo keskus	339 072	0	-339 072	-100,00
Kindlaksmääratud	333 000	0	-333 000	-100,00
Tuludest sõltuvad	6 072	0	-6 072	-100,00
Lennuamet	1 064 596	1 074 795	10 199	0,96
Kindlaksmääratud	1 062 295	1 072 295	10 000	0,94
Tuludest sõltuvad	2 301	2 500	199	8,65
Maanteeamet	63 746 801	68 656 972	4 910 171	7,70
Arvestuslikud	1 597 791	1 597 791	0	0,00
Kindlaksmääratud	61 467 653	66 249 329	4 781 676	7,78
Tuludest sõltuvad	681 357	809 852	128 495	18,86
Veeteede Amet	14 037 064	10 214 293	-3 822 771	-27,23
Kindlaksmääratud	9 206 871	9 286 470	79 599	0,86
Ülekantavad	4 547 823	627 823	-3 920 000	-86,20
Tuludest sõltuvad	282 370	300 000	17 630	6,24
Riigi Infosüsteemi Amet	5 593 546	5 492 836	-100 710	-1,80
Kindlaksmääratud	4 256 806	4 443 806	187 000	4,39
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	19 174	19 174	0	0,00
Tuludest sõltuvad	1 317 566	1 029 856	-287 710	-21,84
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala	42 511 183	44 629 597	2 118 414	4,98
Arvestuslikud	168 426	120 230	-48 196	-28,62
Kindlaksmääratud	30 850 404	32 541 183	1 690 779	5,48
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	1 796 058	2 474 518	678 460	37,77
Tuludest sõltuvad	9 696 295	9 493 666	-202 629	-2,09
Põllumajandusministeerium	10 073 599	10 604 532	530 933	5,27
Arvestuslikud	168 426	120 230	-48 196	-28,62
Kindlaksmääratud	9 041 567	9 617 601	576 034	6,37
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	417 822	606 378	188 556	45,13
Tuludest sõltuvad	445 784	260 323	-185 461	-41,60
Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet	9 724 306	9 914 972	190 666	1,96

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Kindlaksmääratud	6 683 390	7 255 679	572 289	8,56
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	616 743	679 554	62 811	10,18
Tuludest sõltuvad	2 424 173	1 979 739	-444 434	-18,33
Põllumajandusamet	4 840 193	4 972 659	132 466	2,74
Kindlaksmääratud	4 658 011	4 774 990	116 979	2,51
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	7 669	7 669	100,00
Tuludest sõltuvad	182 182	190 000	7 818	4,29
Veterinaar- ja Toiduamet	7 695 490	8 314 835	619 345	8,05
Kindlaksmääratud	5 523 253	5 707 270	184 017	3,33
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	152 114	466 140	314 026	206,44
Tuludest sõltuvad	2 020 123	2 141 425	121 302	6,00
Jõudluskontrolli Keskus	1 278 248	1 283 948	5 700	0,45
Kindlaksmääratud	449 809	464 109	14 300	3,18
Tuludest sõltuvad	828 439	819 839	-8 600	-1,04
Maamajanduse Infokeskus	452 168	518 523	66 355	14,67
Kindlaksmääratud	340 778	349 613	8 835	2,59
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	57 520		
Tuludest sõltuvad	111 390	111 390	0	0,00
Põllumajandusuuringute Keskus	2 220 671	2 386 897	166 226	7,49
Kindlaksmääratud	1 615 471	1 640 994	25 523	1,58
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	40 903	40 903	100,00
Tuludest sõltuvad	605 200	705 000	99 800	16,49
Veterinaar- ja Toidulaboratoorium	3 317 287	3 336 525	19 238	0,58
Kindlaksmääratud	1 222 699	1 251 896	29 197	2,39
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	577 708	577 708	0	0,00
Tuludest sõltuvad	1 516 880	1 506 921	-9 959	-0,66
Põllumajandusmuuseumid	933 702	945 556	11 854	1,27
Kindlaksmääratud	840 939	847 369	6 430	0,76
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	9 587	9 587	0	0,00
Tuludest sõltuvad	83 176	88 600	5 424	6,52
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala teadus- ja arendusasutused	1 975 519	2 351 150	375 631	19,01
Kindlaksmääratud	474 487	631 662	157 175	33,13
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	22 084	29 059	6 975	31,58
Tuludest sõltuvad	1 478 948	1 690 429	211 481	14,30
Rahandusministeeriumi valitsemisala	66 316 506	68 241 561	1 925 055	2,90
Arvestuslikud	1 598 466	4 485 472	2 887 006	180,61
Kindlaksmääratud	61 588 282	59 581 183	-2 007 099	-3,26
Ülekantavad	0	883 001	883 001	100,00
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	436 117	501 045	64 928	14,89
Tuludest sõltuvad	2 693 641	2 790 860	97 219	3,61
Rahandusministeerium	17 628 347	15 318 630	-2 309 717	-13,10
Arvestuslikud	927 394	3 814 400	2 887 006	311,30
Kindlaksmääratud	14 437 863	9 131 525	-5 306 338	-36,75
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	340 247	416 045	75 798	22,28
Tuludest sõltuvad	1 922 843	1 956 660	33 817	1,76
Maksu- ja Tolliamet	38 408 783	39 146 420	737 637	1,92
Arvestuslikud	671 072	671 072	0	0,00
Kindlaksmääratud	37 290 869	38 075 348	784 479	2,10
Tuludest sõltuvad	446 842	400 000	-46 842	-10,48

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Statistikaamet	5 610 212	6 971 554	1 361 342	24,27
Kindlaksmääratud	5 190 386	5 569 353	378 967	7,30
Ülekantavad	0	883 001	883 001	100,00
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	95 870	85 000	-10 870	-11,34
Tuludest sõltuvad	323 956	434 200	110 244	34,03
Riigi Tugiteenuste Keskus	606 033	2 292 172	1 686 139	278,23
Kindlaksmääratud	606 033	2 292 172	1 686 139	278,23
Rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskus	4 063 131	4 512 785	449 654	11,07
Kindlaksmääratud	4 063 131	4 512 785	449 654	11,07
Siseministeeriumi valitsemisala	209 504 817	225 067 054	15 562 237	7,43
Arvestuslikud	1 530 000	790 000	-740 000	-48,37
Kindlaksmääratud	203 499 567	218 876 368	15 376 801	7,56
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	608 967	631 628	22 661	3,72
Tuludest sõltuvad	3 866 283	4 769 058	902 775	23,35
Siseministeerium	9 780 282	10 582 867	802 585	8,21
Arvestuslikud	1 530 000	790 000	-740 000	-48,37
Kindlaksmääratud	7 807 127	9 179 309	1 372 182	17,58
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	55 361	139 965	84 604	152,82
Tuludest sõltuvad	387 794	473 593	85 799	22,12
Politsei- ja Piirivalveamet	129 279 016	138 448 292	9 169 276	7,09
Kindlaksmääratud	128 143 399	136 983 547	8 840 148	6,90
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	283 760	278 100	-5 660	-1,99
Tuludest sõltuvad	851 857	1 186 645	334 788	39,30
Häirekeskus	3 146 809	4 492 596	1 345 787	42,77
Kindlaksmääratud	3 123 724	4 136 823	1 013 099	32,43
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	23 085	0	-23 085	-100,00
Tuludest sõltuvad	0	355 773	355 773	100,00
Päästeamet	44 709 324	46 344 498	1 635 174	3,66
Kindlaksmääratud	43 361 525	45 031 055	1 669 530	3,85
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	169 252	141 951	-27 301	-16,13
Tuludest sõltuvad	1 178 547	1 171 492	-7 055	-0,60
Sisekaitseakadeemia	8 340 603	9 132 675	792 072	9,50
Kindlaksmääratud	6 840 979	7 608 265	767 286	11,22
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	51 539	71 612	20 073	38,95
Tuludest sõltuvad	1 448 085	1 452 798	4 713	0,33
Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus	14 248 783	16 066 126	1 817 343	12,75
Kindlaksmääratud	14 222 813	15 937 369	1 714 556	12,05
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	25 970	0	-25 970	-100,00
Tuludest sõltuvad	0	128 757	128 757	100,00
Siseministeeriumi regionaalministri valitsemisala	12 733 796	13 404 437	670 641	5,27
Kindlaksmääratud	10 812 113	11 565 133	753 020	6,96
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	530 666	555 452	24 786	4,67
Tuludest sõltuvad	1 391 017	1 283 852	-107 165	-7,70
Siseministeerium (regionaalminister)	2 365 783	2 589 415	223 632	9,45
Kindlaksmääratud	1 298 365	1 716 479	418 114	32,20
Välisotuste riiklik kaasfinantseerimine	398 709	372 849	-25 860	-6,49
Tuludest sõltuvad	668 709	500 087	-168 622	-25,22

	2012	2013	Muutus 2013/2012	Muutus (%)
Viljandi Maavalitsus	10 368 013	10 815 022	447 009	4,31
Kindlaksmääratud	9 513 748	9 848 654	334 906	3,52
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	131 957	182 603	50 646	38,38
Tuludest sõltuvad	722 308	783 765	61 457	8,51
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala	64 922 490	71 585 457	6 662 967	10,26
Arvestuslikud	194 522	194 181	-341	-0,18
Kindlaksmääratud	53 712 352	56 586 728	2 874 376	5,35
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	927 078	1 815 066	887 988	95,78
Tuludest sõltuvad	10 088 538	12 989 482	2 900 944	28,75
Sotsiaalministeerium	11 317 631	14 928 726	3 611 095	31,91
Arvestuslikud	194 522	194 181	-341	-0,18
Kindlaksmääratud	7 799 465	7 973 834	174 369	2,24
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	566 255	1 115 848	549 593	97,06
Tuludest sõltuvad	2 757 389	5 644 863	2 887 474	104,72
Raviamet	1 971 107	2 205 066	233 959	11,87
Kindlaksmääratud	195 133	290 717	95 584	48,98
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	26 701	26 701	100,00
Tuludest sõltuvad	1 775 974	1 887 648	111 674	6,29
Sotsiaalkindlustusamet	9 382 695	9 211 490	-171 205	-1,82
Kindlaksmääratud	9 348 132	9 164 423	-183 709	-1,97
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	34 563	47 067	12 504	36,18
Tööinspeksioon	2 342 442	2 840 333	497 891	21,26
Kindlaksmääratud	1 701 308	1 793 436	92 128	5,42
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	52 377	113 242	60 865	116,21
Tuludest sõltuvad	588 757	933 655	344 898	58,58
Riikliku Lepitaja Kantselei	83 773	85 977	2 204	2,63
Kindlaksmääratud	83 773	85 977	2 204	2,63
Soolise Võrdõiguslikkuse ja Võrdse Kohtlemise Voliniku Kantselei	59 786	62 351	2 565	4,29
Kindlaksmääratud	59 786	62 351	2 565	4,29
Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus	2 112 568	1 687 506	-425 062	-20,12
Kindlaksmääratud	1 341 010	1 416 816	75 806	5,65
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	99 044	108 803	9 759	9,85
Tuludest sõltuvad	672 514	161 887	-510 627	-75,93
Terviseamet	31 813 664	34 681 329	2 867 665	9,01
Kindlaksmääratud	30 158 164	32 679 074	2 520 910	8,36
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	9 605	11 195	1 590	16,55
Tuludest sõltuvad	1 645 895	1 991 060	345 165	20,97
Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskus	156 802	186 851	30 049	19,16
Kindlaksmääratud	156 802	186 851	30 049	19,16
Tervise Arengu Instituut	5 682 022	5 695 828	13 806	0,24
Kindlaksmääratud	2 868 779	2 933 249	64 470	2,25
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	165 234	392 210	226 976	137,37
Tuludest sõltuvad	2 648 009	2 370 369	-277 640	-10,48
Välisministeerium	35 506 756	36 743 670	1 236 914	3,48
Arvestuslikud	65 983	40 806	-25 177	-38,16
Kindlaksmääratud	35 312 950	36 606 964	1 294 014	3,66
Tuludest sõltuvad	127 823	95 900	-31 923	-24,97

LISA 5 FINANTSKULUD

	2012	2013	Muutus 2011/2012	Muutus (%)
RIIK KOKKU	9 581 676	14 489 152	4 907 476	51,22
Arvestusliku kulud	8 622 328	13 396 633	4 774 305	55,37
Kindlaksmääratud kulud	689 989	993 171	303 182	43,94
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	14 902	14 902	100,00
Tuludest sõltuvad kulud	269 359	84 446	-184 913	-68,65
<u>Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala</u>	463 478	543 571	80 093	17,28
Kindlaksmääratud kulud	463 478	543 571	80 093	17,28
Rakenduskõrgkoolid	463 478	543 571	80 093	17,28
Kindlaksmääratud kulud	463 478	543 571	80 093	17,28
<u>Justiitsministeeriumi valitsemisala</u>	4 378 520	4 391 168	12 648	0,29
Kindlaksmääratud kulud	4 378 520	4 391 168	12 648	0,29
Eesti Kohtuekspertiisi Instituut	689 989	687 453	-2 536	-0,37
Kindlaksmääratud kulud	689 989	687 453	-2 536	-0,37
Kinnipidamiskohad	3 688 531	3 703 715	15 184	0,41
Kindlaksmääratud kulud	3 688 531	3 703 715	15 184	0,41
<u>Kultuuriministeeriumi valitsemisala</u>	736 915	727 944	-8 971	-1,22
Kindlaksmääratud kulud	467 556	421 303	-46 253	-9,89
Tuludest sõltuvad kulud	269 359	306 641	37 282	13,84
Kontserdiorganisatsioonid	730 037	724 577	-5 460	-0,75
Kindlaksmääratud kulud	461 228	417 936	-43 292	-9,39
Tuludest sõltuvad kulud	268 809	306 641	37 832	14,07
Teatrid	6 878	3 367	-3 511	-51,05
Kindlaksmääratud kulud	6 328	3 367	-2 961	-46,79
Tuludest sõltuvad kulud	550	0	-550	-100,00
<u>Rahandusministeeriumi valitsemisala</u>	8 622 328	13 396 633	4 774 305	55,37
Arvestusliku kulud	8 622 328	13 396 633	4 774 305	55,37
Rahandusministeerium	8 200 000	12 974 303	4 774 303	58,22
Arvestusliku kulud	8 200 000	12 974 303	4 774 303	58,22
Maksu- ja Tolliamet	422 328	422 330	2	0,00
Arvestusliku kulud	422 328	422 330	2	0,00
<u>Siseministeeriumi valitsemisala</u>	0	405 066	405 066	100,00
Kindlaksmääratud kulud	0	305 718	305 718	100,00
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	14 902	14 902	100,00
Tuludest sõltuvad kulud	0	84 446	84 446	100,00
Politsei- ja Piirivalveamet	0	305 718	305 718	100,00
Kindlaksmääratud kulud	0	305 718	305 718	100,00
Päästeamet	0	99 348	99 348	100,00
Välisloetuste riiklik kaasfinantseerimine	0	14 902	14 902	100,00
Tuludest sõltuvad kulud	0	84 446	84 446	100,00

LISA 6 VÄLISTOETUSED

Välisloetuste allikas	Finantseerimise allikas	2 012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus %
	Riik kokku	1 106 653 236	1 042 619 994	-64 033 242	-5,79
	Välisloetused	1 003 055 117	952 662 219	-50 392 898	-5,02
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	103 598 119	89 957 775	-13 640 344	-13,17
	<i>sellest omafinantseering</i>	<i>23 567 263</i>	<i>11 345 148</i>	<i>-12 222 115</i>	<i>-51,86</i>
ERF (Euroopa Regionaalarengu Fond)	Välisloetused	374 979 252	332 309 527	-42 669 725	-11,38
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	30 902 446	20 191 448	-10 710 998	-34,66
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Välisloetused	76 744 472	62 606 776	-14 137 696	-18,42
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	5 854 499	6 015 113	160 614	2,74
ÜF (Ühtekuuluvusfond)	Välisloetused	284 486 430	282 837 421	-1 649 009	-0,58
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	12 289 850	14 684 739	2 394 889	19,49
EAFRD (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond)	Välisloetused	120 455 549	102 989 227	-17 466 322	-14,50
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	38 383 614	29 976 831	-8 406 783	-21,90
EAGF (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond)	Välisloetused	100 032 437	108 400 375	8 367 938	8,37
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	875 076	1 350 226	475 150	54,30
EFF (Euroopa Kalandusfond)	Välisloetused	15 461 921	21 718 108	6 256 187	40,46
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	5 196 541	7 718 187	2 521 646	48,53
Euroopa Komisjon	Välisloetused	10 399 673	10 952 577	552 904	5,32
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	6 499 158	4 658 638	-1 840 520	-28,32
Norra ja EMP finantsinstrument	Välisloetused	6 726 880	14 451 051	7 724 171	114,83
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	849 190	2 345 341	1 496 151	176,19
Šveitsi-Eesti koostööprogramm	Välisloetused	4 827 103	6 793 722	1 966 619	40,74
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	981 976	767 104	-214 872	-21,88
Interreg	Välisloetused	1 286 543	1 046 500	-240 043	-18,66
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	323 420	232 563	-90 857	-28,09
Muud mitteresidendid	Välisloetused	7 654 857	8 556 935	902 078	11,78
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	1 442 349	2 017 585	575 236	39,88
Riigikantselei haldusala	Kokku	751 505	577 942	-173 563	-23,10

<u>Välis</u> toetuste allikas	Finantseerimise allikas	2 012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus %
	Välis toetused	655 756	491 252	-164 504	-25,09
	Riiklik kaas- ja oma finantseering	95 749	86 690	-9 059	-9,46
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Välis	655 756	491 252	-164 504	-25,09
	Riiklik kaas- ja oma	95 749	86 690	-9 059	-9,46
Riigikohus	Kokku	6 000	6 000	0	100,00
	Välis toetused	6 000	6 000	0	100,00
Muud mitteresidendid	Välis	6 000	6 000	0	100,00
Haridus- ja Teadus ministeeriumi valitsemisala	Kokku	178 698 858	174 790 557	-3 908 301	-2,19
	Välis toetused	152 102 600	156 608 695	4 506 095	2,96
	Riiklik kaas- ja oma finantseering	26 596 258	18 181 862	-8 414 396	-31,64
	<i>sellest oma</i> finantseering	<i>23 097 127</i>	<i>9 740 593</i>	<i>-13 356 534</i>	<i>-57,83</i>
Euroopa Komisjon	Välis	3 998	76 716	72 718	1818,86
	Riiklik kaas- ja oma	0	335 288	335 288	100,00
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Välis	41 598 001	35 284 892	-6 313 109	-15,18
	Riiklik kaas- ja oma	4 170 018	3 577 900	-592 118	-14,20
ERF (Euroopa Regionaalarengu Fond)	Välis	107 226 382	114 284 813	7 058 431	6,58
	Riiklik kaas- ja oma	22 251 683	13 312 099	-8 939 584	-40,17
Norra ja EMP finantsinstrument	Välis	2 040 000	5 592 515	3 552 515	174,14
	Riiklik kaas- ja oma	120 000	938 323	818 323	681,94
Interreg	Välis	0	57 740	57 740	100,00
	Riiklik kaas- ja oma	0	6 416	6 416	100,00
Muud mitteresidendid	Välis	1 234 219	1 312 019	77 800	6,30
	Riiklik kaas- ja oma	54 557	11 836	-42 721	-78,31
Justiits ministeeriumi valitsemisala	Kokku	1 666 196	394 913	-1 271 283	-76,30
	Välis toetused	639 247	120 600	-518 647	-81,13
	Riiklik kaas- ja oma finantseering	1 026 949	274 313	-752 636	-73,29
Euroopa Komisjon	Välis	632 575	112 200	-520 375	-82,26
	Riiklik kaas- ja oma	669 938	121 071	-548 867	-81,93
Norra ja EMP finantsinstrument	Riiklik kaas- ja oma	113 020	75 177	-37 843	100,00
Šveitsi-Eesti koostööprogramm	Riiklik kaas- ja oma	168 802	74 465	-94 337	-55,89

<u>Välis</u> toetuste allikas	Finantseerimise allikas	2 012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus %
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Riiklik kaas- ja omafinantseering	19 317	0	-19 317	-100,00
Muud mitteresidendid	Välis	6 672	8 400	1 728	25,90
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	55 872	3 600	-52 272	-93,56
Keskkonnaministeeriumi valitsemisala	Kokku	159 913 532	164 900 339	4 986 807	3,12
	Välis toetused	159 274 671	164 092 736	4 818 065	3,03
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	638 861	807 603	168 742	26,41
	<i>sellest omafinantseering</i>	<i>26 843</i>	<i>26 843</i>	<i>0</i>	<i>0,00</i>
ÜF (Ühtekuuluvusfond)	Välis	138 252 241	140 995 892	2 743 651	1,98
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Välis	1 750 762	2 562 005	811 243	46,34
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	274 717	263 747	-10 970	-3,99
ERF (Euroopa Regionaalarengu Fond)	Välis	17 359 548	15 413 701	-1 945 847	-11,21
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	96 506	35 351	-61 155	-63,37
EAFRD (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond)	Riiklik kaas- ja omafinantseering	26 843	26 843	0	0,00
Šveitsi-Eesti koostööprogramm	Välis	100 640	2 989 550	2 888 910	2870,54
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	17 760	73 088	55 328	311,53
Norra ja EMP finantsinstrument	Välis	118 340	1 905 320	1 786 980	1510,04
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	8 781	238 935	230 154	2621,05
Euroopa Komisjon	Välis	19 813	18 045	-1 768	-8,92
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	20 452	19 813	-639	-3,12
Interreg	Välis	294 149	129 310	-164 839	-56,04
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	120 482	72 106	-48 376	-40,15
Muud mitteresidendid	Välis	1 379 178	78 913	-1 300 265	-94,28
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	73 320	77 720	4 400	6,00
Kultuuriministeeriumi valitsemisala	Kokku	4 524 365	3 561 601	-962 764	-21,28
	Välis toetused	3 421 995	2 718 200	-703 795	-20,57
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	1 102 370	843 401	-258 969	-23,49
ERF (Euroopa Regionaalarengu Fond)	Riiklik kaas- ja omafinantseering	521 011	0	-521 011	-100,00
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Riiklik kaas- ja omafinantseering	392	101 603	101 211	100,00
Euroopa Komisjon	Välis	1 574 514	1 281 096	-293 418	-18,64
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	395 335	490 228	94 893	24,00

<u>Välis</u> toetuste allikas	Finantseerimise allikas	2 012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus %
Interreg	Välis	917 707	666 801	-250 906	-27,34
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	178 188	125 437	-52 751	-29,60
Norra ja EMP finantsinstrument	Välis	900 000	685 394	-214 606	-23,85
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	0	107 963	107 963	100,00
Muud mitteresidendid	Välis	29 774	84 909	55 135	100,00
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	7 444	18 170	10 726	100,00
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala	Kokku	269 842 637	255 350 469	-14 492 168	-5,37
	Välis toetused	255 536 531	236 619 150	-18 917 381	-7,40
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	14 306 106	18 731 319	4 425 213	30,93
	<i>sellest omafinantseering</i>	<i>0</i>	<i>638 981</i>	<i>638 981</i>	<i>100,00</i>
ERF (Euroopa Regionaalarengu Fond)	Välis	94 210 450	81 648 026	-12 562 424	-13,33
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	1 115 488	2 102 346	986 858	88,47
ÜF (Ühtekuuluvusfond)	Välis	146 234 189	141 841 529	-4 392 660	-3,00
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	12 289 850	14 684 739	2 394 889	19,49
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Välis	13 631 080	8 491 937	-5 139 143	-37,70
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	0	125 025	125 025	0,00
Euroopa Komisjon	Välis	238 512	194 265	-44 247	-18,55
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	63 120	355 941	292 821	463,91
Norra ja EMP finantsinstrument	Välis	600 000	2 508 138	1 908 138	318,02
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	105 882	442 613	336 731	100,00
Šveitsi-Eesti koostööprogramm	Välis	166 212	1 453 989	1 287 777	774,78
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	29 331	282 971	253 640	864,75
Muud mitteresidendid	Välis	456 088	481 266	25 178	5,52
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	702 435	737 684	35 249	5,02
Põllumajandusministeeriumi valitsemisala	Kokku	280 847 259	272 649 580	-8 197 679	-2,92
	Välis toetused	236 172 009	233 294 241	-2 877 768	-1,22
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	44 675 250	39 355 339	-5 319 911	-11,91
	<i>sellest omafinantseering</i>	<i>443 293</i>	<i>938 731</i>	<i>495 438</i>	<i>111,76</i>
ERF (Euroopa Regionaalarengu Fond)	Riiklik kaas- ja omafinantseering	3 069	1 535	-1 534	100,00

Välisloetuste allikas	Finantseerimise allikas	2 012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus %
Euroopa Komisjon	Välisloetused	39 494	0	-39 494	100,00
EAGF (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond)	Välisloetused	100 032 437	108 400 375	8 367 938	8,37
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	875 076	1 350 226	475 150	54,30
EAFRD (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond)	Välisloetused	120 455 549	102 989 227	-17 466 322	-14,50
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	38 356 771	29 949 988	-8 406 783	-21,92
EFF (Euroopa Kalandusfond)	Välisloetused	15 461 921	21 718 108	6 256 187	40,46
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	5 196 541	7 718 187	2 521 646	48,53
Interreg	Välisloetused	42 182	186 531	144 349	342,21
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	19 015	27 524	8 509	44,75
Muud mitteresidendid	Välisloetused	140 426	0	-140 426	-100,00
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	224 778	307 879	83 101	36,97
Rahandusministeeriumi valitsemisala	Kokku	8 444 290	7 110 970	-1 333 320	-15,79
	Välisloetused	7 789 876	6 495 500	-1 294 376	-16,62
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	654 414	615 470	-38 944	-5,95
ERF (Euroopa Regionaalarengu Fond)	Välisloetused	1 891 811	0	-1 891 811	-100,00
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	319 001	0	-319 001	-100,00
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Välisloetused	3 758 108	0	-3 758 108	-100,00
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	74 500	0	-74 500	-100,00
Euroopa Komisjon	Välisloetused	837 230	627 000	-210 230	-25,11
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	235 282	85 000	-150 282	-63,87
Šveitsi-Eesti koostööprogramm	Välisloetused	737 487	511 000	-226 487	-30,71
Norra ja EMP finantsinstrument	Välisloetused	145 240	100 000	-45 240	-31,15
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	25 631	0	-25 631	-100,00
Muud mitteresidendid	Välisloetused	420 000	5 257 500	4 837 500	1151,79
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	0	530 470	530 470	100,00
Siseministeeriumi valitsemisala (julgeolek)	Kokku	38 175 799	14 926 130	-23 249 669	-60,90
	Välisloetused	31 128 582	11 731 983	-19 396 599	-62,31
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	7 047 217	3 194 147	-3 853 070	-54,68
ERF (Euroopa Regionaalarengu Fond)	Välisloetused	19 010 318	1 299 758	-17 710 560	-93,16
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	1 694 123	265 200	-1 428 923	-84,35

<u>Välis</u> toetuste allikas	Finantseerimise allikas	2 012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus %
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Välis	89 565	158 768	69 203	100,00
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	23 052	38 498	15 446	100,00
Euroopa Komisjon	Välis	6 791 884	8 095 966	1 304 082	19,20
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	4 717 319	2 637 656	-2 079 663	-44,09
Interreg	Välis	32 505	6 118	-26 387	-81,18
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	5 735	1 080	-4 655	-81,17
Šveitsi-Eesti koostööprogramm	Välis	1 221 810	843 445	-378 365	100,00
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	283 045	89 413	-193 632	100,00
Muud mitteresidendid	Välis	3 982 500	1 327 928	-2 654 572	-66,66
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	323 943	162 300	-161 643	-49,90
Siseministeeriumi valitsemisala (regionaal)	Kokku	107 588 360	76 096 717	-31 491 643	-29,27
	Välis toetused	103 842 356	72 418 439	-31 423 917	-30,26
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	3 746 004	3 678 278	-235 652	-1,81
ERF (Euroopa Regionaalarengu Fond)	Välis	102 736 651	71 338 222	-31 398 429	-30,56
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	3 381 414	3 062 858	-318 556	-9,42
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Välis	1 105 705	1 080 217	-25 488	-2,31
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	236 743	295 950	59 207	25,01
Euroopa Komisjon	Riiklik kaas- ja omafinantseering	0	25 000	25 000	100,00
Šveitsi-Eesti koostööprogramm	Riiklik kaas- ja omafinantseering	127 847	126 544	-1 303	100,00
Muud mitteresidendid	Riiklik kaas- ja omafinantseering	0	167 926	167 926	100,00
Sotsiaalministeeriumi valitsemisala	Kokku	56 194 435	72 254 776	16 060 341	28,58
	Välis toetused	52 485 494	68 065 423	15 579 929	29,68
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	3 708 941	4 189 353	480 412	12,95
ERF (Euroopa Regionaalarengu Fond)	Välis	32 544 092	48 325 007	15 780 915	48,49
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	1 520 151	1 412 059	-108 092	-7,11
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	Välis	14 155 495	14 537 705	382 210	2,70
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	960 011	1 525 700	565 689	58,93
Euroopa Komisjon	Välis	261 653	547 289	285 636	109,17
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	397 712	588 641	190 929	48,01
Norra ja EMP finantsinstrument	Välis	2 923 300	3 659 684	736 384	25,19

Välisloetuste allikas	Finantseerimise allikas	2 012	2013	Muutus 2012/2013	Muutus %
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	475 876	542 330	66 454	100,00
Šveitsi-Eesti koostööprogramm	Välisloetused	2 600 954	995 738	-1 605 216	100,00
	Riiklik kaas- ja omafinantseering	355 191	120 623	-234 568	100,00

LISA 7 LIIKMEMAKSUD

	2012	2013
SUMMA KOKKU	20 740 763	20 848 814
ORGANISATSIOONE KOKKU	281	301
Riigikogu Kantselei	138 245	138 070
Balti Assamblee	91 380	91 400
Parlamentidevaheline Liit (IPU)	19 558	18 500
IPU+ 12+grupp	691	650
Euroopa Julgeoleku ja Koostöö Organisatsiooni Parlamentaarne Assamblee (OSCE PA)	5 426	5 450
NATO Parlamentaarne Assamblee (NATO PA)	3 777	3 800
Parlamentide Peasekretäride Assotsiatsioon (ASGP)	311	360
Euroopa Liidu Liikmesriikide Euroopa Liidu Küsimustega Tegelevate Komisjonide ja Euroopa Parlamendi Esindajate KonverentsCOSAC	3 500	3 500
Parlamentaarne Euroopa Liidu Infovahetus (IPEX)	1 804	1 810
Läänemeremaade Parlamentaarne Konverents (LMMPK)	3 500	5 000
Vahemere Liidu Parlamentaarne Assamblee - (EMPA)	7 448	7 450
Rahvusvaheline Arhiivinõukogu	150	150
Riiklike julgeolekuasutuste järelevalve komisjoni võrgustik (ENNIR)	700	0
Mitme organisatsiooniga liitunud	12	12
Riigikontroll	880	880
ÜRO egiidi all tegutsev Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsiooni (INTOSAI)	470	410
INTOSAI regionaalse töörühmana Euroopa Kõrgeimate Kontrolliasutuste Organisatsioon (EUROSAI)	410	470
Mitme organisatsiooniga liitunud	2	2
Õiguskantsler	959	959
Rahvusvaheline Ombudsmanide Instituut (IOI)	959	959
Mitme organisatsiooniga liitunud	1	1
Riigikohus	12 782	12 782
EL Riiginõukogude ja Kõrgemate Halduskohtute Ühenduse liikmemaks	2 500	2 500
Euroopa Konstitutsioonikohtute Konverents	2 500	2 500
EL Kõrgemate Kohtute Presidentide Ühendus	2 000	2 000
Euroopa Kohtunike Koolituse Võrgustik	4 782	4 782
Maailma Konstitutsioonikohtute Konverents	1 000	1 000
Mitme organisatsiooniga liitunud	5	5
HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMI valitsemisala	737 034	767 180
Grazi Nüüdiskeelte Keskuse osalustasu	12 800	12 800
Keelise mitmekesisuse edendamise võrgustik	30 000	30 000
Euroopa Rahvuskeelte Assotsiatsioonide Ühendus (EFNIL)	18 000	18 000

	2012	2013
Euroopa Nõukogu noortepoliitika struktuur, Euroopa Läänemeremaade noortevaldkonna koostöökogu	6 300	10 850
OECD PISA (<i>Programme for International Student Assessment</i>)	14 435	65 000
Euroopa Hariduslike Erivajadustega Pedagoogika Arendamise Agentuur EU-HOPE (<i>Hospital Organisation of Pedagogues in Europe</i>)	41 543	15 574
Rahvusvaheliste teadusorganisatsioonide liikmemaksud (makstakse ETA kaudu)	50 108	51 000
ITER	3 900	3 900
Euroopa Molekulaarbioloogia Konverents (EMBC)	16 277	16 385
Arvutivõrke ühendav organisatsioon TERENA ja Ida-Euroopa akadeemilise võrkude katuseorganisatsiooni CEENet liikmemaks	5 432	5 432
GEANT (<i>Next Generation of European Research Networking</i>)	371 648	371 648
Aasia-Euroopa Fond (ASEF)	5 000	5 000
Põhjamaade Ministrite Nõukogu hariduskoostöö programm (NORDPLUS)	134 000	134 000
ÜRO Euroopa Majanduskomisjon hariduse ja säästva arengu strateegia (<i>United Nations Economic Commission for Europe, UNECE</i>) (vabatahtlik)	1 000	1 000
Euroopa Nõukogu haridustöötajate koolitusprogramm Pestalozzi osalusmaks (vabatahtlik)	4 000	4 000
Euroopa Haridusinspektorite Koostöö Organisatsioon (SICI)	3 000	3 000
OECD ülikoolide haldamise programm (IMHE)	3 450	3 450
Läänemeremaade Nõukogu Pihkva Euroteaduskonna projekt (vabatahtlik)	12 000	12 000
Rahvusvaheline Arhiivinõukogu (ICA)	1 500	1 500
Rahvusvaheline Heliarhiivide ühendus (IASA)	103	103
Dokumendi Elutsükli Foorum	750	750
Rahvusvaheline Filmiarhiivide Ühendus (FIAT-IFTA)	1 700	1 700
Rahvusvaheline köite- ja paberikonservaatorite assotsiatsioon (IADA)	88	88
Mitme organisatsiooniga liitunud	43	43
JUSTITSMINISTEERIUMI valitsemisala	139 109	158 831
Rahvusvaheline Alaline Vahekohus (PCA)	1 149	1 178
Rahvusvaheline Eraõiguse Ühtlustamise Instituut (UNIDROIT)	14 491	15 194
Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverents	7 281	7 825
Rahvusvaheline Kriminaalhooldus (ICC)	74 189	90 401
Riikide Ühenduse Korruptsiooni Vastu (GRECO)	7 427	7 904
Rahvusvaheline Euroopa Kriminaalhoolduse Organisatsioonide Ühendus (C.E.P.)	3 003	3 087
Rahvusvahelise Prokuröride Assotsiatsiooni (IAP) liikmemaks	1 500	1 500
Euroopa Äriregistrite (EBR) liikmemaks	12 400	12 400
Euroopa Kohtuekspertiisi Asutuste Liidu aastamaks	3 225	4 733
Euroopa Äriregistri Foorumi (ECRF) aastakonverentsil osalemise tasu	3 312	3 477
Pärimisregistri (ENWRA) liikmemaks	2 237	2 237
WIPO liikmemaks	8 895	8 895
Mitme organisatsiooniga liitunud	12	12
KAITSEMINISTEERIUMI valitsemisala	7 588 266	7 040 904
NATO Hooldus- ja Varustusagentuur (NAMSA)	8 500	8 500
Põhja- Atlandi Lepingu Organisatsioon (NATO)- julgeolekuinvesteeringud (NSIP)	811 200	800 000
Põhja- Atlandi Lepingu Organisatsioon (NATO)-sõjaline eelarve	1 182 562	1 140 000
Rahvusvaheline Sõjevämeditsiini Komitee (ICMM)	1 050	1 050

	2012	2013
Ülemaailmse Sõjeväesporti Nõukogu (CISM)	7 600	7 600
NATO ühtne seiresüsteem (AGS)	20 807	24 000
ÜRO (rahuvalveoperatsioonide) liikmemaks	2 432 000	2 384 790
Euroopa Kaitseagentuur (EDA)	145 000	136 000
Euroopa Liidu Sõjalise Operatsioonide Ühiskulude Rahastamise Mehhanism (ATHENA)	90 000	47 000
Euroopa Liidu Sateliidikeskus (EUSC)	17 000	15 600
Avatud Taeva lepingu Konsultatiivkomisjon (OSCC)	2 600	2 800
Balti Kaitsekolledž (BALTDEFCOL)	792 940	849 879
Kaitsealane arenguabi	210 000	210 000
Strateegiline õhustransport (SAC)	1 490 068	1 000 000
Juhtimise ja teavituskeskus (CRC)	56 939	51 685
NATO Küberkaitsekeskus	300 000	342 000
Movement Coordination Centre Europe (MCCE)	20 000	20 000
Mitme organisatsiooniga liitunud	17	18
<u>KESKKONNAMINISTEERIUMI valitsemisala</u>	661 074	556 603
Ramsari 1971. a. konv. rahvusvahelistest märgaladest, eriti veelindude elupaikadena liikmemaks	1 500	1 700
Rio de Janeiro 1992. a. bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni liikmemaks	4 100	4 700
Washingtoni 1973.a. konv. ohustatud metsiku looduse taime- ja loomaliikidega rahvusvahelisest kaubandusest liikmemaks CITES	625	1 700
UNFCCC New Yorki 1992. a. ÜRO Kliimamuutuse raamkonventsioon (United Nations Framework Convention on Climate Change)	8 100	7 030
EMEP ÜRO Genfi (1979) piiriülese õhusaaste kauglevi konventsioon ja selle neli protokoll (Convention on Long-Range Air Pollution & four Protocols (Genf, 1979))	2 100	2 200
Helsingi 1992. a. Läänemere merekeskkonna kaitse konv. osaline liikmemaks HELCOM	86 000	364 527
Mereuurimise Nõukogu (ICES) liikmemaks	58 000	56 000
Viini 1985. a. osoonikihi kaitse konventsiooni Montreali 1987. a. protokoll Londoni (1990) ja Kopenhageni (1992) paranduste osaline liikmemaks (UNEP/Multilateral Fund'i osamaks)	17 100	187 550
IAEA liikmemaks ((tehnilise koostöö finantseering (8% Eesti riigile IAEA poolt osutatud tehnilise koostöö rahalisest väärtusest))	16 000	0
Maailma Meteoroloogiaorganisatsiooni (WMO) liikmemaks	20 000	22 000
EuroGeographics liikmemaks	7 000	6 500
Läänemere Agenda 21/Baltic sekretariaadi kaasfinantseerimine	8 230	8 000
MCPFE Pan-Euroopa metsakaitse protsess	1 000	1 000
ICP Forests Rahvusvaheline koostöö programm õhu kaudu leviva saaste mõju hindamiseks ja jälgimiseks (International Cooperative Programme on assessment and Monitoring of Air Pollution Effects on Forests)	200	200
EUFORGEN Euroopa metsade geneetilise varu programm (European Forest Genetic Resources Programme)	4 150	4 150
UNEP vabatahtlik osamaks ÜRO Keskkonnaprogramm (United Nations Environment Programme)	0	5 000
ECMRWF Euroopa Keskpika Ilmaennustuse Keskus (European Centre for Medium-Range Weather Forecasts)	14 000	22 000
NEAFC Kirde-Atlandi kalanduskomisjon (North East Atlantic Fisheries Commission)	0	0

	2012	2013
IWRB Veelindude ja märgalade büroo (International Wetlands Research Bureau)	2 000	1 900
GBIF Globaalne Bioloogilise Mitmekesisuse Informatsiooni Koda (Global Biodiversity Facility)	810	2 000
EuroGeoSurveys (Euroopa Geoloogiateenistuste Ühendus)	10 000	10 000
EMS (Euroopa Metereoloogia Ühing)	1 000	
Cartagena protokoll	825	1 100
Baseli konventsiooni Trust Fond	770	1 800
Kyoto protokoll	4 000	4 000
EUROBATS Euroopa nahkhiirte kaitse leping	750	750
EUMETSAT (Euroopa Meteoroloogiliste Satelliitide Kasutamise Organisatsioon)	312 392	299 000
NORDRAD (Põhjamaade Ilmaradarite Andmevõrk)	0	
HIRLAM	8 000	8 350
ITTO Troopilise puidu organisatsiooni osamaks (makstakse EL keskest eelarvest)	0	0
Arhusi vabatahtlik osamaks	1 000	1 000
Körbe konventsioon	1 300	1 300
Stocholmi konventsioon	1 000	1 000
ASCOBANS (väiksete vaalaliste lepe)	220	220
Bonni konventsioon rändliikide kaitsest ja sellega seotud lepped	150	1 844
IUCN the world conservation union (Maailma Looduskaitseliit)	12 000	19 000
AEWA Aafrika ja Euraasia rändavate veelindude kaitse lepe	2 000	2 000
BS RAC Baltic Sea Regional Advisory Council (Läänemere kalanduse regionaalne nõukogu)	3 500	3 500
Kaugpüügi Regionaalne Nõukogu (LDRAC)	2 236	2 400
IWC vaalanduse konventsioon	28 000	30 000
Saasteainete heite- ja ülekanderegistrite protokoll (PRTR)	385	400
IMPEL-i võrgustiku liikmemaks	2 000	2 000
UNFCCC Kliimamuutuste konventsiooni tehingute register ITL	1 000	800
ARGOS Consortium	6 370	6 000
EUROPARC Euroopa kaitsealade liit	2 400	2 400
EURING Euroopa rõngastuskeskusi koondav katusorganisatsioon	0	100
Rahvusvaheline Muuseumiorganisatsioon ICOM	401	401
Euroopa Metsainstituudi liikmemaks EFI	900	
EUROCONTROL Euroopa Lennuliikluse Ohutuse Organisatsioon	1 060	1 200
Mitme organisatsiooniga liitunud	50	50
KULTUURIMINISTEERIUMI valitsemisala	298 785	382 452
Ühinenud Rahvaste hariduse-, teaduse- ja kultuuriorganisatsioon (UNESCO) suurliikmemaks	105 000	130 000
UNESCO maailmapärandi fond USD	7 093	1 300
UNESCO maailmapärandi fond (vabatahtlik sissemaks USD)		1 300
UNESCO vaimse pärandi kaitse fond USD	1 100	1 300
UNESCO vaimse pärandi fond (vabatahtlik sissemaks USD)		
Euroopa Arhitektuuripoliitika Foorum	1 100	1 100
European Audiovisual Observatory (EAO)	3 100	5 000
Rahvusvaheline Kultuuripärandi Säilitamise ja Restaureerimise õppekeskus (ICCROM)	590	1 000

	2012	2013
Maailma Anti-dopingu Agentuur (WADA)	6 400	8 000
Filmi- ja audiovisuaalloomingu koostootmise ja levi toetuse Euroopa Fondi osalisleping "Eurimages"	115 702	119 500
Soome-ugri Rahvaste Konsultatiivkomitee	5 500	5 500
Euroopa Nõukogu laiendatud Spordi osalisleping	6 300	8 000
UNESCO mitmekesisuse fondi vabatahtlik sissemaks		1 200
Osalemine Euroopa Liidu Noorteorkestri töös (EUR)	6 800	
EL Põhjamõotme kultuuripartnerlus	4 100	6 000
Kremerata Baltika	36 000	39 000
Põhja-Balti mobiilsus- ja residentuuriprogramm (DKK)		29 552
Europeana ehk Euroopa Digitaalraamatukogu (EUR)		17 700
Osalemine Euroopa Liidu Noorteorkestri töös (EUR)		7 000
Mitme organisatsiooniga liitunud	15	20
<u>MAJANDUS - JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUMI valitsemisala</u>	2 196 077	2 134 653
MTÜ Eesti Asfaldiliit	4 000	0
Rahvusvaheline Transpordi Foorum (ITF)	4 972	4 972
Balti Maanteeliit (BRA)	21 391	22 000
Business and Industry Programm Nordic Council of Ministers (BI)	4 474	4 474
Euroopa Posti ja Telekommunikatsioonide Konverents (CEPT)	166	166
Rahvusvaheline Vihtide ja Mõõtude Peakonverents (CGPM)	5 369	5 369
Euroopa Tsiivilennunduse Konverents (ECAC)	21 666	22 625
Euroopa Kommunikatsioonibüroo (ECO)	8 711	8 711
Euroopa Telekommunikatsiooni Standartite Instituut (ETSI)	9 395	9 395
Euroopa Energia Harta	3 119	3 119
Lennuohutusfond (FSF)	2 940	2 940
Rahvusvaheline Tuletornide Assotsiatsioon (IALA)	11 395	13 395
Rahvusvaheline Administratiivinfosüsteemide Nõukogu (ICA)	3 049	3 049
Rahvusvaheline Tsiivilennunduse Organisatsioon (ICAO)	37 755	37 755
Rahvusvaheline Hüdrograafia Organisatsioon (IHO)	15 933	15 933
Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO)	17 088	17 088
Rahvusvaheline Maanteeliit (IRF)	2 860	3 250
Rahvusvaheline Sideregulaatorite Grupp (IRG)	22 095	22 095
Rahvusvaheline Elektriside Liit (ITU)	59 438	66 438
Raudtee Koostöö Organisatsioon (OSShD)	73 095	79 095
Rahvusvaheliste Raudteevadude Valitsustevaheline Organisatsioon (OTIF)	6 391	6 391
Euroopa riikide laevakontrolli organisatsioon (Paris MOU)	43 684	43 684
Rahvusvaheline Navigatsiooniliit (PIANC)	1 502	1 502
Maailma Teedeliit (PIARC)	3 013	3 025
Ülemaailmne Postiliit (UPU)	30 531	36 531
Maailma Energeetika Nõukogu (WEC)	7 360	7 350
Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsioon (ISA)	735	2 735
Euroopa Autoregistrite Assotsiatsioon (EREG)	3 000	3 719
Rahvusvahelise Mootorsõidukite Tehnilise Kontrolli Komitee (CITA)	3 980	4 250
Rahvusvaheline Juhieksamite Komisjon (CIECA)	7 923	7 923
Euroopa Sõidukite ja Juhilubade Infosüsteem (EUCARIS)	25 000	25 000
Euroopa Energiatureregulaatorite Ühendus (CEER)	11 300	11 300
Euroopa Regionaalsete Energiatureregulaatorite Ühendus (ERRA)	4 500	4 500
Euroopa Maanteeametite direktorite Konverents (CEDR)	20 000	22 000
Euroopa Legaalmetroloogia koostööorgan (WELMEC)	1 640	1 640

	2012	2013
Rahvusvaheline Legaalmetroloogia Organisatsioon (OIML)	1 340	1 450
Euroopa Ehituskontrolli Konsortsium (CEBC)	1 100	1 100
IRENA Rahvusvaheline Taastuvenergia Agentuur	6 391	6 391
Euroopa Kosmoseagentuur (ESA)	1 700 000	1 500 000
Rahvusvaheline Transpordi- ja Kommunikatsiooni Muuseumite Assotsatsioon (IATM)	225	225
Põhjadimensiooni transpordi ja logistika partnerlus (ND Translog Mou) NDPTL	14 375	14 375
Citizen`s Services, Nordic-Baltic RTD programm (CS)	41 000	41 000
DLMF (Document Lifecycle Management Forum)	2 491	256
Standardikomitee TK 22 liikmemaks	77	77
Sharing Experience Europe/Euroopa Disaini ja Innovatsiooni Initsiatiiv SEE/EDII		5 360
Danish Energy Agency 2009-2012 (BASREC)		20 000
Rahvusvaheline Energia Agentuur (IEA)	21 000	21 000
Mitme organisatsiooniga liitunud	45	52
<u>PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUMI valitsemisala</u>	315 484	320 683
ÜRO Toidu ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO)	156 785	156 785
Ida- ja Kesk-Euroopa Kalanduse Arendamise Organisatsiooni (EUROFISH)	24 082	23 300
Euroopa Põllumajandusliku Uuringu Algatus (EURAGRI)	4 000	4 000
Rahvusvaheline Põllumajandusarengu Fond (IFAD)	45 000	45 000
Rahvusvahelisele Taimede Geneetiliste Ressursside Instituut (ECPGR)	2 876	2 750
Vihmutite ja Drenaaži Rahvusvaheline Komisjon (ICID)	1 534	2 000
Toidus ja Põllumajanduses Kasutatavate Taimsete Geneetiliste Ressursside Leping (ITPGRFA)	2 237	2 237
Euroopa Põllumajandusõiguse Nõukogu (C.E.D.R.)	51	0
Rahvusvaheline Epizootoloogia Büroo (OIE)	18 113	19 372
Euroopa Loomakasvatuse Assotsatsioon (EAAP)	3 328	3 328
Loomsete geneetiliste ressursside Euroopa piirkondlik teabekeskus (ERFP)	600	600
Euroopa Suu- ja Sõrataudi Komisioon (EUFMD Commission)	3 249	4 500
Euroopa ja Vahemeremaade Taimekaitseorganisatsioon (EPPO)	21 720	23 120
OECD Seemneskeemide Ühing	2 955	3 355
Uute Taimesortide Kaitse Liit (UPOV)	8 428	9 447
Rahvusvaheline Pullide Hindamise Komitee (Interbull Centre)	10 012	10 012
Rahvusvaheline Jõudluskontrolli Komitee (ICAR)	1 949	1 949
Rahvusvaheline Teravilja Teaduse ja Tehnoloogia Assotsioon (ICC)	3 068	3 068
Rahvusvaheline Seemnekontrolli Assotsatsioon (ISTA)	4 730	4 965
Teravilja ja söödakaubanduse assotsiatsioon (GAFTA)	767	767
Analüüsikeemikute Ametlik Assotsiatsioon (AOAC INTERNATIONAL)	0	128
Mitme organisatsiooniga liitunud	21	21
<u>RAHANDUSMINISTEERIUMI valitsemisala</u>	3 078 831	3 085 830
MTA Rahvusvaheline Maksuadministratsioonide Organisatsioon (IOTA)	12 100	12 100
MTA Rahvusvaheline Tolliorganisatsioon (WCO)	24 120	24 120
Rahvusvaheline Arenguassotsiatsioon (IDA)	1 059 000	1 059 000
Euroopa Nõukogu Arengupank (CEB)	3 811	3 810
Euroopa Arengufond (EDF)	1 920 000	1 920 000
Euroopa Avaliku Halduse Instituudile (EIPA)	55 000	55 000
Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiumiprogramm	4 800	4 800

	2012	2013
Osalemine liikmena OECD konventsioonis „maksuasjades vastastikuse haldusabi konventsioon“		7 000
Mitme organisatsiooniga liitunud	7	9
SISEMINISTEERIUMI valitsemisala	111 338	156 986
SISETURVALISUS		87 964
Ülemaailmne Tuletõrje Föderatsioon	800	850
Euroopa Politsei Spordiliit (USPE)	1 070	1 075
Interpol	17 941	57 565
Ülemaailmne Politseijuhtide Assotsatsioon	192	200
Schengeni keskkonna sideinfrastruktuur (SISNET)	4 474	4 474
EL rahapesu andmebüroode sidevõrk (FIU NRT)	5 004	2 000
Rahapesu töögrupp (Edmont Group)	3 200	4 500
Rahvusvaheline Migratsiooni Organisatsioon (IOM)	15 728	16 000
Ülemaailmne Migratsiooni ameti juhtide konverents (GDISK)	1 030	1 300
REGIONAAL		69 022
Läänemeremaade Ruumilise Arengu Komitee (VASAB)	15 534	10 500
Läänemere seitsme saare ühendus (B7)	20 568	11 859
Mereliste äärealade ühendus (CPMR)	19 209	19 272
Euroopa Väikesaarte Ühendus ESIN	1 000	1 000
MTÜ Euregio Pskov-Livonia	4 794	13 391
MTÜ Helsinki - Tallinn EUREGIO (Euroregion)	12 782	13 000
Euroopa ruumilise planeerimise vaatlusvõrk (European Spatial Planning Observation Network - ESPON)	36 260	0
MTÜ ICOM Eesti Rahvuskomitee (siseriiklik)	1 191	0
Mitme organisatsiooniga liitunud	16	16
SOTSIAALMINISTEERIUM valitsemisala	361 899	351 518
Rahvusvaheline Sotsiaalkindlustuse Assotsiatsioon (ISSA)	13 592	15 700
Euroopa tervist edendavate institutsioonide ühendus (EuroHealthNet)	2 200	2 200
Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO)	115 846	115 846
Läänemeremaade Nõukogu riskilaste ekspertgrupp (CBSS expert group on the children at risk)	9 242	9 242
Maailma Tervishoiuorganisatsioon (WHO)	148 197	153 681
Uimastite kuritarvitamise ning ebaseadusliku uimastikaubanduse vastu võitlemise koostöögrupp (Pompidou Group)	4 320	4 480
Põhjamõõtme rahvatervise ja sotsiaalse heaolu partnerlus (NDPHS)	15 600	16 193
WHO tubaka tarbimise leviku vähendamise raamkonverents (FCTC)	3 617	3 755
Rotterdami Konventsiooni Fond	358	371
OECD keskkonnatervise ja -ohutuse programm	11 662	15 479
Euroopa Rehabilitatsiooni Platvorm (EPR)	5 500	5 500
Euroopa Liidu riiklike raviregulatsioonide ja müügilubade andmebaas (CTS)	11 948	11 948
Ravimite tootmise inspektorite rahvusvaheline organisatsioon (PICS)	6 460	6 460
Euroopa Nõukogu Euroopa Farmakopöa Konventsioon	0	0
Ülemaailmne Tööinspeksioonide Assotsiatsioon (IALI)	715	770
Euroopa võrdõiguslikkuse organite võrgustik (EQUINET)	1 000	1 074
WHO ja ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (United Nations Economic Commission for Europe – UNECE) vee ja tervise protokollide rakendamise toetus	750	
OECD tervisevaldkonna vabamakse	2 000	2 000
ÜRO arenguabi	3 200	3 200

	2012	2013
Rahvusvaheline Vähiregistrite Assotsiatsioon (International Association of Cancer Registries – IACR)	100	100
Rahvusvaheline Rahvatervise instituutide Assotsiatsioon (IANPHI)	2 500	2 500
Tõhusa ja tulemusliku järelvalve ja kontrolli organisatsioon Euroopas (The organisation for effective and efficient supervision and inspection in Europe – EURinSPECT)	3 000	3 000
Rahvusvaheline Ravimiliit (FIP)	92	92
Mitme organisatsiooniga liitunud	22	26
VÄLISMINISTEERIUM	5 100 000	5 740 483
Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (UN)		
Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon (NATO)	700 000	1 194 540
Euroopa Julgeoleku ja Koostöö Organisatsioon (OSCE)	116 000	121 000
Euroopa Nõukogu	318 800	318 800
Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO)	161 000	180 000
Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD)	2 651 000	2 719 777
Rahvusvaheline Aatomienergia Agentuur (IAEA)	132 500	145 500
Üldine Tuumakatsetuste Keelustamise Leping (CTBT)	36 600	45 600
Keemiarelva keelustamise Organisatsioon (OPCW)	26 700	30 000
Rahvusvaheline Frankofoonia Organisatsioon (OIF)		10 250
ÜRO erikohtud (ICTY,ICTR, IRMCT)	72 700	80 000
Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO)	800 000	800 000
Läänemeremaade Nõukogu sekretariaat (CBSS)	47 700	62 016
Holokaust (ITF)	30 000	30 000
Mitme organisatsiooniga liitunud	13	14

LISA 8 TEGEVUSKAVAD (LISATUD ERALDI FAILINA)
